

Sydslesvigsk Årbog 2006

Dansk virke i grænselandet

DANEVIRKE MUSEUM

Sydslesvigsk Forening

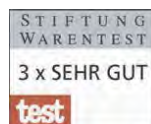
... die Gilde seit 1788

Ostangler
Versicherungen

Flensburger Straße 5
24376 Kappeln
info@oab.de
www.ostangler.de

Vertrauen Sie einem der **erfahrensten** Versicherer Deutschlands!
Vom Rund um Schutz bis zur Spezialversicherung – Sie genießen **individuellen** Versicherungsschutz nach Ihren ganz speziellen Bedürfnissen.

Vergleichen Sie z.B. unsere **Unfallversicherung** und **sparen** Sie bis zu **30% !!!**

Rufen Sie uns an – Wir beraten Sie gerne!
Tel.: 04642- 9147-0 Fax: 04642- 9147-77

Nyheder

**fra dit lokalområde –
dagligt!**

F L E N S B O R G
AVIS

Tættere på i grænselandet

www.flensburg-avis.de • Telefon 04 61/50 45-0

F L E N S B O R G
AVIS
Offset

Vi leverer også tryksager!

Telefon 04 61/50 45 208 • E-mail: tryksager@flensburg-avis.de

SYDSLESVIGSK ÅRBOG 2006

DANSK VIRKE I GRÆNSELANDET

UDGIVET AF SYDSLESVIGSK FORENING
NR. 46 - NOVEMBER 2006

www.syfo.de
info@syfo.de

BTs

Forsiden:

Kronprinsparret ved Danevirke Museum den 18. februar 2006.

Kronprinsparret sammen med bl.a. SSFs formand Dieter Paul Küssner og ministerpræsident Peter Harry Carstensen - efter at have kigget på Valdemarsmuren.

En glad lille pige. (Fotos: K. Sörensen)

Bagsiden:

Kronprins Frederik, Kronprinsesse Mary med følge møder et talstærkt publikum.

Kronprinsparret efter ankomsten sammen med bl.a. SSFs formand Dieter Paul Küssner og ministerpræsident Peter Harry Carstensen og museumsinspektør Nis Hardt.

Besøget på Danevirke Museum er slut, kronprinsparret gelejdes tilbage til bilen af SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen.

Forventningsfulde publikum'er inden kronprinsparrets ankomst ved Danevirke Museum.

Fhv. SSF-formand Ernst Meyer og Annalise Meyer, fhv. SSF-pressesekretær Karl Grage og Elisabeth Grage blandt de ventende. (Fotos: K. Sörensen og SPT)

Redaktion: Jette Hanisch og Bernd Engelbrecht

tlf. +49 461 14408-120

fax +49 461 14408-131

spt@syfo.de

www.syfo.de

Redaktionsslut 1. oktober 2006

Sats, layout og tryk: Flensburg Avis A/S

ISBN 923 088

Fremtidsperspektiver for mindretallet

Formanden for SSF, der i 2005 også var formand for Samrådet, og formanden for Seksmandsudvalget Kim Andersen havde i december 2005 inviteret til et fællesmøde mellem råd og udvalg for at sætte fokus på mindretallets – og her især Skoleforeningens - akutte vanskeligheder med at få økonomien til at hænge sammen her og nu, men også i en overskuelig fremtid. Formandens tale byggede bl.a. på en embedsmandsrapport, der klart beskrev nogle økonomiske udfordringer for mindretallet de kommende år. Formandens anliggende var en ansvarlig fremtidssikring af mindretallet, og sådan blev det fremlagt på Christiansborg:

Tak til Seksmandsudvalget og tak til Folketingets formand for, at det danske Sydslesvigs organisationsformænd og administratorer kan mødes med jer for at sætte fokus på de aktuelle vanskeligheder for at få økonomien til at hænge sammen hos Skoleforeningen de kommende år; og for at tale om fremtidsperspektiverne for mindretallet især set i forhold til en fortsat anstrengt økonomi, der kræver en ansvarlig prioritering af mindretalsarbejdet.

Og nok er mindretallets økonomi et væsentligt punkt på dagsordenen, men foruden økonomien og en fornuftig resurseudnyttelse gælder det også at beholde fokus på mindretallet som helhed.

Her gælder det for mindretallet at finde en fornuftig samklang mellem hævdevundne traditioner og den nødvendige fornyelse; tilpasning til nye behov og samfundsstrukturer. Udgangspunktet er fortsat at fastholde og formidle det danske menneskesyn og værdisæt, der bærer vort foreningsliv, vore børnehaver og skoler.

I det arbejde gælder det at skabe en

SSFs formand Dieter Paul Küssner - her ved åbningen af Café Clemen i Bredsted i foråret. (Foto: SPT)

sammenhængskraft i mindretallet: så dansk som overhovedet muligt i en tysk hverdag.

Det er den ideelle side af det danske arbejde i Sydslesvig. Det klares siden 1920 først og fremmest af forenings- og skolelivet. Fra begyndelsen i 1920 med en indbygget rivalitet mellem Skoleforeningen og Den Slesvigske Forening. Efterkrigsårenes eksplosive vækst i mindretallet krævede koordination og samklang i mindretallets organisering.

Frem til 1970 var en overordnet prioritering i vigtige mindretalsanliggender mulig, men 70er-tidsånden gav også Sydslesvig nye strukturer: Organisationerne krævede selvstændighed, Skoleforeningen blev organiseret som en medlemsforening – og det fælles blev aftalt som et samtaleforum uden kompetence: Samrådet.

Der var aktører i mindretallet, der forudså vanskelighederne ved en så løs organisering af mindretallet; alligevel er ethvert forslag om strukturforandring blevet afvist lige siden.

Aktørerne i mindretallet påberåber sig retten til fuld suverænitet i egen regi; et standpunkt der før og nu hindrer nye organisations- og samarbejdsstrukturer, der kan sikre mindretallet en mere fornuftig og måske også mere effektiv resurseanvendelse.

Vi taler immervæk om et tilskud på omkring 420 millioner kroner fra den danske stat. Og selvom der ikke hersker uenighed fra politisk side om bevillingen, så ved vi godt, at også mindretallet er forpligtet til at kunne dokumentere en både hensigtsmæssig og effektiv anvendelse af de offentlige midler.

Eller som Rigsrevisionen har bemærket det: der skal være en fornuftig balance mellem mål og behov og så forbrug af midler.

Når det gælder forbrug af danske statsbevillinger, ved vi, at større stigninger ikke kan forventes. Det har vi forståelse for. Det er nemlig ikke rimeligt, at den danske stat skal kompensere for manglende tyske bevillinger.

Set i det lys, og her især under hensyntagen til Skoleforeningens mangelfulde tyske økonomi, men også med øje for Skoleforeningens omstruktureringer, der koster: skolebiblioteksordningen, fællesskoler og et nyt gymnasium, så er hele mindretallet udfordret: hvordan sikrer vi det brede danske tilbud uden merforbrug og u hensigtsmæssighed, og hvordan løser vi de teknisk-administrative opgaver bedst og billigst?

Den sidste pind var allerede i spil efter forårets klausurmøde 2005. Samrådet bad administratorerne om at undersøge mulighederne for en fælles indkøbstjeneste og en ejendomsadministration. Skoleforeningen er tovholder i det arbejde, og der forelægges et oplæg til Samrådet før klausurmødet i

2006. Her gøres et stykke konkret udredningsarbejde for en effektivisering af det organisatoriske samarbejde.

Og lad mig sige det ligeud, selv om man enes om fælles indkøb og evt. om en ejendomsadministration (det sidste har allerede afstedkommet en del forbehold), så løser det ikke resursebehovet i mindretallet. Der skal flere justeringer til, hvis mindretallet skal leve op til normerne for rentabel forretningsdrift. Og selvfølgelig kan vi som mindretal ikke klare alle vore gøremål efter et potent flertals arbejdsnormer, men en trimning er ikke af vejen.

Spørgsmålet er, hvordan mindretallet kan finde frem til en fællesnævner, der - under hensyntagen til helheden - både sikrer organisationernes selvstændighed, men samtidig binder dem i et fælles ansvar for hele mindretallet. Det er her Samrådet kommer ind i billedet. Heller ikke i den seneste samarbejdsaftale fra 2005 er det lykkedes at inkorporere en forpligtende kompetence til at prioritere aktiviteter og økonomi indenfor mindretallet.

På sigt tror jeg ikke, at mindretallet kan klare udfordringerne med en så decentral struktur. Ejheller finder jeg det rimeligt, at hver enkelt organisation definerer sin egen mindretalsprofil. Der må findes nogle overordnede rammer for mindretalsarbejdet, der forpligter os alle. Både politiske og økonomiske beslutninger skal bæres af fællesskabet. Vi klarer ikke nye udfordringer med forenings- og institutionsegoisme.

Det sidste søger vi at imødegå med en ny aftale i Samrådet, der strammer op omkring koordineringen af vore drifts- og anlægsbudgetter, så Samrådet kan blive bedre til at indstille en samlet budgetplan for Sydslesvig.

Aftalen lyder som følger:

° Samrådets formandskab koordinerer foreningernes og institutionernes drifts- og anlægsbudgetter samt udarbejder beslutningsoplæg til Samrådet

med henblik på drøftelse og indstilling af foreningernes og institutionernes budgetter til Udvalget vedrørende danske kulturelle anliggender i Sydslesvig, herunder udtalelser til evt. aktivitetsudvidelser.

° Øgede driftsomkostninger på baggrund af danske overenskomststigninger drøfter organisationerne om muligt særskilt med Udvalget vedrørende danske kulturelle anliggender i Sydslesvig.

° Kan Samrådet ikke enstemmigt tilslutte sig formandskabets indstillinger, gennemføres en almindelig afstemning, der vil danne grundlag for budgetforhandlinger med Udvalget vedrørende danske kulturelle anliggender i Sydslesvig.

° For at styrke en koordineret forbedelse og et samordnet beslutningsgrundlag vedrørende drifts- og anlægsbudgetter, nedsætter formandskabet et økonomiudvalg bestående af Skoleforeningens, SdUs og SSFs forvaltningschefer. Udvalget refererer til Samrådets formandskab. Økonomiudvalget ledes af det til enhver tid siddende sekretariat under formandskabet.

Besluttet med Flensborg Avis som afholdende grundet aktieselskabsloven.

(citat slut)

Som positivt signal besluttede Samrådet ligeledes, at de øvrige foreninger og institutioner vil vise tilbageholdenhed i forbindelse med budgetforhandlingerne 2008, hvis det kan bidrage til at de lukningstruede skoler overlever. Kirken afholdt sig grundet afhængighed af kirkeministeriet.

Ovennævnte er et lille skridt i den rigtige retning, men der er lang vej igen, hvis aktivitetsniveau og økonomi skal hænge sammen. Vi har drøftet det i SSFs Hovedstyrelse, der klart tilkendegav, at der er brug for en overordnet analyse af mindretalsstrukturen – herunder de teknisk-administrative muligheder for samarbejde/ sammenlægning for at frigøre synergimuligheder.

SSFs Hovedstyrelse støttede forslaget om, at Samrådet får en uvildig konsulentvirksomhed til at analysere mulighederne for en modernisering af samarbejdsstrukturene især på det økonomisk-administrative plan i mindretallet.

Samrådet har tidligere afvist fremmed konsulentbistand. Den økonomiske virkelighed kan muligvis tvinge os til at få en uvildig bedømmelse af vor indsats og mulighederne for en effektivisering af mindretalsarbejdet.

Jeg ser frem til en beslutning til gavn for helheden i mindretalsarbejdet.

TEMAARTIKEL:

Medvirker gerne til en yderligere cementering af det dansk-tyske forhold

MF Kim Andersen den 6. februar 2006 i Sankelmark i anledning af den 142. Oversømarch:

Tak for indbydelsen og muligheden for som den første danske parlamentariker at tale ved Sankelmark den 6. februar. Som officiel repræsentant for

det danske Folketing er det mig en glæde netop på dette sted at kunne medvirke til en yderligere cementering af det venskabelige forhold mellem Danmark og Tyskland. Her tænker jeg på vort gode partnerskab såvel i EU, NATO og FN som regionalt i det dansk-

Der var bidende koldt og vådt ved den 142. Oversøsmarch den 6. februar 2006, som SSF nu er medarrangør af. (Foto: SPT)

tyske grænseland. Ministerpræsident Peter Harry Carstensens besøg i København var netop udtryk for dette gode dansk-tyske forhold.

Det dansk-tyske grænseland og samlivet mellem mindretal og flertal er i europæisk og international sammenhæng et skoleeksempel på, hvordan demokrati, frisind og viljen til gensidig respekt for kulturhistorisk og sproglig mangfoldighed kan udfolde sig fredeligt. Her har Bonn-København erklæringerne, som sidste år havde 50-års jubilæum, bidraget positivt, og netop sikret grænselandet et politisk og kulturelt perspektiv - fra mod hinanden til med og for hinanden.

Det mellemfolkelige samliv i vort grænseland kan vi med stolthed karakterisere med ordene: At ville de andre, uden at opgive sig selv! At vi danske og tyske har bragt det så vidt, er en stadig inspiration for os og andre til at yde et konstruktivt bidrag til et fredeligt og samarbejdende Europa med respekt for den sproglige og kulturelle mangfoldighed.

Uden historien - den historie, som netop foregik den 6. februar 1864, ville

vi ikke stå her. Forud var gået et kompliceret politisk forløb. I 1852 var Danmark blevet forpligtet til at opretholde den gamle helstat. Slesvig måtte ikke knyttes tættere til Kongeriget Danmark end Holsten var det. Det gav anledning til mange besværligheder - så i november 1863 skar regeringen i København igennem. Den såkaldte Novemberforfatning blev vedtaget. Den knyttede Slesvig nærmere til Danmark, men det var altså et brud på aftalerne fra 1852. Nu gjorde Preussen og Østrig sig til forsvare af den gamle aftale. De krævede Novemberforfatningen ophævet, så at sige fra den ene dag til den anden. Det kunne Danmark ikke følge - og resultatet blev krig fra 1. februar 1864.

Ved Danevirke stod den danske armé under general de Meza. Han var klar over, at stillingen ikke kunne holdes. Det gjaldt om at redde hæren. Derfor besluttede han og krigsrådet at rømme Danevirke. Kl. 19 den 5. februar brød hæren op fra Danevirke.

For de flygtende danske gjaldt det nu om at sikre tilbagerykningen mod angreb i ryggen. Et godt sted at standse fjenden var her ved Sankelmark. Her

tog den danske 7. brigade opstilling. Den skulle kæmpe mod de fremtrængende fjender og sikre, at 8. brigade kunne nå uskadt til Flensborg og videre.

Det blev en blodig kamp, som først blev afbrudt af mørket. Men der var et efterspil, som der er grund til at huske og netop forener os tyske, danske og østrigere her i dag. På slagmarken lå de sårede og døde i natten og den bidende kulde. Naturligvis forekom der overgreb og røverier. Men der blev også - midt i krigen - vist en humanitær indsats, som maner til eftertanke. I den sene aften blev en dansk parlamentær sendt ud fra Flensborg for at søge efter sårede - da var der allerede gjort meget på slagmarken. I den begyndende nat blev slagmarken i fakkelskær undersøgt for sårede - næste morgen den 7. februar blev der søgt videre efter sårede og døde - danske og tyske borgere fra Flensborg kom kørende herud og bragte sårede og faldne ind til

byen. De sårede blev bragt på lazaret. Fra Østrig kom læger og ordenssøstre tilrejsende for at pleje i lazaretterne.

I dag, 142 år efter, mødes vi igen i en humanitær akt, ikke på en blodig slagmark i fakkelskær, men i et smukt sydslesvigsk naturområde for at mindes de mange unge mænds grufulde lidelser samt danske og tyske borgeres helt enestående hjælpeaktion, som dannede forbillede for det senere Røde Kors. Men vi står her også for at bekræfte vor fredelige sameksistens i det dansk-tyske grænseland.

Det har kostet hårdt arbejde at nå så langt. På både dansk og tysk side har man gennem de sidste 50 år arbejdet hen imod en ligestilling mellem mindretal og flertal, og vi kan i dag på begge sider af grænsen bryste os af en konstruktiv mindretalspolitik. Men vi ved, at der skal ikke meget til før det afbalancerede samarbejde mellem mindretal og flertal kan komme ud af fase. Dønningerne efter landdagsvalget sid-

MF Kim Andersen (V) var eneste taler ved mindearrangementet for de faldne i slaget ved Sankelmark i 1864. (Foto: SPT)

ste år var et kedeligt eksempel på, hvor hurtigt stemningen kan vende, når politikere ikke respekterer ånd og bogstav i København-Bonn erklæringerne. En konstruktiv mindretalspolitik skal vedligeholdes og løbende udvikles. Og det er ikke mindst mindretallet selv, der skal stå for denne udvikling. Også på det finansielle område er det vigtigt, at festtalerne omsættes til reel ligestilling. Den ene part kan ikke blot fylde op, når den anden ikke lever op til sine tilsagn.

Den fredelige sameksistens mellem dansk og tysk har på afgørende måde været med til at bane vej for et åbent grænseland med et udfordrende kulturelt, erhvervs- og arbejdsmarkedspolitisk potentiale. Ved den festlige markering af Bonn-København erklæringerens 50-års dag den 29. marts 2005 på Sønderborg Slot fremhævede både daværende forbundskansler Gerhard Schröder og statsminister Anders Fogh

Rasmussen ønsket om at fremme det grænseoverskridende samarbejde.

Det grænseoverskridende samarbejde mellem Danmark og Tyskland er blevet en naturlig del af den europæiske integrationsproces. Således er det Danmarks og Tysklands medlemskab i EU og dets indre marked, der skaber grundbetingelserne for, at disse borgere kan tage del i velfærdssamfundets sociale tryghed. Alligevel findes der fortsat en række hindringer for mobiliteten, som har baggrund i begge landes forskellige regelsæt på det sociale og skattemæssige område.

For at sikre regionens oplagte erhvervs- og arbejdsmarkedspolitiske perspektiver besluttede de to regeringsledere at nedsætte en dansk-tysk arbejdsgruppe, der skulle identificere hindringer for grænsependlere for at fremme mobiliteten og et så fleksibelt arbejdsmarked i grænseregionen som muligt. Regeringslederne udpegede

Talen ved dette års tysk-østrigsk-danske mindesamvær blev holdt på dansk og tysk ved det danske mindesmærke. 2007 holdes mindetalen ved det østrigske mindesmærke. (Foto: SPT)

hver sin personlige repræsentant for at lede dette udredningsarbejde. På tysk side er det statssekretær Franz Thönnnes, og på dansk side har jeg været til-delt opgaven.

En række af de konkrete problemer kan løses enten på EU-niveau eller bi-lateralt mellem vore to lande. Således er der fx sket en afklaring af, hvilken stat der skal udbetale dagpenge til de grænsependlere, der hjemsendes pga. dårligt vejr. Og inden for rammerne af de dansk-tyske skatteoverenskomster er det blevet afklaret, om forskellige pensionsformer skal beskattes nord el-ler syd for grænsen.

Alt i alt anbefaler rapporten, som Franz Thönnnes og jeg præsenterede hos det tyske mindretal i Åbenrå for få dage siden, en række tiltag, der skal gøre det lettere at håndtere spørgsmål omkring fx arbejdsløshed, skattefor-hold, familieydelse, førtidspensionering og den gensidige anerkendelse af uddannelser.

Vi peger også på, at en fyldestgøren-de information til disse pendlere er af-gørende. For kender borgeren forskel-len mellem de to landes systemer, kan han rettidigt sørge for ikke at komme i klemme.

Information og kommunikation er vigtigt: Her vender vi tilbage til regio-nens historie og dens kulturelle sam-spil. For mig er der ingen tvivl om, at de sproglige barrierer er med til at bremse den grænseoverskridende ud-veksling af arbejdskraft og samarbej-det generelt.

I det 21. århundrede er det derfor en strategisk udfordring for regionen og dets uddannelsesinstitutioner at over-vinde disse sprogbarrierer. Ligesom danskere, tyskere og østrigere har overvundet berøringsangsten og mar-kerer en mærkedag som denne i fæl-lesskab, må vi også kunne overvinde berøringsangsten i det daglige.

Udfordringen er, når fokus rettes mod erhvervsudvikling og etablering af nye arbejdspladser, at grænselan-dets historiske og kulturelle særpræg medtænkes. Det kulturelle potentiale og erhvervslivets umiddelbare adgang til to markeder, bør kunne udvikle om-råderne på begge sider af grænsen til et fælles og dynamisk vækstområde.

Med dette perspektiv som ledestjer-ne for alle i det dansk-tyske grænse-land takker jeg for opmærksomheden og muligheden for at være med i dag.

SYDSLESVIGSK FORENING:

Vi er en del af en større kulturel fortælling bundet til grænselandet

Af formand Dieter Paul Küssner

Sammenhængskraften i det danske Sydslesvig betinger, at det danske mindretal ikke føler sig fri og uafhængig af historiske sammenhænge og som værende uden rødder, men at vi erkender, at vi er en del af en større kulturel for-

tælling bundet til grænselandet, men i klar symbiose med en dansk tradition, der er gået forud.

På den baggrund kan vores fortælling få karakter og fylde: brugbar og i samklang med nutiden og med sans for fremtiden.

Kronprinsparret in Sydslesvig

De danske sydslesvigeres møde først på året med Kronprins Frederik og Kronprinsesse Mary, der inviteret af ministerpræsident Carstensen besøgte mindretallet i vort Danevirke Museum, blev en bekræftelse af vore stærke bånd til Danmark.

Som allerede tidligere ved Dronning Margrethe II og Prinsgemalens besøg sammen med forbundspræsident Köhler ved Danevirke understregede årets kongelige møde med mindretallet nærheden til Danmark, der også fortsat bekræftes af det danske Folketing, regeringen og det folkelige Danmark.

I forbindelse med besøget sagde jeg bl.a.: "50.000 danske sydslesvigerer deler i dag sindelag med og forkærlighed for Danmark. Vi føler glæde og stolthed ved at kunne fastholde forbindelsen til og samlivet med Danmark.

Et halvt hundrede danske skoler, danske ungdomsforeninger og dansk kulturliv beriger dette grænseland, hvor dansk, tysk og frisisk i dag praktiserer respekt i kulturmødet; og hvor det danske mindretal hævder sin ligeværdighed og fastholder det danske i forhaven mellem Danmark og Tyskland.

Hos det danske mindretal i Sydslesvig afprøves bærekraften af dansk kultur og værdigrundlaget i det danske samfund, der som bekendelsesgrundlag binder os til Danmark. Vi betragter os som front og bro i grænselandet til gavn og glæde for Danmark og de nyttige og venskabelige bånd til Slesvig-Holsten og Tyskland, der er så vigtige for et godt naboskab.

Et naboskab, der bygger på den gode vilje, ligeværd og respekt. I det perspektiv er det dansk-tyske grænseland en vejviser for mellemløst samliv i Europa og verdenssamfundet."

Dansk kulturliv i Sydslesvig er basisarbejde

Lad denne korte indføring i det aktuelle mindretalsliv være rammen om årets gang i Sydslesvigs store kulturforening. Når jeg nævner, at dansk kulturliv beriger vores hjemstavn – ja, skaber og tilbyder en merværdi! Så er det foreningens basisarbejde – livet i distrikterne, møder på amtsplan og desuden vore udvalg og tilsluttede organisationer, der sætter dagsorden og står som fundament for det kulturelle arbejde.

Alle de nævnte arbejdsområder i SSF yder deres bidrag til et lødigt dansk kulturtilbud, der både socialt og kulturelt binder os ind i et berigende fællesskab: det danske mindretal i Sydslesvig.

Ude i distrikterne, i amterne og i de tilsluttede organisationer praktiseres mindretallets værdigrundlag. Her står det sin prøve, om det danske tilhørsforhold er en afgørende livsværdi.

Her står distriktsbestyrelserne sammen med vore konsulenter for hverdagens udfordringer: at give vore medlemmer gode oplevelser, kunst og kultur og socialt samvær, der gør det både dejligt og berigende at tilhøre foreningsfællesskabet.

Formidlingen af et dansk sydslesvigpræget kulturliv er en vedvarende proces, der består af lige dele tradition og fornyelse. Der er konstanter i et mindretalsliv, der kræver nænsomhed i udviklingen, mens nye ideer og visionære tiltag også skal have ret til afprøvning.

Vore årsmøder ser jeg som en traditionsbunden årlig præsentation af hele mindretallet, der kun lempeligt kan forandres, mens nye mødeformer i foreningslivet og det almene kulturtilbud naturligt følger tiden og forandringer i samfundslivet.

Straks i begyndelsen af det nye år 2006 drog en busfuld SSF-medlemmer til Statens Museum for Kunst i København, hvor direktør Alis Hedeland tog imod. Adgangen til museet er gratis siden 1. januar, og bussen kostede kun 10 euro pr. snude. Resten betalte SSF. Og der var rundvisning, her hos maleren Jens Juel. (Fotos: SPT)

21. marts 2006: SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen »bliver voksen«. Til receptionen i anledning af hans 50 års fødselsdag er salen på Flensborghus atter fyldt til bristepunktet. (Fotos: SPT)

Fremgang i medlemstal og samarbejde

Det er således opmuntrende, at kulturföreningen generelt overalt i Sydslesvig indgår i et samarbejde mellem alle danske foreninger, organisationer og institutioner for at udvikle og fremme landsdelens danske kulturliv. Drivkraften bag de mange nye samarbejdsinitiativer er en erkendelse af, at vi alle er ansvarlige for et rigt og varieret foreningsliv, der er grundlaget for et fortsat dansk-sydslesvigsk samfund.

Den aktuelle søgen mod mere sammenhold, synliggørelse og forpligtende fællesskaber er en klar styrkelse af mindretallets position, der understreger viljen til at fastholde de danske

livsværdier som afgørende for mindretallets mennesker.

Genrejsningen af familie- og foreningssammenholdet tegner allerede

Far, mor og datter: Jens A., Mette og Lene.

Far og søn: Jens A. og Mathias. Morten ville ikke fotograferes.

klare signaler om fremgang både i medlemstal og især i glæden ved fælles kulturoplevelser, der styrker mindretallets sociale sammenhold.

I Flensborg har SSF og SSW kunnet samle 200 mennesker til fjordsejls – en social rejse gennem et hjemstavns-panorama. SSF-distrikter i Flensborg Amt har gennemført fællesudflugter med skoler og børnehaver til Odense i anledning af H.C. Andersen-året; mens Slesvig fortsætter sine kulturelle dansesrejser "Venner ser på Danmarks kort", der sikrer selvsyn af danske kul-

Sydslesvigsk Årbogs redaktør, SSFs pressesekretær Bernd Engelbrecht i højt humør på Slesvig-Holsten-Dagen i Egernførde.

turperler ofte i samarbejde med lokale grænseforeninger. Ligeledes har Got-torp Amts danmarkstrejse samlet over 100 deltagere. Overalt spores optimisme og glæde ved gennemførelsen – et engagement, der smitter og får medlemmerne af huse.

At være med i mindretallet har også social betydning. Når Flensborg Amt kan samle 189 medlemmer til en "familiebrunch" og 90 deltagere til en "søndags-soiré" – så viser det klart, at

foreningslivet har et udviklingspotentiale; det hyggelige samvær, den gode underholdning og nabosnakken er uomgængelige størrelser i vort danske foreningsliv.

Caféer og kulturhuse

Det kommer også til udtryk i de mange café-initiativer, der for tiden især etableres i det sydvestlige foreningslandskab. Husum kom først med sin fællesdanske café på Husumhus – en idé, der retfærdigvis var af langt ældre dato, men næppe gennemførlig, da idégrundlaget for Husumhus blev diskuteret ved husets oprettelse.

Allerede dengang var der pionerer i det danske arbejde, der ønskede et integreret kulturhus, hvor foreningslivet, biblioteket og ungdomsarbejdet skulle præsenteres samlet. Nu lykkedes det for Husums danske at samles om café-tanken, der involverer alle danske i byen.

Mødestedet er åbent – også for flertalsborgerne – og i samdrægtighed

Funktionærer i dialog med gæster ved det danske fællestelt på Slesvig-Holsten-Dagen i maj i Egernførde. (Fotos: SPT)

I Slesvig-Holsten-Dagen i maj 2006 i Egernførde deltager også de nationale mindretal i Slesvig-Holsten hhv. grænselandet. Det bliver en blæsende og våd omgang den weekend. Hejmdal Blæseorkester giver en koncert, og viceministerpræsident Ute Erdsiek-Rave (foto) gæster også det danske mindretals fællestelt, hvor SSFs »general« Jens A. Christiansen byder velkommen. (Fotos: SPT)

præsenterer foreninger og institutioner på skift et dansk kulturtilbud med litteratur, teater, film, kunst og udstillingsvirksomhed. Caféen arbejder som et kulturhus og er på sigt en visionær milesten for udviklingen af mindretallets kulturelle samarbejde.

Både Bredsted, Frederiksstad og Tønning har fulgt initiativet i Husum, mens Læk i Sydtønder Amt har startet Café og Klassik i samarbejde med kirken. Det er mit skøn, at café- og kulturhustanken vil brede sig. Kombinationen af socialt samvær og samarbejdet omkring det kulturelle indhold forbundet med åbenhed over for det lokale samfund er stærke grundtemaer for et holdbart regionalt kulturinitiativ.

Alle de nævnte initiativer kræver husrum. Der var engang, at det danske foreningsliv i udkantsområderne overlevede i private dagligstuer i de små hjem. Et kulturengagement, der blev båret af en flok vandre lærere, der som en livline forbandt Sydslesvig med det aktuelle danske kulturliv. Vandre lærerne blev afløst af et bredt dækkende skole- og kulturliv, hvor spredte for-

samlingshuse, men især de mange nyetablerede danske skoler over hele landsdelen, kom til at danne ramme om mindretalslivet. Skolerne blev i fritiden det kulturelle samlingspunkt; og læreren tog over, hvor vandre læreren slap. Det var dengang!

Brugeraftaler med Skoleforeningen koster penge

Nu oplever vi ønsket hos Skoleforeningen om frasalg af børnehaver og skoler, der ikke mere bruges til børnepasning og undervisning, fordi strukturændringer, tilslutning og rentabilitetskrav har ændret sig. Det er skolemæssigt en uundgåelig udvikling, som samtidig udfordrer rammebetingelserne for det danske foreningsarbejde.

Når Skoleforeningens bygninger i høj grad også har fungeret som kulturelle mødesteder, så bliver foreningerne i de små landsbyer hjemløse, når salg af skoler og børnehaver kommer på tale.

Man kunne komme på den tanke, at foreningerne jo bare kan rykke med skolebørnene ind i de mere centrale undervisningscentre. Det kan man også enkelte steder, men netop foreningslivet har brug for lokale kræfter og lokale udfoldelsesmuligheder.

Det sociale sammenhold og netværk i lokalsamfundet er stærke kræfter, der ikke bare lader sig flytte.

Det danske mindretals fællestelt på Slesvig-Holsten-Dagen i maj i Egernførde.

Forbundsregeringens nye mindretalskommitterede, statssekretær dr. Christoph Bergner (i m. t.h.) på tiltrædelsesbesøg sammen med landdagspræsidenten Martin Kayenburg (nr. 2 f.v.) hos det danske mindretal og friserne på Flensborghus i sommeren 2006 - her sammen med f.v. SSW-landssekretær Dieter Lenz, SSW-landdagsmedlem Lars Harms, SSW-formand Flemming Meyer, provst Viggo Jacobsen, Skoleforeningens næstformand og Dansk Centralbiblioteks formand Per Gildberg, dr. Detlev Rein fra Indenrigsministeriets mindretalsafdeling i Bonn, SSFs formand Dieter Paul Küssner og SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen. (Foto: SPT)

Skoleforeningen er klar over, at salg af disse bygninger berøver foreningerne deres fristed. Sammen med brugerne, herunder SSF, gennemgår man salgslisterne; og hvor foreningerne ønsker det, kan man fortsat bruge bygningerne.

Herefter dog med en brugeraftale, der forpligter foreningerne – og fortrinsvis SSF – til dækning af alle udgifter herunder bygningernes vedligehold. Det sidste er ikke nogen billig foranstaltning. Dels er bygningerne oftest et halvt århundrede gamle, og Skoleforeningens mangeårige sparetvang lader ikke bygningerne fremstå niklede og nypudsede.

Vi har alene i år haft mærkbare udgifter på de nye brugeraftaler, der således og efter hensigten giver Skoleforeningen besparelser i forhold til tidligere, men hvor udgifterne nu ligger

hos os, hvilket naturligvis kommer til at afspejle sig i vort vedligeholdelsesbudget.

Et løft her bliver uomgængeligt!

Og så kan man endnu engang konstatere, at hvad mindretallet tjener på gyngerne, sætter det til på karrusellerne. Problemet er, at det er SSF der har fået karrusellen.

Skoler som kulturhuse kræver hensyn

Jeg har nævnt, at også foreningslivet må kunne tilpasse sig nødvendige strukturændringer og økonomiske rammebetingelser. Der, hvor forsamlingsstederne fortsat ligger tæt eller næppe bruges, må også vi prioritere.

Det har vi bl.a. måttet gøre med Stausmark Forsamlingshus, der efter lokal anbefaling er blevet solgt. Nu, hvor der i amterne udvikles et bredere

Blandt gæsterne i det danske mindretals hjørne i mindretalsteltet på den tyske genforeningsdag 2./3. oktober 2006 i Kiel var også landsregeringens mindretalskommitterede Caroline Schwarz, her sammen med SSWs formand Flemming Meyer t.v. og partiets landssekretær Dieter Lenz t.h. (Foto: SPT)

samarbejde distrikterne imellem, vil der med tiden også opstå en fællesskabsfølelse henover kommunegrænser.

Når der så er overskuelige afstande mellem et gammelt mødested og den nye skoleverden, tror jeg, tiden kan forene nyt og gammelt. Det kræver dog, at skolerne, hvis de fortsat vil være kulturhuse uden for undervisningstiden, indrettes, så foreningerne får brugbare rammer.

Forsøget er gjort i bl.a. Bredsted – men der er mange udeståender på den konto. Vigtigt er at integrere de lokale i etableringen af tilholdssteder for foreningslivet. Skal skolerne fungere som kulturhuse eftermiddag og aften, må indretningen tilgodesee de voksnes behov.

Forsamlingshuset styrker danskheden

Men jeg er ikke i tvivl om, at vi fortsat har brug for både små og store forsamlingshuse rundt i landsdelen. Skoleløsningen er brugbar i nogen

sammenhænge, men bliver oftest en hybrid.

Derfor har jeg noteret, at også SSW tillægger forsamlingsstederne rundt om i Sydslesvig stor betydning.

Selv har jeg oplevet to forsamlingshusjubiler i år, hvor både Oksbøl Forsamlingshus og Mines Minde i Langsted fejrede rundt. Begge huse havde et overdådigt fremmøde på jubilæumsdagen, og det var naturligt, men alligevel bemærkelsesværdigt, at flertalsbefolkningens borgmestre begge steder fremhævede husenes betydning for lokalsamfundet. Således er Oksbøl danske Forsamlingshus et af kommunens valgsteder. Og begge huse er et led i den traditionelle foreningsudvikling inden for mindretallet.

Oksbøl hviler i vandrelærertraditionen, hvor undervisning og folkeligt arbejde gik hånd i hånd. Det resulterede i et stærkt dansk sammenhold omkring huset, der fortsat er et stærkt samlingspunkt på tværs af foreningslivet.

Mines Minde er, som navnet antyder, rundet af det trofaste lokale initiativ. Den vakre Mine i det lille husmandssted i Langsted åbnede sine små stuer for forenings- og kirkeliv. En bundethed til det danske, der testamentarisk sikrede det danske mødested en plads i fremtiden. Begge forsamlingshuse står og falder med det lokale foreningsinitiativ – og med bestyrerne, der fortsætter arven efter vandrelærerbevægelsen og de trofaste sydslesvigere.

Det Danske Hus i Sporskifte

Det kan også lade sig gøre at tænke kulturhuse sammen med en eksisterende skole.

I Sporskifte har man gennem årene udviklet et tæt parløb mellem skolen og alle danske foreninger i området. Samtidig har Sporskifte haft et nært forhold til Slesvig-Ligaen og især familien Thrane, der testamentarisk har stillet betydelige midler til rådighed for

rejsningen af Det danske Hus over for Sporskifte Danske Skole.

SSF har fulgt denne ubetingede enighed om et kulturelt mødested i Sporskifte og tilsagt projektet kulturmidlerne fra Berlin over tre år. Et beløb på 732.000 euro, der fra dette efterår skaber mulighed for et nyt kulturhus. Projektets bæreevne understøttes bl.a. af bundne midler, der er med til at sikre driften i fremtiden. Et flot projekt, som Sporskiftes danske ønskes tillykke med.

Slesvighus må genrejses

Så ligger det tungere rent økonomisk med genoplivningen af Slesvighus.

Efter det viste sig umuligt at sælge Slesvighus, besluttede Hovedstyrelsen at genoplive forsamlingshusprojektet Slesvighus med sal og scene og med mulighed for indflytning af mindst amtssekretariatet.

Amtsformand Franz Dittrich har sammen med en projektgruppe udarbejdet en brugerskitse for Slesvighus, der bevarer salen som mødested med mulighed for forsamlingshusteatr.

Også her tænkes i cafébaner, og man ser gerne sekretariatet etableret i huset. Tanker om udlejnings- eller kollegieværelser findes, men Skoleforeningen har signaleret, at det nye gymnasium i byen i kraft af sit rekrutteringsområde ikke behøver ungdomsboliger. Den del af projektet er derfor midlertidigt ude af spil.

Der skal ikke herske tvivl om, at Slesvighus gennem årene har været en udfordring både for slesvigerne, men også for Hovedstyrelsen og forretningsudvalget. Det er derfor ubetinget rosværdigt, at en kreds af foreningsfolk i Slesvig fortsat investerer kreative kræfter for at sikre byen et kulturhus.

Også taget i betragtning, at det nye gymnasium efter sigende vil tilbyde funktionelle og fornemme rammer for det danske foreningsliv i Slesvig. Alligevel siger erfaringen, at et skolehus nok kan bruges ved særlige lejligheder; men foreningsliv og skoleliv har lokal- og emæssigt ofte forskellige behov.

Indtænkes der ikke en særlig kulturhusdel i projektet, er der fortsat brug for et moderniseret Slesvighus. Da vi solgte Stausmark Forsamlingshus,

Fuldt hus på Flensborghus: Den virtuelle dansk-tyske Grænselandsportal præsenteres for offentligheden en søndag sidst i september. På hjemmesiden www.graenselandsportal.dk fortælles, hvad der er værd at vide om det dansk-tyske grænseland. Ministerpræsident Peter Harry Carstensen og amtsborgmester Carl Holst deltager i åbningen. Projektet betales af EU. (Foto: SPT)

Sidst i april inviterer SSF og Spejderkorpset til Historiens Dag og middelalderlege for børn på Tydal, og flere hundrede følger invitationen.

blev en væsentlig del af provenuet hensat til brug for projektering og opstart af Slesvighus. Rådighedsbeløbet er 58.000 euro, og vor gode arkitekt Povl Leckband er tilknyttet projektet. Vort forslag er herefter, at vi nu går i gang med renoveringen af huset. Det kan ikke nytte, at man i den ene ende af Slesvig by rejser en arkitektonisk dansk perle af et gymnasium, mens man i den anden ende af byen slås med en dansk ruin.

For at komme videre med finanseringen, ønsker vi renoveringen opdelt i 3 etaper. Etape 1 søges gennemført ved ansøgning over mindretallets generelle anlægsbevillinger, mens de resterende afsnit gennemføres for tyske forbundsmidler. Når gymnasiet står, ser vi gerne, at også Slesvighus fungerer og supplerer i serviceringen af det folkelige arbejde i Slesvig.

Samspillet mellem distrikter, amter og generalsekretariat

Som det fremgår af denne beretning er basisarbejdet i SSF grundlaget for foreningens kulturpolitiske virke. Det er i distrikterne det danske sammenhold står sin prøve; og det er her kulturarbejdet har sin påvirkningsflade.

Alle vore øvrige aktiviteter har deres begrundelse i, at der er en bred og repræsentativ medlemsskare, der legitimerer det danske mindretal som en folkelig kraft i grænselandet.

For at give foreningslivet optimale arbejdsbetingelser, har vi i SSF både amtskonsulenter og personale, der med stor faglig kompetence og ildhu støtter og servicerer distrikterne. Overordnet gælder det også vort generalsekretariat, der foruden foreningsdagligdagen behersker mindretallets kulturpolitiske profil, der har berøringspunkter med samarbejdspartnere i regionen og med Danmark og Tyskland såvel som internationale kontakter.

Skal vi tænke i nye strukturer?

Når det gælder amtskonsulenternes virkefelt, har vi de senere år fokuseret meget på konsulentbetegnelsen.

Vi har nedtonet sekretærfunktionen og med tilfredshed noteret, at konsulenterne målbevidst og dygtigt har udnyttet mulighederne for at sætte et personligt præg på foreningsudviklingen. Nye foreningsinitiativer tegnes også af konsulenternes håndskrift; og når det gælder foreningsudviklingen, hvervekampagner og samarbejdsmodeller for det fælles danske arbejde, så er konsulenterne med.

Det gælder også nytænkningen for struktursvage yderområder i Sydslesvig, hvor der er langt mellem de danske kraftcentre; og hvor få hænder skal klare dagen og vejen. Distriktssammenlægninger er f.eks. ikke kun et byfænomen, som bl.a. Flensborg har måttet tage stilling til.

Nej, også de sydlige strøg kender til udfordringen med højborge og smalle steder. I Rendsborg-Egernførde Amt har konsulenten derfor givet bolden op til en diskussion om regionalisering af arbejdet i amtet. Udgangspunkt for forslaget er det øgede samarbejde omkring de fælles kulturtiltag i amtet.

Her spiller de store afstande mellem de danske kulturlommer en afgørende rolle. Konsulenten opfordrer derfor til en strukturdebat i SSF med udgangspunkt i en nyordning af distriktsopdelingen.

Amtskonsulent Jan Svendsen spørger: "Skal stregerne tegnes på ny? Med større regioner? Det tror jeg ikke, vi kan komme uden om, da det er svært at finde det fornødne antal bestyrelsesfolk. Vore erfaringer viser, at distrikter i nærheden af skoler/ børnehaver er mere levedygtige og muligheder for samarbejde bedre."

Hans forslag er derfor et regionernes Rendsborg-Egernførde, hvor region Kiel etableres med Holtenå og Prisklaustorp. Region Rendsborg med Ves-

Bestyrelsen for »Kaptajn H.K. Hansen og hustru Elisabeth Hansen, født Møller's Sydslesvig Legat« var sidst i august på besigtigelsestur i Ny Bjernt for at se, hvordan sidste års legatportion var blevet anvendt til et tidssvarende køkken i det lokale forsamlingshus, og senere på dagen blev det Agtrup Forsamlingshus' tur, som er en ældre bygning, der bruges flittigt og nu trænger til en istandsættelse. Hele istandsættelsesarbejdet kan ikke finansieres ene og alene af legatportionen, så distriktet, der har 78 medlemmer, er gået igang med selv at skaffe penge bl.a. gennem bingo.

Bestyrelsen bestående af biskop Niels Henrik Arendt, amtmand Erik Toftgaard, SSFs formand Dieter Paul Küssner, SSFs 1. næstformand Jon Hardon Hansen og bestyrelsens sekretær, advokat Marianne Bitsch er her fotograferet foran Agtrup Forsamlingshus sammen med SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen, SSF- amtsformand Inger Merete Hansen, SSFs distriktsformand Elsbeth Ketelsen, SSFs amtskonsulent Lars Petersen samt SSFs ejendomsforvalter Michael Oetzmann. (Foto: SPT)

termølle og region Egernførde med Risby, Askfelt, Gettorp og Mysunde.

Forretningsudvalget har taget forslaget til efterretning, men det er amtet, der skal bedømme forslaget. Og er ønsket til stede, vil vi støtte et pilotprojekt, hvor nytækningen og en evt. nyordning tilpasses foreningens vedtægter.

Det forlyder, at også SSW er ved at nytænke sine strukturer. Et samarbejde herom er en nødvendighed. Det er so-leklart, at især landsmødet har det afgørende ord i denne sag.

I skrivende stund kender jeg ikke amtets anbefaling. Men en strukturdebat hører hjemme på landmødet. Med denne prøveballon er emnet sat til diskussion.

Vore faste udvalg

Til de traditionsbundne hjælpemidler i kulturarbejdet hører vore faste udvalg. Kulturudvalget, teater- og koncertudvalget, humanitært udvalg samt årsmødeudvalget har deres sikrede position i kulturformidlingen.

Udvalgene har deres egen beretning, men det skal understreges, at Hovedstyrelsen og forretningsudvalget har stor respekt for det gedigne og resultatrige arbejde, nævnte udvalg står for.

Forretningsudvalget har helt naturligt et årligt møde med udvalgene, hvor vi holdes ajour med tendenser og udfordringer i udvalgsarbejdet. Jeg tillægger møderne stor vægt, fordi vi her får en indføring i kulturformidlingens rigt facetterede vifte af dansk teater, koncertvirksomhed og folkelige foredrag. Musik og samfundsoplysning spejler en dansk-sydslesvigsk bundethed til Danmark.

Denne binding kommer også til udtryk i det humanitære arbejde, som SSF føler sig forpligtet på. Det er et stort og uegennyttigt arbejde, der præsteres i vore ældreklubber, væresteder og i det humanitære udvalgs kursus- og højskoletilbud samt rejser til Danmark.

Elva Thorup Nielsen har forestået dette vigtige arbejde sammen med gode medarbejdere. Nu takker kaptajnen af – mens vi hylder indsatsen af hjertet. Det er mig magtpåliggende at tilsige udvalget al den støtte og hjælp, der er os mulig.

Blandt de særlige opgaveområder, SSF tager sig af, er foreningens billedsamlingsudvalg, der står for indkøb af fortrinsvis sydslesvigske billedkunstners værker, men som også fører tilsyn med foreningens kunstsamling, der fortrinsvis vises i vore forsamlingshuse. Udvalget varetager også udgivelsen af årets kunstnerkort og det sydslesvigske julemærke. Vi har valgt at give udvalget et tidsbegrænset virke på 5 år for at sikre alsidigheden i kunstindkøbene. Det er et nytiltrådt udvalg, der begynder sit virke i år. Medlemmerne af udvalget bydes hermed velkommen.

De tilsluttede organisationer

Vore tilsluttede organisationer er vigtige samarbejdspartnere i mindretalsarbejdet. På sidste års landsmøde blev der spurgt til fordelingsnøglen for tilskud til organisationerne. Nu skal det siges, at langt fra alle tilsluttede foreninger søger tilskud hos SSF. En del er med for at manifestere det fælles værdigrundlag for mindretalsvirket i Sydslesvig. Nogle organisationer figurerer på budgettet, fordi kulturmidler fra Kiel kanaliseres øremærket til disse.

Også danske kulturmidler har tradition for særlige tilskud til bl.a. husmoder- og kvindeforeninger og landboforeningen. Andre har sikret sig et tilskud, fordi deres virke klart understøtter SSFs formålsparagraf i formidlingen af dansk kultur.

For alle gælder, at de tilslutter sig vor formålsparagraf. Det er dog mere usikkert, om alle samtidig er medlem af SSF. Med hensyn til fordelingsnøglen for tilskud til de tilsluttede organisationer har medlemsorganisationerne

på deres årlige samarbejds møde valgt at undersøge kriterierne for tilskud med en nyordning for øje, der kæder medlemstal og tilskud sammen.

Vi betragter foreløbig øvelsen som et internt udvalgsarbejde, hvis resultat senere forelægges både Hovedstyrelse og landsmøde. Der skal ikke herske tvivl om, at de tilsluttede organisationer hører med i fundamentet af det danske kulturarbejde i Sydslesvig. Hvis det samlede kulturarbejde i mindretallet skal gøres op, så hører denne gren af arbejdet med blandt sværvægterne. Hver på sin vis bidrager de til mangfoldighedens kulturpalet.

Samrådet

Sydslesvigsk Forening er pr. tradition og de facto mindretallets kulturpolitiske aktør gerne i samarbejde med SSW og ofte også med SdU og Skoleforeningen.

De nævnte aktører udgør samtidig hovedparten af det nye Samråds formandskab – hvilket næppe er en tilfældighed, fordi vi her har det folkevalgte Sydslesvigs kerneområder repræsenteret. Samtidig har vi bevaret det brede organisatoriske fælles forum i Samrådet, hvor orientering om sær- og fælles anliggender rådføres.

Det er så den demokratiske organisering, mindretallet for tiden magter. Og det er så den virkelighed, vi skal få til at fungere optimalt. Og det kan vi!

Stille og roligt er vi ved at udvikle koordineringsmodeller for budgetansøgninger til de danske statsbevillinger, en landvinding, hvis det fører til, at vi samlet og i enighed kan præsentere vore behov fremover. Samtidig arbejder et udvalg med fælles indkøb for de danske organisationer. Et initiativ der lover fornuftige besparelser.

Derimod er vor Hovedstyrelses anbefaling af en uvildig konsulentunder-

Landsmødet i november 2005 i Husum sprængte næsten rammerne på Husumhus. Over halvanden hundrede delegerede og mange gæster lyttede til beretninger, alvorlige og rosende ord, fulgte valgene, førte samtaler og nød hinandens selskab. (Foto: SPT)

Manfred Asmussen, SSFs hhv. Dansk Generalsekretariats bybud i Flensborg igennem mere end 55 år, går på pension med sidste arbejdsdag 6. september. Dagen efter runder han de 80, og den 8. september holder han en flot reception i den atter stopfyldte sal på Flensborghus. Oveni den kgl. fortjenestmedalje og delstaten Slesvig-Holstens belønningsmedaljer i sølv og guld (for 40 hhv. 50 års ansættelse samme sted) fik stolte og glade Manfred i forbindelse med SSFs formand Dieter Paul Küssners laudatio hæftet en tredje udmærkelse på brystet: SSFs guldnål, der normalt kun tildeles folkevalgte med en aldeles særlig indsats for det danske mindretal i almindelighed og Sydslesvigsk Forening i særdeleshed. (Foto: SPT)

søgelse af mindretallets resurseforbrug og organisering en død sild!

Vor anbefaling i den sag skyldtes især Skoleforeningens aktuelle og varslede økonomiske problemer, der klart også udfordrede det samlede Sydslesvigs økonomiske handlemuligheder. Således måtte vi love budgettilbageholdenhed i 2008, hvis luknings-truede skoler og børnehaver skulle reddes. Forventede økonomiske trængsler for mindretallet blev også fremstillet i en embedsmandsrapport, som Seksmandsudvalget forelagde Samrådet.

På den baggrund anbefalede jeg som daværende formand for Samrådet, at følge vor Hovedstyrelses anbefaling af at trække på uvildig konsulentbistand udefra. Reaktionen på den

tale og det forslag er kendt. Man hørte næppe efter, hvad jeg sagde men fortabte sig i formodninger om, hvad man mente, jeg sagde. For at komme denne uvidenhed til livs, gengives formandens tale først i årbogen for god ordens skyld. Men ellers kan det konstateres, at Samrådet lever og fungerer efter aftaler og hensigten; også det er en dyd.

I gode hænder hos seksmandsudvalget

Seksmandsudvalget er vor direkte partner i samspillet mellem det danske Folketing og den danske regering. Udvalget har politisk bredde, og sikrer derved, at forholdet mellem det danske mindretal og Danmark ikke bliver en partisag. En vigtig forudsætning for en langtidsholdbar symbiose mellem Danmark og dets mindretal.

Allerede H.P. Hanssen plæderede før 1920 for, at de danske sønderjyder aldrig måtte blive en partisag. Det er derfor en fornøjelse at fornemme og vide, at udvalget følger hele det danske arbejde i Sydslesvig med hjerte. Ikke ukritisk, men uhildet og fordomsfrit og altid med landsmandens forpligtende solidaritet.

Vor ministerpræsident siger ofte, at vi hos ham er i gode hænder. Hos Seksmandsudvalget ved vi, hvordan gode hænder føles.

Danmark støtter os også ideelt

At mindretallet fortsat indgår i en bred politisk kontekst i Danmark blev bekræftet under ministerpræsident Carstensens officielle besøg i København. Under en frokost for gæsten hos udenrigsminister Per Stig Møller, hvor Sydslesvig var stærk repræsenteret, understregede udenrigsministeren endnu engang betydningen af den fælles mindretalspolitik i grænselandet. Og ministerpræsidenten svarede, at ligestillingen af vort skolevæsen ville være

sikret i 2008; og at elevtransporten var på dagsordenen. Både i mødet med udenrigsministeren og senere med undervisningsministeren talte den danske regering mindretallets sag. Også her var vi i gode hænder!

Det er vi også, når Folketingets Præsidium hvert efterår modtager en delegation af sydslesvigere, der gæster hovedstaden under Grænseforeningens vingefang. 31 repræsentanter for forenings-sydslesvig fik en indføring i dansk arbejdsmarkedspolitik og dansk kulturpolitik herunder kanonbegrebet.

Desuden gav besøget mulighed for at lytte til Grænseforeningens nye formand Finn Slumstrup, der redegjorde for sine visioner. Han påpegede, at både Grænseforeningen og mindretallet er udfordret af det manglende kendskab til mindretallet hos flertallet af danske.

Opmærksomhed og synlighed om-

kring vor eksistens kræver en moderniseringsproces i formidlingen af Sydslesvig. Grænseforeningen har lagt de første spor i denne proces med fokusering på undervisningssektoren. Og sammen med Duborg-Skolen og SSF uddannes p.t. en flok sydslesvigiske gymnasielever som elevambassadører, der skal sprede oplysning om mindretallet på danske gymnasier. Et længe savnet initiativ, der har vor ubetingede støtte!

Og som Grænseforeningens formand formulerede sig: der skal produceres gode historier om det danske mindretal. Her har vi en klar opgave.

Dansk radio og TV - en public service-forpligtelse også for Sydslesvig

Det manglende kendskab blandt flertalsbefolkningerne til det danske mindretal er en voksende udfordring.

Dansk og tysk karaoke-sang var det helt store nummer i mindretalsteltet på den tyske genforeningsfest 2./3. oktober 2006 i Kiel. Her et nationalt blandet hold, anført af Gitte Hougaard Werner fra Rendsborg--Egernførde Amt. (Foto: SPT)

Dagene igennem 2. og 3. oktober 2006 var der mylder i mindretallenes telt på den tyske genforeningsdag i Kiel, hvor der ud over udstillinger og informationer også var forskellig underholdning, ikke mindst karaoke-sang. (Foto: SPT)

De ubekymrede slår det hen med et 'go daw do', det går nok alligevel. Selv er jeg ikke i tvivl om, at kontaktpleje og oplysning både i Danmark og Tyskland klart er et fælles anliggende for hele mindretallet. Vi gør noget alle sammen og hver for sig, men en klar profil og fælles økonomiske resurser rækker det ikke til.

Flensborg Avis er en vigtig formidler af mindretalshverdagen, mens vor presstjeneste formidler store mængder af stort og småt fra mindretallets verden. Der har været drøftelser – også med Grænseforeningen – om en mere målrettet og opmærksomhedspræget story-fortælling, der øger bevidstheden om vort unikke bidrag til mellemfolkelig sameksistens; brobyggere mellem dansk og tysk – og en talstærk skare mennesker, der gør Danmark større.

SSF kan ikke løfte opgaven alene, hverken mandskabsmæssigt eller økonomisk. Allerede nu bruges betydelige

midler til vort informationsblad KON-TAKT og presstjenesten.

Vil vi sikre mindretallet synlighed og ikke mindst lydhørhed, må flere spillere på gaden. Et samarbejde mellem avisen, presstjenesten og Grænseforeningen, gerne i dialog med medier nord og syd for grænsen, kunne være en vej.

I den forbindelse er det værd at fremhæve, at Radio Syd fortsat er det medium, der inddrager Sydslesvigstoffet omfattende og seriøst. Senest ved at etablere et ungdomspanel med grænselandets mindretal, der kommenterer aktuelle og grænseoverskridende temaer.

Men der er fortsat skræmmende laguner. Ikke mindst hændelsesferløbet omkring modtagelse af dansk TV syd for grænsen. I den sag gælder det ikke kun DRs og TV2s aktuelle lønsomhedsstrategier for levering af dansk TV til kabelnettet syd for grænsen.

Mere foruroligende er tidshorizonten 2009, hvor de digitale signaler kommer til at begrænse dansk TV-modtagelse til et minimum i Sydslesvig. Her kan vi ikke bruge DR-generaldirektørens uforstand, der anbefaler de "vist nok 1.500 danske" i grænselandet at bruge internettet. Både den af Danmark og Tyskland undertegnede sprogagt, men især forpligtelsen over for landsmænd – 50.000 i tal – må og skal give de danske sydslesvigere mulighed for dansk medieforbrug.

Vi helmer ikke, før dansk public service-TV betragter os som landsmænd!

Men sagen understreger nødvendigheden af synlighed i Danmark. Hvis ikke vi selv artikulerer os, vil vi oftere og oftere blive mødt med et skuldertræk og kommentaren: herregud! En håndfuld udlandsdanskere.

De gode historier om mindretallet

Derfor er det livsvigtigt, at vi leverer og kan skabe gode historier om det danske mindretal. Desværre halter det fortsat i hjemligt regi. Her er andedammen fremherskende, og rivalitet og særinteresser kan sløre de mange fremragende bidrag, mindretallet byder grænselandet. Både regionalt, men også i samspillet mellem Danmark og Tyskland og i europæisk mindretalspolitik har vi potentiale og gennemslagskraft.

Lad os vise grænselandets ubetingede styrke.

Årsmøder mellem tradition og fornyelse

Vi gør det hvert år til årsmøderne, hvor mindretallet kalder til folkefest sam-

I marts havde de fire anerkendte nationale mindretal i Tyskland inviteret til en parlamentarisk aften i Slesvig-Holstens repræsentation i Berlin, hvor man bl.a. ville drøfte en grundlovssikring af disse mindretal. Tilsagnene, man fik, kunne være på et meget lille sted, men der var mange interessante samtaler og også et foredrag, der fulgtes med interesse. Her ses bl.a. forbundsregeringens mindretalskommitte-rede dr. Christoph Bergner (t.v.) sammen med SSFs formand Dieter Paul Küssner og SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen. (Foto: T. Boysen)

men med danske venner fra borg og hytte, og hvor mindretallet i kraft af indre styrke og ligeværdig imødekommenthed naturligt også inviterer den tyske nabo og nordiske venner med.

Tradition og fornyelse af årsmøderne er en glidende proces. I lokale kredse spores nye mødeformer med færre taler, mens stormøderne fortsat demonstrerer dansk sammenhold og er kulturelle manifestationer.

Vort årsmødeudvalg har de senere år tematiseret årsmøderne og føjet en mindretalspolitisk dagsorden til ved lørdagens Flensborghus-træf.

Rammerne er således intakte, mens indholdet præges af tiden og udviklingen – også i forhold til vore naboer. Vi er ikke et statisk mindretal, men udvikler os i samspil med både det dynamiske Danmark og vilkårene i Slesvig-Holsten og Forbundsrepublikken.

At høre til i skæringspunktet mellem dansk og tysk er et livsvilkår. I dette skæringspunkt har de nationale symboler fortsat substans og sprængkraft. I tilfældig slagorden behøver jeg kun at nævne: Istedløven til Flensborg eller Kejser Wilhelm tilbage til torvet i Haderslev. Er man i tvivl om modsætningernes holdbarhed i grænselandet, behøver man kun at følge de nutidige slag om Dybbøl Banke.

Og vi kan selv! I år vakte det bestyrelse i snævre kredse inden for mindretallet, at vort friluftsmødeudvalg havde valgt at hilse de efterhånden mange officielle tyske gæster velkommen med forbundsflaget. Høfligheden druknede næsten i Dannebrog, men var alligevel en torn i øjet for nogle.

Sådan vil det være, når tiden og udviklingen ændrer rammerne for selvforståelsen. For mig er der ingen tvivl om, at mindretallet er nået frem til en moden og selvforståelse, der indebærer, at vi har format til også at respektere naboens nationale symboler, når vi inviterer dem.

Og især unge sydslesvigeres udsagn bekræfter, at mindretallets og regio-

nens fremtid er afhængig af forståelse for hinanden og ikke mindst samarbejde med hinanden. I øjenhøjde og ligeværdigt og uden udsalg af vort samlagsvalg.

Det sidste, at vi er et nationalt mindretal, kræver måske mere opmærksomhed de kommende år, end naturlig høflighed over for officielle gæster. Og vi ved godt, at den danske mindretals-tilværelse er rigt facetteret og nuanceret med regionale særtræk og uden en absolut profil.

Alligevel fastholder vi, at medleven i og bekendelsen til mindretalstilværelsen ikke kan nøjes med en halv Grundtvig. Der findes opportuniste, der vil klare mindretalsbekendelsen med Grundtvig-citatet: "Til et folk de alle høre, som sig regner selv dertil." De glemmer den eksistentielle tilføjelse: "Har for modersmålet øre – har for fædrelandet ild."

Det er rigtigt, at bekendelsen til mindretallet er frit, men bekendelsen forpligter samtidig til interaktion med det værdigrundlag – et sprogligt, kulturelt og historisk fællesskab med det danske, der er klangbunden i det danske mindretal.

Skoleforeningen har med sine nye 'læreplaner' smukt indbundet mindretalsvilkårene i undervisningen, der fortsat dygtiggør vore unge til at manøvrere i en både dansk og tysk kontekst.

SSF støtter disse bestræbelser – ikke kun ved at stille med godt dansk børneteater og musiktilbud; men mere udpræget ved også at tilbyde alsidige og familieorienterede kulturtilbud. Fra dansk side er der i den sammenhæng givet udtryk for, at man ser medlemskab af SSF som en naturlig forudsætning for bekendelsen til mindretallet.

Dansk skolegang og dansk kulturliv er basisarbejde i mindretallet. Den tætte dialog mellem SSFs hverveudvalg og Skoleforeningen er et opmuntrende tegn for sammenhængskraften i mindretallet.

Dialogen med den tyske nabo

Samtalen med vor tyske nabo er ikke mindre vigtig. Sammen med SSW varretager vi vore overordnede mindretalspolitiske interesser i Kontaktudvalget under Indenrigsministeriet i Berlin.

For at øge kendskabet til mindretallet og påvise merværdien i kulturmødet har vi sammen med de øvrige anerkendte nationale mindretal i Tyskland afholdt en parlamentarisk aften i Slesvig-Holstens Hus i Berlin. Mødet havde mindretalenes ønske om en forankring i Forbundsrepublikkens forfatning som omdrejningspunkt – og ikke mindst et krav om, at hvis republikken vedtog en forankring af tysk kultur i grundloven, så måtte de nationale mindretals kultur sidestilles.

Der var ikke større forståelse for vort anliggende! Vi fremstilles fortsat som

eksotiske randfænomener, gerne i folkedragter og med sangkor som varemærke. Det skal vi rette op på.

Og samtaler med de mange fremmødte parlamentarikere rettede en smule op på forståelseskløften. Der er god grund til at fortsætte dialogen mellem flertal og mindretal.

Det mål forfulgte vi under forbundsregeringens nyudnævnte mindretalskommitterede dr. Bergners tiltrædelsesbesøg på Flensborghus. Samrådet orienterede Bergner og gjorde det klart, at ligestilling og anerkendelse af mindretallets kulturelle autonomi hører til Forbundsrepublikkens forpligtelser. Ikke kun Bonn-København erklæringerne binder forbundet. Også sprogcharteret og rammekonventionen for nationale mindretal er et aftalegrundlag vi ikke viger fra.

Også de små sintibørn sang karaoke i mindretalsteltet på den tyske genforeningsdag i Kiel 2./3. oktober 2006. Deres foretrukne sang var »Schnap, Schnap, Schnappi, den lille krokodille...« Her sammen med karaoke-primus motor Gitte Hougaard Werner. (Foto: SPT)

Peter Hansen - her en lidt eftertænksom pensionist ved afskedsreceptionen - gik på pension som SSFs mangeårige tilsynsførende med foreningens huse midt på sommeren. Han fik nogle gode ord med på vejen ind i sit otium. Peters efterfølger blev Michael Oetzmann, der ville prøve noget nyt efter mange år i SdUs og SSFs fælles grafik & layout-afdeling. Dennes efterfølger igen blev så grafikerens Roald Christesen. (Foto: SPT)

Mindretallet som en merværdi

Dialog er nyttig. Selvfølgelig deltager mindretallet i Slesvig-Holsten-dagene og nu senest i Tag der deutschen Einheit i Kiel. Vi viser flag og bekender kulør og bidrager til forståelsen af Slesvig-Holsten som landet med flere mindretal; og landet, der er bro til Danmark og Norden.

Vor hjemstavns brofunktion blev understreget af ministerpræsident Carstensen ved åbningen af www.graenslandsportalen.com på Flensborghus.

Slesvig-Holstens øgede interesse for Kooperation med Danmark og Norden er også et plus for mindretallet. Vor eksistens og ekspertise er brugbar i den sammenhæng.

Det kommer også til udtryk i landdagens og landdagspræsidentens bestræbelser for at gennemføre en kompetenceanalyse af grænselandet, hvor mindretallene på begge sider af grænsen skal medregnes som en merværdi

for regionen. Sydslesvigsk Forening og Bund Deutscher Nordschleswiger er inddraget i udformningen af projektet, der i øvrigt følges og anbefales af DialogForumNorden, hvor også SSW er med. Grænselandet som en merværdi for flertal og mindretal; det er perspektiver, der giver mod på fremtiden.

Denne merværdi har vi som mindretal altid søgt at klargøre. Vi er ikke i tvivl om, at der nord og syd for grænsen er indholdsmæssige plusser betinget af, at flertalskulturerne suppleres og udfordres af mindretallene. Nu gælder det at nyttiggøre denne symbiose, der kan gøre landet til et kulturelt kraftfelt med afsmittende virkning også på erhvervsliv og beskæftigelse.

Jeg skriver indledningsvis, at vi er en del af en større kulturel fortælling bundet til grænselandet. Større, fordi ikke kun vort nationale valg råder; vi er flere aktører i grænselandet. Med udgangspunkt i grænselandets kulturmøder planlægger det tyske og danske

mindretal sammen med Museum Sønderjylland en studie i grænselandets nyere historie.

Initiativtagerne har en klar fornemmelse af, at vor historie har dimension og dybde i et europæisk perspektiv. Emnet er grænselandets historie efter 1945 med vægt på fortællinger fra storpolitik til hverdagsliv, der kan have interesse både for den danske og tyske flertalsbefolkning og for et Europa,

præget af gamle og nye nations- og kultur møder.

Projektets mål er at løfte den folkelige bevidsthed om mindretallenes historie, identitet og betydning. Endnu en milesten rejses i udforskningen af vor hjemstavns særpræg.

Et arbejde, der suppleres glimrende af Danevirke Museums bestræbelser med etablering af en permanent udstilling om og over det danske mindretals

I juni gennemførte Folketinget en orienteringsrejse til hhv. i Sydslesvig, et tilbud til Folketingets medlemmer på linje med de tilbagevendende orienteringsrejser f. eks. til Færøerne og Grønland. Programmet favnede bredt og omfattede bl.a. et besøg i landdagen i Kiel, på Danevirke Museum (foto), informationsamtaler på Flensborghus samt en informativ middag sammen med repræsentanter for flere danske organisationer i Sydslesvig - med afsluttende hestevognstur gennem vadehavet.

Følgende folketingsmedlemmer var tilmeldt turen: Delegationsleder Kim Andersen (V) (i m.), Troels Lund Poulsen (V), Joan Erlandsen (V), Karsten Nonbo (V), Troels Ravn (S), Jens Chr. Lund (S), Lene Hansen (S) og Walter Christophersen (DF). Gruppen blev ledsaget af Anne Mette Falbe-Hansen fra Folketingets administration.

På Danevirke Museum bød SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen (t.h.) velkommen og introducerede til det danske mindretal, hvorefter museumsleder Nis Hardt (3.f.h.) viste rundt og Rene Rasmussen orienterede om det vordende mindretalsmuseum. Også turens tilrettelægger, SdU/SSF-konsulent Simon Faber (bag Andersen og Hardt) deltog. (Foto: SPT)

historie. I det anliggende har museet fået solid økonomisk støtte fra Grænseforeningen og vor egen Sydslesvigs Museumsforening.

Flensborg som centrum for de europæiske mindretal

Alle disse initiativer dokumenterer, at mindretal og grænseland er spillevende størrelser, hvis erfaringer kan bruges overordnet og i en europæisk sammenhæng.

Derfor er vi med i FUEF – de europæiske mindretals tagorganisation, der i øvrigt har sit kontor i Flensborghuskomplekset. Vi stiller med Heinrich Schultz som vicepræsident og Gert Wiencke som revisor. Samtidig er Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger aktiv i mindretallenes ungdomsforbund, Europæiske Folkegrupper Ungdom (YEN/JEV).

Også internationalt er vi på banen og bidrager med et overskud, som mere trængte mindretal i Europa savner. Solidariteten med svagere funderede mindretal deler vi traditionelt med det tyske mindretal i Danmark.

Sammen med sorberne i Tyskland støtter grænselandets mindretal derfor også en beskeden repræsentation i Bruxelles. Vil vi anerkendelse og lige vilkår, må vi skaffe os lydhørhed.

Danmark og Tyskland har placeret et europæisk mindretalsinstitut i Flensborg, European Center for Minority Issues/ ECMI.

De europæiske mindretal har deres faste adresse i Flensborg.

Syddansk Universitet og Flensborg er ved at udvikle en mastergrad i mindretalsspørgsmål.

Vi har et grænseregionsforskningsinstitut i Aabenraa.

Et frisisk institut i Bredsted og to talstærke mindretal nord og syd for grænsen.

Hvilket potentiale til en fremtidig mindretalsformidling ligger ikke her? Jeg har en drøm om, at vi i Flensborg

får etableret et dokumentationscenter for de europæiske mindretal, og at grænselandet kan bruges som praktiksted for europæisk ungdom, så de hos os kan lære fredeligt mellemfolkeligt samliv, hvor vi vil de andre uden at opgive sig selv.

Et fyrtårn for sameksistens, der forpligter os til at dele vore erfaringer med andre.

Fyrtårne for fremtiden

Mindretallet og kulturforeningen i givrens rolle er en udfordring, der også berører de indre linier i vort samliv. At rejse fyrtårne for andre kræver soliditet og virketrang indadtil. Udviklingen i vort arbejde tyder på, at vi kan løfte opgaverne både indadtil og i mødet med andre.

Vor nyorientering af kulturarbejdet i caféer og kulturhuse er nyland. Og støtten til unge aktiviteter i mindretallets kulturformidling peger i samme retning.

Radio på internettet er et sådant ungt initiativ, SSF støtter sammen med SdU, og Duborg-Skolens samarbejde med Grænseforeningen og SSF omkring fremstødet med elevambassadører, der vil orientere dansk ungdom om mindretalslivet, er et nyt tiltag, der giver mod på fremtiden.

Der er så sandelig både tradition og fornyelse i det danske mindretal.

Sydslesvigsk Forening er med, når det gælder fremtidssikringen af dansk mindretalsliv i Sydslesvig. Og vi gør det i en dansk tradition, hvor nærvær og omsorg er drivkraften.

Ikke magt, men kærlighed binder os i et folkeligt fællesskab.

Sådan formulerede Grundtvig det for mere end halvandet hundrede år siden på Skamlingsbanken i en tale til sønderjyderne.

Det gælder fortsat for det danske mindretal i Sydslesvig.

Ikke magt, men kærlighed er drivkraften.

Forsyne Sydslesvig med teater og koncert

Ved formand Karin Goos

Vi er blevet valgt for at sørge for – selvfølgelig inden for fastlagte økonomiske rammer – at hele Sydslesvig forsynes med dansk kultur i form af teater og koncertoplevelser.

Det lyder jo nemt og ligetil, og det ville det da også være, hvis ikke der var så mange bekendte og ubekendte faktorer at tage hensyn til hele tiden, især på teaterområdet:

Kan teaterhusene fås de samme dage som turneteatrene kan tilbyde spilletage? Falder datoerne for tæt eller endda sammen med andre arrangementer i Sydslesvig? Er de tekniske krav i overensstemmelse med det der

forefindes, osv. osv.?

Grunde, der er årsag til, at vi ofte må ændre på sæsonplanlægningen, så når det endelige program foreligger, ser det ikke sjældent helt anderledes ud end det, der egentlig var planlagt.

Det, at det er så svært at finde ledige dage på teatrene i Flensborg og Slesvig, er ikke tegn på andet, end at der er et enormt arbejdspress på teatrene i form af øget produktion og meget højt aktivitetsniveau. Vi har et fremragende samarbejde med de ansvarlige, og de hjælper os, hvor de kan.

Hver sæson ender da også med at blive "den bedste vi længe har haft", som vi plejer at sige til hinanden i udvalget, - og som vi ofte hører publikum

I februar 2006 gæster Den Jyske Opera Idrætshallen i Flensborg, inviteret af SSF, med de to italienske en-akt-operaer »Cavalleria rusticana« og »Bajadser«. (Foto: DJO)

Teater- og koncertudvalgets formand Karin Goos, en habil dukketeater-skuespiller, sørger for dekoration på Flensborghus, så gæster og børneteater-skuespillere føler sig vel tilpas ved den dansk-tyske børneteaterfestival.

sige. Måske fordi det er svært at huske de foregående sæsoner i alle enkeltheder ved så mange tilbud.

Og så er vi allerede nået til det næste store spørgsmål! Har vi overhovedet et publikum til alle disse forestillinger?

Statistik

For at besvare det, må jeg først og fremmest bruge det statistiske materia-

le og de tørre tal, der foreligger for samtlige forestillinger i sæsonen 2005/06, og så sammenligne dem med tallene fra året før. Derefter er det så et spørgsmål om at se på, hvor mange tilskuere der helt reelt kan forventes på de respektive spillesteder.

Ved første blik ser det helt godt ud.

Sæson 04/05 havde ialt 3.798 tilskuere, mens vi i sæson 05/06 havde 3.733 tilskuere, altså en ret lille tilbagegang at notere i det samlede tilskuertal.

Deler vi det så op i antal forestillinger og på de tre store spillesteder, bliver billedet et lidt andet:

Husum har ca. samme tilskuertal som sidste sæson i gennemsnit, i Flensborg kan vi bemærke en lille tilbagegang i tilskuertallet, hvorimod Slesvig har en markant tilbagegang.

Spillestedet Slesvig

I udvalgets beretning blev det allerede sidste år nævnt, at der er grund til at tage problemet med tilskuertallet i Slesvig alvorligt.

Vi skal selvfølgelig fortsætte med at spille godt teater i Slesvig, men vi skal finde de rigtige rammer, og så skal vi

Holdet bag den dansk-tyske børneteaterfestival - repræsenterende bl.a. SSF, Flensborg Bys kulturbureau, Teatret Møllen samt en række skuespiller-trups - meets the gentlemen of the press. (Fotos: SPT)

prøve at mobilisere det publikum igen, der lige nu svigter.

I omtalen i Flensborg Avis fra SSF Gottorp Amts generalforsamling læste jeg, at man havde taget problemet op til drøftelse, og der var faldet nogle udtalelser om repertoiret: ord som "for intellektuelt" stod der at læse.

Dertil kan jeg kun sige, at alt teater er skrevet og lavet for hele folket. Skrevet netop for at nå ud til så mange af folket som muligt med den samfundskritik, de budskaber eller den underholdning, der måtte være i de forskellige stykker. Teater kan ikke overleve uden folket.

At der så er forskel på hvor tunge og alvorlige teaterstykkerne er, er noget helt andet, men når jeg skimmer de gamle brochurer, er det gennemgående den lettere genre, der har været på programmet i Slesvig, så det burde ikke være problemet.

Desuden er amtet selv med til at ønske hvilke forestillinger, der skal til Slesvig igennem amtsrepræsentanten,

Marianne Wulff, kulturkonsulent i SSF, blev helt forelsket i disse yndige dukker. (Fotos: SPT)

og disse ønsker tages der selvfølgelig hensyn til, så vidt det er muligt.

I det hele taget må jeg indrømme, at jeg har svært ved at forstå, at der ikke netop her hos os i Sydslesvig, er et stort akut behov for at opleve de teater- og koncertopførelser af højeste kvalitet, der kommer her til fra Danmark. Tænk engang, at vi er så privilegerede, at vi kan gå i Det Kongelige Teater eller hvilket som helst andet dansk teater her midt i Sydslesvig.

Dansk-tysk børneteaterfestival i hele grænselandet en uges tid i januar-februar: Hvordan får skuespillere børn til at lytte? De råber ikke men taler lige så sagte.

Den klassiske musiksæson i Sydslesvig 2006/07 indledtes med SSFs »husorkester« Sønderjyllands Symfoniorkesters fornemme koncert den 23. september 2006 i Tyske Hus i Flensborg. På programmet: Mendelssohns Hebriderne, Schumanns cellokoncert og Beethovens Eroica. Dirigent var den 25-årige englænder Alexander Shelley t.v., solist den kun 18-årige danske cellist Andreas Brantelid. (Fotos: SØSy)

Vi er rigtig mange både rigsdanskere og sydslesvigere, der lever og arbejder i og for mindretallet, og som bl.a. igennem teatret har en helt fantastisk mulighed for at følge tidens udvikling i Danmark både kulturelt og sprogligt. Og så samtidig få sig en rigtig god oplevelse i langt de fleste tilfælde.

OK. Jeg ved selvfølgelig godt, at ikke alle er til teater og kultur, men tag alligevel og prøv det.

Afvigte sæson

Hvad så vi så i den afvigte sæson?

I Flensborg indledte vi sæsonens otte abo-forestillinger med "Blodbrødre" spillet af Det Danske Teater, og nogle af de følgende højdepunkter og publikumssuccæer i Flensborg var de to danseforestillinger, vi havde på programmet, nemlig Schaufuss-balletten med forestillingen "Harald" og Nyt Dansk Danseteater med "Silent Steps" samt

"Tribunehelte" der er en fantastisk varm og rørende forestilling.

I forbindelse med "Silent Steps" havde vi inviteret publikum til at deltage i et efterfølgende arrangement med lidt natmad og mulighed for at tale med danserne. Rigtig mange benyttede sig af tilbuddet og gav udtryk for deres store tilfredshed med arrangementet.

I Husum indledte vi sæsonens fire forestillinger med "Plys og Papegøjer" spillet af Det Danske Teater, og sæsonen fortsatte med Teatret Møllens op sætning af John Steinbecks "Mus og Mænd". En stærk og autentisk forestilling, der hos Møllen har titlen "Lennie og George".

Næste højdepunkt var forestillingen "Svend, Knud og Valdemar", der havde samlet ikke færre end 152 tilskuere i Husum. Netop den forestilling havde vi tilbudt som led i en udflugtspakke igennem Grænseforeningen, og ca. 25

personer havde meldt sig til. Der var glæde over både forestillingen og det øvrige program, så vi overvejer at tage ideen op igen, når der er lejlighed til det.

Slesvig havde ialt fire forestillinger, hvoraf den ene var en godt besøgt familieforestilling, nemlig "Bølle Bob" med de mange velkendte gode sange.

Forestillingen "Om Peter Sabroe, -man skulle dø en sommerdag" samlede ikke nær det antal publikummer vi havde satset på, hvilket i øvrigt også var tilfældet i Danmark. Forestillingen var ellers fremragende.

Musikteatret "Undergrunden" var i Slesvig Teater med to små operaer, "Av min arm" og "Teaterdirektøren", der både var underholdende og velspillet.

Tilbud om opera-introduktion ved Rejner Bogdan før forestillingen såvel i Slesvig som i Flensborg, der havde "Cavallerie rusticano" og "Bajadser"

på programmet blev godt modtaget af publikum, så vi fortsætter med disse tilbud, så længe Rejner er med på ideen.

I Flensborg samlede Teatret Møllen og Team Teatret næsten 70 tilskuere til en god gang forsamlingshusteatret. "Hilsen til Halfdan" hed forestillingen, og den bare boblede af gode tekster, glæde og musikalitet.

Desværre blev Piet Hein-forestillingen "Husk at leve" aflyst p.g.a. sygdom. Den skulle have været opført i Harreslev Danske Skole, men det var ærgerligt nok ikke muligt at finde en ny dato.

Alt i alt kan vi indholdsmæssigt se tilbage på en rigtig god sæson.

Men vi fornemmer mere og mere, at vi lever i et oplevelses-samfund. Der skal ofte mere til end bare et teaterstykke for at få folk til at komme, og vi vil fremover være meget mere opmærksomme på de forestillinger, der egner sig til at hægte flere oplevelser på.

Februar, Husumhus: Det Danske Teater og »De Skamløse« med bl.a. f.v.: Pia Jondal, Troels Il Munk, Asger Reher og Signe Skov, inviteret af SSF. (Foto: B. Fogsgaard)

Det mislykkede attentat på statsminister Jakob Estrup, der satte grundloven ud af kraft, så han kunne regere videre i 10 år til trods for at have mistet flertallet i rigsdagen, set fra en anden side: Fra salonerne og det søde liv. Musicalen »Den Blå Karrusel«, en bearbejdning af musicalforlægget »Julius«, baseret på chefredaktør Vagn Nygaards bog »Julius« fra 1999, opføres på Slesvig Teater af Nyt Dansk Musikteater, inviteret af SSF. (Foto: NDM)

Klassiske koncerter

Sønderjyllands Symfoniorkester er midt i en tid med store forandringer.

Der har været indvielse af orkesterets nye hjemsted i Alsion i Sønderborg, som indeholder en supermoderne og flot koncertsal. Den 12. og 13. oktober var der indvielse, hvor den nyansatte chefdirigent Vladimir Ziva, afløseren for Niklas Willén, dirigerede åbningskoncerten.

Orkesteret har de sidste år været inde i en rivende kunstnerisk udvikling og har stor succes både med koncerter og CD-indspilninger. Vi håber, denne udvikling fortsætter, og ser med forventning frem mod de nye muligheder orkesteret får.

At de har succes og er dygtige, mærker vi også her i Sydslesvig.

Orkesteret opførte 10 koncerter rundt om i Sydslesvig i den forløbne sæson med ialt 2.417 koncertgæster, mod det samme antal koncerter sidste sæson, dog kun med 2.026 koncertgæster.

En flot stigning i publikumstallet i sæson 05/06.

Orkesteret udfører et stort arbejde omkring gruppe-koncerter fulgt op af fælleskoncerter for vore skolebørn. Alle disse koncerter afsluttes hvert år med den store familiekoncert i Tyske Hus midt i juni til stor fornøjelse for ung og gammel og store og små.

PR

At publikumsstigningen også skyldes vor indsats på PR-området, er vi ikke i tvivl om.

Vi har til koncerterne i Flensborg fået fremstillet et banner med SSFs og orkesterets logo på til at sætte op på Tyske Hus, vi har øget antallet af fordelingssteder til plakater og info-materiale, og ude i landsdelen er amtssekretariatene rigtig gode til at formidle koncerterne.

Den større synlighed har givet resultat og samtidig givet os mod til at gå nogle skridt videre, idet vi i indeværende sæson hænger bannere op i gågaden i Flensborg og annoncere endnu mere i forskellige medier og på store arbejdspladser for vore symfoniorkester-koncerter.

På grund af de mange forandringer i og omkring orkesteret, der samtidig får nye vedtægter fra 1. januar i forbindelse med kommunalreformen, har udvalgets formand deltaget i en del flere

møder end ellers i orkesterets bestyrelse. Først for nylig faldt det endelige forslag til de nye vedtægter på plads, og efter vedtagelse i både bestyrelsen og repræsentantskabet er det nu sendt til godkendelse i ministeriet.

De største ændringer i vedrægterne indebærer, at det nuværende repræsentantskab omdannes til et orkester-samråd, der skal fungere som interesse- og støtteorgan, mens bestyrelsens sammensætning stadig afspejler tilskudsyderne.

Bestyrelsen vil desuden fremover være ansvarlig for institutionens drift og økonomi.

Nyt er også, at kulturministeren fremover udpeger formanden, mens bestyrelsen selv vælger næstformand og fastsætter forretningsordenen.

Sydslesvig er repræsenteret i både bestyrelse og orkestetsamråd.

Børneteater

Sidste år lovede jeg, at mange flere børn i vore skoler og børnehaver ville få tilbudt teaterforestillinger fremover, og selv om vi ikke helt har nået vort mål, er vi dog godt på vej.

2.359 børn har set børneteater i Sydslesvig i denne sæson, og det er godt 800 mere end sæsonen før.

I udvalget har vi ændret på børneteaterplanlægningen, så vi lige som ved voksen-teater køber eller reserverer forestillingerne mindst et år forud. På den måde undgår vi ventelister og afslag, men kan selvfølgelig aldrig gardere os imod aflysninger.

Også børneteatergrupperne stiller større og større krav til spillestederne og kræver især mørklægning.

Begrebet børneteater eksisterer vist ikke i ret mange arkitekters bevidsthed, for så godt som alle nye skoler og nye tilbygninger er forsynet med så mange dagslyskilder og ovenlys, at det er umuligt at mørklægge disse rum. Samtidig er tilkørselsforholdene vigtige. Man skal gerne kunne køre grejet lige til døren.

Familievenlige »Busters Verden« ved Det Danske Teater og SSF i februar i Læk: Asbjørn Agger som Buster. (Foto: C. Hauschildt)

I det tidlige forår havde udvalgets formand to gode møder med direktør Anders Molt Ipsen og skoleforeningens tekniske leder Lies Eick-Rühmann.

Netop problemerne omkring mørklægning og tilkørsel blev bl.a. drøftet, og der var stor forståelse fra skoleforeningens side for at tage de nødvendige hensyn fremover, hvor det er muligt, og samtidig se på mulige ændringer.

Hvorfor er det så vigtigt, at skolebørn får set teater?

Der er mange gode grunde. En af dem er, at det er en slags flugt fra bøgerne. Bøger er lig med kundskaber. At komme væk fra bøgerne og opleve verden, også teater, er lig med viden. Og det at have viden, ved vi alle, hvor vigtigt det er.

I forbindelse med børneteaterforestillingerne får de voksne ledsagere mulighed for at evaluere forestillingerne og sende skemaet tilbage til os. Det hjælper os i arbejdet med udvælgelsen, som bestemt ikke er tilfældig.

Udvalget deltager hvert år i flere børneteaterfestivaler, og er der seminarer og debatforum på programmet, deltager vi også i dem.

På Horsens børneteaterfestival i september 2005 oplevede jeg et foredrag af hjerneforsker Ann Elisabeth Knudsen med titlen: "Hvorfor er der ingen børn, der opfører sig som de har hjerner til?" Hun tog udgangspunkt i, at drenge og pigers hjerner udvikler sig forskelligt, og at drenge og piger derfor skal foretage sig noget forskelligt for at tilegne sig viden, - "og derfor også vil opføre sig forskelligt, når de præsenteres for en teateroplevelse". Se

det vidste udvalget faktisk allerede, for det fortæller vore evalueringsskemaer os også lidt om.

Det Danske Teater

Udvalgets formand har deltaget i to møder i Det Danske Teaters bestyrelse i København i sidste sæson.

Her kunne teaterdirektør Waage Sandø berette om en rigtig god sæson, hvor forestillingerne var blevet flot modtaget, og hvor teatret på Danmarks Teaterforeningers seminar fik overrakt hædersprisen for både voksentheater med forestillingen "Spindoc-tor" og børneteater med forestillingen "Fyrtøjet".

Også økonomien er i orden, selv om produktionerne bliver større og større. Stat og amter har øget deres tilskud til teatret, og lige nu er der forhandlinger

Forrygende »Svend, Knud og Valdemar« i december 2005 i Husum: Torben Zeller, Ina-Miriam Rosenbaum, Søren Hauch-Fausbøll, Holger Perfort, Bente Eskesen, Michael Brandt og Frank Rubæk i et af de festlige optrin i Lars Knutzons iscenesættelse, som SSF inviterede Privat Teatret til Sydslesvig med. (Foto: R. Konow)

Henrik Ibsens skuespil »Lille Eyolf« ved Det Kgl. Teater og SSF i april på Flensborg Teater: Imellem et frustreret ægtepar står sønnen Eyolf – fra spæd invalideret efter et fald fra bordet, hvor han var overladt til sig selv under forældrenes lidenskabelige elskovsakt. Lille Eyolf har således i sin rullestol været et levende, tragisk billede på de konsekvenser, det kan have, at give efter for sine drifter – hvilket har kvalt ethvert optræk til erotisk højtryk i ægteparrets hus ved fjorden. Men da drengen drukner blandt åkanderne i det mudrede vand, trækker det op til storm i det lille hjem. Det Kongelige Teaters bud på en moderne Ibsen-opsætning i 100-året for den norske dramatikers død, iscenesattes med humor og præcision af den norske instruktør og koreograf Jo Strømgren og scenografen Stephan Østensen. På billedet ses Peter Gilsfort, Rasmus Botoft og Laura Bro. (Foto: P.M. Abrahamson)

i gang om at fusionere Folketeatret med Det Danske Teater allerede fra sæson 07/08.

Også i Det Danske Teater er der vedtægtsændringer på vej. Et udkast blev sendt ud til høring sidst i november 2005, og som ventet var Sydslesvigsk Forening ikke længere repræsenteret i bestyrelsen. Udvalget valgte at gøre indsigelse imod vedtægtsændringen på det punkt, og da der ikke var interesse for vort problem fra resten af Det Danske Teaters bestyrelse - tværtimod kan man vist roligt sige - optog jeg

kontakt til Kim Andersen, formand for seksmandsudvalget og forelagde ham vor sag. Kort efter kunne han til vor store glæde meddele, at kulturministeren atter havde føjet Sydslesvigsk Forening til rækken af bestyrelsesmedlemmer – uden stemmeret som hidtil, men vi er dog inde igen.

Udvalgets indstilling er, at det er uhyre vigtigt for os at være repræsenteret. Bare det at være synlig og at kunne vedligeholde den direkte kontakt til det danske kulturliv er af stor betydning.

Børneteaterfestival

I tiden 30. januar - 4. februar i år mundede et langt og til tider sejt udvalgsarbejde ud i en uge med børneteaterfestival på tværs af grænsen. Den 3. dansk/tyske børneteaterfestival blev afholdt og var så afgjort en succes.

Billetterne til forestillingerne blev revet væk, og både konferencen og de enkelte "After talks" var godt besøgte.

Åbningen af festivalen på Harmonien i Haderslev var også godt besøgt, dog skuffede det mig, at så få af vore egne fra mindretallet havde fundet vej der hen.

Flensborghus dannede rammen om flere af forestillingerne og fungerede som teatercafé for teatergrupperne og til dels for publikum. Alt fungerede helt perfekt, og rigtig mange deltagere følte sig særdeles velkomne på Flensborghus. Selv var jeg til stede det meste af tiden og har kun ros og en stor tak til oldfrue Meike Hansen for hendes utrættelige og altid venlige måde at tackle forskellige mere eller mindre sjove mennesker og hændelser.

I børneteaterverdenen både i Danmark og i Tyskland har vor festival opnået stor anerkendelse, og det forventes, at vi fortsætter traditionen. Så vidt det finansielt er muligt, vil vi gøre det og arbejder allerede nu på en gentagelse i 2008. Også en stor tak til SSF-/SdU-konsulent Simon Faber for kompetent og vellykket projektledelse.

Operafestival

Der har ligeledes været store planer fremme omkring en grænseoverskridende operafestival.

Vort udvalg nedsatte sammen med Sønderjysk Teaterforening en styregruppe, hvor både Landestheater, Den Jyske Opera, Sønderjyllands Symfoniorkester og Bund Deutscher Nordschleswiger deltog.

Vi udarbejdede en projektbeskrivelse og et dertil passende budget, og indsendte en ansøgning til provinsspuljen

om tilskud til "Opera på grænsen", en række slotsoperakoncerter planlagt til juli 2007. Vi fik bevilliget _ mil. kr. som jo er et flot beløb, men desværre ikke nok i forhold til projektet, så vi så os ikke i stand til at finde resten af pengene og gennemføre projektet på så kort tid.

Simon Faber er nu tilknyttet som projektleder og har udarbejdet et alternativt forslag til "Opera på grænsen". Budgettet er dermed også markant reduceret, men vi har alligevel besluttet at udsætte gennemførelsen til 2009. Det betyder så, at pengene fra provinsspuljen ikke kan udnyttes i denne omgang. Men vi håber på en ny bevilling ved næste ansøgning.

Et projekt af denne størrelse kræver nu engang en velorganiseret planlægning over længere tid.

Kulturens fremtid

Udvalgets formand har deltaget i flere møder nord for grænsen i forbindelse med kulturens fremtid i Sønderjylland i den ny kommunestruktur.

Et af møderne resulterede i, at Sydslesvig lige netop nåede at få et bidrag om "Det danske mindretals musikliv i Sydslesvig" med i en perspektivplan udgivet af amtsmusikudvalget for Sønderjylland.

Deri anbefaler amtsmusikudvalget de nye kommuner, at der etableres et samarbejde til: "vort rige, alsidige danske kulturliv i Sydslesvig" og ikke mindst, at der skabes nye netværk for at styrke kulturlivet både nord og syd for grænsen.

Hele udvalget deltog i april måned i børneteaterfestivalen i Nykøbing Falster, hvor vi en hel weekend halsede fra den ene forestilling til den anden.

Flere af disse forestillinger er allerede købt, og enkelte af dem er hhv. vil blive vist her hos os som forsamlingshusteater.

Nogle af de ideer, man få hen ad vejen, ryger lige i papirkurven, mens andre føres ud i livet.

F.eks. har vi med succes gennemført et afslutningsarrangement for teatersæsonen 2005/06 på Flensborghus med lidt mad, Willys Kaffeklub og som det vigtigste informationer fra udvalget om den kommende sæson. Ca. 60 mødte op og var glade for aftenen. Udvalget har besluttet at lade en sådan aften afslutte sæsonen fremover.

Så har vi sendt en idè videre til forretningsudvalget om at sekretariaterne bør udlevere en slags velkomstpakke til ny-optagede medlemmer ude i distrikterne. Vi anbefaler, at der udover informationer om foreningen osv. som særlig velkomst vedlægges to billetter til en koncert eller et teaterstykke.

Nyt er også, at vi vil tage kontakt til

større personale-foreninger og andre foreninger i landsdelen. Vi kan tilbyde grupperabat og særlige små "events", hvis nogle skulle ønske det, lige som det allerede nu er gældende for de distrikter, der arrangerer teaterure. Her håber vi, at amtskonsulenterne ude omkring går aktivt ud og fortæller distrikterne om de gode muligheder, de har.

Teater- og koncertudvalget består af Aase Pejtersen, Lene Lass, Rejner Bogdan, Anders Schaltz Andersen samt undertegnede. Amtsrepræsentanterne tilknyttet udvalget er Karin Becker, Inge Jüch, Ulf Balbiersky, Inge Bennør, Henry Bohm, Stine Rauch og Grete Kreutzer.

Scenefoto med Lars Simonsen & Trine Appel fra Det Danske Teaters og Odense Teaters opsætning af William Shakespeares komedie »Helligkongers Aften« om kærlighedens mange facetter, spillet efter invitation fra SSF på Slesvig Teater i marts. (Foto: OT)

Udvalget hjælper med lødige tilbud og sørger for hardware

Af formand Erik Johansen

Kigger man i Sydslesvig-kalenderen i en tilfældig Flensborg Avis, er der fyldt med mange og forskellige tilbud. Klassiske cd'er præsenteres på Centralbiblioteket, i Sdr. Brarup har de pileflet, Sydslesvigs Danske Kunstforening har sammen med Folkeuniversitetet et lysbilledforedrag om virkemidler i kunsten, der er spilleeftermiddag i Slesvig Seniorklub og børnefilm på biblioteket i Husum.

I Egerfnørde er der aktiv afspænding i Medborgerhuset, medens læsekredsen mødes i kirken. I Sdr. Brarup indbyder menigheden til en højskoleefter-

middag omkring emnet "Indien netop nu" og i Ansgarkirken i Flensborg indbyder Y's Mens's Club til et øjenvidneforedrag om den humanitære hjælp i Afghanistan.

I Hatsted er der cafétime med kaffe på kanden, når bogbussen kommer, og i Skovlund mødes ældreklubben til sang og spil. Hvad der ikke er med i kalenderen er f.eks. Flensborg Filmklubs filmaften og det tredje foredrag i Rækken omkring 100 års jubilæet for Dansk Menighed for Flensborg og Omegn.

Ikke medvirket

I denne avis dækkede kalenderen de nærmeste fire dage med omtalte aktiviteter og tilbud i de lokale nærmiljøer. Kulturudvalget har ikke været involveret i disse aktiviteter, hverken praktisk, økonomisk eller idealistisk. Når jeg alligevel nævner dem, så er det ikke for at pynte udvalget med lånte fjer – det vil I længere henne i beretningen erfare slet ikke er nødvendigt – men for at vise, at der foregår mere kulturelt arbejde end det, udvalget får kendskab til og inddrages i via konkrete ansøgninger, og hvor vi så via det budget, vi råder over og har ansvaret for (ca. 220.000 euro) kan give amter og distrikter økonomiske muligheder for at præsentere noget andet, noget større, noget ekstraordinært en gang imellem.

Kulturudvalget hjælper med lødige tilbud og sørger for den nødvendige hardware. De arrangerende distrikter og amter sørger for det bløde, for softwaren til hygge og samvær, eller hvis vi overtager generalsekretærens ord fra det sidste klausurmøde, så må de lokale foreninger/ distrikter/ amter gøre

6. maj 2006 optrådte de finske musikere Milla Viljamaa (klaver, årgang 1980) og Johanna Juhola (akkordeon, årgang 1978) i Flensborg med finsk tangomusik på Flensborghus, inviteret af byens kulturbureau, SSF og tysk-finsk forening. (Foto: privat)

rugbrødsarbejdet, medens udvalget kan give smør på brødet og det rigtige pålæg.

Rigt og varieret tilbud

Og det har vi igen i år kunnet gøre til rigtig mange arrangementer. Inden for vore to bærende hovedsøjler, den rytmiske musik og foredragene, har der rundt omkring i landsdelen været præsenteret et rigt og varieret udbud. Der har været brede og smalle programmer, der har været tilbud til hele familien, mens andre mere specifikt har henvendt sig mest til den ældre eller yngre generation.

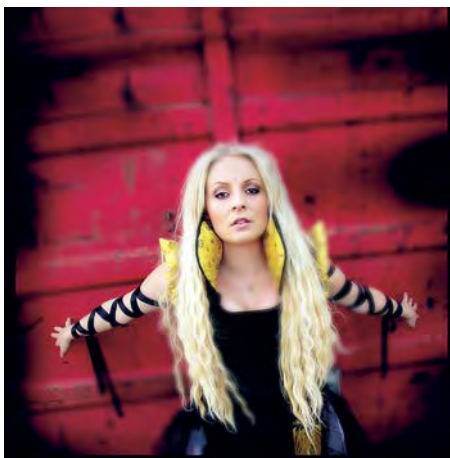
Hvis vi starter med nogle eksempler fra musikken som er den kraftigste søjle, så har de i Frederiksstad haft kon-

cert med Trio Chroch, der i den gamle synagoge for et fåtalligt, men åbent og begejstret publikum præsenterede noget af det ypperste inden for eksperimentrende dansk rytmisk musik. Absolut en af de mere specielle oplevelser, men dejligt at de turde binde an med det i Frederiksstad, hvor de har fået et fint samarbejde med kulturforeningen i den gamle renoverede synagoge.

Senere på året kunne de således afholde en koncert med Maj-Britt Kramers Trio, der spillede nordisk jazz med brasilianske undertoner. I Tønning tog gospeldronningen og New Orleans-ambassadøren Lillian Boutté publikum med storm i Skt. Laurentiuskirken på torvet, og havde det stået til de fremmødte, havde hun såmænd stået og sunget der endnu.

Aarhus Pigekor under ledelse af sydslesvigeren Helle Høyer Mogensen gav en koncert i Flensburg. (Foto: AP)

Nordisk Informationskontor i Sønderjylland med sæde i Flensborg og SSWs landdagasgruppens temakonference for beslutningstagere og interesserede fra Norden og Slesvig Holsten på Flensborghus i Flensborg den 4. november 2006 afrundedes med en koncert ved færøske Eivør Pálsdóttir, som også SSF var medarrangør af. (Foto: EP)

I Helligåndskirken opførte Kolding Kammerkor m.fl. H.C. Andersens Kjærestefolkene i nye klæder, en gendigtning af Sten Kaalø. Det blev en flot oplevelse for de desværre ret få tilhørere. Senere på sæsonen var kirken heldigvis fyldt, da Århus Pigechor, dirigeret af den gamle Duborg-student Helle Høyer Mogensen gav en flot og stilsikker koncert. Kirkerummene bruges i det hele taget flittigt til koncerter og korarrangementer. Det gjaldt også den koncert, som duoen Dorthe Gade og Frank Petersen gav på klarinet og akkordeon i Skt. Jørgen Danske Kirke.

Michaela Petri og Lars Hannibal har for ca. et år siden givet koncert i Betlehemkirken i Kiel, medens TrioTreTræ har gæstet Lyksborg Danske Kirke. I Læk Danske Kirke måtte de endda bære ekstra stole ind, da de havde koncert med mezzosopranen Signe Asmussen og guitaristen Jørgen Bjørnslev.

Over stok og sten

Det gik over stok og sten, da Moonshine gæstede Kirkevang i Ladelund. De spilleglade musikeres repertoire spændte lige fra skotske reels, amerikanske countrysange og cajun til Gades Tangojalousi på soloviolin. Moonshine var også på Sild og spillede senere på Tønderfestivalen.

Både Sild og Ladelund havde senere på sæsonen besøg af det forrygende spansk-danske ensemble, Flamenco-Passion. Kirkevang har også lagt lokaler til Pilkington duoen, mens naboen Ladelund Ungdomsskole har haft en elevkoncert med rockgruppen Magnum 44.

Hanne Rømers The Dee Dee Kay Quartett har spillet både i Medborgerhuset i Egerneførde og i Vanderbuske Skole, ligesom vort sydslesvigske irskinspirerede orkester Painted Green har spillet flere steder i landsdelen, bl.a. i musikcafeen i Husumhus, hvor

Tønning tog gospeldronningen og New Orleans-ambassadøren Lillian Boutté publikum med storm i Skt. Laurentiuskirken på torvet. (Foto: LB)

et halvt hundrede gæster havde fulgt invitationen og nød den gode musik over en kold Guinness Stout eller to.

Fra den danske bluesmetropol Silkeborg kom Slesvig-drengen Lars Brinkmann med sit band Bop Till U Drop tilbage til sin barndomsby og gav koncert i forsamlingsalen på Lolfod i forbindelse med Schleswiger Jazzherbst, og i Århus opdagede en ung sydslesvigsk studerende rockbandet Fast Gallows, der herefter uden de store dikkedarer og uden de store omkostninger blev engageret til at spille i Volksbad i Flensborg og kort tid senere også ved SdUs New Stars Musiccontest i Idrætshallen.

I det nordlige Flensborg har trio'en Djanzz spillet junglejazz om rumbadansende elefanter for børn om eftermiddagen og om aftenen prøvet at få de voksne til at ta' en dans og en svingom til fransk sigøjnermusik og 50ernes natklubmelodier. Et nostalgisk tilbageblik – denne gang til 60'erne, blev det også til, da kopiorkestret The Bootles trykkede alle de kendte Beatles melodier af for en totalt udsolgt sal på Flensborghus.

Store arrangementer

Igen i år har der naturligvis været en række store musikarrangementer – de sædvanlige kan man næsten sige. Slyngelorkestret Lauseniana, der spiller for totalt udsolgte huse i Holmberghallerne i Harreslev, folkweekenden på og i samarbejde med Jaruplund Højskole, der efter den overvældende tilslutning forrige år nu nok har fundet et mere normalt deltagerleje, i år med fokus på irsk musik samt naversange og københavneriser, Sydslesvig Rocks for sidste gang i sin nuværende form, og endelig kulturudvalgets egne jazzkoncerter på Flensborghus. Her oplever vi hver gang et bevidst publikum, der skifter i takt med de forskellige genrer og stilretninger, vi prøver at præsentere.

September 2006: Vesterland Danske Skole og Lyksborg Danske Kirke dannede rammerne om to koncerter med Den Jydske Harpetrio af 2003 med de tre musikere Marianne Leth, fløjte, Bjarke Gundersen, bratsch, og Joost Schelling, harpe. Det unikke ved instrumentsammensætningen er at klangfarverne er uendelige. Fløjten er det lyse blæseinstrument, bratschen den bløde stryger og harpen det flotte romantiske instrument. Alle tre er uddannet fra musikkonservatoriet og arbejder som freelance musikere, bl.a. som lærer, orkester- og kammermusiker og solist.

Med The Blue Junction har vi markeret SSF og det danske mindretal i sommerens række af Hofkultur-koncerter i Flensborg, vi er gået med i folkBaltica festivalen, der løb af stabelen for andet år, og vi har i perioden for denne beretning sammen med ROSA afholdt en rockkoncert i Idrætshallen med store danske navne som Lars H.U.G., Dicte, Steffen Brandt, Eivør Palsdóttir m.fl.

Foredrag

Rækken af foredrag, der har været tilbudt og ønsket, har været lige så broget, mangfoldig og vidtspændende, omend knap så omfattende. I flæng

På Jaruplund Højskole så en ny trioformation »Grænseklang« dagens lys. (Foto: GK)

kan det nævnes, at arkivar Lars Henningsen har fortalt om Den Brodersenske Samling. Det er skibsbillederne i den gamle restaurant på Flensborghus, og det er der faktisk kommet en både smuk og læsværdig bog ud af.

Det kunne tilhørerne til det foredrag, tidligere forskningsstipendiat ved Centralbibliotekets Studiefdeling Axel Johnsen holdt om Harald Slott-Møllers 12 portrætter af sønderjyske personligheder i klubværelset på Flensborghus,

Flamenco Passion med Poul Jacek Knudsen (guitarist: flamenco m.m.) i marts i Vesterland Danske Skole og Ladelund Ungdomsskole. De andre medvirkende var: Cristina Andrades dans, Nicolai Land, bas, Patric Brymell, guitar, og Juan Murube, sang. Arrangører: SdU og SSF.

også godt tænke sig, men det har nok lange udsigter.

Hans Peter Rasmussen har været i Kappel og fortælle om den gamle danske myte- og sagnverden, mens han i Munkeboel ikke bare fortalte om H.C. Andersen, men også spillede Brahms og Schubert på forsamlingshusets klaver, og i Lolfodsalen i Slesvig har Benno Blæsild, der i en årrække stod for julen i Den Gamle By i Århus, berettet om julens historie fra hedenskab til gaveræs.

I Flensborg har Claus Hagen Petersen fortalt om det moderne kongehus, Harreslev har haft besøg af udenrigskorrespondent Jens Nauntofte, der kunne give en dugfrisk øjenvidneskildring og en erfaren journalists bedømmelse af den aktuelle situation i Mellemøsten, og den populære tv-havemand og gamle Agrtrup-elev Søren Ryge har været et par gange i landsdelen.

I Slesvig har de haft misbrugskonsulent Anna Osicki fra Fyn til foredraget "Ædru alkoholiker" for SSF-distriktet en aften og i ugens løb fem fyldte formiddagsarrangementer på de to danske skoler i byen. På Centralbiblioteket har forstander ved Rødding Højskole og medlem af det etiske råd Anne Marie Morris holdt foredrag om "Det gode liv", og samme sted har sognepræst ved Hasseris Kirke Agnete Brink causeret over emnet "Tror Grosbøll på Gud – tror Gud på Grosbøll".

I tilknytning til hans fotoudstilling på Centralbiblioteket, har udvalget støttet et foredrag af Viggo Rivad, ligesom vi har været økonomisk med i en række forfatterforelæsninger på en lang række skoler.

Også denne opremsning kan sluttes af med et par store arrangementer, som kulturudvalget har været med i. Ideelt og økonomisk var vi med i den temadag, som Nordisk Informationskontor i efteråret 2005 afholdt om Island i kunst, litteratur og musik og endnu mere i oktober 2005s danske kultur-

»Rapsoul« var blandt de bands, der spillede på den foreløbigt sidste Sydslesvig Rocks ved Sliens bred »På Friheden« i Slesvig. (Foto: RS)

nat i Flensborg. Er kulturnatten mon kommet for at blive? For så vidt, jo! Men i oktober 2006 gik vi med som danske indslag i hele Flensborgs kulturnat.

Grupper i kasser eller søjler

Mange arrangementer kan man gruppere i bestemte kasser eller søjler. Som regel er det enten et foredrag eller et musikalsk arrangement. Men når man på Duborg-Skolen som et led i bestræbelserne på at udvide de ældste elevs kendskab til det danske samfunds kulturliv engagerer en dansk andengenerationsindvandrer med pakistanske forældre, Ataf, til både at rappe og holde foredrag, så er han svær at rubricere. Det er i grunden også underordnet.

Det vigtigste er den tilbagemelding, vi har fået om, at både elever og lærere var tilfredse trods lang ventetid og store tekniske problemer.

På Flensborghus stod en vaskeægte biskop på kontrabas i spidsen for Skovhøjrup og Omegns Swingband. I første afdeling causerede Kresten Drejergaard mellem fællessangene over emnet "Fynsk spiritualitet", og efter osten og rødvinen spillede det fynske jazzorkester op til dans.

Endelig skal det med, at vi i Kulturudvalget er glade for de fine forhold

med professionelt udstyr til fremvisning på storskærm, som "Biffen" har fået i salen på Flensborghus. Både fremvisningskvaliteten og kvaliteten af de danske og nordiske film er værd at køre efter, så hold godt øje med programmet.

Mange tilbud er nævnt, og endnu flere har været afholdt. Når man så ydermere ved, at de arrangementer, der hører under Kulturudvalgets arbejdsområde, kun er en del af SSFs kulturelle tilbud, så viser mængden og bredden med al tydelighed, at det kan være både sjovt og spændende at være medlem i SSF, hvis man vel at mærke får sig taget sammen til at komme afsted. De mange gode tilbud fortjener, at der bakkes op om dem.

Midt i maj 2006 var der folkBaltica i Flensborg med fokus på Baltikum og Norden, især Sverige. SSF er medarrangør af festivalen. Ikke mindst Mari Boine, sangerinden fra det nordligste Sverige, samernes ukronede musikdronning, vakte publikums interesse og sympati. (Foto: MB)

Ikke gratis

De mange spændende foredrag og musikalske arrangementer har naturligvis ikke været gratis. Udvalget har kunnet bruge hele sit budget til gavn for kulturtilbuddet i vore amter og distrikter, godt og vel endda. Det beskedne overtræk er dog ikke noget, der giver hverken mig eller de øvrige udvalgsmedlemmer søvnløse nætter, og det er da heller ikke blevet påtalt af FU, revisionen eller hovedstyrelsen.

Vi ved også, at netop det kulturelle arbejde, der jo nærmest er lig med vor formålsparagraf, har FUs særlige bevågenhed, og at det er det sidste sted man vil sætte en eventuel sparekniv ind. Da Flensborg Kommune sidste år overvejede at skære dybt i sit tilskud til delstatsteatret, mindede Bjarne Lønborg i en leder i Flensborg Avis unisont med teaterchef Michael Grosse inde i bladet om, at kultur ikke er luksus, men derimod en del af områdets livskvalitet.

Den evangeliske tyske kirkes kulturfuldmægtig sammenligner kulturen med et nødvendigt levnedsmiddel, og fornylig har kulturstatsminister Bernd Neumann advaret imod at bruge kulturen som stenbrud ved en kommende sanering af de tyske statsfinanser.

Jeg håber, at den til enhver tid ansvarlige hovedstyrelse fortsat vil bestræbe sig på at give kulturen solide økonomiske rammer.

Udvalget har det meste af perioden bestået af de valgte medlemmer Jytte Christoffersen, Hanne Næsborg Andersen, Knud Ramm Mikkelsen og Jens Overgård samt undertegnede.

På landsmødet 2005 sagde jeg, at min beretning var den næstsidste, og så kan læserne jo alle regne ud, at dette er min sidste beretning. Efter 22 år i udvalget, heraf de sidste 10 år som formand, mener jeg, det er sundest for alle parter, at der gives plads til nye synspunkter, indfaldsvinkler og ideer. Selv om jeg stadig føler mig topfit, og min alder efterhånden harmonerer be-

Santa Cruz på jazzscenen på Flensborghus. (Foto: E. Johansen)

dre med SSFs alderspyramide, så fjerner den sig samtidig uundgåeligt længere og længere fra den alders- og målgruppe, vi både bør, kan og vil satse mere på fremover.

Jeg har været blandet ind i mange ting, men formandsposten for Foredrags-/ Kulturudvalget er den eneste post, jeg af mig selv har ønsket at få, så det er ikke med hjertet, men af princip jeg vælger at gå nu.

Til allersidst en forannoncering: Vort store jazzarrangement den 24. novem-

ber 2006 i Flensborg kommer til at udforme sig som hyldest til Leo "The Lion" Mathisen, der ville være blevet 100 i år. Sigurd Barret kommer med høj cigarføring i spidsen for Danmarks Radios Bigband og spiller de gamle klassikere. Der er plads til 200 tilhørere, og en stor del af billetterne er allerede væk.

Jeg vil slutte denne beretning med at tillade mig at konkludere, at det danske kulturelle arbejde i Sydslesvig slet ikke er så ringe endda.

SYDSLESVIGSK FORENING'S ÅRSMØDEUDVALG

Det er muligt!

Af formand Kirsten la Cour

"Det er muligt" var overskriften på en artikel, jeg læste for flere år siden. Den vending vil jeg gerne gøre til min som indledning på denne beretning.

"Det er muligt" år efter år at samle 1000-vis af mennesker med forkærlighed for det danske, om netop dette - det danske i Sydslesvig.

Sådan også i weekenden 9. - 11. juni 2006. Vi ikke kun har muligheden, vi bruger den også!

82 gange har vi afprøvet traditionen, 82 gange har vi sat lidt nyt til og 82 gange har vi konstateret, at vi er klar til at mødes igen næste år.

Dét kan vi i fællesskab være glade for og stolte over.

Og tillykke til os alle, at vi atter fik tre fantastiske dag krydret med "Dänenwetter".

Mindretallets fest

Længe før det blev min opgave, at lede arbejdet i dette udvalg, har forståelse været, at årsmøderne organisatorisk er

et SSF-anliggende, men i øvrigt er hele mindretallet fest, hvor vi gør status over årets samlede danske arbejde.

Udgangspunkt for udvalget har således i flere år været at kunne bidrage til, at SSF-distrikterne, skolerne, ung-

Formanden for SSFs årsmødeudvalg Kirsten la Cour sammen med vinderen af plakatkonkurrencen Jesse Martens, Duborg-Skolen, ved præsentationen af Jesses plakatudkast på Flensborghus. (Foto: SPT)

Dannebrog og de andre nordisk flag på søndagens friluftsmøde i Flensborg. I år var også Ålandsøernes flag kommet med. (Foto: SPT)

domsforeningerne, menighederne og alle de andre foreninger i by og på land i fællesskab, i forening, arrangere og deltog i festlighederne.

Udvalget har også diskutere, om der er fremtid i denne form for manifestation af danskheden i vor landsdel? eller om der skal en anden og ny form til?

Mottoet 2006

I forlængelse af disse tanker, inspireret af et foredrag af Johannes Nørregård Frandsen om foreningslivets betydning mellem traditionstab og nye muligheder, og debatten om "så længe I holder fast i os, holder vi fast i Jer", besluttede udvalget at sætte fokus på "noget med foreninger", "i forening", "fortid, nutid, fremtid" eller noget i den retning.

Det havde vist sig, at et tema eller motto for hvert årsmøde var blevet godt modtaget de foregående fem år.

Vi var derfor ikke i tvivl om, at dette skulle fortsætte.

På evalueringsmødet i Slesvig i juni 2005 blev det besluttet at arbejde videre med de ca. 30 begreber, som mødedeltagerne og andre interesserede gav os med hjem omhandlende de nævnte begreber.

I Grænseforeningen er man optaget af forhold som "fællesskab om det danske" og "fremtiden – hvordan?" ligesom SdU har sådanne overvejelser på tapetet. Det ligger vel i tiden, globaliseringstiden og i lokalområderne både nord og syd for grænsen, at danskhed og den måde, den udtrykkes på, har folks opmærksomhed?

Skulle udvalgets egne forestillinger om, at årsmøderne er "vore alle sammens" have nogen vægt, var vi forpligtet på at involvere alle, som måtte have lyst til at medvirke.

I eftersommeren 2005 indbød vi derfor foreninger og organisationer til et,

som konsulent i SdU Tinne Virgils senere sagde, forpligtende samarbejde om årsmødet 2006.

Repræsenteret var – foruden SdU – også Grænseforeningen, Dansk Centralbibliotek samt SSFs amtsstyrelser. På dette fællesmøde besluttede et flertal, at årsmøderne i 2006 skulle afholdes under mottoet: - i forening - traditioner og nye netværk.

Med dette møde tog vi det første skridt til at sætte årsmødeudvalget og dets arbejde ind i en sammenhæng, der måske kan være fremtidens?

Vi synes, der er perspektiv i, at repræsentanter for flere foreninger samarbejder om planlægningen af vore årsmøder.

Plakaten

Udvælgelsen af årsmødeplakaten kan godt være et længere forløb. Det blev dét denne gang.

Vi besluttede at udskrive en konkurrence. Dette uddrag af talen til vinderen betegner godt processen, der resulterede i dette års plakat:

”Da årsmødeudvalget i efteråret 2005 udskrev en konkurrence om plakaten for årsmøderne i 2006 skete det under mottoet: - i forening - traditioner & nye netværk.

Ved tidsfristens udløb lå der 9 plakater, som udvalget sammen med repræsentanter fra Grænseforeningen og SdU samt Flensborghus’ copy & layout afdeling skulle kikke på.

Vi har brugt megen tid og mange ord på, at beslutte os for det resultat, som nu præsenteres for offentligheden.

På SSFs vegne vil jeg gerne ønske dig – Jesse Martens - tillykke med 1. pladsen og os alle tillykke med, at vi fra maj til årsmødeweekenden i juni på det smukkeste kan reklamere for ”De danske Årsmøder i Sydslesvig”.

Det er opmuntrende for os, at flere unge mennesker har deltaget i konkurrencen. Jeg skal derfor bede dig bringe

Faneborgen i spidsen for årsmødeoptoget i Skovgade i Flensborg. (Foto: SPT)

hilsner med til både din kunslærer Erik Fredens, der skubbede til jer, og til dine kammerater, som også var ”in der engeren Wahl”. Desværre skulle vi jo kun bruge én plakat! – sådan var vilkårene.

Masser af mennesker – fra flertals som mindretals befolkningen – forbinder årsmøderne med ”de blå slesvigske løver”, ”den gul baggrundsfarve”, ”det rød-hvide Danebrogflag” og ”mange mennesker i optog rundt om i Sydslesvig”. Den tradition har Du holdt

Vener fra Grænseforeningen i Aabenraakredsen havde opstillet en informationsbod på friluftsmødepladsen i Flensborg. (Foto: SPT)

Kirke- og undervisningsminister Bertel Haarder var hovedtaler ved friluftsliv-årsmødet i Flensborg. (Foto: SPT)

fast ved i din plakat, og alligevel er der fornyelse i den. Dét er helt i tråd med vores motto for 2006.

Med trådene, der rækker mod nord og krydser hen over det sydslesvigske landkort og viser forbindelser fra sted til sted - måske til nye steder? - ledes tanken hen på mottoets sidste del "nye netværk".

Vi kan godt lide din idé, og den måde, Du har formidlet den på. Desuden finder vi at oplægget er fulgt.

Som tak for dit bidrag, erkendtlighed for din indsats og opmuntring til forsat arbejde med form og farver vil jeg gerne overrække dig en gavecheck.

Afsluttende vil jeg udtrykke håbet om, at plakaten vil glæde rigtig mange, rigtig mange steder.

Du kan med stolthed sige, at "ja, det er min plakat, der kalder til Årsmøde 2006", og vi i SSFs udvalg kan med tilfredshed arbejde videre med "projekt Årsmøde" i forvisning om, at der faktisk ER unge, der også interesserer sig for denne sammenkomst".

Skemaer

Kommunikationen mellem distrikterne og sekretariatene sker i høj grad via et par ark papir i A4 format. Det lyder gammeldags, men det fungerer godt. I år har vi strammet lidt på opsætningen, og næste år får vi et logo på. Ad denne enkle vej meddeler distrikterne deres prioriteringer angående talere og

Debatmødet årsmødelørdag på Flensborghus, hvori der for første gang i årsmødesammenhænge deltog inviterede repræsentanter for det tyske mindretal i Sønderjylland, nemlig formanden Hans Heinrich Hansen og generalsekretæren Peter Iver Johannsen, samlede en stor skare interesserede, der fulgte panelets direkte udmeldinger med interesse og også reagerede på dem. (Foto: SPT)

underholdning, og udfordringen for sekretariatene er så, at få puslespillet til at gå op. Det lykkes stort set til alles tilfredshed, sådan også i år. Som støtte for distriktsbestyrelsernes planlægning havde vi denne gang udarbejdet en lang liste med talere og underholdning. Det blev modtaget med stor tilfredshed, så det vil vi også gøre fremover.

Budgettet

fylder mere end to A4-sider og er på 76.000 euro. Det slår ikke mere til, og udvalget har bedt forretningsudvalget om en forhøjelse.

En af grundene til, at budgettet ikke mere holder er, at flere distrikter er blevet ambitiøse m.h.t. underholdning. I udvalget har vi ikke indvendinger imod dette, professionel underholdning med kvalitet er ikke gratis. Der skal blot være en sammenhæng mellem den tid, der til almindelige årsmødearrangementer afsættes til underholdning og

prisen. I øvrigt betaler flere distrikter selv en pæn del.

En fornyelse, der koster penge, er desuden ønsker om at gøre rammerne om møderne – især friluftsmøderne – mere tidssvarende og spændende. Det er forståeligt, at sådanne ønsker kommer, og mange af deltagerne har da også kunnet glæde sig over nye indkøb, der løfter den samlede oplevelse.

En 3. post, der vejer på budgettet, er kørslen for vore FDF-gæster. Det hænger sammen med øgede brændstof-priser. Vi må derfor håbe, at ansøgningen om forhøjelse af vort budget imødekommes.

Mere økonomi

Vi får dog ikke så flotte årsmøder med så megen underholdning, så mange taler, så mange pyntede borde og så megen forplejning for 76.000 euro. Derudover betales der entré og skydes til fra foreningskassen. Og sidste men ikke mindst betaler Skoleforeningen en an-

Panelen ved debatmødet årsmødelørdag bestod af de kritisk-solidariske medlemmer af Seksmandsudvalget Kim Andersen MF (V), udvalgsformand, og Bente Dahl, MF (RV), de tre gæve Duborg-piger Claire Mills, Vivian Dümer og Anna-Lena Heuer, SSWs formand Flemming Meyer (skjult bag Kirsten la Cour), SSFs formand Dieter Paul Küssner og Kirsten la Cour, formand for SSFs årsmødeudvalg - og programchef Tharben Hansen, Radio Syd i Aabenraa, som ordstyrer. (Foto: SPT)

del, hvis størrelse jeg ikke kender, men som i år bl.a. har betalt for ekstraomkostninger ved skoleelevernes optræden ved friluftsmøderne i Slesvig og Flensborg.

Talere

Kan man tale om et årsmøde, hvis der ikke er holdt en tale? Ja, ifølge traditionen og udvalgets forståelse jo ikke!

Den særlige genre, som årsmøderne er, kan netop beskrives som en sammenkomst, hvori der forekommer mindst én tale. Der startes med fællessang, den indbudt person holder sin tale hvis indhold ofte er et aktuelt kulturpolitisk emne, der knytter an til årets tema. Herefter fortsætter med underholdning – ofte ved lokale børn, kaffebord og mere fællessang. Hvis den første taler ikke er en gæst fra Danmark, vil taler nr. to som regel komme fra det

politiske eller organisatoriske Danmark.

Det er denne blanding af ældgamle danske kulturelementer og talte ord, til gensidig bekræftelse af et dansk fællesskab - på den ene eller den anden måde -, som udgør årsmødernes særlige sjæl. Mange steder er kaffebordet afløst af grillpølserne, og deltagerne er ikke kun voksne, der kender forsamlingshus-mødeformen ind og ud. Det er godt sådan, men det betyder nye udfordringer for planlæggere og talere. Mange steder tackles disse udfordringer flot, andre steder kan "det talte ord" have svære vilkår. Hvis vi fortsat vil holde fast ved årsmødegenren – med fornyelser naturligvis - skylder vi både "vore egne" talere, vore gæster nordfra og tyske nabolitikere særlig opmærksomhed.

Ved dette års møder er det atter holdt utrolig mange flotte taler – 62 i

Gæve FDFere på pladsen og - her - i optoget. De kommer gerne hvert år, selvom tre årsmødedage i Sydslesvig kan være hårde for fysikken. (Foto: SPT)

alt – fordelt på 20 om fredagen, 32 om lørdagen og 10 om søndagen. For første gang siden vi for seks år siden introducerede temaer for årsmøderne har næsten alle ladet sig inspirere af mottoet. Ved gennemlæsning af manuskripterne er der mange tænksomme, inspirerende og opmuntrende tanker at finde, ligesom der – som det bør være blandt venner – er velmente hip til dagen og fremtiden.

MFere

Helt efter sædvane indbydes alle danske parlamentarikere til vore årsmøder. Det er af afgørende betydning, at kendskabet til os og vore vilkår kendes af alle MFere. Generationsskiftet i Folketinget gør det nødvendigt med en ekstra indsats på dette område. I den forbindelse er årsmøderne et oplagt sted

at mødes. Hele det danske mindretal fester, vi indbyder til medvirken af alle, der måtte have tid og lyst, og tager imod gæsterne på bedste vis. Sådan var det også i år, og også i år tog adskillige imod. Det var glædeligt at se både garvede Sydslesvig-kendere og helt nye blanke blade. Og som sagt, der er meget at gøre på oplysningsfronten - og opgaven er vor!

Tyske naboer

Det er i dag ikke tomme ord, når vi i grænselandet taler om, at danske og tyske er der for hinanden. Adskillige steder har distriktsbestyrelserne fået et vink om, at den lokale borgmester "da gerne ville have en indbydelse til årsmødet", og flere steder er indbydelsen kvitteret med en kort tale eller hilsen på dansk. Brugen af forbundsflaget

Fra friluftsmødet årsmødelørdag i Egernførde: Bl.a. hovedtaleren, kirke- og undervisningsminister Bertel Haarder t.h., hvis undskyldning overfor det tyske mindretal i Sønderjylland gik den danske presse rundt, fhv. mindretalskommitteret Kurt Schulz t.v., ved hans side generalkonsul Henrik Becker-Christensen og SSFs byformand Fred Witt. (Foto: SPT)

ved møder, hvor nogle af vore gæster er fra flertalsbefolkningen, er ligeledes blev forstået i naboskabets gode ånd de fleste steder. Jeg fornemmer, at vi også i denne forbindelse har taget et skridt ind i en ny tid. Det er fortsat vanskeligt for nogle af mindretallets medlemmer at skulle mødes under andre flag en Dannebrog. Sådan vil det være en tid endnu, fordi vi har forskellig personlig historie.

Debatmødet

under overskriften "Mindretallets identitet og sammenhængskraft" fyldte salen på Flensborghus. Sidste år sagde jeg, at debatmødet tydeligvis er en form, der kan samle, og et sted, hvor meninger om mindretallets kulturpolitik kan brydes. Dette kom i høj grad til at holde stik ved dette års debatmøde. Jeg skal her ikke gengive, hvad paneldeltagerne eller tilhørerne sagde, blot henvise til mediernes omtale og interesse. Beslutningen om at erstatte det lukkede informationsmøde med et

åbent debat var rigtig, nyttig – og nødvendig for et mindretal, der tør se udad og formulere tanker for fremtiden.

Pressen

Mediedækningen af årsmøderne 2006 har været omfattende, og det kan vi kun være tilfredse med. Det er nemlig én af måderne at opnå folkeoplysning på.

På min forespørgsel har SSFs Pressetjeneste lavet en oversigt, der på 2 A4-ark fastholder alle de artikler, TV- og radioindslag, der er blevet ud af mødet med vore årsmøder. Og her er så end ikke nævnt de artikler, der måtte være i lokale aviser på baggrund af meddelelser fra Ritzaus Bureau.

Evalueringsmødet

som fandt sted i Skovby samlede ca. 30 deltagere. Her blev der især talt om friluftsmødernes planlægning og afvikling. Der var mange rosende ord til arrangementerne, men fortsat debat om,

Hejmdal Blæseorkester spillede som vanligt fortrinligt, mens faneborgen opløstes. (Foto: SPT)

hvorvidt man er landet på den rigtige form. For mig at se, er det udmærket med den samtale, der hele tiden er i gang om disse møders form og indhold, så er der bevægelse, så holdes gryden i kog. Tavshed ville være stilstand.

Et gennemgående emne var begrebet "high-light". Det vil blive taget op igen, når de tre friluftsmødeudvalg har været samlet. Fra distrikterne var der rosende bemærkninger til årsmødeudvalget og glæde over gode arrangementer.

På den sidste del af mødet blev der taget fat på debatten om næste års motto. Nogle mente, man kunne arbejde videre efter dette års motto. Andre mente, at et nyt motto hvert år ville være at fortrække, men enighed var der om, at "det er vigtigt at have et motto".

På mødet kunne amtskonsulent Jan Svendsen også berette, at der var solgt over 1.400 T-shirts samt taget et nyt initiativ: salg af årsmødekrus, der nu alle er solgt. Nogle deltagere talte for at

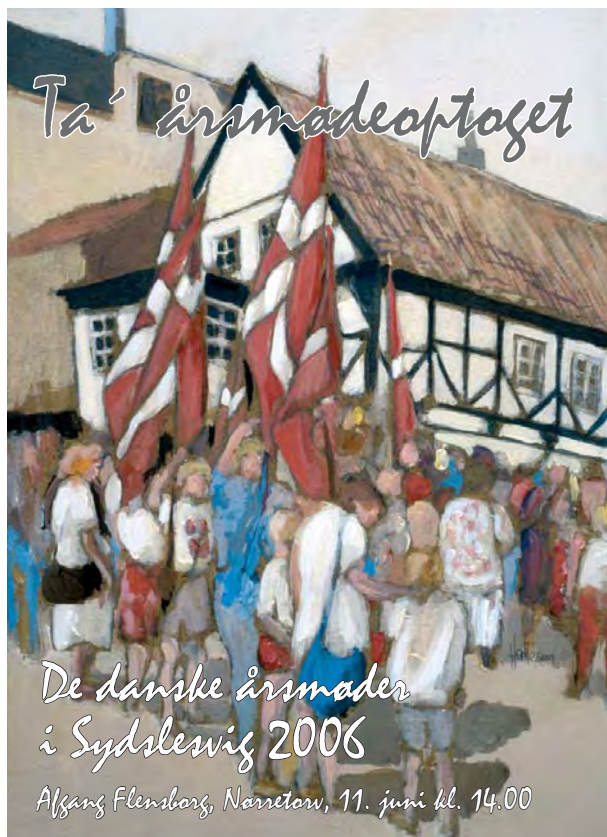
Var nysgerrig efter at se, hvordan det danske mindretal begår årsmøde-festlighederne: Stephan Kleinschmidt fra det tyske mindretal i Sønderjylland t.v. sammen med formanden for Sydtønder SSF Inger Merete Hansen og formanden for Grænseforeningen i Tønder Amt Svend Kristiansen. (Foto: SPT)

fortsætte dette nye initiativ, andre talte imod. Det skal derfor tages op til overvejelse, om der fremover skal fremstilles krus og til hvilken pris.

Sidste år blev det foreslået, at FDFer-

På friluftsmødepladsen i Flensborg: f.v. SSW-byrådsmedlem Heinz Günter Hergesell, overborgmester Klaus Tscheuschner, bypræsident Hans Hermann Laturnus og vicebypræsident, SSW-byrådsmedlem Franz Eder. (Foto: SPT)

Plakaterne, der skulle animere flere til at deltage i optogene til de tre friluftsmøder i Flensborg, Slesvig og Hatsted årsmødesøndag, var i år en anelse Flensborg-præget, idet SSF fik lov til at »genbruge« afdøde kunstmaler Holger Hattesens årsmødeplakat fra for nogle år siden som motiv. Teksten var selvfølgelig tilpasset de lokale forhold.

ne fik et stofmærke til deres uniform til erindring om årsmøderne 2006. Det blev sat i scene og bragte glæde hos modtagerne.

Mødet med FU

holdt udvalget kort før årsmøderne. Dagsordenen havde udvalget sat, idet vi ville drøfte sammensætningen med forretningsudvalget. I forlængelse af tanken om, at vi planlægger og afhol-

der årsmøder for hele mindretallet, har udvalget arbejdet med tanken om, at formand og næstformand vælges på SSFs landsmøde, hvorefter der "fyldes op" med medlemmer fra andre foreninger afhængig af, hvad mottoet er. Tanken blev taget med, og jeg går ud fra, at forretningsudvalget og hovedstyrelsen vil forholde sig nærmere til vort udspil.

Næste årsmøde

finder sted i weekenden 1. – 3. juni 2007 under et motto, som på én eller anden måde rummer begreberne: Grænseløs grænse, Grænseløs ungdom, Grænseløs frihed, Over grænsen, På grænsen, Hang til sammenhæng eller Ung i Sydslesvig.

Tak

til alle for dette års gode møder, der bar præg af at være planlagt og gennemtænkt. Vi har grund til at være

tilfredse med, at det igen i år var muligt at holde fast i genren "årsmøder" - med et lille drys fornyelse.

Tak til hele embedsværket uden hvis store indsats dette ikke lod sig gøre, og tak til det samlede udvalg.

Lige nu, hvor jeg slutter denne beretning bliver den til min sidste som formand for årsmødeudvalget.

Tak for tilliden og opbakningen. Tak fordi jeg fik lov at løse netop denne opgave.

Tilbud og aktiviteter til vore ældre i efteråret 2005/ foråret 2006

Af formand Elva Thorup-Nielsen

Ældreklubberne

Vore ældreklubber er udvalgets ældste aktivitet. De første klubber blev allerede oprettet i 60'erne. Den allerførste er startet af Line Momsen med støtte af Daell-fonden. Siden er der oprettet den ene ældreklub efter den anden rundt omkring i Sydslesvig.

Det var Edith Sigaard Madsen, der i de år var formand for udvalget. Hun og generalsekretær Karl Kring hjalp hinanden med at finde lokaliteter til dem og sikre, at de have rimelige økonomiske forhold at arbejde under. De havde begge to stor forståelse for klubbernes

betydning for de ældre. Under og efter krigen havde de ældre været hjemmets midtpunkt, og nu 15-20 år senere rykkede næste generation ind, og de følte sig ensomme og til overs og måske endda til besvær. De søgte samvær med andre, nye oplevelser og udfordringer, og her kom klubberne dem til hjælp. Sådan skrev Edith i sin sidste udvalgsberetning i 1989.

Siden da har klubberne været et fast holdepunkt i vore ældre medlemmers tilværelse. Der er knap så mange klubber i disse år som tidligere, men aktivitetstallene viser, at de stadig har stor søgning. Vi er også for tiden inde i en periode, hvor der meldes om nye deltagere, også om nye ledere og i det sidste år også om nye klubber.

Aktivitetstallene for de seneste år frem til efterår 2005 :

år	klubber	møder	deltagerantal
2001	47	931	17685
2002	47	996	18902
2003	47	949	19004
2004	48	1025	19934
2005	45 (4)	920	18834

Antal klubber 45 (4) skal forstås på den måde, at vi har kontakt med 49 klubber, men at de 4 ikke har ønsket at modtage penge. Karen Clausen, der ledede klubben på Før, sagde : "Jeg drikker kaffe med et par af dem en gang imellem, når jeg har kræfter til det".

Zolveigh Ravn på Før er – efter Karen Clausens død – ved at reorganisere en del af foreningsarbejdet på øen. Men det er ikke let, siger hun: Vi er ikke mange og kun få taler dansk. Men hun

Elva Thorup Nielsen, Humanitært Udvalgs engagerede og driftige formand igennem en lang årrække, har alle årene haft de ældre danske sydslesvigere på sinde. (Foto: SPT)

SSF Flensborg Bys adventsfest for de ældre på Flensborghus. (Foto: V. Petersen)

vil gerne have indberetningskemaet tilsendt og forsøger sammen med husmoderforeningen at få lidt i gang nu i efteråret.

Desuden har vi nu i efteråret fået meddelelse om to nye ældreklubber, en i Nibøl, ledet af Ruth Petersen, og en i Bøglund, ledet af Ingrid Munnecke.

Om det vil kunne ses på mødedeltagelsen næste år ved jeg ikke, for vi har også et par små klubber, der er ved at opgive.

Klubberne arbejder selvstændigt, men støttes økonomisk gennem det humanitære udvalg. De får 30 cent pr. deltager pr. møde, en gratis underholdning, når der er behov for det og en årlig julecheck på 230 euro. Den er beregnet til lidt ekstra ved juletid og som et tilskud til den årlige sommerudflugt.

Medarbejderudflugten i 2005

Den årlige udflugt for vore mange klubledere og deres medhjælpere gjaldt i 2005 Bennetgård. Hvert år får mange af vore ældre et ophold på Bennetgård. De kommer altid begejstrede hjem og

fortæller om, hvad de har oplevet deroppe og hvor forkælede, de er blevet. Kun ganske få af vore ledere og medhjælpere kendte stedet, så vi var da alle lidt spændte på at se det. Det blev en dejlig tur, vi blev modtaget med åbne arme, dækkede borde, kaffe og kager, lederen fortalte om stedet, vi sang og hyggede os og måtte bagefter gå rundt og kigge på det hele, haven, værelserne, de rare stuer – og vejret var med os. Aftensmaden stod klar, da vi på hjemvejen stoppede op i Agerskov kro.

Turen i år fandt sted den 30. august. Denne gang blev vi syd for grænsen, idet vi kørte til Nibøl og Aventoft og sluttede i Rickelsbüllershof.

Folderens tilbud

I 1981 stoppede Edith som formand for det humanitære udvalg og jeg afløste hende. Jeg kendte til udvalget og arbejdet, da jeg allerede i flere år havde været med. Men et er at være medlem, noget andet er at være formand. Jeg var selv blevet pensioneret i 1989, og

havde som andre pludselig megen fritid, og den ville jeg gerne bruge til noget.

I Danmark var der ældrearbejde i gang med tilbud om foredrag, kurser, rejser, aktiviteter m.m. Jeg foreslog, at vi forsøgte noget lignende – mødte selvfølgelig stor skepsis, men også mod på at forsøge. Og det gjorde vi så, og det gik godt, så vi fortsatte, og det gør vi stadigvæk.

Foredrag og ekskursioner

Vi bruger megen tid på at finde frem til gode foredrag med et interessant indhold. Det kan være et litterært emne, et historisk emne, en rejsebeskrivelse, en oplevelse, et møde med en spændende person, hele året igennem er vi på jagt efter gode ideer.

Også ekskursionerne forsøger vi at tilrettelægge, så de får et spændende

indhold og bliver en god oplevelse. Vi kommer vidt omkring både nord og syd for grænsen, men ikke længere væk end at vi kan være hjemme inden aften.

Vi er alle pensionister og har god tid både formiddag og eftermiddag. Vi vil alle gerne opleve noget også lære noget og møde nye mennesker, men vi vil alle helst være hjemme, inden det er mørkt. Det gælder for alle vore aktiviteter, alle foredragene f.eks. begynder kl. 14.30, mange af kurserne afvikles om formiddagen.

Oplysningerne om vore tilbud samles i folderen, der udarbejdes to gange om året og sendes ud i begyndelsen af januar hhv. august.

Her vil jeg ganske kort nævne alle arrangementerne i efteråret 2005 og foråret 2006:

Folketingsmedlem Birthe Rønn Hornbech belyser emnet "Lummerhed, lun-

Flensborghus i Flensborg er ikke blot det danske mindretals kultur- og forvaltningscenter i den indre by men også tilholdssted for ældreklubben »Værestedet«. (Foto: SPT)

Blandt de virkelig mange, der gør en stor indsats for de ældre uge efter uge, måned efter måned ude omkring i de ca. 50 ældreklubber, SSF har på landet og i byerne, er også Ellen Steen fra Sonja Lehfeldt-Klubben i Flensborg. Klubben har i år kunnet fejre 30 års fødselsdag. (Foto: SPT)

kenhed, lumpenhed" ud fra Jakob Knudsens forfatterskab.

Arkivar Lars Henningsen fortæller om Ejderkanalen – 1700-tallets gigantprojekt.

Ekskursion til den gamle Ejderkanal med Ernst Meyer som guide.

Redaktør Arne G Larsen: Tjenestedreng for 67 år siden.

Studielektor Finn Jacobi: H.C. Andersen og Karen Blixen - er de to åndsbeslægtede?

Musikalsk Foredrag med Bent Rasmussen.

Adventshyggeeftermiddag med pastor Marianne Gyldenkærne og musikalsk underholdning ved Aase Pejtersen og Ingrid Fohlmeister. Som sædvanlig havde vi besøg af Jens Hønholt og frue. De bragte os en varm hilsen og en dejlig julegave fra Slesvig-Ligaen, og forsamlingen sendte en stor tak og ønsket om en glædelig jul med tilbage.

Slesvig-Ligaen har gennem mange år - helt tilbage fra den tid, da Jørgen Gjedsted var formand – støttet vort arbejde. Pastor Bodil Råkjær Jensen fortæller om Christiansfeld med udblik til Herrnhuterne og Frederiksstad.

Pastor Jacob Ørsted: "Om den store humor" om Storm Petersen og Fritz Jürgensen.

Studielektor Finn Jacobi: Digteren Sigrid Undset. Dette foredrag blev holdt i Slesvig.

Rosemarie Østergård-Nielsen: "Om den lang rejse" - fra Pommern i 1945.

Lektor Grethe Bay: Om De fynske malere.

Eftermiddagsudflugt til Tydal.

Sommerrejsen til Fyn. Indkvartering på Hotel Faaborg. Programmet omfattede bl.a. Christiansfeld, Skamlingsbanken, Faaborg Kunstmuseum, Ærø og Egeskov Slot.

Men folderen indeholder også oplysninger om vore mange aktiviteter: kurserne, gymnastikken, seniordansen og Værestedet.

Aktive pensionister

Vi har stadig to hold i gang. Kurserne kører hele året rundt med 3 gange 10 uger og 3 timer pr. gang, dvs. kurserne strækker sig over 90 timer. De er tilmeldt Voksenundervisningen, og der afregnes for 10 uger ad gangen.

Onsdagsholdet ledes af Karen Hansen. Det startede i 1993 med Kirsten Jensen som leder, og mange fra dengang er stadig med. Vi har da været med til fire 80 års fødselsdage på det hold. De har stadig mange emner på tapetet, og de har ikke svært ved at finde nye. Debatten og diskussionslysten er stor. I sidste kursusperiode har de bl.a. arbejdet med Darwins udviklingslære, set Hundertwassers udstilling på Gottorp Slot og sat sig ind i de islamiske kvinders rettigheder.

Torsdagsholdet er i mange år blevet ledet af Torben Kvist, men for et år siden overtog Inger Rasmussen jobbet.

Hun var lidt usikker omkring opgaven, men har da foreløbig ikke opgivet, og jeg har på fornemmelsen, at både hun og holdet har det rigtig godt med hinanden.

Vore to gymnastikhold ledes af henholdsvis Edel Linke og Solvej Fleischhacker. De er begge erfarne ledere og har ledet disse to hold i mange år. Edel har et stort hold på 25-30 gymnaster, der undervises i Engelsby Centret, Solvejs er noget mindre mellem 12 og 15 gymnaster og holder til på Christian Paulsen-Skolen. Begge hold er tilmeldt Vokseundervisningen, Edels hold i 12 timer pr. sæson og Solvejs i 10 timer pr. sæson.

Også seniordansen, der har Signe Andersen som leder, er afviklet planmæssigt. Der danses 7 gang 2 timer hvert halve år. Alle datoerne er lagt fast fra starten, og der kommer kun kludder i planen, når salen på Flensborghus pludselig skal bruges til noget andet, så må vi flytte. Heldigvis tager Ildrættshallen gerne imod os. Vore dansere er efterhånden dygtige, så det kan være svært for nye at komme med, men noget stort problem er det nu ikke, for både Signe og danserne er gode til at tage fat i dem, så de får drejet den rigtige vej rundt.

Værestedet er kommet godt i gang.

Der er god mødedeltagelse, og der spilles på livet løs: Kanasta, rommycup, bridge, skat og billard, begge borde er som regel i gang hver gang.

Annette Sørensen har overtaget den ugentlige ledelse af stedet og holder styr på økonomien. Hun har med succes fået inddelt deltagerne i hold, der på skift hjælper til i køkkenet og endda selv kan klare situationen, når Annette en gang imellem må melde fra. Der er en hyggelig og venlig atmosfære i lokalet, og kaffen koster stadigvæk kun 1 euro.

Mødedeltagelsen:

år	mødedage	deltagere
2002	37	654
2003	38	690
2004	42	1076
2005	39	1093

Det ser da stadig rigtig pænt ud og vil forhåbentlig vokse lidt endnu de næste år.

Torbens traveture

Denne sidste aktivitet er kommet med på Torben Kvists initiativ, og det er ham, som organiserer og leder turene,

Fastelavn for ældreklubben 60+ i SSF Husum Amt på Husumhus. (Foto: S. Gerckens)

og vi er glade for at være budbringere. Der møder mellem 20 og 25 vandrer op, og Torben bliver ikke ked af det, hvis flere har lyst til at være med, det vil kun glæde ham. Man bliver vist glad af at gå, for fra mange sider fortælles om et godt samvær på turene og mange gode oplevelser undervejs.

Alderdømmshjemmets Støttekreds

er også en af udvalgets opgaver. Den er ganske vist startet på Sundhedstjenestens opfordring, men det er udvalget, der er kredsen bagland.

Virket omfatter hjælp ved arrangementer og udflugter, tilbud om aktiviteter som højtlesning, sang, musik og spil, samt besøg hos de beboere, der ønsker det.

Kredsen har stadig 38 hjælpere, og alle har en eller anden opgave på Alderdømmshjemmet. Efterhånden som beboerne på hjemmet bliver mere og mere plejkrævende, er vore besøg ikke kun en glæde for beboerne, men også en hjælp for både beboere, personale og ledelse.

Her vore tiltag og arrangementer i 2005:

Sang med Viggo Jacobsen (4

gange), kaffe og lotto, besøg af Uglekoret, påskebasar, krokustur til Husum, Dronningens fødselsdag fejres sammen med Borgerforeningen, forårsfest med god mad, kaffe, dans og Svend P., 4. majaften sammen Jes Gynter Sørensen, sommerudflugt med to busser, Årsmøde med orkester og flot koncert, ny idé: eftermiddagskaffe og musik og dans med Svend P., Niels Ole Lindgård underholder med sang og oplæsning, »Flensburger Stadtbläser« spiller i haven, kaffe med lidt ekstra kager og et par sange, beboernes sommerfest, besøg fra vennekredsen i Varde, høstfest med god mad, kaffe og dans med Svend P., besøg af Slesvig Folkekor, underholdning ved Susanne, Nicol og Ture, basar i Tyske Hus, sammenkomst med pårørende, besøg af Harreslev Amatørscene, julebasar, besøg fra Læk og omegn, tur på gågaden, adventsmøde med Kæthe Kühl, og nytårsafensdag med lottospil.

I juli og august har beboerne nogle gange på skift – og afhængig af vejret – været på små udflugter med madkurv, kaffe, og bord og stole.

I hvert af de mange arrangementer deltager mindst 5 – 6 af Støttekredsens medlemmer.

Når det offentlige inviterer til seniordag - som her på Husumhus - er det danske mindretals ældrepræsentanter ganske naturligt også med. (Foto: S. Gerckens)

Faste ugentlige aftaler: Mandag formiddag højtlesning og hjælp i terapien, mandag eftermiddag sang, musik og fortælling, tirsdag formiddag sang, onsdag formiddag hjælp i terapien og torsdag eftermiddag forskellige spil.

Mandage-torsdage faste aftaler med mange af beborerne om besøg på stuerne og om gå- og køreture.

På Støttekredsens vegne vil jeg gerne bringe en stor tak til alle på Dansk Alderdomshjem, beboere, personale og ledelse, for den måde, I modtager os på, som en stor familie, der er fælles om at give vore ældre en så god og tryk hverdag som muligt.

Tak

Jeg kan ikke slutte denne beretning, uden at jeg på Humanitært Udvalgs vegne bringer en varm tak til bestyrelserne for de legater og fonde, der år efter år støtter os. Her tænker jeg selvfølgelig især på Slesvig-Ligaen, Oberst

Parkovs Mindefond og Karen Jensens Mindefond. Men også tak for de private gaver, der kommer ind ad døren. De er ikke mindre velkomne. Vi er taknemmelige for den støtte, disse mange gaver er udtryk for.

Vi har haft et godt arbejdsår med god tilslutning til alt, hvad vi har haft at byde på, omkring 60 personer til foredragene og fyldte busser til ekskursionerne og rejserne.

Vore ældre får mange fælles oplevelser, nye venner og mange at være sammen med og snakke med. De henter masser af nye indtryk med hjem til den hverdag, der måske ikke er lige spændende for alle.

I udvalget er vi altid fælles om at udarbejde programmerne, alle tager en tørn med for at få det gennemført, og med Helga Dittrich og kontoret som støtte, så klarer vi det hele fint.

I skal have en varm tak for et flot samarbejde i det år, der er gået.

SYDSLESVIGSK FORENING FOR FLENSBORG BY:

Vor indsats for medlemshvervning ser ud til at bære frugt

Af byformand Maren Schultz

For første gang efter mange års medlemstilbagegang har vi næsten fordoblet antallet af nye medlemmer i forhold til dem, som blev meldt ud.

Men vi har igen mistet 84 af vore trofaste medlemmer ved dødsfald. De har støttet vores forening igennem et helt liv. Flere af dem har været aktive medlemmer i bestyrelsen og mange har trofast besøgt vore arrangementer.

Medlemshvervning

Igen i det forløbne år har vi besøgt børnehaverne i forbindelse med forældre-møder. I børnehaven stifter en række forældre det første - eller et fornyet - bekendtskab med mindretallet. Det er vigtigt, at vi fortæller om SSFs opgaver og vore mange kulturelle tilbud.

Stemningen ved disse møder er positiv, og vi konstaterer en del nyoptagelser som resultat af vor indsats. Vi

Bag denne smukke dør virker medarbejderne på SSF Flensborg Bys bysekretariat. (Foto: SPT)

tilbyder de nye medlemmer gratis medlemsskab i det løbende år. Det vil vise sig, hvor mange af dem vi kan beholde som betalende medlemmer, når det første år er gået.

Problemet i vort samfund er et stadigt stigende antal familier, som har fået en så dårlig økonomi, at i en anspændt finansiel situation er medlemsbidraget til kulturforeninger det første, der spares væk. Vi har stor forståelse for disse familiers problemer.

Men vi kan ikke acceptere, at et medlemsskab i SSF, den bærende danske kulturforening, ikke er en forudsætning for aktiv brug af mindretallets institutioner. Det gælder for såvel skoleforeningens forældre- og lærerkreds, medlemmerne og instruktører i de danske sportsforeninger, samt alle brugere af andre danske organisationer.

Ved optagelsen af børn i de danske skoler og børnehaver skriver forældrene under på en erklæring om at lære dansk. Optagelsen i SSF burde være et naturligt krav, en forudsætning og betingelse af at sende barnet/børn i danske institutioner.

Forretningsudvalget har nedsat en arbejdsgruppe, der agerer som hverveudvalg. Målet er at fremme foreningens medlemstal. SSF og skoleforeningen er derfor gået i tæt samarbejde omkring offentlighedsarbejdet. Målgruppen er i første omgang forældrene til børn i de danske skoler og børnehaver.

Citat fra udvalgets strategioplæg: "Gennem et medlemsskab i kulturforeningen SSF får forældrene støtte til at fremme deres børns udvikling inden for dansk sprog og kultur. Dette budskab skal formidles i forbindelse med en hvervekampagne. Forældrene skal overbevises om, at kulturforeningen skal opleves som et naturligt hjemsted, når man som forældre har valgt den danske uddannelsesvej i Sydslesvig."

Netop disse argumentationer har vi brugt ved vor optræden i de danske børnehaver. Den af Dansk Generalsekretariatet udarbejdede folder "Velkommen i Sydslesvigsk Forening" er en stor hjælp. Også de nyudkomne postkort er til stor gavn for potentielle nye medlemmer. De kan bruges ved alle arrangementer, hvor vi venter gæster. De kan sendes ud til eventuel nye medlemmer, og de kan puttes i brevkasserne, hvor vi mener, der bør familier med interesse for vort arbejde.

Efterlyser indføring

Hvad vil det sige, at bruge det danske mindretallets institutioner? Kræver det ikke et aktivt forhold til det danske mindretal? Hvordan lever jeg et moderne mindretallsliv?

Disse spørgsmål bliver stillet af nogle elever fra Duborg-Skolen. De efterlyser ligefrem en indføring i det danske mindretal, dets baggrund og særpræg.

Vore forfædre har i den nationale kamp erhvervet sig retten til at leve en dansk hverdag i Sydslesvig. Denne ret medfører en forpligtelse til bevidst at vælge ståsted i det danske. For at styrke mindretallets identitet og sammenhængskraft er et medlemskab i SSF uundværligt.

For at vække forældrenes opmærksomhed omkring SSF har vi sidste år uddelt drikkeflasker med SSF-logo på til alle nye elever på de danske skoler i Flensborg. For at gentage succesen af denne aktion har vi i år foræret børnebogen "Flensborg ved vandet" til de nye elever. I en letforståelig tekst og mange billeder fortæller bogen om vor dejlige by. Det er ikke kun en billedbog for børn, men kan også fint bruges af forældrene med kun ringe danskundskab. Den blev selvfølgelig pakket sammen med indmeldingskortet og Flensborg-folderen, før den blev udleveret til de nye elever.

Vor præsens ved offentlige arrangementer i Flensborg hører også med til at fremme kendskabet til mindretallet. Vi var til stede ved Flensborg Nautics i august og ved "Stadtteilstadt Neustadt".

Kulturarrangementer

Dansk Sekretariat for Flensborg By havde også en bod på årsmødepladsen i Flensborg. Her ses kontorpigerne Helga Dittrich t.v. og Birthe Hein sammen med Aktivitetshusets Lise Rosengaard Paulsen t.h. kigge på årsmøde-t-shirts. (Foto: SPT)

SSF Flensborg By havde atter stor succes med sit Cirkus Luft-familiearrangement i salen på Flensborghus.

I fællesskabet med distrikter og andre danske organisationer har vi kunnet gennemføre det forgangne års kulturarrangementer.

Helligåndskirkens menighed har været partner ved en jazzkoncert med "Gentlemen of Jazz" fra Esbjerg.

Vi har været på udflugt til vadehavet ved Emmerlev Klev. Vi var noget uheldig med vejret. En del af deltagere valgte at blive i sikker afstand fra hotellets faciliteter, for hurtigt at komme i ly for den næste regnbyge. Den kraftige blæst fra Vesterhavet havde presset så meget vand ind til kysten, at det ikke var muligt at gå ud i vadehavet. Vor fremragende guide, naturvejleder Stefanie Dibbert havde dog skærpet vor opmærksomhed på de mange små naturoplevelser.

Ved Danevirke Museum havde Samrådet inviteret til folkefest. Det var et

SSF Flensborg By deltog i den europæiske mindretalsmaraton i september i Flensborg, Harreslev og Bov med et stafethold bestående af fem løbere: Lars Lorenzen og Jesper Winkel, begge København men på visit i Flensborg, og Horst Otte sammen med sønnen Jesper Hoeg, samt Kristina Sukatus Bombe, alle 3 fra Flensborg hhv. Harreslev. Maratonløb er på 42,195 km. SSF Flensborg By-holdet var i mål efter 3.34.08 - 45 minutter tidligere end forudberegnet, og lander på en 28. plads ud af 150 stafethold. Godt gået. (Foto: V. Petersen)

godt initiativ, som gerne burde udvikle sig til en Sydslesvig-festival.

Årsmøderne

Årsmøderne er vor traditionelle kulturelle højtide. De folkelige arrangementer holdes i den østlige bydel i Skt. Jørgen/Mørvig og Engelsby/Tarup distrikterne, mens der i den vestlige bydel holdes årsmøde på Duborg og på Christian Paulsen-Skolen samt i Sportskifte på Oksevejens Skole.

Vi arrangerede årsmødedisco for teenagere om fredagen her i salen og om lørdagen var der dansemusik til de lidt ældre. Den store fællesskabsfølelse ved disse dage kulminerer om søndagen ved det store friluftsmøde. Det har

været en særlig festlig begivenhed i 2005, da møderne stod i H.C. Andersens tegn. Vi har benyttet chancen om at udskrive en lotteri med spørgsmål omkring de eventyr, der var tegnet på plakaten. Der blev afleveret mange svarkort og vi har trukket tre vinder ud og præmieret dem. Aktionen var tænkt som hvervekampagne for at finde frem til potentielle nye medlemmer, men pudsigt nok blev præmierne vundet af personer med en lang tradition i det danske. Blandt de nye adresser fik vi ikke respons i form af en indmeldelse.

Mindretalsmaraton

Der har været fokus på mindretallene ved European Minority Maraton 2005. I denne forbindelse havde SSF inviteret til minority-filmfestival på Flensborghus. Mindretal fra flere europæiske lande præsenterede deres film og deltog i den efterfølgende diskussion.

Om søndagen kom motionsløbere og indline skøjteløbere fra nær og fjern til Flensborg for at deltage i minority maratonløbet. Denne festivallignende begivenhed gør Flensborg kendt verden over. Men især mindretal er der fokus på, som navnet jo siger. Det var glædeligt, at mange fra vore organisationer deltog. Igen en velkommen lejlighed for at flytte Sydslesvig ud på verdenskortet.

Foredragsrække

I samarbejde med Dansk Centralbibliotek inviterede vi til en lille foredragsrække med fokus på Flensborghus' egen billedskat, nemlig skibsbillederne i swb fhv. restaurant og "anegalleriet" i klublokalet. Det var Lars Henningsen og Aksel Johnsen, der præsenterede hver deres emne.

Filmmatiné

Ved filmmatinéen 2005 satsede vi på en kendt børnefilm, nemlig Astrid Lind-

grens "Brødrene Løvehjerte". Vi valgte at vise den i salen på Flensborghus frem for at bruge biografen i Tyske Hus. Vi havde regnet med større tilslutning, da det jo er et tilbud til børnefamilier. Kan være, at salen dengang ikke endnu accepteredes som biografosal, men det bliver den fremover, idet vi jo har fået installeret "rigtigt" biografudstyr. Således er filmklubben "Biffen" også kommet godt i gang. Biografen blev indviet med den prisbelønnede film "Drabet". Tilslutningen har været fint.

Claus Hagen Petersen fortalte om sit virke som „kongelig“ journalist, og forfatteren Martin Jensen læste af sine bøger.

Af koncerter med store danske kunstnere kan der nævnes koncerten i Idrætshallen med bl. a. Steffen Brandt og Lars H.U.G. og koncerten med "The Bootles" i salen på Flensborghus.

Kalenderen 2006 er blevet forsynet med farvefotos fra SSFs billedsamling. Vi mener, den er blevet særdeles attraktiv for medlemmerne og pynter

året ud i mange hjem og foreningslokaler.

Frivilligt arbejde

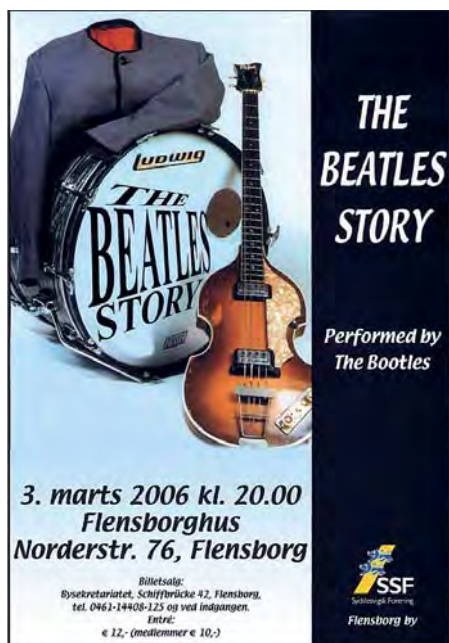
Ved "Tag des Ehrenamts" i 2005 havde vi indstillet Grethe og Dieter Matthiesen som hæderspersoner. Vi var glade over, at byen Flensborg fulgte vort forslag. Hermed kunne vi igen hædre to personer fra alle de mange "stille slidere", som frivilligt engagerer sig for andre mennesker.

I februar 2006 blev det frivillige arbejde sat øverst på dagsorden i Flensborg. Vi havde med en bod og informationer om vore danske tilbud deltaget i "Ehrenamtsmesse" i Tyske Hus. Mange mennesker lagde vejen forbi informationsmessen den søndag for at informere sig om mulighederne for selv at blive aktive.

Denne opprioritering af det frivillige engagement er yderst påkrævet og skete i forbindelse med "Jahr des Ehrenamts" i flere tyske byer. Vi fra det danske mindretal har altid stået for et

Ud over at have opstillet en informationsbod ved havnefesten Nautics i august i Flensborg havde SSF Flensborg By engageret Hejmdal Blæseorkester til at give en koncert på storscenen. (Foto: SPT)

I marts var der propfyldt ved Bootles-koncerten på Flensborghus. De spillede Beatles-melodier særdeles tæt på originalen.

forbilledligt socialt og kulturelt engagement til fordel for de svage i samfundet. Det er ellers en naturlig opgave i et samfund med kristen baggrund. Dog har der i den seneste tid udviklet sig en tiltagende krævementalitet, som fordrer erstatning og betaling for en hver indsats. Det er prisværdigt, at der stadig findes mennesker, som stiller sig til rådighed for frivilligt, ulønnet arbejde.

Initiativgruppe

Bystyrelsen har dannet en initiativgruppe, som beskæftiger sig med børnefamiliernes behov. Det resulterede i nogle arrangementer direkte henvendt til børn og unge. Ud over årsmødets discoaften kan der nævnes Børnenes Musik Grandprix.

På Jørgensby-Skolen havde amtskonsulenten indstalleret en storskærm,

hvor de unge kunne følge med i liveudsendelsen på DR1. Bagefter var der organiseret en egen afstemning om sangene. Fremmødet var ikke særligt tilfredsstillende.

Der burde have været et bedre samarbejde med Skoleforeningen. Det ville have været helt fint, hvis skolerne i musikundervisningen havde præsenteret de enkelte grand prix-deltagere. På den måde ville opmærksomheden omkring dette projekt være blevet skærpet og havde været et fælles skole-/SSF-projekt.

Kontingent

Et overvejende flertal på delegeretmødet 2005 ville bibeholde enkeltmedlemskabet, som fortsat burde koste 20 euro. På næstfølgende hovedstyrelsesmøde blev meldingerne fra alle amter diskuteret. Selvom mange amter havde samme betænkeligheder som vore delegerede, blev anbefalingen om at indføre den nye kontingentordning vetaget på baggrund af chancen for at kun-

Winnie Susanne fra Hjerting ved Esbjerg var et yderligere dansk indslag ved den flensborgske havnefest Nautics i august. Hendes internationale folk-repertoire samt egne sange faldt i folks smag. (Foto: SPT)

ne rekruttere flere medlemmer. Sidste års landsmøde besluttede med flertal at indføre den nye kontingentordning.

Mødecaféer

Rundt omkring i Sydslesvig indstallerer man mødecaféer. Her kan man i en afslappet form enten stifte bekendtskab med mindretallet eller uddybe dette. I Husum, Bredsted, Frederiksstad samt i Egernførde fungerer disse mødesteder fint. Vi tumler lidt med tankerne om, hvordan vi her i Flensborg kunne etablere sådanne café dage. Vi har desværre ikke noget mødested på Holmen eller i Storegade. Men vi skal værdere, hvor publikum færdes.

Samarbejde

Samarbejde er et af hovedemnerne i vor organisation. Vi kan slet ikke leve uden hinandens fællesskab. Således

har vi også et givtigt samspil med SSW i Flensborg by. Vi havde en fælles skibsudflugt den 1. april, men kronen på samarbejdet med SSW var forårsfesten 2006. Det er en god tradition at slappe af fra vor stressede hverdag ved sådan festaften med god mad, underholdning og dansemusik.

Tak

Tiden er inde til at sige tak til alle dem, som hjælper os i det daglige foreningsliv. Vi takker alle distriktsbestyrelsesmedlemmer for deres frivillige engagement til fordel for vore medlemmer. Jeg takker alle bystyrelsesmedlemmer for et frugtbart samarbejde. Ligeså en tak til personalet på bysekretariatet.

Lad os styrke sammenholdet blandt medlemmerne i distrikterne og overalt, hvor vi færdes. Det er os alle, der sikrer det danske mindretals fremtid.

Sammen med andre danske foreninger i byen deltog SSF Flensborg By i »Ehrensamtsmesse« (messe for foreninger med frivillige, ulønnede medarbejdere) i Tyske Hus i Flensborg i februar 2006. (Foto: SPT)

Lykønsker hverveudvalget med deres arbejde

Af amtsformand Peter Kreutzer

Også i indeværende år har jeg haft den glæde at kunne uddele SSFs sølvnål til en person, der har arbejdet med og for det danske i mange år, nemlig Kirsten La Cour, Skovlund.

Medlemstallet

Det er ved at være en fast bestanddel af min formandsberetning, at det stadig går den forkerte vej, sådan har det også været i året 2005, men nu ser det ud til, at det er ved at vende til det bedre. Der er fremgang i næsten alle amter, og der, hvor der ikke har været fremgang, har man i det mindste kunnet konstatere, at tilbagegangen er stoppet.

Det er et godt og positivt tegn på, at vi er ved at formå at få folk til at føle et vist ansvar over for "danskheden".

Her er det så, at jeg vil lykønske hverveudvalget med deres arbejde, for jeg er af den faste overbevisning, at det er deres fortjeneste, at vi nu er på vej frem.

Udvalget er startet med at gå i børnehaverne og gøre folk opmærksom på, hvor vigtigt det er at man bakker op om det danske arbejde, og det næste skridt må så være at komme ud i skolerne, for her ligger der efter min mening stadig et stort potentiale af nye medlemmer.

Alene i år er der over 600 nybegyndere i vore skoler, og det må kunne føre til mange nye medlemmer. Jeg er godt klar over, at vi allerede har mange

Når det lille Nyhus SSF-distrikt kalder til sommerfest, får man næsten alle medlemmer til at komme, og tager man på udflugt, sker det samme. Det er flot! (Foto: B. Uldal)

af disse forældre som medlemmer, men selv om jeg tager dette forbehold, mener jeg, at der er basis for at få omkring 400 nye medlemmer ad denne vej.

Også ude i distrikterne kan vi hjælpe til med at få øget medlemstallet. Vi må gøre forældrene opmærksomme på, at det er SSF, der står for det kulturelle tilbud også i skolerne og børnehaverne,

og at det kun kan fortsætte, når forældrene bakker op om SSF. Som skrevet i avisen er man i Danmark i gang med en debat om mindretallet. Her har man et klart syn på, at man støtter det danske mindretal, og at man betragter SSF som hovedforeningen. Man forventer, at når man sender sit barn i dansk børnehave eller skole, så er man medlem af SSF.

SSF Flensborg Amt har for 2. gang haft succes med soiré-mødeformen som afløser for nytårsstævnet og amtsfesten, der ikke mere formåede at samle folk. Ved soiréen mødes man en søndag eftermiddag til fællesspisning og dans til musik fra O.S.3, smalltalk og underholdning ved børn og unge, en tombola - og tager hjem ved 22-tiden. Langt over 100 mennesker deltog i år. (Fotos: M. Jansen)

Distrikterne

Arbejdet rundt omkring går stille og roligt. Det er et godt tegn, at man selv kan tage fat og arrangere et væld af forskellige ting uden først at gå i tænkeboks i lang tid.

Distriktsarbejdet fungerer, men også her kan man mærke den økonomiske afmatning, der er i Tyskland. Man skal tænke kreativt for at holde priserne på et lavt niveau. Her er det så, at man måske skulle tænke i andre baner ved de bevilligende organer, for på den ene side vil man gerne have hele familien med til at slutte op om SSF, men på den anden side er tilskudsordningen stadig efter det gamle mønster. Jeg tænker her på udflugter, som der ikke gives tilskud til, med mindre disse går til fadderskabsbesøg. Her er der brug for en debat.

Amtsplan

På amtsplan har vi droppet den traditionelle nytårsfest med grønåls-spising. Det har vi gjort efter mange overvejelser, og især efter den kritik der kom frem sidste år. Til gengæld har vi så prøvet noget nyt, nemlig en soiré, dvs. en fest der starter midt på efter-

middagen og slutter ved 22-tiden om aftenen.

Det blev alle tiders fest med et dansesglad publikum. Vi kunne godt have været nogle flere, da vi kun var små hundrede folk, men jeg håber, at de, der var med, vil omtale dagen som noget fint, og at der til næste år, søndag den 4. marts 2007, vil være rigtig mange med.

Vor familiebrunch har igen været tilbøjsstykke, idet der var tilmeldt 186 personer, og alle var der. Jeg kan her meddele, at der ud af de 186 personer var 20% børn, der deltog.

Ældreftermiddag

Til vor ældreftermiddag plejer vi at have udsolgt med de 160 personer, der kan være på Flensborghus.

Som noget nyt har vi i år prøvet at lave en fælles eftermiddag for alle amter i Sydslesvig, idet der var inviteret til fælles ældreftermiddag den 12. oktober i Slesvig, hvor der er plads til ca. 400 personer. I skrivende stund kan jeg ikke fortælle, hvordan det er gået, men jeg er spændt på, om det er vejen frem. Ting skal jo prøves, før man kan sige, om det var godt eller ikke.

I Skovlund Forsamlingshus åbnes i marts en Nicolai Friedrichsen-mindeudstilling, og der er fuldt hus. Annegret Friedrichsen fortalte om faderen, Kirsten la Cour stod for det organisatoriske, og Duo Ama Deus sørgede for musikken. (Foto: SPT)

Øget aktivitet

»Gottorp Amt melder om øget aktivitetsniveau og en arbejdsindsats, der svarer til foreningens traditionelle tilbud.

Amtet har holdt sin årlige nytårsfest og Skt. Hans fest, stået for foredragsaftener og en amtsudflugt til Danmark, der samlede 107 deltagere. Amtet tegner også profil over for flertalsbefolkningen ved at være medarrangør ved bl.a. Schleswiger Jazzherbst.

Kulturarbejdet sker gerne i samar-

bejde med alle danske foreninger i området; og et vigtigt kulturmøde med Danmark er Slesvigs lødige kulturrejser til Danmark »Venner ser på Danmarks kort«, der inddrager de lokale grænseforeninger i de egne, der er rejsens aktuelle mål.«

(Fra SSF-formand Dieter Paul Küssners sammenfatning af de forskellige amtskonsulenters indberetninger til SSFs forretningsudvalg.)

Brandslukningsøvelsen for Sydslesvigsk Forenings medarbejdere var denne gang henlagt til Gottorp Amt, idet Christianslyst gav husly til teorien og praktiske øvelser udenfor. Firmaet Ludwig stod for undervisningen, der ikke kun indebar informativ og tankevækkende teori men også krævende - om end ind imellem morsom - praksis. (Foto: privat)

En lørdag i maj var der koncert i Nybjernt Forsamlingshus med orkestret »Hovednavnet«, der består af Karsten Flodgaard Zeuthen på guitar og sang, Carsten Møller på bas og sang, Per Mikkelsen på tangenter og Laurent Fricault på trommer og alt andet, der laver musik, når man slår på det.

Hovednavnet er et af Torups mest fremadstormende, økologiske musikensembler. Og hvad betyder det så, at der kun er det samme ensemble af sin art i Torup? Bandet har spillet i alle mulige og umulige sammenhænge og sætter en ære i at give numrene et personligt præg, at gøre dem bare en lille smule til deres egne, naturligvis med stor respekt for originalerne. Bandets bidrag til udbredelsen af den økologiske tanke og verdensfreden som sådan består i at sprede gode vibrationer og ikke mindst at få alle på dansegulvet til at svede sammen i takt til musikken. (Foto: HN)

For at styrke samarbejdet mellem SSF og andre organisationer, er SSF-distrikt Centrum i Slesvig indgået et samarbejde med Ansgar Børnehave i slibyen. I maj gennemførte man i fællesskab en tur til Legoland, som både SSF-medlemmerne og børn/forældre fra børnehaven deltog i. Her børnehaveleder Kevin Fischer t.v. sammen med SSF-distrikts formand Kaj Michael Nielsen t.h. samt nogle børnehavebørn. (Foto: privat)

I Skovby SSF-distrikt bød de på morgenmad til medlemmerne, inviterede dem ud til prøveskydning med bue og pil - også de yngre - samt tog på udflugt til oste-mejeriet i Holtsø. (Fotos: I. Lindahl-Koitzsch)

Generelt pænt aktivitetsniveau

»SSF Rendsborg-Egernførde kendetegnes ved et generelt pænt aktivitetsniveau, men vil dog fremover på opfordring fra de mindre distrikter tilbyde flere amtsarrangementer - herunder fællesudflugter.

Amtskonsulenten redigerer amtets to foreningsblade for hhv. Egernførde og Rendsborg.

Omkring samarbejdet vedr. fælles kulturtiltag spiller de store afstande i amtet ind. Ifølge amtskonsulenten tegner der sig en nødvendig nyordning af distriktsopdelingen.

Konsulenten opfordrer til en strukturdebat i SSF. For egen regning spørger han: „Skal stregerne tegnes på ny? Med større regioner? Det tror jeg ikke,

vi kan komme udenom, da det er svært at finde det fornødne antal bestyrelsesfolk. Vore erfaringer viser, at distrikter i nærheden af skoler/ børnehaver er mere levedygtige og mulighederne for samarbejde bedre.“

Og herefter nævnes muligheden for at regionsopdele amtet i en region Kiel (Holtenå og Pris-Klaustorp), region Rendsborg med Vestermølle og region Egernførde med Risby, Askfelt, Gettorp og Mysunde.

Et interessant oplæg! Spørgsmålet er, om amtet står bag tankerne? Og hvis, om ikke Rendsborg-Egernførde så får lejlighed til at afprøve ideerne som et pilotprojekt i en forsøgsperiode.

Jeg minder om, at også SSW er ved

at se på distriktsstrukturen - et samarbejde ved evt. nyordninger er absolut påkrævet. Forretningsudvalget finder dog generelt, at de regionalt dækkende distrikter er foreningen styrke til at bevare nærhed og engagement i nærområderne for de danske kulturtilbud.«

(Fra SSF-formand Dieter Paul Küssners sammenfatning af de forskellige amtskonsulenters indberetninger til SSFs forretningsudvalg.)

Ved sankthansfesten i Bydelsdorf var det SdU-/ SSF-konsulent Simon Faber, der holdt båletalen, hvor han også kom ind på de »globale hekse« i vor tid. (Foto: privat)

Der var nisser overalt til adventsmøde for små og store på Amtmandsgården i Rendsborg - og der var mange af dem. (Foto: M. Jochimsen)

SSF-formanden i Egernførde Fred Witt og hans næstformand Gitte Hougaard Werner var blandt de aktive folkevalgte i og ved mindretalenes telt på den tyske genforeningsdag i oktober 2006. (Foto: SPT)

Årsmøderne det tilbagevendende højdepunkt

Af daværende amtsformand Erik Johansen - og amtstyrelsen uden valgt formand

Gennem mere end syv årtier har årsmøderne været det tilbagevendende højdepunkt i det danske arbejde og samvær. 2005 var ingen undtagelse. Lokalt havde vi en stor og flot årsmøde-weekend med fælles aftenmøde for Ejdersted i Follervig og et velbesøgt friluftsmøde for den sydlige vestkyst med stor og flot underholdning i Tønning.

Fredag aften optakt i den gamle Digeskole havde med den gamle Follervig-dreng Nils Bischoff næsten en lokal taler. Der var hilsener fra Grænseforeningens dengang ret nye generalsekretær Knud-Erik Therkelsen og musikalsk underholdning ved samme forenings nu afgåede konsulent Johan Herold. Endelig skal vi ikke glemme Marthas sædvanlige yppige kaffebord.

Søndagsvejret viste sig ideelt til friluftsmøde, så der kom rigtig mange mennesker. Da der var engageret et kæmpe gymnastikhold fra Vojens Ungdomsskole til at optræde, og da samtidig et hold skoleelever fra Ejdersted, Frederiksstad og Broby Musikskole på Fyn i fællesskab havde indstuderet en musical af H.C. Andersen, hvis 200 års dag alle årsmøder fejrede på behørig vis, - ja så blev det et af de længste og flotteste optog gennem byen i mange år. Som sædvanlig med Tordenskioldgarden i spidsen, men det gør de jo efterhånden også med en vis rutine, idet de sidste år kunne fejre 25 års jubilæum for deltagelse i de danske årsmøder på Ejdersted. Vi er utrolig glade for at garden selv, dens ledere og Frede-

rikshavn kommune fortsat er villige til at bruge så mange resurser til at komme herved, og vi håber det vil være ved også efter kommunesammenlægningen 2007. Ud over den nævnte underholdning var der taler og hilsener af vor landsformand Dieter Küssner, Folketingets formand Christian Mejdahl og vicelanddagspræsident Ingrid Franzen.

Næste højdepunkt

Det næste højdepunkt lod ikke vente længe på sig. Den 1.-4. juli tog en snes børnefamilier og enkelte bedsteforældre på en forlænget weekend til Samsø, hvor forstanderparret Jette og Sten Böll havde udskudt sommerrengøring og -reovering og stillet Samsø Efterskole til vor rådighed på favorable vilkår. Sommervejret og naturen viste sit fra deres allerbedste sider, og sammen med seks deltagere fra vor venskabsforbindelse i Nordjylland blev det til fire dejlige dage med glade børn og voksne i højt humør.

Det kneb lidt

Det kneb lidt mere med deltagelsen ved andre "uden sogns" arrangementer. Amtet havde optimistisk stillet en gratis bus til rådighed for de medlemmer, der ville deltage i Samrådets store folkefest den 20. august på Danevirke som led i jubilæumsåret for København-Bonn-erklæringerne. Bussen lod vi blive i Tønning, og så tog de få interessererede - det var et encifret antal - afsted i privatbiler.

Efter flere forgæves forsøg lykkedes det midt i adventstiden lige akkurat at få samlet nok interessererede til en fæl-

les teatertur til Husum, men det var først efter tilmeldingsfristens udløb, vi nåede op på det fornødne antal. Her så vi et af Danmarks meste elskede lystspil "Svend, Knud og Valdemar" og nød efterfølgende sammen med andre teatergængere en bid natmad på Husumhus.

Aflysning

Kulturudvalget måtte i efterår aflyse sin traditionelle højskoleweekend, da der kun forelå syv tilmeldinger. Der var tre interesserede fra Ejdersted, og havde de andre amter kunnet mønstre lige så mange deltagere i forhold til deres medlemstal, var weekenden blevet gennemført. Gennemført blev til gengæld Grænseforeningen og SSFs fælles weekend på Askov Højskole, og her var én deltager fra Ejdersted med.

Informationsbesøg

Når vi kan være lidt træge til at tage ud, så er det godt, at andre vil komme til os. Amdsstyrelsen er glad for, at vor generalkonsul Henrik Becker-Christensen med frue den 7. november tog sig tid til et informativt besøg i Tønning.

På Uffe-Skolen blev parret orienteret om livet i den store bygning, der også rummer kirkesal og børnehave.

På Skipperhuset sluttede repræsentanter fra distriksbestyrelsen og SSW sig til selskabet og fortalte om sorger og glæder i det lokale arbejde. Det er dejligt, at generalkonsulen har ønsket at lade sig informere om dette hjørne af Sydslesvig, og han fik beredvilligt og kompetent svar på sine mange spørgsmål. Qua sit arbejde kommer han vidt omkring og møder mange beslutningstagere og andre interessere-

Også i Ejdersted SSF nød man godt af det hvervemateriale (her nogle SSF-kuglepennene og indmeldelsesskema i postkortformat), der er blevet udarbejdet - vel vidende, at hvervemateriale alene ikke er nok. Der skal samtale og dialog til, når folk skal kunne forstå, at de hører hjemme i kulturforeningen SSF. (Foto: SPT)

Klitskolen - her et gammelt billede - lykkedes det at bevare for foreningsarbejdet i Skt. Peter-Ording. Her blomstrer foreningslivet, selvom man ikke er de mange - men ikke mindst unge familier er med.

de, som han nu har en god og opdateret baggrund for også at informere om det danske arbejde i Ejdersted.

Husstandskontingent

En af de mere skelsættende beslutninger på det seneste landsmøde i Husum var vedtagelsen af en husstandskontingent. Enkeltmedlemsskab koster fortsat 20 euro per år, medens alle familiemedlemmer samlet under et tag kan klare sig med 30 euro om året. De amter, der allerede har holdt generalforsamling, har alle kunnet melde om stigende medlemstal. Der, hvor mand og kone begge allerede er medlemmer, giver det selvfølgelig færre indtægter, som man så må forsøge at hente igen, der hvor kun den ene ægtefælle hidtil har været medlem. Det bliver nok ikke så let, men selv om det på bundlinjen vil give færre kontingentindtægter, tror jeg ikke det behøver at gå ud over aktivitetmulighederne.

34 år i Tønning

Til sidst et par ord i eget regi. Da jeg på amtsgeneralforsamlingen sidste år blev genvalgt til en ny periode som formand, var det ikke meningen, at jeg

så abrupt ville forlade amtet og posten. Men Skoleforeningen fattes penge, så jeg blev sagt op i den gamle skole, som de vil sælge.

I mit stille sind har jeg flere gange leget med tanken om, at jeg måske ville flytte til Flensborg, når jeg engang skulle pensioneres. Det er der ikke længere så mange år til, og så kunne jeg lige så godt tage skridtet fuldt ud nu. På nær to måneder blev det til 34 år i Tønning, hvor jeg har kunnet blande mig i næsten alt, og dem vil jeg naturligvis aldrig glemme. På mange områder er tilværelsen i Flensborg naturligvis anderledes, men jeg er blevet godt modtaget og allerede faldet godt til.

Café-eftermiddag på Uffe-Skolen

Den 5. september 2006 startede også Ejdersted med en café-eftermiddag på Uffe-Skolen. 40 voksne og 20 børn dukkede op i løbet af eftermiddagen. Mens børnene fik lov til at se en film, hyggede de voksne sig med en kop kaffe og et stykke kage. Da caféen ikke har nogen navn endnu, blev alle opfordret til at finde på et. Mange forslag lå i idékassen. Caféudvalget får det svært med at finde et navn til caféen, da der var mange gode forslag, men man lovede at finde ud af det hurtigt. Der vinker et gavekort til den heldige vinder. Også børnene kan allerede nu glæde sig – der kommer en gøgler på besøg.

Årsberetningens sidste del

Eriks farvel til Ejdersted efterlod amtsstyrelsen med nye udfordringer, som vi hurtigt enedes om at tage fat på i fællesskab.

Eriks store overblik både indadtil i amtet og udadtil i Sydslesvig generelt kunne ingen umiddelbart efterfølge ham i, ligesom hans oparbejdede erfaring igennem årene som formand blev et afsavn i amtsstyrelsen. Dog er vi alle gået til opgaverne med frisk mod, lige-

som vi har kunnet tage til efterretning og glæde os over, at vor amtsassistent er mere end godt inde i det daglige amtsarbejde og har svar rede på mange spørgsmål.

Positiv effekt

Husstandskontingentet skulle også i Ejdersted Amt vise sig at have en positiv effekt på medlemstallet, i hvert fald i udgangspunktet.

Vi fik hen ved 30 nye medlemmer i kraft af den nye ordning. Imidlertid kan ingen jo forudse den nedgang i antallet af medlemmer, som dødsfald og udmeldelser fører med sig. Især Everschop distrikt har kunnet mærke en stærk tilbagegang, eftersom der ikke har vist sig nye medlemmer for de ældre, vi dér har mistet igennem det sidste år.

Så alt i alt har forøgelsen igennem husstandskontingentet ikke ført til en reel fremgang, idet vi af ovennævnte grunde ender med en udligning, der ligger lige på minussiden.

Det ligger dog fast, at den store fordel ved husstandskontingentet forbliver uændret, forstået således, at den har ført til en forøgelse i antallet af yngre medlemmer. Amtsstyrelsen agter i det fremtidige arbejde at tage højde for det faktum, at nye, yngre medlemmer er kommet til, hvorfor det er en nødvendighed også at skabe gode tilbud til dem.

Ikke den helt unge årgang

Det var ganske vist ikke den helt unge årgang, der blev appelleret til, da amtet inviterede til grønkålsspising på Ordinger Hof i Skt. Peter den 17. marts.

Til gengæld er denne årlige tilbagevendende fest efterhånden så veletableret i programmet for "mellemlgruppen", at vi ser mange af de samme medlemmer deltage år efter år. Ud over selve fællesspisningen bestod programmet af musikalsk underhold-

ning ved "Black and White", og der blev afsluttet med de sædvanlige runder lotto med tilhørende gevinster.

Større samarbejde

Selv regner vi i amtsstyrelsen det for en særlig stor gevinst mht. amtsarbejdet fremover, om vi kan være med til at skabe et større samarbejde distrikterne i mellem og virke ansporende for, at man ude i distrikterne husker vigtigheden af, at der også skal tænkes mere utraditionelt for at få de unge med.

Der skal nye tilbud og tiltag til samtidig med, at vi naturligvis skal bevare de gode traditioner, som vi allerede har og som fungerer ved at medlemmerne bakker op om dem.

Skipperhuset, SSFs lejrskole og forsamlingshus i Tønning, er stadig byens foretrukne mødested, selv om Tønning Danske Skole også er godt med. (Foto: SPT)

Spændende at høre, hvor forskelligt foreningsarbejdet kører

Af amtsformand Lass Erhardsen

Hvis det på nogen måde er muligt, forsøger vi fra amtsstyrelsen at være præsentative ved distriktsgeneralforsamlingerne. Det er altid spændende at høre, hvor forskelligt foreningsarbejdet kører i de forskellige distrikter.

Ældreftermiddag, hobbyaften, spilleaften, fastelavnsfest, grønlangkål, sangaften, lysbilledforedrag, litterært foredrag, lotto, musikaften, musikcafé, madlavning, familiefyraften, grillfest, majfest i august, familieudflugt, stavgang, gourmetaften, helstegt pattegris og mavedans, bare for at nævne nogle af de ting, der sker.

Satser på øget samarbejde

Vi har fra amtsstyrelsen været tilbageholdende med arrangementer, da vi arbejder hen imod større samarbejde distrikterne imellem. Vi er én stor forening; men det er nok de færreste af os, der kigger efter, hvad de laver i andre distrikter, end sigede deltager i deres aktiviteter.

I Svavsted har man jo ikke noget mødested, så man tager til Drage Skole – det går godt endnu; men det er nok et spørgsmål om tid, inden de to distrikter slår sig sammen. I Nørregøs har man endelig fået gode forhold igen, efter at børnehaven i Bredsted er blevet udvidet til 60 børn.

Desværre viste det sig ved generalforsamlingen, at man ikke kunne danne en bestyrelse, så distriktet er hvilende; medlemmerne inviteres med til Bredsted og serviceres fra sekretariatet. Bogbussen kommer der stadig; men forsamlingshuset bruges kun af

SSW og til danskurser. Hvis vi ikke får flere aktiviteter i huset, må vi se i øjnene, at det er for dyrt at have huset stående, når det bliver brugt så lidt. Jeg håber, vi kan få liv i distriktet igen, for er huset først solgt, bliver det svært at finde et nyt godt mødested, når der kommer gang i distriktet igen.

Misbruger folk

Vi er nok slemme til at misbruge folk, som vil lave et stykke foreningsarbejde. Inden de får set sig om, er de engageret i så meget forskelligt dansk foreningsarbejde, at de på et eller andet tidspunkt har fået nok. Nogle vælger fra, og andre holder helt op.

Ser vi på medlemstallet i Nørregøs, burde det være muligt at få dannet en bestyrelse igen.

En interessant informationstime om emnet fysioterapi trak mange folk til huse i Café Kik Ind på Husum Bibliotek en dag i efteråret: Thomas Ries, der er SSF Husum og Omegns næstformand og SSW Husums formand, er uddannet fysioterapeut. (Foto: S. Gerckens)

Vi har ikke fået medlemmerne med i mindretalsfamilien, som vor landsformand nok ville sige.

Hvervning

Der er sat en hvervekampagne igang. Det giver os lettere adgang til at synliggøre vor forening i skoler og børnehaver. Der er lavet fine foldere, som kan uddeles, når folk melder deres børn ind i børnehaverne eller på første skoledag, og vi kan komme til forældremøder og fortælle om foreningen.

Jeg tror såmænd ikke, det er så svært at hverve nye medlemmer; men at gøre dem til aktive i hele mindretallet, det er svært.

Drage

I Drage Skole stod man uden varme. Man havde delt fyr med børnehaven, men det blev kasseret. Da det nye blev installeret, blev skolen koblet fra.

Altså måtte SSF købe et nyt. Nogle af vore forsamlingshuse er på tidligere skoler, som Skoleforeningen ejer. De er ikke alle i lige god stand, og nu overta-

ger SSF driften af dem. Det koster penge, så man burde mene, der skulle flyttes penge fra Skoleforeningens budget til SSFs; men det er ikke tilfældet, og det kan jeg ikke forstå!

Bredsted

I Bredsted har man længe haft dårlige mødeforhold. Man mødtes i lilla salon, det lød flot, men man vidste jo godt, at det var det gamle omklædningsrum med for lavt til loftet, alt for varmt og alt for lille. I slutningen af november inviedes ny- og ombygningen ved et flot arrangement, som samtidig var afslutning på skolens emneuger. Man har nu fået virkelige gode forhold, som man så skal se at få fyldt med liv. Foreningerne deler rummet med menigheden, og en gang ad åre får de vel fat på så mange penge, at også kirkedelen bliver færdig.

Café i Husum

For to år siden startede vi café-arbejdet i Husum. Den har efterhånden fundet sit eget leje. Mange aktiviteter i Husum udgår fra "Kig Ind". I Frederiksstad star-

I marts 2006 åbner Café Clemens i det nye foreningslokale, de danske foreninger i byen har fået rejst i en tilbygning til Bredsted Danske Skole. Her er det SSFs amtsformand Lass Erhardsen, der byder den talrige skare af gæster og børnehavebørnene, der underholder med sang, velkommen. (Foto: SPT)

Ejdercaféen på Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad lagde i marts ud med et highlight til aldersgruppen 3 år og op-efter. Det var lykkedes arrangørerne at engagere den dygtige dukkespiller Dola Schultz fra Centralbiblioteket i Flensborg, og rigtig mange interesserede mødte frem. (Foto: S. Gerckens)

tede man i sensommeren "Ejdercaféen", og det er mit indtryk, at den kører godt. I Bredsted startede man kort før påske "Café Clemens". Den har også fundet sine egne ben. Den er kommet

godt igang. Bygningsmæssigt ligger skolefritidsordningen lige ved siden af, og de små skal lige lære, at kagerne ikke er til dem. SFOen er bygget til 25 børn, men allerede efter sommerferien 2006 var der tilmeldt 50, så man kan godt se, hvor det bærer hen. Derfor, foreningsfolk i Bredsted, stå fast, det er jeres rum, I skal ikke til igen at spørge om lov til at være der.

Bogbussen kommer rundt i amtet, det er ikke nyt; men den kommer andre steder end tidligere, og SSF-sekretariatets assistent er med, så medlemmerne kan få ordnet ting, de ellers skulle til sekretariatet for at få lavet.

Alt det udadvendte arbejde fra amtskonsulentens og assistentens side giver mindre tid på Husum Sekretariat. Dette klares delvist ved, at Dansk Generalsekretariat har overtaget noget af arbejdet.

Fritidshjemmet i Husum er flyttet til nye lokaler ved skolen. Den gamle bygning er i så dårlig stand, at den skal væk. Grunden er SSFs. Der har været ønsket om at lave ældrebolig på ste-

De danske foreninger og institutioner i Frederiksstad holdt rigtig dansk julebasar i Paludanushuset i december 2005. Basarcaféen bød på æbleskiver, gløgg, kaffe og kager, og til de sultne var der endda sørget for hotdogs. Amtssekretariatet havde sat et bord op med information om mindretallet, Husmoderforeningen solgte deres hjemmestrik og håndarbejde, og Signe Andersen stod i Sprogforeningens bod med et bredt tilbud af juleting og information. Foreningerne havde en fælles bod med et hav af hjemmelavet julepynt, småkager og honningkager til salg. Det var menigheden, børnehaven, forenings- og partimedlemmer, forældre og forskellige skoleklasser med deres kontaktforældre i spidsen, der havde sørget for det store udvalg. Også julemanden kom et smut forbi. (Foto: S. Gerckens)

SSF Husum Amt havde alle tiders flerdagestur til Bornholm, hvor de havde et omfattende tilrettelagt og alsidigt program sammen med vennerne fra Grænseforeningen Bornholm, her alle fotograferet sammen. (Foto: S. Gerckens)

det, men som de økonomiske forhold er i øjeblikket, må vi nok droppe den tanke.

Samarbejdet med Grænseforeningerne for Tjele, Viborg og Bjerringbro er kommet ind i faste rammer. Amtskonsulenten har bl.a. været på messe i Viborg. Et godt initiativ. Vi må prøve, om vi ikke kan få udvidet samarbejdet, så det bliver for flere.

Der har været talt om et medlemskort til mindretallet. Det sker ofte, at forældre tror, at de automatisk er medlem af SSF, når de sender deres

børn i vore skoler; dette burde være tilfældet, men er det desværre ikke altid. Vi er vant til at arbejde sammen herude. Vi er ét mindretal, der er vort; hvis vi ikke arbejder sammen, holder det ikke i længden. Derfor er det for mange af os uforståeligt, at man ikke kan samarbejde bedre i Samrådet.

En tak til amtsstyrelsen for godt samarbejde. Henry Bohm, der har valgt at stoppe som næstformand, skal have ekstra tak for sin indsats. Nye og gamle bestyrelser skal have tak for deres indsats for foreningen. Generalse-

Fastelavn i Hatsted ved forsamlingshuset. Katten slås af tønden - også sjovt for voksne. (Foto: S. Gerckens)

I sommeren åbner Ejdercaféen sine porte på Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad. De månedlige møder foregår enten på skolen eller i forsamlingshuset Paludanushuset. (Foto: S. Gerckens)

kretariatet skal have tak for en stadigt stigende indsats for Husum amt. Sidst, men ikke mindst en stor tak til Sigrid

Gerckens og Peter Johannsen, som ofte har ydet et stykke arbejde lang over det, vi kunne forvente.

Det alsidige program for Café Kik Ind i Husum styres af et caféaktivitetsudvalg, her til møde på Husum Danske Bibliotek. (Foto: S. Gerckens)

Et godt arbejdsår med nogle forandringer

Ved amtsformand Inger Merete Hansen

Man tænker: er der allerede igen gået et år, og hvad er der sket?

Jeg synes, vi kan se tilbage på et godt arbejdsår med nogle forandringer, men det kommer jeg ind på lidt senere.

Vort medlemstal er jævnt med 1.049 medlemmer den 31.12. 2005 mod 1.078 året før. 14 medlemmer er flyttet, 42 er udmeldt, vi har fået 41 nye medlemmer og 12 tilflyttere. I det sidste år har vi mistet 11 medlemmer, personer som på hver deres måde har været med til at styrke vort arbejde.

Vore arrangementer

Efterfølgende nogle af de arrangementer, vi har haft på amtsbasis eller været med til i 2005:

Generalforsamling den 11. april.

Indvielsen af Aventoft Menigheds- hus den 17. april .Det glæder os, at distriktet nu har fået gode faciliteter til deres arbejde, og at det må være til glæde for alle.

Dans ind i maj i Vestre skovkro, som samlede omkring 75 deltagere. Det er vort håb, at de også vil deltage i andre ting, når der bliver kaldt.

Velbesøgte årsmøder i Sydtønder amt i H.C. Andersens tegn.

Sommertur med Tønder Amts Grænsforening til Danevirke Museum og Slesvig den 19. juni. En god og lærerig tur.

Sankthansfester forskellige steder.

Amtstillidsmandsmøde i Nibøl den 12. september. Den aften var vi ikke så mange, det er jeg lidt ked af, for der

blev snakket hvervefolder og familie- kontingent, og det er jo vigtige ting for vore distrikter.

Amtsture til Nordjylland fra den 12. til den 15. oktober, en god tur med vor dygtige guide Willy Petersen.

Foreningernes efterårsfest i Nibøl den 22. oktober sammen med SdU. Det var noget nyt og vellykket, så det prøver vi igen. Kom og vær med.

Ældre eftermiddag i Læk sammen med Husum den 26. oktober.

Landsmødet i Husum den 6. november, hvor familiekontingentet blev vedtaget.

Koncert med Sønderjyllands Symfoniorkester i Nibøl kirke den 18. november.

Ved friluftsmødet i Flensborg i år, der jo er et fællesarrangement for Flensborg By, Flensborg Amt og Sydtønder Amt, var det i år SSF Sydtønder Amts tur til at byde velkommen. Den opgave påtog amtsformand Inger Merete Hansen sig med glæde - og på klingende sønderjysk. (Foto: SPT)

Ved årsskiftet 2005/06 trak Uwe Petersen sig som SSFs amtskonsulent i Sydtønder Amt for at gå på pension, her sammen med hustruen Ruth. Sammen driver de nu ældreklubben i Læk. Uwes efterfølger som konsulent blev sønnen Lars, der skiftede fra et job i Skoleforeningen til SSF. (Foto: SPT)

Fælles bestyrelsesmøde med Tønder Amts Grænseforening i Aventoft den 30. november, en aften hvor der også var tid til at snakke med hinanden.

Amtets adventsfest i Nibøl den 4. december. Skolens børn underholdt, og de gjorde det godt, men her skal vi nok tænke i andre baner. Der var næsten kun deltagere fra Nibøl, og det var jo tænkt som en hjælp til alle distrikter.

Forandring

Forandring som jeg sagde: Et nytår med en ny amtskonsulent. Men Lars Petersen er jo ikke ny for os. Velkommen, jeg håber vi får et godt samarbejde.

Nytårsmarch i Læk den 9. januar. Vi startede igen i kirken med gudstjeneste, derefter fik vi gullaschsuppe, og så var tiden kommet til en rask tur i skoven, hvor der lå lidt sne. Mange både store og små deltog. Afslutning hos Grethe og Johann. Tak, fordi de altid har stilllet deres dejlige varme stuer til rådighed og tak til alle, der giver en hjælpende hånd.

Amtstillidsmandsmøde med grønkål i Fegetasch den 14. januar. Der var

næsten 100 deltagere, underholdningen – en bugtaler – var rigtig god og kunne godt have optrådt lidt længere. Musikken var som sædvanlig god, men efter så mange år, ved de jo også, hvad vi vil have.

Afskedsreception for Uwe Petersen den 15. januar. Det var nogle hyggelige timer. Her fra amtet siger vi endnu engang tak til dig og Ruth.

Generalforsamlinger i distrikterne. De fleste var velbesøgte, og man fik valgt det, man skulle og ville. Fra amtsstyrelsen prøver vi at være til stede ved alle generalforsamlinger.

Koncert med Jørgen Bjørnslev og Signe Asmussen i Læk danske Kirke den 2. februar.

Famlieteater Busters Verden i Læk den 19. februar var en oplevelse for både store og små.

Amtsforedrag med Søren Ryge i Agtrup den 9. marts. Der var mødt mange op. Han er en utrolig god fortæller, men det har mange sikkert hørt i Radio Syd, for de optog foredraget. Han havde taget sin far på 92 år og sine 3 søskende med for at opfriske gamle minder.

På Sild har der været flere store arrangementer: byjubelæum, årsmøde, Persdag/ petridag, koncert, besøg af Seksmandsudvalget. Vi håber, at List får det ønskede multifunktionsrum. Grænseforeningen har allerede givet 56.000 euro, hvilket er en stor hjælp. Hørnum er ikke så vidt endnu, men man har altid ønsker.

Andet

Derudover har der været forskellige teater- og koncertoplevelser for børn, så som børneteater i Nibøl og skolekoncerter i Flensborg og Ladelund. Det er godt for vore børn.

Vi har igen haft den glæde, at to fra amtet måtte deltage i folketingsturen, og vi prøver altid at finde nogle af vore trofaste og dygtige medlemmer, så vi ikke altid sender de samme.

Kalenderne er blevet godt modtaget

Som jeg allerede nævnte, er der blevet arbejdet med de flotte hvervefoldere "Velkommen i Sydslesvigsk Forening". Nu må vi bare håbe, at endnu flere tager imod tilbuddet, men som det ser ud nu, tror jeg, at familiekontingentet giver flere medlemmer. Vi skal så bare sammenstille vort program sådan, at de bliver. Der er jo mange tilbud inden for SSF, både teater og jazz.

Flere steder opkræves kontingentet via Bankeinzug, men der er også mulighed for at betale kontant personligt.

I kan nok se, der har været en hel del arrangementer på amtsbasis i årets løb. Meget mere må vi heller ikke have, for der skal også være plads til distrikterne, for det er nu engang det vigtigste. Derfor en tak til alle distrikter for godt udført arbejde.

Mit smertensbarn er og bliver Flensborg Avis. Avisen dækker amtets tiltag ikke i tilstrækkeligt omfang. Det er beklageligt, at der hvert år må erindres om dette. Hermed en appel til Flensborg Avis, skaf mere tid til journalisterne i amtet.

Tak til amtsstyrelsen og konsulenten for god hjælp.

9. marts 2006 var der amtsforedrag i SSF Syd-tønder Amt med Søren Ryge Petersen i forsamlingshuset i Agtrup. 80 forventningsfulde tilhørere var mødt op og fik en spændende og dejlig

aften, der stod i "hjemkomstens" tegn. Søren fortalte om sin barndomstid i Agtrup Danske Skole, om oplevelser som barn af en skole-

lærer og barndommen og opvæksten i et lille landsbysamfund. Han havde taget hele familien med til Agtrup, så både søskende og hans far Gunnar Ryge Petersen vendte hjem. Aftenen var præget af en velopløst Søren Ryge, der i sin uforlignelige fortællermåde kunne binde hele forsamlingen på velkendt måde. I en kort pause kunne Søren så fejre gensyn med barndomsvenner og bekendte og gamle Ryge fik tid på at hilse på gamle venner og kollegaer. (Fotos: Lars Petersen)

SSW fortsætter sit konstruktive arbejde

Ved landsformand Flemming Meyer og landssekretær Dieter Lenz

Der hersker ingen tvivl om, at SSW trods skuffelserne efter landdagsvalget fortsætter sit konstruktive politiske arbejde. Landdagsgruppens beretning er et levende bevis. De store koalitioner i Kiel og Berlin forandrer situationen for vore kommunale repræsentanter, idet medlemmerne af de store partier på mange områder er kommet i et modsætningsforhold til deres egne partifælder i regeringerne. Dette gælder ikke for SSW. I SSW er der sammenhæng mellem det, vi siger i parlamentet, og det, vi står for på kommunalplan. Dette må vi tydeliggøre mere.

Valg af ny landsformand

"Da jeg sidste år blev valgt som som landsformand, sagde jeg, at jeg ville prøve på at være en synlig formand. Men det er jo ikke nok med en synlig

Landdagspræsident Martin Kayenburg på besøg i det danske mindretals hjørne i mindretalsteltet på den tyske genforeningsdag i Kiel i oktober, hilsende på SSWs landssekretær Dieter Lenz. (Foto: SPT)

formand alene, det er partiet og vor politik, der skal være synlig. Denne synlighed skal landsstyrelsen være med til at skabe. Vi gør det gennem informations- og debatmøder, pressemeddelelser og pressekonferencer. Især det sidste skal vi udnytte mere. Landsstyrelsen har i forhold til landdagsgruppen den fordel, at vi kan indklade til en pressekonference, uden at den skal stå i forbindelse med et parlamentarisk initiativ i Kiel."

Styrke kontakten til medlemmerne og offentligheden

Valgloven kræver, at partierne skal være meningsdannende. Det kan vi kun være, når vi har en tæt kontakt til offentligheden og til vore medlemmer. I det forgangene år har det vist sig, at denne kontakt styrkes gennem offentlige møder omkring konkrete politiske spørgsmål.

Hjælpe vore kommunalpolitikere i det daglige

Det kommunale demokrati lever af engagerede menneskers private tid. Hvis lysten til at engagere sig fortsat skal være der, må rammebetingelserne være i orden. Derfor er det vigtigt, at partiet styrker kontakten til og mellem vore kommunale repræsentanter. Presset på dem vil i den kommende tid, hvor kommunernes finanser yderligere beskæres, tit være stor. Vi skal yde den hjælp, der er brug for. Ikke kun når det drejer sig om den argumentative side, men også skaffe nødvendige fora, hvor man mødes blandt ligesindede for at udveksle erfaringer og styrke fællesskabet. Gennem arbejdet i arbejdskredsen vedrørende "Verwaltungsstruktur-

reform" er kreds-dagsgrupperne og by-rådgruppen i Flensborg rykket tættere sammen. Denne positive udvikling skal fortsættes.

Kommunalvalget 2008

Kommunalvalget 2008 rykker nærmere, vi skal være godt rustede. Allerede nu skal vi igang med at finde engagerede mennesker. Det er ikke kun et spørgsmål om at finde, det vil i høj grad også være et spørgsmål om at motivere. Så der er noget at se til.

Distriktsarbejdet skal fornyes

SSW har 84 distrikter med valgte bestyrelser. Desværre også distrikter, der administreres af sekretariatene. Langt de fleste distrikter har færre en 50 medlemmer. Dette er en udvikling, som vi skal tage op. Det kan på ingen måde berolige, at udviklingen hos de andre partier ligner den i SSW. Spørgsmålet må være: kan vore distrikter i denne størrelse gennemføre et realis-

tisk politisk arbejde? Hvad skal vi tilbyde medlemmerne på distriktsplan? Ingen tvivl om, at distrikterne er et uundværligt led i vort arbejde, uden basis bliver vi et "funktionsparti". Medlemmerne er partiets ryggrad, det er på distriktsplan, hvor meningene dannes og brydes. Men er vore distrikter i stand til at klare denne opgave? Vi må erkende, at det er nødvendigt, at vi drøfter vort distriktsarbejde og finder aktuelle svar til vore distrikter.

Hvordan ser et moderne partiarbejde ud?

Til enhver tid tales der om, at organisationsarbejdet skal moderniseres. Der udgives bøger, og der afholdes kurser. Det sker selvfølgelig også i det danske mindretal og i SSW. Der findes mange gode forslag og ideer. Men ofte strander de på realiteterne ude i foreningerne. Men det skal ikke forhindre os i gang på gang at tage de nødvendige drøftelser og tilbyde forslag til fornyelse og nye tiltag. Vi alle bærer et an-

Landsmødet 2006 i september på Husumhus. I podiet: SSWs landsstyrelse, SSWs landssekretær og ordstyreren, SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen. På talerstolen: SSW-landdagsmedlem Lars Harms. (Foto: SPT)

Med udgangen af januar måned gik Uta Markvorsen t.v., den »gode fe« på SSWs landssekretariat igennem mange år, på velfortjent pension. Hendes efterfølger blev Karin Hahn-Wullf t.h. (Foto: SPT)

svar for SSW. Vi alle skal være med til at opfylde den forpligtelse, der ligger i partiets historie, aktuelle opgaver og den rolle, SSW har i det politiske rum.

Medlemstal

Partierne i landet lider alle under medlemstab. Det er vedvarende og har mange grunde. SSW går ikke ram forbi. Tilbagegangen skyldes ganske entydigt tre forhold i SSW. Det er den almene økonomiske situation. Alle må spare, ydermere ganske mange af vore medlemmer også er medlem i andre mindretalsorganisationer, hvor der opkræves kontingent. Der vælges ofte konsekvent fra. Den anden grund er, at vi har en skæv alderspyramide. En tredje grund er, at man i distrikterne har gennemset kartotekerne og slettet medlemmer, der i årevis ikke har betalt deres kontingent. Der skal fremhæves, at vi kun i ganske enkelte tilfælde hører om udmeldelser på baggrund af partiets politik. Det kan være en trøst, at SSW klart er medlemsmæssigt det tredjestørste parti i Slesvig-Holsten, selv om organisationen kun er udbredt i Sydslesvig. Medlemstallet per 31.12. 2005 var på 3.774 (året før: 3.829)

SSWs formand Flemming Meyer i samtale med skolekonsulent Olaf Runz t.v. og SSF-amtskonsulent i Rendsborg-Egernførde Jan Svendsen t.h. ved Slesvig-Holsten-Dagen i Egernførde. (Foto: SPT)

Den store koalitions første »fødselsdag«

Ved formanden for SSWs landdagsgruppe Anke Spoorendonk

Landdagsvalget 2005, forhandlingerne efter valget om dannelsen af en rød-grøn mindretalsregering med SSW som parlamentarisk støtteparti, Heide Simonis' triste afgang og Peter Harry Carstensens første år som ministerpræsident for en stor koalition var set med mediernes øjne tilsyneladende stadig så godt nyhedsstof, at et års dagen kunne bruges som anledning til endnu engang at få vendt brikkerne i disse begivenhedsforløb.

At journalisterne desuden ville have givet meget for at få at vide, at man nu - et år senere - havde fundet frem til den person, som den 17. marts 2005 undlod at støtte Simonis' valg til ministerpræsident, det siger sig selv. Mit svar på spørgsmål af den karakter var hver gang, at alt dette er et SPD-problem. Jeg har dog kunnet konstatere, at der i SPD ikke har været vilje til at bearbejde de konflikter, afstemningsresultatet er et udtryk for. Man har med andre ord fortrængt dem ved at sige "hurtigt videre" og kaste sig ud i dannelsen af en stor koalition.

SSWs vurdering

Et andet punkt, som gik igen hos mange journalister, var spørgsmålet om, hvorledes vi i SSW vurderer koalitionsarbejde, et år efter regeringsdannelsen. Lad mig derfor gentage: Vi har i det forløbne år jævnlige oplevet, at de "sorte" og de "røde" ministre ror i hver deres retning i regeringssamarbejdet - i hvert fald på det verbale plan. Når det kommer til stykket - når ordene skal følges op af handling - er man indtil nu altid blevet enige. Mis-

tanken om, at man derved satser på den mindste fællesnævner, er dog berettiget.

Ministerpræsidentens største præstation synes på den baggrund at være, at han er dygtig til at holde sammen på sin "butik".

Vi er dog også vidne til, at CDU gang på gang indhentes af de rundhåndede løfter, partiet gav i landdagsvalgkampen. I Ejdersted fik bønderne således at vide, at det meste af den foreslåede fredning ville kunne ophæves igen. Nu viser det sig, at det på grund af EUs direktiver ikke er muligt. Og på trods af koalitionsaftalen om det modsatte, må tjenestemændene i Slesvig-Holsten nu finde sig i, at løntillæg klippes væk eller reduceres.

Mottoet synes at være, at det er lettere at få tilgivelse end tilladelse. At det i sidste ende fremmer borgernes politikerlede, ser man stort på.

Landdagen den egentlige taber

Den egentlige taber er dog landdagen selv. Dels kan man konstatere, at CDU og SPD lader ting passere, som de - hvis de ikke var del af en regeringskoalition - ville have ført ophidsede politiske debatter om, og dels udhules landdagsarbejdet ved at stadig flere beslutninger træffes bag lukkede døre på kabinetsmøder eller i koalitionsarbejdsgrupper.

Lad os i SSW da være så selvbevidste, at vi holder fast ved, at vi med vor tolereringsmodel ikke blot ville have styrket demokratiet her i Slesvig-Holsten. Vi ville med vores tolereringsaftale have sikret en politisk udvikling, som netop ikke ville være karakteriseret ved betændte kompromiser eller diffuse tiltag.

På journalisters spørgsmål om, hvordan vi i SSW ville forholde os, hvis vi kom ud for en lignende situation som efter landdagsvalget i fjor, har jeg dog som min personlige opfattelse fremhævet, at jeg ikke tror på, at vi uden videre ville gå med til en ny toleringsaftale. Jeg mener, vi fremover vil være nødt til at tænke igennem, om vi i en lignende situation - på baggrund af de erfaringer, vi nu har høstet - ikke bør foretrække at gå med i et egentligt regeringssamarbejde. Alle i SSW vil dog vide, at sådan en beslutning ikke vil være uden omkostninger for os.

Forbundspolitiske rammebetingelser

Tit nok har vi på SSWs landsmøder måttet konstatere, at rammebetingelserne for vort politiske arbejde fastsættes i Berlin - og langt hen ad vejen også i Bruxelles. At forbundspolitikken i det forløbne år har været præget af forbundsdagsvalg og dannelsen af en stor koalition, er velkendt. Ikke desto mindre har vi med føderalismereformen, de foreslåede ændringer for langtidsledige - "Hartz IV Fortentwicklungs-gesetz" - og forbundsregeringens beslutning om i 2007 at hæve momsens fra 16% til 19% allerede fået et fingerpeg om, at vi i dette land bevæger os stadig længere væk fra tanken om, at social refærdighed er et centralt politisk emne, når det drejer sig om at videreudvikle velfærdssamfundet.

Tankevækkende

Det er derfor tankevækkende, at fagbevægelsens "Hans-Böckler-Stiftung" i en analyse af langtidslediges økonomiske situation slår fast, at "Hartz IV" er årsagen til, at kløften mellem tabere og vindere blandt de laveste indkomster i vort samfund bliver stadig større. Vurderingen lyder, at ca 60% af de husstande, der lever af arbejdsløsheds- og socialhjælp økonomisk set har det dårligere end tidligere, mens kun 40% -

deriblandt den gruppe mennesker, som tidligere levede i skjult armod - har det bedre. Samtidig ved vi, at kløften mellem fattig og rig også generelt set er vokset i de senere år.

Føderalismereformen

Føderalismereformen, altså spørgsmålet om, hvorledes forholdet mellem delstaterne og "forbundsstaten" skal organiseres fremover, er ikke noget nyt politisk emne. Debatten har stået på i de sidste 30 år - ja, faktisk har den været igang lige siden Forbundsrepublikken blev oprettet i 1949. Uden i denne sammenhæng at ville gå i dybden, vil jeg nævne, at det for SSW i denne debat har været væsentligt at fremhæve følgende:

Set med vore øjne bør en reform af den tyske føderalisme også sikre, at delstaternes parlamenter styrkes. Landdagen bør f.eks. i langt højere grad end tilfældet er i dag have medindflydelse på, hvorledes landsregeringen forholder sig i forbundsrådet.

SSW går ind for en videreudvikling af den solidariske form for føderalisme - vi deler ikke Bayerns og Baden-Württembergs forestillinger om, at der er behov for mere konkurrence delstaterne imellem. Ikke alle vil kunne stå som vindere i en sådan konkurrence, og grundloven fremhæver jo med rette forpligtelsen til at skabe ligeværdige levevilkår for alle samfundsborgere - uanset, hvor de bor henne i Tyskland.

Den aktuelle debat om den tyske føderalismereform blev stort set ført bag lukkede døre. Og den drejede sig i høj grad om at ændre på kompetenceforholdene mellem forbundsdagen og forbundsrådet. Målet var, firkantet sagt, endelig at slippe for, at disse to organer gensidigt kan blokere hinandens arbejde - fordi forbundsrådet efterhånden skal høres ved over 60% af forbundsdagens lovforslag. Forhandlingerne gik altså primært ud på at beslutte, hvilke politikområder del-

staterne - henholdsvis forbundsdagen - fremover alene skal stå for.

Nogle vil vide, at debatten til sidst koncentrerede sig om uddannelses- og kulturområdet. "Die Kulturhoheit der Länder" er på den ene side en af hovedhjørnesteenerne i den tyske føderalisme, på den anden side har forbundsregeringen i de senere år vedtaget forskellige investeringsprogrammer på undervisningsområdet – for at sætte skub i delstaternes skole- og uddannelsespolitik.

Bedst kendt er det program, der har ført til, at vi nu har fået en hel række heldagsskoler i Slesvig-Holsten – et program, som også vore danske mindretalsskoler har nydt godt af. Dette program udløber i 2007 og vil ikke kunne følges op af et andet. Grunden er, at der gik magtpolitik i føderalismereformen og en række CDU-ministerpræsidenter med Hessens Roland Koch i spidsen tvang igennem, at "forbunds-

planet" fremover kun har begrænsede muligheder for at investere i kultur- og uddannelsesområdet (f.eks. kun, hvad angår forskning og universitetsudvikling).

Også af mindretalspolitiske grunde

SSWs landdagsgruppe forsøgte i slutningen af juni, så at sige i sidste øjeblik, at få landdagen til at vedtage et andragende, der skulle sikre, at det også fremover ville være muligt for forbundsregeringen at engagere sig på undervisningsområdet. Vi gjorde det af sociale, men også af mindretalspolitiske grunde, idet vi klart har den opfattelse, at det for de nationale mindretal i Tyskland vil være væsentligt, at de også fremover vil kunne få forbundsstøtte til deres skolearbejde. Desværre fik vi ikke flertal for vort parlamentariske initiativ, hvilket heller ikke var forventet. Vi har dog fået bekræftet, at for-

SSW-gruppeformand i landdagen Anke Sporendonk (i m.t.h.) og SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen t.h. i samtale med formanden for sinti & roma i Slesvig-Holsten Matthäus Weiss og dennes hustru ved Slesvig-Holsten-Dagen i Egernførde i maj. (Foto: SPT)

bundsregeringens muligheder for at yde tilskud til mindretallenes kulturarbejde fortsat er til stede.

Grundlovsændringer

At SSW i sammenhæng med denne forbundspolitiske debat - og på baggrund af, at grundloven netop nu skal ændres på en række punkter - også genfremsatte et forslag om at ændre grundloven derhen, at Tysklands fire nationale mindretal har krav på at blive fremmet og beskyttet, det nævner jeg her kun for fuldstændighedens skyld. Den slesvig-holstenske landdag havde i starten af 1990'erne enstemmigt vedtaget en sådan beslutning. Denne beslutning har vi fået enstemmigt bekræftet i de udvalg, som indtil nu har arbejdet med sagen. Vi har dog fået klare tilkendegivelser om, at punktet ikke vil blive taget op på forbundsplan. Med andre ord: det må være vor strategi at holde sagen igang og få så mange udtalelser fra fremtrædende forbundspolitikere, at vi - når vi igen har en gunstig politisk situation - vil kunne komme videre med dette anliggende.

Den økonomiske situation i Slesvig-Holsten

Mens man nord for grænsen i disse år taler om at vise "rettidig omhu" - dvs tage fat på samfundsproblemerne, inden de vokser sig så store, at de ikke mere kan løses - så oplever vi gang på gang her hos os, at vor politiske kultur fremmer det modsatte. "Was schert mich mein Geschwätz von gestern", hedder det så. Derfor er det et problem for alle politiske aktører i Slesvig-Holsten, at den sort-røde regering i sin koalitionsaftale sidste år højtideligt slår fast, at både landets kommuner og de offentligt ansatte vil være fritaget for yderligere nedskæringer. Aftalen blev indgået i 2005. Her i 2006 har vi så måttet konstatere, at den ikke gælder

mere. Hvorved det i andre sammenhænge stadig er sådan, at koalitionsaftalen opfattes som nærmest ukrænkelig.

I løbet af foråret meldte landsregeringen således ud med, at den indtil 2010 agter at nedbringe Slesvig-Holstens lånoptagning fra 1,6 milliarder euro til godt og vel 800 millioner euro. Det betyder, at der ifølge regeringen skal spares 600 millioner euro i de næste to år. De offentligt ansatte skal bidrage med 200 mio euro, ministerierne med 160 og kommunerne med 240 mio euro.

Også set med SSW-øjne er det nødvendigt at nedbringe delstatens gæld. Vi har dog alle dage plæderet for, at dette kun kan ske ved, at parlamentet og regeringen går sammen om en langsigtet aftale. Hvis det var sket for ti år siden, ville vi i dag have stået i en helt anden situation. Vi ville have vist "rettidig omhu". Ydermere kan den store koalition ikke forklare, hvorfor den ikke allerede for et år siden kom med klare udtalelser.

Kommunernes økonomi

På SSWs landsmøde 2006 var kommunernes økonomiske situation et væsentligt punkt, derfor vil jeg i denne sammenhæng blot nøjes med at konstatere, at der efter landdagsgruppens mening ikke findes saglige grunde for, at kommunernes bloktilskud skal reduceres med 120 mio. euro både i 2007 og 2008. Det blev klart, da landsregeringen på landdagens junimøde, foranlediget af SSW, kom med en skriftlig beretning om kommunernes økonomi.

Desuden hævner det sig, at delstaten i snart mange år har diskuteret behovet for en "funktionalreform" - altså hvem der skal løse hvilke offentlige opgaver - og at denne reform stadig ikke er på plads.

Selvom vi i juni - for første gang i delstatens historie - blev vidner til en stor demonstration af borgmestre og

kommunalpolitikere foran landdagen i Kiel, så tyder intet på, at indgrebene i kommunernes kasser vil blive taget af bordet. Siden fremlæggelsen af disse forslag har landsregeringen i forhandlinger med kommuner og amter forsøgt at finde frem til, hvilke økonomiske lettelser kommunerne så kunne få til gengæld - hvorved man med rette kan hævde, at det virker bagvendt, først at tage noget fra den ene lomme, som man så hævder, man igen kan fylde i den anden lomme.

Kommunerne slår dog fast, at de kompensationsforslag, landsregeringen indtil videre er kommet med, kun er på højst regnet 17 mio. euro. Og at mange af disse forslag reelt betyder, at borgerne rammes økonomisk, idet man bl.a. opererer med, at de selv skal betale større bidrag f.eks. til elevbefordring. Desuden slås fast, at landsregeringens påstand om, at også den igangværende forvaltningsstruktureform vil give besparelser, ikke holder vand. Skulle dette virkelig være tilfældet, så vil det ifølge kommunerne tidligst gøre sig bemærket om to eller tre år.

Finansloven 2007-2008

Landdagens første møde efter sommerferien - i september - var også det møde, hvor finansloven for de næste to år var til førstebehandling. Selvom medierne i månederne forud gentagne gange havde berettet om forskellige "skrækscenarier", så har vi i landdagsgruppen først fået den samlede finansloven ret sent. Vi ved, at mange områder vil blive ramt af nedskæringer. Og vi ved, at det i sammenhæng med de kommende finanslovsforhandlinger vil være yderst usikkert, om der vil være flertal for forandringer. For det ligger jo i konstruktionen af den store koalition, at den har svært ved "at skifte mening", når først et standpunkt er blevet forhandlet på plads. Derfor vil jeg i denne beretning kun komme med et

par betragtninger, hvad angår mindretalsområdet.

Både både det danske og det frisiske mindretal slipper økonomisk set med skindet på næsen. Vi ved alle, at omkostningerne også for vort arbejde er stigende, så en besked om uændret tilskud er reelt en nedskæring. På den anden side kommer vi ikke udenom også at se finansloven i sin helhed. Og set på den baggrund er der ingen tvivl om, at landsregeringen har erkendt, at mindretalspolitikken er en væsentlig søjle i landets selvforståelse. Eller sagt på en anden måde: også den store koalition er sig sit mindretalspolitiske ansvar bevidst. Og det er der grund til at glæde sig over, for det er jo, hvad SSW arbejder for. Det er tilsvarende positivt, at vore skoler nu i 2008 endelig får den økonomiske ligestilling, vi havde forhandlet os til i vor tolereringsaftale efter landdagsvalget 2005. Jeg er med andre ord overbevist om, at det i sidste ende er SSWs forarbejde, der nu har ført til et resultat.

Skoleloven

Den nye skolelov var til førstebehandling i oktober. Set med SSW-øjne er der som sagt grund til at hæfte sig ved, at de danske skoler fremover vil være ligestillet med de offentlige skoler, hvad angår tilskuddet per elev.

Landdagsgruppen kom med ændringsforslag til landsregeringens udspil. Dels ønsker vi at styrke elevernes muligheder for at lære frisisk i de offentlige skoler, og dels ønsker vi at lovsikre elevbefordringen til de danske skoler. Vi ved, at vi langt fra er ved vejs ende endnu - især, hvad angår elevbefordringen. Men taget i betragtning, at Rendsborg-Egernførde amt helt har taget afstand fra at betale til de danske skolars elevkørsel, og at Skoleforeningens aftale med Slesvig-Flensborg amt udløber efter 2008, så har vi intet alternativ. Dertil kommer, at vi ikke kan forestille os, at det politisk set vil være

muligt - f.eks. om to år - at komme med et ændringsforslag til en netop vedtaget skolelov.

Om forhandlingerne vil komme til at lide under, at landsregeringen i sammenhæng med forslaget til en ny skolelov også gradvist vil forhøje den sum, som kommunerne skal betale for de børn, der går i dansk skole ("Erstattungsbetrag für Schulen der dänischen Minderheit"), fra 25% til 100% af, hvad børn i det offentlige system koster, kan jeg i skrivende stund ikke sige noget om. Jeg mener dog, at vi i SSW vil stå os ved, at vi hurtigst muligt får drøftet også denne udvikling med hinanden. Samtidig bør vi ikke glemme, at vi i årevis har kritiseret kommunerne for, at de har haft store økonomiske fordele på grund af de danske skoler - uden at dette i sidste ende er kommet vore skoler til gode.

Forvaltningsstrukturen

Landdagen har først vedtaget den første del af hele lovgivningskomplekset. SSWs holdning turde være alment kendt: Først og fremmest er det vor holdning, at vi - når vi laver en forvaltningsreform - også har brug for en egentlig kommunalreform. Skal demokratiet fungere i kommunerne, er det helt afgørende, at kommunalpolitikken foregår i øjenhøjde med forvaltningen.

Af samme grund kom vi her i foråret med to politiske initiativer. Dels fremsatte vi SSWs lovforslag om at afskaffe det direkte landsråds- og borgmestervalg, og dels kom vi med et resolutionsforslag om at opretholde amterne - kredsene - og gå imod indførelsen af "Kommunale Verwaltungsregionen". Også her er tankegangen, at vi kun kan styrke det kommunale demokrati, hvis vi starter nedefra.

Meget tyder efterhånden på, at vi snarere får en amtsreform end en egentlig kommunalreform, hvorved amterne let vil kunne defineres blot som forvaltningsregioner. Skulle dette

komme, vil beslutningsvejene på det kommunale område blive endnu mere uigennemskuelige og kløften mellem politik og forvaltning tage til. Derfor vil jeg i denne sammenhæng også gerne sige SSWs kommunalpolitiske arbejdsgruppe hjertelig tak for det store arbejde, den har ydet for os alle i det forløbne år. Jeres arbejde er med til at styrke sammenhængen mellem lands- og kommunalpolitik, og det skal I have tak for.

Andre tiltag

Det er ikke muligt i en sådan beretning at komme ind på alle sider af landdagsgruppens arbejde. Derfor vil jeg endnu engang benytte lejligheden til også at henvise til vor hjemmeside www.ssw.de og minde om, at både Lars Harms og jeg, men også landdagsgruppens medarbejdere, gerne deltager i lokale arrangementer - ligesom vi selvfølgelig også står til rådighed, hvis konkrete spørgsmål ønskes besvaret.

Følgende initiativer og aktiviteter vil jeg dog nævne her:

I marts fremsatte Lars Harms på SSWs vegne et forslag til en ændring af landets "Tariftreuegesetz". Baggrunden var ikke mindst, at stadig flere kommunalt ejede trafikselskaber føler sig så pressede af udenlandske selskabers dumpinglønninger, når linjer udbydes i licitation, at de ikke mere ser sig i stand til at betale deres medarbejdere en overenskomstsmæssig løn. Derfor er det efter vor mening nødvendigt med en ajourføring af den eksisterende lov. Lovforslaget er stadig til høring, idet arbejdet - på grund intern uenighed i den store koalition - har stået i stampe i lang tid.

SSW's lov om offentlighed i forvaltningen blev som bekendt fremsat for over et år siden. Den konkrete anledning til dette lovforslag var et EU-direktiv om fri adgang til informationer om miljøsager ("Umwelthinformationsge-

setz"). Udvalgsarbejdet blev dog stillet i bero, indtil landsregeringen fremsatte sit eget lovforslag. Det er nu sket, samtidig med at høringsfristen er ved at være overstået. Vi regner derfor med, at vi får en afgørelse sidst på året. Desværre er landsregeringens forslag på flere punkter et tilbageskridt i forhold til den gældende lov. Set med SSW-øjne ville det på den baggrund være mere end ærgerligt, hvis Slesvig-Holsten på grund af indenrigsministeriets nye restriktive linje - ikke mere ville være den delstat i Tyskland, der har den mest fremadrettede lov om offentlighed i forvaltningen.

Umiddelbart før sommerferien fremlagde landsregeringen en skriftlig beretning om landområdernes situation set i sammenhæng med EUs nye strukturprogrammer. SSW havde bedt om denne beretning, fordi landkommunerne med rette frygter, at de fremover vil være væsentligt dårligere stillet end hidtil. Vi påpegede bl.a., at kommunerne bør have mulighed for at afslutte det arbejde, de såkaldte LSE-analyser ("ländliche Struktur- und Entwicklungsanalysen") står for. Et arbejde, som kommunerne indtrængende er blevet opfordret til at indlade sig på.

For SSW som det danske mindretals og frisernes parti er forholdet til Danmark og til Norden som helhed en væsentlig del af partiets selvforståelse. Derfor var det naturligt for os, at vi i marts 2006 rejste på informationsbesøg til København, hvor vi dels førte samtaler med Folketingets formand og repræsentanter for Folketingets partier, dels mødtes med miljøminister Connie Hedegaard og socialminister Eva Kjer Hansen. Endvidere var der samtaler med Velfærdskommissionens formand, et medlem af den danske regerings globaliseringsråd og Nordisk Råds præsidium. At vi også blev godt modtaget af Grænseforeningen skal ligeledes nævnes.

I samtalen med Nordisk Råds præsident Ole Stavad fik vi endvidere lejligh-

hed til at præsentere programmet for den konference om "Norden og Europa", som SSW sammen med Nordisk Informationskontor var vært for den 4. november. En konference, som både henvendte sig til interesserede i mindretallet, den danske og den tyske offentlighed. Målet var at komme med bud på, hvad Norden egentlig kan bidrage med i dagens Europa.

Tak

Landdagsgruppens arbejde svæver ikke frit i luften. Vi er en del af mindretallets fællesskab, og vi er med til at sikre, at grænselandet høres, når politiske beslutninger skal træffes. Lad mig derfor slutte denne beretning med at sige tak til alle dem, der i det daglige hjælper SSWs landdagsmedlemmer til at klare dette arbejde. Tak til medarbejderne, som aldrig kigger på klokken, når noget skal gøres færdigt. Tak til landssekretariatet og til landsstyrelsen for et godt samarbejde.

Naturligvis er SSW og landdagsgruppen også med i udstillingen over aktiviteter i det danske mindretal i Sydslesvig - her ved den tyske genforeningsdag i Kiel i oktober. (Foto: SPT)

Hvervekampagne i vinterhalvåret

SSW Flensborg By lader ikke bare stå til ved at kigge på, at medlemsskaren lige så stille bliver mindre og mindre. Godt nok er man stadig et stort parti rent medlemsmæssigt i Flensborg By, men det er utilfredsstillende for bystyrelsen.

Derfor har man nu åbnet for mere medlemsdemokrati og iværksat en hvervekampagne, hvor både den hvervede og den hvervende har en chance for at vinde en to-personers weekend i København.

SSW

Mitglied werden im SSW!
Bliv medlem af SSW!

Für uns in Flensburg.
For os i Flensburg.

Hvervefolderens forside.

Nok at se til i året, der svandt

Ved amtsformand Gerd Voss

Flemming Meyer og undertegnede har været til flere samtaler ved Skoleforeningen og landråden omkring tilskud til skolebuskørsel for Dansk Skoleforening. På et skoleudvalgsmøde i november 2005 og til kredsdaysmødet i december 2005 er kredsene og Skoleforeningen efter lange forhandlinger med forvaltningen og partierne gået væk fra ligestillingsprincippet ved behandling af kørselstilskuddene til Dansk Skoleforening.

Kredsene vil fremtidig kun betale det, en elev på de tyske skoler koster i gennemsnit. Dertil kommer andre tilskud og besparelser, så Skoleforeningen kommer på en gennemsnitlig tilskudsramme på ca. 760.000 euro om året. Det svarer til en tilbagegang i tilskuddene på over 200.000 euro om året. Beslutningen blev i skoleudvalget og i kredsdaysen truffet med CDU's og SPD's stemmer. Jeg stemte i skoleudvalget imod denne beslutning.

SSW-medlemsblad

Landsstyrelsen har i juni 2005 meddelt, at de fremover vil udgive et medlemsblad på 16 sider som bilag til Flensborg Avis 3-4 gange om året. Amterne skal til dette medlemsblad bidrage med 1 side. De første gange har vi prøvet at levere stof til siden fra amtsstyrelsen hhv. amtssekretariatet.

Vi har drøftet, at vi engang imellem vil bede distrikterne hhv. kommunale repræsentanter om at komme med stof til vor side. Da vi får korte frister til aflevering af stoffet, kan det ske, at vi beder et distrikt kortfristet om et indlæg, så det er bare med at have billeder og tekst parat fra et vigtigt arrangement

hhv. begivenhed i distriktet eller i kommunen.

Aktuelle informationsmøder

Vi har på amtsgeneralforsamlingen 2005 meddelt, at vi ville komme mere ud med aktuelle emner til bestyrelser og delegerede. Af denne grund havde vi den 20. oktober 2005 inviteret til et informationsmøde med emnet "Vertragsnaturaenschutz" i Hatlund Danske Skole. Til emnet havde vi bedt SSW-landdagsgruppens videnskabelige medarbejder Jan Ehrenreich om at komme med informationer og et oplæg til diskussion. Selv om vi denne aften kun var 8 deltagere, fik vi alligevel gode informationer og en livlig diskussion.

Amtsstyrelserne og kredsdaysfraktionen havde den 17. november 2005 inviteret til en diskussionsaften med emnet "informations- og diskussionsmøde om den civile brug af Jagel lufthavn".

1. næstformand for SSW Flensborg Amt Udo Ehlert t.h. i samtale med Horst Menzel ved Oksbøl Forsamlingshus' jubilæum 1. juli 2006. (Foto: G. Voss)

Amtsformand Gerd Voss aflægger årsberetningen på amtsgeneralforsamlingen. Bl.a. SSWs kommunalpolitiske sekretær Gerhard Jessen lytter. (Foto: privat)

Man havde til denne aften inviteret forretningsføreren og medarbejdere fra "Airgate-SH GmbH" og medlemmer fra "GZNJ Bürgervereinigung gegen die zivile Nutzung des Militärflughafens Jagel". Til denne informative aften var der mødt ca. 50 interesserede medlemmer. Vi fik hørt argumenterne for og imod projektet. Ved den efterfølgende diskussion kunne der ikke opnås enighed om en fælles holdning til projektet.

Til dette arrangement skal det lige nævnes, at SSW fik ros for, at vi havde hørt både fortalere og modstandere til projektet. De andre fraktioner hhv. kommuner, der er involveret, har kun haft kontakt med "Airgate-SH GmbH".

Den 17. januar 2006 havde amtsstyrelsen et møde med vælgersammen slutningen FWE Eggebek. Sådanne møder bliver holdt med jævne mellemrum. Denne gang kom vi ind på den fremtidige brug af militærområdet med hensyn til "Konversion und Nachnutzung Eggebek". Som vi fik meddelt af FWE, har flertallet i kommunerådet drøftet et biogasanlæg på området.

FWE kan ikke følge disse planer, da et biogasanlæg ikke skaffer arbejdspladser til lokalbefolkningen, der er ramt af militærets fraflytning. I mellemtiden har jeg fået at vide, at FWE overfor "Kommunalaufsicht" har klaget over beslutningen, da flere af CDUs kommunerådsmedlemmer er andelshavere i biogasanlægget og har stemt med i kommunerådet. Dette er selvfølgelig ikke tilladt, og FWE venter på et svar fra kommunaltilsynet. Andre emner er selvfølgelig ved sådanne møder kreds- dags- og landspolitik.

Ekstra landsmøde

Den 21. Januar 2006 havde landsstyrelsen indkaldt til et ekstraordinært landsmøde i Egernførde. På dette møde blev det af arbejdsgruppen udarbejdede papir til "Eckpunkte des SSW zur Verwaltungsstrukturreform der Landesregierung" fremlagt, diskuteret og godkendt.

Til forslaget om indføring af en æresnål i SSW fik vi en livlig diskussion. Til emnet blev der nedsat en arbejdsgruppe med medlemmer fra alle amter. Det er her tænkt, at alle amter skal komme med en tilkendegivelse om emnet. Udo Ehlert var med i denne arbejdsgruppe fra Flensborg Amt og har forelagt papirene om tildeling af æresnål til drøftelse på vor amtsgeneralforsamling den 20. april 2006.

Sørup, "Amt" Satrup, "Amt" Hyrup

I Sørup og Hyrup er man enig om, at lægge alle 3 enheder sammen med en fælles forvaltning i Hyrup. Dette er man i Satrup ikke, da man som en selvfølge går ud fra, at forvaltningen skal ligge i Satrup, da infrastrukturen i Satrup er i orden og Satrup desuden er "Zentraler Ort". Amt Hyrup med 8.513 indbyggere kan ikke indse, at et mindre amt som Satrup med 5.435 indbyggere skal bestemme hvor forvaltningen ligger fremover. Der er blevet ført mange

samtaler, men man er ikke kommet til et resultat. Landsregeringen har meddelt Amt Hyrup, at Amt Satrup skal være med i en evt. fusion. Af denne grund har Amt Hyrup trukket sig, fordi de er store nok og kan klare sig selv. Vi får her nu kun en sammenslutning mellem Amt Satrup og Sørup kommune.

"Amt" Gelting og "Amt" Stenbjergkirke

I Gelting og Stenbjergkirke er man enig i, at de to amter fusionerer. Amterne danner et nyt amt med navnet "Amt Geltinger Birk". Den største del af forvaltningen bliver etableret i Stenbjergkirke, hvor den eksisterende bygning skal udvides. I Gelting forbliver vielseskontoret og et såkaldt "Bürgerbüro".

"Amt" Langballe og Lyksborg

Her er forhandlingerne ved at være afsluttet. Det er på nuværende tidspunkt ikke afklaret, hvor forvaltningen skal placeres. På den ene side har man i Langballe en nyrenoveret forvaltnings-

bygning, og på den anden side i Lyksborg en rådhusbygning, der skal rives ned, da man de sidste år ikke har investeret i vedligeholdelse. Lyksborg vil gerne beholde deres "hauptamtlichen Bürgermeister" som forvaltningsleder. Da der i løbet af 2006/2007 i begge forvaltninger bliver 3 højtlojnnede stillinger fri, der ikke skal nybesættes, er virkeliggørelsen af dette ikke utænkelig. Kommunerne i den østlige del af amtet vil gerne beholde forvaltningen i Langballe. De vestlige kommuner er mere for en forvaltning i Lyksborg. Det ender nok med, at man i det mindste beholder et "Bürgerbüro" enten i Langballe eller Lyksborg.

Ny landråd

Efter at landråden for Slesvig-Flensborg amt Jörg Dietrich Kamischke pr. 1. januar 2006 har fået stillingen som formand for "Sparkassen- und Giroverband Schleswig-Holstein", er embedet som landråd blevet vakant. Arbejdet blev varetaget af Peter Dietrich Henningsen, der er stedfortræder for landråden.

Faneoverrækkelse ved Oksbøl Forsamlingshus ved Niels Ole Kajhøj 2.f.v., formanden for Danmarks-Samfundet, sammen med de lokale: Niels Wolfsdorf 2.f.h., Gerd Voss t.h. og Johann Nissen t.v. (Foto: privat)

Hans Christian Böwes giver et diskussionsoplæg på amtsgeneralforsamlingen på Flensborghus. (Foto: G. Voss)

Der blev udskrevet valg af ny landråd til den 7. maj 2006. Der var 4 kandidater der har meldt sig til posten.

CDU- og SPD-kredsfraktionerne havde foreslået ledende forvaltningsdirektør Bogislav-Tessen von Gerlach, "Bündnis 90/Die Grünen" havde foreslået landdagsmedlem Anne Lütke, og desuden var der 2 uafhængige kandidater, politidirektør Andreas Görs og skolesocialarbejder Olaf Fuhrmann.

SSWs amtsstyrelser for Gottorp og Flensborg Amter og kredsfraktionen havde besluttet ikke at stille op med en egen kandidat til landrådsvalget. Vi ville dog give vore medlemmer mulighed for at stille spørgsmål til kandidaterne. Derfor havde vi inviteret til en podiumsdiskussion torsdag den 6. april i Lollfodsalen i Slesvig.

Alle 4 kandidater var til stede. Vi fik en livlig diskussion om de forskellige emner, der berørte medlemmerne. Der var ca. 60 til stede. Efter podiumsdiskussionen har medlemmerne diskuteret de politiske emner og budskaberne fra kandidaterne internt. Vi kom til den konklusion, at amtsstyrelserne ikke vil give en anbefaling af en kandidat, da vi ville bede medlemmerne om at

overveje, hvem der efter deres mening er den rigtige for mindretallet. Ligeledes har vi opfordret alle at gå til valg den 7. maj.

Valgt blev ved første valg Bogislav-Tessen von Gerlach, der den 17. juni blev udnævnt til landråd for Slesvig-Flensborg Amt.

Valgdeltagelsen var ved dette valg igen så dårligt, at SSW-landdagsgruppen stillede spørgsmålstegn ved det direkte valg af landråd. Emnet blev efter et SSW-ansøgning igen taget op i landdagen til nyovervejelse.

Budgettet 2007/2008

Landsregeringen præsenterede den 14. marts 2006 budgettet for 2007/2008. Her er man kommet ind på en hel del besparelser de forskellige steder. Hvad der for de kommunale repræsentanter er særligt iøjnefaldende er, at regeringen imod koalitionsaftalen vil spare 240 mio euro ved den såkaldte kommunale "Finanzausgleich" i 2007 og 2008, altså hvert år 120 mio. Det kan vi ikke acceptere, da de fleste kommuner i forvejen ikke kan udligne deres budgetter. SSW Flensborg Amt protesterer imod, at landet benytter kommunernes finanser til at sanere deres underskud. Amtsstyrelsen har den 20. april sendt en resolution til landsregeringen.

Ny skolelov

Landsregeringen har den 28. marts 2006 sendt forslag til en ny skolelov til høring ved de berørte institutioner. Fristen for høringen var 9 uger. Derefter send(t)es forslaget til landdagen i september og i december 2006. Den nye skolelov skal træde i kraft pr. 1. januar 2007.

I den nye skolelov er der til de danske skoler indført en ny §126 der lyder:
"Bedarfsunabhängige Bezuschussung, Höhe des Zuschusses.

Dem Träger der Schulen der dänischen Minderheit wird für jede Schülerin und jeden Schüler unabhängig vom Bedarf der Zuschuss in Höhe von 100% der öffentlichen Schülerkostensätze gewährt, die für das dem Jahr der Zuschussung vorausgehende Jahr festgestellt worden sind. Für die Feststellung der öffentlichen Schülerkostensätze sind die Sach- und Personalkosten (§50 Abs. 1 Satz 2, § 35 Abs. 2) zugrunde zu legen, die im Landesdurchschnitt für eine Schülerin oder einen Schüler an einer öffentlichen Schule der vergleichbaren Schulart in dem der Feststellung vorausgehenden Jahr entstanden sind. §121 Abs. 1, 2 und 4, §124 Abs. 3 und §125 Abs. 1 und 2 finden entsprechende sowie der §125 Abs. 3 Satz 2 sinngemäße Anwendung."

Der er i den nye skolelov ikke henvist til, hvordan skolebuskørsel for de danske skoler skal finansieres. Ligeledes har man heller ikke lagt fast, at de danske skoler erklæres til "Regelskolen für die dänische Minderheit". Der-

med havde vi samme status som de offentlige skoler og tilskud til skolebuskørsel ville være løst, fordi der i §116 står, at kredsen bærer 2/3 del af skolebuskørslen og "Schulträger" 1/3 del.

Ifølge den nye skolelovs §43 skal studentereksamen fremtidig tages efter 12 år. Her vil man arbejde med en overgangsløsning på den måde, at elever, der kommer i 5. klasse i gymnasiet eller fællesskolen hhv. "Gesamtschule" i skoleåret 2007/2008, tager studentereksamen efter 12 år.

Fusion

På grund af vanskeligheder med at finde bestyrelsesmedlemmer til SSW-bestyrelserne i Valsbøl og Meden har generalforsamlingerne besluttet at fusionere med Skovlund og fremtidig kalde sig SSW Skovlund og Omegn. Det nye distrikt har nu 109 medlemmer.

Amtets medlemstal pr. 30 juni 2006 er 1.033 medlemmer.

SSW-formand Flemming Meyer i samtale med Udo Ehlert og Raning Krueger foran Oksbøl Forsamlingshus. (Foto: G. Voss)

SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING FOR GOTTORP AMT:

»SSW-nytårskaffe« - lyder harmløst. Men er det ikke. Peter Brinkmann (stående nr. 3 f.h.), Slesvig SSWs grand old man, producerer traditionen tro satire og ironiserer over danske og tyske politiske og samfundspolitiske begivenheder fra hele året, og præsenterer resultatet ved et offentligt »nytårskaffemøde« i Lolfod 60-salen i Slesvig sammen med SSWs byrådsgruppe og andre SSWere - som regel et tilløbsstykke. (Foto: privat)

Gottorp Amts delegerede på SSWs landsmøde t.v. sammen med de delegerede fra Flensborg By og Flensborg Amt t.h. (Foto: SPT)

Folk er blevet trætte af politik

Af fhv. amtsformand Wolfgang Lausten

Året 2005 var selvfølgelig præget af landdagsvalget. I Rendsborg-Egernførde amt opnåede vi et flot valgresultat, idet vi kunne notere en lille fremgang af stemmer. Havde vi haft det samme resultat ved kommunalvalgkampen i 2003, var vi sikkert blevet repræsenteret med en eller sågar to repræsentanter i amtsrådet. I valgkreds 10 (Egernførde) fik vi endda flere stemmer end FDP og De Grønne. Men det samlede resultat af valget var dog skuffende, idet Silke Hinrichsen ikke fik mulighed for at fortsætte sit arbejde i landdagen.

Distrikter

Alle politiske partier lægger for tiden mærke til, at samfundet mere eller mindre er blevet træt af politikken. Samtlige partier beklager en nedgang i antallet af medlemmer, og det er desværre en tendens, som ikke går SSW i Rendsborg-Egernførde Amt ram forbi. I Karby findes der ikke noget SSW-distrikt mere, i Rendsborg var det på to generalforsamlinger i 2005 og en generalforsamling i 2006 ikke muligt at få valgt en bestyrelse. Det samme gælder for Vester mølle. Begge distrikter beklager en manglende opbakning fra medlemmerne. I stedet for fik man valgt tillidsrepræsentanter.

Elevkørsel

Kort før sommerferien 2005 blev Skoleforeningen via pressen gjort bekendt med, at amtet Rendsborg-Egernførde vil stoppe med at give tilskud til vor elevbefordring. Skoleforeningen var på ingen måde involveret i beslutningsprocessen, og selve beslutningen blev

taget hen over hovedet på skoleforeningen. Måden at håndtere tingene overfor skoleforeningen på, betragter vi i amtsstyrelsen kritisk, ja, endda som uforskammet.

Torsdag den 23. august 2005 havde SSWs amtstyrelse inviteret alle involverede politiske parter til en samtale for at drøfte problemet. Deltagerne fra CDU gav under samtalen helt klart udtryk for, at man ikke vil lave om på en engang truffet beslutning. Spørgsmål om, hvorfor CDU gør forskel på folk, som lever og arbejder i Sydslesvig og betaler skat ligesom flertalsbefolkningen, og hvis børn selvfølgelig også er skolepligtige, blev konsekvent ignoreret eller besvaret på følgende måde:

"Folk burde jo vide, hvad de kan vente, når de sender deres børn i en dansk skole. Når de gør det, er det ikke vort problem, og det vil vi heller ikke betale for". (Hans Jürgen Schröder, medlem af CDU-amtsrådsgruppen.)

I øvrigt skubber man ansvaret over til landet Slesvig Holsten. Vor ministerpræsident Peter Harry Carstensen siger jo selv, at mindretalspolitikken er i gode hænder hos ham, så vi venter spændt på positive resultater, som bidrager til, at vi bliver ligestillet også i amterne. Ligestillet betyder kun, at vi vil blive behandlet på samme måde som flertalsbefolkningen, ikke mere men heller ikke mindre.

Kommunalvalget 2008

På baggrund af det gode valgresultat i vore valgdistrikter er det oplagt, at vi allerede nu beskæftiger os med det kommende kommunalvalg i 2008. SSWs amtstyrelse har taget emnet op i 2006. Vi vil i god tid efterlyse emner og kandidater. Dog er det ikke sådan, at

amtsstyrelsen kan varetage den opgave alene. Aktive distrikter og medlemmer er en uundværlig forudsætning for, at vi i 2008 kan agere succesfuldt. Det helt store mål må være, at vi igen rykker ind i kommunerådene og er repræsenteret amtsrådet.

Forvaltningsreform

Vi her i Rendsborg-Egernførde amt har grund til at frygte, at vor sydslesvigske landsdel og dermed en del af mindretallets hjemstavn bliver splittet ad. Godt nok har Sydslesvig aldrig været en administrativ enhed, men ifølge indenrigsminister Ralf Stegners planer skal Rendsborg-Egernførde amt indgå i en ny forvaltningsregion sammen med Kiel, Plön og Neumünster. Det vil sige en region, som går helt ned til Segeberg amt.

Det kan SSW som mindretallets politiske repræsentant ikke være interesseret i, da det kun kan skade de flere tusinde danske sydslesvigeres politiske anliggender, for så skal man overbevise et endnu større tysk flertal i denne nye region. Opmuntrende ord og et lille skulderklap ind i mellem er vi jo vant til, men det tyske flertals velvilje er udelukkende afhængig af deres kassebeholdning.

En SSW arbejdsgruppe, hvor også medlemmer af amtsbestyrelsen var involveret, har lige siden 2004 beskæftiget sig med en nødvendig kommunalreform. Under titlen "Starke Kommunen braucht das Land" har vi præsenteret vore forestillinger om, hvordan en kommunalreform kan gennemføres praktikabelt og målrettet. Dog holdt de

andre politiske partier i landdagen ikke noget af vore forslag, sikkert ikke på grund af indholdet, men vist mere på grund af, at det ikke var deres egen forslag men SSWs.

Formandsposten

Private omstændigheder og en krævende videreuddannelse gør, at jeg allerede sidste år gjorde opmærksom på, at jeg trækker mig i år. Jeg bad distrikterne om at gøre sig nogle tanker om amtsstyrelsens sammensætning fra 2006.

Formandsposten stod til disposition og også en bisidderpost, idet Manuela Scharunge meddelte, at hun ud af personlige grunde ville trække sig fra hendes funktion i år. Derudover ville hun heller ikke kunne stå til rådighed som kandidat ved næste kommunalvalg i 2008.

Manuela har været SSWs amtsrådsmedlem i Rendsborg-Egernførde i flere år, hun har været amtsformand og har altid været et aktivt medlem af amtsbestyrelsen. Hun har selvfølgelig opbygget gode og vigtige kontakter for SSW til de andre politiske partier. Det gør altid ondt, når en af de gode trækker sig tilbage.

Jeg selv vil fortsætte i amtsstyrelsen som bisidder og takke bestyrelsesmedlemmerne for et godt og konstruktivt samarbejde i de sidste år.

Ud over det vil jeg ønske min efterfølger Jette Waldinger held og lykke i udøvelsen af hendes nye (og gamle) funktion som formand for SSW i Rendsborg-Egernførde amt.

Forberedelserne til kommunalvalget 2008 er i fuld gang

Af amtsformand Thomas Ries

På amtsgeneralforsamlingen den 27. april 2006 blev Thomas Ries valgt til ny amtsformand for SSW i Nordfrisland. Valget blev nødvendigt, da den hidtidlige formand Ulrich Stellfeld-Petersen blev ansat som SSWs nye amtssekretær i Nordfrisland, efter at Anke Joldrichsen havde påtaget sig en ny opgave.

Amtsstyrelsen havde inviteret til et klausurmøde i Nibøl Forsamlingshus den 16. juni 2006 med det formål at etablere arbejdsgrupper, der skal forberede kommunalvalget i 2008.

En arbejdsgruppe, som består af Ulrich Stellfeld-Petersen, Elke Kempkes,

Brunhilde Ivers, Klaus Jensen, Gerhard Mommsen og Thomas Ries, og som beskæftiger sig med organisation og pressearbejde, afholdt sit første møde allerede to uger senere og fik udarbejdet et spørgeskema, der går ud til distrikterne for at få så mange oplysninger som muligt om, hvordan det sidste valg blev organiseret, planlagt og udført.

Stor interesse ligger i, hvordan valgmaterialer kom ud til de mange husstande, men også hvor, hvornår og af hvem plakaterne blev stillet op?

Hvor mange foldere blev delt ud, og af hvem? Hvor mange husstande er der i de enkelte distrikter? Hvilket valgmateriale blev brugt og hvorledes blev

Landsformanden bakker op om SSW-standen på »Ehrenamtsmesse« i Nordfrisland. (Foto: privat)

Fra klausurmødet i Nibøl: f.v. Lars Petersen, Ulrich Stellfeld-Petersen, Lars Harms og Thomas Ries...

det finanseret?

Har vi kandidater nok i distrikterne?

Blev der lavet pressearbejde, læserbreve, annoncer, interviews, og hvilke omkostninger opstod der?

Blev der arrangeret paneldiskussioner? Havde man infoboder?

Havde man en fast tidsramme til de forskellige aktiviteter?

Hvilke emner skal tages op i valgkampen?

En anden arbejdsgruppe, som består af Niels Bendixen, Holger Gerdsen, Helene von Guionneau, Juliane Hege-mann og Thorsten Raab, har som opgave at analysere det sidste komunalvalg, men også det sidste landdagsvalg.

Hvem er det, der vælger os? Hvor gamle er de? Hvilke sociale forhold har de?

Hvor havde vi hvilke kandidater? Hvor har vi mulighed for at samle stemmer?

Kan vi vække større interesse hos vælgerne, især få fat i vore kærnevælgere?

Hvilken indflydelse havde politikken på lands-/ forbundsplan på valgresultatet?

En tredje arbejdsgruppe består af

...og fra samme møde f.v. Michael Drechsler, Brunhilde Ivers og Karl Otto Meyer. (Fotos: privat)

Lars Harms, Marie og Karl Otto Meyer, Gert Ries, Michael Drechsler, Ernst-Uwe Baum og Dirk Hansen. De skal finde ud af, hvilket indhold der skal præge SSWs valgkamp i Nordfrisland.

Skal det være arbejdsmarkeds-, miljø-, social-, eller uddannelsespolitik?

Desuden skal de finde slogans, finde ud af hvilke emner der berørte og berører vælgerne mest, men også komme med forslag om hvordan vore plakater skal se ud. Hvilke emner skal tages op, set ud fra distrikternes øjne?

Når vi får svar på de mange spørgsmål, gælder det om at finde ud af, hvor vi skal yde en større indsats, og hvor er der brug for hjælp ude i distrikterne, især også i det praktiske arbejde.

Fhv. SSW-amtsformand, nu SSW-sekretær i Nordfrisland Ulrich Stellfeld-Petersen hilser på socialminister Trauernicht på »Ehrenamtsmesse«. (Foto: privat)

SYDSLESVIGS DANSKE UNGDOMSFØRENINGER:

Et forrygende landsstævne

Af formanden Anne Kämper

Landsstævnet 2006 i Haderslev

DGI (De Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger) arrangerer hvert 4. år den store folkelige oplevelse, hvor landsdelsforeningernes medlemmer i 4 dage mødes til idræt og fest; et stævne, som i SdU altid bliver imødeset med store forventninger, fordi man her mødes omkring diverse sportslige aktiviteter, oplever det store fællesskab og møder nye venner samt venner, man har lært at kende på tidligere landsstævner.

Landsstævnet 2006 blev afviklet i Haderslev, som jo ligger i den historiske specielle del af Danmark, hvor der altid har eksisteret kulturelle brydninger. En følge af dette er, at landsdelen i dag er hjemstedet for både det tyske mindretal nord for grænsen og det danske mindretal syd for grænsen.

Derfor syntes vi, at dette landsstævne skulle have en ganske særlig dimension, og vort ønske i SdU som landsdelsforening i DGI og samtidig det danske mindretals ungdoms- og idrætsforening syd for grænsen var, at vi udover at deltage i de traditionelle landsstævneaktiviteter, ønskede at sætte fokus på mindretal. Dette ville DGI gerne imødekomme, og SdU blev, i samarbejde med Grænseforeningen og BDN (Bund Deutscher Nordschleswiger), ansvarlig for denne del af planlægningen.

Landsstævnet indledtes allerede i weekenden inden stævnestarten, hvor 12 unge fra europæiske mindretal samt fra Danmark mødtes til konferencen "Sports and Cultures in Dialogue" på Køng Højskole på Fyn.

Opholdet sluttede med de unges deltagelse i selve landsstævnet. Emnet var "mindretal", og en af opgaverne var en præsentation af mindretalsunge

i Europa i form af et program, som skulle afvikles under selve landsstævnet i og omkring det mellemfolkelige telt, som er en fast bestanddel af landsstævnerne, hvor DGI præsenterer sit internationale arbejde.

De unge mødte frem på landsstævnet direkte fra højskolen, sprudlende af inspirationer; de havde oplevet et godt fællesskab og udviklet netværk og idéer til fremtidigt samarbejde. Bl.a. havde de forberedt en oplevelse, der indeholdt fællesskab, visioner og forventninger til en verden, de ønsker at leve i, som de præsenterede i en tankevækkende performance under et af programpunkterne i det mellemfolkelige telt.

Af andre mindretalsaktiviteter i dette telt var der udstillinger om SdUs, BDNs, Grænseforeningens, FUEVs og JEVs (europæiske mindretalsorganisa-

tioner) arbejde; ligeledes var Den danske Sømands- og Udlandskirke, Sprogforeningen og mindretalsmaratonløbet YOU!MM præsenteret. Der var arrangeret forskellige debatmøder omkring mindretalenes situation i Europa.

Landsstævnedeltagerne kunne desuden tilmelde sig til en guidede bustur til Flensborg.

Startskuddet på Landsstævnet foregik i form af en stor folkelig åbningsfest ved Damparken, hvor SdU var medarrangør. Her blev der taget imod "på vej"-deltagerne; dvs. deltagere, som havde valgt en anderledes måde at rejse til Landsstævne på. Fra SdU benyttede 8 kajakfolk sig af denne rejsemåde, idet de roede til Haderslev (337 km), og 16 aktive SdUere tog turen til Haderslev på cykel, i løb og i stavgang.

SdU sendte i alt 157 deltagere af sted til Landsstævnet, heriblandt en

Sydslesvigsk Forenings formand Dieter Paul Küssner t.v., Grænseforeningens formand Finn Slumstrup og formanden for Bund Deutscher Nordschleswiger Hans Heinrich Hansen t.h. ved mindretalenes informationsmøde i det mellemfolkelige telt ved DGIs Landsstævne 2006 i Haderslev, hvor SdU deltog aktivt i mange discipliner. (Foto: H. Hallmann)

del frivillige hjælpere, som med deres indsats var med til at sørge for, at alt det praktiske omkring gennemførelse af et stævne af dette format kunne fungere så gnidningsløst som muligt.

Der deltog såvel SdU-foreningshold som blandede SdU-hold i stævnet, og de var aktive inden for gymnastik, håndboldspil og andre individuelle sportsgrene, eksempelvis petanque.

Fælles for alle os SdUere var, at vi fik en uforglemmelig oplevelse sammen med de øvrige ca. 24.000 idrætsfolk fra hele Danmark.

Det er mit håb, at samtlige lands-

stævnedeltagere også i år er rejst hjem med de sædvanlige gode landsstævnehistorier, men at de derudover også havde den særlige oplevelse i bagagen, at de har mødt og beskæftiget sig med mindretal og mindretalsproblematik.

Man regner med, at hver 7. EU-borger tilhører et nationalt mindretal. Dog er mindretal ikke noget, man behøver rejse ud i den vide verden for at opleve, idet der bor tyske nordslesvigere i Danmark, og de danske sydslesvigere og det frisiske mindretal har hjemme lige syd for grænsen.

AKTIVITETSHUSET:

Et hus for alle

Af aktivitetshus-udvalgsformand Gerhard Jessen og daglig leder Hans Harald Sørensen

Musikarrangementer

Musikkonkurrencen New Stars afholdt vi for 2. gang den 11. marts 2006 i Idrætshallen. 11 bands fra nord og syd

spillede, deriblandt bands, der øver i vort musiklokale. Den skrappe konkurrence blev vundet af bandet "Ludwig van", der øver i vort musiklokale, og som består af elever fra Duborg-Skolen. Her i huset var der også glæde og stolthed. Arrangementet var som ved sidste koncert grænseoverskridende, men denne gang har vi også modtaget

»Aktiband« spiller. (Foto: Akti)

Fra New Stars Contest 2006. (Foto: Akti)

tilskud fra Region Sønderjylland/Schleswig. Desuden finansieres og medarrangeres arrangementet af SdUs koncertudvalg samt Sydslesvisk Forening.

Julerock-koncerten blev som sædvanligt afviklet i Volksbad sidste skoledag før juleferien. 6 bands spillede, og her var der også igen fuldt hus.

Sascha, som er leder af vort musikværksted, er suveræn i planlægningen af koncerterne, og som konferencier er han uovertruffen. Sascha har selv igennem mange år spillet i et band, så han er, under koncerterne, en stor hjælp for de enkelte bands, således at de får en positiv oplevelse ved at optræde for et stort publikum og måske fremdrift til noget større.

Øvrige arrangementer

Den 28. oktober 2005 gennemførtes den 2. danske kulturnat med deltagelse af Flensborghus, Dansk Centralbibliotek, Det lille Teater, Helligåndskirken samt os. Det var atter en succes. De forskellige huse havde mange alsidige aktiviteter. Udover de konkrete aktiviteter, som vi havde til lejligheden her i huset, havde de besøgende mulighed

for at opleve de mange emner, der er mulighed for at arbejde med i vore værksteder – de besøgende havde i de fleste værksteder mulighed for selv at fremstille forskellige produkter. Alle "huse" var tilfredse med aftenen og besøgstallet. Så det er nok et arrangement, vi gerne vil fortsætte med – måske hvert andet år.

Den 3. maj deltog vi med en stand ved et åbenthus arrangement på Durborg-Skolen. 2 af vore ungmedarbejdere passede standen. De var dygtige og gik med ildhu til opgaven. De orienterede om huset, viste en præsentation af huset og udleverede vore brochurer.

På årsmødepladsen i Flensborg havde vi også en stand. Det er en god oplevelse, hvor vi bl.a. viser en præsentation af huset, uddeler vore foldere og orienterer om huset. Vi kommer i tale med mange mennesker, som vi normalt ikke ville kunne give en orientering.

Sammen med 16 andre danske og tyske kulturinstitutioner i Flensborg deltog vi fredag den 13. oktober 2006 i en kulturnat under navnet "Nacht der Kultur". Kulturbüro ved Flensborg By har planlagt arrangementet.

Unge øver i musiklokalet. (Foto: Akti)

Brugere

De 8 værksteder, og dermed brugerne, er husets primære arbejdsområde. Brugere udgør 72% af de besøgende i huset.

Der kan ikke svares konkret på, hvem der er vores brugere, da det er et bredt

spekter af personer i alle aldre fra mindretallet. Vi har nogle brugere, der benytter huset igennem længere tid. Men det største antal brugere er dem, der benytter et enkelt værksted til en konkret opgave i en begrænset periode. Disse brugere kommer så måske en anden gang igen til en konkret opgave.

På årsmødepladsen i Flensborg udstiller og informerer Aktivitetshuset. (Foto: SPT)

Ungearbejder med computer. (Foto: Akti)

Men trenden i samfundet, hvor man zapper rundt, er også nået til vort hus. Men uagtet dette kan vi nogenlunde holde besøgstillene, selvom vi dog, i forhold til sidste år, har haft en mindre tilbagegang på cirka 1.000 brugere. Nye brugere koster dog hele tiden personale-ressourcer til oplæring, og hele tiden skal vi svare på mange spørgsmål om huset eller om de konkrete emner, der arbejdes med.

Som ansatte kan vi hele tiden se, at husets muligheder er vigtige bl.a. for mange unge. Som et eksempel kan nævnes – selvom det i helheden ikke er mange, det omhandler – at for dem, der er gået ud af en dansk skole, er vort hus den eneste kontakt til mindretallet og dermed det eneste sted, hvor de kan vedligeholde deres danske sprog og kontakten til deres tidligere skolekammerater.

Derved har de mulighed for at beholde deres identitet fra skoletiden og løfte denne ud i "voksenlivet".

Værksteder

Vort musikøvelokal er stadig fuldt booket fra cirka kl. 15 om eftermiddagen til kl. 22 om aftenen, hvor vi lukker. Der er i øjeblikket 18 bands, der øver her. Vi mærker hele tiden en stor efterspørgsel efter at spille i lokalet. Som noget nyt er vi begyndt at få enkelte henvendelser fra foreninger og andre, der gerne vil have nogle af vore bands til at spille. Det kan selvfølgelig være et problem, da det jo egentlig ikke er vor opgave.

Til trykkeriet har vi nu fået en plotter til brug for tryk bl.a. på t-shirts. Mange trykker i forvejen deres t-shirt hos os, men nu kan kredsen udvides. Foreninger og andre, der ønsker en t-shirt med eget motiv er altid velkomne.

I videolokalet er det blevet populært at overspille f.eks. 8 mm film til DVD og at overspille lp'er til cd.

Herudover er der ikke de store ændringer i værkstedernes udstyr og brugere.

Kurser

Vi har haft en mindre fremgang inden for kursusvirksomheden. Vi har dog, som altid, måttet aflyse kurser, hvor der ikke var deltagere nok. Men tilsyneladende har vi i øjeblikket har en stabil kursusvirksomhed. Vi tilrettelægger normalt kun kurser, der har relation til vore værksteder. Vore glaskurser er, som altid, populære, men der fremstilles også de skønneste glasting. Generelt er der i øjeblikket stor søgning til de kreative kurser, som mest har tilknytning til vores atelier. Kurser som "Kend din PC" er også populære. Vores kursusudbud spænder som altid bredt.

Sidste år prøvede vi at afholde temaaftener i bl.a. digital foto, digital videoredigering, it-telefoni o.s.v. Enkelte temaer gennemførtes med et rimeligt antal deltagere, men generelt var der ikke mødt mange, derfor har vi ophørt med sådanne arrangementer.

Som noget nyt prøvede vi i 2. halvår af 2006 at tilbyde temavejledning enkelte aftener. Det er bl.a. i tekst og lay-

out, fremstilling af eget brevpapir, t-shirt tryk o.s.v.

Statistik

Alle værkstedsbøger, ugeplaner samt udlånssedler m.v. for året 2005 er gennemgået og disse danner grundlag for nedenstående besøgstal.

	2001	2002	2003	2004	2005
Brugere	11.221	11.309	12.885	12.793	11.694
Mødedeltagere	2.942	3.286	3.368	3.153	3.345
Kursister	1.868	1.273	936	835	1.032

I ALT

16.031	15.868	17.189	16.781	16.071
--------	--------	--------	--------	--------

Som det ses, er der ikke de store udsving fra år til år. Så huset er stadig inde i en stabil periode.

Der har været 449 nøgleudlån samt 247 udlån af videokameraer, badges-maskine o.s.v.

Unge arbejder med glas. (Foto: Akti)

Udstilling i Aktivitetshuset

Sønder-

Jyisk

Aktiv

Kunst

"kort flugt fra hverdagen" v/ Helen Nagel

06. februar - 01. april 2006

Aktivitetshuset
Nørregade 49
24939 Flensborg

Fernisering: mandag, den 06. februar 2006, kl. 19.00

www.aktivitetshuset.de

Plakat fra en maleriudstilling.

Generelt

Vi kan heldigvis igen i år konstatere, at vi har et stabilt og dygtigt personale, som muliggør, at huset kan udnyttes så meget. Selv om de fleste er deltidsansatte hos os, med et job eller uddannelse ved siden af, har de fleste været ansat gennem flere år. Huset har en normering på 4,7 (omregnet til fuldtidsansatte).

Hvert år udgiver vi sammen med Dansk Centralbibliotek en folder med oplysninger om de mange muligheder

i begge huse. Denne sendes bl.a. ud til institutioner og organisationer. Folderen finansieres næsten helt af annonceindtægter. Vi er glade for samarbejdet og tror, at det er til gavn for begge parter.

I det forløbne år har vi haft mange forskellige udstillinger i huset. Vi begyndte med forskellige, men fine kunstværker, fremstillet af 9 ansatte i huset. Det er imponerende, at så mange ansatte er kreative.

Derefter havde vi en udstilling af malerier fra kunstneren Allan Nordensgaard Olesen, der har tilknytning til aktivitetshuset i Aabenraa. Fra aktivitetshuset i Sønderborg har vi udstillet værker fra kunstnergruppen SJAK (Sønderjysk Aktiv Kunst). Det er en gruppe på 13 kunstnere, så der var mange forskellige og skønne kunstværker. Siden havde vi en udstilling med bl.a. mange fine fodboldplakater, der blev udgivet i forbindelse med VM i fodbold. Det er Hans Harald Diercksen, der igen har gjort det store arbejde for huset.

En stor tak til alle udstillere.

Vi har fået en ny hjemmeside på www.aktivitetshuset.de

Sæsonen 2005-06 - et skelsættende år

Af formanden Alexander von Oettingen

Året har på mange måder været skelsættende. Den 30. maj 2005 mistede teateret Else Fanø, efter mere end 30 års utrættelig virke. Lige indtil sin død var hun teaterets første dame både foran og bag scenen. Året 2006 har således været uden Else Fanøs uvurderlige engagement. Året være hendes minde.

Men også på andre måder, er sæson 2006 anderledes. Først og fremmest fordi både Det lille Teater og Det lille Dukketeater har haft jubilæum. Teateret har kunnet fejre sin 40 års fødselsdag, mens dukketeateret i 2005 fyldte 25 år. Begge fødselsdage blev bl.a. markeret med udgivelse af et jubilæumsskrift, som sammenfatter teaterets mangeårige virke i Sydslesvig. Et virke, der som forpligtigelse har at tage vare på og fremme dansk sprog og kultur.

2006 har også været den sæson, hvor teatret har fået en ny formand. Efter 28 år som Det lille Teaters ubestridte formand valgte Hans Jørgen Henningsen at fratræde. "Mr. Lille Teater" – som Hans Jørgen også bliver kaldt – er teaterets legende og har været med i mange produktioner. Hans motto har altid været, at enkeltpersoner ikke er relevante, når det drejer sig om teater, og at ordene skal tydeligt ud af munden, så publikum nede bagved også kan høre, hvad der bliver sagt.

Sæson 2006 har igen budt på mange gode forestillinger. Både til de store og de helt små. Således spillede vi »Dyrene i Hakkebakkeskoven«, der ikke kun fandt genklang hos de yngste men ligeledes hos de ældre teatergængere.

Forestillingen »Den blinde maler« blev også godt modtaget af publikum.

Fra »Den blinde maler«. (Foto: S.A. Wolff)

Selvom sproget og spillestilen var noget anderledes, end hvad man plejer at kunne se på Det lille Teater. Da teatret også har en forpligtigelse til at spille mere moderne danske stykker, valgte vi i år at tilbyde »Den blinde maler«, som i Danmark har haft stor succes.

Årets juleforestilling »Hjertet« vil være noget ganske særligt. En urpremiere, hvor teatret ikke blot selv står

Mindefoto: Det lille Teaters grand old lady Else Fanø sammen med fhv. formand Hans Jørgen Henningsen. (Foto: S.A. Wolff)

*Fra »Dyrene i Hakkebakkeskoven.
(Foto: S.A. Wolff)*

for instruktionen men ligeledes har skrevet stykket og musikken. Ganske sikkert bliver det en fin juleforestilling for hele familien.

Sæsonen 2006-07 vil blive afsluttet dels med et alvorligt stykke »Bernarda Alba's Hus« og et mere muntert revy-indslag.

Det lille Teater håber, at vi også for den kommende sæson kan byde velkommen til mange teaterinteresserede – både fra nord og syd for grænsen.

DANSK SPEJDERKORPS SYDSLESVIG:

Årets højdepunkt: Tydal-Jamboretten 2006

*Ved korpsschef Anne-Margrete Jessen
og vicekorpsschef Asger Gyldekærne*

Jamboretteåret 2006 startede med en stor fælles nytårsparade for alle korpsets grupper i Slesvig Domkirke. Prædikant var pastor Marianne Gyldenkærne. Efter gudstjenesten stod Klan Danevirke for gennemførelsen af et flot spejderløb gennem Slesvig.

Der sluttedes af på Kongeengene/Königswiesen med varm kakao og grillpølser.

Der skal lyde en stor tak til både pastor Marianne Gyldenkærne og til Klan Danevirke for et dejligt nytårsparade-forløb.

Hele foråret og forsommeren gik med at planlægge årets højdepunkt, nemlig Tydal-Jamboretten 2006, der fandt sted i tiden 8.-15. juli og stod i middelalderens tegn.

Der afholdtes loppetorv og velgørenhedskoncert til fordel for vore zambianske spejdervenner og roma-spejder-

Gudstjenesten forestod pastor Marianne Gyldenkærne, og det var højtideligt at høre om Ronja Røverdatter, lytte til og synge salmerne sammen med orkestret. Der sluttedes med velsignelsen på tre sprog. (Foto: DSS)

Lejren stod i middelalderens tegn. Så det var et flot syn første aften (foto) at møde spejdere iført dragter fra dengang. Der var fuldt blus på lejr bålet, hvor der var anbragt to stole betrukket med rødt "fløj", så de næsten lignede tronen for de to dronninger Lise og Mette (foto). Stemningen omkring bålet steg til jubel og højt humør, når der opfordredes til klapsalver og bravo-råb for god underholdning. De forskellige grupper medbragte underholdning og optrådte med stor frimodighed. (Fotos: DSS)

Middelalderen holdt sit indtog på Spejdercentret Tydal ved den internationale jamborette i sommers. (Foto: DSS)

Enlig svale gør ingen sommer - men det gjorde den. (Foto: DSS)

nes deltagelse i Tydal-jamboretten. En stor tak til alle medvirkende i velgørenhedskoncerten. Der tjentes ligeledes penge til samme formål gennem en tombola på årsmødepladsen i Flensborg.

Der blev på forhånd holdt en række jamborettemøder, hvor der forberedtes ivrigt. Invitationerne til både danske og udenlandske venner var allerede blevet sendt ud i 2005, og glæden var stor, da det viste sig, at jamboretten ville få gæster fra 8 forskellige lande, nemlig danske spejdere fra Sydslesvig og Danmark, samt spejdere fra Tyskland, Polen, Ungarn, Slovakiet, England, Island og Zambia. Det var noget helt nyt og usædvanligt, at lejren havde roma-spejdere med fra Slovakiet. Det var roma-spejdernes første internationale oplevelse, og de kom hurtigt ind i lejrens fællesskab.

Et brag af en lejr

Det blev til et brag af en lejr, som vi vil mindes i lang tid fremover. Dejligt var, at korpsets protektor, Grev Ingolf og Grevinde Sussie af Rosenborg åbnede jamboretten i ganske vidunderligt smukke grønne omgivelser på skrænten ved Kildebækken. Vi er taknemmelige for greveparrets store opbakning til og medleven i korpsets arbejde.

Der skal gå en stor tak til pastor Marianne Gyldenkærne for forretelsen af åbningsgudstjenesten søndag den 9. juli.

Vejrguderne var virkelig med os. Solen bagte fra en skyfri himmel under hele jamboretten, og der var en dejlig stemning på lejren hele tiden. Hver aften sluttede af med hyggelige lejrball, om det så var de fælles store eller blot de små ude i trossene.

Jamboretten 2006 viste igen, at Dansk Spejderkorps Sydslesvig er en levende del af den internationale spejderbevægelse, dog med et tydeligt dansk fortegn. Korpset har efterhånden fået opbygget et godt og solidt ven-

skabsnetværk op, både nationalt og internationalt.

Der skal lyde en stor tak til alle, der var med til at gøre Tydal til en uforglemmelig oplevelse. Tak også til Team Tydal for al hjælp og bistand.

Andet

Ulve-mejsedagen var igen et stort tilfølsstykke, og atter havde vi deltagere med fra de grønne pigespejdere fra Aserballe Skov. Emnet var naturligvis middelalderen. En stor tak til arrangørerne for en dejlig oplevelse.

I juni var korpset sammen med SSF vært for Historiens Dag i Sydslesvig.

Emnet var middelalderlege, og arrangementet trak ca. 200 deltagere til Tydal. Et sådant arrangement er absolut gentagelsesværdigt.

Til Slesvig Spejderorkester skal der gå en stor tak for deres flotte præstation på Tydal Jamboretten. Man er helt stolt, når orkestret optræder i korpsregi. Yderligere glæder vi os hvert år til deres julekoncert i Paulus Kirken i Slesvig. Jeres spil vækker begejstring, hvor I end er. Hjertelig tak for en dejlig 25 års jubilæumsfest i Slesvig i maj.

I efteråret afholdtes korpsets egne patruljeledertræninger Træ på Ty I og II samt Trenefærd med en god deltagelse. Tak for TPT-teamet og til Trene-

Den 10. Jamborette i Tydal var i fuld gang i juli 2006. Der er deltagere fra mange lande. Der er mødt spejdere fra Slesvig v/Michael Jack, Stjerne Gruppe v/Peter Bang, Kærne Gruppe v/Inga Thamsen, Roden Gruppe v/Marlene Tofterup, Digtrop Gruppe v/Maik Andresen, Karsten Thomsen Gruppen v/Ute Clausen, Bülow v/Nil Peter Brændeskov, Lusaka Guild v/Jennifer Chiwela fra Zambia, Stærkoddergruppen v/Ole Høgfeldt Jedrzejczyk, Ungdomsspejderne v/Lena Ziska, 7 DHS Wrocklaw 2 HP v/Anna Niklewska, romaspejdere v/Alojz Vlcko, Haarby Gruppe v/Martin Nielsen, 8th Kidderminster Scout Group v/Kelvin Morris, Island Akranes v/Anna Magret Tomasdottir, Klan Danevirke v/Silke Friedrichsen, Gildelejren v/Thie Eriksen, Ungarn v/Denes Istuan Nagy, Alminde Viuf Spejderne v/Kent Abrahamsen, Stamm Duburg v/Jan Scheder, Angelbo v/Timm Riediger, Ansgar Gruppe v/Georg Thomsen, og Biala Piska, Polen. (Foto: DSS)

færdsteamet for jeres store indsats til gavn for korpset.

Grænseoverskridende

Fire ledere modtog Gilwell-tørklædet: Mette Jessen, Inger Würtz, Ralf Bruhn og Georg Thomsen som synligt bevis på, at de har afsluttet deres Gilwell-uddannelse med et godt resultat. Der skal lyde et hjerteligt "tjikkerlikker" til dem.

Rigtig mange spejdere og ledere har deltaget i Roland- og DUD-kurser i Danmark. Tak for al den inspiration, disse kurser giver vore spejdere og ledere.

I tredje uge i september 2006 var spejderne i Dansk Spejderkorps Sydslesvig på banen igen med at tjene penge til Spejderhjælpen. Alle danske spejdere i Danmark og i Sydslesvig er med i Spejderhjælpen, der yder støtte til nødstedte børn i hele verden. DSS har altid trofast bakket op omkring

denne aktion, der giver gode resultater for vort korps' vekomende.

Dansk Spejderkorps Sydslesvig er aktivt med i forberedelserne til festligholdelsen af spejdernes 100 års jubilæum i 2007.

I 1907 afholdt spejderbevægelsens grundlægger Lord Robert Baden-Powell verdens første spejderlejr på øen Brownsea Island. Lejren blev en så stor succes, at der hurtigt dannedes spejderkorps over hele verden. Begejstringen har holdt sig indtil nu.

Interesserede kan følge med i alle begivenhederne i forbindelse med 100 års jubilæet ved at klikke sig ind på hjemmesiden www.spejderne.dk.

Dansk Spejderkorps Sydslesvig vil naturligvis gøre en stor indsats for at deltage i alle de aktiviteter og arrangementer, der bliver tilbudt i forbindelse med 100 års jubilæet i Danmark, og korpset bærer selv formandskabet for

Naturligvis stod Dansk Spejderkorps Sydslesvig ikke kun for flaghejsningen og flagnedtagningen på friluftsmøde-årsmødet i Flensborg. De havde også nogle kvadratmeter, hvor de informerede, byggede ting og sager med rafter og viste anden aktivitet. (Foto: SPT)

aktivitetsmærkets udvalg. Ligeledes er korpset med i den femmands styregruppe, der leder hele arrangementet.

Korpset var repræsenteret på Nordisk Spejderkonference på Færøerne i Kristi Himmelfartsferien. Det blev til den helt store oplevelse, der gav stor inspiration til DSSs arbejde.

Korpsledelsen deltager i alle fællesrådsmøderne i København. Vi er aktivt med i grænseoverskridende arrangementer sammen med spejderdistrikter, -regioner og -divisoner nord for grænsen.

Tak

Vi er taknemmelige for al den hjælp og støtte, alle danske spejderkorps i Danmark giver os.

Hjertelig tak også til Dansk Skoleforening for Sydslesvig, til Sydslesvigsk Forening og til Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger for al venlig støtte og opbakning til vort arbejde.

Der skal yderligere gå en stor tak til alle fonde, der med deres økonomiske hjælp er med til at muliggøre det danske spejderarbejde syd for grænsen.

Tak til Sct. Gorgsgildet Flensborg, der støtter korpset så meget i alle dets tiltag. Venskabet med jer, der går ud på at gå hånd i hånd i spejderarbejdet betyder så meget for DSS.

Sidst, men ikke mindst skal der gå en kæmpe stor og hjertelig tak til alle korpsets ledere, der yder en så stor og uvurderlig indsats for det danske mindretals børn og unge. Jeres indsats er højt påskønnet.

FDF SYDSLESVIG:

Livlig aktivitet

Af distriktsleder Sten Andersen

FDF kredsen har i årets løb afholdt deres FDF-møder på deres egen måde alt efter antallet af ledere og antallet af børn og unge.

I første halvår af 2006 har der løbende været forskellige tilbud organiseret enten af FDF Sydslesvig Distrikt eller FDF Landsdel 5, der foruden Sydslesvig også dækker Syd- og Sønderjylland.

Januar startede 13.-15. med en væbner- og seniorvæbner weekend på Kongeådalens Efterskole.

Januar sluttede af den 29. med et tilbagevendende piltestævne, som FDF-kredsen i Bredsted denne gang stod som arrangør for.

Marts startede onsdag den 1. med en regional ledraften for alle FDF i

KE weekenden: 2 væbnerpiger fra FDF Flensborg 1. kreds sammen med 2 andre sønderjyske FDF-kammerater. (Alle fotos: S. Andersen)

Boldstævne: Piltene fra FDF Flensborg 1. kreds spiller mod FDF Tønning. (Alle foto: FDF)

den sydligste del af FDF Landsdel 5, hvor det var Ansgar Kirkes menighedslokaler, der lagde hus til en spændende lederaften.

Marts sluttede af lørdag den 25. marts med boldstævnet på Cornelius Hansen-Skolen, hvor der blev spillet både i skolens gamle gymnastik sal og

Lederskole 1. marts: instruktøren i gang med at lære FDF-lederne at spy ild udenfor menighedslokalerne ved Ansgar Kirke.

den nye idrætshal. Puslinge, og tumlinge spillede høvdingebold, pilte spillede hockey. Væbnere og seniorvæbnere spillede indfodbold, seniorer og enkelte ledere spillede basketball.

Landslejren

Årets største højdepunkt var FDFs Landslejr på Sletten den 5.-14. juli, den tilbagevendende tradition med en landslejr hvert 5. år på Sletten ved Silkeborg. Denne gang var for alle pilte, væbnere, seniorvæbnere og seniorer i FDF samt deres ledere. 13.000 børn, unge og voksne fra hele landet og fra venskabskredse i hele verden mødtes på FDFs Friluftscenter Sletten. Det blev til ni dage med aktiviteter, forkyndelse og lejlighed, der gav alle oplevelser, udfordringer og et nærværende fællesskab.

Årsmøde 9.-11. juni: De forskellige kredse var med lokalt i de forskellige årsmøde-arrangementer, dog var årsmødet om lørdagen på Dansk Centralbibliotek et højtideligt og festligt møde for FDF Flensborg 1. kreds: Danmarks Samfundet ved Niels Ole Kajhøj overrakte en fane. Kredsleder Marie Andersen ved siden af senior Torben Hansen, der lige har fået fanen. Bagved ses Niels Ole Kajhøj fra Danmarks Samfundet og formanden for FDF Flensborg 1. kreds, pastor Jacob Ørsted.

Lejrens program var heldigvis tilrettelagt på den måde, at der både var tid til de store oplevelser, til at nyde det summende liv på lejren og til at gå på opdagelse. I programfrie perioder tilbød lejrens tur- og aktivitetsudvalg aktiviteter og ture for os, f.eks. en tur op til Himmelbjerget.

Formålet med FDFs Julsølejr 2006 er at give vore børn og unge nærværende og storslåede FDF-oplevelser, der tager afsæt i FDFs formål og værdigrundlag. For det andet at skabe relationer, der giver gensidig respekt og mulighed for at opdage nye sider hos sig selv, FDF og omverdenen. Desforuden kunne vore sydslesvigske deltagerne opleve, at de selv medvirker til at skabe en god lejroplevelse.

Lejrens slogan/ idéramme var "Nye sider". Vi skulle nogle eftermiddage ud for at opdage nye sider hos os selv, dem vi var sammen med og verden omkring os. Men vi skulle også opdage nye sider ved FDF, det at være FDFere og ved det at være leder i FDF.

Idérammen tog udgangspunkt i hver enkelt lejrdeltager. Alle deltagerne var

FDF-leder Heike Mogensen fra Flensborg 1. kreds hjælper her Marten Appel ligeledes fra Flensborg kreds med at kunne holde balancen på den tomme sodavandskasse.

hovedpersoner, og alle sammen blev vi udfordret inden for tre områder, som har stor betydning for, hvem vi er, og hvordan vi betragter os selv og hinanden. De tre områder var følgende: Mi-

Landslejren: Madholdet er i gang med at skrælle kartofler. Der bliver lavet mad i kogespande.

Morgenandagt i det område, hvor foruden de sydslesvigske også de syd- og sønderjyske FDF kredse lå.

ne sider - det handlede om "mig selv". Derefter: Vore sider - det handlede om dem jeg kender. Til sidst: Alles sider - som handlede om verden omkring os.

80 år med landslejre i FDF

FDF Julsølejr 2006 var den 9. landslejr på Sletten siden den første i 1967, og den 16. landslejr i FDFs historie. Den første landslejr, der dengang kun var for drenge, var i 1926 i Marselisborgskovene ved Århus. FDF Julsølejr 2006 var derfor også en 80 års jubilæumslejr for noget af det bedste, vi kan lave i FDF. Det var første gang, piltene kunne

komme med. Derimod har piltene to gange haft deres eget piltelandsstævne på Sletten. Det var i 1988 med Piltiaden og i 1993 med eventyrlejren med Manjo og Pyt.

Noget af det bedste, som landslejrudvalget har besluttet, var uden tvivl at ud-

skifte de velkendte toiletspande med toiletkabiner med rindende vand. Det blev så slamsugere, der stod for tømningsen, mens ledere og børn gik fri. Samtidigt var toiletkabinerne også forsynet med håndvaske, så det blev muligt at få vasket hænderne ordentligt efter toiletbesøg.

Fra Sydslesvig var vi 70 deltagere fra FDF-kredsen i Bredsted og fra FDF-kredsen i Flensborg, og ligesom den sidste landslejr i 2001 boede seniorerne i en senior city, hvor de havde deres egen landslejroplevelse og i et andet tempo end kredsholdet med pilte og væbnere.

Lejrpladsen, hvor FDF Flensborg 1. kreds boede.

Plejet sine kontakter mod nord

Af formanden Preben Kortnum Mogenssen

KFUM og KFUK i Sydslesvig har i det forgangne år plejet sine kontakter mod nord så godt, som det nu lod sig gøre og kunne i al fald glæde sig over, at den nye konsulent for Distrikt Syd, Viktor Lindholm Jacobsen kom på introduktionsbesøg sammen med Michael Bager fra landskontoret.

TenSing-arbejdet under KFUM og

KFUK kører lidt op og ned og er særdeles følsom overfor, når studentereksamen kommer på Duborg-Skolen. Flokken er skrumpet, men der forsøges nu med hvervning til det spændende og alsidige tilbud, som det er.

TenSing er således fast deltager på den sydslesvigske konfirmandlejr i februar, og rockgudstjenster rundt om i landsdelen står TenSing fortsat løbende bag sammen med MBU-konsulent Thomas Hougesen.

Stabilt elevtal

Af direktør Anders Molt Ipsen

Ved det nye skoleårs begyndelse i september 2006 var 5.718 elever indskrevet i de 48 danske skoler i Sydslesvig mod 5.756 elever ved det sidste skoleårs begyndelse.

I juni 2006 var 1.882 børn optaget i de 57 danske børnehaver i Sydslesvig mod 1.932 sidste år.

Skoledirektionen bedømmer tallet til at være stabilt. De kommende års elevtal vil være afhængige af, hvor mange elever der fortsætter i gymnasieoverbygningen, og af en ny skolelov. I den er der lagt op til, at samtlige skolepligtige børn skal indskoles det år, de bliver skolepligtige. Samtidig planlægges det at afskaffe hovedskolens 10. klassetrin. Hvis disse ændringer gennemføres, vil det få indflydelse på elevtallet i nedadgående retning.

Skoleforeningens skolefritidsordninger er i en god udvikling. I 2006 er

Dansk Skoleforenings centralforvaltning i det gamle skyttehus på Stuhrs Allé, set fra Den Gl. Kirkegård en forårsdag. (Foto: SPT)

Vikingen på væggen ud mod vejen ved Medelby Danske Skole er symbol på danskhed og dansk samarbejde i Medelby og omegn: Hovedet er skolen, venstre arm SSW, højre arm SSF, venstre ben menigheden og højre ben ungdomsforeningen. I midten - med korset over hjertet - dannebrog.

der optaget 408 børn i 20 skolefritidsordninger.

Børnehave- og skolelukninger

Styrelsen og Skoledirektionen måtte i løbet af sommeren 2005 erkende, at de budgetterede indtægter og udgifter for 2006 havde ændret sig så markant, at

Ingen er i tvivl, når han/ hun går forbi bygningen her: Det er Medelby Danske Skole. (Fotos: SPT)

det blev nødvendigt at gennemføre besparelser på en række områder. Afgørende faktorer for denne udvikling var bl.a. delstatsregeringens beslutning om at udskyde den for 2006 planlagte ligestilling af driftstilskuddene til 2008, en større stigning i løn- og prisudviklingen end forventet, stigende energipriser, færre kørselstilskud samt en mindre stigning i driftstilskuddene fra Danmark.

Der var tale om en udvikling, som kun kunne imødegås ved at gennemføre besparelser i en størrelsesorden på mellem en halv og en hel million euro. Ud over en række almindelige spareforslag blev det foreslået at lukke Bertha Wulff-Børnehaven og Nystadens Børnehave i Flensborg, Gulde Danske Skole, Jaruplund Danske Skole og Ladelund-Tinningsted Danske Skole.

Der blev i løbet af efteråret/vinteren 2005/2006 indkaldt til en række ekstraordinære fællesrådsmøder, hvor fællesrådsmedlemmerne blev konfronteret med den økonomiske situation og bedt om at tage stilling til Styrelsens besparelsesforslag. Perioden fra det første fællesrådsmøde i september 2005 til det besluttende møde i Fællesrådet den 2. februar 2006 var præget af intens debat. Forslaget om at lukke Jaruplund Danske Skole og Ladelund-Tinningsted Danske Skole blev i sidste øjeblik taget af bordet, da SSW over for Skoleforeningens Styrelse forsikrede, at det stadig via lovgivningen måtte være muligt at opnå en mere tilfredsstillende tilskudsordning for elevbefordringen.

Det endelige resultat blev, at Bertha Wulff-Børnehaven blev lagt sammen med Riddergade Børnehave, Nystadens Børnehave blev lukket og Gulde Danske Skole blev lagt sammen med Kaj Munk-Skolen i Kappel.

Børnehaverne

Med hjælp fra SSW opnåede Skoleforeningen i efteråret 2005 et mundtligt

tilsagn om, at tilskuddene fra delstatsregeringen som hidtil skulle udbetales direkte til Skoleforeningen og ikke via amterne. For Skoleforeningen var dette af stor betydning, da delstatsregeringen tager udgangspunkt i Skoleforeningens personaleudgifter til forskel fra amterne, der tager udgangspunkt i det gennemsnitlige udgiftsniveau for et barn i en tysk institution.

Fra 2008 forventes det, at delstatsregeringen vil foreslå en ny beregningsmodel. Her vil Skoleforeningen stadig have interesse i at sikre en direkte tildeling fra Kiel.

Vuggestuepladser

Skoleforeningen har de seneste år fået mange henvendelser fra forældre, der ønsker, at deres børn kan optages i børnehaverne før det fyldte 3. år. Styrelsen har derfor besluttet at etablere vuggestuepladser i de børnehaver,

hvor behovet og den fornødne pladskapacitet er til stede, og hvor Skoleforeningen kan opnå tilsagn om offentlige driftstilskud.

I indeværende år har Skoleforeningen fået tilladelse til at omdanne børnehavegrupperne i Garding Børnehave og Harreslevmark Børnehave til familiegrupper, hvilket giver mulighed for, at 2-årige børn kan optages.

I juni måned 2006 kunne der opnås enighed om en tilskudsordning for institutionerne i Flensborg by, så der nu også tages højde for børn fra 0 år. Skoleforeningen er herefter gået i gang med at forberede oprettelsen af en vuggestuegruppe i Engelsby Børnehave.

Børn med særlige behov

Ved Flensborg by og de tre amter i Sydslesvig kan der søges om ekstra støtteforanstaltninger, hvis undersø-

Fra Seksmandsudvalgets »besigtigelsestur« i sensommeren 2006 bl.a. til Medelby-egnen i Medelby Danske Skoles »vikingskov« for at nyde en kop kaffe: Udvalgets sekretær Henrik Tauber t.h. i samtale med Skoleforeningens direktør Anders Molt Ipsen t.v., SSFs amtsformand i Flensborg Amt Peter Kreutzer (lidt skjult), derefter f.v.: styrelsesmedlem i Skoleforeningen Michael Oetzmann, SSW-formand Flemming Meyer og skoleinspektør Kaj Henken. (Foto: SPT)

*Bredsted Danske Skoles flotte tilbygning - med bl.a. et forenings- og kirkelokale.
(Foto: SPT)*

gelsler viser, at et barn har særligt behov for hjælp til at udvikle sig alderssvarende. For at sikre en bedre udvikling for de pågældende børn har Skoleforeningen indledt et samarbejde med en række offentlige instanser omkring støttepædagoger til disse børn. Støttepædagogerne går under betegnelsen "Heilpædagogen". Denne særlige hjælp finder sted i et tæt samarbejde med børnehavens medarbejdere og barnets forældre. Herved lykkes det ofte at give disse børn nogle bedre år i børnehaven og en god skolestart.

Tre nye fællesskoler

Ved dette skoleårs begyndelse kunne Skoleforeningen fordoble antallet af fællesskoler fra tre til seks, idet de tre hidtidige fællesskoler i Egernførde, Husum og Læk fik følgeskab af fællesskolerne Sønder Brarup, Slesvig og Rendsborg.

Hiort Lorenzen-Skolen, Sønder Brarup Danske Skole og Ejderskolen er de nye hjemsteder for 7. årgangs fællesskoleelever fra Angel, Slesvig og Rendsborg.

Sønder Brarup Danske Skole udbygges i løbet af de kommende år til en tosporet fællesskoleoverbygning for elever på 7.-10. klassetrin.

I 2008 overflyttes Hiort Lorenzen-Skolens fællesskoleelever til den nye fællesskole med gymnasieoverbygning i Slesvig.

Ejderskolens fællesskoleklasser vil omfatte 7. og 8. årgang. Eleverne fortsætter i 2008 på 9. klassetrin i den nyetablerede fællesskole med gymnasieoverbygning i Slesvig.

Fællesskolen med gymnasial overbygning i Slesvig

På fællesrådsmødet på Oksevejens Skole onsdag den 14. juni 2006 præsenterede Ole Høgh fra A.P. Møller Fondens styregruppe samt arkitekt Julian Weyer fra arkitektfirmaet C.F. Møller A/S i Århus tegningerne af det kommende skolebyggeri, der skal være klart til at modtage elever fra begyndelsen af skoleåret 2008/2009.

Oversigten viser, hvor den nye skole placeres på halvøen »På Friheden« mellem Slien og Holm Nor i Slesvig: På det 10 ha store område i højre halvdel af det grønne område.

Arkitektmodel: Bygningen fremstår som en kompakt, gul teglstensbygning, der er struktureret som en hesteko omkring store fællesarealer. Et kobbertag spænder over fællesarealet, der bl.a. rummer aula og sportshal. Bygningen er i tre planer. I stuen vil der være faglokaler med direkte udgang til udearealerne, på 1. sal vil der være klasselokaler til fællesskolen, og på 2. sal vil der være klasselokaler til gymnasieoverbygningen.

Skolefritidsordninger

I løbet af 2005 blev der udarbejdet vedtægtsændringer, der beskriver skolefritidsordningens opgaver. Ved Skoleforeningens 20 skolefritidsordninger var der ved begyndelsen af skoleåret 2006/2007 tilmeldt 408 børn.

Med udgangspunkt i de regler, der gælder for "betreute Grundschulen", sendte Skoleforeningen i 2005 ansøg-

ninger til delstaten Slesvig-Holsten for at opnå tilskud til skolefritidsordningerne. I juni 2005 kom så den positive tilbagemelding, at 11 af Skoleforeningens skolefritidsordninger kunne opnå tilskud, der i 2006 ville udgøre ca. 60.000 euro.

Miljø og energi

Skoleforeningens miljø- og energiudvalg har i det seneste år taget initiativ på en række områder og bl.a. ladet den lille vakse måge "Mugge" give børnehaverne og skolerne gode råd og en mængde små tips om, hvordan man kan bidrage til et bedre miljø ved at sortere og begrænse affaldsmængden. I november ansatte Skoleforeningen en energikonsulent, der blandt mange opgaver skal sørge for at nedbringe varmekonsumet på de mange institutioner samt gennemføre miljøkurser for pedeller og pedelmedhjælpere. For at opnå viden om de enkelte institutioners forbrug af vand, varme og el har Skoleforeningen siden nytår 2006 anvendt et internetbaseret energiregistreringssystem. Her sørger de enkelte institutioner for månedligt at aflæse deres el-, vand- og varmekonsum. Disse tal indtastes i en database, hvor de sættes i forhold til tallene fra alle Skoleforeningens institutioner. Der kan herefter udlæses tal for den enkelte bygning. Systemet kan beregne og udskrive det nuværende danske "Elo-mærke" (svarende til det tyske "Energiepass").

På Internettet vil alle interesserede kunne se Skoleforeningens energi- og miljøtal på følgende adresse: www.Agenda2100.dk

Sprog og læsning

Udvalget for Sprog og Læsning udgav i skoleåret 2005/2006 det tredje og foreløbigt sidste idékatalog for Sprog og Læsning. Kataloget henvender sig til undervisere på 3. – 6. klassetrin og

I december 2005 afsluttedes et trekant-skolesamarbejde omkring »dansk-tyske spor i det dansk-tyske grænseland« i landdagen i Kiel, idet landdagspræsident Martin Kayenburg var protektor for projektet støttet af SSF og Bund Deutscher Nordschleswiger. De deltagende skoler var Duborg-Skolen, Louisenlund og det tyske gymnasium i Aabenra. (Foto: SPT)

indeholder artikler, aktivitetsforslag og undervisningsforløb til arbejdet med elevernes sprog- og læseudvikling.

Der var stor søgning til kurset "Vi er alle sproglærere". Kurset blev derfor dubleret og afholdt både i september 2005 og i marts 2006. Godt 100 pædagoger og lærere fik derfor i skoleåret 2005/2006 mulighed for at øge deres viden om tosprogede børns sprogtilgængelse.

Motorik

Styrelsen vedtog i foråret 2005 "Mål og handleplaner for børns motoriske udvikling", idet der fremover i det daglige arbejde i børnehaverne og i grundskolerne skal sættes fokus på børns motoriske udvikling og på børn, der adskiller sig fra den normale motoriske udvikling.

Til understøttelse af dette arbejde er der udsendt et idékatalog med artikler og aktivitetsforslag til alle skoler og børnehaver. Samtidig er det samtaleark, der bruges ved afleveringssamtaler mellem børnehaver og skole, blevet udvidet til også at omfatte et afsnit om børnenes motoriske udvikling.

Vagtskifte på Fokus

Efter i fire år at have skrevet Skoleforeningens månedlige tillæg i Flensborg Avis - Fokus - besluttede redaktør Erich Kneiding i foråret 2005 at gå på pension. Erich Kneidings efterfølger blev journalist Klaus Nielsen, som de seneste to et halvt år har arbejdet på Sønderjyllands-redaktionen på Flensborg Avis.

Ny hjemmeside

Umiddelbart før sommerferien kunne Skoleforeningen offentliggøre en ny hjemmeside. Et nyt og mere brugervenligt design guider fremover brugere af hjemmesiden gennem Skoleforeningens forgrenede arbejde. Hjemmesiden kan ses på adressen www.skoleforeningen.org

Røg- og alkoholpolitik

Med virkning fra 1. maj 2005 er der indgået en aftale med Fællesdriftsrådet om et generelt ryge- og alkoholforbud i Skoleforeningens institutioner. Reglerne tager udgangspunkt i en forordning for delstatens offentlige skoler. I afta-

len tages der hensyn til, at Skoleforeningens institutioner anvendes til mange forskellige mindretalsarrangementer. Det er derfor gjort muligt for samarbejdsrådene at dispensere fra reglerne inden for fastlagte rammer. Det forudsættes bl.a., at et evt. arrangement ligger uden for Skoleforeningens almindelige virksomhed med børn og unge, og at det ligger uden for den normale børnehave-/skoletid.

Efter et par konstruktive møder kunne parterne underskrive en aftale, der betød, at alle arbejdspladser ved Skoleforeningen blev røg- og alkoholfrie. Vejen var nu banet for, at Fællesrådet kunne træffe beslutning om at gøre Skoleforeningens bygninger røg- og alkoholfrie.

Samtidig med ryge- og alkoholforbuddet er der indgået en aftale om en alkohol- og stofmisbrugs politik, hvis hovedformål er forebyggelse og hjælp til at sikre, at medarbejdere, der kommer ud i et stof- eller alkoholmisbrug, får støtte og vejledning.

Ferierejser til Danmark

I år fik 538 børn fra danske skoler og børnehaver mulighed for at tilbringe en del af deres sommerferie i Danmark. Antallet af feriepladser i Danmark har dog været faldende, og der er ingen tvivl om, at flere børn ville kunne tage på ferieophold i Danmark, hvis det kunne lykkes at skaffe flere feriepladser. Det er en problemstilling, som både Skoleforeningen, Grænseforeningen og Landskomiteen for Sydslesvigske Børns Ferierejser er opmærksomme på og vil arbejde videre med i det kommende år.

Skoleforeningen er taknemlig for det arbejde, der udføres af feriekomiteerne i Danmark, og der skal lyde en stor tak til de familier, der åbner deres hjem for et sydslesvigsk feriebarnd. Opholdene i Danmark er af stor betydning for vore børn, som her oplever dansk sprog og kultur på nærmeste hold.

I maj 2006 gæstede førskolegruppen fra Idsted Danske Børnehave Union-Bank-filialen i Slesvig. De blev hjertelig modtaget af filialleder Kai Becker og bankrådgiver Stefan Kloppenburg med en historie om bl.a. pengenes oprindelse og hvad penge egentlig er og bliver brugt til. Selvfølgelig var pengeboksen, som de fleste børn jo kender fra Anders And-bladene, det helt store highlight, og der måtte føles på de "store" pengesedler og de tunge pengesække. Så mange penge og nye indtryk fra bankverdenen gjorde naturligvis sulten og tørstig, så der blev selvfølgelig også lejlighed til en lille drink og en bid kage, inden børnene drog hjemad igen. (Foto: UB Slesvig)

De danske i List har en drøm om en tilbygning, et multirum til List Danske Skole. De samler selv penge ind til realiseringen og er godt på vej. (Grafik: privat)

Lille brik - men hører til livet i mindretallet

Af sekretær Signe Andersen

Vist er voksenundervisningen blot en mindre brik i mindretallet, men det er dog også en del af det, der hører til et liv i mindretallet. Samtidig kan man tørst konstatere, at Danmark er det land, der fremviser den højeste procentdel af den voksne befolkning på efter- og videreuddannelse.

Der er Sydslesvig noget tilbage, og det kan let blive sværere at opretholde det brede tilbud, da lønstigninger og samtidigt faldende kommunale tilskud gør indhug i det beløb, der er til rådighed. Skoleforeningen har beredvilligt forøget budgettet med 10.000 euro i 2005 og igen med 10.000 euro i 2006, så de fleste af de ønskede kurser har kunnet godkendes. Der er kun blevet afvist en række kurser i sommermånederne, da kursustilbudene i den varme og lyse årstid erfaringsmæssigt udnyttes dårligt.

Undervisningsbesøg

At der sker meget positivt rundt omkring, har igen kunnet fornemmes på 43 undervisningsbesøg i denne sæson. Besøgene har fundet sted mange forskellige steder fra List på Sild i nord til Vestermølle i syd. Det fornemmes, at vor voksenundervisning er i gode hænder hos engagerede undervisere. Der mødes glade og aktive kursister, der går op i det kursusemne, de har valgt, og det mærkes, at et godt socialt samvær har stor betydning.

Det er fortsat voksenundervisningens mål og ønske at kunne udbyde kurser bredt, d.v.s. mange danskurser (73% i denne sæson), men også

mange andre fag og arter af kurser.

I kursusåret 2005-06 gennemførtes 470 kurser mod 461 kurser året før, og antallet af kursister nåede op på 5.645 mod 5.466 sidste år.

Af offentlige tilskud er der modtaget 82.870,62 euro i 2005, igen en nedgang, omend den ikke er så stor som året før.

Retningslinjerne

Retningslinierne for arbejdet lægges af et bredt sammensat repræsentantskab, som vælger 7 medlemmer til voksenundervisningsnævnet, der varetager det løbende arbejde. Nævnets formand er Erik Jensen (Sydslesvigsk Forenings repræsentant), næstformand Willi Petersen (SSF for Sydtønder Amt), yderligere nævnsmedlemmer: Erik Andresen (Dansk Lærerforening i Sydslesvig), Charlotte Bassler (SSF for Flensborg Amt), Blide Borg (Kvindeforeningen), Anette Sørensen (Husmoderforeningerne) og Lars Aagaard (Dansk Centralbibliotek).

Afslutningsarrangementet

Det årlige afslutningsarrangement i maj kunne i år desværre kun samle 38 interesserede lærere og kursister. En veloplagt Jörgen Jensen Hahn orienterede i Stedesand Forsamlingshus om det frisiske mindretal og det frisiske arbejde. Antje Hansen fortalte om friserens mediestudie. På Risum Skole fortalte Jörgen Jensen Hahn om stedets særlige skoleforhold. Margit og Marius Mikkelsen sørgede godt for deltagerens ve og vel.

Sprogdag

Region Sønderjylland-Schleswig var initiativtager til den danske sprogdag den 9. februar i Flensburg, Slesvig, Læk og Husum. Denne "Tag der dänischen Sprache" havde til formål at henlede opmærksomheden på dansk som fremmedsprog i regionen.

En del af dagens program bestod i, at ca. 40 studerende fra Flensburg Uni-

versitet og CVU i Haderslev (Haderslev Seminarium) underviste i dansk på forskellige tyske skoler. Efter de unge menneskers indsats om formiddagen, mødtes de på Centralbiblioteket i Flensburg, hvor de fik orientering om Skoleforeningen, Centralen for Undervisningsmidler, Centralbibliotekets sproghjørne med masser af materialer og om Dansk Voksenundervisning i Sydslesvig.

JARUPLUND HØJSKOLE:

Enestående eksistensgrundlag beror på et brev fra 1948

Af forstander Dieter Paul Küssner

Jaruplund Højskoles enestående eksistensgrundlag som sydslesvigernes danske højskole beror på et brev fra 1948, hvor daværende undervisningsminister Hartvig Frisch meddeler den danske initiativgruppes leder forstander J. Arnfred, at undervisningsministeriet "vil være sindet at imødekomme det ansøgte ved at søge tilvejebragt et beløb under bevillingen til støtte af dansk sprog og kultur i udlandet, således at dette beløb fastsættes under hensyntagen til de til almindelige højskoler ydede tilskud såvel til driften som til elevunderstøttelsen."

Jaruplund Højskole har derefter siden starten i 1950 delt kår med de danske folkehøjskoler med den særlige udfordring at formidle dansk sprog og kultur i Sydslesvig; og ikke mindst at fastholde forbindelsen til Danmark og Norden, der er sprogets og kulturens udgangspunkt.

Jaruplund Højskoles indsats for det danske sprog var i begyndelsen målrettet mod sydslesviske unge, der i

efterkrigsårene søgte et dansk ståsted, hvor sindelagsvalget naturligt forudsatte indlevelse i dansk sprog og kul-

Folk Weekend
28. - 29. januar 2006

Vinterfestival

Et vinterdøgn med masser af musik, workshops, mad, foredrag, børneaktiviteter

Musikeren **Fin Alfred Larsen** leverer et musikalsk folkeligt foredrag, hvor han synger og underholder med københavner viser og navere sange.

Festivalens højdepunkt er koncerten med **Moving Cloud** fra Artus, som lægger ud med at binde de forskellige workshops sammen til et stort søn stage show. Sent på aftenen er der folkefestsion med **Red Herring** fra Kiel og Slesvig og **Irish Pub** med **DJ George**.

Folkefest på Jaruplund Højskole

Folkweekendens workshop ledes hovedsageligt af **Moving Cloud**, traditionel **Irish fiddle** (violin), traditionel **Irish whistle** (D-whistle), **guitar accompaniment** in Irish traditional music, **bodhrán** in Irish traditional music and traditional **Irish set-dancing** (friesledans).

Øvrige workshops: **Harmonika** v. Fin Alfred Larsen, **bodypercussion** og **guitar med 3 akkorder** v. Dirk Uwe Wendrich (også for børn fra og med 10 år), **akvarel og tusch maling** v. Ole Præstkjær Jørgensen, **skrammelorkester** v. Rigmor Eytze

SSF Jaruplund Højskole

Plakaten fra vinterfestivalen 2006.

tur. Siden blev højskolens primære opgave at forberede og vejlede sydslesvigske unge, der ønskede en videregående uddannelse i Danmark.

Jaruplund Højskole søgte samtidig at udvikle strategier for den livsnødvendige forbindelse mellem Danmark og mindretallet. Højskolen modtog derfor både danske og nordiske elever – og da de danske højskoler meldte sig på markedet med ældrekurser, fulgte Jaruplund Højskole med.

Jaruplund Højskole er derfor fortsat et sindbillede på den almene danske folkehøjskole; dog med den væsentlige forskel, at vi ud over højskolevirket varetager opgaver for mindretallet, der skal sikre den danske forbindelse. Når det gælder varetagelsen af det danske sprog, har højskolen nu i en årrække tilbudt især forældre med børn i vore danske skoler begynder- og fortsætterkurser i dansk. Året rundt tilbydes der moderne sprogkurser som indføring i dansk sprog og kultur. Også kulturlivet har sin faste forankring på stedet. Foruden Dansk Skoleforening og Sydslesvigsk Forening, der bruger skolen flittigt i mange sammenhænge, mødes foreningsfolk til konferencer og folkelige møder.

Jaruplund Højskoles primære opgave

er dog fortsat kursusvirksomheden. Vor forårsskole har de senere år tiltrukket mange europæiske elever, der i mødet med grænselandets mindretal og det dansk-tyske samarbejde har vundet ny indsigt og forståelse for mellemfolkeligt samarbejde. Mange af disse unge kommer fra lande med minoritetskonflikter. Opholdet i vort grænseland styrker deres forståelse for fredelige løsninger, der bunder i respekt for hinanden. Også vore danske elever har gavn af kultur mødet med vore udenlandske elever, såvel som de sydslesvigske elever, der søger vore kurser.

Jaruplund Højskole tilbyder i øvrigt korte kurser det meste af året. Udgangspunktet for dem alle er en indføring i grænselandslivet og en formidling af det danske mindretals grundvilkår. Formidlingen af det danske Sydslesvig er vort fundament, men vi mangler ikke udsyn. Frisisk og tysk indgår naturligt i formidlingen; og vi glemmer ikke den nordiske forbindelse. Et klik på internettet under www.jaruplund.dk vil foruden en indføring i skolens smukke rammer vise en bred vifte af indholdsrige kurser, der fastholder dansk sprog og kultur i grænselandet.

Jaruplund Højskole med foredragsalen ned mod søen - i vinterdragt. (Foto: privat)

Biblioteker dødsdømt? Vi insisterer på at være en del af fremtiden

Af overbibliotekar Alice Johansen

I forsommeren 2006 dømte fremtidssforskere bibliotekar-faget og bibliotekerne til døden inden for 15 år. Bibliotekerne kommer tvært imod til at inddrage de mange teknologiske nyskabelser, vi endnu har til gode, og som får stor indflydelse på bibliotekernes fremtidige muligheder. Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig vil tage hårdt fat i informationsformidling og vidensdistribution, nye teknikker til download og aflytning af musik, deling af viden

og erfaringer (som for eksempel blogs), udveksling af ideer og innovation.

Meget andet end bøger

Biblioteker har i mange år tilbudt andet end bøger. Den danske bibliotekslov siger nu ligefrem, at internet og de nye elektroniske medier skal være obligatoriske i fremtidens biblioteker. Det indebærer, at der skal rettes langt større opmærksomhed mod disse medier. Fremtidens brugere – dem under 40 –

Bogbussen i Hatsted: SSFs medlemmer i Hatsted distrikt har en gang om måneden mulighed for at kigge ind i bogbussen (her med afdelingsleder Karl Fischer i m.), når den kommer til Hatsted Forsamlingshus. I den forbindelse sørger bestyrelsen for kaffe og kager, og der er ligeledes mulighed for en snak om løst og fast i hyggelig runde. Dansk Sekretariat Husum afholder kontortid og kan informere om nyt og nyttigt disse eftermiddage. (Foto: S. Gerckens)

Hvad har Lars Von Trier, Klaus Ribbjerg, Verber Panton og Anders And tilfælles? De er kulturpersonligheder og er alle fire med i Danmarks første kulturkanon, som blev præsenteret i januar 2006 med kulturminister Brian Mikkelsen som fadder. Kulturkanonen er et bud på, hvad der er god kunst indenfor kunstarterne arkitektur, design, billedkunst, scenekunst, filmkunst, film og litteratur. Det er en rangliste over kunstværker, der er særligt erindringsværdige. Men som modtagelsen af kulturkanonen viste, er det ikke er så entydigt og oplagt, hvad der skal listes højest indenfor de enkelte genrer. Der er stillet mange spørgsmål - hvorfor er eksempelvis ikke Kronborg med på Arkitekturlisten? Hvor er Georg Jensens sølvtoj forsvundet hen på designlisten? Hvorfor er hiphoppen ikke repræsenteret på musiklisten? Og hvordan er den ikke-danske Anders And havnet på en dansk børnekulturkanonliste? Den tidligere danske kulturminister, Flensborg Bys »bytænker« i september 2006, Elsebeth Gerner Nielsen har deltaget i debatten og præsenterede sine synspunkter i et foredrag, inviteret af Sydslesvigsk Forening og Dansk Centralbibliotek.

har i den grad taget laptops og trådløse internetforbindelser til sig med deres mulighed for samtale, dialog, vidensdeling, netværksdannelse, oplevelse, underholdning - listen er lang. Alt det står bibliotekerne også for i dag - og det skal de fortsat, blot skal formen fornys: en kombination af bog, internet, iPod, blogs, internetbaserede diskussionsfora m.v. vil blive hverdag i bibliotekerne fremover.

Gammelt mantra

”Lige adgang til information” er et gammelt mantra i danske biblioteker: alle skal via nettet fremover have adgang til så megen viden, information, uddannelse, oplevelse og underholdning som overhovedet muligt. Læg såvel som lærd skal fortsat have mulighed for at gøre brug af biblioteker, der indsamler, registrerer og formidler vor globale verdens enorme mængder af

information.

I et demokratisk samfund er fri og lige adgang til viden en hovedhjørnesten. Mange udfordringer venter her bibliotekerne, for der skal arbejdes hårdt på at bevare denne adgang.

Endnu mere bevidst

Bibliotekerne skal fremover arbejde endnu mere bevidst med forskellige målgrupper og disses specielle behov. Vi kan vælge at satse på livslang læring, på de der ønsker at lære om dansk sprog kultur, de der ønsker at få en personlig vejledning om alle de gode romaner, de brede grupper som interesserer sig dybtgående for historien. Andre biblioteker kan have andre profiler - det samlede netværk af biblioteker dækker tilsammen og i samarbejde efterspørgslen. Først og fremmest skal biblioteker nydefinere sin rolle, være mere fremme i skoene,

og rigtigt mange brugere vil være stærkt teknologi-orienterede.

Én ting er sikkert – alle biblioteker kan ikke dække alle områder i fremtiden. Teknologien har hjulpet os og skal fortsat hjælpe os til udvidede samarbejder og netværk, der kan udnyttes trods geografisk store afstande. Fremtidens opgave vil være at ramme det lokale behov og samtidig udnytte teknologien i endnu højere grad for fortsat at bevare muligheden for også at dække i bredden.

Tradition i dansk kultur

De, der tror, at biblioteker forsvinder, inden der er gået 15 år, glemmer, at der i den danske kultur er tradition for, at alle uden undtagelse skal have mulighed for viden, et solidt grundlag for at deltage i det demokratiske samfund, for at kunne tilkendegive egne meninger og holdninger. Det er mit store håb, at bibliotekerne kan bevare en politisk bevågenhed som en offentlig institution, hvor enhver borger, uanset rang og stand, har mulighed for at tilegne

Jazzkoncert

Dansk
Centralbibliotek
Norderstr. 59
Flensburg

Mads Granum,
Sissel Vera Pettersen
Jakob Vind Lauritsen
Ricco Kjær

Mandag d. 8.5.06 kl. 20
Entré 10, - Euro

Biblioteket er andet og mere end bøger...

sig viden, søge informationer, deltage i debatter, og få oplevelser til gavn for sin personlige udvikling.

Bogbussen i Koldenbyttel: Kan de små ikke nå, hjælper Husum Biblioteks leder Keld Klemith Madsen gerne. (Foto: S. Gerckens)

Et omskiftelernes og rekordernes år

Af lederen Lars N. Henningsen

2005-2006 blev omskiftelernes og rekordernes år. I medarbejderstaben skete der store forandringer.

Stillingen som "arkivar/forsker" blev i november 2005 nybesat med ph.d. Gerret Schlaber på en treårskontrakt. Den 1. juli 2005 fratrådte Axel Johnsen sin ansættelse som stipendiat siden 1. februar 2001. Stipendiet blev nybesat pr. 1. august 2006, denne gang som ph.d. stipendium med formaliseret universitetsindskrivning. Dette er en fornyelse i forhold til hidtidig praksis. Stipendiet blev besat med cand. mag. Mikkel Leth Jespersen, og indskrivningen skete ved Det humanistiske Fakultet, Aarhus Universitet.

Mikkels forskningsprojekt har fået titlen "En slesvigsk hertug mellem middelalder og tidligmoderne tid. Hertug Hans den Ældres administration 1544-80 og statsdannelse i 1500-tallets Slesvig." Studieafdelingen venter sig

Arkivar dr. phil. Lars N. Henningsen, leder af Studiefdelingen og Arkivet ved Dansk Centralbibliotek i Flensborg t.v. i samtale med Kobbermølle Museums og Industrimuseum Kobbermøllens initiativ og ankermand Bodo Daetz. (Foto: SPT)

meget af nu at indgå i et netværk med nærmere kontakt til et universitetsmiljø. Cand. mag. Birgitte Thomsen var projektansat på deltid sideløbende med sit virke som nytiltrådt leder af Tønder lokalhistoriske arkiv. 1. august 2006 blev René Rasmussen tilknyttet afdelingen på projektbasis med henblik på udarbejdelse af en ny almen fremstilling af Sydslesvigs danske historie.

Studieafdelingen

2005 markerede en rekord i bogudgivelser. I alt blev publiceret 6 bogværker eller 2.445 sider. De fem af bøgerne er nævnt i sidste årsberetning, den sjette var Lars N. Henningsen: Flensborgskibe i Østersøen, Middelhavet og Vestindien 1790-1850. Brodersen-Samlingen på Flensborghus, som udkom kort før jul 2005. Den lille publikation er på begge sprog og præsenterer de 15 fornemme skibsbilleder, som hænger på Flensborghus. På dette grundlag giver den en oversigt over Flensborgs søfart i den florissante tid.

I dagene 1.- 4. marts 2005 gennemførtes et grænselandskursus for 25 historiestuderende fra alle danske universiteter. Studiefdelingen varetog planlægning og sekretariatsfunktioner og bidrog med foredrag og rundvisninger. Kurset var finansieret af Komiteen for Christian Paulsen-prisen, som hermed indstillede sin virksomhed.

På Dansk Kirke i Sydslesvigs kirkedag den 7. maj 2006 præsenteredes Lars N. Henningsens og Johann Runges bog "Sprog og kirke. Dansk gudstjeneste i Flensborg 1588-1921". Dermed blev der sat punktum for afdelingens mangeårige kirkehistoriske projekt. Dansk kirkeliv i Sydslesvig fra dets før-

ste begyndelse og frem til 1996, både i Flensborg og i hele resten af Sydslesvig, foreligger nu beskrevet i i alt fire videnskabeligt funderede bøger.

Projektets afslutning blev bredt markeret, med foredrag på kirkedagen, med artikler i Flensborg Avis, Kristeligt Dagblad og Grænsen, med en artikel i Kirkehistoriske Samlinger og udsendelse af bogbrochurer via landsdækkende fagtidsskrifter. Det hele foregik i det allerbedste samarbejde mellem Studiefællesskabet og Dansk Kirke i Sydslesvig.

En ajourført udgave af Martin Klatts og Jørgen Kühls publikation "SSW. Mindretals- og regionalparti 1945-2005" udkom i april. Den nye udgave fører i forhold til den første udgave historien frem fra 1998 til 2005 og medta-

ger således landdagsvalgene 2000 og 2005 og disse års bevægede politiske udvikling.

Samtidig med forskningen og udgivelserne blev der gennemført flere mindre udstillinger, der blev skrevet artikler til fagtidsskrifter og holdt 27 foredrag.

Arkivet

I løbet af 2005 modtog Arkivet nye afleveringer på i alt 6 løbende meter. Fra SSF- og SSW-distrikter kom der som vanligt protokoller og akter. Blandt personarkiverne kan fremhæves interessante brevsamlinger fra 1. Verdenskrig og erindringer af murer Hans Martensen, Slesvig (1895-1986). Noget helt for sig var slesvigeren Heinrich Thomsens

»I farfars fodspor«: Malermester Iver Henningsen, Haderslev, måtte i en alder af 41 forlade sin hustru og 3 små drenge på 2, 4 og 6 år for at blive sanitetssoldat i 1. Verdenskrig på Østfronten. Det var i januar 1915, og han blev straks indsat i hårde og forbitrede kampe i Masurien i det nuværende Polen. Iver Henningsen deltog i kamphandlingerne på Østfronten i et helt år. Om sine oplevelser skrev Iver Henningsen flere end 150 breve og tegnede over 100 tegninger. Det er især livet bag fronten, han beskriver. Han er en præcis og kritisk iagttager af livet blandt de polske og litauiske bønder, jøder, flygtninge og soldater – mest de sårede og deres behandling.

Som baggrund for udstillingen på Dansk Centralbibliotek i Flensborg indgik Iver Henningsens tegninger, korte uddrag af breve, fotos og udstillingsgenstande. Den utraditionelle udstilling byggede op over temaer som krig, sanitetskompagniet, huse og landskaber, de fremmede, russere og jøder, hygiejne og til sidst en epilog En billedserie med Iver Henningsens tegninger og billeder fra Masurien og Litauen, hvor han opholdt sig, blev vist non-stop. Den personlige historie suppleres af en generel udstilling om danske sydslesvigere i den store krig. Denne del af udstillingen byggede på materiale i Arkivet ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig.

I FARFARS FODSPOR

Iver Henningsens breve og tegninger
fra Østfronten under 1. Verdenskrig

Udstilling
18.9 - 7.10.2006

Dansk Centralbibliotek, Norderstr. 59, Flensborg
Mandag - fredag kl. 9-19, lørdag kl. 9-14

fotoalbums fra årene som matros på naziflådens skibe "Aviso Grille" og "Zerstörer Max Schultz". Her er der fantastiske optagelser af mange af nazikoryfæerne, bl.a. et prisbelønnet foto af Hitler, som fra skibet tager mod folkets begejstrede hyldest - fotograferet bagfra, så det afsløres, at føreren har måttet træde op på en skammel for at virke mere anselig.

Endelig kan nævnes betydelige afleveringer fra SSWs landssekretariat og fra Fælleslandboforeningen, herunder

interessante sager om de mange unge landmænd, mejerister og gartnere m.v., som i de første år efter krigen var på uddannelse i Danmark.

Sideløbende med arbejdet i papirarkivet fortsattes den grundlæggende nyregistrering af billedsamlingen. Der blev inddateret over 1.000 billeder og foretaget talrige scanninger. Der blev udarbejdet nye arkivfortegnelser, og de blev alle gjort tilgængelige på hjemmesiden www.dcbib.dk/studieafdelingen.

FOLKEUNIVERSITETET I SYDSLESVIG:

Formidle forskningsmetoder og -resultater

Af Alice Johansen

At formidle forskningens metoder og resultater via forelæsninger er et tilbud der bruges flittigt i Sydslesvig. Der er i form af det gode samarbejde mellem foreninger et bredt humanistisk udbud, af forelæsninger, hvor specielt litteraturen står tydeligt. Billedkunst og historiske emner har ligeledes en væsentlig placering.

Arrangørerne Sydslesvigs Museumsforening, Kirkehøjskolen, Sydslesvigs danske Kunstforening, Jaruplund Højskole, Sydslesvigsk Forening, Dansk Kirke i Sydslesvig og Bibliotekerne afholder forelæsninger i hele landsdelen. Dog er det primært på Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig i Flensborg, på Jaruplund Højskole og Christianslyst samt på Flensborghus forelæsningerne bliver afholdt.

Der er et deltagerantal på mellem 10 og 55 deltagere til forelæsningerne, hvor gennemsnittet bliver på 36 deltagere.

Det er markant, at det udelukkende er humanistiske temaer, der arrangeres forelæsninger i. En tendens som har været forsøgt afhjulpet med nogle forelæsninger omkring naturvidenskabelige emner, hvorfor der desværre ikke har været interesse.

I efteråret 2006 har Folkeuniversitetet i Sydslesvig markedsført et kursus i folkeuniversitets regi om idéhistorie. Dette kursus er arrangeret af Folkeuniversitets-komiteerne i Haderslev, Vojens og Christiansfeld, men foregår primært via internetkommunikation deltagerne imellem, hvilket betyder at afstanden mellem deltagerne i et sådant forløb ikke har nogen betydning.

Denne foredragsform suppleret med seminarer forventes at blive udvidet de kommende år som en naturlig udvikling af formidling via nye medier i såvel undervisnings- som forsknings- og formidlingsinstitutioner og i takt med at flere og flere mennesker lærer at gøre brug af disse tilbud.

Social- og sundhedscentret er taget i brug

Ved formanden Hans Erik Hansen

Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig, som i 14 måneder har arbejdet ud fra de midlertidige lokaler i Lilienthalstraße, der har været udgangspunkt for aktiviteterne, mens der blev bygget et nyt domicil på vor grund i Skovgade. Udgangspunktet har været godt indrettet til vore mange aktiviteter, dog har fodplejen for Flensborg-området måttet flyttes nærmere byens centrum. Her fandtes en passende ledig lejlighed i Plaetner Stiftelsen i Møllegade, hvorfra den kunne udøves. Ellers har sundhedsstationerne ude i landsdelen og vore røde biler som vanligt præget billedet og vist vor tilstedeværelse blandt mindretallets medlemmer.

Skoler og børnehaver under Dansk Skoleforening for Sydslesvig har året igennem været jævnlige besøgt af vore læger og skolesundhedsplejersker, der udfører arbejdet i overensstemmelse

Formand Hans Erik Hansen ved indvielsen af social- og sundhedscentret den 9. juni 2006. (Alle fotos: DST)

med de tyske bestemmelser på området; dog med en klar skelen til, hvad det udføres på det tilsvarende område i Danmark.

I den forbindelse har der været gennemført en livsstilsundersøgelse i skolerne også omkring begrebet fedme blandt børn, og undersøgelsens resultater har været gennemgået i skolerne. Til forebyggelsen af denne uheldige udvikling blandt børnene har vi været i den gode situation, at vi har haft vort kystsanatorium i Hjerting, hvor man har været i stand til at følge forebyggelsen op over de længere perioder, som børnene tilbringer deroppe i den dejlige natur lige op ad Vesterhavet.

Plejen i hjemmene af vore svage og syge medlemmer har i årets løb været stigende og hjemmesygeplejerskerne har haft et travlt år rundt om i distrikterne, hvilket har givet et positivt udslag i økonomien. Men der er stadig stort behov for, at alle vore medlemmer gør hinanden opmærksom på vore sygeplejerskers flittige arbejde ude i distrikterne, og at alle bakker op om deres eksistens og sørger for at tilkalde dem – og ikke de mange konkurrerende tilbud på plejeområdet – når der bliver et akut behov for hjælp - ved at udtrykke ønsket om brugen af vore egne hjemmesygeplejersker hos deres læge eller på sygehuset i de påkommende tilfælde. Kun derved sikrer vi varigheden og beviser kvaliteten i vort arbejde.

Byggeriet i Skovgade har i det forløbne år været meget i fokus – lige fra den 26. juli 2005, hvor A.P. Møller Fondens direktør Ove Hornby lagde grundstenen, og over et særdeles vellykket rejsegilde den 23. september 2005 til

Social- og sundhedscentret blev indviet den 9. juni 2006.

kort før jul, hvor huset blev lukket af med vinduer og døre og varmen blev sat på.

I indeværende år er det siden gået rask med opbygningen af husets indre, således at det - som planlagt - sidst i april kunne afleveres til indflytning. Den officielle indvielse af huset har fundet sted i forbindelse med årsmøderne den 9. juni 2006. Vi har været glade, specielt fordi der var så mange af de indbudte gæster, som mødte op til denne store dag. Direktør Ove Hornby fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal overrakte nøglen til det nye social- og sundhedscenter.

I min tale på dagen sagde jeg:

»En lille tue skaber et stort læs – sådan let omskrevet vil jeg kendetegne situationen omkring oprindelsen af denne bygning. I foråret 2003 ønskede den daglige ledelse af vor organisation en mindre ombygning/hhv. tilbygning af den bestående barakbygning, der efterhånden var blevet for snæver både på den ene og den anden led. En arkitekt blev spurgt om mulighederne herfor og indledte forberedende undersøgelser. Disse gav kort fortalt afsløring af et større svampeangreb flere steder i huset, og forretningsudvalget fandt det ikke forsvarligt at koste

penge på en 60 år gammel bygning i den tilstand.

I februar 2004 vedtages det at gå efter en nybygning på grunden Skovgade 45, og foråret og sommeren går med, at medarbejderne i samarbejde med arkitekten opstiller det behov, som vi stiller til et nyt hus – efter det nutidige og fremtidigt overskuelige behov. Efter fastlæggelse af tegninger og omkostningsoverslag er vi i september 2004 så vidt, at der kan gå ansøgning om midler fra fonde etc. af sted. Der vælges efter mundtlig forespørgsel og efter samtykke fra Det Sydslesvigske Samråd kun at forespørge én fond, nemlig A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal, og den 3. november 2004 modtager vi besked, at vi får tildelt 1,5 mill. €. Med stor glæde sætter vi sammen med arkitekten Glenn W. Dierking byggeriet i gang i april 2005.

I juni 2005 indgår meddelelsen om et tilsagn om 400.000 kr. til indkøb af inventar fra Grænseforeningen. Finanseringen er derefter stort set på plads. Som alle kan se, har vi fået et dejligt pænt hus for pengene og er glade for at kunne vise det frem. Det er blevet særdeles praktisk indrettet, og det ligger som et markant tilkendegivelse af vor tilstedeværelse i vort samfund her

ved en af hovedindfaldsveje til den indre by.

Der skal i dag sammen med den store tak til vore donatorer lyde stor ros og anerkendelse til arkitekterne og til de mange håndværkere, som flittigt har arbejdet på husets tilblivelse, for et særdeles godt og solidt stykke arbejde. Det er en fornøjelse at se et vel tilrettelagt og gennemført håndværk, som denne bygning repræsenterer. Enkelt og praktisk gennemført med overskuelighed og funktionalitet er vi sikker på, at det mange år ud i fremtiden vil tjene sine formål til gavn og glæde både for de deri arbejdende medarbejdere og for hele det danske mindretal i Sydslesvig. Men sådan et hus forpligter, og vi vil arbejde på, at vi med dette smukke hus som udgangspunkt vil gøre os endnu mere synlige og aktive for løbende at forbedre sundheden blandt vor befolkningsdel nu og i fremtiden.«

Budgettet balancerer

Selvom årets budget nu balancerer, er der stadig behov for stor opmærksomhed fra forretningsudvalgets side omkring økonomien, og at vi sikrer, at vi får de midler fra tysk side, der tilkommer os til driften. Den for tiden væren-

Grænseforeningens formand Finn Slumstrup...

... og direktør for A.P. Møller Fonden Ove Hornby samt Erik Hansen ved indvielsen den 9. juni 2006.

de økonomiske tilstand i vor landsdel er ikke den bedste baggrund for at opnå økonomisk ligestilling ved vort arbejde i børnehaver og på skoler.

Derfor skylder vi Danmark en stor tak for støtte og velvilje til arbejdet for sundheden blandt mindretallets familier.

Også i år skal der lyde en varm tak til alle, der har sluttet op om vort arbejde i det forløbne år, det være sig vore politikere, tillidsfolk og foreningsmedlemmer i hele landsdelen.

Til mine kollegaer i forretningsudvalget, byggeudvalget og i Sundhedsrådet siger jeg tak for endnu et år præget af godt og engageret samarbejde. Alle medarbejdere og frivillige hjælpere i hele Sundhedstjenestens område og vore samarbejdspartnere i Danmark, Bennetgård og Kystsanatoriet i Hjerding, skylder jeg en stor tak for den udførte indsats i det forgangne år.

Regnskabet 2005

Ved forretningsfører Georg Hanke

Dansk Sundhedstjeneste har i året 2005 holdt nøje øje med den økonomiske udvikling i organisationen.

Kystsanktoriet i Hjerting.

på tandplejeområdet oprettet et koordineringssted for tandprofilakse. Det fører til indtægter på området, som er en del højere end før. I 2005 har vi modtaget 14.525 €. De samlede omkostninger har været 94.000 €. Danmarks andel udgør derefter 84,5%

Hjerting Kystsanktorium

Det samlede regnskab udviser:	2005	2004
Samlede driftsomkostninger	6.731.076,61 €	6.663.940,09 €
Samlede indtægter i Tyskland	3.764.817,52 €	3.655.578,30 €
Tilskud fra Danmark	3.041.599,94 €	2.987.766,32 €
Overskud/underskud	+ 75.340,85 €	- 20.595,47 €

På hjemmeplejeområdet kunne vi hente en merindtægt på ca. 15.000 €. Vi har budgetteret med ca. 25.000 € mindre, fordi udviklingen på SGB V-området (lægeordinationer) er uklart. På SGB XI – området (plejeforsikringen) har indtægterne været på samme niveau som i 2004. De samlede udgifter på området ligger på 1.48 mill. €, vore indtægter i det tyske system ligger på 661.101 €. Danmarks andel udgør 55,3%.

På skolesundhedstjenestens område er det fortsat kun Flensborg by der udbetaler et tilskud til dette arbejde med et beløb på 55.000 €. Vore ansøgninger for 3 år siden blev ikke tilgodeset fra Rendsborg-Egernførde amt, Slesvig-Flensborg amt og heller ikke fra Nordfrislands amt. De samlede omkostninger har været 585.000 €. Danmarks andel er 90,2%.

Sygekasserne i Slesvig-Holsten har

Vi er glade for, at Skoleforeningens børnehave- og skolebørn, som af helbredsmæssige grunde har behov for et rekreationsophold, fortsat kan få hjælp på Kystsanktoriet i Hjerting. Forretningsudvalget har besøgt sanatoriet i 2005 og kunne konstatere, at det er et godt sted for vore sydslesvigske børn. Det er ejeren, Danmarks Lungeforening, der driver og administrerer stedet for os. Af økonomiske og faglige grunde har vi for 3 år siden reduceret børneantallet fra 25 børn til 18 børn. Disse 18 børn udgør nogenlunde det behov, der er i Sydslesvig. I starten har det været uklart hvor højt besparelserne kunne blive.

Vi har betalt i året 2004	898.194,- €
Tilbagebetaling i 2005	118.243,- €
Driftsudgifter reelt i 2004	779.951,- €

For os er det nu vigtigt, at regnskabs- og budgettal i fremtiden skal hænge sammen i det pågældende regnskabsår.

Der er blevet ført forhandlinger med Danmarks Lungeforening om en ny kontrakt, der har en løbetid på 5 år (fra 1.1.2007 til 31.12.2011). Inden kontrakten blev underskrevet, har vi ført samtaler med Skoleforeningens ledelse.

I år 2005 har godt 100 sydslesvigske børn i alderen 4-13 år haft et oplevel-

sesrigt og helsebringende ophold i naturskønne omgivelser på Hjerding Kystsankatorium. Skolebørnene undervises dels på Kystsankatoriets egen skole, dels på Hjerding skole, hvor børnene undervises i de kreative fag. Et opholds varighed er typisk 8 uger, dog kan opholdets varighed tilpasses det enkelte barns behov, hvis det er nødvendigt. Egenbetalingen er 3,80 € pr. uge. Et ophold anbefales til børn med astma-/allergisygdomme, børn med vægtproblemer og børn, som af anden grund trænger til et rekreationsophold. Anmodning om ophold rettes til den lokale skolesygeplejerske, som efter aftale med forældre og institutionen udfærdiger og indsender ansøgningen.

Børnene har på Kystsankatoriet gode muligheder for fysisk udfoldelse enten udenfor på det velindrettede legeareal med bålplads og "Tarzanskov", ved stranden eller i motionsrummet. I løbet af opholdet deltager børnene i forskellige arrangementer. Der har været mulighed for at besøge f. eks. Esbjergs Fiskerimuseum, Svømmestadion Danmark, udflugter til Esbjerg by, fisketure i Ho bugt med Kystsankatoriets båd "Rislum", udflugter til tivoli Friheden i Århus, Odense Zoo, Tinglev vandland og til Fanø.

Danmarks Lungeforenings formand Johannes Flensted-Jensen med direktør Charlotte Fuglsang og Sundhedstjenestens 1. næstformand Randi Kuhnt ved forhandlingerne i København.

Anden aktivitet

På socialrådgivernes område har mindretallets organisationer, via global bevillingen fra Kiel, betalt 42.624 € til denne service for alle mindretallets medlemmer. Dette område har samlet kostet 141.000 €. Danmarks andel er 69,8%.

Fodplejen for pensionister har i året 2005 givet indtægter på 41.308 €. Dette beløb kommer sammen på grund af "kundernes" betalinger. Pt. koster hver behandling 12 €. Andre, der tilbyder fodpleje i Slesvig-Holsten, tager ca. 14-15 €. Omkostningerne på området har været 88.000 €. Danmarks andel er 53,1%.

For tiden har vi pensionsudbetalinger til 15 pensionister, der i året 2005 samlet udgør en sum på 170.311 €.

Dansk Alderdomshjem

Dansk Alderdoms- og Plejehjem i Flensborg havde i 2005 samlede egne indtægter på højde med 2.319.400 €. Fra Danmark har vi fra Sundhedstjenestens regnskab overført 168.000 € til alderdomshjemmet regnskab. Resultatet er derefter et underskud på 44.328 €. Vi har også i 2005 ført plejesatsforhandlinger med plejeforsikringen og Flensborg bys socialforvaltning. Forhandlingerne har ført til en fremskrivning på ca. 3%. De nye plejesatser gælder fra 1.2.2006:

	2006	2005
Trin 0	54,51 € pr. dag	53,83 €
Trin 1	71,66 € pr. dag	69,85 €
Trin 2	83,91 € pr. dag	81,30 €
Trin 3	96,16 € pr. dag	92,74 €

Den bestående lønftale med husets personale går til 31.12.2006. Hjemmet kan ikke klare sig helt uden hjælp fra Danmark endnu. For året 2006 budgetterer vi foreløbig med 100.000 €.

Pensionistboligerne

I pensionistboligerne Clementshus i Bredsted har vi fugtigheds- og svampeproblemer. Der er blevet lavet beregninger på, hvad det vil koste at få løst problemerne på den mest gunstige måde. Tilbuddet ligger på ca. 120.000 €.

Forretningsudvalgets medlemmer er ikke meget for at investere i udlejnings-bygninger, som i forvejen økonomisk ikke kan hvile i sig selv. Problemet er, at der ligger lån på huset på ca. 250.000 €. Udvalget vil i nærmeste fremtid træffe en afgørelse om, hvordan vi i fremtiden vil omgås med vore pensionistboliger i Flensborg, Læk og Bredsted. I Flensborg og Læk er det ligeledes lånene, der belaster økonomien.

Steensen-Stiftelsen i Læk kunne holde 25 års jubilæum den 15. juni 2006. Ved en lille komsammen med beboerne kunne Sundhedstjenestens forhenværende formand pastor emer. Paul Tappe fortælle, hvordan huset blev til i 1981. Der var dengang uenighed omkring beliggenheden, fordi grunden lå op mod kirkegården i Kirkegårdsgade. Der gik 3 – 4 år, inden man havde samlet penge sammen til formålet. Der er 16 lejligheder i bygningen plus et pænt mødelokale, som benyttes godt af de stedlige danske foreninger. Husets beboere kom ved snakken over bordet

Steensen-Stiftelsen i Læk holder 25 års jubilæum: Hanne og Paul Tappe t.h. får en snak med Karl Kring.

Hans Erik Hansen, formanden for Sundhedstjenesten, byder velkommen til grundstensnedlæggelsen. Generalkonsul Henrik Becker-Christensen og direktør Ove Hornby lytter opmærksomt.

med ønsket om, at der er behov for en elevator i huset. Der er tale om, at man vil samle penge til dette formål.

Social- og sundhedscentret i Flensborg

I april 2005 startede arbejdet på vor grund i Skovgade 45 i Flensborg. Den gamle barakbygning blev revet ned i løbet af få dage. Naturligvis har der været lidt vemod tilstede fordi bygningen i over 50 år har været medarbejdernes daglige opholdssted.

Rejsegildet kunne på grund af dygtige håndværkere allerede festligholdes den 23. september 2005. Det var en dag med rigelig solskin og veloplagte gæster. Social-, sundheds- og administrationsbygning blev færdig i starten af maj 2006. Indvielsen blev afholdt årsmødefredag den 9. juni 2006. Fra personalets side vil jeg gerne komme med en stor tak til forretningsudvalget, der har støttet vort ønske omkring denne

A.P. Møller Fondens direktør Ove Hornby lægger grundstenen den 26. juli 2005.

Dannebrog over rejsegildet.

Formanden byder velkommen til rejsegildet.

Der var ca. 100 gæster til rejsegildet.

nybygning. En stor tak naturligvis også til A.P. Møller-Fonden, der har muligjort denne bygning pga. med en flot donation på 1,5 mio. €.

Tak

Til sidst vil jeg gerne sige tak til alle medarbejdere i Sundhedstjenesten og på Dansk Alderdomshjem, forretningsudvalgsmedlemmer, sundhedsrådsmedlemmer, alderdomshjemmets

støttekreds og alderdomshjemudvalget, medarbejderne på Hjerting Kystsanatorium, medarbejderne på Bennetgaard og alle medlemmer af mindretallet, der støtter det arbejde, vi udfører for de trængende mindretalsborgere. Vi skylder Seksmandsudvalget tak for den støtte, de i mange tilbageliggende år har vist os. Tak også til Indenrigs- og Sundhedsministeriet for den økonomiske hjælp igennem mange år.

Det Sydslesvigske Sundhedsråd 2006/07:

Sunesen	Mette	Dansk Skoleforening
Oetzmann	Michael	Dansk Skoleforening
Dr.Schaefer	Anneliese	Dansk Skoleforening
Kuhnt	Randi	Dansk Skoleforening
Jessen	Udo	Dansk Skoleforening
Jessen	Svend E.	Dansk Skoleforening
Martensen	Michael	Dansk Skoleforening
Bjerringgård	Martin	SSF Flensborgamt
Zuschke	Birgit	SSF Flensborg By
Jessen	Jørgen P.	SSF Gottorp Amt
Meyland	Bente	SSF Sydtønder amt
Buntkowski	Sonja	SSF Husum/Ejdersted
Martin	Joachim	SSF Rendsborg /Egernførde
Schultz	Maren	SSF Flensborg by
Christiansen	Enke	Friisk Foriining
Sörensen	Annette	Husmoderforeningen
Fink	Ruth	Husmoderforeningen
Zilch	Traute	Husmoderforeningen
Erichsen	Annemarie	Kvindeforeningen
Michaelis	Bärbel	Kvindeforeningen
Huy	Marianne	Kvindeforeningen
Ørsted	Jacob	Dansk Kirke i Sydslesvig
Jacobsen	Viggo	Dansk Kirke i Sydslesvig
Skadhauge	Helle	Dansk Kirke i Sydslesvig
Kämper	Anne	SdU
Birkemose	Flemming	SdU
Bauch	Manfred	SdU
Wolhardt	Michael	SdU
Hansen	Hans Erik	Plaetner-Stiftelsen

Forretningsudvalget består af:

Formand Hans Erik Hansen, 1. næstformand Randi Kuhnt, 2. næstformand

Martin Bjerringgaard og bisidderne Enke Christiansen, Annemarie Erichsen, Ruth Fink, Viggo Jacobsen og Flemming Birkemose.

Ikke-solidarisk holdning rammer hele mindretallets arbejde

Af provst Viggo Jacobsen

Sydslesvigsk Forening har brugt mange ressourcer på at drøfte mulige årsager til den tydelige medlemstilbagegang. Set over en årrække er det store tal, vi taler om. Derfor har man også taget initiativer med henblik på atter at få medlemstallet til at stige.

Tilbagegang i medlemstal er ikke kun SSFs problem. Når mange af mindretallets medlemmer ikke føler trang til at markere deres tilhørsforhold ved solidarisk at støtte op om en af de centrale foreninger, sendes der ikke kun signaler om mindretalsengagement, holdningen rammer på en måde hele mindretalsarbejdet.

Den stabile tilgang af børn til børnehaver og skoler sat over for medlems-tilbagegang vidner særdeles tydeligt om, at det moderne mindretal prioriterer Dansk Skoleforenings arbejde. Dansk Centralbiblioteks stabile udlånstal er også imponerende, hvorimod flere af de øvrige organisationer og foreninger i stigende grad blot synes at blive betragtet som et muligt supplement.

Mere nuanceret

De bevilgende myndigheder har heldigvis en mere nuanceret tilgang til problemet. Vi skal dog inden for Dansk Kirke i Sydslesvig være forvissede om,

Dansk Kirke i Sydslesvig var sammen med andre danske organisationer repræsenteret ved »Ehrenamtsmesse« i Tyske Hus i Flensburg, hvor organisationer med frivillige, ulønnede medarbejdere præsenterede sig og deres arbejde. (Foto: SPT)

at menighedernes medlemstal har overordentlig stor betydning. Også vore medlemstal sender et vigtigt signal, idet de er med til at fortælle, om mindretallet vil være kirke på folkekirkelig vis.

I DKS befinder vi os dog på en måde i et dilemma, for på den ene side kan vi leve i fred og fordragelighed med den tyske søsterkirke, fordi vi takket være det uundværlige tilskud fra den danske stat ikke er nødt til at føre en aggressiv medlemshvervning.

På den anden side betragtes vore medlemstal med kritiske øjne fra de bevilligende myndigheders side.

Budgettet

Kirkerådet er ikke en direkte forhandlingspartner vedrørende budgetansøgning i forholdet til Kirkeministeriet, men kirkerådet gik ved budgetforhandlingerne med 6-mandsudvalget i marts i endnu højere grad end tidligere ind på DSUKs samlede bevilling til kirkelig virksomhed i Sydslesvig, hvor vi bad om støtte fra 6-mandsudvalget til, at bevillingen fremskrives, så den for 2007 tager højde for overenskomst-mæssige lønstigninger.

Takket være uundværlig hjælp fra 6-mandsudvalget lykkedes det i efteråret DKS at gøre kirkeministeriet opmærksom på, at vi set over en årrække ikke har fulgt udviklingen sammenlignet med de øvrige danske organisationer i Sydslesvig, der modtager deres tilskud fra Undervisningsministeriet.

Kirkeministeriet argumenterer imod en imødekommelse af vore ønsker ud fra en henvisning til antallet af medlemmer pr. præst både nord og syd for grænsen til Tyskland.

Antal medlemmer

Det samlede tal for antallet af medlemmer i menighederne under DKS er 6.726 i 2006. Det er en tilbagegang på 32.

Dette tal må undre, når der spores glædelig fremgang både hvad angår deltagere ved almindelige gudstjenester og de særlige børnehave- og skolegudstjenester. Det skal fortsat betones, at det danske Sydslesvig er nødt til at vise, at det vil være kirke, hvis det vil bevare menigheder og embeder.

Set hen over året fejres der danske gudstjenester ca. 70 forskellige steder i Sydslesvig.

Menighedsfusion

Karby danske Menighed er blevet sammenlagt med Kappel danske Menighed.

DKS er i dag et forbund af 35 menigheder.

Mål, delmål, formål

Rigsrevisionen har anbefalet, at (Undervisnings-)”ministeriet ved gennemgangen af foreningernes regnskaber lægger vægt på, at foreningerne indarbejder oplysninger om aktiviteter og resultater i lyset af foreningernes formål i årsberetningen i årsregnskabet”.

Hvordan DKS skal leve op til denne anbefaling, kan der vist ikke siges noget fast om. Rigsrevisionen skriver dog også i samme rapport, at ”foreningernes formål i praksis (bliver) de aktuelle delmål for tilskudsordningen”. Således sker der en opfyldelse af målsætningen, idet de danske menigheder bestræber sig på at skabe rammer for det danske kirkelige liv så tæt på mindretallets medlemmer som muligt.

Minikonfirmander

Der ligger en ”udfordring” i kendsgerningen, at kun ca. halvdelen af en skoleårgang bliver dansk konfirmeret.

Lokalt har en del menigheder gode erfaringer fra arbejdet med mini-konfirmander. Indsatsen har vist sig at have en positiv effekt i forhold til arbejdet med og antallet af konfirmander. Der-

for har kirkerådet anbefalet, at menighederne prioriterer dette arbejde højt.

På tværs af sognegrænser

Det kan være befordrende for menighedslivet, hvis man lokalt kan arbejde mere sammen. Den nye skolestruktur med forventeligt stærke skole- og fritidsmæssige centre i forbindelse med fællesskolerne kan være til fordel for menighederne.

Bygge- og ejendomssager

Heldigvis er det sådan, at ikke alle emner i kirkerådsarbejdet koster penge. Men bygge- og ejendomssager gør.

Grundet DKS' satsning med nedrivning af den gamle præstegård i Aven-toft og nybygning blev det til store udgifter i 2005.

I 2006 har præstegården på Sild krævet en gennemgribende istandsættelse. Arbejdet blev hverken billigere eller lettere af, at den ca. 200 år gamle stråtækte frisergård fordrer nænsomhed og en løsning på problemerne, der tager højde for at vi har med et bevarelsesværdigt hus at gøre.

I bestræbelsen på at reducere vedligeholdelsesomkostninger generelt besluttede kirkerådet at afhænde den gamle præstegård i Nibøl samt konsulentboligen i Flensborg.

Gottorp Slotskirke restaureres

De danske menigheder i Slesvig har måttet tage til efterretning, at de fra årsskiftet 05/06 ikke har kunnet fejre deres fællesgudstjenester m.m. i Gottorp Slotskirke grundet kirkerummets restaurering, som forventes at vare til udgangen af 2007.

Også på årsmødepladsen i Flensborg var Dansk Kirke i Sydslesvig med - bl.a. med en kirkequiz. (Foto: SPT)

Det er endnu uafklaret, om menighederne får mulighed for at bidrage til restaureringen. Viljen er til stede, idet menighederne ad den vej gerne vil udtrykke taknemmelighed over for slotstets ledelse og stiftelsen for imødekommenhed gennem mange år. Der er regelmæssigt blevet fejret danske gudstjenester inkl. kirkedagsgudstjenesterne i slotskirken praktisk talt siden afslutningen af krigen i 1945, og kirkerummet har været stillet gratis til rådighed.

Tilbygning i Bredsted

Med indvielsen af tilbygningen til Bredsted Danske Skole er der også blevet skabt bedre rammer for det folkelige liv på stedet, idet tilbygningen også rummer et større forsamlingslokale.

Bredsted danske Menighed har lagt sig i selen for at få indretningen tilpasset hhv. anskaffet nyt interiør, så der også kan fejres gudstjenester i dette multifunktionsrum.

Embedssager

Leif Volck Madsen, Egernførde, har søgt og fået bevilget afsked med pension med udgangen af august 2006. Der skal lyde en stor tak for indsatsen siden 1. august 1987. Et virke, der ikke kun er kommet menighederne til gode, men også kirkerådet samt kollegerne. Det har altid været velgørende og tankevækkende at møde den ubekymretthed, hvormed Leif Volck Madsen er gået til opgaverne. Præsteparret ønskes et godt otium.

Ny præst for Holtenå og Egernførde danske menigheder er Mads Peter Mønsted, som begyndte i sit nye embede den 1. oktober 2006.

Alvorlig sygdom har desværre siden begyndelsen af oktober 2005 forhindret Henrik True, Harreslev, i at arbejde.

Heldigvis er der tradition for samarbejde mellem Harreslev, Sporskifte og Hanved-Langbjerg danske menigheder, og af den grund var det naturligt at konstituere Elsebeth Villadsen i embedet.

Pænt sagt... Fra afskedssamvøret med pastor Leif Volck-Madsen (i m.). (Foto: privat)

Sct. Jørgen-Mørvig danske Menighed fortjener stor ros for den flotte jubilæumsfest i anledning af Kæthe Kühls 25 års jubilæum som menighedernes præst.

Menighedernes Børne- og Ungdomsarbejde

MBU-konsulent Thomas Hougesen favner bredt i arbejdet for de danske menigheder samt i tilrettelæggelse af kurser, lejre, indkøb til materialesamlingen mm. Han har opbygget en stor kontaktflade både nord og syd for grænsen.

Der er gjort gode erfaringer med en sprokkuffert med bibelhistorie, der har været på rejse hhv. er på rejse i danske børnehaver med en efterfølgende markering i den lokale kirke.

H.C. Andersen-året er også blevet markeret via MBU-arbejdet, idet 6 danske skoler og 180 elever har deltaget i et særligt projekt.

Igen i år har der været en stor fælles konfirmandlejr med 119 deltagende unge fra en stor del af menighederne.

Fra materialesamlingen på Dansk Centralbibliotek har der været 489 udlån af bøger og film.

Kirkeligt Samfund for Flensborg og Omegn

Kirkeligt Samfund for Flensborg og Omegn fyldte 100 år i efteråret 2005.

Fra pastor Leif Volck Madsens afskedsgudstjeneste i sommeren 2006. (Foto: privat)

Dette er blevet markeret med en foredragsrække i november.

Den 8. november 05 holdt dr. teol. Günther Weitling foredraget: "Sydslesvig siden Ansgar – et særområde i dansk kirkehistorie". Samtidigt med jubilæumsmarkeringen blev hans bog "Fra Ansgar til Kaftan" om Sydslesvig i dansk kirkehistorie fra 800 til 1920 udgivet. 11 siders tætskrevne kildeangivelser er med til at fortælle, ikke kun hvor grundigt og omhyggeligt Günther Weitling er gået til værks; men også hvor omfattende arbejdet har været. Der er god grund til nok en gang at takke Studiefællesskabet for samarbejdet og Kirkeligt Samfund i Danmark for den gave, der i 2002 blev givet til bogudgivelserne.

Ked af det - eller glad? Fra afskedssamvøret med pastor Leif Volck-Madsen (i m.) i Egernførde. (Foto: privat)

Den 17. november 05 - som var 100 års dagen for det første bestyrelsesmøde i Kirkeligt Samfund for Flensborg og Omegn - holdt dr. phil. Lars N. Henningsen foredraget: "Kirkeligt Samfund for Flensborg og Omegn 1905 - brud eller kontinuitet?"

100 års jubilæet blev markeret med endnu en bogudgivelse ved Lars Henningsens og Johann Runge. Bogens titel er: "Sprog og Kirke. Dansk Gudstjeneste i Flensborg 1588 - 1921."

Et længe næret ønske om at få rundet den danske kirkehistorie i Sydslesvig af skulle hermed være imødekommet. Historien bliver selvfølgelig aldrig færdigskrevet. De tre nævnte forfattere skal have en stor tak for deres indsats.

Forholdet til Den Nordelbiske Kirke

Mange inden for vor kirke ser med bekymring på de økonomiske vilkår for Den Nordelbiske Kirke. Grundet den anstrengte økonomi må de ansvarlige beslutningsorganer bruge mange kræfter på udarbejdelse af planer og virkeliggørelsen af nye strukturer og nedskæringer. Således må det have været en tung beslutning for synoden at vedtage, at antallet af præstestillinger frem til år 2018 skal reduceres fra 1.176 til 1.000.

Ligeledes er det en barsk kendsgerning at skulle forholde sig til, at ca. 65% af medlemmerne i den tyske kirke ikke betaler kirkeskat. Når der stadig er mennesker, der melder sig ud af kirken, så har de højst sandsynligt hørt til de 35% betalende og ikke til de 65% ikke betalende.

En del overvejer helt sikkert deres medlemskab af økonomiske grunde. Presset bliver ikke mindre af, at gennemsnitslønnen i Tyskland på brutto 2.210 euro i 2005 kun steg med 0,5%, mens inflationen var på ca. 2,0%. Denne realitet gør sig selvfølgelig også gældende ind i vore rækker.

Antallet af biskopper i Den Nordel-

biske Kirke reduceres. Kirkerådet har ved tidligere lejlighed peget på betydningen af embedet i Slesvig.

Dansk-tysk præstestævne

Rektor Eberhard Harbsmeier, Teologisk Pædagogisk Center i Løgumkloster, har sammen med biskopperne taget initiativet til det første dansk-tyske præstestævne i marts 06, hvor præster fra flertals- og mindretalskirkerne nord og syd for grænsen gennem foredrag og debat fik mulighed for at sætte sig ind i hinandens forhold, tradition, selvforståelse og vilkår. Succes'en vil blive forsøgt gentaget næste år. Denne gang med Christian Jensen Kolleg i Breklum som mødested.

Det sydslesvigske Samråd

Samrådet har fået megen presseomtale i årets løb. Det er ingen hemmelighed, at nogle i samrådet ønsker at gøre samrådet til et overordnet organ, til hvilket de sydslesvigske organisationer skal afgive kompetence.

Kirkerådet er af den opfattelse, at så længe de i forbundet organiserede menigheder er tilfredse med den struktur, de beslutningssammenhænge og den kompetencefordeling som DKS har, og så længe, der ikke dikteres os initiativer fra bevillingsgiveren, vil der heller ikke blive afgivet kompetence til samrådet.

Kirkerådet er tilfreds med, at samrådet er et rådgivende samarbejdsorgan, ligesom kirkerådet ønsker den tradition videreført, at der kun træffes bindende afgørelser i samrådet, der bygger på drøftelser og enighed i de deltagende foreninger og organisationers respektive organer.

Dette er et uddrag af beretningen fra kirkedagen. Ønskes hele beretningen, er den tilgængelig på www.DKS.folkekirken.dk eller man kan rekvirere en kopi på kirkekontoret.

Give kendskab til dansk kirkeliv og debat

Af styregruppemedlem Sten Haarløv

Der var stuvende fuldt til årets første foredragsarrangement, nemlig det traditionsrige Hellig Tre Konger Møde. Mødet foregik i år i Ansgar Kirkens menighedslokaler i Åbenrågade, og inviteret var rektor for Teologisk Pædagogisk Center i Løgumkloster, Eberhard Harbsmeier. Han, der selv er opvokset i Tyskland, fortalte levende om bla. den tyske bekendelseskirke under krigen.

Heller ikke Grosbøll-sagen er gået sporløst hen over Sydslesvig. Kirkehøjskolen havde derfor valgt at sammenkalde til et foredrags- og debatmøde på Dansk Centralbibliotek den 7. februar om dette kontroversielle emne. Målt på fremmødet var interessen dog behersket, men sognepræst Agnete Brink fra Hasseris Kirke i Ålborg holdt et kompetent foredrag med titlen: "Tror Grosbøll på Gud - tror Gud på Grosbøll", og der udspandt sig en vis debat i forlængelse af Agnete Brinks synspunkter.

Selvom Kirkehøjskolen ikke står som arrangør af Christianslyst-mødet er dette årlige kirkelige og folkelige stævne dog i høj grad med til at tegne billedet af det danske kirkeliv i Sydslesvig. Christianslystmødet var den 31. marts - 1. april. Mødets gennemgående tema var i år var "Den store fortælling" med bla. foredrag om Dostojevski og kristendommens rolle i den moderne litteratur. Som altid var disse dage særdeles udbytterige og inspirerende for deltagerne. Næste års program vil blive omtalt i Kirkehøjskolens nye folder for 2007.

Flensborg Kirkehøjskole slog den 28. april dørene op i Flensborghus' store sal til en utraditionel aften, idet biskop Kresten Drejergaard causerede mun-

tert om "Fynsk Spiritualitet", hvorefter han sammen med sit Skovshøjrup og Omegns Swingband spillede op til dans. Det viste sig at være en vellykket kombination, og dansegulvet blev benyttet flittigt.

Den 5. september aflagde endnu en dansk biskop besøg i Flensborg, denne gang Ribes biskop Elisabeth Dons Christensen, som holdt et vedkommende foredrag med titlen: "Husk at vande hinandens tørstige kameler". Foredraget tog bla. afsæt i hendes nyligt udkomne og læseværdige bog *Det sårbare samliv. En bog om voksen kærlighed* (Rosinante 2005).

Sæsonen afrundedes i Sct. Jørgen danske kirke, hvor der var lejlighed til at møde den tidligere sømandspræst i Yokohama og London Poul-Erik Fabricius, som både holdt gudstjeneste og efter kaffebordet fortalte om "Fyrre år som dansk præst i øst og vest blandt seks af verdens religioner - og han bevarede troen"!

Flensborg Kirkehøjskole kan næste år fejre sin 50 års fødselsdag. Kirkehøjskolen blev påbegyndt i 1957 på initiativ af daværende Flensborg-præst Martin Nørgaard og har lige fra starten haft en bred opbakning fra de danske foreninger og institutioner.

Dette afspejler sig i den nuværende styregruppe, som har repræsentanter fra både Flensborgs danske kirker og kulturelle foreninger. Kirkehøjskolens formål er nu som dengang at give kendskab til dansk kirkeliv og debat.

I det perspektiv er der ikke så lidt at tage fat på for Kirkehøjskolen i de kommende år!

Klip fra MBUs arbejde i Sydslesvig 2005/2006

Af konsulent Thomas Hougesen

Høstgudstjeneste

I Rendsborg og Ansgar Kirke i Flenborg blev høstens gode resultat symbolsk fejret af spejdere og børnehaver.

Rockgudstjeneste i Slesvig

Sammen med 4 unge fra Slesvig holdt Ten Sing en Rockgudstjeneste i Pauluskirken, hvor tema var tro – håb – kærlighed. Der blev bla. sunget *Hva gør vi nu, lille du, If God had a name, She's is only happy in the Sun*. De 80 fremmødte fik en god oplevelse.

Konfirmandlejre på Rendbjerg

35 konfirmander fra Helligåndskirken og Valsbøl var på lejre i Rendbjerg.

Juleevangeliet fortalt på 400 meter

41 børn fra 1. til 6. klasse på Treja Danske Skole deltog i en oplevelses-/ julevandring. Pastor Marianne Gyldenkærne havde rollen som Kejser Augustus, der førte børnene gennem Treja på en vandring over 400 meter, hvor de fandt Ærkeenglen Gabriel og hyrderne undervejs til kirken.

Ca. 650 børn deltog i dette års julevandring i Frederiksstad/ Bredsted, Læk, Valsbøl, Rendsborg, Tønning, Treja og Helligåndskirken samt Ansgar Kirke i Flensborg.

Workshops

Med konfirmander fra Sdr. Brarup og Rendsborg med afsluttende ungdoms-

gudstjeneste, hvor de bl.a. fik vist, hvordan man spiller trommer og synger korsang.

120 konfirmander

deltog i år i konfirmandlejren på Christianslyst med påsken som emne. Konfirmanderne kunne vælge mellem forskellige workshops som rap, maling, sang, journalistik og dans.

Bibelhistorie på fortryllende vis

er et børnehave-kirke projekt i samarbejde med Centralbiblioteket, hvor historien om Noahs Ark bliver fortalt i børnehøjde i børnehaverne med afslutning i kirken, hvor Gospel Magic tryllede med en kanin, som han på fortryllende vis knyttede til historien om Noah og Arken. Børnene havde lært en morgensang på melodien "Bjørnen sover", som de sang i kirken. Børnehaverne havde lånt Centralbibliotektes sprogkuffert med bibelhistorie og kunne i et par uger fordybe sig i de gamle historier.

I projektet deltog:

Tønning og Garding Børnehave med afslutning i kirkesalen i Tønning; Sterup, Hostrup og Sørup Børnehaver med afslutning i Helligåndskirken i Flensborg; og Lyksborg, Tarp, Jaruplund og Sønderbrarup Børnehaver med afslutning i Tarp, Lyksborg og Sønderbrarup danske Kirker.

18 kursister

var mødt op til kursus "De andre, os

og Vor Herre - om Folkekirke og religionsmøde" i Løgumkloster med lektor Marie Monrad som underviser.

Studietur

Sammen med medarbejdere fra Folkekirkens Nødhjælp, KFUM & K i Danmark, Helsingør Stift og Danske Kirkers Råd var MBU på studietur til Bossey i Geneve. Formålet var at få kendskab til World Council of Churches og deres arbejde for retfærdighed, fred og forsoning.

Årsmøde

Kirkens kazoo quiz blev en stor succes på dette års årsmøde i Flensborg, hvor 300 børn og forældre besøgte kirkens telt.

Roskilde Festival

Igen i år havde MBU unge med til Roskilde Festival. 12 unge havde tilmeldt sig og fik en god oplevelse. I alt er der 45 unge tilknyttet Stilhedens Katedral, som ejes af Brorsons Kirken på Vesterbro.

Børn i Helligåndskirken i Flensborg. (Foto: T. Hougesen)

Et rigtigt godt år for aktieselskabet

Af chefredaktør og adm. direktør Bjarne Lønborg

Det forløbne år blev trods det stadig manglende økonomiske opsving i Tyskland et rigtigt godt år for aktieselskabet Flensborg Avis.

Ved udgangen af regnskabsåret 2005 kunne vi præsentere en omsætningsstigning, der udgjorde 7,1 procent i forhold til 2004.

I modsætning til mange andre aviser både nord og syd for den dansk-tyske grænse lykkedes det atter at holde abonnementstallet på et stabilt niveau med en lille tilbagegang i Sydslesvig, der opvejes af en lille fremgang nord

Chefredaktør, adm. direktør Bjarne Lønborg ved aktionærsgeneralforsamlingen 2006, der for første gang måtte lægges andetsteds hen end Borgerforeningen hhv. festteltet ved avisbygningen på Wittenbergvej, nemlig hotellet i Kobbermølle, fordi så mange aktionærer havde tilmeldt sig. Bag Lønborg: Tilsynsrådsformand Klaus-Erik Ramm. (Foto: FIA)

for grænsen. Det medførte en lille stigning i de samlede abonnementsindtægter i forhold til 2004.

På trods af den almene tendens på annoncemarkedet blev annonceomsætningen forøget med ca. 39.000 euro, der svarer til en stigning på 6,2 procent. Årsagen til stigningen er en nyudviklet salgsstrategi på vore hidtidige annonceområder samtidig med, at der fra tredje kvartal blev gennemført en annoncekampagne på den sydslesvigske vestkyst med en ny salgskonsulent, der i første omgang satte fokus på området Nibøl og Læk. Der har vist sig betydelig interesse hos potentielle annoncører i det lokale erhvervsliv i takt med, at annonceakkvisitionen er blevet fulgt op af intensiveret redaktionel dækning af området.

Trykkeridriften i selskabets kommercielle afdeling har ligeledes fulgt den positive udvikling med stigende omsætning i forhold til året før. I 2005 udgjorde stigningen i ark- og bogtrykkeriet 7,5 procent. I rotationstrykkeriet blev omsætningsstigningen i det forløbne år 11,1 procent. Dermed kunne vi atter øge den kommercielle afdelings nettooverskud fra 180.000 euro i 2004 til 193.000 euro i 2005.

Sænker tilskudsbehovet

Dette yderst vigtige nettoprovenu går ubeskåret til avisdriften og bidrager dermed til at sænke tilskudsbehovet til fremstillingen af Flensborg Avis. En betydelig del af de generelle prisstigninger på materialer og overenskomst-mæssige lønninger er således dækket af provenuooverførslen fra den kommercielle produktion i de to trykkeriafdelinger.

En løbende teknisk udvikling og mo-

dernisering af trykkeriet er derfor en vigtig forudsætning for, at den kommercielle afdeling også i fremtiden kan subventionere dagbladsproduktionen. Vi er derfor fortsat i gang med at udvikle standarden i vore egne trykkerier for at fastholde vor konkurrenceevne på et vanskeligt marked. De to trykkeriers effektivitet og kompetence i den såkaldte pre-production – forberedelsen til tryk – bidrager til selskabets uafhængighed og selvstændighed, som er livsvigtig for avisen.

Ny arktrykmaskine

Derfor besluttede vi i 2005 at erstatte vor gamle og nedslidte ca. 20 år gamle to-farve trykmaskine i arktrykkeriet med en ny og moderne fire-farve accidensmaskine. Det har medført, at hovedparten af de trykordrer, vi hidtil har givet ud af huset til produktion, nu kan produceres på den ny maskine med forøget indtjening til følge. Desuden kan vi tage imod mere avancerede ordrer samtidig med, at produktionstiden er reduceret.

Samtlige investerings- og leasingomkostninger til både den ny maskine og til andre maskiner i den kommercielle afdeling bæres udelukkende af denne afdeling og medfinansieres altså ikke af det danske statstilskud.

Selv om investeringerne kan synes betydelige i det seneste par år, har vi til stadighed haft for øje, at der skal sikres en fornuftig balance mellem et stabilt nettooverskud til avisproduktionen og de løbende investeringsbeløb.

Udvidet samarbejde med SSF

Der blev i det forløbne år truffet forberedelser til en udvidelse af avisens samarbejde med Sydslesvigsk Forening (SSF) om den ugentlige udgivelse af SSFs medlemssider Kontakt. I samarbejde med SSFs ledelse udarbejdede vor grafiske afdeling et nyt koncept for Kontakt, der nu har mulighed for op til otte sammenhængende sider forenings- og organisationsstof i avisens torsdagsudgave.

Samtidig blev der indgået en toårig samarbejdsaftale - mod hidtil etårige

Flensborg Avis var, som hvert år, også at finde på friluftsmødepladserne i Sydslesvig - ikke blot med en flot søndagsavis med referater fra alle årsmøderne fredag og lørdag, men også (som her i Flensborg) med et stort informationstelt. (Foto: SPT)

kontrakter - mellem SSF og avisen. Det sikrer avisen et forsat forhøjet oplag om torsdagen som basis for annonce-salg og for et udvidet kendskab til avisen hos SSF-medlemmer, der endnu ikke holder avisen. For SSF betyder det et solidt planlægnings- og kalkulationsgrundlag med faste priser for hele kontraktperioden. I den forbindelse er det værd at nævne, at forøget annonceomsætning på avisen som følge af det forhøjede torsdagsoplæg i virkeligheden kommer hele mindretallet til gode i form af indtægter, der ellers ikke ville være tilgået en af de mindretalsinstitutioner, der får del i den danske statsbevilling til Sydslesvig.

Samarbejdet med Skoleforeningen forlænget

Avisens samarbejde med Dansk Skoleforening for Sydslesvig om den regelmæssige udgivelse af Fokus-tillægget er ligeledes blevet forlænget. Også dette samarbejde har en tosidet effekt. Skoleforeningen har øget mulighed for at sende informationer til alle forældre med børn i de danske skoler og børnehaver, ligesom Flensborg Avis kan forsyne sin læserkreds med supplerende informationer om det danske skolesystem og sideløbende udbrede kendskabet til avisen til de modtagere af lørdagsavisen inklusive Fokus, som ikke er daglige læsere af avisen.

Vi har i avisens ledelse og tilsynsråd en ambition om, at disse to væsentlige samarbejdsprojekter i fremtiden kan blive suppleret med et yderligere samarbejde med de danske organisationer og institutioner i Sydslesvig – for på den måde at styrke den økonomiske helhed i mindretallet. Det kan bl.a. ske ved at holde service- og produktionsopgaver inden for mindretallet og dermed gavne den samlede økonomi.

Derfor opfordrer vi alle dele af mindretallet til at gøre brug af avisens produktionsfaciliteter med dets pre-press-funktioner såsom grafisk afdeling, sats,

layout-knowhow på højt niveau samt moderne teknik på alle produktionsniveauer inklusive hæftning og bogbinderi.

Sparekurs og samarbejde

De stramme økonomiske rammer for alle i mindretallet nødvendiggør ikke alene en meget stram sparekurs på avisen og i de øvrige institutioner og organisationer. Det kræver også samarbejde på mange forskellige fronter. Derfor ser vi det som en vigtig del af disse bestræbelser, at der nu er igangsat projekter om fælles indkøb, fælles servicefunktioner og andre former for koordination, der forhåbentlig vil give betydelige rationaliseringsgevinster for helheden.

Vi mener i den forbindelse, at vi på avisen kan bidrage med input til rationalisering på en række felter, efter at vi i løbet af de seneste ti år har gennemrationaliseret selskabet og dermed reduceret vore omkostninger ganske betydeligt. Det er sket ved teknisk modernisering, ændring i mange forskellige arbejdsgange, sammenlægning af funktioner og – hvor det gør mest ondt – ved reduktion af medarbejderstaben som følge af rationalisering.

Det har sammen med den forøgede egenindtjening reduceret selskabets tilskudsbehov på godt 30 procent i inflationsrensede tal i løbet af godt en halv snes år. Det har samtidig givet virksomheden et handlingspillerum til videreudvikling med det overordnede mål for øje stadig at øge egenfinansieringen af udgivelsen af Flensborg Avis.

Markedsføring

Til det formål hører naturligvis også en målrettet markedsføring af avisen på to fronter: Det gælder reklame for de ydelser, som vi kan tilbyde på vor primære funktionsfelt som nyhedsformidler i papiravisen og på forskellige elektroniske felter samt reklameaktioner til

imagepleje med det formål at gøre både dagbladet og vore øvrige service- og produktionsydelser mere kendt i offentligheden.

Det er i den forbindelse, at både avisens sponsorvirksomhed for tophåndbold i landsdelen og vor særlige online-service for sportsinteresserede skal ses. Det har således allerede vist sig, at de direkte live-ticker-transmissioner på internettet af håndboldkampe i den tyske Bundesliga sammen med email-formidling af sportsresultater og vore øvrige resultatlister på internettet har givet både papiravisen og virksomheden som helhed en betydelig udvidet platform.

Op til 4.000 brugere pr. gang kan vi registrere på avisens hjemmesider, når vi transmitterer håndboldkampe. Desuden har den ny netstrategi medført, at avisen på årsbasis har mere end 15 millioner forespørgsler og godt en million sidevisninger pr. måned på hjemmesiderne. Det er naturligvis et væsentligt reklameparameter i en situation, da det gælder om målrettet at

fastholde dagbladets salgstal og annonceomsætning i et dansk-tysk marked, der er plaget af tilbagegang i oplagstallene på de allerfleste aviser og vanskeligheder med at opretholde avisernes annonceomsætning.

Medie-konvergens

Vi bliver med mellemrum stillet over for spørgsmålet om, hvorfor vi ikke udelukkende koncentrerer os om papiravisen i stedet for at søge en vis mediekonvergens eller medie-sammenblanding. Til det kan jeg kun svare, at de seneste års erfaring i branchen entydigt peger på en fremtid med netop mediekonvergens. Vi vil ikke overlade den elektronisk baserede og online-formidlingen af nyheder til de elektroniske medier alene – selv om papiravisen selvfølgelig er og bliver virksomhedens absolut centrale bestanddel.

Vi er nødt til at være en del af en nærmest eksplosiv progressiv medieudvikling for at kunne promovere papiravisen i vore nuværende læsers og

Avisbussen og dens gæve piger er ganske naturligt med, når det danske mindretal præsenterer sig ved større arrangementer som her f. eks. ved Slesvig-Holsten-Dagen i Egerfnørde i maj. (Foto: SPT)

i potentielle læseseres bevidsthed. Det gør vi primært i bestræbelserne på at ændre på forholdet imellem den kendsgerning, at vore daglige 5.000-6.000 solgte aviser læses af ca. 20.000 mennesker. Det er ikke tilstrækkeligt, at vi har væsentlig flere daglige læsere, end der er medlemmer i mindretallets kulturelle hovedorganisation, for skal vi fortsætte processen med en permanent udvikling af papiravisen og en tilpasning til læsernes krav, er det afgørende at være med i medieudviklingen i et bredt perspektiv. Samtidig er det vigtigt at kunne byde abonnenter og læsere på supplerende informationer, der kan formidles af flere forskellige online-kanaler – i nærmeste fremtid suppleret med SMS-meddelelser via mobiltelefoner.

Kerneproblemet er ikke læsertallet

Flensborg Avis' kerneproblem ligger ikke i læsertallet. Det ligger i antallet af betalende læsere. Vi er ikke tilfredse med, at vi har flere læsere end de fleste andre aviser pr. eksemplar med knap fire læsere, når vi til kvalitets- og

produktudvikling har hårdt brug for flere betalende læsere.

For øvrigt venter vi, at læserne i nær fremtid også vil kunne abonnere på avisen i dens fulde udstrækning på internettet – mod abonnementsbetaling. Det kan specielt være interessant for læsere, som papiravisen ikke kan nå ud til i tide via vore traditionelle distributionskanaler.

I avisens løbende udvikling lægger vi naturligvis nøje øre og øjne til det, der sker på det internationale dagbladsmarked. Bortset fra den helt særlige udvikling, som de succesrige gratisaviser for tiden gennemgår i Danmark, er problemerne nogenlunde ens på de øvrige aviser.

32 europæiske mindretalsaviser

Dog er vi særligt opmærksom på, hvad der sker på de andre europæiske mindretalsaviser, hvoraf vi har særlig tæt kontakt til 31 i udgiverorganisationen Minority Dailies Association, som havde årsmøde her i grænselandet i foråret.

De fleste af disse aviser må – trods

Aktionærerne hyggede sig på aktionærsgeneralforsamlingen 2006. (Foto: FIA)

deres betydelige forskelligheder – kæmpe med nogenlunde de samme vanskeligheder som vi på Flensborg Avis. For os alle gælder det helt afgørende, at vi er tæt på læserne og på mange af vore primære kilder i vore respektive mindretalsorganisationer. Det rummer naturligvis mange fordele – men det har også i forhold til kilderne nogle ulemper, når det gælder om at forsvare den redaktionelle uafhængighed, som er altafgørende for, om vi som mindretalsaviser vil overleve den igangværende medierevolution.

Naturligvis skal vi tage vidtgående redaktionelle hensyn til mindretallets organisationer. Men vi skal samtidig holde en vis distance som iagttagere, til tider som kritikere og som analytikere i en form, som den forhenværende tilsynsrådsformand på avisen, Hans Parmann, for mange år siden kaldte »kritisk solidaritet«, i avisens relationer til dens nærmeste mindretalsomgivelser.

Kritisk solidaritet

Uden denne distance bliver avisen uinteressant for læserne, der for størstedelens vedkommende stiller krav til Flensborg Avis som til alle andre seriøse aviser og øvrige nyhedsformidlere – der ikke både kan være tilstræbt objektive og samtidig være en fuldt integreret del af de systemer, avisen skal beskrive, analysere og i nogle tilfælde kritisere. Langt de fleste læses tid er givetvis for kostbar til dagligt at beskæftige sig med et nyhedsmedium, der er ude af stand til også at stille de kritiske spørgsmål til sine kilder på læsernes vegne og foretage den fornødne analyse af de forhold, som mediet har til opgave at beskrive.

Det betyder imidlertid ikke, at avisens redaktion er uimodtagelig for kritik. Vi tager sågar gerne mod kritik, når den er begrundet. Kritik og læserundersøgelser, som vi jævnligt gennemfører – og som vi netop har gen-

nemført – er en vigtig del af grundlaget for den permanente produktudvikling. Dels kan kritik og læsersvar give inspiration til avisens udvikling, dels kan kritikken bidrage til at give nogle fingerpeg om, hvad læserne forventer af deres daglige avis – og hvilke temaer, vi i særlig grad skal koncentrere sig om.

Ekstraordinært frit debatforum

Derfor er Flensborg Avis' ekstraordinært frie debatforum så vigtig for både dagbladets udvikling og for læsernes mulighed for at komme til orde om emner, som optager dem, og som de ellers ikke har mulighed for at give udtryk for over for en større offentlighed eller over for myndigheder og politikere. Når det gælder den frie debat, som i Flensborg Avis adskiller sig fra de fleste andre medier ved kun at være begrænset af presseloven og straffeloven, bliver jeg nødt til at understrege, at læsernes frie ord intet har med redaktionens holdning eller kurs at gøre. Det er læsernes helt eget forum, som de selv forvalter og moralsk selv er ansvarlige for - selv om den ansvarshavende redaktør er juridisk ansvarlig.

Jeg vil imidlertid også understrege, at redaktionens åbenhed over for vidt forskellige synspunkter er begrundet i Flensborg Avis' demokratiske grundholdning om, at vi vil kæmpe til det yderste for retten til, at mennesker med synspunkter og holdninger, vi er uenige i, skal kunne komme til orde.

Avisens ledelse lægger den redaktionelle kurs

Men det ændrer intet ved, at den redaktionelle kurs lægges suverænt af avisens ledelse, og at vi aldrig lader os afpresse til at give artikler eller opinionsdannelsen en drejning, der ikke er i overensstemmelse med den udstukne kurs. Vi lader os heller ikke presse til fortællelser, hvis vore kilder el-

ler andre måtte have en individuel interesse i, at relevante oplysninger ikke når frem til læserne.

Det er en del af grundlaget for avisens troværdighed over for læserne og desuden en basis for, at Flensborg Avis ønsker at cementere sin stilling som nødvendighedens avis for mindretallet i stedet for ligegyldighedens avis – som den ville risikere at blive, hvis redaktionen lod sig koste rundt i mængden af folk, der fejlagtigt mener at kunne gøre krav på at være med til at udstikke den overordnede eller daglige journalistiske kurs.

Det absolut primære er selvfølgelig i den forbindelse den redaktionelle linie. Men avisens selvstændighed gælder også i forhold til resten af mindretallet som en erhvervsvirksomhed, der er reguleret efter aktieselskabslovens strenge bestemmelser. Avisen er i modsætning til de fleste øvrige mindretalsorganisationer ikke baseret på et foreningsprincip med en lang række pyramideopbyggede beslutningsorganer.

Avisens højeste myndighed er aktionærerne med deres og medarbejderens valgte kontrolorgan, tilsynsrådet. Herfra udgår der inspiration til selskabets daglige redaktionelle og administrative ledelse, ligesom rådet rådgiver om strategier for, hvordan ledelsen skal tackle problemer og finde løsninger, der kan sikre avisens eksistens langt ud i en fremtid, der utvivlsomt fortsat vil være præget af betydelige mediepolitiske ændringer og måske endog omvæltninger.

Ønsker spillerum og frirum

Det er ledelsens og tilsynsrådets inderlige ønske, at de øvrige organisationer og institutioner i mindretallet vil give avisen det spillerum og frirum, som er nødvendigt for at drive sober og seriøs journalistik uden betingelser og bindinger. Det er nemlig forudsætningen for, at Flensborg Avis også i fremtiden

kan fungere effektivt som det kommunikative bindeled, der er med til at holde sammen på en geografisk og holdningsmæssigt vidt spredt danske folke- del i Sydslesvig – og som samtidig kan være talerør for mindretallet og grænse- landet og danne opinion i mindretal- lets interesse.

Intet dagblad, som har en ambition om at være nødvendighedens avis, kan konstant være enig med alle læsere, informationskilder og de personer og strukturer, som den har til opgave at beskrive. Men det er vigtigt, at divergerende opfattelser i detaljen aldrig kommer til at skygge for den helhed, som Flensborg Avis - på en vis distance til de begivenheder, den beskriver - gerne skal udgøre sammen med de øvrige danske mindretalsorganisationer og de samfundskræfter i regionalområdet, som alle bidrager til at skabe de bedst tænkelige rammer for læserne og be- folkningen i området.

Katalysator og formidler

Endelig vil jeg nævne avisens helt særlige opgave som en slags grænse- landskatalysator og som formidler af informationer fra vor primære udgivel- sesområde til både Tyskland i syd og Danmark i nord. Vi har i redaktionen kontakt til mange andre nyhedsmedier, og vi benyttes i vid udstrækning som konsulenter og i kommentatorvirksom- hed i danske og tyske medier, der ikke har det grænseoverskridende og min- dretalsmæssige kendskab, som vor re- daktion råder over.

Ud over at give Flensborg Avis sta- tus i den omgivende medieverden er det en betydelig informationsfaktor i det brede trykte og elektroniske medie- billede uden for vort eget primære ud- givelsesområde i Sydslesvig og Søn- derjylland - og ud over avisens politis- ke opinionsdannelse, som har sine væ- sentlige mål i udgivelsesområdet kommuner, amter, delstaten Slesvig- Holsten og det regionale erhvervsliv.

Sparkende skriverkarle

Af formand Hans Christian Davidsen

Danmark er en brugsforening, sagde historikeren Palle Lauring engang.

Og journalistforeningen i Flensborg er en fodboldklub.

Den gamle engelske holdsport har i den forgangne sæson været foreningens mest driftsikre aktivitet. Mange journalister ser gerne fodbold, skriver gerne om sporten og kommenterer den gerne med værdiladede ytringer. Men desværre er antallet af sparkende journalister skrumpet, siden vi i 2005 tog en ugentlig omgang bold på programmet. Så vi har måttet hente forstærkning hos brugtvognsforhandlere, præster, annoncer-sælgere, lærere og andet godtfolk for at kunne stille hold. Men resultaterne har været slående: En afdanket mesterrækkespiller fra Haderslev FK har smidt 17 kilo, en AGF-fan er blevet bedre til at ramme målet, og en snakkemas-kine bliver nogle gange så forpustet, at den går på stand-by.

Ud over fodbolden har sæsonen 2006 heldigvis også være præget af faglige aktiviteter. I marts havde vi besøg af journalist og forfatter Niels Krause-Kjær, der er tidligere spindoc-tor og leder af journalistuddannelsen på Syddansk Universitet.

Niels Krause-Kjær fortalte ganske fremragende om medier, borgere og politikere, der holder hinandens dårlige vaner i skak. Han overbeviste tilhørerne om, hvordan den evige kamp om opmærksomhed kan være et alvorligt problem for demokratiet og fællesskabet.

Arrangementet foregik i Lofodsalen i Slesvig og var et samarbejde med Sydslesvigsk Forening og Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig.

Chefredaktør Bjarke Myrthu fra det

renom-
merede
bureau
Mag-
num
Photos
i New
York
gæste-
de os i
sep-
tember

En veloplagt Niels Krause-Kjær i Lodfodsalen i Slesvig. (Foto: M. Metzger)

og gjorde os klogere på digital journalistik, der adskiller sig markant fra den traditionelle avis-journalistik. Bjarke Myrthu er lidt af en kanon, og det kunne kun lade sig gøre at lokke ham til Flensborg, da vi havde Dansk Journalistforbunds kreds 3, Flensborg Avis og Dansk Centralbibliotek som medarrangører.

I september inviterede Flensborg Avis' læserklub, Bravissimo, læserne med på en sejltur på dampskibet Alexandra. Her gik Flensborg Danske Journalistforening ind og tilbød alle medlemmer en gratis billet til sejlturen på Flensborg Fjord – en sejltur, der efterhånden er ved at blive en god tradition med øl, dans, madkurve og levende jazzmusik.

Når Sydslesvigsk Årbog er kommet ud fra trykkeriet, ser vi frem til vor julefrokost i Aktivitetshuset i Flensborg i december. Her vil vor FDJ-medalje blive overrakt en god kollega, Klaus Nielsen. Han får medaljen for sin solide, kompetente og engagerede dækning af det europæiske Melodi Grand Prix i Athen. Klaus Nielsen havde helt selv betalt flybilletten til Grækenland samt hotelophold for at kunne dække begivenheden – selv om hans bankrådgiver havde frarådet ham denne altruisme.

En poositief kiiring, eefter dåt we et famiilikontingänt infjard hääwe

Foon formoon Jörgen Jensen Hahn

E lasmootetål önj e Foriining namt en poositief kiiring, eefter dåt we et famiilikontingänt infjard hääwe. Et as üs luked än nam en hiil ra junge manschne än bjarne ap. Fölkj koon seede, dåt üüs modärn profiil, wat we uk eefter бүten dreege, bai junge friiske gödj önjkamt.

Hü wid e noomeferanring deerbai uk en rul spaalt, leet ham swää seede. Et as üs luked än nam eefter e "Ferien fuar en nurdresk radio" än e Rökefloose nü uk e Dansk Centralbibliotek önj Flansborj as feriiin bai üs ap.

Et stjör heet ham önjt fergängen årbesiir nüügen tooche tu regulääre meetinge drääwed. Deertu kömen dan noch en ra ekstra drääwen foont geschäftsfäären stjör, diiljwis ma e geschäftsfäärer, e punghüüljer unti e kulturkonsulänt.

Nü tu e oufluup foont leest årbesiir

Di 5. moi 2005 wörd wider en sööme giilj üt e Carsten än Alfred Boysen Fång ferdiiljd. 2005 gängen 400 euro tu Risem Schölj for en schöljprojäkt önj

JEV pooscheseminaar 2005. (Foto: FF)

Famiilideege 2005 önj Jarplund. (Foto: FF)

Schottlönj, tu Christiane Bodenhagen for en nai fräsch schungeböök än tu en busfärd tu e Upstalsboom, weer e Interfrasche Rädj tu sin 50-iiri jubiläum lååsid häi. Dåt müülj foon e fång as, e fräsche spräke önj Nordfraschlönj tu stipen än tu bewäären. Huum önj e gung as ma en projäkt, wat di spräke foramheelpt, koon 2007 tu e moi wi bai e Friisk Foriining insäke am än latjen stipe.

Anke Joldrichsen än ik san foon e 4. bit 8. moi mawään tu e FUEV-kongräs önj Bukarest. Antje Arfsten än Anne Hahn hääwe e Foriining bai en FUEV-seminaar foon e 9. bit 12. juuni önj Disentis/Schweiz repräsentiiird.

Di 12. moi 2005 wus üusen ålereklub aw uurs-ütfluch eefter Hüsem tut Nissenhüs än et slootkafee. Ja drääwe jam ma ütnoome foon en samerpause åltens iinjtooch önj e moune ma önjtwasche mååst 25 manschne bai kafe än kääge önjt Galerie Café önj Lunham. We koone Luise Clasen tunk seede for har baiibliwen årbe ma diheere floose. Deer wårt fort mååst

wat spaald, ouers uk oofting en frasch stuk forleesen unti wat fordreegen, sü as bai en besäk foon trii schöljbjarne, wat bai e frasche forleeseweedstrid wünen hain.

Bai e Rökefloose jeeft et en nai än forålem jung stjör ma Marie Hahn as forswüset. Ja hääwe naie statuute fungen, än üusen kultuurkonsulänt heelpt ja en lait önj e gung.

We wjarn önj Sønderborg ma deerbai, as dat jubiläum foon da Bonn-Kuupenhuuwener ferkläåringe ma Schröder än Fogh Rasmussen fiird wörd.

Bai e loonsregiiring önj Kil as Caroline Schwarz tustandi wörden for da manerhäide önjt lönj. We hääwe har tu harn naie apgoowe gruteliird än üs gliktidi bai Renate Schnack ma en inlåasing tu en ääsen mat stjör betunked.

Over paingsten wus e Foriining et jarst tooch ma en äinen woin bait "paingstwoinkäären" aw Fäär deerbai. Än foon e 13. bit 15. juuni hain we

üusen geschäftsfäärer än üusen kultuurkonsulänt aw frasch fiiljtuur schakd, as heelp for Christiane Bodenhagen harn frasche eeftermadifloose. Dat tooch hain ja jare taltlooger aw Nordströnj bai famiili Sörensen önj e tün apsoin.

Foon e 9. bit 16. juuli wus üusen kultuurkonsulänt ma en floose junge manschne foon Fäär än e fääste wål aw jöögedspräkeräis önj Cornwall.

Sunt e 1. juuli hääwe da däänsche, friiske, sorbe än sinti/roma en gemiinsoom manerhäidekantoor önj Berlin. Di sekretäär, wat ma en huulew stää instald wörd, as ma Thede Boysen en bekänden moon üt üüs jarn wörden. We gruteliire ham tu di naie buntje.

Önj di tuhuupehäng schal heer nåmd wårde, dåt we ma e bundeskanzler fotografiird wörden, mör tid häi'r dan ai for da manerhäide. Bait banenministeerium wörd en "berådjenen ütschus for frååge foon e friisk manerhäid" inruchted, weer e Foriining döör e formoon repräsentiiird wårt.

Friisk-däänsch karaooke: »Tag der deutschen Einheit« önj Kiel 2./3. septämber 2006. (Foto: SPT)

Friisk Foriinings Manfred Nissen (l.) önj Schleswig-Holstein-Tag di 25. moi önj Eckernförde. (Foto: SPT)

Foon e 17. bit 30. juuli wjarn gödj 150 junge manschne üt gäns Europa heer önjt gränslönj tu en internatsjonaal jöögedkonferäns, wat "Cultures in Dialogue" hätj. E Foriining wus as repräsentant for da nordfriiske ma önjt forårbe inbünen än heet ma trii junge lasmoote uk aktiif diiljnümen da 14 deege.

Önjstää for en traditsjonälen feriiinsütfloch heet e Foriining ouert waagiinje 27./28. august 2005 en bustuur tut 50-iiri jubiläum foont "Friesische Manifest" eefter Ååstfraslönj tu e Upstalsboom önjbin än organisiird. Deerma ferbünen hain we en naiformuliiring foont manifäst forsloin, weer e Interfriiske Rädj nü ouer bereet.

Di 22. septämber wörden da naie twääspräkete schilde aw e boonsteege twasche Hüsem än Weesterlön ofitsjäl inwaid. E Frasche Rädj häi et projäkt döör bundesmadle eefter en forsliik foont Lars Harms än e Friisk Foriining amseet.

Üüs Friisk Harfsthuuchschölj gäng foont e 30. septämber bit tu e 3. oktober 2005 aw e Knivsberg önj Nordslaswik for ham. E frasche teoterwörkschop, wat arks iir foont en oudern feriiin döörfjard wårt, wus en diilj foont harfsthuuchschölj. We hain ma wale bloot wäksne än ålere jöögedlike lååsid än deerfor en waag

läåsen önj Jarplund en friisk familiiseминаар (7. – 11. oktober) for bjärne än jare ålerne önjbin. Tuhuupe tu biise seminaare kömen dan uk üngefäär sü maning, as wat we ouers tut huuchschölj begröote koone.

Di 5. oktober wus üusen klub for da ålere lasmoote aw harfstütfloch eeffert dānsch. Önj Tuner beseechten ja et museum än jare kafe fungen ja önj Möögeltuner.

Di 23. oktober wörd üusen lasmoot Reimer Kay Holander for sin fertiinste ma e Hans-Momsen-pris üttiikend.

Di 22. nowämber 2005 wjarn gödj 20 moon foont üusen ålereklub tu besäk bai e Foortufter "frasche eeftermadi". Dāt schint tu en traditsjoon tu wården: ja wjarn uk ål iinjens önjt Galerie-Café wään.

Önj e jülmoune füng üusen ålerefloose dan wi besäk foont Christiane Bodenhagen ma hare schöljbjærne üt Bräist, wat for en fiirliken adwānts-eeftermadi söriden.

Üüs wunterfäst fiirden we di 3. februar 2006 ma 130 lasmoote än geeste aw Bungsil, deermade uk et jarst tooch di huuchste repräsentant foont Nordfraslönj, krispräsident Helmut Wree. Eefter grāinküüljååsen, en korten berucht ouert iir än en pāår gröötnise fjarden hu junge manschne et kameedistuk "Danny Superstar" fort jarst tooch öfentlik ap. Dāt stuk wus ma heelp foont Güde Boysen, Anne Paulsen-Schwarz än Gary Funck bai üüs familiideege än aw en ekstra teoterwaagiinje inööowed wörden.

Et biikebrānen, di 21. februar, wat we tuhuupe ma da Ååstermāåringen än e Rökefloose organisiire, häi en pāår mör geeste fertiinjd hädj, ouers aw en täisdi as et ai gāns sü iinjfāch än soomel sü maning tuhuupe. These Boysen hül en gou biikenreede, än et teoterstuk amt "rümshap Manigfual" füng foont puublikum en lungen än fertiinden baifål. We hain uk jarlik wi besäk foont en floose kornsche waane. Ja hāåwe jam as geeste foont e Foriining määst

ooge deege heer önjt lönj aphülen än san ma e frasch kultuur bekänd wörden.

Eeftert jarst iir ma 16 stüne friisk webraadio önj e waag muursten we nü tu e 1. april 2006 e siinjetid anere. Ouf nü koon huum Gary Funck unti Ingwer Boysen åltens di fraidi foon e klook tiin bit tweelwen hiire. Widerhåald wårt et dan diseelwie dái foon fiiw bit soowen. Ik hoow ouers, dåt da biise ai lung åliine bliwe än jam uk bål wi oudere fine, wat lust hääwe än määg en friisk raadio. E äame kanool weestküst ouernamt widerhaane et program än stroolt et di saneene foon nüügen bit alwen üt.

Wat deer ouers nuch schänj as

Sü as arks iir heet e Foriining et bjarnetünsårbe önj e gemiinde Risem-Lunham ma knåp 500 euro stiped.

We hääwe uk tou filmprojäkte stiped, wat önjt beruchtsiir klåår wörden: Claas Riecken san film ouer "Nordfraschlönj önj e 70er iirnge" wörd önj Hüsem for en grut puublikum wised, än Anne Goltz harn film ouert Sölring häi di 20. februar önj Weesterlönj premjääre.

We årbe widerehaane gödj ma Risem Schölj tuhuupe än heelpe e bjarnetün wat önj e gung ma en pår frasche aktiwitääte.

Foon "Nais aw frasch" san 2005 numer 20 än 21 ütkiimen.

We hääwe en pår naie awklaawere produutsiire leet, am uk sü üüs strääwen for en äin friisk identitäät dütlük tu määgen.

Üüs hüüsesid heet en nai oonlas ma en bääder struktuur än en pår naie side fungen. Üusen geschäftsfäarer sörít deerfor, dåt e informatsjoone uner friiske.de aw e naiste stånd hülen wårde.

DEN SLESVIGSKE KVINDEFØRENING - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:

Overgik langt aktiviteterne fra året før

Af formand Annemarie Erichsen

1. januar 2006 havde Den slesvigske Kvindeforening 837 medlemmer fordelt på 25 kredse, det var 5 færre end året forinden. Glædeligt er, at Treja/Ørsted-kredsen er kommet igang igen med unge forældre på Treja Skole; til gengæld har Skt. Peter, der til sidst kun havde et enkelt medlem, mistet sin status som kreds.

I året 2005 er der rundt om i kredsene blevet holdt 363 møder, der har samlet 5.064 deltagere; det svarer til en stigning på 32 møder og 674 deltagere, så vi har langt overgået aktiviteterne året forinden.

Emnerne har været forskellige: fra

H.C Andersen-foredrag, stavgang, aromaterapi, diabetes, frisurer, rejseforedrag, maddemonstrationer, by- og havevandring, teparty, galleri- og butiksbesøg, besøg af udstillingen af kgl. kobbetøj, introduktion til brug af bogbussen, biograf- og teaterture til korte eller længere kurser i alt muligt husflid. 22 udflugter har ført kredsene til Landdagen i Kiel, Störtebecker-festival på Rügen, Hundertwasserbanegården i Uelzen, men også til Kobbermøllen, Papirmøllen og Christiansen-Park i Flensborg eller Holmen og Globushuset i Slesvig eller bare på cykletur i nabolaget.

På distriktsplan har der været majstævne i Ladelund med 70 deltagere,

70 års-jubilæum i Tønning med bestyrelser og gæster fra hele Ejdersted og en bustur til Egersund julemarked for Flensborg Syd distrikt med 37 deltagere.

Til alt det kommer yderligere 25 møder, hvor den lokale Kvindeforening har assisteret fortrinsvis SSF ved årsmøder, sankthansfester, julemarkeder, ældrearrangementer, amtsældrefester, julefrokoster og fremstilling af juledekorationer og julepakker til SSF-distriktets ældre.

Kvindeforeningen er i samarbejde med SSFs Humanitære udvalg ansvarlig for 4 ældreklubber i Tønning, Humptrup, Læk og Skovlund/ Valsbøl, og dette klubarbejde har samlet yderligere 2.500 deltagere.

Hovedstyrelsen har siden sidste indberetning arrangeret en del møder, der har samlet medlemmer fra alle kredse.

I september 2005 holdt vi aktivitetsdag på Valsbølhus; der kom 20, der be-

skæftigede sig med dominostrik, æske-syning og billedramning, havde det fint med hinanden og fik bestilt noget dagen igennem.

22. oktober 2005 holdt vi efterårsstævne i Læk, hvor der kom 90 medlemmer. Om formiddagen hørte vi Maria Zickert Sørensen på stilfærdig og fin vis fortælle om Jenny Lind. Det var årets alternative og måske bedste H.C. Andersen-foredrag, jeg har været med til. Ved middagstid tog vi til Hof Berg til frokost, og om eftermiddagen underholdt Æ Amatør og BiMaLo både godt og hyggeligt. Kaffebordet stod Læk-kredsen for, og Annkatrin Bracke og jeg havde lavet en udstilling af gamle glansbilleder, poesibøger, postkort, påklædningsdukker men også gamle købekontrakter, forsikringspolicer, byggetegninger og en protokolbog begyndende i 1700-tallet fra en velgørende stiftelse i Flensborg.

24. marts 2006 holdt vi generalforsamling på Jaruplund Højskole, vi var ca. 80 medlemmer og gæster. Efter selve generalforsamlingen så og hørte vi et lysbilledforedrag ved Lorenz Asmusen, Christiansfeld, om brødremenighedens bygninger, kirkeskikke og traditioner.

28.-30. april tog 41 medlemmer på en dejlig københavnertur. Ud over at gå i Tivoli blev vi vist rundt i den nye operabygning og fik set West Side Story på Øster Gasværk Teater, især det sidste var en stor oplevelse. På hjemvejen holdt vi i Korsør, hvor vi så Storebæltcentret og fik frokost.

11. juli og 4. august var vi med ialt 105 medlemmer på sommerudflugter, begge gange til Svendborg og Tåsinge, men på den første tur fik vi om formiddagen set udstillingen "Du skal ikke tænke på din far og mor" på Viebæltegård, Svendborgs gamle fattiggård. Den omhandlede børneforsorg i Danmark især i første halvdel af forrige århundrede, og de autentiske bygningsmæssige omgivelser gjorde det til en noget beklemmende, men interes-

Kvindeforeningens deltagere i sommerudflugten ved Valdemars Slot. (Foto: privat)

Sommerudflugt: På Simac, Mærsk-Møllers maritime akademi, i Svendborg fik vi lært om dansk søfarts rolle på verdenshavene og skolens uddannelse af nautiske officerer. (Foto: privat)

sant oplevelse. På andenturen blev vi vist rundt på Simac, Mærsk-Møllers maritime akademi, hvor vi fik lært en del om dansk søfarts imponerende rolle på verdenshavene og skolens uddannelse af nautiske officerer. Turen over Tåsinge førte os op i Bregninge kirkes tårn, til Elvira Maddigans grav og til Valdemars Slot. Turene endte med middag på Troense Hotel. Begge gange var vi heldige med vejret, så det var så fint, som det kunne være.

Sidste efterår har vi fået etableret ny hjemmeside, Kvindeforeningens homepage kan findes under www.DsKf.de, og her kan man læse lidt om foreningen samt finde navne og adresser på distriktsformænd og hovedstyrelsesmedlemmer, og frem for alt bliver den ajourført, så man altid kan læse, hvad der bliver tilbudt af program fra hovedstyrelsen. Det skete desværre ikke på den gamle Kraka-hjemmeside.

Den slesvigske Kvindeforening holder kontakt til De sydslesvigske Husmoderforeninger, Familie & Samfund både region Sønderjylland og hovedorganisationen, Den nordslesvigske Kvindeforening, Fælleslandboforeningen for Sydslesvig og Familielandbrug i Danmark.

Ulla Jensen og undertegnede sidder i Folkekirkes repræsentantskab i København og Bärbel Michaelis og undertegnede i LandesFrauenRat i Kiel. Vi har to repræsentanter til Voksenundervisningen, hvor Blide Borg lige er blevet valgt ind i nævnet, og tre i Sundhedsrådet, hvoraf undertegnede er den, der sidder i Sundhedstjenestens forretningsudvalg. Annkatrin Bracke er vort medlem i Det humanitære Udvalg.

På de SSF-tilsluttede organisationers vegne er jeg valgt til både SSFs Hovedstyrelse og Det Sydslesvigske Samråd.

Lokalt tilrettelagte aktiviteter

Af formand Inge Lise Møller

De Sydslesvigske Husmoderforeninger består af 11 lokalforeninger, som er fordelt på store afstande. Således er den sydligste forening Holtenå, og tre foreninger på øerne Før og Sild i vest, samt Flensborg i nord. Medlemstallet svinger fra 9 til 200 medlemmer i lokalforeningerne.

Lokalforeningerne tilrettelægger selv deres aktiviteter. Nogle foreninger har en fast ugentlig mødedag, andre en gang om måneden. Mange foreninger har også en del kurser under Voksenundervisningen. Kurserne spænder over mange ting lige fra gymnastik til sprog og møbelpolstring. Flere af vore foreninger har også en årlig basar, og det er helt utroligt, hvad der hvert år bliver fremstillet til disse basarer.

Desuden står kredsstyrelsen for nogle arrangementer hvert år. Således sluttede vi sidste år med en fantastisk tur til Berlin. Der var 42 deltagere, og da den genforenings-/ fridagen 3. oktober i fjor faldt på en mandag, kunne vi bruge fire dage på turen. Vi fik virkelig set en stor del af Berlin.

Kræver sin mand

Vinterens generalforsamlinger kan indimellem godt kræve sin mand, når jeg i sne og frost kører rundt til alle lokalforeninger. Nogle gange måtte jeg overnatte og meget tidligt op for at nå mit arbejde. Men også dette har sin charme, og den gode beværtning og kontakten, man får til medlemmerne, er bare det hele værd.

Ja, så har vi weekendstævne, som vi i nogle år med stor succes har holdt på

Jaruplund Højskole. I år var emnet "50 år – og hvad så? – kvindens overgangsalder". Gynækologisk overlæge Birger Johansen fortalte om både det naturlige og hvilke problemer, der kan opstå, og hvordan de kan afhjælpes. Desuden havde vi psykiater Alice Martin til at tage sig af den psykiske side af problemerne. Alle var glade for denne weekend og klar over, at man aldrig bliver færdig med overgangsalderen.

Vi har i årets løb også afholdt tre formandsmøder, hvor alle lokalforeningers bestyrelser bliver inviteret. Her kan de komme med deres store eller mindre problemer, som vi så i fællesskab prøver at løse. Desuden er der en orientering om arbejdet i fremtiden, og hvis de selv har nogle ønsker, hører vi gerne om dem.

Fælles arrangementer

Vi er indimellem sammen med Centralbiblioteket, SSF og Den Slesvigske Kvindeforening fælles om forskellige foredrag. Det gør byrden mindre, når vi er flere til at betale – og tilbuddet kommer ud til nogle flere.

Vores håndarbejdsafdeling eksisterer stadig, og håndarbejdsufferten kommer rundt i kredsen i det omfang, den bliver bestilt. Nogle ønsker også at lave en lille udflugt ud af det og besøge Ruth Fink i håndarbejdsuffertens lokale i Flensborghus' gård og få en kop kaffe og en lille snak dér.

Forbindelsen nordpå

De Sydslesvigske Husmoderforeninger samarbejder med Aktive Kvinder i Danmark. I Folkevirke, som er en tværpoli-

tisk kvindeorganisation, har vi tre personer i repræsentantskabet og én i forretningsudvalget.

Desuden har vi kontakt til Den Nord-slesvigske Kvindeforening, som hvert år giver os fire pladser på Rønmø Kur- og Rekreativshjem.

Disse kontakter i Danmark er vigtige

for os og er med til at styrke forbindelsen over grænsen.

Vi har lige holdt vor årlige husmoderdag på Ladelund Ungdomsskole med telegrafist Marie Finne, som fortalte om sit liv til søs. Det sidste fælles arrangement i år bliver informationsturen til Haderslev.

SPROGFORENINGEN I SYDSLESVIG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:

70 nye medlemmer på ét år

Af formand Signe Andersen

I 2005 havde vi hele 70 nyindmeldelser, så på trods af frafald og flytninger har vi opnået et medlemstal på 569 personer. Det er vi faktisk lidt stolte af.

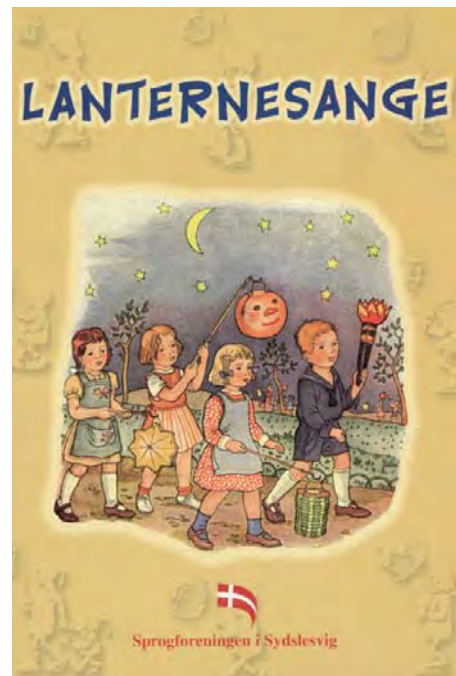
De fleste nye medlemmer får vi ved at stille op med vor bod i mange forskellige sammenhænge. Folkefesten på Danevirke sidste sommer var et godt sted. I forbindelse med årsmødet, kirkedagen, SSFs og SSWs landsmøder er det efterhånden en selvfølge at finde vor bod, og det er glædeligt, at der ligefrem sendes bud efter os, sådan som det skete til sensommerfesten i Skovlund. Vi kommer gerne. Det er altid en glæde at kunne vise Sprogforeningens plakater, klistermærker og bøger frem og på den måde komme i snak med folk.

Sproghjørnet i Flensborg Avis er også med til at synliggøre Sprogforeningen, og det er blevet til hele 7 sprogsider i 2005.

Samarbejde

På grund af det gode samarbejde med SSFs kulturudvalg og med Centralbiblioteket blev det igen muligt at invitere til 5 gode møder forskellige steder i Sydslesvig med 117 deltagere. Møder-

At se børn gå tur med lanterner om efteråret er vel egentligt en tysk skik, men det er en skik, som også børn i vore børnehaver og skoler er glade for, så derfor syntes vi, at der lå en opgave i at få samlet de danske tekster, der synges. Vor lanternesangbog er blevet yderst godt modtaget.

Usædvanlig varm og tør sommer

Af konsulent Jes Simonsen

Sommeren 2006 vil af de fleste huskes som en usædvanlig varm og tør sommer. Specielt juli måned var rekord m.h.t. gns. temperatur - i den tidshorizont, man har arkiveret temperaturmålinger i.

For landmændene betød det, at høsten blev tidlig, og kornet blev tvangsmodnet. Vinterbyg og vinterraps er de første afgrøder, der bliver høstet, og her blev udbyttet rigtigt godt i forhold til den tørre sommer, men hvede og vinterrug trak ned og specielt vårafgrøder gav alt for lidt. De fik alt for lidt nedbør og nåede ikke rigtigt at få kernerne ordentligt udviklet. Vårbyg og havre gav kun godt det halve af normal høst på de lettere jorde.

På lerjord og i marsken var der et minus på godt 10% af en normal høst. Til gengæld fik de fleste høstet uden at skulle betale for tørrings-omkostninger. Kornpriserne er stadig stabilt lave, hvorimod rapsprisen heldigvis er steget, så der er større interesse for denne afgrøde. Der er også blevet etableret et stort areal af vinterraps til høsten 2007.

Heldigvis kom der megen nedbør i sidste halvdel af august og i starten af september, som har rettet meget op på græsset, majsens og roerne. Så grovfoder-situationen ser ikke helt så dårligt ud. 1. slæt gav godt og er af god kvalitet, hvorimod 2. slæt kun gav lidt p.g.a. tørke, og ligeledes gav helsædsensilage for lidt. Derimod gav 3. slæt godt.

Supermarkeds kæderne presser prisen

De store supermarkeds kæder har en utrolig stor magt og presser priserne på fødevarer. Aldrig har fødevarer været så

billige som nu. Det mærkes tydeligt på mælk, hvor afregningsprisen til landmændene er nede på 25 cent. Samtidig skal man hver gang ud på kvotebørsen og byde for at kunne få lov til at levere mere mælk. Det gør, at mange mindre mælkeproducenter overvejer, om man skal fortsætte eller stoppe.

Strukturudviklingen går hurtigt for tiden. Man ser tydeligt, at de store bliver større, og de mindre brug stopper helt eller går over for at have et deltids- eller hobbybrug. Problemet i Sydslesvig er, at det er svært at finde et job, da arbejdsløsheden er stor her. Heldigvis er der mulighed for at finde noget nord for grænsen. Og her har flere fundet et godt arbejde ved siden af deres hobby- / deltids landbrug.

Svineproduktion

For slagtesvin-producenterne har de sidste par år været gode. Også for de brug, der både har søer og slagtesvin. Men mindre godt er det gået for soholdere, da smågrisene har været billige. Der er stor mangel på svinekød i Østeuropa, og meget tyder på, at prisen på svinekød ser fornuftigt ud i den nærmeste fremtid.

Landbrugsjord

Prisen på landbrugsjord er også steget her de senere år. Dels skal man bruge jord til de skærpede krav vedrørende dyreenheder på ejendommene, og dels har de mange biogasanlæg gjort en del for at byde prisen op. Det samme gælder også prisen på jord til forpagtning. Det gør det også dyrere, når jord igen skal genforpagtes efter kontraktens udløb.

EU-kvaler

EU-reformen gav også i år store kvaler. Dels kom ansøgningerne først igen sent ud til medlemmerne, og så blev alle marker sat ind med satelitkort, som vi ikke har haft tidligere her. Det gav stor forvirring blandt landmændene, da kortene var uoverskuelige og mange gange forkerte. Desuden havde mange fået de forkerte top-ups-præmier udbetalt. (Top-ups = samlet præmie på ejendommen inkl. handyr, mælk og jord).

God tilslutning - også til Chr. Lassens Mindemuseum

Fælleslandboforeningen har i løbet af

året haft mange arrangementer, og tilslutningen har været god. Specielt udflugtsture og driftsbesøg i Nordslesvig har vi haft stor tilslutning til.

Vi har også i år haft rigtig mange besøgende på vort museum "Christian Lassens Minde". Vi har åbent hver torsdag fra kl. 9 til 12. Ellers efter aftale. Vi har hele tiden løbende restaureret huset og har sat nye vinduer i - og sat borde og cykelstativer op til cyklister.

Vi har også igen i år hjulpet mange foreninger og grupper med at være guide på forskellige udflugtsture i landsdelen. Mange vil gerne se et moderne landbrug plus nogle historiske steder og anden kultur-natur. I år har det især været den vestlige del og marsken, der har været besøgt.

FORENINGEN NORDEN I SYDSLESVIG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:

NORDEN på køl – ret køl

Af formand Lars Aagaard

Efter et par svære år for Foreningen NORDEN i Sydslesvig går det nu den rigtige vej. Takket være en benhård indsats fra kassereren »Ami« Jessen, er medlemskartoteket så godt, som det næsten kan blive, vi får flere medlemmer, og de betaler kontingent. Der bliver aflagt regnskab og foreningsmaskineriet kører i det hele taget velsmurt.

Vi har besluttet, at vi gerne vil mere i kontakt med børnefamilier og yngre mennesker (vist et ønske i mange foreninger). Når det er det, vi vil, så må der nødvendigvis ske noget. Hvor de er i fokus, og et par lyse hoveder i bestyrelsen havde, flot bakket op af Rislum Fonden, arrangeret en familietur til Skåne i pinsen. Den slags arrangerer vi mere af, det giver nordiske minder og erfaringer, og det giver et herligt sammenhold.

Vi placerer os også, hvor børn og familier i forvejen er, tilbyder et nordisk indhold ind i et eksisterende arrangement, sådan som det er sket i Sporskiftede SSFs Glem Aftensmaden i september 2006. Nordisk mad, nordiske kortfilm, nordisk dans. Forslag til andre børne- og familiesammenhænge, hvor vi kunne deltage med noget nordisk, modtages med tak.

René Rasmussen har fortalt mindretallets historie ud fra den store museumsudstilling på Danevirke Museum, som på daværende tidspunkt ikke var etableret endnu. Altså lavet en fantastisk rundvisning i en ikke eksisterende udstilling. Jeg tror, deltagerne fik en oplevelse af de helt store, for det var ikke spor svært at "se" udstillingen. En blanding af engagement og veltalenhed gør altid en forskel.

www.nordenisydslesvig.blog.com

PASSIVER	2005	2004
	€	t€
Indlån	2.069.045,88	2.348
Andre passiver	133.215,03	132
Henlæggelser til forpligtelser	11.300,00	13
Efterstillede kapitalindskud	454.851,19	455
Andelshavernes tilgodehavende	442.400,00	458
Reserver	250.000,00	246
Overskud	13.794,00	13
	3.374.606,10	3.665

Resultatopgørelse for regnskabsåret 2005	2005	2004
	€	t€
Renteindtægter	174.056,49	182
Renteudgifter	19.164,52	23
Netto renteindtægter	154.891,97	159
Udbytte af aktier	500,00	1
Andre ordinære indtægter	701,96	3
Udgifter til personale og administration		
Personaleudgifter:		
Lønninger		
Udgifter til social sikring	63.119,63	57
	10.949,71	12
Administrationsudgifter	48.572,22	55
Afskrivninger på materielle aktiver	2.451,18	3
Andre ordinære udgifter	0	0
Tab og hensættelser på debitorer	8.258,31	8
Opskrivning på fordringer og værdipapirer	0	1
Ordinært resultat før skat	22.742,88	27
Skat	8.948,88	14
Årets overskud	13.794,00	13

A. Situationsberetning for forretningsåret 2005

Slesvigsk Kreditforening eG, Harrislee

I. Forretningsforløb

Samfunds- og brancheøkonomi

Den tyske økonomi voksede i det forgangne år med reelt 0,9 % og det var mindre end de 1,7 % året før, men der var også en del arbejdsdage mindre end 2004. Tager man hensyn til denne kendsgerning, når man til samme resultat som for 2004.

Eksporten steg kraftig i 2005 og var højere end importen. Således kunne eksporten bidrage til den økonomiske udvikling med 0,7 %. Den tyske konjunktur lå nærmest på sidste plads i den økonomiske udvikling på verdensplan.

*Den forretningsførende bestyrelse:
Dirk von Heyer og Nis Hansen*

Indlandsefterspørgslen kunne kun bidrage uvæsentlig til den nævnte vækst. De

indenlandske investeringer steg tydelig i årets anden halvdel, men væksten var dog ikke stærk nok til at kunne udligne den nedadgående udvikling på byggesektoren. Bruttoinvesteringerne er dermed i alt gået tilbage i 2005. Højere energipriser var især årsag til, at det private forbrug stagnerede. Der var ikke plads til private investeringer hos konsumenterne.

Til trods for inflationsrisici lå rentesatsen uforandret på 2 %. Først i december blev rentesatsen forhøjet til 2,25 %. Det var den første stigning siden mere end fire år.

Slesvigsk Kreditforenings udvikling

	2005	2004	Forandring	
Balancesum	3.375	3.665	- 290	-7,9 %

Som følge af en reducere i kundeindskud på grund af aftalemæssige tilbagebetalinger og gensidig modregning med en indskyder faldt balancesummen.

Grundet den særlige forretningsstruktur af vort andelsselskab, som driver udlånsforretningen ud fra en relativ fast beholdning af indskud, kan den kun i begrænset omfang sammenlignes med andre andelsbanker.

Aktiver	2005	2004	Forandring	
Tilgodehavende „Bundesbank“	6 t€	15 t€	-9	-60,0 %
Fordringer mod kunder	2.998 t€	3.078 t€	-80	-2,6 %
Værdipapirer	153 t€	153 t€	0	0,0 %

Fordringer mod kunder formindskedes med 2,6 % til 2.998 t€. Årsagen hertil var en tilbageholdende efterspørgsel efter lån og den kændsgerning, at en del af vore kunder har tilbagebetalt deres lån før den kontraktmæssige løbetid.

Under hensyntagen til de almindelige vanskelige økonomiske forhold var udviklingen dog endnu tilfredsstillende.

Passiver	2005	2004	Forandring	
Terminsindskud	2.069	2.348 t€	-279 t€	-11,9 %

Indskuddene reduceredes efter plan. Endvidere afspejles modregningen af gensidige fordringer med en indskyder.

Yderligere oplysninger om forretningsforløbet og til særlige begivenheder i 2005.

Som reaktion af den negative udvikling på omkostningssiden har direktionen allerede i oktober 2004 ansøgt om fritagelse for en del bestemmelser i bankloven.

Formueforhold

Egenkapital og kapitaldækning har udviklet sig som følger:

Egenkapital, solvens	2005	2004	Forandring	
Andelshavernes tilgodehavende	442 t€	448 t€	-16 t€	-3,5 %
Reserver	250 t€	246 t€	4 t€	1,6 %
Efterstillede indskud	455 t€	455 t€	0 t€	0,0 %
Ansvarlig kapital jvf. §10 KWG (Bankloven)	1.054 t€	1.053 t€	1 t€	0,1 %

Solvensprocenten har udviklet sig som følger:

	2005	2004
Solvensprocent	33,2	31,5

Slesvigsk Kreditforenings egne midler er næsten uforandret. Kapitaldækningen i

vort andelsselskab går langt ud over finanstilsynets mindstekrav. Den respektive lov blev igennem hele året 2005 tydeligt overholdt.

Væsentlige aktiv- og passivstrukturer, værdipapirkategorien

Såvel den branche- som også den størrelsesmæssige struktur af udlånet til kunder anses for at være afbalanceret. Afsikringen af udlånene er tilfredsstillende.

Den af generalforsamlingen fastlagte grænse for enkelte lån, finanstilsynets kredit-bestemmelser og de interne kreditgrænser blev i 2005 til enhver tid overholdt.

I det forgange år kunne alle forsvarlige og legitime kreditønsker tilgodeses. Ialt er der udbetalt 39 lån til et samlet beløb på 632 t€. I forhold til i fjor er det en stigning på 6,6 %.

De til finansiering af udlånet anvendte midler er stillet langfristet til rådighed og forventes prolongeret til de samme lignende gode betingelser.

Risikosituation og -dækning

Som væsentlige risici for banken anses tab på fordringer og renterisikoen ud fra ændrede markedsrenter. Begge risici overvåges løbende. For at styre tabsrisikoen revideres udlånene jævnlige. Renterisikoen analyseres regelmæssigt ved hjælp af rentebindings-balancer.

Fordringer mod kunder er vurderet med omhu. For akutte og latente tabsrisici er der dannet hensættelser. Disse er i balancen trukket fra de respektive aktivposter. I fald af at fremtidige resultater kun tillader risikoforsorg i beskeden omfang, står der med de foreliggende hæftelseserklæringer tilstrækkelig dækningspotentiale til rådighed.

I forretningsåret 2005 bevilgedes nye lån udelukkende til faste konditioner. På grund af den lave forrentning af indskuddene, som også forventes sikret for fremtiden, opstår der derved ingen væsentlig renterisiko. For forretningsåret 2006 forventes en lettere rentestigning selvom renteniveauet stadig er meget lavt.

Slesvigsk Kreditforening er tilsluttet de tyske andelsbankers hæftelsesforbund. På grund af den før nævnte fritagelse for bestemmelser i bankloven, har vi opsagt vort medlemskab. Vi har endnu ikke fået en skriftlig bekræftelse fra hæftelsesforbundet.

II. Likviditet

Igennem hele året 2005 var der tilstrækkelig likviditet tilstede. De af finanstilsynet fastlagte bestemmelser om likviditet blev hele året igennem overholdt. Vi forventer ingen større forandring for de kommende år.

III. Driftsresultat

De væsentlige regnskabsposter har udviklet sig som følger:

Poster i driftsregnskabet	2005	2004	Forandring	
Renteoverskud	155 t€	159 t€	-4 t€	-2,5 %
Personaleudgifter	74 t€	69 t€	5 t€	7,2 %
Andre administrationsudgifter	49 t€	55 t€	-6 t€	-10,9 %
Tab og hensættelser (netto)	-8 t€	-8 t€	0 t€	0,0 %
Ordinært resultat før skat	23 t€	27 t€	-4 t€	-14,8 %
Skat	-9 t€	-14 t€	5 t€	-35,7 %
Årets resultat	14 t€	13 t€	1 t€	7,7 %

Den dalende erfterspørgsel efter kreditter har øget den frie likviditet. Den deraf resulterende mindre forrentning afspejles i et faldende renteoverskud. De øgede personaleudgifter skyldes især, at en medarbejder efter en lang sygdomsperiode igen kunne optage arbejdet.

Bestyrelsens ihærdige anstrengelser om besparelser afspejles i de faldende administrationsomkostninger.

Årets overskud svarer stort set til resultatet 2004. For 2006 forventes et lignende overskud. Det forudsættes derved, at omkostninger kan holdes på det nuværende niveau.

IV. Sammenfattet bedømmelse af situationen

Den dårlige økonomiske situation i vor region genspejles i den tilbageholdende kreditefterspørgsel. Dette i forbindelse med stadig lave rentesatser hindrer os i at forøge renteoverskuddet. Med stigende omkostninger vil det blive vanskeligere at opnå større gevinster.

Vor ansøgning om fritagelse af bestemmelser i bankloven blev bevilget i marts 2006. Med denne afgørelses forventes en yderligere reducere af forvaltningsomkostningerne.

Forventninger

På grund af fritagelsen går vi ud fra, at omkostningssiden ikke indebærer større risici. For de næste 2 år forventer vi ingen større ændringer af de enkelte balanceposter. Driftsoverskuddet vil i 2006 ligge omtrent på 2005-niveauet.

Formand for tilsynsrådet Christian Paulsen og bestyrelsesmedlem H.G. Hansen ser forventningsfulde på fremtiden.

SYDSLESVIGS DANSKE KUNSTFORENING -
tilsluttet Sydslesvigsk Forening;

Igen et travlt år for foreningen

Af formand Hans Jessen

Det forløbne år har igen været et travlt år for Sydslesvigs danske Kunstforening.

Vi lagde ud straks efter sommerferien 2005 med åbningen af udstillingen

”Günter Grass og H.C. Andersen”. Anledningen var selvfølgelig H.C. Andersen-året, idet Günter Grass havde udført et antal litografier, hvor motiverne var figurer fra H.C. Andersens eventyr.

Det var godt at se en anden, mere voksen indfaldsvinkel på motiverne

end de gængse. Her var saft og kraft, og Harry Jensen fortalte ved åbningen om Günter Grass og hans kunst, og det gjorde han så godt, at hans skriftlige oplæg blev lagt frem i udstillingen, så de besøgende havde mulighed for at få samme gode information. 689 mennesker så udstillingen, og der blev solgt 6 litografier, så vi fortrød ikke, at vi med kort varsel havde sagt ja til udstillingen, der i øvrigt blev arrangeret sammen med Sydslesvigs Forening.

Island-udstilling

Årets sidste udstilling var også en coproduktion, denne gang sammen med bl.a. Nordisk Informationskontor i Flensborg og Dansk Centralbibliotek. Overskriften var "Island i kunst, litteratur og musik". Vort bidrag var en udstilling med de to islandske kunstnere Jón Thor Gislason og Jónína Guðnadóttir, og den blev åbnet af lederen af Nordisk Informationskontor Anette Jensen og lederen af Hafnarborg Kunst- og Kulturcenter på Island Pétrun Pétursdóttir. Til åbningen mødte

omkring 150 interesserede op, og i alt 544 så udstillingen. Jón Thor Gislason viste maleri i stærke farver samt tegninger og Jónína Guðnadóttir skulpturer i hårdt brændt keramik til både gulv og væg. En god udstilling var det, synes der at være bred enighed om.

Fotoudstilling

Den 9. februar 2006 kunne vi i forbindelse med den årlige generalforsamling åbne en fotoudstilling med værker af fotografen Viggo Rivad, dansk fotografis grand old man. På udstillingen viste Rivad bl.a. portrætter af 101 danske billedkunstnere, fotograferet under arbejdet i atelier eller værksted.

For at skaffe afveksling i ophængningen var nogle af portræterne blevet forstørret, så de kunne vises på bannere fra gulv til loft. Desuden viste Viggo Rivad fotos fra sine mange rejser samt fotobøger. Ved åbningen fortalte Rivad om sin kunst, og vort husorkester Helge Schmedeke og Kai Stemmler spillede til. Det blev en god aften med mange fremmødte, og udstillingen blev set af 697 mennesker. Diskussionen om fotografiets status som værende kunst eller ikke forstummede hos de, der havde set udstillingen, der var nogenlunde bred enighed om, at fotografi kan være kunst på lige fod med andre kunstneriske udtryksformer.

Fra fotoudstillingen med værker af fotografen Viggo Rivad, dansk fotografis grand old man. (Foto: V. Rivad)

Årsmødeudstillingen

Årsmødeudstillingen 2006 åbnedes torsdag den 8. juni, nu med tre unge færøske kunstnere – Hansina Iversen og Anker Mortensen, der begge viste maleri, og Marius Olsen, der udstillede grafiske arbejder. De tre færingere viste os både kvaliteten og bredden i færøsk kunst netop nu, - alle tre var da også kommet hertil på anbefaling af den anerkendte færøske maler Zacharias Heinesen. Ved åbningen gav lederen af Nordisk Informationskontor i Flensborg Anette Jensen en god introduktion til kunstnerne og færøsk kunst i det hele taget, og pianisten Helge Schmedeke og saxofonisten Hanne Rømer fra Aabenraa spillede, så det var en fryd. Udstillingen blev set af 614 mennesker.

Alligevel fire udstillinger

I det forløbne år blev det så alligevel til fire udstillinger, idet vi rent økonomisk normalt kun kan gabe over tre udstillinger. Der var i alt 2.544 besøgende, d.v.s. et gennemsnit på 636 pr. udstilling, og det er et fald i forhold til sidste år, hvor det gennemsnitlige besøgstal var 743. Det er vi selvsagt ikke tilfredse med. Men antallet af besøgende siger ikke noget om kvaliteten af udstillingerne, dog sikkert nok om, hvor snæver eller hvor bred appel der er til mere eller mindre kunstinteresserede mennesker. Et faktum er, at udstillinger med vore egne

kunstnere trækker mange mennesker af huse.

Andre aktiviteter

Ved generalforsamlingen den 9. februar 2006 deltog op mod 50 medlemmer. Mødet fik et godt forløb under ledelse af dirigenten Jørgen Vestergård. Ved sidste års generalforsamling blev det vedtaget at udvide antallet af bestyrelsesmedlemmer fra fem til syv, således at bestyrelsen nu består af syv medlemmer og 2 suppleanter. Valgt til bestyrelsen blev Eva Schrøder, Anni Søndergaard og Povl Leckband, de øvrige bestyrelsesmedlemmer er Erik Fredens, Anette Pinn, Inge Suppras og Hans Jessen. Som suppleanter valgtes Bente Kypke-Andersen og Birthe Luk. Efter generalforsamlingen udleveredes årsgaven 2006 til de fremmødte medlemmer, en evighedskalender med værker af Holger Hattesen.

Årsmødet 2006 blev også udnyttet på anden vis end udstillingsmæssigt, idet vi havde opstillet et telt - her med bestyrelsesmedlem Erik Fredens - på årsmødepladsen i Flensborg. Vi reklamerede for foreningens virke og selvfølgelig den aktuelle færøske udstilling. Vi fik 10 nye medlemmer og mange gode uformelle samtaler, så det kan bestemt betale sig med denne form for pr-virksomhed. (Foto: SPT)

Nye regler

Den 26. oktober 2005 deltog Kunstforeningen i Sydslesvigsk Forenings valg-møde, hvor der var valg af tre medlemmer til SSFs hovedstyrelse. Efter de nye regler for stemmeafgivning, der giver 1 stemme for op til 100 medlemmer, 2 stemmer op til 500 medlemmer og 3 stemmer derover, var der nu kun 22 stemmeberettigede tilstede. Det gør det i hvert fald både mere overskueligt og mere retfærdigt. Valgt blev Annet Marie Erichsen, Inge-Lise Møller og Lars Aagaard. Vor tidligere formand i Kunstforeningen Steen Schrøder sidder i forvejen i SSFs forretningsudvalg, så vi er repræsenteret tæt på, hvor tingene sker. Den 26. april 2006 deltog vi med to bestyrelsesmedlemmer i SSFs midtvejsmøde for de tilsluttede foreninger, hvor der bl.a. blev talt om en ny fordeling af den pulje af økonomiske midler, der står til rådighed for de tilsluttede foreninger. Der blev nedsat et udvalg, hvor kunstforeningen er repræsenteret.

Fine foredrag

På to mandage i november 2005 holdt lektor Grethe Bay, Flensborg, lysbilledforedrag om "Kunst og billedsprog – farver, form og linjer – virkemidler i kunsten". De fremmødte, 45 den første aften og 32 den næste aften, fik en fin indføring i kunstens virkemidler. Arrangementet var så vellykket, at bestyrelsen blev mere opmærksom på denne mulighed for at udbrede kendskabet til kunst. Det resulterede i, at vi den 28. februar 2006 kunne afholde en velbesøgt dias-foredragsaften, hvor Viggo Rivad fortalte indgående om fotografiet og dets kunstneriske muligheder.

Foreningen

Antallet af medlemmer af Sydslesvigsk danske Kunstforening er igen steget. Vi er nu 249, og det er vi glade for. Vi ved,

at vi lokker folk lidt ved hjælp af årsgaven, men de fleste er ægte kunstinteresserede. Her gælder, at jo flere vi er, desto større er både midlerne til rådighed og gennemslagskraften. Men vi har desværre også modtaget fire udmeldelser af foreningen begrundet i utilfredshed med den måde, som kunstforeningen/ herunder formanden har udtalt sig om en mundtlig henvendelse fra Kunstkredsen om en sammenlægning af de to foreninger. Men det ændrer ikke den lagte linje.

Økonomien

Økonomisk er der til stadighed problemer. Vi har gennem en økonomisk analyse fastslået, at en almindelig udstilling i gennemsnit koster ca. 3.000 euro. Vi vil gerne arrangere 3-4 udstillinger om året, men ved indtægter på 5-6.000 beregnet til udstillingerne kan man hurtigt regne ud, at vi højst kan arrangere 2 udstillinger om året. Vi har været heldige indtil nu takket være fondsmidler og salg af kunst på udstillingerne, men på længere sigt må vi enten øge indtægterne eller skrue ned for aktivitetsniveauet.

Hjørnестenen i økonomien er først og fremmest det årlige tilskud fra Sydslesvigsk Forening, men også medlemskontingentet og provision ved formidlingen af kunstværker ved udstillingerne skaffer os indtægter. De store udgiftsposter er stadig transportudgifter og omkostninger til tryksager.

Bestyrelsens har holdt fem møder i årets løb, og sammen med det, at arrangere udstillinger og de øvrige aktiviteter i foreningen, er der meget at tage sig af, når man er medlem af bestyrelsen. Men det fungerer heldigvis på en selvfølgelig indforstået måde.

Som afslutning vil jeg på bestyrelsens vegne gerne rette en tak til Sydslesvigsk Forening for et godt samarbejde, også i økonomisk henseende, samt en stor tak til Dansk Centralbibliotek for god hjælp og husly.

Der er sket rigtig meget

Ved formand René Rasmussen

Når en foreningsformand indleder sin årsberetning med at sige, at foreningen har haft et "godt arbejdsår", så plejer det gerne at betyde, at alt er ved det gamle og at der ikke rigtig er sket noget af betydning. Men denne gang skal man faktisk tage ordlyden for pålydende: Der er sket rigtig meget i Sydslesvigs Museumsforening siden sidste generalforsamling. Så det har rent faktisk været et "godt arbejdsår."

Da Sydslesvigs Museumsforening blev oprettet i november 1986, fik foreningen som sit formål at "oprette og drive et museum i Sydslesvig med en afdeling for kulturhistorie og en afdeling for kunst".

Vi har jo i Sydslesvigs Museumsforening allerede i mange år kunnet glæde os over det gode samarbejde med Mikkelsberg, der på fremragende vis tager sig af afdelingen for kunst. Det samarbejde ønsker vi at fortsætte, således at Mikkelsberg fortsat helt naturligt er stedet, hvor man kan opleve sydslesvigsk kunst.

Kulturhistorie

Det andet formål: Et museum med en "afdeling for kulturhistorie", har derimod ladet vente på sig. Men nu, næsten tyve år efter stiftelsen af Sydslesvigs Museumsforening, kan vi endelig glæde os over, at foreningens andet formål lader sig opfylde. Dette er også baggrunden for den vedtægtsændring, som bestyrelsen foreslog og som generalforsamlingen vedtog den 23. marts 2006. Sydslesvigs Museumsforening er herefter en støtteforening for de to museer, Mikkelsberg og Danevirke

Museum. Af praktiske grunde forandredes desuden foreningens hjemsted fra Hatsted til det mere generelle Sydslesvig.

Udstillingen om det danske mindretals historie skal være på Danevirke Museum, som vi også længe har haft et godt samarbejde med. Sydslesvigs Museumsforening har f.eks. ydet bidrag til bygningen af de udstillingsmontrer, som Danevirke Museum har anvendt til sine særudstillinger på første sal – og som nu kan genbruges til den permanente udstilling om det danske mindretals historie.

Skiftet plads

Også den samling af museumsgenstande, som Sydslesvigs Museumsforening har indsamlet siden sin stiftelse, og som Henry Buhl i mange år har været så venlig at opbevare under betryggende forhold i kælderens under Mikkelsberg, har – for de kulturhistoriske genstandes vedkommende – skiftet plads og befinder sig nu på Danevirke Museum. Her vil mange af dem komme til at indgå i den kommende mindretalsudstilling. Vi begynder altså virkelig nu at se frugterne af det arbejde, som Sydslesvigs Museumsforening har ydet i den sidste snes år.

Historiker på deltid

Sydslesvigs Museumsforening har i overensstemmelse med bestyrelsens beslutning om, at foreningens hensatte midler skal bruges til udstillingsvirksomhed, givet to måneders løn til en historiker – nemlig til undertegnede – så arbejdet med udstillingen kunne gå i gang i december 2005.

Siden har Grænseforeningen venligst stillet yderligere fire måneders løn til rådighed, og både SSF og Danevirke Museum bidrager økonomisk til opbygningen af udstillingen. Ved fælles anstrengelser og hjælp fra mange sider lykkes det altså nu at få et flot mindretalsmuseum op at stå, og de første færdige monterer står klar.

Andet

Sydslesvigs Museumsforening har i det forgangne år også lavet andet end udstilling og ændringsforslag til vedtægter.

Den 7. marts 2005 var Museumsforeningen sammen med SSF, Borgerforeningen, Dansk Centralbibliotek og Historisk Samfund for Sønderjylland arrangør af et foredrag ved rigsarkivar Johan Peter Noack om Bonn-København erklæringerne i anledning af 50-års jubilæet. Det var et vellykket arrangement og et spændende foredrag.

Den 10. juni 2005 arrangerede Museumsforeningen i samarbejde med Danevirke Museum en aftenvandring på Thyras vold og skanse 14. Her viste Nis Hardt rundt. Det var øsende regnvej og desværre var besøget derefter.

Den 15. oktober 2005 var Museumsforeningen i fællesskab med Folkeuniversitetet, Dansk Centralbibliotek og SSF arrangør af et foredrag ved Axel Johnsen om Harald Slott-Møllers 12 portrætter af fremtrædende mænd og en enkelt kvinde, som hænger på Flensborghus.

Den 25. februar 2006 var Museumsforeningen med til i samarbejde med Dansk Centralbibliotek, Studiefællesskabet og Historisk Samfund for Sønderjyllands Sydslesvig amtskreds et "åbent hus"-arrangement i den såkaldte "lukkede afdeling", nemlig en rundvisning i bibliotekets "slesvigske samling" og arkivets magasiner og billedsamling.

Det kommende arbejde: Sydslesvigs Museumsforening vil fortsat være arrangør og medarrangør af foredrag og

udflugter, men vil koncentrere sig om at støtte Mikkelsen og Danevirke Museum så vidt midlerne rækker.

På generalforsamlingen blev en ny bestyrelse valgt. Den består af Dieter Küssner, Henry Buhl, Nis Hardt, René Rasmussen, Lars Sørensen, Carsten Reyhé og Jesper Groth.

Fra mindretalsmuseet, der er langt fra færdigt, på Danevirke Museum: Daværende chefredaktør Gustav Johannsen og en gammel udgave af Flensborg Avis; også forrige side: Nils Vollertsens »nationale bagklap« fra hans hedengange bil; en landsbyskoles kirkevæg; og en legemsstor dukke forstillende fhv. landdagsmand Karl Otto Meyer - er kommet på museum. (Fotos: SPT)

HISTORISK SAMFUND FOR SØNDERJYLLAND,
 SYDSLESVIG AMTSKREDS - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:

Ni foredrag blev det til i 2005

Af Jesper Bolund Nielsen

I det forløbne år har amtskredsen sammen med andre arrangeret 9 foredrag.

Først fortalte Birte Blønd om hendes romaner. Det foregik den 31.1 i Flensborg.

Dernæst fortalte Axel Johnsen den 16.2. om Jørgen Jørgensens mangeårige nationale arbejde i Sydslesvig. Det foregik i Lolfodsalen i Slesvig.

I anledning af 50-året for København-Bonn erklæringerne talte først Claus Bjørn den 28.2. om: København-Bonn erklæringerne, en milepæl i løsningen af Danmarks klassiske udenrigske problem. Den 7.3. fulgte rigsarkivar Johan Peter Noack op med baggrunden for og tilblivelsen af København-Bonn-erklæringerne.

I efteråret var vi medindbyder til Birthe Rønn Hornbæks foredrag om H.C. Andersen. Det foregik i Egernførde den 18.8.

Dernæst talte René Rasmussen i for-

bindelse med amtskredsens 50 års jubilæum om "Jacob Kronika og nazismen". Det foregik på Dansk Centralbibliotek den 14.9.

Som noget nyt indbød amtskredsen sammen med Dansk Centralbibliotek til krimiaften den 15.9. Gretelise Holm fortalte om hendes nyeste roman "Under fuld bedøvelse", som har trådt tilbage til Ballum i 1945.

I november var det 100 år siden, at "Kirkeligt Samfund for Flensborg og Omegn" blev stiftet. Vi var aktuelle med to foredrag. Først talte Günter Weitling den 8.11. om "Sydslesvig siden Ansgar - et særområde i dansk kirkehistorie", og den 17.11. talte Lars N. Henningsen om "Kirkeligt Samfund for Flensborg og omegn 1905 - brud eller kontinuitet."

Vore samarbejdspartnere var i 2005: Sydslesvigsk Forening, Folkeuniversitet, Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, Sydslesvig Museumsforening og Kirkehøjskolen.

Fine arrangementer med god tilslutning

Af formanden Preben Vognsen

Et år er gået, og bestyrelsen kan se tilbage på en række arrangementer med god tilslutning. Der afholdes et månedligt arrangement, dog ikke i sommermånederne. Bestyrelsen forsøger at tilbyde et varieret program for medlemmerne, hvilket beretningen kan vidne om.

Hovedgeneralforsamlingen afholdtes i oktober 2005 med efterfølgende foredrag ved Bund Deutscher Nord-schleswigers formand Hans Heinrich Hansen, der orienterede om det tyske mindretal og kommunalreformen i Danmark. Afgørende spørgsmål for det tyske mindretal var, hvordan det sociale og kulturelle arbejde efter reformen skulle fortsætte.

Også Grosbøll-sagen, om præsten i Lyngby-Taarbæk, der forkyndte, at han hverken troede på Gud eller opstandelsen, hvilket skabte stor debat nord for grænsen, havde vi et foredrag om. Aftenen var nok en individuel oplevelse for de knap 40 deltagere, som for mange gav stof til eftertanke.

"Mit liv med Sydslesvig" var marts-mødets overskrift. Det var en veloplagt og engageret "grand old man", Erik Haunstrup Clemmensen, der gav et rids af, hvordan han igennem forældre og familie fik interessen for Sydslesvig vakt. Det var i øvrigt syv årtier siden hans første besøg i Sydslesvig.

Dronningens fødselsdag 16. april faldt på påskedag. Derfor holdtes sammenkomsten den 18. april på Dansk Alderdomshjem, som sædvan-

ligt sammen med beboerne ved et fælleskaffebord, hvorefter Ernst Meyer fortalte om sine oplevelser med kongefamilien. Et hyggeligt samvær med 80 deltagere.

Den 12. maj, Borgerforeningens stiftelsesdag, blev på værdig vis markeret med en sangaften med Simon Faber og Aase Abild, der havde tilrettelagt et godt program.

Den 14. juni fik Borgerforeningen besøg af Frederiks Klubben Aabenraa. Man mødtes ved Lyksborg Slot. Efter rundvisningen på slottet var der hyggeligt samvær i Kongesalen i Borgerforeningen. 95 deltog i sammenkomsten.

Også Dragør Borgerforening kom på besøg. Efter fællesfrokost i Borgerforeningen var der en tur til "sort sol" for dem fra Dragør. De var mødt med 106 deltagere, og flere kunne ikke være i busserne i denne omgang, så Borgerforeningens medlemmer måtte vente til senere på året med at se "sort Sol".

Borgerforeningens flerdagstur gik til Rügen. Det blev en oplevelse for deltagerne at besøge hansestæderne og gå ud på Arkona. Højdepunktet var en sejltur fra Sassnitz langs kridtklinterne.

Der spørges ofte, hvad meningen i grunden er med Borgerforeningen. Det er ingen bridge-club, der dyrkes ingen sport, samles ikke på frimærker eller akvariefisk. Der svares gerne med: Vi er en af de ældste danske foreninger syd for grænsen. Vort mål og formål er at dyrke dansk sprog, dansk kultur, og skabe en selskabelig og fornøjelig atmosfære i Borgerforeningens hus.

Mangespektret nordisk kulturudveksling

Ved leder Anette Jensen

Det nordiske kulturudbud er et tagselv-bord af spændende retter. Nordiske kunstnere står ikke tilbage for de bedste ude i den store verden. Utallige er de interessante kunstnernavne inden for musik, litteratur og kunst. Det er taknemmeligt og spændende at arbejde med den nordiske kulturformidling, og det er faktisk kun økonomien, som sætter begrænsningen.

Men også i 2006 lykkedes det lige-som de foregående år at skabe det økonomiske fundament for en række aktiviteter.

Nordisk Kulturfond stod som hoved-sponsor bag en kulturudveksling mellem Danmark og Island. Sidste efterår havde vi besøg af islandske musikere, billedkunstnere og en forfatter. I foråret var det så Danmarks tur til besøg i Island. De heldige kunstnere var Johannes Møllehave og Valdemar Rasmussens Trio (dog uden Valdemar, som blev syg, men erstattet af den ligeledes dygtige Jacob Buchanan på trompet. De øvrige to musikere var Jens Jeffsen og Uffe Steen Jensen). Det blev en forrygende turné på flere måder.

Nordisk rundrejse

Kunstnerne optrådte først i Nordens Hus i Reykjavik for et stort publikum. Møllehave underholdt med highlights fra den danske lyrik, og musikerne fremdrog sange og salmer fra den danske sangskat.

I Østlandet optrådte kunstnerne på den islandske forfatter Gunnar Gunnarssons gård Skriduklaustur, som i dag er indrettet til kulturhus. Her var programmet H.C. Andersen.

Anette Jensen fra Nordisk Informationskontor i Flensborg/ Sønderjylland med kunstnerne på en forrygende turné i Island. (Foto: privat)

Fra øst gik turen videre i et fortryllende snelandskab til Nordlandets hovedstad Akureyri. Her optrådte kunstnerne først på byens gymnasium og senere i kulturhuset. Islændingene er et gæstfrit og impulsivt folkefærd, hurtige til at skabe en stemning og stable en fest på benene. Efter at kunstnerne havde optrådt (Møllehave med temaet humor) og stemningen var i top, blev der arrangeret fest ved et

Et fortryllende snelandskab nær Nordlandets hovedstad Akureyri på Island. (Foto: privat)

kæmpe langbord, hvor en formidabel lammesuppe blev serveret. For danskerne blev turen en herlig oplevelse, og Island fik serveret dansk litteratur og musik i verdensklasse, som de selv skrev på annonceplakaten.

Eventyrlige dage

Det var i maj, at grænselandet igen kunne indbyde til den 2. nordiske musikfestival folkBALTICA. Fire eventyrlige dage med nordiske topnavne inden for folkmusikken. Også Baltikum og Polen var repræsenteret.

Norden er førende, hvad folk-musikken angår. Der eksperimenteres på livet løs, genrerne er flydende, d.v.s. traditionel folkemusik blandes med jazz og rock. Og resultatet er fremragende.

Denne festival er virkelig med til at sætte Norden og Slesvig-Holsten på landkortet musikalsk. Der medvirker også tyske kunstnere. 3.500 gæster strømmede til, og Alte Post – hovedspillestedet formelig kogte over, da den samiske sangerinde Mari Boine fremførte sin helt specielle sang og musik for en fyldt sal.

På Okseøerne optrådte den ligeledes dygtige svenske sangerinde Gunnel Mauritzen fra Gotland med band. En anden sangerinde, som vakte opsigt var den unge Sofia Karlsson, ligeledes fra Sverige.

Festivalen ligger kvalitetmæssigt på linie med andre store musikfestivals, den er et herligt forum for udveksling og inspiration mellem nordiske musikere og musikere fra grænselandet, og man må virkelig håbe, at kulturpolitikerne i området kender deres besøgestid.

Bliver denne festival permanent, så har fjordbyen Flensborg et ekstra kulturelt tiltag af format. Jens Peter Müller fra Nordpool er lederen af folkBALTICA, som også arbejdsmæssigt støttes af byens Kulturbüro. Informationskontorets rolle i denne sammenhæng er at være behjælpelig med at skabe

det økonomiske grundlag fra bl.a. Nordisk Kulturfond.

Tre færøske kunstnere

I forbindelse med årsmøderne var der udstilling på Centralbiblioteket i Flensborg med de tre færøske kunstnere Hansina Iversen, Anker Mortensen og Marius Olsen. Alle kunstnerne var til stede ved åbningen og repræsenterer den yngre generation af kunstnere. Det var Sydslesvigs danske Kunstforening, som stod bag invitationen.

Sommerens rejse

Sommerens rejse stod også i Færøernes tegn i samarbejde med Jaruplund Højskole, Annika Hoydal, skuespiller, og Else Lidegaard, journalist og forfatter. Vi forlod Danmark, da sommeren og varmen var på sit højeste. Derfor var Nordatlantens friske og klare luft kærkommen. Vejrsmæssigt fik vi en smuk uge på Færøerne.

En rejse til Færøerne inkluderer altid store naturoplevelser, men også kulturelt er der jo meget at komme efter. Færøerne markerer sig i disse år gennem dygtige billedkunstnere. Interessant er det, at mange af de færøske kunstnere også har sat deres præg på de færøske kirker med smukke og spændende nye altertavler. Det gælder først og fremmest Tórbjörn Olsen og glaskunstneren Tróndur Patursson, som stammer fra Kirkebø, det gamle kulturcenter fra middelalderen med kongsgård og domkirkeruin. Tróndur er 16. slægtled på gården, og han står som en markant skikkelse i det færøske kunstliv.

Vi besøgte kunstmuseer og kirker, udsmykket med værker af de spændende moderne færøske kunstnere. Og så var lokale folk engageret til at fortælle. Det sætter altid ekstra kolorit på en historie, når den kommer fra stedet egne folk.

Et andet højdepunkt på turen var en

uforglemmelig sejltur med det gode skib Nordlyset. Solen skinnede fra en skyfri himmel, ombord havde vi fuglespecialisten Keld Jensen fra Nolsø. Hvad han ikke ved om fugle og insekter er ikke værd at vide, og så er han en mesterfortæller. Ved Nolsø gik vi tæt på fuglefjeldene, og i gummibåde blev vi sejlet ind i grotter under fjeldet – vi stødte på de nysgerrige sæler inde i grotterne, og for fugleinteresserede – ja, for alle var det en herlig oplevelse.

Vi var i land på Hestø med 40 indbyggere og så kirken med albertavle af Sven Havsteen-Mikkelsen. På hjemturen sejlede vi lige forbi Kirkebø med udsigt til Magnuskatedralen, kongsbondedgården og Tróndur Paturssons ateliér. Hele denne storslåede tur afsluttedes med skippers overdådige hummersuppe.

Læsekredse

De læselystne med interesse for nordisk litteratur er gået i gang med dansk litteratur. Læsekredsene blomstrer hen over grænsen – også i det øvrige Danmark har læsekredse taget fat på den nordiske litteratur og lader sig inspirere af informationskontorets læsekompendium, som kan hentes direkte på nettet: www.nordisk-info.de

Skoleprojekt med nordiske film

For to år siden havde vi i Sønderjylland held med et skoleprojekt, som vi kaldte "Med Norden i biografen", hvor 1.000 sønderjyske skoleelever var i biografen for at se nordiske film.

Dette projekt bliver nu udbredt i hele Norden. Nordisk Kulturfond er sponsor bag det store projekt, som har titlen

Den islandske forfatter Einar Már Gudmundsson deltog også med et indlæg i Norden og Europa-konferencen. (Foto: EMG)

"Norden i bio". 20.000 skoleelever – 14 år og op efter i samtlige nordiske lande har meldt sig til dette projekt. En undersøgelse har nemlig vist, at de unge bliver dårligere til at forstå hinanden i Norden. "Norden i bio" tilbyder de unge at beskæftige sig med 5 nordiske kortfilm, som der er udarbejdet undervisningsmateriale til. Først og fremmest vil dette projekt, som vi også håber bliver permanent, styrke kendskabet til nabosprogene i Norden. Initiativtagere er FNF (Foreningerne Nordens Forbund) og de nordiske informationskontorer.

I skrivende stund er en konference i november på trapperne. Dens tema er "Norden og Europa. Fremtidens europæiske samarbejde: Hvad kan Norden bidrage med?" Nordisk politikere medvirker, bl.a. Ole Stavard, præsident for Nordisk Råd, Ivar Kristiansen fra Norge og Anke Sporendonk m.fl.

Einar Már Gudmundsson, islandsk forfatter, deltager også med indlæg, og konferencen afsluttes med koncert ved den færøske sangstjerne Eivør Pálsdóttir.

SSW og Nordisk Informationskontor indbyder i fællesskab.

Opstod som privatmilitis

Af Broder Kansler Hans Uwe Harck

Skt. Knudsgilderne i Norden, og dem var der mange af omkring 1100-tallet, opstod oprindeligt som privatmilitser med det formål at udbrede kristendommen og samtidig komme plag-somme vendiske røvere, der i stort tal hærgede kysterne, til livs.

Også Skt. Knudgildet i Flensborg opstod i den tid. Knud Lavard, den daværende hertug i Slesvig, blev skytshelgen for det flensborgske broderskab, og dagen for Knud Lavards skrinlæggelse i Skt. Bendts Kirke i Ringsted den 25. juni 1170 regnes for gildets grundlæggelse. I 1169 blev Knud Lavard kanoniseret af paven, efter forslag af hans søn, Valdemar den Store. Gildet har bestået siden, dog med skiftende formål, afhængig af øvrighedens magt og struktur, og fremstår i dag som et livskraftigt broderskab af danske mænd, der holder de gamle traditioner i hævd og fører dem videre til kommende generationer.

Gildets gamle skrå (vedtægter), sidst tilpasset nutidens krav i 1921 af daværende oldermænd Christian Ravn og stadig gældende, omhandler bl.a. Skt. Knudsgildets formål, som lyder således:

"Gildets formaal ere:

- 1.) Pleje og Udbygning af Broderskabstanken,
- 2.) Understøttelse af uforskyldt Forarmede og Betrængte,
- 3.) Pleje af ædel Selskabelighed i de gamle nedarvede Former,
- 4.) Pleje og Fremme af Skydesporten."

Disse nævnte formål opfyldes af brødrene den dag i dag.

Broderskabet tæller aktuelt 81 brø-

dre, der mødes hver onsdag fra april til oktober til hyggeligt samvær, skydning og fællesspisning efter de gamle ritualer på Skt. Knudsborg ved Munketoft i Flensborg. I 2006 kunne gildet ialt optage 7 nye brødre.

Gæster er altid velkommen

Der er mange traditioner i denne ældste danske sammenslutning i Sydslesvig, og én af disse traditioner er den historiske forbindelse og tilknytning til det danske kongehus og til de danske monarker.

Sæsonen i Skt. Knudsgildet slutter hvert år i oktober på Frederik VII's fødselsdag den 6. oktober, og dette markeres ved en skafferskydning og efterfølgende fest med damerne på Skt. Knudsborg. Ét af de bærende elementer i dette arrangement er talen for det danske kongehus.

Brd. kanslers tale for kongehuset den 6. oktober 2005 på Skt. Knudsborg i anledning af Frederik den VII's fødselsdag lød:

Kongehuset og brødrene

"Kære majestæt, kære oldermænd, kære søstre og kære brødre,

vi slutter sæsonen her i gildet traditionelt den 6. oktober. Således har det været i århundreder, ja, lige siden, Frederik den VII blev gildets æresbroder, og det er snart 150 år siden. Frederik den VII blev æresbroder netop på hans fødselsdag i året 1857 i en alder af 49 år, efter at den folkekære konge var blevet gildebrotter 4 år forinden.

Som tak for udnævnelsen til æresbroder bad kongen knudsbrødrene til taffel her i gildehuset og forærede gil-

det et smukt sølvkrus, som den dag i dag er i vor besiddelse, og som kan beundres, når vi til vore adelgilder viser vor sølvskat, som til daglig opbevares på byens museum. Samme dag deltog kongen også i skydningen og ramte plet. Med rette udtalte daværende oldermand Johann Jess Kruse: "Ingen konge i hele verden kunne gøre det bedre."

Frederik den VII lod sølvkruset fylde med mjød og drak brødrene til og lod det derefter gå rundt. Stemningen var uovertræffeligt, kongen var gemytlig og naturlig blandt sine brødre. Een af brødrene bemærkede begejstret: "Nej, sådan en konge gives der ikke mage til i hele verden. Vel er jeg en fattig mand, men ikke for 100 rigsdaler ville jeg have undværet denne dag."

Denne episode viser i al tydelighed,

at brødrene var kongetro, og at de elskede deres konge.

To år senere, i juli 1859 fik brødrene på byens rådhus en ny fane af Frederik den VII, et ydre tegn på det snævre og gode forhold imellem kongehuset og gildet. 100 år før, i 1759 havde gildet fået en fane af Frederik den V. Det var en selvfølge, at de kongelige privilegier, som gildet nød godt af, blev fornyet ved hvert tronskifte. Sidst stadfæstede Frederik den VII i maj 1853 gildets privilegier.

Som vi alle er bekendt med, modtog broderskabet dets 3. fane med årstallet 1959 af Frederik den IX. Daværende oldermand Johann Wrang sagde ved modtagelsen af fanen, der først kunne gennemføres i 1962 ved det ordentlige adelgilde på grund af tidens vilkår:

"Gildet kan i dag med stolthed og

Hvert år på Knud Lavards helligdag den 25. juni modtages brødrene på rådhuset i Flensborg - her af bypræsident Hans Hermann Laturnus 3.f.v. Denne gestus understreger den snævre historiske forbindelse imellem Flensborg by og gildet. (Foto: P. Klavsén)

glæde konstatere, at det nu ejer 3 faner med det danske rigsvåben, en vistnok sjælden begivenhed i Danmarks historie".

Brødrene har igennem årene værnet om disse historiske og nationale klenodier og forsøgt at bevare disse skatter bedst muligt.

Fanerne er tydelige beviser for brødrenes respekt og loyalitet over for det danske kongehus, som hører til verdens ældste, og som kan føre sin stamtafle meget langt

tilbage i tiden. Vi kender navne på mange danske konger allerede i 400-årstallet, dog er den indbyrdes rækkefølge noget uvis.

For nogle få dage siden, den 26. september havde vi Kong Christians dag. Genforeningskongen kong Christian den X ville den dag være fyldt 135 år. Jeg fandt, da jeg forberedte mig på at holde talen for det danske kongehus, en udgave af Flensborg Avis fra den 26. september 1945. En dato i en mørk og tung tid. Krigen var godtnok forbi, men krigens rædsler ikke og slet ikke følgerne af disse.

Avisens forside, lidt falmet, men uhyre interessant, bærer netop denne overskrift med store bogstaver: KONG CHRISTIANS DAG.

Og nederst på samme side befinder sig et aftryk af vort kendte gildedokument med ordene:

"Alle Knudsbrødre Helsen og sand Fred. Vi gør alle Mænd vitterlig: Eftersom vor Skytshelgen, Skt. Knud Lavards nærmest levende Agnat, Hans Majestæt Kong Christian til Danmark og Island, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, omfattet med ærbødig Kærlighed af alle Danske i og udenfor Danmark, idag fylder 75 år, så unnlader vi ikke hermed at bringe Hans Majestæt Skt. Knudsgildets hjertelige Lykønskning i denne Anledning og udtale Håbet om, at Hans Majestæt med Helsen og Sundhed mange År endnu vil kunne leve og

virke for et frit og lykkeligt Danmark.

Datum in Domo Sancti Kanuti in Flensborg anno Domini MCMIVV, die XXVI mensis Septembris.

St. Knudsgilde Flensborg."

Med segl og underskrifter af oldermanden Johann Wrang og kansleren Georg Christiansen. Dette dokument overrakte oldermand Johan Wrang på det danske konsulat til daværende konsul Ryder, for at det vil blive givet videre til Hans Majestæt, så snart lejlighed bydes.

Det var brødrenes hilsen til kongen.

Og her på Skt. Knudsborg i denne sal var selvfølgelig på denne onsdag år 1946 brødrene samlet med deres søstre for at markere dagen. Det var en festdag og også her hyldede man Danmarks store monark, Danmarks samlingssymbol i krigens mørkeste tid. Salen her på Skt. Knudsborg var lige blevet restaureret efter krigens hårde belastning.

Flensborg Avis skriver videre meget smukt om fødselsdagen og de danske i Sydslesvig:

"Ingen føler sig stærkere knyttet til den danske konge end netop de danske sydslesvigere; de hører i åndelig forstand til kongens mest tro undersåtter. Derfor er det naturligt, at de danske sydslesvigere fejrer kong Christians 75-årsdag på en måde, som kun de, der står uden for det hjem, hvor de rettelig hører til, kan gøre det. Og kongens fødselsdag i dag fejres med en dybfølt inderlighed, der lod ane smerten ved at måtte stå udenfor, men tillige stoltheden over, at trange kår ikke har røkket følelsen af skæbnefællesskab med Danmark og sindbilledet på alt dansk: Kong Christian X.

Den danske kongeslægt, de danske konger og historien om disse regenter er tæt knyttet til broderskabet og Skt. Knudsgildet under de forskellige fortegn, gildet har arbejdet på.

Ja, jeg går så vidt at påstå, at der til visse tider og det over lange perioder, har været en gensidig afhængighed.

Jeg tænker på navne som hertug Knud Lavard, hans søn kong Valdemar den Store, der sørgede for, at faderen blev helgenkåret og således blev vor skytspatron. Jeg tænker på Knud den VI og hans beskærmelsesbrev til brødrene, som vi den dag i dag hører i uddrag til det store adelgilde.

Jeg nævner kong Frederik den IV, som takkede for brødrenes loyalitet ved give os privilegier, bl. var skivekongen fritaget for at betale skat. Frederik den IVs monogram pryder den dag i dag kongeskjoldet og er hermed et videre bevis for det tætte forhold gildet havde og har til kongehuset.

Med de kongelige privilegier fulgte en vis militarisering af gildet med titlerne kaptajn, løjtnant og fænrik. Christian den VI gav brødrene ret til at bære skærf om livet og guld- eller sølvtrusser på hattene. Gildet hørte således til kongens og landets forsvarstrupper.

Her har vi igen den lige nævnte afhængighed. Kong Frederik V skænkede gildet i 1759 en fane som tak for hjælpen. Det er den fane, som vi dag betragter som en vore største skatte. Jeg omtaler Christian den VIII, hvis navnetræk vi til dagligt kan beundre her i vor gildesal. Gildebrødrene mødte til paraden for Christian den VIII med geværer, som de havde ret til at bære. Disse kongelige privilegier blev igen fornyet

Der er utallige traditioner både i gildets hverdag og til højtidstidspunkterne. Ved paraden forud for kongeskydningen viser Broder Overskaffer brødrene den gamle makørskive med ordene: "Her sidder pletten", og på plattysk "Doar sitt de Nogel", således at der ikke er tvivl om, hvad man skal sigte efter. (Foto: M. Mauter)

og bekræftet af vor æresbroder, Frederik den VII i 1853. Igen et dokument for den nære forbindelse imellem broderskabet og kongen.

Efter Frederik den VII's død i 1863 og efter afståelsen af Nord- og Sydslesvig til Preussen, kom der andre tider for gildet. Det var slut med kongebesøg og også privilegierne blev afskaffet. I 1872 var det slut med skattefriheden for skyttekongen. I gildet måtte der kun bruges den preussiske sort-hvide fane, et nyt kapitel i gildets historie blev slået op.

Dog brugte Flensborgs borgere i denne tid et dannebrog med Frederik den VII's navnetræk, som, da kongen døde på Lyksborg slot, vajede på halv på slottets flagstang.

Det er sikkert ingen tilfældighed, at denne fane i dag opvares her på "Borgen", på hjemstedet for byens ældste, danske sammenslutning, og er således

et symbol på det, sønderjyderne har kæmpet for i landsdelen.

Afdøde skoledirektør Bernhard Hansen skrev bl.a. disse ord om fanen:

Thi skænkes det til borgen,
det viet hertug Knud,
har evnet livets lære,
om tro at holde ud,
at sekler kan ej døde,
hvor grænsens førstegrøde
blev blomst på brødræs vej.

Det, der holdt liv i St. Knudsgildet og de andre danske foreninger i Flensborg, var netop kongetroen og mindet om den afdøde kong Frederik den VII.

Tiden, der fulgte, var præget af verdenskrisen, krige og kaos med elendighed og store negative følger for menneskene. Broderskabet her blev ikke skånet for denne skæbne og udvikling.

I denne svære tid blev Christian den X som sagt en symbolfigur og et midtpunkt i alt, hvad der er dansk indenfor og udenfor kongerigets grænser.

I 1972 oplevede Danmark og alle danske det seneste tronskifte. Margrethe den II blev Danmarks nye regent, den første dronning efter 500 år. Den mørke tid var forbi, der skete store omvæltninger i vore samfund overalt, overalt kom der fornyelser og forandringer, politiske som samfundsmæssige.

Men inden dette forlenede kong Frederik den IX os den 3. fane med rigsvåbenet og årstallet 1959 på den grønne bund, og fortsatte den tradition, jeg har beskrevet i mine ord i dagens anledning.

Det var en lykkelig dronning, der fulgte sin far, Frederik den IX, på tronen i et lykkeligt Danmark. Dronning Margrethe den II blev og er en del af folket. Selvom også dronningen, som hendes forgængere bygger på traditioner, så er tiden inde til, at disse tilpasses tidens krav, lempeligt og med forsigtighed. Det gjorde hun og gør hun med kloghed og omhu. Med dronning

Margrethe og hendes familie er kongehusets fremtid sikret. Det er der ingen tvivl om.

Dronningen glemte aldrig Sønderjylland og de danske syd for grænsen. Hun holdt Christian den Xs ord i hævd: "I skal ikke blive glemt".

Hun besøgte sammen med prins Henrik flere gange Sydslesvig. I gildet husker vi nok bedst det første besøg i 1978, hvor daværende oldermand Ole Olesen som repræsentant for den ældste danske sammenslutning i Flensborg fik lejlighed til at hilse på regentparret samt vise en del af gildets værdifulde, gamle sølvskat og de tre faner givet af danske regenter.

I sin korte tale til de kongelige gæster udtalte vores oldermand bl.a.:

"Det er i dag en gildehistorisk begivenhed, at Skt. Knudsgildets oldermand får lejlighed til at forsikre deres majestæt om, at Skt. Knudsbrødrene med absolut loyalitet overfor deres majestæt og det danske kongehus og hele det danske folk fastholder deres danske sindelag."

De samme ord kunne siges i dag. Ingen tvivl om gildebrødrenes sindelag.

Respekten for det danske kongehus verden over er forbilledlig. Jeg vil håbe, at vi og de generationer, som følger, vil og kan fastholde og måske udbygge det traditionelle og gode forhold til kongehuset, som har sine rødder så langt tilbage i tiden, som vore.

Med glæde kan vi konstatere, at dronningen med familien fører traditionen med et sommerophold i Gråsten videre, og også at prins Joakim har taget ophold i grænselandet. Distancen imellem kongehuset og Sønderjylland er blevet mindre.

Jeg beder jer nu om, at vi rejser os for at udbringe et nifoldigt leve for Hendes Majestæt Margrethe den II af Danmark og hele det danske kongehus.

Dronning Margrethe den anden af Danmark længe leve."

SAF holder fast i kontakterne til Danmark

Af landsformand Rüdiger Schulze

Sønderjysk Arbejderforenings (SAFs) landsstyrelse plus interesserede fra Rendsborg og Holtenå var i 2006 efter nogle års pause igen på studietur i Danmark, traditionen tro var turen lagt til dagene omkring kristi himmelfart. I år var Nordjylland målet. Indkvarteringen foregik på Danhostel Hobro, et dejligt sted med et venligt og hjælpsomt bestyrerpar.

Hobro som centralt sted gav også lejlighed til at gense vennerne fra „Grænseforeningen mellem Fjordene“, navnlig Gudrun Lund, som i en lang årrække kom trofast til hver årsmøde-weekend i Holtenå.

SAFerne kunne opleve Nordjyllands bestræbelser på turistområdet i Hirtshals kommune og se på byen Aalborgs rivende udvikling. Krydret blev det hele med karnevalsoptoget i Aalborg om lørdagen, som SAFerne røg ind i mere tilfældigt, men med slet skjult begejstring, da de mange tusind friske jyske drenge og piger viste deres talent (og andet) på samba og sydamerikanske rytmer.

Turen blev afrundet med et blik på landsdelens historie: vikingeborgene Fyrkat/Hobro og Aggersund gjorde indtryk på deltagerne, og da vi ved Fyrkat vikingekræmmermarked mødte vikinger fra Sydslesvig, nærmere sagt fra Fokbæk, var ringen sluttet.

Fra studieturen til Nordjylland. (Foto: privat)

Som tak for livslang indsats blev Ingvald Christiansen t.h. udnævnt til SAFs første æresmedlem af landsformanden Rüdiger Schulze. (Foto: privat).

En dejligt tur, som gav deltagerne masser af indtryk af det moderne Danmarks samfund, men også indblik i Nordens historie. SAFs studieture vil helt sikkert fortsætte.

Derimod er SAFs lokalafdeling Slesvig stillet i bero. Efter mere end 50 år aktivitet var der efter dødsfald og sygdom ingen mere, som kunne magte at overtage bestyrelsesarbejde i lokalaf-

delingen. Medlemmerne i Slesvig vil derfor i fremtiden blive serviceret direkte fra landsforbundet. Landsformanden takkede ved lokalafdelingens generalforsamling i januar 2006 SAF Slesvigs formand gennem næsten 30 år, Ingvald Christiansen, for et livs gerninger i og for SAF. Ingvald Christiansen tegnede SAF i Slesvig, så enkelt er det. Alle vidste, han vil sørge for arrangementer, for ture til Danmark og alt praktisk, hvad der skal til i en forening. Som tak for livslang indsats blev Ingvald udnævnt til SAFs første æresmedlem.

Venerne fra "Hovedstadens Grænseforening" var på Sydslesvig-tur weekenden 1.-3. september. På Christianslyst kom SAF og HG sammen ved en fælles middag for at holde den kontakt, begge foreninger har plejet i en lang årrække. Søndag gæstede de 30 turdeltagere fra Grænseforeningen Holtenå Forsamlingshus, og deltog i gudstjenesten sammen med menigheden. Bagefter fik HGerne en kort introduktion i Ejderkanalens historie med efterfølgende rundvisning. Vi i SAF var glade for at kunne vise vennerne fra København vor hjemstav. Den kontakt er levende og vil fortsætte.

MUSEET CHRISTIAN LASSENS MINDE:

Brug for frivillig arbejdskraft

Af Ernst Meyer

Da Fælleslandboforeningen i sin tid vedgik arv og gæld i forbindelse med testamentet efter gdr. Christian Lassen, Jarlund, indgik denne samtidig forpligtelsen til at oprette og drive et museum i de bestående bygninger i Jarlund/ Jardelund.

Efter, at en håndfuld frivillige havde

slidt et års tid, kunne man den 4. september 2004 indvie museets første afsnit. I stuehusets lokaler har man ved hjælp af bl.a. en omfattende udstilling af de fem døtres fine håndarbejder, en lang række gamle fotografier plus et udvalg af pigernes udstyr (der jo aldrig kom i brug!) især i form af porcellæn og sølvtøj, prøvet på at give et lille indtryk af, hvordan livet i et dansk-

Den gode stue. Bortset fra el, nye vinduer og indlagt varme - sidstnævnte to bekvemmeligheder kom Christian Lassen aldrig til at nyde godt af - er alt som for 100 år siden. (Foto: SPT)

sydslesvigsk landbohem med tilhørende kro-virksomhed har formet sig igennem de seneste hundrede år.

Museet er et familiemuseum, dvs. at alle udstillede genstande har været i brug i Lassen-hjemmet. Der tages altså ikke imod eksponater ude fra, for at lade disse indgå i museets samlinger.

Der arbejdes for tiden videre med indretningen af landbrugs-afdelingen. Stald og lade er ved at blive gjort i stand til at fremvise de mange landbrugsmaskiner, der findes i ejendommens vognport. Det er Søren Lund og Christian Johannsen, Medelby, der tager sig af denne del af udstillingen. Desforuden er stuehusets loft heller ikke færdig ryddet, så der er langt igen, før hele projektet er realiseret.

Bygningernes vedligeholdelse krævede imidlertid, at der omgående skulle investeres i nye porte og yderdøre. I regnskabsåret 2005 blev hele taget på stuehuset fornyet, og i indværende år blev alle husets vinduer skiftet ud.

Den første gæste-

bog er fuld, og nummer to er lagt frem; besøgsantallet er nået et godt stykke op over de 2.000, og bogen vidner om udelt tilfredshed ed det, man har set. De besøgende kommer både henede fra, men i stort tal også nordfra; men også mange tyske grupper har fundet vej til perlen i Jarlund.

Der reklameres også på det nye fitness-center i Medelby og blandt cyklisterne, der kører på grænserutens stier. Derfor er der sat både cykelstativ og hvilebænke frem foran museet - og de skal nok blive benyttet.

Ja, og så er der stadig brug for frivillig arbejdskraft!

Et af de mange hold, der i årets løb har aflagt besøg på museet. (Foto: privat)

Første ydelser efter juli 2005

Af forretningsfører Walter Jensen

Efter at indenrigsministeriet i Kiel i maj 2004 havde godkendt dannelsen af stiftelsen "Gaardejer Christian Lassen's Mindefond" kunne der nu sættes gang i tingene. Bestyrelse og tilsynsråd besluttede på et fællesmøde i juli 2004, at de første ydelser ud af stiftelsens formue skulle foretages efter 1. juli 2005, idet der på dette tidspunkt var tilskrevet tilsvarende indtægter på den til rådighed stående kapital.

Ifølge afdøde gårdejer Christian Lassens ønske, der blev nedfældet i stiftelsens fundats, skal fondens ydelser benyttes til at fremme det danske mindretals arbejde i Sydslesvig på det sociale og kulturelle område. Til dette formål kan der ydes bidrag til:

Sydslesvigs Forening e.V.,
Dansk Sundhedstjeneste e.V.,
Dansk Skoleforening for Sydslesvig e.V.,
Dansk Kirke i Sydslesvig e.V.,
Dansk Centralbibliotek,
Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger e.V.,
Grænseforening e.V., alle Flensborg.

En hel del ansøgninger

Førnævnte organisationer blev gjort bekendt med den nye stiftelse, og vi kunne i første halvår modtage en hel del ansøgninger via hovedorganisatio-

nerne eller af organisationen selv. På et bestyrelsesmøde i juni 2005 blev der så besluttet en fordeling af de til rådighed stående midler, der tegner sig således: Kulturelt arbejde 81% og børn og unge 19%.

I ydelserne til kulturelt arbejde er indeholdt et årligt fast beløb til støtte af landbrugsmuseet i Jarlund, der drives af Fælleslandboforeningen for Sydslesvig e.V.

Proceduren

Ved denne lejlighed vil fondens bestyrelse gerne gøre opmærksom på proceduren ved ansøgning om midler. Som allerede nævnt kan henvendelser kun ske via hovedorganisationerne. Ansøgningerne skal foreligge stiftelsens bestyrelse i kalenderårets første halvår, helst inden 31. maj. Evt. ydelser vil så blive udbetalt efter 30. juni hvert år.

Adressen lyder uforandret

Gaardejer Christian Lassens
Mindefond
Att. forretningsfører
Walter Jensen
c/o Union Bank AG
Grosse Strasse 2
24937 Flensburg
e-mail: chris-jensen@foni.net

42 aktive medlemmer

Af formand Kirsten Antonisen

Torsdagskoret har p.t. 42 aktive medlemmer. Det er en lille tilbagegang i forhold til sidste år, men der er igen kommet nye sangere til, og bestyrelsen håber, de vil befinde sig godt i koret.

På generalforsamlingen 2005 prøvede Henrik Rasmussen ihærdigt at lære de fremmødte kormedlemmer en lille rytmisk sang, så koret kunne få smag på, hvad det så småt skulle arbejde med i koret. Han sprudlede af energi, havde haft en god afslutning på efterårssæsonen 2004 og glædede sig til at komme i gang med H.C. Andersen-programmet til årsmødekoncerten.

At se ham kun et halvt år senere hjemme i min stue, hvor han måtte erkende, at han ikke længere kunne stå i spidsen for Torsdagskoret, gjorde virkelig ondt på mig. Selv om jeg kunne se, hvilke problemer bestyrelsen ville skulle gå i gang med at løse efterføl-

gende, så kunne jeg ikke andet den eftermiddag end at vise forståelse,

Årsmødekoncerten

Koret arbejdede efter jul 2005 hen på den efterhånden traditionelle årsmødekoncert i samarbejde med Helligåndskirkens Kor. Da årsmødernes motto var inspireret af 200-året for H.C. Andersens fødsel, havde vi valgt nogle nye sange, der var blevet komponeret i anledning af H.C. Andersen-året. Det blev til "Hjertets melodier", der består af 9 forskellige arrangementer. Teksterne var H.C. Andersens, og blandt komponisterne kan nævnes Michael Bojesen, Jens Johansen, John Høybye og Fuzzy.

Det viste sig, at sangene ikke var helt så lette, som vi i første omgang troede. Da også Helligåndskirkens Kor havde fået ny dirigent efter årsskiftet, kom samarbejdet lidt sent i gang, men det

Korets øvelørdage foregår på Gustav Johannsen-Skolen i Flensborg. (Foto: privat)

lykkedes at få indstuderet to af de i alt 9 sange i fællesskab. Det blev til "Konen med æggene" og "Skovbal". Tre af satserne kunne vi ikke klare, og Torsdagskoret fremførte de sidste 4 satser "Bøgetræet i skærsommer", "Edderkoppen", "End ligger jorden i skovens svøb" og "Hjertets melodier" alene. Sammen sang de to kor desuden "I Danmark er jeg født" og "Hist hvor vejen slår en bugt". Det blev trods alt en rigtig god koncert. Mange havde på trods af det varme sommervejr fundet vejen til Duborg-Skolens festsal for at overvære koncerten.

Det var egentlig meningen, at H.C. Andersen-sangene skulle fremføres engang til ved Samrådets folkefest på Danevirke den 20. august 2005. Men i ugen før måtte vi erkende, at med de mange afbud var koret ikke i stand til at optræde, og vi måtte beklageligt nok melde afbud. Det, vi i bestyrelsen har lært af dette, er, at vi bliver nødt til at være mere end 100% sikre på, at koret er i stand til at optræde, før vi giver vort endelige tilsagn til et arrangement. Men det kræver også af den enkelte korsanger at stå ved sit tilsagn og ikke melde fra i sidste øjeblik. Vi er afhængige af hinanden og ikke en eneste stemme kan undværes.

Torsdagskorets nye dirigent Elsemarie »Rie« Nielsen. (Foto: privat)

Adventskoncerterne

Så skulle koret i gang med indstuderingen af programmet til adventskoncerterne. Henrik havde valgt Jens Johansen/ Erling Kullbergs "Eversmiling Liberty", et lidt mere rytmisk korværk med tekster fra Judas Maccabæus. Koret har tidligere fremført et uddrag af dette værk til julekoncerterne i 2003, hvor vi fik lyst til at synge hele værket. Det skulle udgøre programmet til korets traditionelle adventskoncerter i Ansgar-Kirken i Flensborg, i Medelby Kirke og evt. et sted mere i det sydslesvigske.

Men sådan skulle det ikke gå.

Den første ordinære korprøve efter sommerferien startede med et "krise-møde". Jeg blev nødt til at meddele koret, at Henrik Rasmussen havde trukket sig. Hvis ikke de tre aktive kormedlemmer Ture Pejtersen, Karen Sofussen og Stefan Graw den aften havde stillet sig til rådighed som dem, der ville stå for korprøverne i efterårssæsonen, er jeg bange for, at koret lige så stille var gået i opløsning.

Det havde været uacceptabelt, synes jeg. Koret har immervæk bestået i snart 40 år og er absolut en del af det sydslesvigske kulturliv. De tre overtog ikke kun korprøverne. De fik endda stillet et program på benene, så vi kunne holde julesangaftener her i Flensborg og i Medelby. Det blev et rigtigt juleprogram, som publikum tog godt imod. Bestyrelsen kan ikke sige dem tak nok for deres indsats, som jeg er sikker på, at ikke kun vi i bestyrelsen har været utroligt glade for, men også koret som sådan. Jeg håber, de har mærket den opbakning, koret har villet give dem.

Ny dirigent

At korprøverne i efteråret kunne afholdes efter planen, gav os i bestyrelsen mulighed for i ro og fred at finde frem til en ny dirigent. Det var nu ikke så let

endda. Vi har lyttet til kormedlemmernes forskellige forslag og afvistet nøje, hvad og hvordan vi skulle gøre. Vi har været enige om, at vi skulle finde en løsning, der kunne give koret arbejdsro og samtidig musikalske udfordringer. Vi ville finde frem til en korleder, der sagde "ja" til korarbejdet uden "wenn und aber" og gerne for en periode, der bliver længere end Henriks.

Koret har jo været forvænt, hvad korledernes funktionsperiode angår: Hans Werner Hansen i 17 år, Else Rasmussen i 13 og Aase Pejtersen i 6 år. Vi ville også gerne give en yngre person mulighed for at virke som korleder. Derfor har vi overfor Elsemarie Nielsen heller ikke lagt skjul på, at vi havde spurgt Simon Faber og Rigmor Eybye, før vi henvendte os til hende. Både Simon og Rigmor havde stor lyst til at varetage opgaven, men på grund af deres arbejde og de mindre børn turde de ikke på nuværende tidspunkt at sige ja til opgaven.

Så da bestyrelsen i slutningen af året henvendte sig til Elsemarie, tænkte vi, at hun da i det mindste ikke havde små børn at tage hensyn til. Derimod har børnebørn, hun gerne også ville have tid til.

Men bestyrelsen blev utrolig glad og lettet, da Rie i begyndelsen af januar 2006 meddelte, at hun havde overvejet det nøje og gerne ville stå i spidsen for Torsdagskoret. Vi ved alle sammen, at hun dermed har sagt ja til endnu en ekstra opgave, der kræver sin "mand" og tid til forberedelse.

Den 26. januar var hendes første korprøve, og koret håber, at hun vil blive glad for os, og vi er sikre på, at hun finder på gode opgaver og store musikalske udfordringer til koret.

Samarbejde

Hvad angår samarbejdet med Helligåndskirkens Kor, har vi i bestyrelsen også været noget forvænte. Aase Pejtersen og Hans Christian Hein startede traditionen med en fælles koncert til de danske årsmøder. De stod for al organisation, og det var dem, der i fællesskab traf de aftaler, der skulle træffes. Det blev bestyrelserne kun lidt involveret i. Så vi gik ud fra, at sådan var det også, da Henrik trådte til. Det skulle dog vise sig, at det ikke var så let for Henrik, og jeg beklager, at det først sent gik op for os i bestyrelsen, at der var problemer. Derfor besluttede vi i

Torsdag den 18. maj 2006 havde Elsemarie Nielsen så sin debut. Koret medvirkede ved en aftensangsgudstjeneste i Ansgar Kirken, hvor programmet foruden fællessalmer, læsninger, bøn, trosbekendelse og velsignelse omfattede forårssange, som koret havde indstuderet i løbet af forårssæsonen. (Foto: privat)

efteråret, at vi selv ville tage kontakt til Helligåndskirkens Kors bestyrelse for at træffe aftaler omkring årsmødekoncerterne.

Vi havde et konstruktivt møde i begyndelsen af december, og da det på det tidspunkt stadig var uafklaret, hvem der skulle overtage Torsdagskoret, deltog Ture og Karen i mødet. Af hensyn til Helligåndskirkens Kors program til foråret, blev det til fire fælles korprøver. Vi glæder os over, at korene er kommet på talefod igen og ser frem til et konstruktivt samarbejde. At begge kor nu ligger i hænderne på familien Nielsen, gør samarbejdet muligvis endnu lettere. På programmet til årsmødekoncerten stod Carl Niensens lyriske humoreske "Fynsk Forår", som korene opførte i fællesskab. Desuden havde hvert kor sin egen lille afdeling med danske sange.

Efterårssæsonen afsluttedes med den efterhånden traditionelle grønlangkålspisning på Gustav Johannsen-Skolen og forårssæsonen med en grill-aften i en af korsangernes have. Ved

disse lejligheder plejer koret det sociale samvær. Her synges, hygges og snakkes – det sidste er jo ikke så godt under en korprøve.

Torsdagskoret er en af de 25 tilsluttede foreninger under SSF, og er dermed repræsenteret både i SSFs hovedstyrelse og i Det sydslesvigske Samråd. Vore repræsentanter i hovedstyrelsen er Annemarie Erichsen, Inge-Lise Møller og Lars Aagaard. I Samrådet bliver vi repræsenteret af Gerd Pickart og Annemarie Erichsen.

Der har været afholdt møde den 26. april 2006, hvor der blev orienteret om arbejdet i hovedstyrelsen og i Samrådet. De tilsluttede foreninger ønsker at tage den fordelingsnøgle, der bestemmer tilskuddenes størrelse, op til revision. Puljen af penge bliver ikke større, men der skal ses på en mere retfærdig fordeling af midlerne i forhold til foreningernes medlemstal, synlighed og aktivitetsniveau. Der blev nedsat et udvalg på 5 personer, der skal prøve på at finde frem til kriterier for fordelingen.

FLENSBORG Y's MEN's CLUB:

Kirke uden grænser

Af præsident Povl Verner Hansen

På initiativ af Flensborg Y's Men's klub mødtes 13 menigheder syd og nord for grænsen til et grænseoverskridende kirkestævne søndag den 18. juni 2006 i Bov.

Idéen er Hans Jørgen Refslunds. Han er mangeårig Y's Man og medlem af Flensborg Y's Men's Club – og samtidig medlem af Flensborg Ansgar Kirkes menighedsråd.

Omkring kaffebordet i hans stue for to år siden formedes planerne for et

YMC-teltet foran Kirkeladen i Bov.
(Foto: P.V Hansen)

enestående arrangement: en fælles dansk-tysk kirkedag, hvor man vandrer over grænsen til en dansk-tysk gudstjeneste i Bov Kirke.

Og til et sådant arrangement hører også en del praktisk planlægning: indbydelser til alle omliggende menigheder, udvalgsmøder med de implicerede, plakater, samt forplejning på dagen (uden mad og drikke duer helt en ikke).

Flensborg Y's Men's Club stod for sommermad og drikke, samt kaffe og varme vafler.

Det blev en festlig søndag med flot sommervej; hvor ca. 300 kirkegængere deltog, og hvem ved? var med til begyndelsen på en god tradition.

Flensborg Y's Men's Club, som har 21 medlemmer, holder sine klubmøder hver 14. dag i Ansgar Kirkens menighedshus, Aabenraagade 25 i Flensborg.

Klubbens ledelse 2006-2007:

Povl Verner Hansen, præsident,
Preben Kortnum Mogensen vicepræsident,

Klubmedlemmer fotograferet efter klubmødet 7. juni 2006 foran Margrethe Gudme-Hjemmet, Nyvej 11 i Flensborg-Engelsby. Siden januar 1969 har Flensborg Y's Men's Club holdt sine møder her; men efter sommerpausen holdes møderne i Aabenraagade 25 i Flensborg-Nord. (Foto: P.V. Hansen)

Volker Schade, sekretær,
Ole Rinneberg, skatmester, samt
Inger Laursen, past præsident.

På årsmødepladsen i Flensborg tilbød medlemmer af Flensborg Y's Men's Club vafler og andet lækkert. (Foto: SPT)

904 legatportioner blev uddelt

Af Henrik Geipel

I 2005 har vi uddelt 906 legatportioner, ca. 60 færre end i 2004, i alt ca. 73.000 euro. Legatportionerne er fordelt over Sydslesvig på følgende måde: Flensborg by: 457, Flensborg amt: 147, Gottorp amt: 139, Rendsborg/Egernførde amt: 11, Husum amt: 106, Sydtønder amt 35, Ejdersted amt: 11.

Som det fremgår af ovenstående, er der stadig amter med kun ganske få ansøgninger. Komiteen står gerne til rådighed med oplysninger angående fondens virke og formål.

Den 12. oktober 1976 blev J.C.Møller-Fonden grundlagt til minde om

Flensborg bys tidligere danske overborgmester og senere bypræsident grosserer J.C. Møller.

Komiteen tilrettelagde en stor 30 års jubilæumsreception på selve dagen, den 12. oktober 2006 kl. 16 på Hotel Nordkreuz i Harreslev. Alle tillidsrepræsentanter/ anbefalere var inviteret, så komiteen på denne måde kunne lære sine "medarbejdere" personligt at kende. Der blev serveret et lille traktement, og der var rigelig lejlighed til at snakke sammen.

J.C.Møller-Fonden
Komiteens sekretariat
Osterlücken 13a
D-24955 Harrislee

DANSK HUSFLIDSKREDS I SYDSLESVIG - tilslutet Sydslesvigsk Forening:

Det summer!

Af bestyrelsesmedlem Walter Schneider

Hver 1. og 3. tirsdag i måneden summer det af aktiviteter, når 20 – 30 af vore medlemmer dukker op for at sysle med netop deres hobby – det kan være alt inden for håndarbejde og træarbejde.

Betingelserne i lokalerne i Oksevejens Skole er efterhånden blevet virkelig gode – både med et helt nyt belysningsanlæg, så damerne med deres håndarbejde næsten kan undvære deres briller, og værkstedslokalet med de fine maskiner og gode forhold bliver brugt rigtig meget.

Men kom selv og se!

Kaffepausen er som altid til hygge

og snak – en gang imellem med gode hjemmebagte kager.

I 2005/2006 blev der igen afholdt en del kurser.

I den store husflidsudstilling i efterårsferien på Sønderborg Slot deltog vi også igen i år med en pæn udstilling af vore ting – desuden havde vi to deku-pørsave med, så de besøgende kunne øve sig lidt.

Hvis du skulle få lyst til at deltage i et af vore kurser i 2006/2007 eller at deltage i en foreningsaften, kan du altid få nærmere oplysninger hos vor formand Jørgen Glüsing på tlf. 0461 – 91647.

Internet: www.sydslesvig.husflid.dk

Et begivenhedsrigt år

Af formand Einar Geipel

Stille og langsomt går sommeren på hæld, og nætterne bliver mørke og korte. Hejmdal kan se tilbage på et begivenhedsrigt år.

I december 2005 meddelte vor dirigent John Frederiksen, at han stopper til årets slutning, fordi han pr. 1. januar 2006 skulle starte som koordinator i Sønderjyllands Amt.

For Hejmdal betød det, at vi hurtigst muligt måtte finde en ny dirigent. Mange af læserne véd nok, at man ikke bare kan plukke en ny dirigent fra træet, især én, der ville overtage efter John Frederiksen. Men vi har været heldige. Allerede midt i januar kunne vi hilse på Jens Fabrin som vor nye dirigent. Han har kone og to børn - og enkelte af jer vil nok kende ham fra FDF Nordals orkestret.

Musikkursus

Sæsonen startede med et musikkursus på Harreslev Fritidshjem, hvor vi udover vor dirigent kunne hilse på Jøppe Rasmussen som gæsteinstruktør. Til dagligt hører han hjemme hos Sønderjyllands Symfoniorkester, hvor han spiller på horn.

Samme weekend spillede vi traditionen tro til pokaloverrækkelsen ved DHK i Idrætshallen. Der fulgte andre koncerter, bl.a. en velgørenhedskoncert i Idrætshallen, Schleswig-Holstein-Tag i Egernførde, Årsmødet 2006.

Med forbavselse og glæde modtog vi i starten af året en forespørgsel om en marchtur gennem den nordlige

Hejmdal Blæseorkester, selv vant til at blæse, blev næsten blæst væk fra kajen i Egernførde på Slesvig-Holsten-Dagen i maj 2006 sammen med andre fra det danske mindretal, og de andre anerkendte nationale mindretal. Fjernsynet optog billeder. Dirigenten Jens Fabrin og musikerne tager det hele med sindsro. (Foto: SPT)

Flensborg By, da Hohlwegschule i Lyksborggade kunne fejre deres 150 års jubilæum. Efterforskninger sagde nemlig, at skolen var blevet grundlagt af en dansk præst, og skolen ville markere dette med et dansk orkester med et dansk flag. Efter en kort sommerpause startede vi igen med en koncert til Flensborg Nautics.

Hejmdal har etableret sig

Hejmdal har i mange år ligget i dvale, men som man kan se, har vi formået at etablere os i det danske mindretal. Det kan kun lade sig gøre med hård træning og et par håndfulde messingmusikere - mange tak.

Til sidst kan vi derfor kun sige: Er du frisk, og kunne du tænke dig at være amatørmusiker, så kontakt os.

Rykket ind i nye omgivelser

Af arbejdsgruppemedlem Sten Haarløv

Der var premiereaften i Flensborg Filmklub tirsdag den 21. februar 2006.

Med et særligt udsøgt traktement og med en af dansk films absolutte top-scorerere, Per Flys "Drabet".

Anledningen var, at "Biffen" i denne sæson er rykket ind i nye omgivelser, nemlig Flensborghus' store sal. Siden efteråret 2003 har filmklubbens arrangementer været i Centralbibliotekets Blå Sal, og det blev til mange velbesøgte og gode filmaftener. Biblioteket takkes hermed for husly.

Fra og med 2006 holder "Biffen" til i Flensborghus' store sal. Og det er en stor gevinst. Først og fremmest fordi publikum kan nyde godt af det professionelle udstyr, som Flensborghus har anskaffet. Alle har her frit udsyn til et stort lærred, og både lys- og lydsiden kan nu styres professionelt.

Tættere på en egentlig dansk biograf i Flensborg kan man vist ikke komme på nuværende tidspunkt! Og når der så

tilmed i disse år er et så stort udbud af fremragende nye danske og nordiske film, som tilfældet er, er det jo en ren fornøjelse.

Også forårssæsonen fik et vellykket forløb. Efter "Drabet" vist i marts den dansk-islandske film "Voksne mennesker" af den islandske-fødte instruktør Dagur Kari, og som den sidste den svenske Oscar-nominerede (2005) "Som i himlen" instrueret af Kay Pollack.

I efteråret 2006 blev der budt på 4 filmaftener: Der indledtes med Niels Arden Oplevs anmelderroste "Drømmen" (2005), derefter vist Anders Rønnow-Klarlunds gigantiske marionettefilm "Strings" (2004) og dokumentarfilmen om rockgruppen "Gasolin" (2006), fortalt af bandet selv til instruktøren Anders Østergård, og inden jul bliver der mulighed for at se en nordisk produktion, som i skrivende stund endnu ikke er kendt.

Programmet med tidspunkter og en lille forhåndsomtale af filmene kan som sædvanligt fås i Flensborghus' reception og på Centralbiblioteket.

Aftenerne indledes med en kort introduktion til filmen, og der kan nydes ost og rødvin undervejs, alt sammen for 4 €.

Flensborgbiffen er et samarbejde mellem Centralbiblioteket, Nordisk Informationskontor, de danske kirker i Flensborg og Sydslesvigs Forening. Biffen er desuden medlem af Sammenslutningen af Danske Filmklubber.

Vel mødt!

Salen på Flensborghus som biograf. (Foto: SPT)

Æ Amatører spiller stadig på sønderjydske

Af Inger Merete Hansen

Vi har godt nok været lidt på vågeblus på grund af sygdom i truppen, men vi håber at kunne komme lidt mere ud i det kommende år.

Vi har den 20. august 2006 mistet vor leder og grundlægger Johann Mikelsen. Hans død er et stort savn for os, men vi håber at kunne komme videre, selv om vi skal lære om, for i mere end 30 år har Johann taget sig af

mange ting.

En tak til de mange, der har hjulpet os med legater, fonde og enkeltpersoner, der har gjort det muligt for os økonomisk. Vi håber viderehen at kunne blive tilgodeset for at videreføre Johanns livsværk.

Er der én eller flere, der kunne tænke sig at skrive til os, er vi taknemmelige. For vort sønderjydske sprog må ikke blive glemt.

Når I kan bruge os, så sig bare til.

Nok at se til i 2006

Af Holger Geipel

I 2006 havde Harreslev Amatørscene nok at se til - hele tre stykker blev opført.

Det første var et helaftensstykke: "Bed & Breakfast" af Konrad Hansen. Det var blevet indøvet mandag aftener samt et par weekender. Premieren var den 24. februar 2006 i Borgerhuset, den anden forestilling fandt sted den 3. marts på Harreslev Danske Skole, og ved begge forestillinger fik publikum rigtig rørt lattermusklerne. I forbindelse med den 2. forestilling på skolen gentog vi de sidste års succes med at servere teatersnitter, så det blev en rigtig hyggelig afslutning på aftenen – og der var fuldt hus i den blå sal.

Desuden havde vi igen inviteret ældrekлубberne i Kobbermølle og Harreslev til en forestilling lørdag den 4. marts. Vi startede med fælles kaffe-

Scenefotos fra "Bed & Breakfast" fra afvigte sæson 2006. (Fotos: privat)

Scenefoto: "Bed & Breakfast"

bord og derefter viste amatørerne lystspillet "Bed & Breakfast", og det blev en hyggelig og fornøjelig eftermiddag

for de ca. 50 fra ældreklubberne.

Sidste år kunne vi præsentere kirkespillet: "Moralitet om den blinde og den halte" af Dario Fo, det er varmt og vækker samtidigt til kritisk eftertanke. Vi håber, at vi kan vise det igen i 2007.

De to enaktere "Venindeselskab" og "Dramaet på Gyllegården" blev opført ved en friluftsforestilling, men druknede i regn.

I øjeblikket er foreningens læseudvalg i gang med at finde et nyt helaftensstykke, der får premiere i begyndelsen af 2007.

DANSK KVINDEGRUPPE FLENSBORG:

Aktiv siden 70erne

Af Kirsten Kolb-Wiegand

Kvindegruppen har været aktiv for kvindepolitik siden 70erne. Dengang gik vi mere i offentligheden med arrangementer som f. eks. foredrag om aktuelle emner, selvforsvar og sundhed. Nutildags mødes vi ca. en gang om måneden til diskussion om kvindepolitiske emner, af hvilke kan nævnes arbejdsbetingelser, karriere for kvinder, kvindesolidaritet og mobning. Vi beskæftiger os også med sundhed, sund ernæring og alternative behandlings-

metoder. Vi har diskuteret udenlandske kvinders vilkår både i Tyskland og i deres hjemlande. Ligeledes har vi haft prostituerede kvinders situation på programmet.

I eftersommeren tog gruppen på nattergaletur i Flensborgs omegn, som trods regnvejr blev en fornøjelig udflugt.

En gang om året tager vi på ø-udflugt. I år har vi været af sted to gange, idet vi besøgte et af vore medlemmer, som er flyttet til Fanø og fik mange gode og intensive diskussioner. Den obli-

gatoriske ø-tur gik i år til Endelave, hvor vi informerede os om forholdene på øen, især for kvindernes vedkommende. Et af de kvindepolitiske emner, vi tog op i det forløbne år, var kvindesolidaritet, forskel på mandlig og kvindelig føringsstil ud fra en artikel i "Emma" af Claudia Coppert: Sisterhood kills.

Den internationale kvindedag fejrede vi med en god middag, før vi gik i biografen til en film arrangeret af Frauenbüro Flensborg. Filmen handlede om fortællinger i familien og blev basis for gode drøftelser. Vi holder en jævnlig

kontakt til de tyske kvindegrupper og Frauenbüro og deltager lejlighedsvis også i deres arrangementer.

Foruden alt det teoretiske nyder vi også hinandens selskab og støtter hinanden, hvor vi kan - eller morer os, og glæder os over at have en loyal gruppe at ty til.

Gruppen er åben for interesserede. Man bedes henvende sig til:

Maike Lohse, Am Burgfried 6, 24939 Flensborg, tlf. 0461/27736, eller Kirsten Kolb-Wiegand, Süderfischerstr. 8, 24937 Flensborg, tlf. 0461/ 25524.

SYDSLESVIGSK FORENING'S DANEVIRKE MUSEUM:

Museets arbejdsår begyndte tidligt

Ved museumsinspektør Nis Hardt

Museets arbejdsår begyndte tidligt. I tiden fra 13. til 22. januar havde det arkæologiske landskontor (Archäologisches Landesamt) inviteret Hjemsted Oldtidspark og Danevirke Museum med til Berlin. Det slesvig-holstenske ministerium for landbrug, miljø og landlige regioner havde bedt det arkæologiske landskontor om at repræsentere delstaten på den internationale messe "Grüne Woche" i den tyske hovedstad.

"At bo på landet i Europa" var messens hovedtema. Slesvig-Holsten havde valgt at skilte med sin kulturelle egenart og grænseoverskridende projekter. Delstatens bidrag "Den tyskdanske grænseregion - at bo og arbejde i et maritimt præget landskab", satte fokus på den fælles danske og tyske historie.

Regionens største kulturhistoriske udflugtsmål

I den sammenhæng blev regionens største kulturhistoriske udflugtsmål, nemlig Danevirke og Hedeby præsenteret. Netop vikingetidens mindesmærker og landsdelens historie, der stadig forbinder dansk og tysk, er et særegent træk, der ikke kan opleves i noget andet tysk forbundsland. Vikingekulturen ved Slien - Danevirke og Hedeby - var hovedemne i præsentationens informationsportal, og der blev vist videoklip fra Sliområdet på storskærmen.

Formålet med præsentationsprogrammet var selvfølgelig at vække appetitten på grænseregionen og Sliområdet og sætte gang i kulturturen. Den danske EU-kommissær Mariann Fischer-Boel deltog og tilberedte fynske og slesvig-holstenske egnsretter sammen med den slesvig-holstenske

Danevirke Museum som det præsenterer sig fra landevejen. (Foto: SPT)

ministerpræsident P.H. Carstensen. "Kogekonerne" fik hjælp af rigtige kokke, og for at publikum ikke skulle gå sultne derfra, blev showet krydret med beretninger om fiskernes liv på Holmen i Slesvig og hundredvis af rigtige fiskefrikadeller.

Om dansk-tysk samliv

Et podium bestående af ministerpræsident P.H. Carstensen og generalkonsul H. Becker-Christensen og kredspræsident J. Petersen orienterede om det dansk-tyske samliv i grænseregionen.

Den slesvigske vikingeforening "Opinn Skjold" viste vikingehåndværk ugen igennem, og den dansk-tyske folkgruppe "Painted Green" spillede op til festiviteten. Ikke alle de godt 400.000 besøgende på "Grüne Woche", men dog særdeles mange, fandt hen til den slesvig-holstenske stand, hvor også Danevirke Museums brochure lå fremme sammen med en flot publikation, det arkæologiske lands-

kontor og Danevirke Museum i fællesskab havde fremstillet til lejligheden. Heftet omhandler vikingekulturen ved Slien og på forsiden ses en "ægte viking" stå vagt på volden.

Udgivelsen blev støttet af EU og findes på dansk og tysk.

Mindretallet på museum

"Diskussionen om tilhørsforhold, medleven og valg er og bliver et grænse-landsvilkår. Men der må findes en fællesnævner: mindretallet må selv give relevante bud på, hvad det egentlig står for. Til dette formål er det nødvendigt med oplysning, der sætter det danske mindretal i perspektiv og giver det substans. Det er derfor vigtigt at forankre mindretallets historie og identitet i en permanent udstilling på Danevirke Museum. Det er ikke et spørgsmål om, at det danske mindretal hører fortiden til og skal hensættes på museum. Her vil tvært imod grunden blive lagt til den nødvendige oplysning og

formidling af mindretallets værdigrundlag, således at det bliver synligt og udfordrende, så kommende generationer ikke står uvidende overfor mindretallets danske ståsted," hedder det i historikeren René Rasmussens overvejelser i forbindelse med etableringen af en udstilling om det danske mindretal på Danevirke Museum.

Takket være Grænseforeningen har forfatteren til det nye bogværk om Flensborg Avis' historie "Front og Bro" kunnet knyttes til projektet, der blev startet op i vinterhalvåret 2005-2006.

Ønsket i mange år

Det har i mange år været et ønske i Sydslesvig at oprette et museum, der formidler det danske mindretals historie. Ønsket fik fornyet næring, da det tyske mindretal i Nordslesvig for nogle år siden oprettede et eget museum i Sønderborg.

Udstillingen i Dannevirke kan nu realiseres i samarbejde med Sydslesvigs Museumsforening (læs beretningen fra museumsforeningen på side 191), som siden sin stiftelse har haft til formål at oprette og drive et museum i Sydslesvig med en afdeling for kunst og en afdeling for kulturhistorie. Nu har museumsforeningen placeret sin kunstsamling på "Mikkelberg" i Hatsted og overdraget sin kulturhistoriske samling til Danevirke Museum.

Udstillingen om det danske mindretals historie skal formidle en sammenhængende fortælling om mindretallet. Den vil på den overordnede plan koncentrere sig om nationalitetskampen og dens afvikling. Udstillingens nøgleord om samlivet mellem flertals- og mindretalsbefolkningen er: fra mod hinanden og ved siden af hinanden til med hinanden og for hinanden.

Kronologisk afgrænser udstillingen sig til tiden mellem 1864 og 2005, med hovedvægten lagt på tiden efter afstemningen i 1920. Udstillingen vil således også komme til at knytte en na-

turlig forbindelse til museets etablerede udstilling og formidling af Danevirkes historie.

Grænseoverskridende

Det er planlagt, at museets udstillings- og formidlingsarbejde i de kommende år skal indgå i et grænseoverskridende museums- og forskningsprojekt.

Med forankring i det nyetablerede Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot, Danevirke Museum, Deutsche Museen, Archiv u. Forschungsstelle, Institut for Grænseregionsforskning og Studiefdelingen og Arkivet ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig – tilstræbes sideløbende et fælles tysk-dansk forskningsprojekt om grænse-landets historie efter 1945 med særlig vægt på indsamling af genstande, dokumentation og erindringer, der kan fortælle om det danske og tyske mindretal, dels om liv og vilkår i grænse-landet.

Målsætningen for projektet er at løfte den folkelige bevidsthed om mindretallets historie, identitet og betydning. Samarbejde mellem fagfolk og offentlighed, hvor grænse-landets befolkning løbende inddrages, medvirker og informeres er tilsigtet. Samtidig med det skal der sikres en bred formidling både før, under og efter projektet, ikke mindst til skoler og uddannelsesinstitutioner, hvor en stigende opmærksomhed omkring mindretallets selvforståelse kommer til udtryk. Blandt andet i Skoleforeningens nye læreplaner for samfundsfag og historie. Skoleforeningens konsulent for samfundsfag og historie er derfor knyttet til projektet. Det forventes, at udstillingsarbejdet på museets 1. sal vil strække sig over en periode på to år. Mens udstillingsarbejdet står på, vil publikum have mulighed for at besøge og opleve en "arbejdende udstilling", hvor det er muligt at følge med i, hvordan arbejdet skrider frem.

Museumsinspektør Nis Hardt, Danevirke Museum, og dr. Willi Kramer, arkæologisk landskontor, tager den frilagte Valdemarsmur i øjensyn.

Lederen af statskancelliet i Kiel, Heinz Maurus har indbudt pressen til at se på, hvor langt projektet Valdemarsmur er nået. (Fotos: SPT)

Royalt besøg

Et besøg af medlemmer af den kongelige familie er noget ganske særligt for mindretallet. Det var derfor en særlig glæde, at ministerpræsident P.H. Carstensen inddrog mindretallet i programmet for kronprinsparrets officielle besøg i Slesvig-Holsten i februar. Kronprins Frederik og Kronprinsesse Mary blev modtaget af et hav af Dannebrog

foran museet. Hundredvis var mødt op og havde taget opstilling langs med den røde løber for at byde de kongelige gæster og deres vært velkommen i Sydslesvig. Mange havde gjort sig håb om at kunne fange et glimt af den lille prins Christian. På tilråb om, hvor prinsen befandt sig, svarede en smilende Kronprinsesse Mary, at den lille prins havde valgt at tage en lille lur på et nærliggende hotel. Ministerpræsidenten og de kongelige gik turen til Valdemarsmuren, ligesom Dronning Margrethe, Prins Henrik og det tyske præsidentpar Köhler i sommeren 2004. SSFs formand D.P. Küssner bød velkommen på museet og både kronprinsen og kronprinsessen stillede uddybende spørgsmål til museumsinspektørens forklaringer, både i forbindelse med den forestående konservering af Kong Valdemars store mur og de danske og tyske ingeniørsoldaters fælles indsats med at rekonstruere den gamle danske Skanse 14 fra 1864. Efter rundvisningen skrev gæsterne sig ind i museets gæstebog og drog videre til Slesvig, hvor de blev modtaget på Gottorp Slot. Her fik kronprinsparret bl.a. lejlighed til at se den nyanlagte barokhave og den store globus, inden de tog en rundgang på slottet.

Konserveringsarbejde på Valdemarsmuren

Frilæggelsen af et stykke af Valdemarsmurens ruiner, som danske soldater allerede havde udgravet i tiden 1861 til 1863, havde givet syn for sagn. Muren var i en dårlig forfatning. Erosion på muren forårsaget af træbevoksning, frostsprængninger og vandskader, har gjort en konservering af den middelalderlige mur hårdt tiltrængt.

I forsommeren kunne konserveringen af Valdemarsmuren gå i gang. Forbundsrepublikken og landet Slesvig-Holsten havde tilsammen bevilget 200.000 euro til dette omfattende pro-

jekt. Den arkæologiske landskontors afdelingsleder W. Kramer have bedt Danevirke Museum om at deltage i projektledelsen. Nationalmuseet, København, er blevet inddraget og bevaringsafdelingen deltager med råd og dåd. Projektledelsen besøgte flere steder, hvor Nationalmuseet foretog konserverings- og restaureringsopgaver, bl.a. på Sprogø, Antvorskov og Vordingborg, sammen med det murer-sjak, der arbejder på Valdemarsmuren.

Først i september deltog W. Kramer og undertegnede på det Nordiske Ruinseminar. Her var der endnu engang lejlighed til at se sig om på Nationalmuseets arbejdsmark sammen med fagkollegaer fra Norge, Sverige, Finland, Færøerne, Grønland og Danmark. Det var første gang, der var deltagere med fra Slesvig-Holsten og Sydslesvig.

Ca. 80 m af ruinen er nu blevet udgravet og dokumenteret, og det egentlige konserveringsarbejde er gået i gang. Foreløbigt er murværket blevet rensat for al form for bevoksning, løse sten og løs mørtel er fjernet, og der er blevet lagt dræn både foran og bag muren.

Når murværket er fuget op på ny, er det planlagt, at murens overkant skal dækkes med et lag bentonit. Bentonit er vulkansk ler, der kan opsuge store mængder vand og således forhindre vandnedsivning i muren. Herefter skal murkronen igen dækkes med et beskyttende græs-tørvelag. Det omfattende konserveringsarbejde forventes at stå på i op til to år. Det er en kompliceret proces, og

arbejdet må foregå under de mest betryggende forhold, hvorfor der er rejst telt over det frilagte stykke mur. Publikum har mulighed for at følge med i arbejdet ved at kigge gennem de store vinduer i teltsiden.

Når konserveringsarbejdet er afsluttet, vil publikum kunne se godt 85 m af den tidligere næsten 4 km lange, 5-7 m høje mur, som Kong Valdemar lod påbegynde omkring 1170, i den arkæologiske park.

Både formanden for forbundsregeringens kultur- og medieudvalg, W. Börnsen og landråd B.T. von Gerlach havde rosende ord for det tysk-danske samarbejde. Ved et senere besøg ved muren fastslog statssekretær H. Maurus, at der her ved Danevirke var ved at opstå et betydningsfuldt historisk landskab. Konserveringen af muren er et vigtigt skridt i arbejdet med at få Danevirke og Hedeby med på en fællesnordisk tentativliste, så disse store slesvigske kulturminde kan komme til at stå på UNESCOs liste over Verdens Kulturarv.

Sammen med pressen er også andre honoratiores til stede: Ud over Nis Hardt t.v. er det SSFs formand Dieter Paul Küssner, SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen, Danmarks generalkonsul i Sydslesvig Henrik Becker-Christensen og arkæologisk landskontors chef von Carnap Bornheim. (Foto: SPT)

Danevirke 775 år

Danevirkes volde er gamle, men det er landsbyen Danevirke, som blev opkaldt efter volden, også. Allerede 1231 nævnes landsbyen i Valdemar Sejrs Jordebog. Det var derfor en glædelig anledning for borgmester H. Büll at invitere til "dörpsfest" med brandværnsorkester, plattysk teater og disco for de unge. Distriktet var med til at arrangere festlighederne med leg og spil sidst på sommeren.

Nogle måneder forinden havde ministerpræsident P.H. Carstensen, generalkonsul H. Becker-Christensen afsløret en mindesten med kommunens kun få år gamle våbenskjold, to oksehorn, over Valdemarsmurens røde sten ved indkørslen til kommunens hus. Danæwyrki 1231 står der på middelalderdansk på stenen at læse, og Dannewerk 2006 på tysk. Mange var mødt op til lejligheden, og blandt de indbudte gæster var W. Wodarg, medlem af forbundsdagen, J. Callsen, medlem af landdagen og kredspræsident J. Petersen, der alle havde gode ord for det tysk-danske samarbejde i kommunen.

Vikingemarked

Den sidste weekend i august vendte vikingerne tilbage til Danevirke. Omkring 1.800 besøgende trodsede det ret omskiftelige vejr, da Danevirke Museum, det arkæologiske landskontor og den slesvigske vikingeforening "Opinn Skjold" inviterede til vikingemarked i den arkæologiske park.

Traditionen tro viste vikingeforeningens medlemmer igen i år, hvad oldtidens håndværkere, krigere og købmænd havde at byde på. Her var bestemt noget for enhver smag. Lige fra flotte vikingsmykker til gode knive, en suppe kogt på griseskank og byggryn. Hvis man syntes, der var for mange børster på kødet, kunne man bare nøjes med et tørt stykke fladbrød. Ellers sørgede hævejskroen Røde Kro og det

slesvigske bryggeri Asgaard for forplejningen af både vikinger og markedsgæsterne.

Om lørdagen ved 17-tiden drog vikerne og 200 gæster hen til Valdemarsmuren for at møde murens "bygmester" i figur af museumsinspektøren, der fortalte om muren og den igangværende konservering. Herefter var der indbudt til fest med både bål og musik. Desværre druknede aftenkoncerten med gruppen "Teglsten" på det nærmeste i regn. Men både voksne, børn og unge morede sig.

20 guider klar

Danevirke og Hedeby rykker sammen. Også i det daglige formidlingsarbejde finder vikingemuseet Hedeby og Danevirke Museet sammen. Museerne har sammen skolet 20 guider, der skal være klar til at vise rundt på Hedeby halvkrædvold, de nye vikingetidshuse og langs med Danevirkes hovedvold med Valdemarsmuren og den gamle danske Skanse 14, til sæsonen 2007. I kursusprogrammet blev der lagt vægt på den danske historie, og det er meningen, at museumsgæsterne ved forudbestilling kan få en guidet tur på henholdsvis dansk eller tysk.

Alex Herz er død

Museets ven og frivillige medarbejder A. Herz er død.

A. Herz var en sand kender af Danevirkevoldens historie, der kunne forbløffe endog fagfolk med sin store viden om emnet, ikke mindst om Danevirkestillingen fra 1864, som han nåde at få udgivet en bog om. A. Herz fulgte med i arbejdet på museet og i den arkæologiske park og var aldrig bleg for at tage en rundvisning, når det kneb, ligesom han også har leveret flere aktualiserede modeller af bl.a. Kovirke og Skanse 14 til udstillingen. Vi vil savne hans besøg på museet.

Mindretalspolitisk var 2005/06 et »de små skridts« år

Af præsident Romedi Arquint og generalsekretær Frank Nickelsen

EU

Ud fra et mindretalspolitisk perspektiv var året 2005/6 et år med »små skridt«. Den politiske "vejsituation" i Europa var stærkt præget af Frankrigs og Hollands nej til EU-forfatningen og altså, for at blive i vejsproget, noget overskyet og kølig. Rundt omkring blev der slikket sår, og der blev indledt en reflektionsfase, hvis erklærede hensigt var, at der skulle knyttes tættere bånd mellem borgerne i EU-landene. Det er der nu ikke kommet så forfærdelig meget ud af, og op til i dag kan det umiddelbart godt synes, som om det politiske liv ikke rigtigt er kommet sig ovenpå dette "chok". Under alle omstændigheder efterlyses nye perspektiver, og det er en ren skønssag, om Europa er "under opbygning", for at citere den fhv. italienske ministerpræsident Berlusconi, eller befinder sig i en stilstandsperiode.

Der er ingen tvivl om, at forfatningsgrundlaget i mindretalspolitisk henseende ville have været tyndt, og her havde der skullet juridiske spidsfindigheder til for at finde blot antydningen af det, som FUEF står for og repræsenterer. For tiden er man i færd med at realisere et projekt omkring oprettelsen af et menneskerettighedsagentur, og her har FUEF faktisk krævet, at agenturet også skal beskæftige sig med mindretalspolitiske spørgsmål.

Det er værd at fremhæve, at der trods alt kan spores en større politisk følsomhed, især i Det Europæiske Parlament. Dette skyldes først og frem-

mest de parlamentariske repræsentanter for de nye EU-medlemslande. En tværfraktionel arbejdsgruppe i Det Europæiske Parlament, kaldet INTERGROUP, der beskæftiger sig med mindretalsprog og nationale mindretal, har med ungareren Csaba Tabajdi i spidsen sørget for, at emnet forbliver på dagsordenen.

Europarådet

Inden for Europarådet kan der nævnes to aktiviteter, der lover godt for fremtiden:

1. Med reaktiveringen af DH-MIN, et uformelt udvalg blandt medlemslandene til drøftelse af nationale mindretalsspørgsmål, er der givet et signal om, at Europarådet rent faktisk er interesseret i at arbejde videre med det hidtil opnåede, og i den forbindelse skal formanden for ekspertudvalget, dr. Detlev Rein, have sin del af æren for, at arbejdet allerede er begyndt at bære frugt. For tiden undersøges mindretalsorganisationernes mulighed for aktiv deltagelse i spørgsmål, der vedrører dem selv, og der arbejdes på at udfærdige passende henstillinger.

2. Ekspertudvalget omkring rammekonventionen om beskyttelse af nationale mindretal har vist sig at være yderst aktivt og fokuseret, når det gælder varetagelsen af de autoktone befolkningers og folkegruppers interesser. Man havde ellers frygtet, at det modsatte kunne være tilfældet, idet konventionens vage formuleringer også gav de forskellige stater muligheder for at "vige udenom". Nu hvor konventionen også kommer til at gælde for de "nye" mindretal, vil den sætte en bred

– og nødvendig – debat i gang, som vil kræve, at alle parter tænker i nye baner.

Desværre må man konstatere, at Europarådet prædiker vin, men drikker vand. Med rette har Europarådet en forventning om, at de enkelte stater udmønter de mindretalspolitiske instrumenter med aktiv deltagelse af de relevante parter. Men samtidigt leder man forgæves efter det mindste tegn på, at autoktone befolkninger eller folkegrupper er seriøst repræsenteret i selv samme Europaråds evaluerings- og diskussionsudvalg eller beslutningstagende organer. Dette fremgik tydeligt, da Europarådet indbød NGO-erne til en brainstorming, hvor deltagerne skulle gøre rede for deres utilfredshed og/eller fremsætte deres ønsker til rammekonventionens ekspertudvalg. Blandt de over 20 indbudte repræsentanter var der kun tre, der med rette kunne betegnes som værende direkte involverede. Hidtil har FUEF hvert år forgæves gjort opmærksom på denne skævhed, men det skal ikke afholde os fra at gøre det igen i år.

FUEF-YEN

Et lovende perspektiv ligger også i et tættere samarbejde mellem FUEF og netværksorganisationen Youth of European Nationalities (YEN). Organisationens arbejde er indholdsmæssigt bredtfaavnende, og i den forbindelse skal nævnes to navne: Jan Dietrichsen og Susa Schenk, der i fællesskab har iværksat og videreudviklet videnskabelige, men også mere projektrelaterede aktiviteter. Her har der været særlig fokus på chartaet samt på oprettelsen af et kontaktorgan, der ud over politisk lobbying især skal sikre en løbende kontakt til EU.

FUEFs rådgivende udvalg

FUEFs rådgivende udvalg er et levende bevis på den konstruktive dialog, der

føres mellem FUEF og de politiske instanser, som vore medlemsorganisationer er repræsenteret i. Hele projektet omkring Civil Society Dialog er det første europæiske forsøg på at foretage en fælles analyse og evaluering af mindretalsspørgsmål på nationalt plan.

Det var det rådgivende udvalgs tidligere præsident, Renate Schnack, der i sin tid tog initiativet til dette projekt. Mange gode tiltag kan vi takke hende for. Desværre har Renate Schnack valgt at træde tilbage i forbindelse med landdagsvalget i Slesvig-Holsten sidste år.

Det er meningen, at landsrepræsentanter og repræsentanter for de nationale mindretal i hvert enkelt land sammen med en ekspert skal gøre status over de opnåede resultater på mindretalsområdet. Herefter vil resultaterne blive drøftet af hhv. tre landegrupper, inden disse mødes med de andre til et stort afsluttende evalueringsmøde. Indtil videre har syv lande besvaret et spørgeskema, og en foreløbig evaluering har allerede fundet sted. Denne blev præsenteret af projektkoordinator Johan Hæggen og formanden for FUEFs rådgivende udvalg, dr. Detlev Rein, ved kongressen i Bautzen.

Årsmøder

Afholdelsen af de traditionelle regionale årsmøder har atter været en succes. Således har de slaviske mindretal afholdt et møde omkring emnet "EU-udvidelse mod øst – chancer og risici for de europæiske folkegrupper". De tyske mindretal har beskæftiget sig mere indgående med skole- og uddannelsesspørgsmål, og de autoktone minoriteter uden kin-state i Disentis (Schweiz) med deres kulturelle identitet.

Fact finding missions

Baltikum-projektet og aromuner-projektet er begge kommet godt fra start, men til gengæld har man igen været

nødt til at udskyde fact finding-missionerne i Moldavien og Grækenland, der har været planlagt igennem længere tid.

PR/ Nyheder/ Webportal

Der er blevet lagt flere mindretalsrelevante nyheder og dokumentationer ind på FUEFs hjemmeside, der stadig er godt besøgt. I de seneste tolv måneder blev der registreret omkring 1.000.000 besøgende. Oprettelsen af en mindretalsrelevant nyhedsportal med domænenavnet minority-press.info eller fu-en-press.info befinder sig i projektfasen. Det er meningen, at denne side skal beskæftige sig mere indgående med tidens aktuelle emner.

Økonomi

Internt har det seneste år ligeledes været kendetegnet af små skridt, og her tænker jeg først og fremmest på FUEFs strategiske orientering hen imod en mere projektrelateret finansiering. Desværre er mulighederne for traditionel finansiering gennem medlemsbidrag og andre bidrag til infrastrukturarbejdet ret begrænsede, og der er ringe udsigt til en væsentligt forhøjelse af disse bidrag. Dertil kommer, at vi har haft beskeden succes med projektbidrag, f.eks. til oprettelse af et projektorienteret management eller til udbygning af "minorities"-hjemmesiden.

FUEFs årsregnskab 2005 viser et underskud på 338,80 euro svarende til slutresultatet fra de foregående år.

På delegertmødet i maj 2005 blev FUEFs økonomiske situation drøftet

indgående, hvilket bl.a. førte til vedtagelse af en ny bidragsordning. Vi er taknemmelige for, at nogle af vore medlemsorganisationer har udtrykt deres solidaritet i forbindelse med forhøjelsen af medlemsbidragene, men vi forventer, at der skal flere anstrengelser til.

Tak

Bidragene fra de medlemsorganisationer, der har vist sig forestående overfor forhøjelsen, modtages med særlig stor taknemmelighed. Lige så glade er vi for den støtte, vi får fra landsregeringen i Slesvig-Holsten, Kärnten, regionen Trentino/ Sydtyrol og den autonome provins Sydtyrol. Det samme kan siges om den almennyttige "Hermann-Niermann-Stiftung", som har støttet os i efterhånden mange år. Vi vil også gerne rette en tak til den tyske forbundsregering og "Friedrich-Ebert-Stiftung" samt til byen Disentis og kantonen Graubünden for deres underskudsfinansiering og projektilskud.

Samarbejdet mellem præsidiets og sekretariatet i Flensborg har som altid været godt og konstruktivt, og præsidiets vil gerne sige hjertelig tak til alle medarbejdere for deres uegennyttige indsats, der for hovedpartens vedkommende har været ulønnet.

(Læs også Chartret (Pagten) for de Autoktone, Nationale Mindretal i Europa, vedtaget på mindretalsunionen FUEFs kongres i Bautzen/ Tyskland den 25. maj 2006 på de næste sider - for første gang offentliggjort på dansk.)

Vedtaget på FUEFs delegeretmøde i Bautzen/ Budysin den 25. maj 2006

INDLEDNING

De autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa, medlemmerne af den Føderalistiske Union af Europæiske Folkegrupper (FUEF) samt de Europæiske Folkegruppers Ungdom (YEN), der undertegner dette charter i år 2006,

bekender sig

under påberåbelse af menneskerettighederne og de grundlæggende friheder, som er forankret i de Forenede Nationers Verdenserklæring om menneskerettighederne (1948) og Europarådets Europæiske Menneskerettighedskonvention (1950),

med kendskab til de Forenede Nationers erklæring om personers rettigheder, når de tilhører et nationalt eller etnisk, religiøst og sprogligt mindretal (1992), samt artikel 27 i de Forenede Nationers Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder (1966),

med kendskab til Rammekonventionen om Beskyttelse af Nationale Mindretal (1995) og den Europæiske Pagt om Regionale Sprog eller Mindretalssprog (1992),

med kendskab til den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder (2000) samt Københavns-kriterierne for medlemskab i den Europæiske Union (1993),

med kendskab til Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europas (CSCE/OSCE) dokumenter vedtaget i Helsinki, Paris og København,

i overbevisning om, at mindretalsrettigheder er en del af menneskeret-

tighederne, og at mindretalsbeskyttelse og aktiv støtte til nationale, autoktone mindretal / folkegrupper er aktiv fredspolitik og medfører økonomisk velstand samt kulturel og sproglige rigdom,

under hensyntagen til omfattende demografiske og samfundsmæssige omvæltninger og deres følger for de autoktone, nationale mindretal,

i betragtning af manglende bindende internationale forpligtelser og den snigende trussel som følge af assimilerende, marginalisering, sprogdød samt værdi- og kulturtab,

til frihed, demokrati og retsstatslighed, tolerance og gensidig agtelse, menneskenes og folkenes selvbestemmelsesret, princippet om statslig suverænitet og territorial ukrænkelighed, til et mangfoldighedens Europa samt de umistelige værdier og vores kontinents åndelige arv, frem for alt til respekten for og støtte til den sproglige og kulturelle mangfoldighed, til engagement for beskyttelse og fremme af sprog, kultur, identitet og folkenes egegnart som Europas uerstattelige rigdom, til en aktiv og konstruktiv udformning af et europæisk civilsamfund under inddragelse af de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper.

FORMÅL

Med dette charter for de autoktone, nationale mindretal i Europa tilstræber de underskrivende grupper

i tilknytning til det i den Føderalistiske Union af Europæiske Folkegrup-

pers Cottbus-erklæring af 1992 præsenterede grundrettighedskatalog samt det i 1994 af FUEF forelagte udkast til en tillægsprotokol til den Europæiske Menneskerettighedskonvention samt yderligere dokumenter besluttet af FUEF og YEN,

med henvisning til Europarådets Parlamentariske Forsamling (tillægsprotokol til den Europæiske Menneskerettighedskonvention 1993) og Venedig-Kommissionen (særkonvention om mindretalsbeskyttelsen 1991)

at fremhæve de autoktone, nationale mindretals positive betydning for udviklingen af det europæiske civilsamfund,

at præsentere de autoktone, nationale mindretals selvforståelse i Europa,

at opfordre til at bevare den naturlige to- og flersprogethed og de ofte meget udsatte regionale sprog og mindretalsprog - som Europas naturlige rigdom og som faktor for kulturel og regional identifikation - gennem tilvejebringelsen af de nødvendige rammebetingelser og aktiv støtte,

at gentage begrundelsen for nødvendigheden af omfattende mindretalsbeskyttelse og aktiv mindretalsstøtte som garanter for stabilitet, fred og mangfoldighed i Europa,

at bekræfte behovet for en videreudvikling af den europæiske mindretalsbeskyttelse, idet der med Rammekonventionen om Beskyttelse af Nationale Mindretal og den Europæiske Pagt om Regionale sprog og Mindretalsprog ikke er sat et punktum for en bæredygtig, eftertrykkelig europæisk mindretalsbeskyttelse,

indrængende at opfordre til politisk dialog på regionalt, nationalt og europæisk plan med inddragelse af de autoktone, nationale mindretal.

FAKTA

De autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa udgør en betydningsfuld politisk, kulturel,

sproglig, økonomisk, regional og intellektuel faktor i Europa:

I de 48 stater, der findes i Europa, findes der over 300 mindretal med i alt ca. 100 millioner mennesker. Det betyder, at ca. hver 7. europæer tilhører et autoktont, nationalt mindretal.

I Europa tales der ca. 90 sprog. Af disse er de 37 anerkendte nationalsprog, mens de 53 andre sprog er såkaldte statsløse sprog, de regionale sprog eller mindretalsprog.

SELVFORSTÅELSE

Til de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper hører de nationale mindretal / folkegrupper, der er opstået som følge af den europæiske historie, ved grænsedragninger samt andre historiske begivenheder, samt de folkeslag i Europa, der aldrig har dannet nogen egen stat og lever som mindretal på en stats territorium.

DEFINITION

I årtier har politik og videnskab diskuteret en bindende definition af de autoktone, nationale mindretal i Europa. Hidtil har man ikke kunnet opnå enighed derom. En bindende definition er imidlertid påkrævet, idet kun definerede grupper kan påberåbe sig rettigheder, der udøves i fællesskab.

Undertegnede påberåber sig definitionen fra FUEF-erklæringen fra 1994, der her gengives i tilpasset form.

Ved et autoktont, nationalt mindretal/en folkegruppe forstås et fællesskab,

- 1. der bor samlet eller spredt i en stat,**
- 2. der i numerisk henseende er mindre en statens øvrige befolkning,**
- 3. hvis medlemmer er borgere i denne stat,**
- 4. hvis medlemmer i generationer og kontinuerligt har boet i det pågældende område,**
- 5. der adskiller sig fra de øvrige statsborgere med hensyn til**

etniske, sproglige eller kulturelle kriterier, og som ønsker at bevare disse særpræg.

GRUNDLÆGGENDE PRINCIPPER

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, understreger, at mindretalsrettighederne er en del af menneskerettighederne.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, er garanter for sproglig og kulturel mangfoldighed og repræsenterer en vigtig politisk, økonomisk, regional og intellektuel faktor i Europa.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, ser os som formidlere mellem kulturerne, som garanter for europæisk mangfoldighed og vil som den berigelse, vi er, anerkendes og yde vort bidrag til udviklingen af et europæisk civilsamfund.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, påberåber os retten til beskyttelse mod trusler, til bevarelse af egen identitet, til beskyttelse af vor eksistens og mod assimilering.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, henviser til princippet om ikke-diskriminering og ligebehandling. Vi bekræfter nødvendigheden af udlignende støtte med henblik på at tilvejebringe faktisk chancelighed. Dette princip om »positiv diskriminering« er ikke i strid med det folkeretslige princip om chancelighed eller ikke-diskriminering, men tager højde for de autoktone, nationale mindretals behov for beskyttelse og støtte.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, understreger princippet om, at bekendelsen til et mindretal er frit og ikke må efterprøves af myndighederne.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, gentager kravet om kollektive rettigheder for de autoktone, nationale mindretal i Europa og påberåber os folkenes selvbestemmelsesret.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, kræver retten til kulturel autonomi samt en passende form for selvforvaltning.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, står inde for en aktiv inddragelse af den kommende generation som garant for videreudviklingen af de autoktone, nationale mindretal samt for kontinuerlig og vedvarende fremme af ungdommen.

Vi, de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper, virker for en tidssvarende implementering af de grundrettigheder, der er forankret i mindretalsbeskyttelsen.

GRUNDRETTIGHEDER

Mindretalsbeskyttelsen som del af menneskerettighederne garanterer følgende grundrettigheder for de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper:

1. Retten til sprog / retten til at bruge modersmålet over for myndigheder og domstolene.
2. Retten til uddannelse / retten til skoler og retten til undervisning på og i modersmålet.
3. Retten til kultur.
4. Retten til religion.
5. Retten til egne organisationer.
6. Retten til uhindrede, grænseoverskridende kontakter.
7. Retten til information og egne medier.
8. Retten til repræsentation i den offentlige forvaltning.
9. Retten til tilpassede former for selvforvaltning og kulturel autonomi.
10. Retten til politisk repræsentation og politisk participation.
11. Retten til navns nævnelse på ens egen skrive- og talemåde.
12. Retten til brug og synliggørelse af de traditionelle by-, landskabs- og gadenavne samt anden topografisk skiltning.
13. Retten til beskyttelse af det traditionelle bosættelsesområde.

POLITISKE KRAV / ANBEFALINGER

Underskriverne af chartret for de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa bekræfter følgende, nødvendige politiske krav, der retter sig til de internationale organisationer og til de enkelte stater, om:

En forpligtende mindretalsbeskyttelse i folkeretten og forankring af mindretalsbeskyttelsen i menneskerettighedsdokumenterne.

Ligeberettiget deltagelse i den politiske dialog og en konstruktiv delagtiggørelse i de samfundsmæssige forandringer.

Anerkendelse og styrkelse af de civil-samfundsmæssige organisationer inden for de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa samt en forbedring af betingelserne for de autoktone, nationale mindretals ikke-regeringsorganisationer (NGOer), især FUEF og YEN.

Et stringent samarbejde mellem de internationale organisationer, især den Europæiske Union, Europarådet, OSCE og FN på mindretalsbeskyttelsesområdet og støtte til mindretal. Undertegnede advarer samtidig om etableringen af konkurrerende strukturer.

Et koncept, hvori der fastlægges normer og standarder for ligheder og forskelle mellem de autoktone, nationale mindretal og de grupper, der er opstået som følge af immigration og flugt.

Underskriverne af chartret for de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa kræver af den Europæiske Union:

Implementeringen af unionens motto »Enhed i mangfoldighed« - men ikke begrænset til de nationale kulturer og sprog i medlemsstaterne, men udvidet til alle kulturer og sprog i Europa.

Genoptagelse af forhandlingerne om den europæiske forfatning hhv. vedtagelsen af grundrettighederne i forfatningsudkastet 2. del.

Ikke-overholdelsen af de mindretalsstandarder, som er fastlagt i Københavns-kriterierne, skal også fortsat være en eksklusionsbetingelse for et EU-medlemskab. I den forbindelse opfordrer vi til at forbedre monitoringsystemet og henviser til Europarådets erfaringer og kompetence.

De »dobbelte mindretalsstandarder« skal afskaffes, hvorefter nye medlemsstater opfordres til at implementere effektive mindretalsordninger, mens talrige medlemsstater blandt de »gamle lande« ikke anvender dem og endda benægter eksistensen af mindretal i deres stater.

Mindretalsbeskyttelsen skal integreres i monitoringsystemet for EUs menneskerettigheder, hvorved der skabes europæiske mindretalsstandarder.

De autoktone, nationale mindretal integreres i samtlige projekter, støtteprogrammer og andre forehavender - især med hensyn til støtte af flersprogethed, sprogindlæring og regionalstøtte.

At den tiltræder den Europæiske Menneskerettighedsskonvention.

Underskriverne af chartret for de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa kræver af Europarådet:

Udvidelsen af dets hidtil meget innovative mekanismer i en ny strategisk retning inden for mindretalsbeskyttelse samt etablering af et klart koncept for bevarelsen af sprogenes og kulturernes mangfoldighed.

Et koncept, der muliggør en umiddelbar deltagelse af de civilsamfundsmæssigt organiserede mindretal i Europarådets meningsdannelses- og beslutningsprocesser.

En stringent videreudvikling af mindretalsbeskyttelsesmekanismerne, der ikke er afsluttet med den Europæiske Pagt om Regionale Sprog eller Mindretalssprog og Rammekonventionen om Beskyttelse af Nationale Mindretal.

En videreudvikling af de fungerende kontrolmekanismer inden for rammerne af de bestående dokumenter. Her skal der tages hensyn til, at de berørte autoktone, nationale mindretal og deres interesseorganisationer involveres direkte.

Under henvisning til Europarådets Parlamentariske Forsamlings udkast til en tillægsprotokol til den Europæiske Menneskerettighedskonvention samt Europarådets Venedig-Kommissions forslag til en særkonvention om mindretalsbeskyttelse kræves en konsekvens og konkret videreudvikling af mindretalsbeskyttelsen. Herved skal en europæisk mindretalsbeskyttelse med kollektive rettigheder, der kan efterprøves ved domstolene, stå i centrum.

Underskriverne af chartret for de autoktone, nationale mindretal / folkegrupper i Europa kræver af Europas stater:

Anerkendelse af samtlige autoktone, nationale mindretal / folkegrupper på deres territorium.

Ratificeringen af de europæiske dokumenter - Rammekonventionen om Beskyttelse af Nationale Mindretal og den Europæiske Pakt om Regionale sprog eller Mindretalssprog.

Den tidssvarende og fuldstændige omsættelse af bestemmelserne i de ovennævnte dokumenter.

Den konsekvente implementering af de love, der blev skabt i forbindelse med udvidelsen af EU, samt deres anvendelse også i de »gamle EU-lande«.

Opretholdelsen og udbygningen af de opnåede mindretalsstandarder i en snæver dialog med mindretallene og deres interesseorganisationer.

Undertegnerne af chartret for de autoktone, nationale mindretal i Europa samt de to paraplyorganisationer for de autoktone, nationale mindretal i Europa, den Føderalistiske Union af Europæiske Folkegrupper og de Europæiske Folkegruppers Ungdom forpligter sig til

at acceptere og overholde principperne i dette charter,

at bidrage til en sikring af den sproglige og kulturelle mangfoldighed i Europa og udviklingen i Europas regioner,

samt til aktivt at deltage i skabelsen af et europæisk civilsamfund og et europæisk fællesskab, der bygger på umistelige værdier og den åndelige arv, frem for alt den sproglige og kulturelle mangfoldighed.

(I øvrigt findes der en digital tilgængelig dansk oversættelse af de fleste af de internationale aftaler, der anføres i chartret, under dette link:

http://www.ifg.dk/pub/2003/JK_MTR_0503.pdf)

Oplyse om og fremme 46 mill. EU-borgeres sprog

Af næstformanden for Tysklands-komiteen Simon Faber

Den europæiske organisation for mindretals- og regionalsprog EBLUL (European Bureau of Lesser Used Languages), der blev grundlagt i 1982, har som formål at oplyse om og at fremme disse sprog, der tales af anslået 46 millioner EU-borgere.

EBLUL fungerer som dokumentations- og vidensbase for EUs institutioner og har omvendt som opgave at bære informationer om europæisk lovgivning og sprogrelaterede initiativer ud til de enkelte sproggrupper. I organisationen indgår forsknings- og dokumentationsnetværket MERCATOR samt nyhedsagenturet EUROLANG, der fokuserer på nyheder med relevans for de mindre talte sprog. En tilbagevendende aktivitet er den årlige konference "Partnership for Diversity", hvor erfaringer omkring de små sprogs bevaring, udvikling og anvendelse udveksles på europæisk plan. EBLULs hovedkontor ligger i Dublin (Irland), hvor også den nuværende formand Neasa Ni Chinneide har hjemme.

EBLUL er baseret på et netværk af komiteer fra hver medlemsstat, som sammensættes af repræsentanter for de relevante sproggrupper i det pågældende land. I den tyske komité indgår således repræsentanter for sorberne, nordfriserne, saterfriserne, sinti og roma, den nedertyske sproggruppe og det danske mindretal, repræsenteret ved Sydslesvigsk Forening.

EBLULs tyske komité til arbejdsmøde i Hannover i juli 2006. (Foto: privat)

Organisationen EBLUL er midt i en omfattende forandringsproces.

Som led i EUs udvidelse skal der opbygges tilsvarende komiteer i de nye øst- og sydeuropæiske medlemsstater, og efter den seneste optagelse af den estiske komité tæller organisationen p.t. 19 landekomiteer.

Samtidigt har EU-kommissionen bebudet en omlægning af den hidtidige støtte fra og med 2007, men det er endnu uklart, på hvilken måde og i hvilket omfang EU-kommissionen fremover vil støtte mindretals- og regionalsprogene. Usikkerheden omkring den kommende finansiering har også præget arbejdet i den tyske komité, der i lyset heraf har formaliseret sit samarbejde for at kunne opnå status som almennyttig forening. PfD-konferencen (som i 2004 fandt sted i Flensborg) var i 2006 henlagt til Isle of Skye i Skotland. Hovedemnet her var sproggruppernes erfaringer med sprogrelateret lovgivning, men de økonomiske og strukturelle udfordringer for organisationen satte naturligvis deres præg på konferencen.

Nekrologer

Valborg Sjørup Christiansen

18.5.1928 - 3.11.2005

Vi vidste, at Valborg var syg, men alligevel kom det som en overraskelse, at hun ikke er mere. En stille, varm tanke sendes til den gang, Valborg Christiansen var en del af hverdagen på Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig i Den slesvigske Samling.

Valborg startede ved biblioteket i oktober 1971 og gik på pension i sommeren 1993 som 65-årig.

Valborg var en afholdt medarbejder og kollega. Hendes indsats var præget af nærmest perfektionisme. Når man nu spørger de kolleger, som Valborg lærte op i skrivning af kartotekskort med de rigtige typer og farver på de rigtige steder, hører man ordene pligt-opfyldende, perfektionistisk, omhyggelig, venlig kollega, korrekt.

Valborg gik op i sit håndværk: At bøgerne skulle kunne genfindes. Pligt-opfyldende i forhold til enhver opgave var Valborgs kendetegn, hvilket tydeligst kommer til udtryk i tidligere afdelingsleder Janne Bossens ord i årsberetningen, da Valborg trådte ind i pensionisternes rækker: "Afdelingen skylder Valborg Christiansen tak for 22 års interesse og omhyggeligt arbejde".

Valborg havde også mange menneskelige kvaliteter, hvilket tydeligt kommer til udtryk i mange medarbejders udsagn om hendes interesse for dem, også efter at hun forlod Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig.

Æret være Valborg Christiansens minde.

*Alice Johansen,
overbibliotekar*

Erwin Cornils

19.2.1935 - 16.10.2005

Med sorg modtog vi meddelelsen om, at Erwin Cornils sov stille ind den 16. oktober. Vi vidste, at han i lang tid havde kæmpet mod alvorlig sygdom, men håbede til det sidste, at operation og behandling kunne klare den sygdom, som han så tappert stred med.

I SSF Centrum-Duborg-Vest har vi meget at være Erwin taknemmelig for. Han var den stille, der altid hjalp, og som uden mange ord gik ind i arbejdet. Vist råbte han ikke op på møderne; vi vidste, hvor vi havde ham, og at vi altid kunne regne med ham.

Samtidig var han et hyggeligt menneske, der kunne lide snakken og den gode bordrunde, som er med til at skabe et godt fællesskab. Her lukkede han op og fortalte om opvæksten i Tønning, om fisketure i båden og om store og små begivenheder i sit liv.

Vi har aldrig drøftet hans danske ståsted. Selvfølgeligheder kræver ingen drøftelser. Han vidste, hvor han stod, og han brugte gerne tid og kræfter sammen med sin kone Elvira til at lægge et stykke arbejde inden for mindretallet og overlod det vist gerne til andre at føre sig frem med de store ord.

Han vil blive savnet, og vi vil bevare mindet om et fint menneske.

*Ursula Knorr,
formand for SSF Centrum-Duborg-Vest
i Flensborg*

Helle Egeskjold

† 13.9. 2006

Så døde Helle. I over tre år havde hun taget livtag med sin sygdom, og i næsten lige så lang tid forestillede man sig hende gå sejrrig ud af kampen. Altid blev man modtaget med smil og virkelyst.

Aldrig fik sygdommen lov til at præge hjemmet. Det hjem, hvor dørene altid stod åbne, hvilket mange benyttede sig af. Der var altid tid til en snak og en kop kaffe, og var dagen en af de mindre travle, kunne man da lige så godt blive og spise med. Om det var caféaftener, amatørteater, mødearrangementer eller fester, Helle var altid med i forreste linje og altid med godt humør.

Selv når sygdommen samlede sig til angreb, og hun var nødt til at lægge sig, var det altid med smilet og den gode stemning i behold. Som om det var vigtigt for Helle, at vi andre ikke skulle påvirkes af hendes lidelser.

Optimismen var hele vejen Helles følgesvend. En vandrekammerat, som ikke bare gav hende kraft til at finde glæde i den vej, hun måtte gå, men som også gjorde det let for omgivelserne at slå følge.

Vi mindes somrene i haven, de gode samtaler, de hyggelige stunder. Også de dage, hvor kroket og andre spil stod på programmet. Ind imellem til fortrydelse for de mere magelige iblandt os. Her var Helle ubøjelig - ingen slap fri, og bagefter må man sige heldigvis. Det var jo dage, som vi nu husker som dejlige og pjattede.

Med Helle som drivende kraft, fik vi stablet en teatergruppe på benene. Det blev til et spil om John Mogensens sange, og Helle skrev drejebog, instruerede og deltog som skuespiller. Her fik hun vist, at hun også besad en fin sangstemme. Ikke en stor, voluminøs stemme, men en udtryksfuld kammerstemme, der trak de fineste linjer gennem rummet.

Helle gennemførte alle opførelser, selv om vi, der var tæt på, kunne se, det krævede meget af hende. Og alligevel hørte vi aldrig en beklagelse, aldrig henfaldt hun til tristesse. Tværtimod var det Helle, der agerede indpisker, når vi andre faldt lidt af på den.

Ved juletid tog sygdommen endnu en bid af Helle. Nu måtte hun ofte ty til kørestol for at komme rundt, og krykkerne blev en del af dagligdagen. Men intet kunne true Helles ukuelighed, og uanset hvordan det gik, var det hendes overskud, der holdt andre oppe. Selv bad hun ikke om noget.

I sin ydmyghed var hun en heltinde, et forbillede for alle os, der fortsætter. Vi har mistet en kær ven, men vi har lært, at livet kan være lyst selv i den største modgang. Og lysets natur er at overvinde mørket.

Som optimismen var Helles kammerat, så var hendes elskede Bjørn det også. I al modgang var de som to tandhjul, der holdt hinanden i gang. De delte det legende forhold til tilværelsen, og den livsglæde, Bjørn blev givet i dåbsgave, vil give ham styrke til at komme videre.

Også Sif, Helles øjesten, vil vide at finde vej ud af den sorg, der i dag synes almægtig og uigennemtrængelig. Hun er rundet af sine forældre, og jeg er ikke i tvivl om, at hun trods sin ungdom vil genfinde kraft og glæde ved tilværelsen. Alle vi, der har fulgt jer gennem årene, vil efter bedste evne bære savnet sammen med jer.

Æret være Helles minde.

Hans Heide-Jochimsen

Dagmar Elbert

29.12.1918 - 22.4.2006

Christian Elbert

17.6.1912 - 7.8.2006

Efter lang tids sygdom døde Dagmar Elbert i en alder af 87 år. 3 måneder senere fulgte Christian Elbert sin hustru.

Dagmar Elbert voksede op i en dansksindet Flensborg-familie.

Som ung kvinde mødte hun Christian Elbert, og i december 2003 kunne parret fejre deres krondiamantbryllup. Ægteparret boede i mange år i Borggården mellem Toosbüygade og Mariegade, og sammen fik de fem børn.

Begge var de aktive i det daværende 9. distrikt, og de har slidt mange trapper i de år, hvor hun gik ud som besøgsdame for Gamlens Værn og begge som tillidsfolk i både SSF og SSW.

I næsten 30 år har ægteparret Elbert boet i ældreboligen i Margaretha Bremer-Stiftelsen på Troldevej 21.

Karla Erichsen

4.8.1914 - 16.5.2006

I en alder af 91 år døde Karla Erichsen efter kort tids sygdom.

Karla Erichsen var en kvinde, der gennem hele livet gjorde en aktiv indsats til fordel for de dansksindede sydslesvigere. Mest kendt blev hun nok for det store arbejde, hun lagde i Tøjuddelingen, der forsynede fattige sydslesvigere med godt brugt tøj. Kort tid efter 2. Verdenskrig gik Sydslesvigsk Forening sammen med Dansk Menighedspleje Flensborg sammen for at samle tøj ind og dele det ud igen til de familier, der var værdigt trængende. Et arbejde, som Karla Erichsen siden sidst i 1960'erne, brugte rigtig meget tid på og som gav hende mange glæder. Velstanden i mindretallet betød dog, at

Tøjuddelingen måtte lukke for nogle år siden.

Også byen satte stor pris på hendes sociale engagement. I 1997 modtog hun byens anerkendelse og blev hædret for sit frivillige, ulønnede arbejde.

Flensborg Avis

Margareta Erichsen

18.8.1916 - maj 2006

En af Sydslesvigs danske veteraner inden for kunsten, Margareta Erichsen fra Husum, døde 89 år gammel.

Margareta Erichsen var aktiv kunstner til langt op i alderen. For seks år siden havde hun en stor retrospektiv udstilling på kunstcentret Mikkelsberg.

Hun stammede fra Flensborg, hvor hun voksede op i Duborggade og gik i tysk skole. Da hun var færdig med skolen, kom hun i lære som kokkepige på et gods i Angel og blev senere husbestyrerinde i Pommerby. To år inde i Anden Verdenskrig, i 1941, blev Margareta Erichsen optaget på kunstakademiet i Karlsruhe, der var og er et af de mest prestigefyldte akademier i Tyskland. To år efter fortsatte hun på akademiet i München, der dog kort tid efter blev lukket af nazisterne.

For at få noget at leve af tog hun arbejde på en medicinfabrik, og efter at krigen var slut, rejste Margareta Erichsen tilbage til Sydslesvig. Fra Flensborg gik turen til København, hvor hun blev optaget på kunstakademiet og fik Aksel Jørgensen som professor. Hun blev fænget af Danmark og især de danske landskaber, som hun rejste rundt og malede. Billederne - det var fortrinsvis tegninger og akvareller - blev malet i en tid, da Danmark endnu var et udpræget landbrugsland.

Motiverne hentede Margareta Erichsen for eksempel i de historiske bykerner i Ribe, Roskilde, Dragør, Møgeltønder og i Den Gamle By i Århus. Senere

blev hun fast tilknyttet som bladtegner på Flensborg Avis, og sammen med sin ægtefælle, journalisten og forfatteren W.L. Andresen fra Ejdersted, bosatte hun sig i Husum. I Flensborg lavede hun især en del stregtegninger af gamle huse, og disse stregtegninger har senere fået en stor historisk værdi, da mange af husene ikke findes mere.

I 1960'erne og 1970'erne lavede hun flere store serier med landskabsbilleder fra Nordfrisland, og hun lærte sig sideløbende frisisk efter at være opvokset tysksproget og have tillært sig dansk.

Margareta Erichsens mand døde i 1983, og to år efter udsendte hun en bog med titlen "Tachendi jor Arbeid" (80 års arbejde), som han aldrig selv nåede at få færdiggjort.

Hans Chr. Davidsen

Tid til at mindes Margareta Erichsen

Vi nåede det ikke. Et stort arbejde blev der lagt i forarbejdet til udstillingen: "En hyldest til Margareta Erichsen" i anledning af Margareta Erichsens 90 års fødselsdag den 18. august.

Men heldigvis var udstillingen i samarbejde med Margareta Erichsen næsten færdig. Udstillingen i august fik så blot et andet navn, nemlig: "Tid til at mindes Margareta Erichsen".

Margareta Erichsen har udstillet på Mikkelsberg mange gange. Sidste gang med den store og fascinerende udstilling: "Da jeg lærte Danmark at kende" i 2000.

I kataloget til denne udstilling skrev Dieter Küssner bl.a. følgende:

"I vore forsamlingshuse og danske mødesteder kan man efterhånden glæde sig over, at mange sydslesvigske kunstnere sætter præg på lokaliteterne. Ikke mindst Mikkelsbergs tidligere og vedvarende indsats for særudstillinger med sydslesvigske kunstnere har tjent som øjenåbner for vore kunstkøbere.

Margareta Erichsen hører naturligt hjemme i denne kreds. Hendes sikre streg og fintfarvede akvarelkunst har gennem topografiske strejftog i Sydslesvig gennem en menneskealder fastholdt landskaber og især bygningskunsten. Meget af den tegnede bygningskultur er for længst gået tabt. Byfornyelse og velstandsvokseværk har fjernet meget af det, som Margareta Erichsen så selvfølgerigt og enestående har fastholdt på papiret. Gennem Margareta Erichsens billedunivers får vi lov til at sanse verden, som den var.

Det sydslesvigske univers set gennem Margareta Erichsens temperament har flere gange glædet besøgende på Mikkelsberg. Foråret 2000 giver os endnu et berigende indblik i Margareta Erichsens kunstneriske værksted. Et indblik også i den menneskelige udvikling og modning, der er klangbunden under selve værket. Udstillingen "Da jeg lærte Danmark at kende med blyant og akvarelfarve" viser Margareta Erichsens stærke bånd til Danmark, hvor hun i årene efter krigen uddannede sig på kunstakademiet ved professor Aksel Jørgensen.

Som grænselandsmenneske kender Margareta Erichsen regionens tre kulturer. I sin enestående tegne- og akvarelkunst har hun fastholdt landskaber, steder og huse, hvor disse kulturer manifesterer sig og bliver synlige. Margareta Erichsen på Mikkelsberg understreger endnu engang behovet for en permanent samling af sydslesvigsk kunst."

"Personligheden er klangbunden under selve værket", skriver Dieter Küssner. Hvor er det smukt sagt. Margareta Erichsens kunst har altid været fascinerende.

Helt præcist er det svært at gengive og sætte ord på, hvad det er, Margareta Erichsens kunst gør ved én, for noget sker der bestemt.

Men har man først været i Margareta Erichsens hjem, er det nu alligevel ikke så svært at forstå, hvad der sker.

Alt i Margareta Erichsens hjem ud-

strålede ro og harmoni som i kunsten.

Margareta Erichsen kom stille og rolig og serverede te med hjemmebagte friske småkager med navnet "Wrümlinge", alt imens hun med begejstring, men stille og roligt fortalte om tegningernes og akvarellernes tilblivelse.

Nu ved jeg pludselig, hvor ærligheden, roen og kraften i Margareta Erichsens kunst kommer fra.

I stuen fornemmede jeg det, man blev igen betaget og fanget af udstrålingen og roen, man blev glad og opstemt.

Men stadig har jeg svært ved at fortolke stemningen i ord.

Men Jørgen Bukdahl kan det. Han siger: "Sandhed og ærligheden i druen giver kraft til vinen".

Ak ja, så rammende kan det siges.

Æret være Margareta Erichsens minde.

*I hengivenhed
Henry Buhl, Mikkelberg*

Hu toochte am Margareta Erichsen

Margareta Andresen, tuläid Erichsen, as tu rou gingen an wilt we am har tânke, waase we uk, dât we har en gruten tunk schälji san an dât aw möre wise.

Jü as tuläid önj Flansborj, ouers heet en gruten pârnt foon har laawen önj Hüsem booged an uuged.

Sü as haren moon W.L. Andresen önj iinj foon sin böke schriif: »Se har al as kind grode begâbning för't teknen«. Sü jüld dât ma washäid for di junge mansche, dan 1937 begand har ütbildung aw en mäisterschölj önj Flansborj, läasere studiird jü önj Karlsruhe an München, an as e krich forbai wus, loked et har an kam aw e Kunstakademi önj Koopenhoogen.

Läasere haane köm Margareta foon Slaswiks aastküst tu üs önjt weesten, tu Fraschlönjs mjarsch, strönj an hâlie, ouerdât W. L. Andresen, di bekânde journalist, schriwer an strider for san

hiimstoun, haren moon wörd an jü dan ma ham weesten ouer fleted.

Önj e 1950er iirnge häin's jam önj Flansborj drââwed, as hi en kunstner seecht, wat sin dânsche liirböke illustriire köö, an aw di wise fünen's enouder fort hiilj laawen. Margareta heet läasere uk sin biise leeste böke: »Besök Bi Ole Frünen« an »Tachendi Jor Arbeit« kongeniool illustriid.

Önj sin leest bök schraft hi: »As wi uns begegn dän, weer dat so, as wenn wi uns al lang kend harn; As tekner un schriwer kunn wi beiden gud tusâmenarbeidn. Se is fäl jünger as ik, âwer dat störd uns nich. As we heirâdn, hebb wi nich ers anner lüüd frâgd, wat se dorfun heelen, un wi hebb sid de tid glükli tosâmenläwd«.

An ouerdât haren moon üusen goue waane wus, dâi jü üs en hoonsreekning aw en wise, wat üs ouremätje iird, fröid an gödj dâi: jü liid har in önj en fraschen hüüse an liird frasch.

Deer ütouer köm jü loonschap heer an for âlem da hüsinge önj üüs ünlike pârte foon Fraschlönj tu papiirs, apnûmen foon et uug foon en kunstner, ouers aw en wunerbooren wise kaame üs har bile nai, ouerdât's döör e siil foon Margareta Erichsen gingen san. An wan jü tiikned an måald as et sü, as wan jü uk e tid, e ferluup foon tid, ma in önjt bil naame koon.

Huum koon siinj, dât an hüdânji da keere âlsani âlerd san, sü dât uk hüsinge dan måast organisch wirke. Önj üüs gaulaawi tid, weer nai krââm dât üülj an âler wärke wilms âltu gluubsch an njööl baiside râaged heet, deer heet Margareta Erichsen oofting ruchtidi en uug for hâdj, an nü laawe duch sam foon da feringne hüsinge, ferjinne plâtse an stäänge as bile, wat rääre an toochte önj e gung seete.

Iinj grut kompläks ârbe wal ik nuch hâl nååme. Dât san har ilustratsjoone tu dât bök »Vergessene Häuser«, ütjääwen foon e I G Baupflege, weer fru Erichsen åâl da 138 hüsinge foon e Husumer Süderstraße tiikned heet; en

ra san diling ål ai mör deer, an dideere årbeds-prosäs heet for har 30 iir awstiiinjen.

As da bile 1996 ütstald wörden, wjarn maning manschne ouremätje deerfoon innümen, an mannig heet et was e uugene ääm mååged for Margaretas wise tu löken, tu tänken an tu tiiknen.

Aw di »Interfriiske Kongres«, oufhülen aw Söl 1970, weer uk e Nordfriesische Baupflege tu wrååls köm, deer heet üüs Friisk Foriining deerfor sörid, dåt Margareta Erichsen ütstale köö önj Kairem. Jütid schönj bile nuch fåli »grutreesti« weese, an dåt wjarn an san har bile ai, ouers üs heet dåt ouremätje hööged, dåt jü ütstaling likes luked.

Dåt as en gouen keer tu waasen, dåt en mansche önj sin årbe, wat fåliwas ai grutreesti as, duch sün kreeft an ütstrooling heewe koon, dåt et ham önj manschne in-neestet an toochte an fåilinge önj e gung seete koon.

Et as üs en iire, dåt we sün mansche as de kåne liire muursten, Margareta Erichsen.

Marie Tångeberg, Friisk Foriining

Ingrid Haberl

2.12.1931 - 31.5.2006

En trofast, venlig, vellidt, stilfærdig og meget aktiv dansk kvinde, Ingrid Haberl, Flensborg, døde 74 år gammel.

Ingrid Haberl var en tilforladelig og omsorgsfuld tilsynsførende med det danske forsamlingshus Tønnsenshuset i Abenraagade. Hun var medlem af distriktsbestyrelsen. Hun var aktiv tillidskvinde for SSF og SSW i henved 20 år, så længe den institution fandtes i Flensborg-Nord.

Ingrid Haberl, husmoder og mor til voksne børn, ledte flere ældreklubber. Også "sejlkлубben", der fortsatte med at mødes i Tønnsenshuset en gang om

måneden, selv om fjordsejladsen i sin traditionelle form for længst var indstillet, var hun drivkraften bag.

Det var hende, der var organisator af rejser og udflugter for klubberne. Og det var hende, der sørgede for kontakten mellem distriktet, de ældre og rekreativshjemmet Bennetgaard ved Kongeåen.

Også når overskuddet fra lottospil skulle overrækkes til alderdomshjemmet, en børnehave eller et lignende godt formål, var det en selvfølge, at Ingrid Haberl deltog i delegationen. Hun nød at være med til at glæde andre.

Hun forberedte alle slags møder i forsamlingshuset. Sammen med damerne dækkede hun bord og lavede kaffe - og altid med et smil.

I 2002 fik hun CDUs "Medaille des Ehrenamtes" af partiets formand Angela Merkel personligt.

Ved sin død efterlader mennesket og personligheden Ingrid Haberl et stort tomrum.

Vi vil savne hende som person og forbilledlig støtte af vort danske arbejde.

Æret være hendes minde.

*Gerhard Maas,
formand for 1. SSF-distrikt i Flensborg*

Helga Hahn

18.6.1936 - 27.4.2006

Helga Hahn blev født den 18. juni 1936 på Nyhusmark. Efter skolen kom hun i huset, i mange år var hun hos provst Westergaard-Jacobsen. Her holdt hun meget af at være og lærte også meget, hvilket var medvirkende til, at hun senere blev en yderst perfekt husmor. Helga Hahn blev hos præstefamilien, indtil hun blev gift med Klaus Hahn i 1961.

Parret fik to børn, og senere er der kommet tre børnebørn til.

Helga Hahn holdt meget af at læse

og af håndarbejde, især syede hun meget näversøm, som hun havde lært i Husmoderforeningen.

I mange år camperede Helga og hendes mand på Kegnæs, men for et par år siden blev campingvognen skiftet ud med et kolonihavehus, og det nød Helga også. Hun var meget glad for naturen og for blomster.

I de senere år gik Helga og Klaus Hahn til seniordans i Flensborghus.

Flensborg Avis

Alfried Jacobus Hansen-Borg

29.5.1928 - 11.3.2006

Alfried "Abi" Jacobus Hansen-Borg, Timmersig, døde 77 år gammel.

Alfried Jacobus Hansen-Borg blev født den 19. maj 1928 i Langbjerg og voksede op i en stor dansktalende familie i Gotrupel. Som ganske ung købte han en lastbil for at køre med grus.

Det lille firma blev godt støttet af Alfried Jacobus Hansen-Borgs kone "Pyppi", der også var til uvurderlig støtte, da "Abi" Hansen-Borg efter nogle år med lastbilen udvidede forretningen til også at omfatte bus- og taxakørsel. Buskørslen tager efterhånden mere og mere over, og Hansen-Borg bygger virksomheden op bl.a. ved at erhverve retten til bustransporten mellem Flensborg og Harreslev/ Padborg.

Desuden står firmaet for elevtransporten i Hanved og har bl.a. Dansk Skoleforening for Sydslesvig på kundelisten.

Alfried Jacobus Hansen-Borg var medlem af mindretallet og satte også sit præg på egnen ved Timmersig og senere i Hanved, da kommunerne blev slået sammen i 1974. Efter dette var han lokalpolitiker for CDU og en fast bestanddel af det politiske liv.

Folk, der kendte Alfried Jacobus Hansen-Borg, betegner ham som en

generøs mand med godt humør, som havde et glimrende forhold til mindretallet.

Karsten Rung Nielsen

Margaretha Heldt

15.7.1914 - 30.7.2006

Kun ganske få dage efter sin 92-års fødselsdag afgik Margarete "Gretchen" Heldt, Flensborg, ved døden.

Gretchen Heldt var en stærk og venlig kvinde, som mange sikkert husker fra Margrethe-Klubben under Ansgar Kirke.

Hun var ud af en børneflokk på 11, og familien Jöhnc, som hun hed til efternavn inden ægteskabet, havde et nært og godt sammenhold. I 1935 giftede hun sig med Max Heldt, og i mange år boede familien med de tre børn i bydelen Mørvig, hvor Max Heldt var murermester. Efter hans død valgte hun at flytte tilbage til den nordlige del af Flensborg. For et par måneder siden var hendes helbred dog så svækket, at hun flyttede ind på plejehjemmet, hvor hun døde den 30. juli.

Hun efterlader sig tre børn. En søn, der for mange år siden udvandrede til Australien, en datter, der bor i Wessersleben, og en søn, der bor i Flensborg.

Flensborg Avis

Alexander "Alex" Herz

31.5.1927 - 6.9.2006

Vor mangeårige medlem i Dannevirke SSF-distrikt Alex Herz er død.

Så sent som på den sidste generalforsamling i foråret hædrede vi ham for 60 års medlemskab af Sydslesvigsk Forening.

Alex og hans kone Lydia har altid været aktive medlemmer. At vi har

"Danevirkegården" som forsamlingshus og "Danevirke Museum" kan vi takke Alex for, da han gjorde en stor indsats for at købe den gamle gård.

Han delte gerne sin store viden, når han holdt diverse foredrag om Danevirkevolden og krigen i 1864, og han førte os tit langs Valdemarsmuren og Skanse 14 - gerne sammen med vennerne fra Grænseforeningen i Silkeborg. Alex og Lydia holdt meget af venskabsbesøg.

Også børnene holdt Alex meget af, og han fortalte dem tit historier.

Politisk støttede Alex i mange år SSW som "borgerligt medlem" af kommunerådet. I mange år var han kandidat og stod også ved hver valgkamp hos købmanden for at overbevise folk om, at de skulle stemme på SSW.

Til det danske arbejde i Dannevirke gav han altid en hjælpende hånd. Tak.

Men også privat har vi gode erindringer om Alex. Med ham har vi altid kunnet snakke godt om gamle dage og tiden i dag. Vi tænker for eksempel med glæde tilbage på vort bryllup. Da vi kørte med hestevogn gennem Dorfstraße, blev vi stoppet af Alex og Lydia med rødt/hvidt bånd, og de havde også hejst Dannebrog foran deres hus.

Som journalist på Flensborg Avis skrev Alex ofte om familieforretningen.

Vi takker Alex mange gange for hans virke her i Dannevirke.

Silke og Jörg Gustafson

Ved en redaktørs død

Avisens tidligere lokalredaktør i Slesvig, Alexander "Alex" Herz, er død, 79 år.

Sit arbejdsliv begyndte Alex Herz som maler som sin far. Imidlertid sejrede lysten til at skrive, og i slutningen af 1960'erne blev han ansat på Flensborg Avis. Efter en kort oplæring på redaktionen i Flensborg blev Alex Herz sendt

tilbage til sin fødeby Slesvig som lokalredaktør.

Her var han i forvejen godt kendt i mindretallet, hvor han allerede i marts 1946 som 18-årig meldte sig ind i Syd-slesvigsk Forening. Han har selv fortalt, at han havde gået og overvejet det nogen tid, men da beslutningen først var truffet, kunne det ikke gå hurtigt nok med at få den ført ud i livet.

Som mange andre af sin generation undgik heller ikke Alex Herz at trække i uniform i slutningen af 2. Verdenskrig. Allerede kort før sin 17-års fødselsdag var han i gang med den militære træning, og i foråret 1945 stod han over for amerikanerne i Bayern. Alex Herz har om den tid fortalt, at hans deling var så heldig at blive ledet af en erfarne underofficer, der ved først givne lejlighed fik bragt dem i amerikansk fangenskab.

Krigen var også skyld i, at Alex Herz først blev maler og siden journalist. Egentlig ville han helst have været pilot, men da hans far havde sørget for at holde ham ude af Hitler Jugend, kunne han ikke blive medlem af svæveflyveklubben på Katedralskolen/Domschule i Slesvig.

Svæveflyveklubber blev støttet kraftigt af regimet, idet det blev betragtet som en grunduddannelse til pilot i forsvaret. Først i 1956 begyndte det tyske forsvar igen at uddanne piloter, og da var Alex Herz blevet for gammel til at komme i betragtning.

Interessen for flyvning holdt sig dog livet igennem. På flyvestationen Jagel opbyggede Alex Herz et lille museum over pladsens historie, og det blev til flere bøger om flyvning med udgangspunkt i hjemstavnen Slesvig.

Dog var det ikke kun flyvningens historie, men historie i det hele taget, der havde hans store interesse. Interessen koncentrerede sig især om fæstningsværket Danevirke, og selv blandt uddannede historikere og arkæologer finder man næppe en viden som den, Alex Herz havde samlet. Heldigvis

holdt han ikke sin viden for sig selv, men delte den gerne både i samtale, foredrag samt artikler og bøger.

Han engagerede sig også gennem SSW i kommunalpolitik i Dannevirke, hvor også hustruen, Lydia, slog sig ned.

Alex Herz' bidrag var også medvirkende til, at ideen om et dansk museum for Danevirke blev en realitet. Det nuværende Danevirke Museum kunne ved sin grundlæggelse råde over det materiale, som Alex Herz gennem årene havde skaffet til veje.

De senere år blev helbredet stadig dårligere. Det forhindrede dog ikke Alex Herz i fortsat aktivt at følge udviklingen af Danevirke Museum og arbejdet med at opbygge den arkæologiske park omkring volden og museet. Og stadig kunne han med sin store viden og fantastiske hukommelse vække beundring hos fagfolk og med sin begejstring vække interessen hos lægfolk.

Anker Simonsen

Ved Alex Herz' bortgang

"Alex Herz war ein echter Schleswiger und darüber hinaus ein überzeugter Friedrichsberger", fremhævede pastor Ulrich Terp i sin bevægende, tosprogede prædiken ved Alex Herz' begravelse.

Mange var kommet fra nær og fjern for at tage en stille og vemodig afsked med et fremragende menneske, som satte dybe spor på mange af livets områder.

Den store familie beviste atter sit faste sammenhold også i denne smertelige tid. Man husker måske den "stjernestund", da Lydia og Alex blev gift. Tre døtre af den kendte lærerfamilie Tessin blev viet samtidig. Og det var Alex' vågne journalistiske sans, som gjorde begivenheden populær gennem hele den tyske og danske presseverden. Fotografierne har i mellemtiden fået sjældenhedsværdi.

De ville også passe ind i hans inter-

essante livs museum. Gode venner, naboer.

"Alex ist immer Friedrichsberger geblieben. Wir sind eben von altem Adel", fortalt flere tilhængere af deres afholdte bydel.

Repræsentanter for flyvereskadrillen "Immelmann" i Jagel, Wulf Schady fra Schleswiger Musikclub. Mange var kommet for at sige "farvel og på gensyn".

Erindringer blussede op ved afskedscaffen på Rothenkrug i Dannevirke. Netop i dette historieprægede område havde Alex Herz sat sig dybe spor.

Da Lydia og Alex byggede hus i Dannevirke, var der kun få skridt til byen. Det var en hjertesag at være ægte slesvigere.

Hvad der imponerede mig mest var, at den sydslesvigske familie også til daglig konsekvent talte dansk sammen. Der var mange "nydanske" sydslesvigere, der forgæves havde prøvet det.

Det var på en sejltur fra Slien til Sønderborg i 1950erne, at Alex' far lod en bemærkning falde om sin "flyvetosse" søn. Han forsikrede dog med et smil: "Alex bliver malermester. Punktum!" En anden opgave end familietraditionen fristede den unge mand. En ønskedrøm passende til hans alsidige begavelse.

Et muntert minde er fra et besøg på redaktionen i Lolfod 69 i 1948. Det var mens "Sydslesvighjælpen" holdt til i lokalerne i den sultprægede overgangstid. Der var stadig gitre for vinduerne, og rotterne havde bidt huller i væggene.

Alex sprang spontant op i vindueskarmen, legede abe og råbte højt: Jeg vil ud! Jeg vil ud!

Vi brast i latter, men år senere kom han virkelig ind. Nemlig som journalist på lokalredaktionen.

Tosproget pressearbejde var en naturlig forudsætning. Lokalkendskab på alle mulige områder prægede hans virke.

Slesvig oplevede en blomstringstid. Gågaden opstod. Forsoning og mere forståelse mellem partier og foreninger skred frem; mere tolerance.

Jeg var Alex' kollega. I næsten 25 år oplevede vi meget i fællesskab.

Alex var fair, neutral, menneskekærlig. Kun en sjælden gang blev han rasende, og så var det mod nazisterne, som han foragtede.

Hans ironi var aldrig dræbende. Sit inderste væsen gemte han for det meste bag et stort smil.

Hans store lidenskab var at skabe et museum på Danevirke. Hans historiekundskaber, hans specialviden og hele hans indsats prægede Danevirke Museums vorden.

Flyvningen var også en passion. Alex formidlede gennem brochurer og andre bidrag mange interessante og værdifulde indtryk af flyveåbnet og flyvepladsen i Jagel og dens udvikling lige fra oprettelsen.

Gennem hans viden om jazzens berømtheder og betydning kom vi unge ind i en ny verden med Louis, Duke, Frankie, Glenn Miller. Vi sad på gulvet og lyttede til de nye toner, som var forbudt i nazitiden. En ny verden åbnede sig. Vi fra krigsgenerationen havde i de sidste måneder af krigen, gemt under et uldtæppe, lyttet til "I can't give You anything but love" fra Radio London. Det var farligt.

På bunden af glasset opdagede vi under Alex' jazzundervisning en mægtig sort flue. Føj. Det var altså en kunstig flue, som han ville drille os med. Sådan var han. Altid et stort smil.

Uforglemmelige "Schleihalle" havde et mægtigt elg-hovede over indgangen. Pludselig var det forsvundet. Formentlig fjernet af lidt beduggede Air Force-soldater. Årtier senere opdagede Alex det på en pub i England og bragte det hjem igen. Nu hænger det i officersmessen ude i Jagel.

Da luftbroen til Berlin også satte spor derude, blev han venner med piloterne. Vi fejrede sankthans ude på

Hedeby Kro. Det var utroligt, når de sagde: Vi kommer igen om en time, "we just have to fly to Berlin".

Og mere alvorligt:

Alex Herz var blandt os unge, da Hermann Clausen i 1946 holdt sin ufor-glemmelige tale om danskhedens berettigelse i Sydslesvig, om Eskildsens grønålsgrænse, om alt hvad vi unge hungrede efter: frihed, idealer, danskhed.

For kun få uger siden traf jeg Alex for sidste gang. Hans gode udseende og vedvarende aktivitet, hans smil - in-tet tydede på hans tidlige bortgang.

Vi sørger med Lydia og børnene over et menneske med profil, over en ægte slesviger, over en "Friedrichsberger Jung".

Ingrid Thomsen, Slesvig

Hans Hinrichsen

23.12.1921 - 3.8.2006

Hans Hinrichsen, Slesvig, døde 84 år gammel.

Han var Sønderjysk Arbejderfor-ening for Sydslesvigs/ SAFs formand i mere end 18 år fra 1983 til 2001. Hans Hinrichsen fulgte sin bror Heinrich, bedre kendt som "Hein Gottorp", på formandsposten. I sin tid gjorde Hans Hinrichsen Slesvig til SAFs uomstridte højborg. Hans Hinrichsen prægede og styrede SAF i denne periode sammen med sin livslange ven Ingvald Christiansen.

Hans Hinrichsen formåede at holde fast i de kontakter, SAF havde, og samtidig skabe nye kontakter til vennerne i Danmark, det være sig i AOL, i SiD eller også den forbindelse til Hovedstadens Grænseforening, som holder den dag i dag. Hans Hinrichsen styrede "sin" forening, SAF, med fast hånd. Men vi, som var med, nød mange gode timer med Hans, når han på møderne fyrede lunefulde ordvekslinger af

enten på dansk eller i sit elskede modersmål plattysk.

Ligeså trofast Hans Hinrichsen hele sit liv igennem var over for fødebyen Slesvig - han boede i samme hus i Carstengade fra barndomstid, til sygdommen gjorde det nødvendigt at flytte til Margrethegården - ligeså trofast var Hans over for det danske arbejde og her især SAF. Men også Sydslesvigsk Forening nød godt af hans indsats. Hans Hinrichsen var distriktsformand i SSF-distriktet Holm/Skt. Jørgen i hele 27 år fra 1949 til 1976, han var lige efter krigen medstifter af Slesvig IF. Langt mere kunne nævnes, Hans Hinrichsen tog ansvaret, når han syntes det skulle tages.

Efter en lang og svær sygdomsperiode, som krævede meget - næsten for meget - af ægtefællen Gretel, familien og pårørende, har han nu fundet fred.

Vi i SAF er dyb taknemmelig over et livs arbejde. Vi vil savne Hans Hinrichsen.

Æret været hans minde!

*Rüdiger Schulze,
SAF-landsformand*

Til minde om Hans Hinrichsen

Tidligere formand for Sydslesvigsk Forenings distrikt Holm-Skt. Jørgen har efter en lang og svær sygdomsperiode fået sin velfortjente fred.

Når man får den meddelelse, at et langt liv er holdt op, går tankerne altid tilbage.

I mange år var Hans formand i SSF-distrikter: Først var det i 4. distrikt. Så kom der en sammenslutning med 3. distrikt, og i 1975 var der igen en sammenlægning af fire distrikter til det nuværende Holm-Skt. Jørgen. Også her var Hans villig til at trække læsset som formand, og det gjorde han indtil 1987.

Vi har meget at sige Hans tak for. Især de nye bestyrelsesmedlemmer,

som undervejs kom til, har lært meget af ham om, hvad det betyder at være med i SSF.

Hans var med i mange danske foreninger her i Slesvig. I 1947 var han med til at stifte Slesvig Idrætsforening, og i 1985 var han med til, at der igen kom gang i SSFs Seniorklub. Sønderjysk Arbejderforening lå ham også meget på sinde.

SSF-distrikt Holm-Skt. Jørgen og kontakten til venskabskredsen, Grænseforeningen for Kerteminde og Omegn, indtog en stor del af Hans' hjertelum.

Alt dette kunne Hans kun magte, fordi han havde sin Gretel ved sin side.

Det havde han også de sidste par år under sit lange sengeleje i deres hjem på Margrethegården.

Vor medfølelse og tak går til Gretel og børnene, der tit måtte undvære Hans, for han var undervejs til gavn for de danske organisationer i vor landsdel.

Nu har Hans fundet fred. Vi er dybt taknemmelige over et langt livs samarbejde med Hans Hinrichsen.

Æret være hans minde.

*Ingrid Hanfstengel,
SSF Holm- Skt. Jørgen*

Arne Hou

3.7.1912 - 28.10.2005

Et par mindeord fra en næsten jævnaldrende ven og kollega:

Vi var en familie i Agtrup Danske Skole, som gennem mange år havde et fint samvær med familien Hou. Også efter pensionisttiden har min kone og jeg flere gange overnattet hos Hous i Emmerlev og omvendt. Så det har gjort stort indtryk, at først Grethe og nu Arne er gået bort fra denne syndige jord.

Vi, Arne og jeg, var forskellige. Han er god taler og ypperlig fortæller, der

kunne sidde langt ud på natten og hygge sig i samtalens gode verden. Begge dele er jeg dårlig til. Vi har jo også haft en forskellig opvækst.

Så havde jeg visse andre fordele frem for ham. Det være ufortalt.

På ét område var jeg ikke uden misundelse: FDFs spejderliv. Jeg prøvede de første par år i Agtrup. Vi var end også til det store stævne i Århus 1947 med en flok drenge. En stor oplevelse.

De første år i det danske skolevæsen og al det opblomstrende danske arbejde i Sydslesvig efter 1946 var forunderlige.

Vi kom fra et land, hvor vi syntes at mangle en masse. Kaffe, tobak, sydfrugter, ordentligt tøj osv. Og så kom vi over en af Europas mest lukkede grænser.

Englænderne bestemte alt, og de troede ikke spor på den snak om gammelt dansk land til Ejderen. Nok havde de første valg vist markant dansk flertal i byerne og i Sydslesvig som helhed, når man så bort fra flygtningene.

Vi kunne ikke engang nærme os grænsen og ikke ringe over. Vi skulle skrive breve til Danmark på engelsk eller tysk, der så gik over Hamborg og blev gennemlæst.

Hvilken forskel på hverdagen syd og nord for denne lukkede grænse. Mange i byerne sultede. De store tyske byer lå i ruiner. Land og folk var opdelt i fire dele. Fremtiden kunne ingen spå om. Nej, Danmark var landet, der flød med mælk og honning.

Det var gået her som så ofte i verdenshistorien: En stormagt ødelagde sig selv: Napoleon, Rom, Kina, mongolerne, Sovjetunionen, Japan og såmænd også Sverige og Danmarks storhedsdrømme under Karl d. 12. og Christian firtal.

Det oplevede Arne Hou og jeg og vor familie i de første mærkelige år i Sydslesvig. Vi troede en overgang, at tabet af den sidste halvdel af den gamle danske landsdel Sønderjylland, som

Bismarck tog sig kærligt af i 1864, ville stemme sig tilbage.

Men vi oplevede også, at sætningen "Grænsen ligger fast" blev et faktum.

Så vore børnetal faldt drastisk. I Agtrup fra 72 til omkring 20. Men både Hous familie og vor familie levede videre med hænderne fulde i det danske arbejde. Det blev til Tysklands største mindretal og oversteg det under nazismen så stærke mindretal i Nordslesvig.

Vi var engang begge mindretal til et stævne på Sild. Der talte det tyske mindretal dansk med hinanden og vort tysk. Men optrådte selvfølgelig med det rigtige sprog.

Der er mange såkaldte fritænkere, ateister, der siger, at de ikke tror på noget. Og dog er deres tro på menneskets, geniets tænkeevne. Også kaldet videnskaben. Altså deres gud er mennesket. Vi synger i denne tid ofte salmen "Nu falmer skoven". Der synger vi i vers 7: "Og når engang på Herrens bud vort timeglas udrinder, en evig sommer hos vor Gud i Paradis vi finder."

Disse ord kan kun synes sandfærdige med troen i behold. Og det havde Grethe og Arne Hou. Der var vi også på bølgelængde.

Det var nogle få beskedne mindeord fra en aldrende ven, der ikke er på livets højde mere.

Æret være mindet.

Gunnar Ryge Petersen, Ry

Mindeord over Arne Hou, Emmerlev

Arne Hou, en frontkæmper for danskheden og FDF i Syd- og Nordslesvig, en uomgængelig søjle og et samlende led, en ærlig, trofast og kærlig sjæl, døde 93 år gammel. Hans indsats ses mange steder og lever videre i grænselandet.

Når man telefonerede til ham, og det første, man hørte, var et lidt brysk: "Ja, det er Hou", var man ikke i tvivl om, at man havde en person i den anden en-

de, som var gjort af et særligt stof.

Arne blev 93 år og var til det allersidste aktiv og nærværende i alt det, han igennem tiden havde haft med at gøre. Fra sin barndom og ungdom var og vedblev han at være FDF'er, når han aktivt og positivt, og de senere år også kritisk, ytrede sig til de skiftende tider i Frivilligt Dreng- og Pige Forbund.

Vigtig for Arne var ikke blot holdningen til det kristne budskab og det danske i landsdelen nord og syd for grænsen. Det var også hans klare formål at fortælle og oplyse unge og ældre om det, og det var det, der gav ham gnist til at være igangsætter og medarbejder i de mange skibe, han var med til at sætte i søen.

Som ung lærerstuderende på Tønder Seminarium fik han kontakt med grænselandet og FDF her. Som færdiguddannet lærer kom han til Padborg, hvorefter han blev gift med sin Grethe. De fik fem døtre, han blev kredsfører i Padborg, deltog i modstandskampen, kort efter 5. maj 1945 flyttede han og familien først til Elhøj og siden til Humtrup, hvor Arne blev skoleleder ved den danske skole.

Her levede, underviste og arbejdede han og Grethe for danskheden og Arne som distriktsleder for FDF i Sydslesvig.

Efter sin pension flyttede han til Emmerlev Gl. Skole, hvorfra hans aktive tilværelse fortsatte.

Af de FDF-ting, Arne havde en finger med i, kan nævnes Frederikshøjlejren på Løjtland, som i 1948 blev indviet af Kong Frederik IX. Senere kom Trenehytten ved Tarp, Kongenshus på Ejdersted, og i 1970 blev FDF-ledercenteret Møllerup ved Agerskov indviet. Disse steder er i dag rum for mange forskellige former for FDF-aktiviteter - takket være fremsyn og vision af bl.a. Arne.

Arne deltog i godt 40 år i Støttekredsen for FDF i Sydslesvigs arbejde.

Fra Emmerlev-tiden kastede han sig over arbejdet med at få restaureret Højer Mølle med tilhørende stormflodsmuseum, hvor han fortalte de be-

søgende om ebbe, flod og stormflod og om landsdelen, han holdt så meget af.

Også arbejdet med oprettelsen af amtsinstitutionen Kiersgård i Højer blev der tid til.

Udover de mange gøremål blev der også tid til at feste, og her var Vestslesvigs nationalsang "For en fremmed barsk og fattig" en fast bestandel.

For os, som lærte Arne at kende igennem FDF, var han til stadig inspiration helt til det sidste. Vi vil savne ham, men også glæde os over at se børns og unges sprudlende liv, der rører sig i de rum, han var med til at skabe Ham til ære.

*Mogens P.C. Jacobsen,
FDF i Sønderjylland og Sydslesvig*

Ved Arne Hous død

Den 28. oktober sluttedes et langt, rigt og virksomt liv, da Arne Hou døde efter en galdestensoperation. Han var skoleleder først i Ellund og fra 1948 i Humtrup.

Jeg har kendt Arne Hou siden 1953, da jeg som ung lærerinde kom til "Bavnehøj-Skolen". Hou, der var foreningernes mand, sørgede for, at jeg hurtigt kom med i ungdomsarbejdet plus FDF, som betød uendeligt meget for ham. Vi kom hurtigt til at gå godt i spænd.

Jeg fandt hurtigt ud af, at når Hou sagde "vi", var det hverken skolen eller familien, han mente, men FDF.

Hou tog initiativ til mange ting i sit lange liv, bl.a. til byggegrunde til unge familier i Humtrup ved hjælp af Kruså Byggeforening.

Siden sørgede han for, at vi, som et af det første steder på landet, fik en børnehave, og det kom der meget godt ud af.

Hans kone Grethe var ham en god støtte, og hun påtog sig den opgave at glatte ud, når Hous temperament indimellem løb af med ham.

Da Hou blev pensioneret i 1974, og

familien bosatte sig i Emmerlev, var det Højer Mølle, han kastede sig over - uden at glemme FDF og Humtrup.

Nu fik han også tid til sin familie, og han og Grethe blev det naturlige midtpunkt, som sørgede for at samle den efterhånden talrige familie. Det skete altid omkring Hous fødselsdag i juli. Det fortsatte også efter Grethes død i 1996 - nu med støtte fra hans datter Grethe.

Det var også et gæstfrit hjem for mange af os venner, og jeg er taknemmelig for at have haft et godt og givende forhold til familien Hou.

Ulla Seligmann, Tønder

In memoriam

Børnenes sommerfest på "Bavnehøj". Solen står højt på himlen. Dannebrog er hejst. Der er mange, der vil være med, dem fra børnehaven, 1. til 6.klasse fra skolen, dem, der har gået her på skolen, forældre, bedsteforældre.

Men, vi venter på en, og han skal nok komme: Arne Hou.

For det her, det var hans skole, og det er stadig hans "børn".

Dem, der går her nu, og deres forældre, også deres bedsteforældre, for Arne Hou nærmer sig de 92 år.

Han har selv lagt hånd til i 1946, at denne skole måtte blive til, og i alle de kommende år ufortrødent støttet af sin hustru Grethe. Og han har holdt øje med den lige siden.

Sjældent har han manglet, når der blev festet her.

Jul, fastelavn, klippe/hygge, når han flittigt stod for dekorationsboden.

I 1974 tvang pensionsalderen ham til at forlade sin elskede skole.

Det slukkede ikke hans kærlighed til sin gerning, at være "skomster" for de små og for mange store.

Hans gerning standsede ikke ved skoledøren, han levede med i det omgivende samfund, aktivt, til gavn for sin skole og for alt, hvad der var godt og ret.

Næste gang, skolen holder sin sommerfest, vil vi vente forgæves på Arne Hou. Men mangan en vil sende ham og hans hustru Grethe en venlig tanke.

I dag går vore tanker til jer børn.

I havde en god far og vor skole en dygtig skoleleder.

*Hanne Tappe,
skoleinspektør på "Bavnehøj"*

Else Jensen

† 16.7.2006

Det var med stor sorg, vi erfarede, at tidligere leder af Frederiksstad Danske Børnehaven, Else Jensen, var afgået ved døden.

Else døde i Danmark tæt på familien og blev begravet i fødebyen Hobro. Else bevarede gennem hele livet tætte bånd til Danmark og til familien.

Vi husker Else for hendes mange år som leder af børnehaven. Det er få beskåret at lede en institution i en tredjedel af et århundrede. Hun havde et stort hjerte for børn og et åbent øre for personalets ønsker og problemer. Gæster i børnehaven blev altid modtaget hjerteligt og med en kop kaffe.

Vi husker Else for en engageret indsats i Sydslesvigsk Forening, SSW, Ungdomsforeningen, Husmoderforeningen og Menighedsrådet. I alle foreningerne har Else haft tillidsposter.

Vi husker Else for hendes åbenhed, gåen-til-sagen, forståelse og villighed til at påtage sig opgaver.

Vi husker også Else for hendes stædighed og til tider skarpe tunge.

Det var denne forunderlige blanding af egenskaber, der gjorde Else og hendes indsats for danskheden i Frederiksstad til noget særligt.

Hun var tydelig i sine ytringer, man vidste altid, hvor man havde hende, og man kunne ikke altid være enig med hende.

Efter sin pensionering fortsatte Else sit engagement i foreningerne, men

hun fik nu mere tid til at være sammen med familien i Danmark. Hun fulgte til det sidste med i børnehavens arbejde og glædede sig over at kunne deltage i dens arrangementer.

Ved Else Jensens død er en markant skikkelse i bylivet gået bort, og vi vil savne hende ved alle kommende aktiviteter.

Æret være Else Jensens minde.

De danske i Frederiksstad

Verner Jespersen

Forhenværende redaktør Verner Jespersen døde 80 år gammel. Verner Jespersen var i mange år tilknyttet Ritzaus Bureaus folketingsredaktion og var i en årrække formand for Folketingets Presesloge. Han blev født i Svendborg, hvor journalistkarrieren i 1941 blev indledt på en lokal avis. Senere arbejdede han på forskellige provinsaviser, indtil han i 1959 kom til dagbladet Information som kulturredaktør og lederskribent.

Verner Jespersen engagerede sig i mange år i bestyrelsen for Dansk Centralbibliotek i Flensborg og i Grænseforeningen - især i foreningens Oplysningsudvalg. I den forbindelse var han ofte at finde ved årsmøderne i Sydslesvig.

Flensborg Avis

Mindeord

Journalisten, Sydslesvig-kenderen, Christiansborg-veteranen, "den gamle redaktør" (i ordets bedste forstand), Verner Jespersen, døde 80 år gammel i København. Han begravedes fra Holmens Kirke i København den 20. marts 2006, hvor de få pårørende og en anseelig række kolleger og foreningsrepræsentanter viste Verner Jespersen den sidste ære og tog en værdig afsked med et vidende menneske og en fagligt dygtig kollega.

Be.

Bitten Kirkelund

11.2.1927 - 13.9.2006

Med Bitten Kirkelunds død har vi i Sct. Georgs Gildet i Flensborg mistet en aktiv og trofast gildesøster, som vi vil komme til at savne meget fremover.

Når vi i den gruppe, hun var med i, skulle finde tidspunkter (»terminer«) for vore sammenkomster, måtte Bitten også have sin kalender frem. Den var der ikke mange ledige pladser i, for hun var en person, der var optaget af mange gøremål. De strakte sig fra seniordans til højskoleophold. Hun var også med i støttekredsen for Dansk Alderdoms- og Plejehjem.

Vi vil mindes de mange gode gruppemøder, vi havde i hendes smukke, hyggelige hjem i Wassersleben, hvor hun ud over at være en god værtinde gerne fortalte om de mange rejser, hun havde været på. Som forhenværende spejder fulgte hun med interesse livet i spejderkorpset. Gerne ville hun have deltaget som hjælper i Tydal-Jamboretten i sommer. Hun mente dog ikke at have kræfter til det denne gang. Hendes vurdering viste sig desværre at være rigtig, da hun nu måtte gå bort efter et kort sygeleje.

At familien havde den største plads i hendes tilværelse, fik vi bevis på under vort besøg hos hende på plejehjemmet. Hun fortalte med stolthed og tilfredshed især om sine børnebørn, som hun havde et særligt forhold til.

Vi sørger med dem og vil mindes Bitten for det, vi fik lov til at være fælles med hende om.

Grete og Dieter Matthiesen

Til minde om Bitten Kirkelund

Vi sagde farvel til Bitten i Ansgarkirken. Først 14 dage før hendes død blev vi klar over, hvor alvorligt syg hun var. Det er ikke til at fatte, at hun nu er borte for altid.

Bitten var et aktivt, udadvendt menneske med mange interesser, og hun evnede både at give og at tage imod. Hun mødte op, når der en eftermiddag var et foredrag på programmet, ligesom hun var aktiv seniordanser. I flere år deltog hun i kurset "Aktive Pensionister", i de senere år var det Værestedets aktiviteter, der fangede hende.

Arbejdet i Alderdomshjemmets Støttekreds var nu nok det, der optog hende mest. Hun var med ved alle planlægningsmøderne og hjalp på sin egen stilfærdige måde ved arrangementerne. Også basarerne nød godt af alle de mange gode og pæne ting, hun frembragte. Var der brug for ekstra hjælp, kunne vi altid regne med Bitten.

Vi vil savne hende fremover. Hun evnede meget og havde altid tid til at give en hjælpende hånd.

Tak for alle de mange gode stunder, vi har haft sammen med dig.

*På Støttekredsens vegne,
Elva Thorup Nielsen*

Kirsten Lieb

17.2.1916 - 17.4.2006

Budskabet om fhv. overlærer Kirsten Liebs død får minderne til at komme frem. Selv om det er 29 år siden, at Kirsten Lieb gik på pension fra tjeneste på Oksevejens Skole i Flensborg, hvor hun havde været ansat i 30 år, er hendes navn stadig knyttet til skolen i folks bevidsthed.

Kirsten og hendes mand, skoleinspektør Axel Lieb, blev ansat på skolen i 1947, han som leder af skolen, og hun som lærer.

Ægteparret kom til at sætte sit store præg på skolen, der i slutningen af 40'erne havde 204 elever i den gamle officerskasino ved Oksevejen. Først i 1963 fik Oksevejens Skole sine nuværende flotte bygninger.

Ægteparret Lieb beviste dog, at det ikke er bygningerne alene, der danner en skole, men at det først og fremmest er livet i skolen, der er det afgørende. Tidligere elever husker specielt Kirsten for hendes fine og retlinede væsen, hendes absolutte retfærdighedssans, hendes omsorg for eleverne, men sidst og ikke mindst hendes kærlige væsen, der sammen med hendes absolut faglige dygtighed gav børnene et godt fundament til livet.

Børnene var trygge ved Kirsten, som de havde både hengivenhed og respekt overfor.

Men det var ikke kun på det skolemæssige område, at Kirsten kom til at betyde så meget for Sydslesvigs danskhed. Hun var sin mand en stor støtte i arbejdet som skoleinspektør, og hun gjorde ligeledes en stor og uvurderlig indsats for det folkelige arbejde.

Kirsten blev ved med at følge med i skolens arbejde efter sin pensionering, og hun kunne fortælle - stadig krydret med sin dejlige tørre humor - om en række skoleminder på sin 90 års fødselsdag for nylig.

I en lille artikel til Oksevejens Skoles kronik i 1992 slutter Kirsten sin artikel af med følgende ønske for skolen:

"Jeg vil ønske, at den må trives stille og roligt, og at den for mange af dens elever og medarbejdere må være et sted, som man tænker på med glæde og taknemmelighed".

Jeg er sikker på, at alle de, der kendte Kirsten Lieb, vil tænke på hende med glæde og taknemmelighed.

Æret være Kirsten Liebs minde.

*Anne-Margrete Jessen,
skoleinspektør på Oksevejens Skole*

Arne Lysholm

† 20.12.2005

Arne Lysholm, formand for Grænseforeningen for Roskilde Amt, døde 62 år gammel.

Arne har i mange år været en trofast og engageret slider indenfor Grænseforeningen og en støtte for os her i Slesvig. Han udmærkede sig ved et levende engagement og en ihærdig arbejdsindsats.

Arne besøgte os mange gange i de forløbne år og deltog altid med stor glæde i vore arrangementer.

Arne var også initiativtager til et samarbejde mellem Hiort Lorenzen-Skolen og Skovbo Privatskole. I den forbindelse besøgte han skolen og havde gaver med både til skolen og til eleverne.

Vi er kede af, at vor tid med ham blev så kort.

*Kaj Michael Nielsen,
formand for SSF-distrikt Centrum*

Til minde om Arne Lysholm

I en alder af 62 år døde Arne Lysholm få dage før julen 2005.

Arne Lysholm var formand for Grænseforeningens Kreds 3 - Roskilde i en årrække. Desuden var han medlem af Grænseforeningens hovedstyrelse og aktiv i venskabsarbejdet med SSF-distrikt Centrum i Slesvig by, hvortil han gerne kørte langt for at deltage i distriktets møder.

Arne Lysholm var idémanden bag de sjællandske og lolland-falsterske grænseforeningers deltagelse ved Nord-europas største dyrskue i Roskilde, idet foreningerne i de seneste år har været repræsenteret på dyrskuets med et telt, hvorfra der er blevet informeret om Grænseforeningen og det danske mindretal i Sydslesvig.

Ikke kun til dyrskuets trak foreningerne på Arnes organisatoriske talent.

Han var populær, idérig og aktiv - ikke kun i Grænseforenings-sammenhænge. Og hans interesser spændte vidt. Samtidig kunne han få tingene sagt, når der var behov for det.

Til dagligt arbejdede Arne Lysholm med at hente nye og brugte busser hjem fra Tyskland i salgsøjemed. Via sit job var han derfor gerne og ofte i Sydslesvig.

Arne Lysholm efterlader sig hustruen Elisabeth.

Flensborg Avis

Johann Martin Mikkelsen

23.7. 1933 - 20. 8.2006

En markant dansk sydslesviger, Johann Mikkelsen, Mikkelsborg, Læk, døde efter længere tids sygdom kort efter sin 73 års fødselsdag.

Johann Mikkelsen stammede fra den ærkedanske, sønderjyske Mikkelsen-slægt på Medelby-egnen i Sydtønder Amt på den sydslesvigske vestkyst, hvor der den dag i dag tales sønderjyske i en lang række hjem.

Den siden pensionerede overlærer engagerede sig tidligt i det danske arbejde, både på lokalt plan i Læk, hvor han i en lang årrække var formand for Sydslesvigsk Forenings distrikt.

Men i særdeleshed markerede han sig på amtsplan, hvor han som stærk og myndig amtsformand for Sydslesvigsk Forening med klare ord og holdninger manede til sammenhold og engagement.

Også det grænseoverskridende arbejde havde hans bevågenhed, ikke mindst med Grænseforeningen i Tønder Amt, som man jævnligt mødtes med, og som man tog på udflugt sammen med.

I en lang årrække engagerede Johann Mikkelsen sig stærkt i Sprogforeningen, hvor han, som altid i sin lærergerning og i sin foreningsaktivitet,

gjorde en kæmpe indsats for bevarelsen og udbredelsen af det danske/sønderjyske sprog.

I Sønderjysk Skoleforenings almanak-redaktion var han den, der hele tiden påpegede nødvendigheden af sønderjysk sammenhold, og med sønderjysk mente han det gamle Sønderjylland, fra Kongeå til Ejder.

Som mangeårigt medlem af Sydslesvigsk Forenings Forretningsudvalg gjorde han sig bemærket med - ligeledes - kontante meninger og en principfasthed, foreningen nød godt af.

Han var medlem af foreningens Hovedstyrelse, hvor han var fortaler for en grundig debat af problemstillinger, klare stillingtagen og effektiv omsættelse til virkelighed - og hvor han frabad sig tom snak.

Som mangeårig formand for Sydslesvigsk Forenings Teater- og koncertudvalg gik han ind for lødlig formidling af kulturgenrer som teater, koncerter, opera og ballet.

Den sydslesvigsk-sønderjyske amatørteatergruppe Æ Amatør var han medstifter af, aktiv oversætter af egne tekster til sønderjysk, og han stod selv på scenen, indtil sygdom tvang ham til at vælge fra.

Johann Mikkelsen var en folkelig, dansk mand. Han forsvarede det folkevalgte element i det danske mindretal i Sydslesvig, men erkendte også nødvendigheden af engagerede ansattes medleven.

I Sydslesvigsk Forening vil vi i taknemmelighed mindes Johann Mikkelsen som den stoute sønderjyde, han var, og hans indsats for dansk sprog, kultur og folkelighed.

Vor medfølelse gælder hustruen Grete, døtrene, svigersønnen samt børnebørnene.

*Dieter Paul Küssner,
formand for Sydslesvigsk Forening*

En leest uurd

Johann Mikkelsen as foon üs gingen an we truure am ham as üusen goue schölmäister, koleege an waane, wat hi for üs wään as önj maning iirnge önj Risem Schölj/Risum Skole.

We döre suk uurde seede, dan di grutste pärt foon sin schölmäisterlaawen läi heer bai üs. An deer tunke we de foon harten for, Johann.

For üs, for me, wus dät aw möre wise en luk, en goowe foont schäcksool, dät Johann iinjen for maning iirnge sunt ma sin famiili foon en iirslirngung aw en lærerhøjskole köm an en latj iirstid önj Risem bliwe wälj an ham sü önj rou eefter wat nais, wat ouders amlöke wälj.

Üt dät iin iir wörd dät tu e räst foon sin schölmäisterlaawen an -uugen.

For me, for üs, wus hi en goowe önj "doppelpak": Ê di goue schölmäister an di sønderjyde.

Sønderjyde an frasche/friiske san följklieke näiberne an häin döör iirhunerte en gou näiberschaf hülen, bit dan kreege an eefterkrichstide ünfrees önjt ferhüülj broochten.

Jü jung generatsjoon Ä - an deerma we - jütid eefter e krich wälj wider dät üülj an natörlük ferhüülj, an deeram wus üs Johan aw en dööwelten wise ouremätje wäljkiimen.

We häawe üs känenliird, üs respäktiird an üs luklikerwise uk waane nåame kööt.

Johann, koleege an schoulere truure, ouers we tunke de foon harten an seede aw dan spräke: Æret være hans minde.

Til minde om Johann Mikkelsen

I den længste tid af sin lærergering var Johann Mikkelsen lærer ude hos os i Risum, nemlig fra 1973 til 1993. I de år kom han til at sætte sit præg på skolen. Han var en af den slags lærere, der opfattede sit arbejde som et kald og en opgave ud over den almindelige

undervisning. At være lærer i et mindretalsskolevæsen forpligter også til at engagere sig i alle forhold vedrørende dette mindretal, og det gjorde han på mange områder.

Derfor var en af mine første berøringsflader til det danske mindretal i Sydslesvig på det lokale plan Johann, da jeg efter ti år i Danmark kom hjem til Frisland igen og som ung lærer begyndte mit arbejde på Risum Skole. Og det var ikke den værste måde at komme til at møde noget igen efter så mange år hjemmefra.

Selv om han var små tyve år ældre end mig, kunne vi være enig om mange ting. Hans ofte kritiske syn på tingenes tilstand gik godt i spænd med min til tider store skepsis over for de forhold, jeg mødte i den frisiske verden.

Johann og jeg kom til at arbejde sammen i mange gode år, hvor vi under fuld forståelse for hinandens situation søgte at leve op til de krav, både den danske og den frisiske kulturkreds måtte stille, når de mødtes og mødes i Risum Skole. Det kunne man kalde en kulturel-sproglig integration af den fornemme slags.

Når forståelse mellem sønderjyden Johann og hans frisiske kolleger var så stor, hang det nok også sammen med de ens syn på den sproglig-kulturelle arv, både sønderjyder og frisere her i vores fælles hjemstavn har måttet og må værne om. Man var og er jyder og friser i samme grænseegn fra Arilds tid - og det forpligter.

Men sønderjyden Johann vidste også, at vi skulle finde en plads for vores sproglig-kulturelle mønster her og nu og i vore børns fremtid. Så derfor tog han på hjemstavnsture med vores skolebørn, så de ikke bare i undervisningen men også ved selvsyn kunne forstå deres fremtidige rolle som bærer af en gammel grænselandskultur.

Johann grundlagde den sønderjyske teatergruppe "Æ Amatøer", så det ældgamle sønderjyske sprog her syd for

grænsen fik den plads, det vitterligt har fortjent. Men Grete og Johann tog også sammen med Marie og mig til det store "Fryslân"/NL, så vore børn også kunne lære den store frisiske/ europæiske verden at kende.

Da der midt i 1980erne blev sat spørgsmålstejn ved friskundervisningen på vor skole, var Johann den loyale og trofaste støtte for den unge skoleleder. For det positive udfald af forhandlingerne med den daværende administration bar han en stor del af ansvaret. Det skal Johann huskes for.

Han var en ven af den lille mindretalsskole, der dengang som nu betragter sig som kulturelt-sprogligt omdrejningspunkt for dem, der på en eller anden måde har en tilknytning til grænse-landets mindretal. Han var en ven af mindretallene i deres oprindelige form, og han var en ven af friserner.

"Sü as en üuljen böre dåt iinjnen am en ouderen sää: Hi wus en gouen näiber! Sü koon huum dåt uk am Johann seede: Hi wus en gouen näiber tu da frasche!"

*Jörgen Jensen Hahn,
Risum Skole/ Risem Schölj*

Ved Johann Mikkelsens død

Æ Amatøer har i 30 år været Johanns hjertebarn. Han har i al den tid brugt sine kræfter til at fremme det sønderjyske sprog og den danske kultur i Sydslesvig, Sønderjylland og store dele af Danmark.

Johann kunne det hele. Udsagnet "går ikke" lod han ikke gælde. Han var den store motor i teatergruppen. Det eneste, han ikke gerne ville, var at stå på scenen som skuespiller.

Johann søgte legater og fonde til vores virke. Han skrev og instruerede nye stykker, byggede scene til os, læste små historier og anekdoter, når vi var undervejs. Over 700 gange sad han bag rattet i den røde, når vi var långs.

Vi har mistet en god ven. Vore tanker er hos Grete og familie.

Æ Amatøer siger tak for oldt, Johann.

Æret være hans minde.

*Ralf Hansen,
Æ Amatøer*

We tånke am Johann Mikkelsen

Dåt "Spräkelönj Nordfriislon" heet ma Johann Mikkelsen en mastrider ferlääsen. Önj üüsen "aktsjoons-ütschus" heet'r ham for ålem for san mamenspråke, et "sønderjysk", inseet, mat hart än mat hood. Da aprääse foon "Æ Amatøer" hääwe foole fröide mååged. We wårde ham ai ferjeese!

*Thomas Steensen, Nordfriisk Instituut,
aktionsudvalget "Sprachenland
Nordfriesland"*

Mindeord

Meddelelsen om Johann Mikkelsens død satte på et tidspunkt en verden i stå. Næsten 50 års samvær og fælles arbejde kunne ikke udgå at vandre igennem sindet. Personen, der som menneske og som formand for Sydslesvigsk Forening i Sydtønder Amt har betydet så meget for samarbejdet mellem Sydslesvigsk Forening i Sydtønder Amt og Tønder Amts Grænseforening. Det samarbejde, som Johann Mikkelsen og Christian Buch satte i gang, har på det nærmeste slettet grænsen mellem de to amtsforeninger. For Grete og Johann var det en lykke, når arrangementer lykkedes i vort område, Det var en glæde for Johann, når mange unge familier var med til at give en festlig aften til grønlangkålsspisingen ved nytårstide.

Johann kunne være kritisk, han kunne sige sin mening, men hans beretning ved SSF Sydtønder Amts generalforsamling bar altid præg af glæde og optimisme. For nye bestyrelsesmedlemmer var han meget værd. Hans glæde og hans evne til at drage dem

ind i arbejdet var stor. Mange har følt en værdi i det, de gjorde, fordi de så glæden i hans ansigt.

Johann har haft mange tillidshverv i det danske arbejde i Sydslesvig. For ham var de værdifulde, og han var pligtopfyldende. Alle vidste, hvor Johann stod, hvor han havde sit udgangspunkt. Han var født ind i det danske mindretal i Sydslesvig, og han har gennem hele sin tilværelse været med til at fastholde og udvikle sproget og kulturen i Sydslesvig.

Selv om Johann var optaget af organisatorisk arbejde, betød hans hjem, hans familie og hans vennekreds meget for ham. Grete og Johanns hjem på Mikkelsborg har været et sted, hvor der var åbenhed for alle. De små og nære ting havde stor værdi for ham. Han kunne i den grad glæde sig over, at ting lykkedes for andre.

Mikkelsborg er en perle af miljø og natur. Ud fra det kunne Johann fortælle om den egn, der var hans. Han var som guide en oplevelse, fordi han kendte egnens historie, egnens natur og egnens kultur.

Vi har her på Vestkysten mistet en af vore gode og stærke personer. Vi vil mindes ham for det, han var, og vi er taknemmelige over, at vi fik lov at være med til at bruge ham.

Tønder Amts Grænseforening, Edith og jeg siger tak til Johann, og vore tanker følger Grete og deres børn og børnebørn.

*Svend Kristiansen,
Tønder Amts Grænseforening*

Ved Johann Mikkelsens død

Sydslesvigsk forening i Sydtønder Amt har mistet sin mangeårige formand Johann Mikkelsen. Johann var amtsformand i Sydtønder Amt i årene fra 1977 til 2003. Han har derudover repræsenteret amtet som formand for teater- og koncertudvalget i årene fra 1983 til 1994.

Johann har herved sat sine tydelige

spor i foreningslivet i Sydslesvig og særligt i Sydtønder. Han var den drivende kraft i alle kulturelle sammenhænge - om det gjaldt teater, koncert eller det helt ordinære foreningsliv på amts- og ikke mindst på distriktsplan.

Johanns hjertebarn har dog altid været det sønderjyske sprog, her skal specielt nævnes "Æ Amatøer", som Johann grundlagde i 1974 for at udbrede og bevare sproget.

Vi vil med stor respekt og taknemmelighed mindes Johann Mikkelsen for hans store engagement, energi, væsen og store livsglæde.

Vore tanker er ved Grete og familie.

Æret være Johanns minde.

*Inger Merete Hansen,
amtsformand for SSF Sydtømder Amt*

Et sønderjysk hjerte er stoppet

Som den yngste af fem søskende voksede Johann Martin Mikkelsen op i et stærkt dansksindet hjem i Medelby. Her lærte han også, at det er vigtigt at sige sin mening, også selv om den måske ikke er populær.

Sine meningers mod bevarede han livet igennem. Nogle gange gav det verbale lussinger, men Johann Mikkelsen bevarede både sin selvrespekt og vandt andres respekt, fordi man vidste, hvor man havde ham.

Foruden at have meninger var Johann Mikkelsen også en både engageret og meget aktiv forkæmper for dansk sprog og kultur i Sydslesvig. Efter seminarietiden i Tønder som lærer først i Hørnum, Vesterland og Husum og siden begyndelsen af 1970'erne i Læk.

Engagementet sluttede imidlertid ikke ved skoleporten, men blev også levet ud gennem foreningsarbejdet. Det blev til poster som formand for Sydslesvigsk Forening såvel i Læk som i Sydtønder Amt samt en plads i forretningsudvalget for den danske kulturforening.

På landsmøderne havde han altid sin faste plads. Både fra den og andre talte han varmt for arbejdet, der foregik i distrikterne. For ham var det entydigt, at arbejdet ude i distrikterne måtte prioriteres højere end bureaukrati og centralt forvaltningsarbejde.

Selv om han var distriktsarbejdets varme fortaler, mistede han ikke det store perspektiv. Han engagerede sig også i det overordnede samarbejde mellem mindretallene i Europa gennem sammenslutningen FUEV. Var han ikke delegeret for SSF, deltog Johann Mikkelsen alligevel i FUEVs møder og betalte så af egen lomme.

I Sprogforeningen var han medlem af bestyrelsen fra 1994 til den seneste generalforsamling, hvor han af helbredsgrunde selv sagde fra.

Sproget betød meget for Johann Mikkelsen. Ikke mindst det sønderjyske sprog, som han gennem amatørteaterarbejde Æ Amatøer har gjort en stor indsats for at bevare som talt sprog.

Æ Amatøer blev første gang samlet i 1974 for at opføre en dilettantforestilling på sønderjysk i forbindelse med 25 års jubilæet for Sydtønder Amts Landboforening.

Johann Mikkelsen og familien ville vise, at det sønderjyske sprog stadig levede og også kunne bruges på en scene. Forsøget lykkedes så godt, at gruppen Æ Amatøer stadig lever og trives.

Johann Mikkelsen har selv forklaret, at han som barn har oplevet de tyske myndigheders modvilje mod sønderjysk. Efter 1945 led sproget under, at velmenende lærere nordfra insisterede på at lære sydslesvigerne rigsdansk.

- For dem, der ikke havde brugt dansk før, var det en naturlig situation. Men hvad med de mennesker, som havde sønderjysk som modersmål? Mange fik at vide, at det ikke var rigtigt dansk. Vi må erkende, at det var voldtægt mod vort gode, gamle sønderjyske sprog, skrev Johann Mikkelsen i jubilæumsskriftet for Æ Amatøers første 30 år.

Johann Mikkelsens egen stemme er nu forstummet efter 73 år.

Han efterlader sig hustruen Grete samt to døtre og tre børnebørn.

Anker Simonsen

Mindeord over Johann Mikkelsen

Selv om vi, der har haft den store lykke at måtte følge Johann på tæt hold, kunne se, at kræfterne ikke længere slog til, så kom Gretes meddelelse om hans død som en lammende efterretning.

Det er svært at måtte erkende, at den stovte forkæmper for det danske sprog ikke mere står til rådighed for givtige samtaler, gode råd og ideer.

På generalforsamlingen i Bredsted i februar i år måtte Sprogforeningen i Sydslesvig tage til efterretning, at Johann Mikkelsen ikke ville lade sig genvælge som sekretær i foreningen, et hverv, han med stor ildhu havde varetaget helt siden 1994.

Det var en vanskelig beslutning for ham at træffe. En mand som Johann Mikkelsen giver ikke uden videre slip på tillidsposter inden for det for ham så vigtige folkelige arbejde. Men kræfterne skulle bruges på behandlinger og genoptræning efter længere tids sygdom, og vi havde så inderligt undt Grete og Johann mange gode år sammen som aktive pensionister.

Johann var med i bestyrelsesarbejdet siden 1994. Han skulle ikke have betænkningstid til at tage over efter Sigfred Andresens pludselige død, selv om han på det tidspunkt stadig arbejdede som lærer og havde ansvarsfulde poster i foreningsarbejdet, ja, egentligt slet ikke havde tid til mere. Men hvor var det godt, at vi fik Johann valgt ind i vor bestyrelse. Det har altid været en fornøjelse at holde bestyrelsesmøder med ham. Vi kunne trække på hans store berøringsflade i foreningernes verden, han bidrog med gode ideer og ikke mindst så lyttede han interesseret

til de fremførte forslag og kom så med de gode kommentarer: "Gø' du ba'e det" eller også "det tøs æ it, det er it nauen nytt te". Arbejdet i Sprogforeningen i Sydslesvig ville ganske sikkert have formet sig anderledes uden Johanns kritiske og positive indflydelse.

Johann var medlem af bestyrelsen for Sprogforeningen i Aabenraa. Han blev valgt i 1997 som en del af den sydslesvigske repræsentation. Også her var hans store indsigt i de sproglige forhold i hele Sønderjylland og hans omfattende personkendskab på begge sider af grænsen til uvurderlig nytte og berigelse for alle os, der havde den glæde at måtte nyde et tæt og tillidsfuldt samarbejde med Johann.

Vi vil komme til at savne Johann i vor kreds.

Æret være hans minde.

*Ove Nissen, Sprogforeningen,
Signe Andersen, Sprogforeningen
i Sydslesvig*

Henny Nicol

31.3.1920 - 20.3.2006

Med sorg fik vi meddelelse om, at Henny Nicol er død efter længere tids sygdom.

Når jeg tænker tilbage på de næsten 26 år, vi boede i Arnæs, går der mange tanker til Henny.

Dansk skole-, kirke- og foreningsliv har meget at sige Henny tak for. Henny underviste pigerne i håndgerning i næsten 20 år, og det gjorde hun perfekt.

Der fandtes ikke et arrangement, hvor Henny ikke havde fingrene med i spillet. Var det med at dele sedler ud, rydde klasselokalerne, dække og pynte bordene, lave kaffe, rydde op og vaske op og gøre rent bagefter. Der skulle ikke spørges eller tigges om det - det var en selvfølge. Henny var der bare, og alt

blev gjort uden betaling og med et glad ansigt.

Man hørte aldrig Henny beklage sig, selv om der kunne have været god grund til det. Ægtefællen Willy var krigsinvalid, der var fire børn, der skule pusles om og forsørges, boligforholdene var trange. Først da børnene var store og flyttet hjemmefra, fik Henny og Willy en større lejlighed med udsigt over Slien.

I mellemtiden er ægtefællen Willy og deres ældste søn Udo afgang ved døden. Det seneste par år har Henny været på alderdomshjemmet i Kappel.

Min kones og mine tanker går til Rita, Fiedi og Annemie og deres familier, der har mistet en omsorgsfuld mor, svigermor, mormor og farmor.

*Christian Wietz,
lærer og skoleleder i Arnæs 1955-1981*

Asmus Olsen

28.3.1935 - 25.5.2006

Budskabet om Asmus Olsens pludselige død ramte danskheden i Skovlund og omegn hårdt. Et aktivt medlem inden for vort mindretal er ikke mere blandt os. Søndag den 21 maj deltog han endnu i gudstjenesten og kunstudstillingen på Valsbølhus, og nu skal vi ikke mere møde ham. Det er ikke til at fatte.

Vi mødte Asmus for første gang i januar 1950, da var han en af de ældste elever i Skovlund Danske Skole. Han var en videbegærlig elev med en stor spørgelyst og en elev, der elskede at synge vore gamle danske sange. Spørgelysten og kærlighed til vore sange fulgte ham hele livet. Han var en opmuntring for lærerparret, og enhver distriktsformand kan kun ønske sig at have mange medlemmer af Asmus' format. Han deltog i alt arbejde inden for danskhedens virke, i foreningerne, i skolen og i kirken. Dette var helt naturligt for ham.

Igennem generationer har familien Olsen fra Skovlundmark stået trofast i danskhedens rækker, i kejsertiden, weimartiden, i tiden 1933-45 og efter 2. verdenskrig. Hans forældre var med i kredsen, der oprettede Valsbølhus. Her hentede familien styrken og viljen til at fastholde deres eget danske sprog og deres egen danske kultur. Faderen Sigmund Olsen var i mange år en trofast og ihærdig tillidsmand for vort fælles arbejde. Asmus gik i forældrenes fodspor, og satte sit eget præg på det arbejde, han påtog sig. Han var ikke kun afholdt inden for mindretallet, han blev - lige som forældrene - absolut respekteret af flertalsbefolkningen. Ved deres familiefester sad danske og tyske ved siden af hinanden, diskuterede og sang sammen. Naboskabet blev holdt højt.

Asmus overtog efter faderens død gården og drev den videre. Han måtte som så mange andre landmænd sande, at de små gårdes tid var forbi. Han fandt sig et arbejde uden for landbruget og fandt sig til rette med dette. Han lod sig ikke slå ud, bevarede altid et realistik og dog optimistisk syn på fremtiden. Vi er mange, der har meget at sige ham tak for. Vi sørger med den nærmeste familie.

Vi vil savne hans spørgsmål og hans sang, når vi samles i forsamlingshust, i kirken og i skolen. Vi er dybt taknemlig for alt, hvad Asmus Olsen har givet os.

Asmus vil ikke blive glemt i vor kreds.

Karl Otto Meyer

Ingo-Rudolf Pauli

25.4.1929 - 24.12.2005

Debattøren og familieforskeren Ingo-Rudolf Pauli fra Nykirke døde 76 år gammel.

På tysk har man et formidabelt udtryk for en som ham: Querdenker. Det er en person, der er lidt på tværs af det hele, han tænker ikke som de fleste an-

dre. På den måde kan et sådant menneske virke mærkelig, måske endda lidt sær - men det er også i stand til at se og vise ting og synspunkter ud fra en helt ny og forfriskende vinkel.

Sådan et menneske var Ingo-Rudolf Pauli. Og det passer vel også ind i billedet af ham "Querdenkeren", at hans død på sygehuset den 24. december sidste år først blev offentligt kendt små 14 dage senere. Det var som om, han ikke ville kendes ved denne kedelige kendsgerning.

Ingo-Rudolf Pauli blev 76 år gammel. Og nu er hans stemme forstummet for altid - og dog. Han efterlader jo mange af sine "tværtanker" i trykt form. Vel over 100 debat-indlæg, læserbreve og kronikker har Ingo-Rudolf Pauli offentliggjort alene i Flensborg Avis i løbet af årene.

Intet emne var ham for specielt, han skrev om Martin Luther og De Grønne, om kvindekamp og demokratiet i det gamle Grækenland, om narkomisbrug, kartoffeltyskere og - uforglemmeligt - en kronik om "Harald Blåtands søn hos prøjserne".

Måske har Pauli opfattet sig selv lidt som en kongesøn på vildspor. Han kom langt omkring i sit liv, både i overført betydning og også rent fysisk.

Den lille Ingo-Rudolf blev født den 25. april 1929 i den østprøjsiske by Insterburg. Han var søn af en volgatysker, altså en russer med tyske rødder, og en mor fra Thüringen.

I Østprøjsen gik han i lære som bager, men som 16-årig måtte han, som så mange andre, flygte hals over hoved mod vest. Det var 2. verdenskrigs sidste fase, og Stalins divisioner stormede frem.

Ingo-Rudolf Pauli havnede i Slesvig-Holsten. I første omgang fik han husly hos en kusine i Pinneberg. Og Slesvig-Holsten blev hans anden hjemstavn. Han søgte ind til militæret, blev officer i forbundsværnets sanitetskorps, og nogle år senere - i 1979 - natoofficer i Rendsborg.

Opholdet i den gamle danske garnisonsby ved Ejderen blev til en skelsættende fase for resten af hans liv. Hos Nato lærte Pauli at værdsætte sine danske kammerater. Som 50-årig lærte han dansk, og det er noget af en anekdote, hvordan det blev til.

- Jeg kom under en hyggelig stund på kasernen i Rendsborg til at vædde med en dansk kollega om, hvor vidt jeg om et år ville kunne føre en samtale med danskerne på dansk, fortalte Pauli gerne.

Og så gik den tyske officer så at sige i krig med det danske sprog - og han vandt slaget.

Et år senere - det var 1980 - blev det til en måske lidt gebrokket, dog respektabel parlør på dansk på natokasernen.

Ingo-Rudolf Pauli blev bidt af det danske, af sproget, men også af dansk mentalitet og kultur. Og efter sin pensionering tog han for alvor fat. Han forfinede sit kendskab til det nordiske først med yderligere sprogkurser på Læk Danske Skole og senere under et ophold på Rønshoved Højskole.

Pensionisten begyndte også at beskæftige sig med sin egen families historie, og han fandt ud af, at han faktisk var en mand med tre kulturelle rødder. Der var hans tyske forældre og deres forfædre i Rusland, og der var også en dansk side af sagen.

En gren af Pauli-familien levede faktisk som "kartoffeltyskere" på den jyske hede, indtil den i 1763 på invitation af zarina Katarina II udvandrede til Volgaområdet i Rusland.

Og nu, over 200 år senere, vendte Pauli så at sige hjem til den jyske hede. Han bosatte sig i Nykirke, der jo kun ligger et par stenkast fra den dansk-tyske grænse. Pauli blev medlem af både Sydslesvigsk Forening og SSW, men også af foreningen "Kartoffeltyskerne på Alheden".

- På en måde betaler jeg lidt tilbage af den gæld, som min forfader i sin tid flygtede fra, da han i 1763 rejste til

Rusland. Han flygtede nemlig fra en gæld til den danske stat, fortalte Ingo-Rudolf Pauli engang i et interview med avisen.

Og interviewereren opdagede ved den lejlighed et tydeligt glimt i øjet på Pauli.

Ingo-Rudolf Pauli efterlader en voksen datter og et barnebarn, der begge bor i Hamborg.

Holger Johannsen

Else Prah

19.9.1919 - 3.3.2006

I en alder af 86 år er den mangeårige sekretær for fhv. chefredaktør på Flensborg Avis, fhv. landdagsmand Karl Otto Meyer, Else Prah, afgået ved døden.

Else Prah var, som det gentagne gange blev påpeget ved runde fødselsdage og andre begivenheder, et typisk barn af grænselandet. Hun var født i Gråsten 1919, men voksede op i Læk.

Som ung var hun i mange år sekretær for Fælleslandboforeningen for Sydslesvig, og det var fra den stilling, hun i 1967 tiltrådte som sekretær for Karl Otto Meyer, der aldrig undlod at fremhæve Else Prah som en dygtig, pligtopfyldende og loyal medarbejder, der lettede tilværelsen betydeligt for sin chef.

Flensborg Avis

Tak til en trofast medarbejder

Else Prah er død, og atter skal vi tage afsked med en person, der betød meget for mange mennesker. Else Prah var samvittighedsfuld og hjælpsom. Hun kendte vor landsdel og dens befolkning, og hendes viden om det danske mindretal og dets mange foreninger og institutioner var enorm.

Det kom mig meget til gode i de 16 år, hun var sekretær for mig. Hun sørgede for, at de mange aftaler, jeg måtte slutte, blev ført ind i kalenderen, og tid-

ligt om morgenen fik jeg så at vide, hvad der var dagens program.

I de første år stenograferede hun de ledere og breve, jeg dikterede. Hun var sprogbevaget, så både den danske og den tyske tekst var helt i orden, når tingene blev afleveret. Da jeg så også påtog mig landdagsarbejdet, blev alt mere hektisk. Nu gik alt med båndoptagere og telefonsamtaler.

Når hun kom om morgenen, fik hun båndene, posten blev gennemgået, de nødvendige svar blev meddelt, og så gik Else i gang med arbejdet. Det blev gjort omhyggeligt og fejlfrit. Hendes personkendskab og lokalkendskab kom os alle til gode.

Da jeg før havde ført protokollen over avisens tilsynsrådsmøder, og dette arbejde altid blev skudt ud til fordel for noget andet, fik Else også opgaven af være protokolfører her. Dette arbejde blev gennemført med hendes sædvanlige omhu og den selvfølgelig nødvendige diskretion.

I nogle år sad hun i et forkontor, men da vi fik pladsmangel på bladet, rykkede hun ind på mit kontor. Der blev til tider også lejlighed til lidt privat snak. Somme tider måtte jeg selvfølgelig føre telefonsamtaler, der kun var beregnet for de to, der hang i rørene, eller der kom en besøgende, der ville tale med mig alene. Else fattede altid situationen med det samme og forlod kontoret.

Det var ikke nødvendigt at sige noget eller gøre tegn. Hun var virkelig en loyal medarbejder. Selvfølgelig kunne det ske, at hun gav sit besyv med. Her havde jeg været for skarp i min bedømmelse og dér for eftergivende. Det var altid nyttigt at overveje det, hun sagde.

Hun havde imidlertid også altid en klar fornemmelse af, hvornår der ikke skulle siges noget. Hun var mig så absolut til stor hjælp. Tit kunne jeg høre hende sige til nogen: "Chefen har ikke tid, han er optaget". Hun forsøgte at holde unødvendige sager fra mig. Det

var godt ment, og det var så absolut og så nødvendigt.

Jeg har al grund til at være taknemlig over at have haft en så trofast medarbejder. Vi er sikkert mange, der i afskedens stund tænker på Else Prahll i dyb taknemlighed for alt det, hun kom til at betyde for os.

Karl Otto Meyer

Lis Rechendorff

29.7.1934 - 22.5.2006

Med Lis Rechendorffs død har det danske Sydslesvig mistet en stor ven. Hun har ikke kun været i Sydslesvig utallige gange i bestræbelsen på at støtte op om Torben Rechendorffs vidtfavnende engagement til fordel for os.

Hun tog også hertil for at suge nye indtryk til sig og drøfte vore forhold, bl.a. fordi hun på den måde kunne udtrykke sin solidaritet med os. Det var hende således magtpåliggende til staidighed at bidrage til, at endnu flere fik kendskab til arbejdet i landsdelen. Hendes samhørighed med folkedelen blev f.eks. udtrykt gennem årlige rejser hertil med de forskellige konfirmandhold.

Som sognepræst og provst var det naturligt, at interessen for det kirkelige virke fyldte meget. Dette kom til udtryk ved deltagelse i mange af Dansk Kirke i Sydslesvigs kirkedage. Hun var altid god at lytte til og hente inspiration hos.

Det skinnede umiskendeligt igenem, at hun holdt meget af den danske folkekirkeordning, ligesom hun var overbevist om, at vi alle har en stor opgave i ikke kun forkyndelsen og formidlingen, men også i at værne om ordningen, så den kan gives videre til næste generation.

Derfor forlangte hun altid meget af sig selv, var ihærdig og arbejdsom og havde det skidt med manges mangel på engagement og laden stå til. Hun kæmpede for det, der havde grebet

hende. Hun forsøgte ved overbevisningens kraft at give til os andre, hvad hendes hjerte bankede for.

Vi er mange, der er dybt taknemmelige over, hvad hun har givet.

Æret være hendes minde.

*Viggo Jacobsen,
Dansk Kirke i Sydslesvig*

Mindeord

Provst og forhenværende sognepræst Lis Rechendorff døde i en alder af 71 år efter længere tids sygdom. Hun trak sig for seks år siden tilbage fra sit embede som sognepræst i Nærum Sogn og provst for Kongens Lyngby Provsti.

Lis Rechendorff var Danmarks første kvindelige feltpræst ved Sjællandske Trænregiment i 1978. Hun blev færdiguddannet præst i 1960 og blev samme år gift med lærer Torben Rechendorff. I den forbindelse har Sydslesvig lært hende at kende som ægtefælle til den tidligere kirke- og kommunikationsminister samt mangeårige medlem af Femmandsudvalget og formand for Grænseforeningen.

Lis Rechendorff har især efter pensioneringen kunnet tage med sin ægtefælle som medrejsende hustru på en del af hans talrige besøg hos mindretallet. Dog har sygdom den senere tid hindret hende i at være sin mands rejsefælle på såvel private som officielle rejser. Torben og Lis Rechendorff har bl.a. været rejseledere for medlemmer af Nærum Sogns Menighed på studietur til Sydslesvig.

For to år siden prædikede hun ved den officielle ibrugtagning af den nye danske kirke i Sønder Brarup. Hun delte ægtefællens engagement i mindretallet i Sydslesvig, hvor han har været den aktive og udfarende del, mens hun varetog forpligtelserne som sognepræst og efter 1991 også som provst.

Lis Rechendorff fandt for alvor sin rette hylde, da hun i 1976 blev sognepræst i Nærum, hvor hun blev indtil

pensioneringen. Hun begyndte sin præstekarriere som kaldskapellan i Hørsholm, hvor hun var blandt initiativtagerne til etableringen af Kokkedal Kirke. Ud over sin teologiske embedsførelse har hun også fundet tid til at engagere sig i en lang række sociale gøremål bl.a. i Dansk Røde Kors' flytningearbejde og som samtalepræst på det psykiatriske plejehjem Johannes Hages Hus.

Lis Rechendorff var en realitetsnær og folkekær prædikant og en anerkendt pædagog, hvilket bl.a. gav sig udslag i en skolebogserie om tro i fortid og nutid. Foruden ægtefællen efterlader Lis Rechendorff sig to børn og fem børnebørn.

Lise Kristensen

Erika Reimers

1929 - 28.4.2006

Den slesvigske Kvindeforening sørger over Erika Reimer.

Efter længere tids svær sygdom er Erika gået fra os.

I lang tid, i over 30 år var hun leder af vor håndarbejdscentral og håndarbejdsudvalgets repræsentant i hovedstyrelsen. Dette arbejde både for foreningen og især med de fine håndarbejder betød meget for hende.

Ved årsskiftet 2002/03 lukkede vi vor håndarbejdsafdeling. I sommerferien 2004 sad Erika og jeg en dag på Arkivet og indsorterede alle de utroligt mange mønstre og materialeprøver, der dokumenterer afdelingens virke helt tilbage til dens start i 1950'erne. Erika havde været med til i sin tid at udvælge de fleste af dem, og det havde været hendes opgave at organisere arbejdet med håndarbejds-kufferterne og købe materialer hjem til vore medlemmer. Under indsorteringen på Centralbiblioteket sad hun og fortalte om dette arbejde, hev enkelte mønstre frem, som hun syntes særlig godt om og kunne ikke

rigtig begribe, at alt dette nu skulle være forbi.

Da vi på efterårsstævnet samme år solgte ud af de resterende materialer, var Erika mærkeligt stille og virkede træt; kort tid efter satte et slagtilfælde hende ude af stand til at tale og lammede hende.

Erika havde altid holdt på værdighed og former, så hun ville ikke have, at vi besøgte hende efter dette, ingen skulle se hende hjælpeløs.

Min kontakt til hende bestod i at skrive, at skrive om, hvad der foregik i Kvindeforeningen, der havde betydet så meget for hende.

På Erikas dødsdag tog jeg med en flok medlemmer til København. Det var min hensigt efter hjemkomsten at skrive til hende om vore oplevelser på turen. I stedet for sidder jeg nu her og skriver mindeord om hende.

Den slesvigske Kvindeforening har mistet en af sine store gamle damer, jeg selv en god ven og arbejdskammerat, men vi under hende den fred, hun nu har fundet.

Vi vil altid mindes hende med stor taknemmelighed.

*Annemarie Erichsen,
Den slesvigske Kvindeforening*

Werner Reimers

7.7.1927 - 17.2.2006

I en alder af 78 år døde en af de kendte skikkelser inden for det danske mindretal i Flensborg, Werner Reimers.

Werner Reimers var i mange år aktiv i såvel SSF som SSW i Flensborg. I en lang årrække var han formand for det daværende 18. distrikt på havnens østlige side, og i omkring 20 år repræsenterede han som såkaldt "borgerligt" medlem SSW i byrådets socialudvalg. Desuden var han i en periode medlem af SSFs bystyrelse.

Werner Reimers, der er født og op-

vokset i Flensborg, var frem til sin pension i 1990 ansat ved arbejdsformidlingen. Han efterlader hustruen Marianne, som han for knap fem år siden kunne fejre guldbryllup med, og fire voksne børn.

Flensborg Avis

Christian Ruge

4.3.1915 - 10.12.2005

Pensioneret overlærer Christian Ruge, Aabenraa, tidl. Flensborg, døde 90 år gammel.

Christian Ruge blev født i Kiel og blev student fra Husum. Efter krigen blev han ansat som lærer i Flensborg ved det danske skolevæsen i Sydslesvig. Først på Petri -, dernæst på Christian Paulsen- og Gustav Johansen-Skolen. I Flensborg tog han aktivt del i det danske mindretals arbejde bl.a. som årsmødetaler.

Sideløbende med sin lærergerning foretog Christian Ruge rejser til alle verdensdele. Bl.a. kørte han til Indien i et folkevognsrugbrød. Dette kom der utallige foredrag ud af, og mange i Sydslesvig og Sønderjylland har gennem hans foredrag fået oplevelser fra den store verden, inden fjernsyn og rejser bragte den tæt på.

Christian Ruge var gift med Ellen Ruge, som døde i år 2000, og har levet sin pensionisttilværelse i og ved Aabenraa.

Flensborg Avis

Erna Suhr

6.12.1905 - 4.7.2006

I december sidste år kunne Erna Suhr fejre sin 100 års fødselsdag sammen med sin familie på Dansk Alderdomshjem i Nerongsallé i Flensborg. Hun var hjemmets ældste beboer, men en dag i juli i år sov hun stille ind.

Erna Nissen, som hun hed, inden hun giftede sig med Karl Suhr, blev født som barn nummer fem i en søskendeflok på ti. Familien boede i Jarlund, men industrien boomed, og familien flyttede til Flensborg.

Efter skoletiden og konfirmationen måtte Erna Suhr ud og tjene. Det var her, hun mødte sin mand, og de to fik så mange år sammen, at de nåede at fejre både guld- og diamantbryllup. Parret fik to børn, en søn Herbert og en datter, der døde for nogle år siden. Erna Suhr boede på Slukeftervej i Harreslev, indtil helbredet blev for dårligt, og hun i 2002 flyttede ind på plejehjemmet.

Hun var i mange år tillidskvinde i Sydslesvigsk Forening - og i Den Slesvigske Forening, som den hed tidligere.

Flensborg Avis

Friedrich "Fiede" Thomsen

22.12.1932 - 24.4.2006

Sydslesvigsk Forenings tidligere amtssekretær i Rendsborg-Egernførde amt, Friedrich "Fidde" Thomsen, Slesvig, døde 73 år efter lang tids sygdom.

Fidde Thomsen var en ihærdig og aktiv amtssekretær. Udfarende, viden, en rastløs organisationsmester, der ikke overlod meget arbejde til de folkevalgte.

Fidde havde humor, en til tider lidt spids humor, som ikke alle forstod.

Han var sine venners ven, og overfor kollegerne i foreningen en tilforladelig partner.

Også SSW nød godt af hans organisatoriske evner især i valgkampstider.

Efter pensioneringen for efterhånden nogle år siden helligede han sig sit otium og nød de lange ophold i hans elskede sommerhus på Samsø, som hans kollegaer for en række år siden havde fornøjelsen af at opleve ved en personaleudflugt.

Vor medfølelse gælder hustruen Christa, den øvrige familie og alle, der havde ham kær.

Æret være Fidde Thomsens minde.

*Jens A. Christiansen,
generalsekretær i SSF*

Mindeord over en slider

For de fleste af os kom budskabet om Fidde Thomsens død nok så pludseligt.

Ofte mødte vi ham efter sin pensionering i sit gamle virkested i Egernførde ved møder og arrangementer. Ganske stille dukkede han op, nød, hvad der blev budt på, dog vel især samtalen med de mange, han kendte her. Nu på det sidste kom han ikke mere, og han blev da blive savnet af mange.

Slesvig-drengen kom til Egernførde i september 1983, da SSF havde udpeget ham til ny amtssekretær for Rendsborg-Egernførde.

Han røgtede denne ny opgave med hele sit hjerte, ingen afgrænsning mellem SSF og SSW, skolerne eller de mange andre danske foreninger - hele mindretallet nød godt af hans aldrig svigtende engagement på alle spor. Han kunne spille på alle strenge og var afgørende med til at svejse det danske samfund sammen. Begejstre folk og tage dem med i arbejdet. Hans arbejde var hans liv. 39,5 timer om ugen - det kendte han ikke til.

"Jeg bruger den tid, der skal til, ellers ville jeg nok også være fejlplaceret i dette job", sagde han ved sin 60-års fødselsdag i december 1992.

Ord, som vel nok klinger lidt oldnordisk i manges ører i dag. Projektet Medborgerhus i Egernførde nød godt af hans aldrig svigtende optimisme. Kronen på værket var da også, da han kunne flytte ind med sit kontor i det ny hus i efteråret 1994, med egen P-plads og frit udsyn over "det danske hjørne" på H.C. Andersensvej.

Fidde gik på pension med udgangen af 1997 og nød derefter sin velfortjente

pensionstilværelse med sin familie i Slesvig og i deres sommerhus på Samsø.

Egernførde har mistet en god ven og slider - vi er mange, som med familien vil savne ham.

Æret være hans minde.

Hans Jørg Petersen

Mindeord om Fidde Thomsen

Med sorg modtog vi budskabet om Friedrich "Fidde" Thomsens død.

Fidde var kendt og elsket i mange generationer af FDFere og PPFere både i hjembyen Slesvig, sin hjemstavn Sydslesvig, samt i mange FDF-kredse i Danmark.

Fidde var i mange år kredsleder for FDF-kredsen i Slesvig, hvor han vil blive husket som en venlig, elskværdig, og imødekommende leder i børne- og ungdomsarbejdet.

Fidde vil i mange år også blive husket som en hyggelig entertainer ved de store fælles lejrball på de forskellige Kristi himmelfarts- eller pinselejre i distriktet.

FDF-samvirket på Frederiksberg har i mange år haft gode oplevelser sammen med Fidde på deres tilbagevendende store bededags-lejre i Trenehytten.

Fidde har været FDF-arbejdet i Sydslesvig en dygtig og trofast medarbejder i mange år, FDF Sydslesvig skylder ham en stor tak for et sprudlende engagement.

Æret være hans minde.

*For FDF Sydslesvig Distrikt:
Knud Morsing,
Jens Erik Salomonsen,
Sten Andersen*

Fidde Thomsen til minde

Meddelelsen om, at Fidde var død, chokerede mig.

Sydslesvig har mistet en rigtig sydslesviger.

Han havde et motto: "Begynd dagen med et smil". Fidde var der altid, når der skulle laves noget, og han sagde heller aldrig nej til noget. Han var en af dem, der kunne fange og motivere folk til at lave et stykke SSF- og SSW-arbejde. Og det var altid spændende at arbejde med Fidde.

Jeg fik i starten af 1990'erne muligheden for at lave foreningsarbejde med ham. Jeg har da også lært utroligt meget af Fidde, som vi jo alle kaldte ham. Egernførde SSF har mistet en god ven og et trofast medlem. Tak for det gode samarbejde. Vi vil bevare hans minde og savne ham.

Æret være hans minde.

*Fred Witt,
formand for SSF Egernførde*

Gertrud Thrane

† 4.4 2006

Budskabet fra Grindsted om Gertrud Thranes død kom ikke bag på os, da vi vidste, at hun havde været alvorligt syg igennem længere tid. Alligevel tænkte vi alle: "Åh nej, så nåede hun ikke at se Det Danske Hus i Flensborg-Sporskifte blive til en realitet".

Det er vi kede af, for vi vidste, at netop det var hendes og hendes mand Hans Thranes hjertesag. Det er en lille trøst for os at vide, at hun vidste, at det bliver til noget inden for overskuelig tid.

Vi lærte Gertrud at kende for en række år siden, da hun og Hans Thrane havde besluttet at testamentere deres formue til Det Danske Hus i Sporskifte. Det var ligeledes dem, der finansierede størstedelen af købet af grunden til Det Danske Hus.

Vi kom til at lære et elskeligt, kærligt og utroligt vidende ægtepar at kende, der havde viet en stor del af sit liv til det danske arbejde i Sydslesvig.

Gertrud Thrane var før sin pension

ansat som oversygeplejerske på Grindsted Sygehus, og det var her, hun lærte sin mand Hans Thrane at kende, da han var patient.

Hans stiftede allerede bekendtskab med det danske arbejde i Sydslesvig i sin barndom. Ja, Hans Thrane havde på cykel været gennem hele Sydslesvig på kryds og på tværs, og han havde deltaget i alle årsmøder. Dette og hans store aktive indsats i Slesvig-Ligaen og i Grænseforeningen smittede af på Gertrud.

Gertrud var i besiddelse af en stor viden. Hun og hendes mand var vidt berejst, og det var en stor glæde at være sammen med dem i deres gæstfri hjem og lytte til deres fortællinger om deres liv.

Men de forstod ligeledes opmærksomt at lytte til fortællinger om livet i Sydslesvig, da alt det, der sker her, interesserede dem umådeligt; specielt det danske arbejde i Sporskifte havde deres store interesse.

Gertruds kærlighed til netop Sporskifte kunne føles i samtaler med hende. Hun var et utroligt kærligt menneske, et stort menneske, en stovt jyde med sine meningers mod, med stor humoristisk sans og altid med hjertet på rette sted.

Vi er Gertrud og Hans Thrane dybt taknemmelige for deres store hjælp til det danske arbejde i Sporskifte.

Vi vil aldrig glemme Gertrud, og vi vil komme til at savne hende. Vore tanker og dybe medfølelse går til hendes mand og hendes familie ved tabet af deres elskede Gertrud.

Æret være Gertrud Thranes minde.

*På Sporskifte Samråds vegne
Anne-Margrete Jessen*

»Søster Else« Thygesen

† 11.6.2006

I en alder af 85 år døde den mangeårige ledende hjemmesygeplejerske ved Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig, Else Thygesen.

Søster Else, som afdøde altid blev kaldt af kolleger og patienter, var uddannet diakonisse fra Sankt Lukas-Stiftelsen, hvor hun også boede de senere år. Hun kom til Sydslesvig helt tilbage i 1951, da hun blev ansat ved den danske menighedspleje i Flensborg. 1964 blev Dansk Sundhedstjeneste hendes arbejdsgiver, og har var hun i over 20 år frem til pensioneringen i 1985. Fra 1970 fungerede hun som ledende hjemmesygeplejerske.

Flensborg Avis

Søster Else og cognacvognen

Søster Else - som hun altid blev kaldt - stammede fra Esbjerg, hvor hendes far var fisker. På sit charmerende tysk sagde hun: "Ich war ja Fischtochter aus Esbjerg".

Langt den største del af sit liv tilbragte hun i Flensborg, hvor hun gjorde tjeneste som hjemmesygeplejerske til 1985, de sidste 20 år som ledende sygeplejerske.

Da jeg kom til Sydslesvig i efteråret 1964, lærte jeg hurtigt søster Else at kende. Sammen med Karen Madsen, der var lærer på Gustav Johannsen-Skolen, boede hun i baghuset i Ansgar i Toosbüygade 7, hvor jeg havde en lejlighed i forhuset. Det blev straks fra starten til et venskab med dem begge, selv om jeg ikke havde kontakt med dem, efter at de i 1998 var flyttet til København. Desværre døde Karen kort tid efter, og de sidste år var for søster Else præget af alderdom og hukommelsessvigt.

Når jeg tænker tilbage på den tid, de var i Flensborg, er det i dyb taknemme-

lighed til dem begge, men i det følgende vil jeg koncentrere mig om søster Else, som min familie og jeg er i stor gæld til. Ikke mindst i årene under Evas sygdom var søster Else os til stor hjælp, trøst og opmuntring.

Vi boede jo i Satrup, og utallige var de ture, søster Else tog fra Flensborg ud til os for at se, hvordan det gik. Altid var hun i godt humør, og selv om det faldt hende svært, fordi hun vidste, hvor alvorlig Evas sygdom var, havde hun en munter bemærkning eller en sjov oplevelse at fortælle, og det var velgørende for os alle.

Som sygeplejerske var søster Else afholdt. Man havde respekt for hende, og hvad hun sagde, det blev gjort. Og så havde hun en evne til at finde de rigtige ord i enhver situation.

Engang fortalte hun om en oplevelse, hun havde haft med en politibetjent. Hun havde en dag en patient, der skulle have et lavement. Det tog længere tid, end hun havde regnet med, da hun lagde penge i parkometeret, så da hun kom tilbage til bilen, var der en seddel i vinduesviskeren om, at der skulle betales bøde for at have parkeret for længe.

Ærgerlig blev søster Else, men da hun i det samme fik øje på en politibetjent, løb hun hen til ham, viste ham sedlen og sagde bebrejdende: "Herr Wachtmeister, De vil da vel ikke, at jeg skal betale for at arbejde."

"Jamen, Schwester, De må jo ikke holde dér så længe."

Dertil svarede søster Else: "Nej, men cognacvognen dér må godt. Den stod der, da jeg kom, og står der endnu."

Politibetjenten svarede: "Jamen, det er jo Be- und Entladen (påfyldning og aflæsning)."

Og så kom søster Elses bemærkning: "Jeg har lige givet et lavement, og hvis det ikke er Be- und Entladen, så ved jeg ikke, hvad det er."

Ved den sammenligning krummede den store politibetjent sig sammen af latter, tog sedlen, og fra den dag gjorde

de han flot honnør, når de to mødtes.

Søster Else var sammen med Karen Madsen aktiv i det danske arbejde. Fra sin barndom var hun spejder, og det fortsatte hun med, og mange er de lejre, hun har været med på, og de har bestemt ikke været kedelige.

I kirken havde de deres faste pladser ved enhver gudstjeneste, og søster Else kunne godt efter gudstjenesten komme hen til præsten, når der var noget af prædikenen, hun ikke var indforstået med eller gerne ville have uddybet.

Vi, der fik den gave at lære søster Else at kende, vil mindes hende i taknemmelighed for alt det, hun har betydet for os og gjort for os i gode som i svære stunder. Altid kunne vi regne med hende. Hun var der, når vi havde brug for hende.

Denne taknemmelighed vil jeg udtrykke på min families og egne vegne, men jeg tror, at alle de, der har kendt søster Else, vil være enige med mig, når jeg påstår, at søster Else har betydet meget for alle dem, hun havde kontakt med, og vi vil bevare mindet om hende i taknemmelighed.

Æret være søster Elses minde.

H.P. Simonsen

Herbert Wellnitz

3.1. 1927 - 9.9. 2006

Pensioneret overlærer Herbert Wellnitz er pludseligt afgået ved døden. Dermed er en af pionererne fra Gustav Johannsen-Skolens første tid gået bort.

Efter et år i Skovlund Skole blev Herbert Wellnitz i 1954 ansat på Gustav Johannsen-Skolen, der da blot havde eksisteret i to år. Her udøvede han sin lærergerning i næsten 34 år frem til udgangen af december 1987, da han måtte lade sig sygepensionere, kort tid før sin 61-års fødselsdag.

Hans fag var hovedsageligt tysk og

matematik samt fysik. Jeg har tit hørt tidligere elever udtale, at han var en streng lærer, nogle mente endda, at han var for streng; men mange slog også fast "at hos hr. Wellnitz lærte vi noget". Han stillede krav og var i besiddelse af stor faglig kompetence, hvilket førte frem til gode resultater for mange af hans elever.

I sine unge år, da han også var klasselærer, lå hans tidligere elevers færdigheder ham på sinde. Således samlede han i mange år sine udgåede elever til månedlige aftenmøder på skolen bl.a. for at støtte dem i den vanskelige overgang fra skole til erhvervsliv/ Berufsschule.

Wellnitz var en habil amatørskuespiller samt dygtig som sminkør og teaterinstruktør. Mange er de gange, skolens elever og lærere især i forbindelse med de årligt tilbagevendende novemberfester har nydt godt af hans eksperise inden for teaterområdet.

Blandt kollegerne var han såvel i dagligdagen som i festligt lag en kollega, man gerne var sammen med. Han interesserede sig for sin omverden og sine medmennesker og var i besiddelse af humoristisk sans. Han nød sproglige finurligheder, og kunne more sig kosteligt ved sprogligt pingpongspil.

Mit første personlige indtryk af Herbert stammer fra 1963, da jeg som ung lærer fra Danmark i to måneder var vikar på Gustav Johannsen-Skolen. Her fik jeg ved iagttagelse af både elevers og læreres skolemadpakker mit første kulturshock i Sydslesvig. Madpakkerne var flade, som om der var trådt på dem. Indholdet var sammenklappede brødsiver med pålæg imellem, oftest pølse eller ost.

Herberts madpakke udgjorde undtagelsen. Han havde en dansk skolemadpakke med lækkert pyntet brød og mellemlægspapir mellem hvert stykke. Det var herligt at nyde det daglige ritual, der udspillede sig på lærerværelset i spisepausen, når Herbert hentede tal-

lerken, kniv og gaffel for derefter at åbne madpakken. De nærmest siddende fulgte nysgerrigt med og kom med kommentarer (misundelige?), men Herbert gennemførte hver dag rituallet og nød med tydeligt velbehag både bemærkningerne og den lækre madpakke, som hans kone Stine (selvfølgelig) havde smurt til ham.

Snart kom Herbert til også at gøre indtryk på anden vis: Som klasselærer-vikar for en 2. real var jeg så heldig at komme sammen med ham og hans 9. klasse på et ti-dages lejrskoleophold på lejrskolehjemmet Vesterled. Det var lejr og skole i bedste forstand. Det blev for mig en god oplevelse også at iagttage det gode forhold, Herbert havde til sin klasse.

Ud fra dette lejrskoleophold udviklede der sig et nært bekendtskab til Herbert og Stine samt deres to børn Birte og Hakon. Familien Wellnitz i Hanved blev en del af mit første sociale netværk, der var med til at føre mig ind i den ikke helt ukomplicerede dagligdag i Sydslesvig.

Jeg lærte Herbert at kende som en sammensat person, der gerne ville tæt ind på livet af sine medmennesker; men som ikke selv åbnede sig for andre. Denne tillukkethed, tror jeg, var medvirkende årsag til den depression, der i løbet af 1987 fik et sådant greb i ham, at han i flere år isolerede sig fra alt og alle, og som førte til hans førtidspensionering. Heldigvis kom han sig, og vi kunne igen møde ham ved diverse skolearrangementer.

Om sin lange depressive periode konstaterede han tørt: "Det var min overgangsalder".

Godt, at Herbert fik nogle gode år efter overgangsalderen.

I taknemmelighed bevarer jeg mange gode minder fra samværet med Herbert og hans familie.

Jørgen M. Pejtersen

Jenni Elisabeth Witte

13.11.1947 - 3.6.2006

Min elskede hustru Jenni Witte døde på Sønderborg Sygehus 58 år gammel. Hun kæmpede i to år tappert mod kræft, som blev konstateret i 2004.

Jenni Witte blev født i Viborg i 1947. Hun voksede op i et akademikerhjem og studerede fransk og latin 1966-72 ved Aarhus Universitet.

På Jennis fødselsdag den 13. november 1971 blev vi gift. Kort efter Jenni i 1973 havde født vores ældste datter Eva, flyttede vi til en lejlighed i Aabenraa, hvor hun var ansat som adjunkt ved Aabenraa Statsskole. I 1975 fødte hun vores yngste datter Marie Louise, men hun fortsatte med at undervise.

Hun koncentrerede sig om de positive tanker og nægtede at bøje sig for kræftsygdommen, der begyndte i brystet, men til sidst ødelagde hele hendes indre.

Tværtimod fortsatte hun til det sidste med at deltage i sin fritidsinteresse, fjernundervisning i persisk på Åbent Universitet ved Københavns Universitet. Først i de sidste 14 dage måtte hun give op.

Med Jenni døde et sjældent stort og kærligt menneske, som efterlader et stort tomrum ikke kun hos mig og børnene, men hos alle, der havde glæden at være sammen med hende.

*Jørgen Witte,
fhv. borgmester i Aabenraa*

SYDSLESVIG-DAGBOGEN 2005-2006

SEPTEMBER 2005

10.

Matthias Jensen, Flensborg/ Erlangen dør 92 år gammel.

14.

Hildegard Uldall, Flensborg, dør 90 år gammel.

27.

Dansk Skoleforenings Fællesråd forfatter en resolution om øjeblikkelig ligestilling - med adresse til ministerpræsident Peter Harry Carstensen.

28.

Lille Emilie lander hos de stolte forældre Dina og Thomas Anthonisen i Gammellund.

OKTOBER 2005

1.

Vor avis skriver, at SPDs gruppeformand i Landdagen, Lothar Hay, godtnok vil føre samtaler med mindretallet om skoleforeningens truede økonomi, men han vil ikke love noget.

I samme avis skrives, at der dagen forinden har været rejsegilde på Læk Danske Skoles tilbygning for 5 mill. euro. Den skal bruges som fællesskole og tages i brug efter sommerferien 2006.

Gerry Neelsen, leder af Union-Bank-afdelingen i Slesvig, skifter til Sydbank, hvor han bliver leder af privatkunde-afdelingen.

2.-6.

SSF Husum Amt er på alle tiders kulturetur til Bornholm.

5.

Vor avis skriver, at de lukningstruede

fem institutioner kæmper for livet - og portrætterer Nystadens Børnehavn. Dagen efter Bertha Wulff-Børnehaven i Flensborg.

6.

IF Stjernen annoncerer bestyrelsesmedlem 55-årige Peter Kählers død.

8.

I vor avis siger FUEF-vicepræsident Heinrich Schultz vedr. den manglende ligestilling fra delstatens side: - Vi er oppe imod tom snak.

I Ladelund, hvor skolen er lukningstruet, svinger mindretallet mellem håb og frygt, skriver vor avis.

Brodersby og Goltoft frivillige brandværn alarmeres: »Det brænder i Slesvig Roklubs bådhus i Mysunde!« Heldigvis var det kun en øvelse.

11.

De ansatte i Skoleforeningen føler sig som skydeskive, skriver vor avis, idet nogle »lukningstruede forældre« gør diskussionen om skolelukninger til et spørgsmål om aflønning.

Vor avis skriver, at bestyrelsen for Oberst Parkovs Mindefond har uddelt næsten en kvart million kroner til sydslesvigske og sønderjyske formål. Formand er Wilhelm Klüver, Flensborg.

12.

Det forestående møde med Dansk Skoleforening og landsregeringens mindretalskommitterede Caroline Schwarz udvikler sig mere og mere til en farce: CDU-spidsen i Kiel afviser en ligestilling før 2008.

13.

Vor avis meddeler, at det såkaldte Steinbeis-Institut har barslet med en

rapport, der lægger en ny bombe under ligestillingsdebatten. Institutet konkluderer, at landsregeringen har vurderet elevomkostningerne så lavt i forhold til de faktiske uddgifter, at privatskolerne, som de danske skoler i dette tilfælde sorterer under, og som i forvejen kun får udbetalt 80 pct. af de offentlige skolers elevtilskud, går glip af yderligere millionbeløb.

14.

Det danske mindretal næsten rendes over ende af interesserede, da det deltagere i Kulturnatten på Christiansborg i Det Sønderjyske Værelse med udstilling, informationer og kaffe/ sodavand. En stor succes.

Købmand Kay Uwe Jensen, Flensborg, - »manden med den krøllede habit« har solgt sin sidste græsekiosk og går på »aktiv pension«.

15.

Dannebrog går til tops også i Sydslesvig: Kronprins Frederik og kronprinsesse Mary er blevet far og mor til en tronarving. Lykønskningstelegrammer sendes til kongehuset.

Deutsche Post AG har slettet alle sorbiske stednavne i den nye postnummerbog, skriver vor avis. Centralorganisationen Domowina overvejer at klage, idet stednavnene i området principielt er tosprogede tysk og sorbisk.

Vor avis portrætterer et meget selvbevidst tysk mindretal i Sønderjylland.

Niels Hansen, Lyksborg, runder de 65.

15.-16.

SdUs afvikler med succes en bedste-forældre- og børnebørnlejr på Christianslyst med 24 deltagere.

16.

SSF-distrikt Velt-Follervig tager til Holsted og oplever en dejlig dag sammen med vennerne dér.

Erwin Cornils, Flensborg, dør 70 år gammel.

17.

SSF og Det Danske Teater spiller gyserkomedien »Plys og Papegøjer« med bl.a. Sonja Oppenhagen og Max Hansen på Husumhus.

18.

På SSFs hovedstyrelsessmøde udtrykker formanden Dieter Paul Küssner frygt for det kulturelle foreningsliv, når skoler og børnehaver bliver lukket.

19.

Vor avis beretter fra »Generationslejren« på Tydal, hvor 18 bedsteforældre og 29 børnebørn fra Danmark og Sydslesvig oplever jernalderen en lille uges tid.

Sangerne Lizzy Krogh og Ansgar Hüning portrætteres i vor avis. I disse dage synger de på flere af SSFs ældresammenkomster i landsdelen - med stor succes.

Århus-mandskoret Vox Aros giver en koncert i Ansgar Kirke i Flensborg forud for en mindre turné til Sydtyskland og Luxembourg.

20.

Sydslesvig-Prisen 2005 (»de stille slides pris«) tildeles Birte Lütt, Slesvig-Frederiksberg, meddeler SSFs medlemssider KONTAKT.

I et interview i vor avis siger SSWs nye landsformand Flemming Meyer, at han vil satse på mindretallenes fællesskab og klar tale overfor de tyske politikere: Mindretalspolitikken går nemlig den gale vej.

Uffe-Skolen i Tønning markerer sin 70 års dag, men fejrer selve den store fest sammen med den ligeledes 70-årige børnehaven den 12. november. Børnehaven laver en lille fest den 30. november. På SSFs medlemssider KONTAKT meldes om en finfin femdages informationstur til Bornholm ved SSF Husum Amt.

SPD-politikere besøger det danske mindretal og orienteres især om tilskudsproblematikken.

Sporskifte SSFs og Børnehaves lanterneløb bliver et tilløbsstykke uden lige med omkring 150 store og små deltagere.

Pædagogfagforeningen BUPL opfordrer medlemmerne på generalforsamlingen til at rette skytset mod Kiel, når man kritiserer lukningstrusslen af fem skoler/ børnehaver, og ikke mod Skoleforeningen.

21.

Kirkeligt Samfunds 100 års dag markeres med bogudgivelse og foredrag. Dengang lagdes grunden for et spirende dansk menighedsliv i Sydslesvig.

Brenda Rudebeck har efter 41 år på skolen sin sidste arbejdsdag som skoleinspektør på Jaruplund Danske Skole og fortsætter som sin egen vikar til 1. december.

Via vor avis kritiserer CDU-politikere i Slesvig-Flensborg Amt Dansk Skoleforening for ikke at fremlægge sit talmateriale om dansk elevkørsel noget tidligere og truer med at korte i tilskuddet. Skoleforeningen afviser kritikken: Amtet har selv bedt om en senere fremlæggelse, siger skoledirektøren via vor avis. Amtet skyder ansvaret på landet Slesvig-Holsten og efterlyser en lov om dansk elevkørsel. I de kommende uger skrives der en del om emnet fra begge sider i vor avis.

Vor avis skriver, at Oksbøl Forsamlingshus er blevet shinet op med et kunstværk af Dorothea Jess, Dansk Alderdomshjem, et kristeligt mosaikbillede af betragtelig størrelse.

Otto Chr. Schade, Hørup, åbner en udstilling med egne værker på Slesvig bymuseum i anledning af, at han runder de 70.

Hostrup Danske Børnehaven inviterer til høstbasar for at samle penge ind til nye legeredskaber.

200 trods den voldsomme regn og deltager i SSF Egernførdes lanterneløb gennem byen. For et par år siden var vejret fint, og da deltog 500 store og små.

Harreslev Menighedsråd åbner op for kirken til rock og pop, og de unge strømmer til. Fire bands spiller, men det er ikke salmemusik, der lyder.

22.

I Skoleforeningens månedsblad FOKUS fastholder styrelsen, at det er pædagogisk forsvarligt at skulle lukke tre skoler og to børnehaver, men at det er uheldigt for mindretallet, idet institutionerne er kulturcentre for hele mindretallet.

I samme FOKUS skrives, at landråden i Rendsborg-Egernførde Amt fejede 2.000 danske forældres underskrifter af bordet, hvor de protesterer imod, at amtet helt afskaffer tilskuddet til dansk elevkørsel under henvisning til, at ingen lov forpligter amtet til at betale.

Formanden for Seksmandsuddvalget Kim Andersen MF/V udtaler på Skoleforeningens Fællesrådsmøde, at hverken den danske eller den tyske stat giver »penge til mursten men for at støtte den kulturelle udvikling i mindretallet«.

SdUs megadisko i Idrætshallen i Flensborg for de 11-14-årige sprænger alle rammer: 300 kommer, morer sig danser til DJ Cyberstorms musik.

Løppe- og kunsthåndværkermarkedet med musikalske indslag på Vidinghereds Danske Skole i Nykirke er alle tiders initiativ, er de besøgende enige om. P-pladsen er overfyldt det meste af dagen.

25.

Mariegades Fritidshjem tager et første skridt hen mod en helt ny legeplads med et klatrestativ og en gyngesæde. Ad åre skal hele havearealet bruges som legeplads.

Danske ældreorganisationer medvirker ved ældrebasaren i Tyske Hus i Flensborg.

Det danske mindretal er for klynkende og jamrende, siger formanden for Bund Deutscher Nordschleswiger, Hans Heinrich Hansen på den selska-

belige forening Borgerforeningens medlemsmøde i Flensborg. Han anbefaler at se mere positivt på tingene, idet man når længst på den måde. Foretræk partnerskaber frem for konflikter, siger han.

Mediemanden Claas Riecken præsenterer sin nye friserfilm »Jütid önj Friislon« fra 70erne som led i Husumer Filmtage.

26.

Svensk jazz og nordisk verdensmusik vækker begejstring ved en koncert med svenske CORPO på Jaruplund Højskole.

Tønnsenhuset genlyder af tastaturklik, da SSF-distriktet i samarbejde med Dansk Centralbibliotek tilbyder et internet-begynderkursus for ældre.

Udo Lessmann, Harreslev, dør 41 år gammel.

27.

Mindretalsrådet i Tyskland ved dets formand Dieter Paul Küssner opfordrer i et brev til Angela Merkel (CDU) og Franz Müntefering (SPD) samt Forbundsdagens præsident Norbert Lamert til at fortsætte den positive mindretalspolitiske udvikling i Tyskland.

SSFs medlemssider KONTAKT præsenterer årets sydslesvigske julemærke, finurligt-morsomme tegninger af kunstneren Maren Kanzler.

Via vor avis og KONTAKT opfordrer SSFs Årsmødeudvalg alle til at være med til at udarbejde en årsmødeplakat 2006 om mottoet »De danske årsmøder i Sydslesvig 2006 - i forening. Traditioner og nye netværk. 9.-11. juni 2006«.

Der er rejsegilde på den nye danske præstegård i Aventoft.

200 børn fra børnehaver og skoler i Flensborg og opland fylder op i Christian Paulsen-Skolens gymnastiksal og oplever Cirkusteatrets opførelse af H.C. Andersens »Klods Hans« i en fri uddag.

28.

Flensborghus, Dansk Centralbibliotek, Aktivitetshuset. Det lille Teater og Helligåndskirken åbner sine døre og tilbyder alskens underholdning, information m.m. i anledning af den danske kulturturnat i Flensborg.

153 elever fra 7.-10. årgang på Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig møder unge fra nationale mindretal i Danmark og Tyskland som led i deres emnedag »Bonn-København erklæringerne af 1955« for at lære hinanden bedre at kende.

Askfelt SSF-distrikt gennemfører atter sit talentshow for børn.

Arne Hou, Emmerlev, dør 93 år gammel.

29.

Grænseforeningens formand gennem otte år Torben Rechendorff fratræder på sendemandsmødet i Nyborg. Finn Slumstrup, højskole- og radiomand, bliver hans arvtager og vil arbejde på, at den »stille sivning« af medlemmer skal stoppes. En sønderjysk/ sydslesvigske udgave af Trivial Pursuit-spillet præsenteres.

Slesvig-Ligaen uddeler 73.000 kr. til syv sydslesvigske modtagere.

Vor avis kan meddele, at SSFs tilsluttede organisationer har genvalgt Annet Marie Erichsen og Inge-Lise Møller til SSFs Hovedstyrelse og nyvalgt Lars Aagaard i stedet for fratrædte Sven Lekkat. Personlige stedfortrædere er Kirsten Antonisen hhv. Blide Kürstein Borg og Anders Schaltz Andersen.

Spejdernes Kirkedag på Oksevejens Skole besøges af mange 8-10-årige spejdere fra Flensborg og opland, hvor de lærte om reformationen og blev sendt ud på løb om Luther og hans liv. Aventoft Danske Pastorats konfirmandhold og konfirmandholdet fra Bregninge-Tranderup Sogn på Ærø afslutter deres traditionelle fælles konfirmandlejr med optog fra Humtrup Danske Skole til landsbyens kirke, hvor der bliver en noget anderledes gudstjeneste, som de unge selv forestår. De unge

starter som »katolikker« og bremses af »Martin Luther« i kirken.

EBLUL, det europæiske bureau for mindre talte sprog, noterer på et seminar i Aurich med utilfredshed, at penge fra EU til bl.a. europæiske sprogprojekter går en uvis fremtid i møde.

SSF og Helligåndskirken i Flensborg går sammen om en koncert med Kolding Kammerkor og Snoghøjkoret fra Fredericia med »Kjærestefolkene i nye klæder« med Sten Kaaløs finurlige vers og Michael Bojesens sangbare musik.

31.

»Gamle og nye mindretal« diskuteres på et dansk-tysk møde med bl.a. prof. dr. Uwe Danker, Flensborg, og dr. Jørgen Kühl, Aabenraa, på Dansk Centralbibliotek i Flensborg. Danker spurgte, om man i dag lever med et mindretalsbegreb, der er forældet, for i Bonn-København erklæringerne nævnes kun det danske og det tyske mindretal men f. eks. hverken tyrkere, grækere eller polakker.

På Flensborg Teater opfører Det Danske Teater efter invitation fra SSF »Akvariefuglen« af Nikoline Werdelin.

Vor avis oplyser, at SSW-poltikeren Franz Eder har fået Freiherr vom Stein-medaljen.

Hanved Danske Børnehaven får besøg af tre rigtige kalve, som de kan lege med.

NOVEMBER 2005

1.

Samrådet sender en resolution til Kiel og kræver skolernes og kulturens ligestilling nu, og drøfter fællesindkøb og samarbejde om mindretallets bygninger. Skoleforeningen mener ikke, der kan spares ved det, men at man får mere for pengene.

Steinbeck-klassikeren »Mus og Mænd« opføres som »Lennie og George« af Teatret Møllen fra Haderslev på Husumhus på foranledning af SSF.

3.

Der er god gænge i café-aftenerne på Kirkevang, arrangeret af de danske foreninger på Ladelund-egnen: I aften kommer Pilkington Duo med folkemusik. Valborg Sjørup Christiansen, Harreslev, dør 77 år gammel.

Ingrid Scholz, Flensborg, dør 66 år gammel.

4.

Et historisk træf i Aabenraa: SSW og Slesvigsk Parti mødes for første gang for at drøfte politiske emner af fælles interesse.

Vor avis meddeler, at skoleudvalget i Slesvig-Flensborg Amt vil sænke tilskuddet til dansk elevkørsel med tilbagevirkende kraft helt til 2002.

Vor avis portrætterer Günter Weitling og dennes kirkehistoriske udgivelse »Fra Ansgar til Kaftan«, hvor forfatteren bl.a. påstår, at spiren til den nuværende lande- og sproggrænse blev lagt allerede i middelalderen, da Syd- og Nordslesvig hørte under Slesvig Stift.

Der er lukket på SSFs sekretariat og kontorer: Alle mand er til brandøvelse på Christianslyst, hvor en professionel informerer om brandes opståen, og hvordan de kan slukkes af »amatører«, når uheldet er ude.

5.

Ministerpræsident Peter Harry Carstensen understreger på det tyske mindretals Deutscher Tag i Tinglev, at han med sit gode navn borger for, at mindretalspolitikken hos ham er i gode hænder. For første gang nogensinde har SSF takket ja til en invitation til at deltage i Deutscher Tag. Formand Dieter Paul Küssner og generalsekretær Jens A. Christiansen deltager, og vor avis beretter fra mødet, der også markerer Bund Deutscher Nordschleswigers 60 års jubilæum.

Den første danske-tyske ældreweekend på Husumhus bliver en succes. Der er information og underholdning, musik og café. SSF er medarrangør.

Det lille Dukketeater i Hjemmet i Mariegade i Flensborg fejrer 25 års jubilæum med festforestilling, taler og fælles-spisning. Ankerkvinderne bag dukketeatret - Karin Goos og Anne Stubbe Horn - har regnet sig frem til, at omkring 20.000 børn har besøgt dukketeatret i løbet af de afvigte 25 år.

6.
SSF Flensborg By holder deres første filmmatiné på Flensborghus, hvor salen nu også fungerer som biograf. Filmen »Brødrene Løvehjerte« af Astrid Lindgren vises.
TrioTreTræ giver kammerkoncert i Lyksborg Danske Kirke. Arr.: SSF.

7.
Vor avis skriver om Danmarks eneste børnejazzorkester Djanzz´ to fine spilleop-koncerter - en for børn og en for voksne på Cornelius Hansen-Skolen.

9.
Forud for SSFs Landsmøde skriver vor avis, at medlemstallet i kulturorganisationen det seneste år kun er faldet med 70 om året mod omkring 300 medlemmer tidligere. Jon Hardon Hansen, 1. næstformand og formand for SSFs Hverveudvalg kommenterer: Hvervekampagnen virker allerede.

10.
Hanne Rømer og Dee Dee Kay Quartet giver en forrygende koncert i Medborgerhuset i Egernførde, arrangeret af SSF.
Musikteatret Undergrunden inviteres af SSF til at spille en nærværende og underholdende dobbeltopera i Slesvig: »Av min arv« og »Teaterdirektøren« af Mozart hhv. Puccini.
Moreno, Stief, Antunes og Riel spiller skøn jazz på Flensborghus, inviteret af SSF og SdU.
Anke Joldrichsen, SSW-koordinator på vestkysten, har opsagt sin stilling og bliver friser-forsker på Flensborg Universitet, skriver vor avis.

11.
Æ Synnejysk Forening udgiver historiebogen »Synnejysk historie« til børn på sønderjysk og rigsdansk, skrevet af lektor Jørn Buch, Haderslev.
Tarup UF fejrer 80 års fødselsdag.

12.
På Sydslesvigsk Forenings landsmøde tager formand Dieter Paul Küssner på vegne af foreningen afstand fra og undskylder ordvalget i en leder i Flensborg Avis, hvor navngivne CDUere blev rykket i nærheden af Ku Klux Klan. I sin beretning kræver Küssner ligestilling som uomgængeligt krav. Küssner genvælges, ligeså 2. næstformand Franz Dittrich og 2. bisidder Steen Schröder samt 1. og 2. suppleant Niels Ole Krogh hhv. Fred Witt. Regnskabs- og revisionudvalget fortsætter med Gerd Pickardt som formand og Ebbe Paulsen som medlem, mens Hans Erik Hansen efter eget ønske fratræder og erstattes af Hans Uwe Axen. Landsmødet vedtager et differentieret kontingent på prøve i et års tid. Hverveudvalget ved 1. næstformand Jon Hardon Hansen melder om allerede mærkbare resultater af hvervekampagnen og stiller efter 20.000 medlemmer som mål. På landsmødet præsenteres Sydslesvigsk Årbog 2005.

SdU skal finde ny næstformand, idet 1. næstformand Jens Boddum forlader Sydslesvig for at blive forstander på den nyoprettede Sønder Felding Efterskole, skriver vor avis.

Nordisk Informationskontors/ Foreningen Nordens temadag »Island i kunst, litteratur og musik« med den islandske forfatter Einar Kárason, musikerne fra islandske »Park Project« Kristjan Edelstein, Pálmi Gunnarsson og Agner Már Magnússon, kunstnerne Jón Thor Gislason og Jonina Gudnadottir samt digterpræsten Johannes Møllehave afvikles på Centralbiblioteket og Flensborghus med indskrænkninger, idet sidstnævnte får et ildebefindende og må indlægges.

Det nye SSF-distrikt Gelting-Gulde-Runtoft rydder Stausmark Forsamlingshus. Huset er solgt, og tingene flyttes til Runtoft-folkenes nye samlingssted: Gelting Forsamlingshus.

Uffe-Skolen og Tønning Danske Børnehaver fejrer 70 års dag sammen.

Hiort Lorenzen-Skolen og Gottorp-Skolen i Slesvig fejrer 75 års dagen med åbenthus og fællesfest.

Dansk Alderdomshjem i Flensborg fylder 55 og forkæler beboerne med en tre retters menu med vin.

For anden gang på et halvt år udbryder der brand i det historiske rådhus i Slesvig. Også denne gang er den materielle skade enorm. Der er tale om brandstiftelse.

Hanna og Herbert Braun fejrer guldbryllup.

14.

Peter Schaufuss Ballettens forestilling »Harald Lander« på Flensborg Teater bliver et tilløbsstykke af rang. SSF melder udsolgt uger forinden.

Blokkene i Flensborg Byråd står lige ved borgmestervalget, så der skal trækkes lod, om det bliver borgmester Helmut Trost eller politichef Jochen Barckmann, der fortsætter hhv. nyudævnes. Barckmann er den heldige. 2. borgmester Rainer Heinz udpeges som overborgmesterens stedfortræder. SPD påstår, at SSW sammen med CDU har »opsagt den flensborgske model«, der indebar, at hver af de tre grupper er repræsenteret i toppen.

Pastor Lone Nyeng læser af Niels Holgerssons forunderlige rejse ved »Skumringstid« på Dansk Centralbibliotek. Bagefter er der musik med Painted Green.

14.-18.

Der spilles børne-dukketeater med forestillingen »Pist« ved Teatret Refleksion fra Brabrand for hundredvis af 1.-3. kl. børn på Flensborghus hele ugen igennem. Arr.: SSF.

15.

Gruppeformanden for SSW i Flensborg Byråd Gerhard Maas meddeler, at han af arbejdsmæssige grunde forlader politikken med udgangen af november. Hans efterfølger som gruppeformand bliver Gerhard Bethge. Nyt SSW-byrådsmedlem bliver Glenn Dierking.

SPD i Flensborg bebuder et slut med de danske børnehavers særbehandling i Flensborg. De er sure over SSWs afvisende holdning til borgmester Helmut Trosts genvalg.

Ved kommunevalget i Danmark klarer det tyske mindretals parti sig fornemt og vil fra 1. januar 2007 være repræsenteret i de fire nye sønderjyske kommuner.

På et forældremøde på den luknings-truede Jaruplund Danske Skole meddeler Dansk Skoleforenings formand Lone Schuldt og skoledirektør Anders Molt Ipsen, at end ikke en ligestilling på landsplan vil redde foreningens budget.

Mikkelberg i Hatsted kalder til åbning af efterårsudstillingen med færingen Tornbjørn Olsens H.C. Andersen- og nordisk mytologi-akvareller. 97-årige Poul Engberg præsenterer sin nyeste bog »Et livseventyr i lyset«, der handler om ham selv.

Børnebibliotekar Lars Aagaard prædiker fra prædikestolen i Helligåndskirken i Flensborg.

16.

Magda Lorenzen, Bredsted, tidl. Kollund, dør 85 år gammel.

17.

Vor avis skriver, at Dansk Skoleforening overvejer at føre en retssag på baggrund af, at Rendsborg-Egernførde Amt indstiller sit tilskud til dansk elevkørsel og Slesvig-Flensborg Amt vil afskaffe ligestillingen på området.

Kirkeligt Samfund af 1905, Dansk Kirke i Sydslesvigs forgænger, bliver fejret på 100 års dagen med foredrag ved arkivar Lars N. Henningsen, der bebuder

en bogudgivelse om emnet på Kirkedagen i maj 2006.

Søren Ryge Petersen fortæller »Historier fra Danmark« for en fyldt sal på Harreslev Danske Skole, inviteret af Harreslev SSF.

På Gottorp-Skolen i Slesvig er der fælles koncert med Slesvig Spejderorkester og Det kgl. Vajsenhus' Skoleorkester. I flere har de to orkestre øvet sammen på Christianslyst, og det var 11. gang, de mødtes.

På Folkehjem i Aabenraa mødes sproglade og sprogbekymrede mennesker for at markere Sprogforeningens 125 års jubilæum. En bog udgives om de nu 57 portrætter af betydningsfulde personer, der pryder væggene på institutionen.

Birgit Bauer har efter 43 år sidste arbejdsdag på Nystadens Børnehaven.

Bengt Johannes Sandkamm, Harreslev, dør 60 år gammel.

17.-18.

Den verdenskendte kornettist James Watson gæster Egernførde og Nibøl ved to koncerter med Sønderjyllands Symfoniorkester, inviteret af Sydslesvigsk Forening.

18.

Via vor avis kritiserer Kim Andersen fra Seksmandsudvalget den tyske nedskæringspolitik overfor det danske mindretal, men der er ikke hjælp at hente nord for grænsen, siger han.

19.

På Sydslesvigs danske Ungdomsforeningers hovedsendemandsmøde vælges 2. næstformand Inger Marie Christensen til ny 1. næstformand efter Jens Boddum, og Flemming Birkemose vælges til ny 2. næstformand. Formand Anne Kämper pointerer, at de danske skoler i Sydslesvig er mere end skole og bygninger. De er forsamlingssteder for det danske mindretal. Sascha Döstrup, rock-aktivist om en hals, får SdUs Kulturpris, og Oliver Schrödl, DANs

svømmeafdeling, får H.A.I. Pedersens vandrepokal som udmærkelse for ledere og igangsættere.

Skoleforeningens medlemsorgan Fokus oplyser, at Inken Flöge er udnævnt til ny leder af Vester mølle Danske Børnehaven.

Det flensborgske Sct. Georgs Gilde fejrer sit 60 års jubilæum ved en sammenkomst med mange venner fra hele landsdelen og Danmark. Dorothea Büchert og Franz Wingender deltager som æresgæster, idet de har været med fra starten.

Inge-Marie og Ernst-Günther Büsen, Flensburg, fejrer 50 års bryllupsdag.

22.

Angela Merkel (CDU) vælges til forbundskansler i en CDU-SPD-forbundsregering. Det danske mindretal skal vænne sig til nye samtalepartnere i Berlin.

Generalkonsul Henrik Becker-Christensen og hustru Grethe Bay gæster de danske foreninger og institutioner i Harreslev, en behagelig og oplevelsesrig dag for alle implicerede.

Dansk Kirke i Sydslesvig markerer Kirkeligt Samfunds 100 års jubilæum bl.a. med et provokerende foredrag ved højskolelærer Eberhard von Oettingen, savner den »indre dynamik« i Dansk Kirke i Sydslesvig og opfordrer kirken til at »befri sig af fortidens historisk-nationale bindinger og åbne sig over for flertalskirken«.

23.

Sydslesvigsk Forening bekendtgør, at 41-årige Lars Petersen bliver faderen Uwe Petersens efterfølger som amtskonsulent i Sydthønder Amt pr. 1. januar 2006, når denne er gået på pension.

Grænseforeningens Årbog 2006 er 1. bind af en Sydslesvig-rejsefører i natur, steder og seværdigheder med portrætter af danske sydslesvigere og »Deres Sydslesvig«. 2. bind bliver årbogen 2008.

Journalist Claus Hagen Petersen hol-

der foredrag om det danske kongehus på et SSF Flensborg By-arrangement på Flensborghus i Flensborg.

Vor avis portrætterer søskendeparret Finn (10) og Svea (7) Boyens fra Hareslev Danske Skole, der er udvalgt til at skulle danse med i Landestheaterbaletten »Mario und der Zauberer«.

EU-parlamentarikeren Jens-Peter Bonde betegner EU-Kommissionen som »et monster«, da han holder foredrag om EU i den selskabelige forening Borgerforeningen i Flensborg.

24.

Vor avis skriver, at SPD-minister Uwe Döring, Kiel, er ked af mistonerne overfor det danske mindretal i Sydslesvig, både når det gælder den manglende ligestilling, visse udtalelser samt amternes aktioner på elevkørsels-området. På Sundhedsrådets møde beretter Dansk Sundhedstjenestes forretningsfører Georg Hanke for andet år i træk om et årsregnskab i balance, efter regnskaber med underskud i de forudgående år. Budgettet 2005 er på 6,6 mill. euro. Men nye problemer er på vej: Der meldes om sundhedsfarlige fugtskader på ældreboligerne i Læk og Bredsted.

Bredsted Danske Skoles børn, forældre og lærere har premiere på H.C. Andersens »Nattergalen«, kulminationen på 14 dages forrygende tema- og samarbejdsuger, hvor 153 personer fra de nævnte grupper var involveret. Spilles også ved indvielsen af skolens og foreningernes nye tilbygning den 28.

15 unge fra Ten Sing Flensborg står for en forrygende rockgudstjeneste i Pauluskirken i Slesvig.

Vor avis meddeler, at den danske kirke i Sønderbrarup runder de 60 den første søndag i advent.

SSFs medlemssider KONTAKT i vor avis beretter om et fint to dages kursus for foreningens konsulenter sammen med Grænseforeningens i Fuglsøcentret med det formål at være bedre »klædt på« til fremtidens udfordringer.

80 veloplagte seniorer fra Husum og Sydtønder Amter nyder en dejlig eftermiddag med Sønderborg Harmonikaorkester på Husumhus i Husum.

Den unge norske fløjtenist Jorunn Sol-løs tryllebinder publikum ved en koncert med Sønderjyllands Symfoniorkester i Flensborg. Arrangør: SSF.

24.-26.

En Sydslesvig-delegation drager på den årlige Folketings-tur til København, hvor de bl.a. modtages af Folke-tingets Præsidium, ser på det nye Operahus, besøger Den Sorte Diamant og Statens Museum for Kunst samt går i musical-teater. Grænseforeningen får atter et flot program op at stå.

25.

Vor avis oplyser, at lederen af SdUs lejrskole- og kursuscenter Christianslyst Henrik Andersson har sagt sin stilling op pr. 1. april 2006. Han er den 3. bestyrer på godt tre år.

SSFs bidrag til Schleswiger Jazzherbst er en koncert med Bop Till U Drop fra Silkeborg. En af de fem friske fyre stammer fra Slesvig By: Lars Brinkmann.

I Frederiksstad giver pianisten og koncertmesteren Maj-Britt Kramer, født og opvokset i Sydslesvig, kammerjazzkoncert med sin trio, inviteret af SSF og SdU.

Sydslesvigeren Heike Nebbe og 12 andre sønderjyder får hver 15.000 kr. fra »Sønderjyllands Rejselegat til Minde om Dronning Ingrid«.

26.

Slesvig-Flensborg Amts forvaltning har regnet sig frem til et kompromisforslag m.h.t. dansk elevkørsel, som Skoleforeningen og SSW af mangel på alternativer accepterer.

SSF Flensborg By tager på alle tiders adventstur til Berings fødbys Horsens.

SSF og Familie Teatret byder på familieteater i Slesvig med Gunnar Geertsens udødelige »Bølle-Bob«.

Det lille Teater i Flensborg spiller en fremragende flot udgave af »Dyrene i Hakkebakkeskoven«, en musical baseret på Thornbjørn Egners klassiker, skriver vor avis.

500 mennesker kommer, når Uffe-Skolen i Tønning kalder til julemarked.

Ligeså dansk er også julemarkedet gennem 15 år på Slesvig Fritidshjem, og lige så velbesøgt.

26./27.

Ungdomsarrangementet »Grænseløs Ungdom« på Christianslyst ved SdU og Grænseforeningen aflyses p.g.a. for få tilmeldinger.

28.

Skoleinspektør Gerhard Bethge vælges til ny formand for SSWs byrådsgruppe på Flensborg Rådhus. Han afløser Gerhard Maas, der p.g.a. arbejdspress har forladt politik.

På Bredsted Danske Skole indvies tilbygningen inkl. foreningslokalet med en stor fest. Skolebørn, forældre, lærere og foreningsmedlemmer er gået sammen om festen, hvor opførelsen af »Nattergalen« er højdepunktet.

W.L. Christiansen, Flensborg, fylder 85.

29.

SSFs Hovedstyrelse vælger formand Dieter Paul Küssner og FU-medlem Steen Schröder som SSFs repræsentanter til Det Sydslesvigske Samråd. Næstformand Franz Dittrich ønsker ikke genvalg.

SSWs Anke Spoorendonk fortæller om mindretalspolitikernes liv og verden i Flensborg Industri- og Handelskamrets »blå sofa«-arrangement.

Børnene i Ansgar Kirke i Flensborg tager på julevandring i år 0, kostumerede og spændte.

På Harreslev Fritidshjem afsluttes et flere ugers kursus i »legal« graffiti med Daniel Heger.

30.

Dansk Skoleforening 2.-behandler på et ekstraordinært møde i Fællesrådet forslag til besparelser ved at lukke tre skoler og to børnehaver. Styrelsen ser ingen alternativer men skal nu undersøge mulighederne for en sammenlægning af den lukningstruede Bertha Wulff-Børnehave med Riddergades Børnehave i Flensborg.

På Aktivitetshuset i Flensborg ferniseres en udstilling med malerier af Allan Nordensgaard Olesen, Aabenraa.

DECEMBER 2005

1.

Danmarks ambassadør i Berlin Carsten Søndergaard oplyser på et informationsmøde med SSF og SSW på Flensborghus i Flensborg, at der arbejdes på et topmøde mellem statsminister Anders Fogh Rasmussen og Tysklands nye kansler Angela Merkel.

Vor avis kan meddele, at skoledirektør Anders Molt Ipsen er indforstået med det kompromisforslag, som Slesvig-Flensborg Amts økonomichef Bogislav-Tessen von Gerlach har fremsat m.h.t. amtets kørselstilskud. For Dansk Skoleforening betyder det 400.000 euro om året i stedet for 1 million euro. Baggrunden for nedskæringen er SPDs og CDUs ønske om »ligestilling« med tysk elevkørsel. SSW er imod men stemmer i sidste ende alligevel for.

SSW ansætter Karin Hahn-Wulff som afløser for Uta Markvorsen, der går på pension med udgangen af januar 2006. Som SSW-sekretær i Nordfrisland ansætter SSW Ulrich Stellfeld-Petersen som afløser for Anke Joldrichsen, der bliver underviser ved Flensborg universitet.

SSFs medlemsblad KONTAKT beretter om en fremragende folketingstur sammen med Grænseforeningens formand og generalsekretær med modtagelse ved Folketingets præsidium, en informationsrunde med arbejdsmarked-sordførere fra S og V samme sted, kul-

turpolitiske fagforedrag om »kanondebatten« ved bl.a. kulturminister Brian Mikkelsen og fhv. kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen og bl.a. besøg i Operahuset, Den Sporte Diamant og Statens Museum for Kunst samt musicalen »The Beauty and The Beast« på Det Ny Teater i København.

KONTAKT beretter også om projektet »Dansk-tyske spor i det gamle hertugdømme Slesvig«, som elever fra Durborg-Skolen, det tyske gymnasium i Aabenraa og kostskolen Louisenlund på initiativ af den tidligere samt den nuværende landdagspræsident har samarbejdet om, og som der kom en dansk og en tysk publikation ud af.

SSFs og Sønderjyllands Symfoniorkesters julekoncert i Flensborg med bl.a. Alberte Winding (»Luna«), Benjamin Koppel og lokale børnekor bliver et tilfølsstykke af rang.

Flensborg Roklub nærmer sig de 150 medlemmer, der i 2005 har roet 19.000 km, oplyser formand Thorkild Tønnsen på generalforsamlingen

Kirsten Paulsen hyldes for hendes 25 år som serviceassistent på Kobbermølle Danske Skole.

Marie og Karl Otto Meyer skriver mindeord om Sophie Harms, Skovlund, der døde 88-årig.

2.

Vor avis meddeler, at A.P. Møller-Fonden giver 6,5 mill. kr. til en gennemgående renovering af Arveprins Knuds Kollegium på Frederiksberg.

Vor avis meddeler, at Rendsborg-Egernførde amts landråd Wolfgang von Ancken overraskende har inviteret skoleforeningen til et møde den 14. december. Om forhandlingerne om de droppede tilskud til dansk elevkørsel genoptages, kan skoledirektør Anders Molt Ipsen ikke udtale sig om.

Benno Blæsild fortæller julens historie på et adventsmøde i Slesvig, som Sprogforeningen og SSF Gottorp Amt inviterer til.

3.

Undervisningsminister Bertel Haarder er rede til at møde sin slesvig-holstenske kollega Ute Erdsiek-Rave for at drøfte skole- og uddannelsesforhold, herunder skoleforeningens aktuelle problemer, skriver vor avis.

Egernførde byråd er nu parat til at forhøje tilskuddet til de to danske børnehaver i byen fra 767 til 1.020 euro pr. barn. Endnu i sommer syntes borgmester Susanne Jeske-Paasch ikke, at en forhøjelse var nødvendig, idet byen ikke »skulle aflaste den danske stat«, skriver vor avis.

Vor avis anmelder en ny bog fra Studiefdelingen om den brodersenske samling på Flensborghus, 15 fornemme skibsfartsbilleder fra Flensborgs store tid som søfarts- og handelsby. Billederne ejes af Sydslesvigsk Forening.

Hermine Clausen, Flensborg, tidl. Lindå, dør 93 år gammel.

Ursula Weissfeld, Harreslev, dør 70 år gammel.

5.

Oda Reusche, Flensborg, tidligere aktiv i det danske mindretal, nu aktiv i dyreværnsarbejdet, og Knud Morsing, Flensborg, tidligere aktiv i FDF, får byens tak for deres indsats ved en reception på rådhuset sammen med 14 andre borgere..

6.

Samrådet, der har svært ved at finde ny formand, når SSFs formand Dieter Paul Küssners etårs periode udløber til februar, ønsker en mere aktiv budgetforhandling. Derfor nedsættes et økonomiudvalg, der skal gøre budgetterne mere gennemskuelige og ensartede. Kompetencer afgives ikke.

Forrygende »jazz på Flensborghus« med Bob Rockwells salute to Ben Webster.

»Bogisterne«, forfatterne af bogen »Da Sydslesvig gik af lave« om deres vej til taknemheden efter 1945, mødes atter i

Slesvig. De tilbyder at komme på skolerne og øse ud af deres viden og erindringer, så børnene lærer om forbindelsen mellem skole og f.eks. Sydslesvigsk Forening.

Studieafdelingen præsenterer René Rasmussens nye bog om Flensborg Avis 1930-45 i bladhuset på Wittenbergvej i Flensborg.

Erna Suhr, Flensborg, tidl. Harreslev, runder de 100.

7.

Statsminister Anders Fogh Rasmussen møder forbundskansler Angela Merkel i Berlin.

Pedel Dieter Schlotfeldt og økonoma Heidi Piepgras fejrer 25 års ansættelse ved Dansk Alderdomshjem i Flensborg.

10.

Vor avis portrætterer de danske institutioner i Nørregade i Flensborg - på tysk: Flensborghus, Dansk Centralbibliotek, Aktivitetshuset og Nordisk Informationskontor.

Christian Ruge, Aabenraa, tidl. Flensborg, dør 90 år gammel.

13.

Samrådet nedsætter et økonomi- og budgetudvalg under formandskabet. Udvalget får til opgave bl.a. at kordinere budgetterne og udarbejde indstillinger til de bevilgende danske myndigheder om eksempelvis aktivitetsudvidelser.

Kirkerådet for Dansk Kirke i Sydslesvig får i bogholder Torben Kelde, Egernførde, ny næstformand, idet Manfred Köhl, Flensborg, ikke genopstillede, skriver vor avis. »Født« formand er provst Viggo Jacobsen. Begge repræsenterer kirken i Det Sydslesvigske Samråd.

Mariegades Fritidshjem i Flensborg fejrer 20 års jubilæum og »50-året med børn«, idet hjemmet de 30 år forinden var Jens Jessen-Børnehavn.

14.

Via vor avis meddeler Dansk Skoleforening, at ingeniør Nis Krog (58) fra Guderup på Als er blevet ansat som foreningens energi- og miljøkonsulent.

Sydslesvigeren Annegret Friedrichsen, København, udsender sin første børnebog »Trolden Trøst« inkl. CD til højt-læsning, oplyser vor avis.

På FDPs amtspartidag i Tarp opfordrer sydslesvigeren Henrik Vestergaard sine med-FDPere til at overhale SSW inden om på det grænselandspolitiske område. SSWeren Lars Harms siger, »Vestergaard står for varm luft«.

14.-15.

Indenrigsministeriet i Berlin gennemfører en implementeringskonference i Berlin, hvor man søger at gøre status for mindretalspolitikken i Tyskland. Alle anerkendte nationale mindretal er inviteret. Repræsentanter for SSF, SSW og Dansk Skoleforening varetager de danske sydslesvigeres interesser.

16.

Elfriede og Peter-Jacob Alberts, Augustenkogen, fejrer guldbryllup.

17.

SSF og Privat Teatret afleverer den ustyrligt morsomme, klassiske, danske komedie »Svend, Knud og Valdemar« på Husumhus i Husum med kendte danske navne på scenen og et talstærkt publikum i salen.

Skoleforeningens månedsblad Fokus meddeler, at skolekonsulent Claus Fischer (49) pr. årsskiftet tiltræder som Jørgen Peter Hansens efterfølger som leder af Centralen for Undervisningsmidler i Flensborg.

19.

Vor avis melder om ca. 600 deltagere i Jes Kruse-Skolens julefest i Egernførde - med pølser, marcipan, rock og luciapiger. Hele skolen og skolegården var taget i brug.

20.
Et møde mellem Seksmandsudvalget og Samrådet i København bringer ingen afklaring på, hvordan fremtidens amarbejde skal se ud inden for mindretallet i Sydslesvig. Udvalgsformand Kim Andersen siger, det er op til mindretallet selv, men flere penge får mindretallet ikke.
Arne Lysholm, Viby Sj., Roskilde Amts Grænseforening, dør 62 år gammel.

21.
Seks bands fra Flensborg-området giver »julerock«-koncert på Volksbad i Flensborg efter initiativ ved Aktivitets-huset.
Slesvig domkirke er fyldt op med danske skole- og børnehavebørn til julegudstjeneste. Pastor Morten Mortensen læser op. Slesvig Spejderorkester spiller.
Elen Bublitz, Nyhus, dør 83 år gammel.

22.
Via vor avis meddeler skoleforeningens styrelse, at der ingen vej er udenom børnehavelukninger - af økonomiske og overkapacitetsgrunde.
SSFs informationsblad KONTAKT kan oplyse, at der nu er et stort skilt ved motorvejen Hamborg-Flensborg, der henviser til Danevirke/ Danewerk - betalt af SSF.
Emma Mc-Kinney Møller, København, dør 92 år gammel.

24.
Ingo-Rudolf Pauli, Nykirke, dør 76 år gammel.

26.
Kæthe og Hans Brodersen, Harreslev, fejrer diamantbryllup.

31.
Også ved dette årsskifte havde Dronning Margrethe en hilsen til de danske sydslesvigere i sin nytårstale: de »er respekterede borgere i det land, hvor de bor«.

Inge og Helmut Wellhausen, Husum, fejrer guldbryllup.

JANUAR 2006

1.
Lars Petersen tiltræder som SSFs nye amtskonsulent i Sydtønder Amt. Han går i faderen Uwes fodspor, idet han fratrådte som SSFs amtskonsulent den 31. december 2005.
Bankfuldmægtig Dirk von Heyer tiltræder som ny forretningsfører for Slesvigsk Kreditforening som Frank Baaschs efterfølger.
Sidstnævnte tiltræder som Hans Uwe Axens efterfølger i den ene af Union-Banks direktørstole i Flensborg.
Birgit Schlund skifter fra SSFs bogholderi til SdUs, så hun bliver på Flensborghus.

2.
Der er traditionen tro fuldt hus i restaurant Borgerforeningen i Flensborg, når den selskabelige forening Borgerforeningen inviterer medlemmer og venner til nytårsmøde med generalkonsul Henrik Becker-Christensen og dennes muntre bemærkninger om året, der svandt.
Astrid og Christian Wietz, Flensborg, fejrer guldbryllup.
Jørgen Pors, Vojens, dør.

6.
Fuldt hus også til SSWs nytårsreception i »Hohes Arsenal« i Rendsborg: Kloge ord fra talerstolen ved formand Flemming Meyer, landdagsmedlem Anke Spoorendonk og fhv. landdagspræsident Heinz Werner Arens, swingende musik fra Painted Green, musikalsk uunderholdning ved Ejderskolens børn, dejlig mad, drinks og lyd- og lysshow ude.
På de danske Flensborg-menigheders helligtrekongers-møde taler rektor Eberhard Harbsmeier fra Teologisk Pædagogisk Center i Løgumkloster om forskellen i tysk og dansk bekendelse.

7. SSF tager på éndagstur til Statens Museum for Kunst for sammen med museet at markere, at der nu er gratis entré dér og på Nationalmuseet. 40 mennesker tager imod tilbuddet om en 10 euro-tur til København.

Vor avis præsenterer Marlies Brix som ny formand for Ravnkær SSF-distrikt. Hun efterfølger Preben Vognsen. Ny næstformand er Kirsten Nielsen. Distriktet har 13 medlemmer, og medlemstallet er konstant.

Vor avis præsenterer kunstneren Nils Vollertsens nye arkitekttegnede atelier på den hjemlige grund på Hermann Heibergsvej i Slesvig.

Greta og Johannes Andresen, Veding, fejrer deres guldbryllup.

10.

SSF kræver på mødet i Samrådet en strukturdebat omkring det danske mindretal, så dets fremtid sikres ideologisk og økonomisk. Et flertal afviser en ny debat men opfordrer formandskabet til at kigge på besparelsesmuligheder.

Lillian Boutté giver en gospelkoncert i Sct. Laurentius-kirken i Tønning inviteret af SSF.

Henry Buhl, Mikkelsen, og hovedsageligt hans kunst på væggene af bl.a. af Sven Dalsgaard og Wilhelm Freddie medvirker i DR-TV's »Hvad er det værd?«

Tidl. dansk ambassadør i Berlin Bent Haakonsen, Roskilde, runder de 70.

Lisbeth Sigrid Vold Linnemann, Gentofte, dør 90 år gammel.

11.

Europarådets ekspertkommission gæster bl.a. delstatsregeringen og de nationale mindretal i delstaten for at kontrollere, om den europæiske rammekonvention overholdes. Senere på dagen tager kommissionen til sorberne og siden til Berlin. Eksperterne giver tysk mindretalspolitik bundkarakter.

Vor avis skriver, at Lars Petersen, nu da han er blevet amtskonsulent, ikke kan

fortsætte som formand for Nibøl SSF-distrikt, hvorfor generalforsamlingen valgte hans mor Ruth til ny formand. Ny næstformand blev Marius Mikkelson.

13.

Det lille Teater i Flensborg fylder 40 år og markerer jubilæet med en fest.

På det tyske mindretals nytårskonference i Sankelmark sagde Wolfgang Börnsen, at han er træt af kritikken imod ham, efter at han efter landdagsvalget sidste år satte spørgsmålstejn ved SSW-mandaternes fuldgyldighed: »Hvorfor skal jeg altid undskyldte mig. Det er åbenbart et tabu i Tyskland at kritisere mindretallene.... Jeg sætter ikke spørgsmålstejn ved SSW's fritagelse for spærregrensen. Partiet har privilegerede stemmer for at kunne repræsentere mindretallenes interesser og ikke for at pådutte 98 procent af befolkningen et andet skolesystem«. Börnsens holdninger foruroliger også det tyske mindretal, hedder det sig på konferencen.

14.

Vor avis skriver, at Rigsrevisionen i en afsluttende rapport efter to ugers granskning af økonomien bag det danske mindretal hhv. Femmandsudvalget i 2004 fandt, at tilskudsordningen alt i alt fungerer tilfredsstillende, men at Femmandsudvalget ikke har været god nok til at kontrollere, hvad penge fra Danmark er blevet brugt til, og at de sydslesvigske organisationer ikke har været gode nok til at dokumentere, hvad man har brugt 400 mill. kr. til.

SSW Slesvig og byrådsgruppen giver den hele armen ved »Nytårskaffen« i salen på Lolfod 69. Spidse bemærkninger og kærlig-kritiske tekster om det politiske liv og det danske mindretal forfattet af Peter Brinkmann gør også lykke denne gang. Og der er som sædvanligt fuldt hus.

Hanna Andresen, Nibøl, dør 92 år gammel.

Jens Friedrich »Fiete« Jacobs, Nordstrand/ Harreslev, dør.

15.

Ni dage efter at billetlugerne åbnedes, er der udsolgt til Harreslev SSFs traditionelle nytårskoncert med Lausenia slyngelorquesteret i Holmberg-hallerne i Harreslev, i år med trombonisten Jesper Busk Sørensen som solist. 750 mennesker overværer koncerten med Max Kielgast som konferencier.

Mette von Eitzen, Holbøl, dør 54 år gammel.

16.

Manfred Asmussen, SSFs bybud i Flensborg, blev hyldet på en reception i anledning af hans 55 års arbejdsjubæum.

16.-18.

Ministerpræsident Peter Harry Carstensen besøger København på sin første udenlandsrejse. Ligestilling af det danske mindretal står også på dagsordenen.

18.

Slesvig-Frederiksberg Danske Kirke får overrakt de fire mosaikruder til kirken, som menighedsrådet havde bestilt hos maleren Nis Schmidt, Viuf/ Kolding.

Peter Brinkmann, Slesvig, fylder 75 år. Christian »Chris« Paulsen, Lyrskov, fylder 70 år.

19.

Stjernepianisten Dmitri Alexeev gæster Flensborg sammen med Sønderjyllands Symfoniorkester, inviteret af SSF.

20.

På Ny Bjernt SSF-distrikts generalforsamling glæder man sig over, at forsamlingshuset får en ansigtsløftning i form af bl.a. et nyt køkken.

21.

Også det danske mindretal i Sydslesvig sender gennem Sydslesvigsk For-

ening et lykønskningstelegram til Amalienborg i anledning af lilleprinsen Christian Valdemar Henri Johns dåb.

På SSWs landsmøde vedtages en resolution, hvor man beder Dansk Skoleforening om at udskyde de planlagte skolelukninger til 2008. SSW vil være behjælpelig med at finde en løsning på skoleforeningens trange økonomi.

22.

Nytårskoncerten med Sønderjysk Amatørsymfoniorkester og deres populærklassiske musik på Jes Kruse-Skolen i Egernførde bliver så stort et tilløbsstykke, at SSF som arrangør vil prøve at gøre den til en tradition.

23.

SSF inviterer til topballet »Silent Steeps« med Nyt Dansk Danseteater og efterfølgende natmad i teatercafeen sammen med danserne.

24.

Vor avis beretter fra generalforsamlingen om unge familier som medlemmer og engageret aktivitet i det lille Skt. Peter-Ording SSF-distrikt.

På Hiort Lorenzen-Skolens navngivers 215 års fødselsdag uddeles legater til Lea Kreuzinger, Marc Dullin, Alla Pieper, Dustin Klarmann, Daniel Rehfeldt, Liane Nielsen, Dana Reppenhagen, Erik Willers, Jan Ove Steppat, Matthias Schott, Martin Olschenka og Björn Hennings.

25.

Vor avis kan oplyse, at Jaruplund og Ladelund Danske Skoler skal bevares, men at Gulde skal lægges sammen med Kappel Danske Skole - Kaj Munk-Skolen.

Landdagen drøfter en ændring af delstatsforfatningen, og det bliver klart, at 2/3s flertal for optagelse af en beskyttelsespassus for sinti & roma (sigøjnerne) ikke vil kunne opnås, fordi CDU siger nej.

27.
Rekordstor deltagelse i SSF/SSW Got-
torp Amts nytårsfest: Over 170 drog til
Gammellund for at hygge sig, spise
grøn kål og danse til levende musik.
Afskedsreception for »den gode fe« på
SSWs landssekretariat igennem 25 år:
Uta Markvorsen går på pension.
Rosemarie Ohlsen, Flensborg, dør 65
år gammel.

28.
Skoleforeningens medlemsblad Fokus
oplyser, at A.P. Møller-Fonden har købt
et 10,4 ha stort område På Friheden,
hvor den nye danske fællesskole med
gymnasium skal ligge.
Ansgar Kirkens Menighed i Flensborg
Nord står for en koncert med det 60
mand store »Sound of Gospel«-kor.

28.-29.
Jaruplund Højskole og Jaruplund/ Ve-
ding SSF-distrikt kalder til vinterfestival
med værksteder og koncert bl.a. ved
Moving Cloud. Også her fuldt hus.

29.
Kurt Frauenhoff, Flensborg, runder de
70.
Iver Ottosen, Bov, fylder 60.

30.
Landboforeningen for Flensborg og
Omegn fejrer 140 års jubilæum med
manér og ægtefæller.
Reinhard Lischer, Flensborg, dør.

30.1.-4.2.
40 forestillinger for børn og unge på en
række steder i Sydslesvig og Sønderjyl-
land: Den 3. dansk-tyske børneteaterfesti-
val afvikles, og danske og tyske teatre og
kulturinstitutioner står bag, ikke mindst
det danske og det tyske mindretal.

31.
Efter 41 år - heraf de 34 som leder - på
Jaruplund Danske Skole går Brenda
Rudebeck af. Hun hyldes af taknemme-
lige børn og forældre.

Petra von Oettingen har sidste arbejds-
dag i Bredsted Danske Børnehaven. Hun
bliver konsulent på Børnehavekontoret
i Flensborg. Også her stor tak fra børn
og forældre.

På Lyksborg SSFs generalforsamling
drøftes et mere festligt og familieven-
ligt lokalt årsmøde.

FEBRUAR 2006

1.
Dr. Christoph Bergner tiltræder som
forbundsregeringens nye mindretals-
kommitterede, og bliver dermed efter-
følger for Hans-Peter Kemper.

Petra »Pia« Heide-Jochimsen tiltræder
som inspektør på Vestejdersted Danske
Skole i Garding efter Dagmar Paulsen,
der var konstitueret inspektør i nogen
tid.

SSF og Flensborg danske Journalist-
forening inviterer til foredrag på Har-
reslev Danske Skole med journalist
Jens Nauntofte om islam.

Inger Reyhé er ny SSF-formand i Mol-
dened, efter at Claudia Schmidt er fra-
flyttet med familie. Anne Christiansen
fortsætter som næstformand, skriver
vor avis.

Formanden for Harreslev Kvindefor-
ening Traute Clausen er blevet hædret
på Tag des Ehrenamts i kommunen,
skriver vor avis.

2.
De stolte fædre til den dansk-tyske rap-
port om grænsependling og dens pro-
blemer, Kim Andersen MF/V og stats-
sekretær Franz Thönnies, præsenterer
selvsamme på et pressemøde i Aaben-
raa. Pendlercentre oprettes i Tønder
og Flensborg. Regionskontoret er der-
med blevet vraget som »myndigheds-
mæssigt« pendlercenter, selv om de al-
lerede i årevis har rådgivet pendlere.

Skoleforeningens Fællesråd vedtager
at lukke Nystadens Børnehaven i Flens-
borg, at sammenlægge Gulde og Kap-
pel Danske Skoler men lader Ladelund-
Tinningsted og Jaruplund Danske Sko-

ler fortsætte. Æren - og ansvaret - for løsningen er SSWs, påpeger bl.a. næstformand Per Gildberg.

SSF arrangerer kirkekoncert med Signe Asmussen, sang, og Jørgen Bjørslev, guitar, i Læk Danske Kirke.

Nibøl Husmoderforening har tildelt Anke Petersen en æresnål for over 25 års kontingentindsamling. Karla Kröger fik tak og gave også, oplyser vor avis.

SSFs informationsblad KONTAKT meddeler, at Torsdagskoret har fået ny leder i Elsemarie Nielsen, der underviser bl.a. i musik på Duborg-Skolen.

Vera Köningsmann, Harreslev, dør 73 år gammel.

3.

Vor avis præsenterer den sønderjyske kunstnergruppe Sjak, der i månederne frem udstiller bredt og mangfoldigt på Aktivitetshuset i Flensborg.

Grænseforeningens formand Finn Slumstrup overrækker en minibus til Spejdgården Tydal.

Christine Reckweg, Onaften, dør 93 år gammel.

4.

Århus Pigekor giver koncert i Helligåndskirken i Flensborg. Dirigent er den danske sydslesviger Helle Høyer Mogensen.

Teatret Møllen spiller Per Olov Enqvists »Tribadernes nat« på Flensborg teater. Arrangør er Sydslesvigsk Forening.

6.

På 3. år er Sydslesvigsk Forening medindbyder til Oversø-marchen, der gennemføres hvert år af »Stamkomiteen af 1864« til minde om en humanitær indsats i forbindelse med slaget ved Sankelmark i 1864. Festtaler i år er Kim Andersen MF/V, formand for Seksmandsudvalget.

Otto Brummer, Strib, tidl. Flensborg, dør 80 år gammel.

7.

SSWs landsformand Flemming Meyer

lader sig overtale til at blive Det Sydslesvigske Samråds nye formand for en et års periode.

Elfriede Andersen, Flensborg, dør 83 år gammel.

8.

SSFs formand Dieter Paul Küssner og FUEV-vicepræsident Heinrich Schultz bebuder igennem vor avis, at kampen for en grundlovssikring af nationale mindretter efter et antageligt nej fra EU fortsætter i Berlin.

Inviteret af SSF giver Den Jyske Opera forestilling med »Cavalleria Rusticana« og »Bajadser« i Idrætshallen i Flensborg.

9.

SSF og SdU inviterer til jazz på Flensborghus med det splinterny orkester Grand Danois med de to veteraner Ole »Fessor« Lindgreen og Elith »Nulle« Nykjær som anker mænd.

Det Danske Sprogs Dag ved Regionskontoret m.fl. markeres i Flensborg, Slesvig, Husum og Læk bl.a. med deltagelse fra det danske mindretals biblioteksvæsen.

15-årige Thorben Pierdola, Ladelund Ungdomsskole, får Jens Jessen-Prisen, fordi han er hjælpsom, ærlig og kammerat.

Annelore Jans, Flensborg, dør 80 år gammel.

10.

Efter at det tyske postvæsen igennem længere tid har returneret breve med danske gadenavne i Flensborg til afsenderne, kan vor avis meddele, at de fremover tages ud af automatsorteringen i Kiel og håndsorteres i Flensborg, hvor der er dansktalende postbude.

Magdalene »Lenchen« Thomsen, Bargum-Diek, dør 84 år gammel.

11.

SdU gennemfører sin sodavandsdisco i Idrætshallen i Flensborg, og 300 børn

og unge på 11-14 år danser til en dj's musik.

Ib Wolfhagen, Christiansfeld, tidl. Harreslev, runder de 75.

11.-12.

Også Nordfrisland SSW er med, da der afvikles Ehrenamtsmesse i Breklum.

12.

Det danske mindretal er flot repræsenteret ved Ehrenamtsmessen i Tyske Hus i Flensborg.

Irmgard Meesenburg, Flensborg, dør 74 år gammel.

13.

Vor avis interviewer fotografen Viggo Rivad forud for åbningen af hans udstilling »100 danske billedkunstnere« på Dansk Centralbibliotek, arrangeret af Sydslesvigs danske Kunstforening. Teatret Møllen og Team Teatret opfører kabaretten »Hilsen til Halfdan«, en hyldest til Halfdan Rasmussen, på foranledning af SSF på Flensborghus.

14.

Vor avis kan meddele, at EU placerer et medansvar for sorbiske skoler hos den tyske stat. Det har Jan Figel på vegne af Kommissionen svaret to EU-parlamentarikere.

15.

Inken Flöge er ny formand for SSF i Hohn Herred, melder vor avis.

Vor avis meddeler, at Anna Jørgensen, Søvang ved Nordborg, er død 99 år.

16.

SSFs informationsblad KONTAKT oplyser, at de unge bag Imagine Dreams i Slesvig er gået i gang med et nyt projekt »Dance with Vampires«. De har dannet en forening med lærer Gunnar Johannsen som formand og vil søge optagelse i SdU.

Hanne Rømers The Dee Dee Kay Quartet giver koncert i Vanderup, inviteret af SSF og SdU.

Fast Gallows fra Århus serverer alt andet end tuderock ved en SSF/ SdU-koncert i Volksbad i Flensborg.

Lars Flemming Boldt og Finn Kleissl, Husum Cricket Club, tager til London for at deltage i europamesterskaberne for det danske U17 landshold.

Marko Bahrnsen (16), Nibøl, får Petra og Hermann Tychsens Mindelegat for trofasthed overfor »plejeforældrene«/ferieværterne på Næstved-egnen.

Marianne Huy, Munkbrarup, runder de 60.

17.

Vor avis kan melde, at arbejdsgruppen, der i skoleforeningens regi har beskæftiget sig med sprogundervisningen, har barslet med sidste sæt tosproget undervisningsmateriale til grundskoleelever. Nu skal dansk-, tysk- og faglærere trække på samme hammel.

Werner Reimers, Flensborg, dør 78 år gammel.

18.

Kronprinsparret Mary og Frederik besøger bl.a. Danevirke Museum, Valdemarsmuren og Gottorp slot, og de har lilleprinsen med på dennes første officielle udenlandsrejse. Han er dog ikke med rundt.

Vor avis fortæller om det nye mindretalsmuseum, som er under etablering på Danevirke Museum. Historikeren René Rasmussen er ansat på deltid til formålet.

Friserrådet har i dag eksisteret i 50 år. I den anledning udgives et særfrimærke. Vor avis skriver, at Det lille Teaters og Nikoline Wendelins »Den blinde maler« ikke er til snerpede.

SSF i Agtrup melder via vor avis om et godt år: 11 nye medlemmer er kommet til, så man nu er oppe på 75.

Fra Askfelt SSF rapporterer vor avis, at Gaby Lechnitz er valgt til ny næstformand.

Rigmor Sørensen, Flensborg, dør 90 år gammel.

19.

Det Danske Teater opfører Busters Verden som familieforestilling i Læk, inviteret af SSF.

21.

Flensborg-filklubben Biffen indvier salen på Flensborghus som biografstal med Per Flys prisbelønnede film Drabet. Klubben drives i SSFs regi, men der er flere foreninger/ institutioner bag. Kontaktperson er Michael Juul Olsen, Dansk Centralbibliotek. Klubben er via SSF medlem af S sammenslutningen af Dansk Filmklubber.

Gulde SSF er stadig skuffet over, at skolen fusionerer med Kappel Danske Skole, fordi det reelt betyder en lukning, mener formanden Holger Sothmann i vor avis.

Borgerforeningen lytter til pastor Morten Rydal, Skiveegn, og hans foredrag »Troen på Gud«. Rydal kommer ind på Grosbøll-sagen, præsten fra Lungby-Taarbæk, der forkyndte, at han hverken tror på Gud eller Opstandelsen.

Vor avis beretter om europamesterskaberne i indendørs cricket i London, hvor det danske landshold vandt. På landsholdet er også de to danske sydslesvigere Finn Kleissl og Lars Flemming Boldt fra Husum Cricket Club i Hatsted. Også deres daglige klubtræner Jörg Krüger var med i London.

22.

Vor avis skriver, at SSF og SdU godt vil afgive kompetence, hvis et eksternt konsulentfirma råder til det, til Samrådet. Mindretallets struktur er forældet, uoverskueligt og lidet sammenhængende, siger formændene Dieter Paul Küssner og Anne Kämper. Formanden for Seksmandsudvalget Kim Andersen MF/V mener, at mindretallet selv må definere det arbejde, et evt. konsulentfirma skal udføre. Skoleforeningen afviser en uvildig undersøgelse, så længe det ikke står klart, hvad resultatet skal bruges til.

Marianne Harboe og Hans Dal præsenterer nye salmer i Sct. Hans Kirke i Flensborg.

23.

Vor avis skriver, at Grænseforeningen har bevilget 400.000 kr. til det nye multifunktionsrum, de danske foreninger og institutioner i List ønsker sig som tilbygning til List Danske Skole. Pengene udbetales i 2007 og dækker en fjerdedel af omkostningerne.

Efter 17 år som kasserer trak 78-årige Wilhelm Detert sig som kasserer for Velt-Follervig SSF/SSW, skriver SSFs informationsblad KONTAKT.

Prokurist Walter Jensen har sidste arbejdsdag i Union-Bank i Flensborg og går på pension efter næsten 48 år i banken.

Richard Lukas, Kobberrømølle, dør 90 år gammel.

24.

SSF-distrikt Nørregøs er i realiteten nedlagt, fordi ingen vil være med i bestyrelsen, skriver vor avis, men amtsformanden Lass Erhardsen opgiver ikke håbet. Indtil videre serviceres medlemmerne af Bredsted SSF-distrikt.

Harreslev Amatørscene har premiere på »Bed & Breakfast« af Konrad Hansen i Borgerhuset i Harreslev.

Slesvig Spejderorkester har truttet i 25 år, og de gør det godt, skriver vor avis i et portræt af bandet, der styres af dirigent Ole Nielsky og blev grundlagt af skoledirektør Anders Molt Ipsen, da denne endnu var inspektør på Gottorp-Skolen.

Marie »Mitte« Brodersen, Ladelund, runder de 90.

25.

Det Sydslesvigske Samråd går i klaustr med Seksmandsudvalget på Jaruplund Højskole. Debatten betegner Seksmandsudvalgets formand Kim Andersen MF/V denne gang som mere fremadskuende end tidligere.

Sydslesvigsk Forening præsenterer Det

Danske Teater og Lillian Hellmans »De Skamløse«, en opvisning i familieintriger, løgnagtighed og destruktiv opportunisme, i Husum.

En gruppe studerende fra Århus Pastoralseminar er på tre dages Sydslesvig-visit, skriver vor avis, og de kom vidt omkring.

IF Stjernen meddeler på generalforsamlingen, at klubben får ny fodboldbane ved Engelsby-Centret, skriver vor avis.

27.

SSF-distrikt Centrum i Slesvig får ny næstformand i Bernd Bossemeier, der afløser Morten Mortensen, skriver vor avis.

28.

Vor avis har talt med Seksmandsudvalgsmedlem Søren Krarup MF/DF og skriver, at hvis ikke det danske arbejde i Sydslesvig er båret af genforeningshåbet, så er mindretallet at betragte som en hobby på lige fod med folkedans og folkedragter. Artiklen giver efterdønninger på møder og i avisen i lang tid.

SSW-amtsformand i Gottorp Amt, Otmar Petersen har været i København sammen med andre og siger i dagens avis, at kun fantasier fortsat tror på at kunne puste liv i Slesvig, når nu snart den nye fællesskole med gymnasium står færdigt i Slesvig.

MARTS 2006

1.

På Fælleslandboforeningens generalforsamling siger formanden Bo Hallberg, at landbruget udsættes for hetz af politikerne og medierne, mens konsulentent Joachim Spitz beklager det tiltagende kontrolvælde i landbruget. Alex Herz, Dannevirke, hædres for 60 års medlemskab af Sydslesvigsk Forening.

2.

SSFs Humanitære Udvalg inviterer til foredragsaften med studielektor Finn Jacobi, Århus, om den norske forfatter Sigrid Undset, i Lolfodsalen i Slesvig.

SSF og Sønderjyllands Symfoniorkester inviterer til kæmpe »Rule Britannia«-koncert med syd- og sønderjyske gymnasiekor inkl. Duborg-Skolens i Idrætshallen i Flensborg.

Sydslesvigsk Forenings informationsblad KONTAKT opser, at Slesvig Folkekor har fået ny formand i Leif Volck Madsen, Egernførde, nu Harreslev, der afløser Sven Lekkat, Flensborg.

Helga Gilde, Husum, hædres for 60 års medlemskab af Sydslesvigsk Forening.

2.-3.

Flamenco Passion giver koncert i Vesterland og Ladelund.

3.

Husum Danske Skole åbner som den første heldagsskole i mindretallets regi. Om- og tilbyggeriet er nu vel overstået.

SSF Flensborg arrangerer skøn koncert på Flensborghus med The Bootles, der spiller Beatles-musik.

Vor avis præsenterer Sten Andersen, Flensborg, som ny FDF-distriktsleder i Sydslesvig og dermed som Knud Mornings efterfølger.

Else Prahl, Flensborg, dør 86 år gammel.

4.

Dansk Senior Diabetiker Club i Flensborg kalder til åbenthus i Ansgar Kirkes Menighedshus i Flensborg.

5.

SSF/SSW Flensborg Amt inviterer sine medlemmer til søndags-soiré med dans til O.S.3 og spisning samt lotteri eftermiddag-aften på kroen i Freienwill. Arrangementet bliver et tilløbsstykke.

SSF og Menigheden for Skovlund og Omegn mindes maleren Nicolai Fried-

richsen med reception og mindeudstilling i Skovlund Forsamlingshus. Der er stopfyldt i salen.
Poul Svensson, Frøslev, fylder 85.

7.
SSF og Nyt Dansk Musikteater inviterer til musical »Peter Sabroe - man skulle dø en sommerdag« på Slesvig Teater. SSFs ældreklub Sonja Lehfeldt-Klubben i Flensborg Mørvig fylder 30 og markerer dagen med fest. Daglig leder er Ellen Steen.

Forældre til 9. klasses unge ved Bredsted Danske Skole protesterer imod skoleforeningens planer om at flytte 9. klasse fra Bredsted.

8.
SSF- og SSW-repræsentanter må konstatere, at der p.t. ikke er politisk flertal for at grundlovssikre de nationale mindretal, da de møder forbundspolitikere ved en parlamentarisk aften i Berlin, arrangeret af Mindretalsrådet, samarbejdsorganet for de fire anerkendte nationale mindretal i Tyskland.

Den Danske Skueplads og SSF præsenterer programmet »Piet Hein 100 år: Husk at Leve« på Harreslev Danske Skole. De medvirkende er skuespilleren og sangeren Christian Steffensen, Irina-Kalina Goudeva, bas, og Henrik Metz, klaver.

SSF-distriktet Duborg-Centrum-Vests formand Ursula Knorr er ikke indforstået med SSFs nye husstandscontingent. For hende er det ok med ægtefællers/partneres fællesmedlemskab, men ikke når alle i samme husstand er medlemmer for 30 euro årligt. Næstformand Hans Kaul og kasserer Hans Harald Sørensens genvælges.

SSW-distrikterne Skovlund, Valsbøl og Meden/ Meyn fusionerer til ét SSW-distrikt Skovlund og Omegn.

Borgerforeningen inviterer til foredrag med Erik Haunstrup Clemmensen om hans liv med Sydslesvig.

Munkbrarup SSF melder om medlemsfremgang fra 98 til 120. Oksbøl For-

samlingshus samlede 2.250 deltagere i 98 møder, skriver vor avis.

På det fhv. Raschs Hotel på hjørnet af Storegade og Nørretorv i Flensborg anbringes en H.C. Andersen-mindetavle. Her overnattede digteren gerne, når han var på gennemrejse.

Brunhilde Jensen går på pension efter en del år i Nystadens Børnehaven i Flensborg.

9.
Søren Ryge Petersen, Agtrups store søn, er på hjemmebane, da han i Agtrup Forsamlingshus fortæller om de 15 første år af sit liv samt meget andet. Overflødigt at nævne, at der var fuldt hus i forsamlingshuset, og at man mindedes fælles oplevelser, så tårerne trillede.

Skoleforeningen meddeler, at den med Kappel fusionerede Gulde Danske Skoles inspektør Helga Bade bliver leder af fusionsskolen. Kappel Danske Skoles inspektør Per Wietz bliver skoleleder i Jaruplund.

Bandet Santa Cruz spiller op til jazz på Flensborghus.

Ketel Lorenzen, Bredsted, fylder 70.

Klaus Jürgen Hansen, Slesvig, dør 70 år gammel.

10.
SdU sluttede sit regnskab 2005 med et underskud på 29.000 euro, skriver vor avis. Det skyldes ifølge SdUs forretningsfører Horst Schneider en stribe aflysninger på Christianslyst, der i stedet for 460.000 euro i forventede indtægter kun gav 407.000.

Vor avis skriver, at SSW nu har opfordret landsregeringen til at gøre en indsats, så de nationale mindretal tilgodeses i grundloven.

SSF og Sønderjyllands Symfoniorkester giver en skøn koncert i Slesvig Domkirke med Justin Brown som dirigent og cellisten Michaela Fukacova som solist.

28 bands havde meldt sig. 10 slap gennem nåleøjet: SdU arrangerer New

Stars SdU Musikcontest i Idrætshallen i Flensborg.
Mette Bøgh Jensen, Flensborg, dør 67 år gammel.

10.-11.

Danske skoleelever fra Frederiksstad går ombord i en fregat i Ebeltoft, hvor de som uerfarne spiller sammen med mere erfarne unge musikere fra ven-skabsskolen Broby på Midtfyn.

11.

Foreningen Norden i Sydslesvig kalder til generalforsamling i Dannevirke, hvor formanden Lars Aagaard kan meddele, at medlemskartoteket efter nogle problemer med edb nu er ajour-ført. René Rasmussen fortæller om ar-bejdet med at etablere et mindretals-museum på Danevirke Museum.
Hatlund-Langballe SSF-distrikt står uden bestyrelse kun to år efter fusio-nen, skriver vor avis.
Harreslev Fritidshjem fylder 50 og fester. Alfried »Abbi« Hansen-Borg, Onaften, dør 77 år gammel.

12.

SSWs landdagsgruppe tager på en to dages informations- og kommunika-tionstur til København, hvor de har syv samtale med Folktings-politikere og medlemmer af Nordisk Råd.
Willy Jürgensen, Stenfelt, dør 76 år gammel.

13.

SSWeren Andreas »Dres« Lorenzen, Damholm, har 40 års jubilæum som politiker. Han blev valgt ind i kommu-nalbestyrelsen i Damholm i 1966, og blev den fusionerede Havetoftløjt Kom-munes borgmester i 1994.
Vor avis skriver, at Dansk Gymnastik-forening Flensborg DGF har store øko-nomiske problemer. Regnskabet 2005 viser et underskud på 15.000 euro, så der skal spares, og medlemstallet er dalet fra 962 i 1996 til 803 i 2005. For-mand Reinhard Jacobsen genvalgtes

med yderst knebent flertal.
Annemarie og Andreas Nicolaysen, Tarp, fejrer diamantbryllup.

14.

Vor avis meddeler, at SSW-byrådsmed-lem siden 1982 Henrik Meyer (64), List, har trukket sig af helbredsgrunde. Hans efterfølger er Manfred Koch.

15.

SSF Rendsborg-Egernførde Amts for-mand Anne Mette Jensen, Flækkeby, opfordrer på amtsgeneralforsamlingen medlemmerne til at gøre øget brug af Amtmandsgården i Rendsborg, især nu hvor der er blevet indrettet nyt køk-ken og nye toiletter. Medlemstallet er øget fra 1.156 til 1.171 netto, idet for-eningen mistede 48 medlemmer i 2005 og fik 63 nye. Husstandskontingentet gør, at der blandt de nye er 20 unge mellem 15 og 26 år.

Vor avis præsenterer den nye vicesko-leinspektør Bjørn Kasubke (27) på Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig. Han kommer fra en stilling som lærer på Jes Kruse-Skolen i Egernførde.

Vor avis røber, at Tønning UF og Tøn-ning SSF havde en flot forårsopvisning med op imod 70 publikummer.

16.

Journalist og forfatter Niels Krause-Kjær taler om kongekabaler og virke-lighed i Slesvig, inviteret af SSF Got-torp Amt, Slesvig Bibliotek og Flens-borg danske Journalistforening.

SSF-distriktet Flensborg-Sporskiftes medlemstal har igennem de seneste år bevæget sig mellem 290 og 300 med-lemmer, men i 2005 bevægede tallet sig til 319 p.g.a. de mange tilflyttere, skriver vor avis. Anne Margrethe »Amy« Jessen har fået SSFs sølv-nål.

17.

SSW og Slesvigsk Parti afvikler den første fælles grænselandskonference til styrkelse af det danske-tyske græn-seland.

18.

Medlemmerne af Dansk Lærerforening i Sydslesvig værner om deres Sydslesvig-tillæg, skriver vor avis på baggrund af foreningens generalforsamling.

SSF-distriktet Ladelunds nye formand Bjørn Egeskjold har pustet liv i distriktet - med familievenlige caféaftener, foredrag, koncerter og spansk flamenco med 70 deltagere! skriver vor avis.

Renate Löhr er ny formand for Valsbøl og Omegns Folkedansere og efterfølger for Christa Althof, skriver vor avis.

Vor avis portrætterer SSW- borgmesteren i Maasbøl Hans Hermann Schümann (66), der indledte sin kommunalpolitiske karriere i 1982.

Et hold 14-15-årige fra Bredsted Danske Skole opnår en 6.-plads i en landsdækkende fodbold-konkurrence om VM-fodboldbilletter i Rendsborg. Holdet er det eneste danske blandt 32 deltagende hold.

15 hold deltager i gymnastikforeningen DANs festlige forårsopvisning i Idrætshallen i Flensborg.

19.

En kanadisk forsker, prof. Heather Gill-Robinson har undersøgt DNA fra moseligene på Gottorp Slot i en tre års periode og konstaterer, at det kendteste moselig, »pigen fra Vindeby« i virkeligheden har været en 16 års underernæret, syg dreng på 165 cm.

SSF og Odense Teater viser Shakespeares »Helligtrekongers aften« på Slesvig Teater.

Skovby SSF-distrikts formand Inge Lindahl-Koitzsch modtager kvit og frit nogle skilte, der, når de er anbragt ved vejene, viser fremmede vej til brandstationen og det danske forsamlingshus Hærvejshuset, fra kommunens borgmester Helmut Ketelsen ved et medlemsmøde samme sted. Kommunen sørger også for anbringelsen

Sydslesvigsk Oplysningsforbund/ SOF fordelte i 2005 16.400 euro i støtte til 21 danske arrangementer, oplyser SOF-sekretær Dieter Lenz på SOF-general-

forsamlingen, hvor SSWs fhv. formand Wilhelm Klüver genvælges til formand og SSFs 2. næstformand Franz Dittrich til næstformand. SOF har ni danske organisationer som medlemmer. Midlerne kommer fra delstaten og skal bruges til politisk og kulturelt oplysningsarbejde.

Danevirke Museum modtager en voksfigur »Karl Otto Meyer« af fhv. landdagsmand Karl Otto Meyer, Skovlund. Den opstilles i det kommende mindretalsmuseum på første sal.

21.

Café Clemen, åbner som dansk café nr. to i Bredsted Danake Skole. Husum-caféen Kik Ind blev etableret for et par år siden.

SSFs generalsekretær siden 1. januar 2001, Jens A. Christiansen, Flensborg, bliver 50.

Vor avis skriver, at mindevæggen over de faldne, tidligere anbragt i Langbjerg Forsamlingshus, men fjernet for nylig, da der blev malet, skal sættes op igen. Det har SSF-distriktet Hanveds generalforsamling besluttet

SSF-distriktet Skt. Jørgen-Mørvig får ny næstformand i Lars Nielsen og dermed Manfred Kühls efterfølger. Kühl fortsætter dog som bisidder. Generalforsamlingen drøfter distriktets meget pæne bankbeholdning og foreslår at bruge nogle penge på social formål.

21.-31.

Kunstkredsen Flensborg udstiller 30 amatørkunstneres 100 kunstværker på Dansk Centralbibliotek.

22.

SSW-kravet om at grundlovssikre de fire anerkendte mindretal bakkes op af SPD, FDP og De Grønne i landdagen, mens CDU afviser at underskrive resolutionen. Partiets talsmand undrstreger dog, at CDU fortsat vil være mindretalene en tilforladelig partner.

SSW-distrikt Flensborg Nord med sine 158 medlemmer står uden bestyrelse.

Afgående formand Gerhard Maas mener, tiden er løbet fra de små distrikter, og han ved, at folk ikke mere møder op til småmøder. Distriktet bør fusionere med naboen Duborg-Centrum-Vest, mener han.

På Sundhedsrådets generalforsamling gør formanden Hans Erik Hansen opmærksom på problemer med udlejningsjendommene især i Bredsted og Læk samt tagetagen på Dansk Alderdomshjem. Han lægger op til, at sundhedstjenesten måske vil overlade ejendommene til en anden organisation.

Reinhold Urban, Flensborg, runder de 60.

Sophus Boas, Sønderbrarup, runder de 70.

23.

SSF Sydtønder melder om 62 nye medlemmer netto på tre måneder. Der er nu 1.111 i alt.

Efter 43 års bestyrelsesarbejde - deraf formand i flere perioder - trækker næsten 80-årige Ewald Jacobs sig som formand for det 50 medlemmer store Nyhus SSF-distrikt. Datteren Bodil Uldall bliver ny formand for det lille men aktive distrikt.

23.-24.

Theis Jensen & Søren Kristiansens Trio spiller jazz for fulde huse på Flensborghus i Flensborg og i Medborgerhuset i Egernførde.

Marianne Wachter dør 77 år gammel.

24.

Kunstkredsen Flensborg kan ikke få valgt en bestyrelse, viste det sig på generalforsamlingen, så man vil gerne fusionere med Sydslesvigs danske Kunstforening. Men SdK vil ikke.

25.

Skoleforeningen kalder til offentlig temadag på Jaruplund Højskole for at drøfte sproget i institutionerne, miljø og energi, foreningens organer og opgaver m.m.

SSF og Sønderjyllands Symfoniorkester arrangerer koncert med filmmusik i Tyske Hus i Flensborg. Konferencier er »Bogart«-bestyrer Ole Michelsen.

26.

To danske medlemmer af Flensborg Bys Seniorudvalg bliver det til: Karen Hansen, fortsætter, og Herbert Cordsen nyvælges.

SSF Egernførde og byens danske menigheder kalder til koncert med Duo Modus. De spillede »så smukt, så det smertede at høre«, som vor avis' anmelder skriver.

Der er åbenthus på Vestermølle Danske Skole, og hele byen kommer, kigger og køber ting i påskebasaren.

27.

SSF og Svalegangen præsenterer den forrygende teaterkoncert »Tribunehelte« på Flensborg Teater.

28.

Seksmandsudvalget har ført budgetforhandlinger med de danske organisationer i Sydslesvig i to dage og meddeler derpå, at de stort set får bevilget de 2007-midler, som de har søgt om. Udvalget roser, at det forelagte talmateriale har været begrundet godt.

Vor avis skriver, at korpschef Dieter Matthiesen og spejderchef »Ami« Jensen blev genvalgt på Dansk Spejderkorps Sydslesvigs korsprædsmøde på Tydal.

Kunstnere fra Storstrøms Amt satte sig til at lave skitser de samme steder, som deres forgængere »guldaldermalerne« havde været. Resultat kan nu ses på Mikkelsbergs forårsudstilling, skriver vor avis i en anmeldelse. Også bronzeskulpturer, lavet af Jaruplund Højskoles vinterhold - elever fra 12 lande - under ledelse af Ole Præstkær Jørgensen udstilles.

29.

Lorenz Lund, Skovlundmark, fylder 70 år.

30.
SSFs informationsblad KONTAKT præsenterer dette års årsmødeplakat »i forening - tradition og nye netværk«, designet af Jesse Martens fra Duborg-Skolen.

Henny Nicol, Løgumkloster, tidl. Arnæs, dør 85 år gammel.

31.
Bankfuldmægtig Manfred Jensen har sidste arbejdsdag i Union-Bank i Flensborg.

APRIL 2006

1.
SSF Flensborg By tager den nye »spritte« til Kollund to gange.

Efter tre år med en fungerende bestyrelse, er der atter fuldtallig bestyrelse i Jydbæk SSF, skriver vor avis. Formand er Jan Hundsdörfer.

Skovlund SSFs medlemmer er tilfredse med aktivitetsniveauet i distriktet og vælger Gretha Friedrichsen til ny formand efter fungerende formand Kirsten la Cour. Else Marie Rieks-Pedersen får SSFs sølvnål.

Waltraut Nielsen, Harreslev/Bov dør 69 år gammel.

Ernst Boysen, Sankelmark, dør 67 år gammel.

3.
130 deltager i Friisk Foriiningens traditionelle vinterfest i Bongsil.

Betty Leckbands Mindelegat uddeles for sidste gang. Kapitalen er opbrugt.

4.
Gertrud Thrane, Grindsted, dør.

4.-6.
Forfatterne Knud Sørensen og Karin Johannsen-Bojsen medvirker ved et Blicher-seminar ved Blicher-Selskabet på Jaruplund Højskole.

5.
Vor avis skriver, at ECMI-direktør Marc Wellers har frarådet CDU-landdagsmedlem Susanne Herold at gå ind for, at de nationale mindretal nævnes i en kommende tysk grundlov. Han vil ikke kommentere historien overfor avisen.

6.
I vor avis kalder SSWs og Samrådets formand Flemming Meyer Wellers stillingtagen for en »frækhed«. Han undrer sig også over, at fru Herold tyr til ECMI-direktøren i det spørgsmål og ikke til mindretallene direkte.

Vor avis skriver, at der efter EU-udvidelsen er massiv modstand mod en ligestillingsparagraf i en europæisk grundlov.

7.
De to tilsynsførende med de danske krigergrave i Sydslesvig, K. Iver Kristensen, Slesvig, og Gert Wiencke, Flensborg, får tildelt Det Østrigske Sorte Kors' æreskors. Overrækkelsen fandt sted på Flensborghus, og æreskorset blev overrakt af den østrigske general-konsul i Hamborg, Leopold Köllner.

8.-18.
120 unge fra en række lande mødes til den 44. tysk-skandinaviske musikuge på Skærbsbjerg, hvor de sammen indøver en lang række værker.

9.
Bente Dahl, debutant i Folketinget og medlem af Seksmandsudvalget, runder de 60.

9.-12.
96 unge videnskabsfolk fra 19 lande mødes på Sankelmark Akademi for at få mere at vide om nationale mindretals samliv med flertalsbefolkningen i det dansk-tyske grænseland.

12.
En ny trio »Grænseklang« ser dagens lys: Fagottist Henrik Solmark, bassist

Uwe Wendrich og guitarist Eberhard von Oettingen giver deres første offentlige koncert på Jaruplund Højskole.

13.

SSFs informationsblad KONTAKT kan afsløre, at dette års sydslesvigske Dybbøldagsindsamling går til istandsættelse af Drage Forsamlingshus.

17.

Kirsten Lieb, Harreslev, dør 90 år gammel.

18.

Den selskabelige forening Borgerforeningen hylkede Dronning Margrethe på hendes fødselsdag sammen med Dansk Alderdomshjems beboere ved dronningetræerne i haven på alderdomshjemmet. Ernst Meyer holdt hyldestalen.

19.

SSF og Det Kgl. Teater afslutter den danske teatersæson 2005/06 i Sydslesvig med Ibsens »Lille Eyolf« på Flensborg Teater.

European Centre for Minority Issues ECMI i Kompagnieporten i Flensborg præsenterer sin nye bestyrelsesformand historikeren Knud Larsen. Han efterfølger fhv. ambassadør Peter Dyvig på posten.

20.

SSFs informationsblad KONTAKT kommenterer en række artikler om det danske mindretal i JyskeVestkysten i godt og vel en uges tid. Kommentatoren skriver, at JVs initiativ var »flot og tiltrængt«.

KONTAKT meddeler, at Stephan Kleinschmidt fra de tyske nordslesviger er fratrådt som den europæiske ungdomsorganisation YENs præsident og efterfølges af Aleksander Studen-Kirchner fra slovererne i Østrig.

SSW Flensborg Bys delegeretmøde går med stort flertal ind for, at alle SSW-medlemmer i byen kan være med til at opstille byråds kandidater.

Ebba Strange, fhv. folketingsmedlem og fhv. medlem af Femmandsudvalget, udgiver sine erindringer, hvor hun bekender, hvad vi sydslesvigere længe havde en formodning om, at mindretallet altid har stået hendes hjerte nær. Rose Marie Hansen, Flensborg, dør 87 år gammel.

21.

Vor avis kan meddele, at landsregeringens finanslovsudkast for 2007/08 foreser en ligestilling af de danske skoler i Sydslesvig med de offentlige skoler, dog ikke m.h.t. elevkørsel.

Ruth Poulsen, Flensborg, dør 86 år gammel.

22.

SSF Gottorp Amt genvælger amtsstyrelsen på amtsgeneralforsamlingen og drøfter Slesvighus' fremtid.

SSF Flensborg Amt har atter succes med brunch i Kobbermølle. 185 mennesker deltager.

Björn Grube (23) Flensborg Roklub, modtager SdUs ungdomslederpris for sin indsats på kajakpolo-området.

Formanden for Friisk Foriining Jörgen Jensen Hahn beretter på generalforsamlingen, at indførelsen af familiekontingent og målrettet hvervning har givet pote.

Godt og vel 100 guldkonfirmander fra årgangene 1954-56 deltager i en festgudstjeneste i Adelby Kirke og hyggesamvær i Tastrup bagefter.

Dagmar Elbert, Flensborg, dør 87 år gammel.

22.-23.

1.250 unge fra Danmark og Sydslesvig deltager i Dansk Håndbold Klub Flensborg/ DHKs 24. håndboldstævne i flere haller i Flensborg.

23.

SSF Flensborg By har atter succes med en cirkuseftermiddag i salen på Flensborghus, hvor bl.a. Cirkus Luft bibringer børn og unge artisteri og gøgl.

Gudrun og Harry Jensen, Tarp, fejrer guldbryllup.

Hans Friedrich Jürgensen, Flensborg, dør 79 år gammel.

24.

Ingeborg Mathilde Dose, Dansk Alderdomshjem Flensborg, fylder 100 år.

Friedrich »Fidde« Thomsen, Slesvig, dør 73 år gammel.

25.

Vor avis skriver, at kirkeminister Bertel Haarder afviser at forhøje tilskuddet til Dansk Kirke i Sydslesvig, henvisende til antallet medlemmer pr. præst.

Vor avis beretter fra Husby Danske Skole, hvor søstrene Tine og Ulla Bay Lührssen til sommer optager en film om deres barndomsoplevelser og selve skolen.

SSF og SdU arrangerer en forrygende koncert med Ulf Meyer, Martin Wind og Alex Riel på centralbiblioteket.

På gymnastikforeningen DANs generalforsamling konstaterer formanden Marianne Mehlig-Jessen stor lyst til motion blandt de ca. 1.000 medlemmer, men hun efterlyste mere synlighed af foreningen i byen.

SSF Husum Amt får i Lars Sørensen ny næstformand. Han afløser Henry Bohm. Amtsformand er fortsat Lass Erhardsen.

Sydslesvig-vennen Ib Ansgar Jensen, Esbjerg, runder de 70.

27.

SSF Flensborg By vælger med Preben Kortnum Mogensen ny næstformand efter Thomas Haugesen, der trækker sig. Formand er fortsat Maren Schultz. Elke Riemer får SSFs sølvnål som anerkendelse for mange års engagement i foreningsarbejdet. Medlemstallet er stabilt.

Også SSF Flensborg Amts medlemstal er mere end stabile, oplyser amtsformand Peter Kreutzer på amtsgeneralforsamlingen. Kirsten la Cour får SSFs sølvnål.

SSW Nordfrisland får ny formand i Thomas Ries, Husum. Han afløser Ulrich Stellfeld-Petersen, der er ansat som SSW-amtssekretær i Nordfrisland.

Flensborg byråd genbesætter chefetagen, da et flertal stemmer for Jochen Barckmann som ny 2.borgmester. Fhv. 2.borgmester Rainer Hinz vælges til ny 1.borgmester og dermed til overborgmester Klaus Tscheuschners stedfortræder.

Helga Hahn, Flensborg, dør 69 år gammel.

Flensborg Yachtklub annoncerer, at medlem Heinz Tamm er død.

28.

På Union-Banks aktionærsgeneralforsamling glæder tilsynrådets formand Mogens Therkelsen sig over, at opsvinget synes på vej i Tyskland.

På Slesvig rådhus præsenteres en model af den kommende danske fællesskole med gymnasial overbygning på det fhv. kaserneområde »På Friheden« i Slesvig.

Uden officiel afsked tager borgmester Helmut Trost afsked med sine venner og politiske venner på Flensborg rådhus på hans sidste arbejdsdag efter seks år i borgmesterstolen.

Viding Herreds Danske Skole i Nykirke fejrer 60 års fødselsdag. Der er 25 elever og fire lærere på skolen.

Feriekontorets mangeårige leder Alfred Mejenborg får Sønderborg Grænseforenings hæderspris, meddeler vor avis.

SSF indbyder til koncert med Sønderjyllands Symfoniorkester, der opfører Brahms' »Ein deutsches Requiem« i Christkirken i Rendborg: stort orkester, store kor og fornemme solister giver publikum en fantastisk oplevelse.

Biskop Kresten Drejergaard fra Fyn og hans »Skovshøjrup og Omegns Swingband« spiller op til forårsjazz på Flensborghus. Forinden causerer biskoppen over »Fynsk spiritualitet«. Arrangementet står Flensborg Kirkehøjskole, Folkeuniversitet og SSF for.

Anneliese Mølviq, Flensborg, runder de 50.

Erika Reimers dør.

29.

Vor avis skriver, at fællesrådsmedlem Jan Svendsen dropper alle aftaler med skoleforeningen m.h.t. drøftelse af en uvildig mindretalsundersøgelse. Han ønsker spørgsmålet afgjort i Fællesrådet.

Slesvig-Ligaen uddeler 100.000 kr. til skoler og projekter i det sydslesvigske.

30.

Sydslesvigsk Forening og Dansk Spejderkorps Sydslesvig inviterer til Historiens Dag, i år på Tydal, hvor man tilbyder middelalderlege for børn. Historiens Dag i Danmark og Sydslesvig køber i år under mottoet »Børns leg i historien«.

Rendsborg danske menighed markerer 60 års dagen og 40 års kirkejubilæet med gudstjeneste og samvær.

MAJ 2006

1.

Fra i dag er der rygeforbund i de danske skoler og børnehaver i Sydslesvig, også i skolegården.

Benedicte Munck Carlsson, Aabenraa, dør 95 år gammel.

2.

Christian Paulsen-Skolen i Flensborg får i Ane Marie Schmidt, Hornslet, ny viceskoleinspektør. Sønderbrarup Danske Skole får også ny vice: Søren Clement Christensen, Sørup.

3.

Det danske mindretal mødes med ministerpræsident Peter Harry Carstensen og får at vide, at de ikke er fredede, når det gælder landets tilskud, men at også de skal spare.

Duborg-Skolen har atter succes med et åbenthus-arrangement, hvor man kan

følge undervisningen, blive guidet rundt på skolen, følge foredrag ved gæstelærere samt bl.m.a. lytte til den afsluttende forårskoncert.

200 mennesker lytter til børnesang ved Jes Kruse-Skolens genindførte forårskoncert.

Pædagogmedhjælper Antje Maaske siger farvel til Mårkær Børnehave efter 35 år dér.

4.

Ejdersted SSFs amtsstyrelse bliver den yngste i Sydslesvig: Ny formand er Mads O. Jensen (39), ny næstformand Susanne Bramsen Böll (35). Tidligere amtsformand Erik Johansen flyttede til Flensborg og nedlagde sin post for et stykke tid siden, og næstformand Monika Martens trak læsset, indtil amtsgeneralforsamlingen nyvalgte i dag. Kunstnerne Lotte Dandanell og Nico fra København udstiller bl.a. tøj og skulptur på Dansk Centralbibliotek, skriver vor avis.

4.-7.

31 mindretalsaviser, sluttet sammen i MIDAS, med et samlet oplag på 850.000 og ca. 3,5 mill. læsere mødes til bl.a. generalforsamling og mindretalskonference i Aabenraa. Toni Ebner er præsident, Bjarne Lønborg vicepræsident. Blandt de udelte journalistpriser er der en mindretalspris til DR-programmedarbejder Flemming Nielsen, Aabenraa, fordi han løbende og seriøst beskæftiger sig med de to nationale mindretal i grænselandet på kærlig, kritisk og omhyggelig vis. Mindretalsprisen er indstiftet af Flensborg Avis, SSF, Der Nordschleswiger, BDN og MIDAS.

5.

Samarbejdet om at gøre Danevirke til Unesco-verdenskulturarv understreges gennem en træplantningsaktion ved Skanse 14: Fhv. SSF-formand Heinrich Schultz, SSW-landsstyrelsesmedlem Elke Putzer, dr. Willi Kramer fra arkæo-

logisk landskontor, borgmester Hermann Büll, Wolfgang Börnsen fra Europa-Unionen og Bogislav-Tessen von Gerlach, Slesvig-Flensborg Amt, planter et lindetræ og tre takstræer.

Borger-tv-stationen Offener Kanal Flensborg bliver hjemsted for en gruppe 10. kl. elever fra Brøruphus Efterskoles medielinje. På to dage leverer de seks timers tv, skriver vor avis.

Ved en afskedsfest for de voksne med skoleinspektør Brenda Rudebeck, Jaruplund, får hun foræret en 25 minutters helikoptertur. En sådan har hun snakket om længe, og hun nyder turen. Den habile hobbymaler Kirsten Matzen, til hverdag medarbejder på Danevirke Museum, udstiller blomsterbilleder i Union-Banken i Slesvig, skriver vor avis.

I vor avis annonceres Arnold Oechsles død.

6.

Skoleforeningens foreningsblad Fokus meddeler, at de danske skoler i 2008 ligestilles med de offentlige. Foreningen har fået egen paragraf - 126 i det udkast til en ny skolelov, som delstatens undervisningsministerium just har udsendt. Foreningens næstformand Per Gildberg takker på lederplads Erich Kneiding, Fokus-redaktør siden opstarten i efteråret 2001, der nu går på pension, for engagement og indsats, og andetsteds i bladet oplyses, at den ny redaktør hedder Klaus Nielsen.

Flensborg Bys Kulturbureau, SSF og tysk-finsk forening arrangerer en forrygende tangoaften med finske Milla Viljamaa (klaver) og Johanna Juhola (akordeon) på Flensborghus.

Nybjernt SSF-distrikt prøver noget nyt og inviterer alle interesserede til musikcafé med bandet »Hovednavnet« i forsamlingshuset.

Mikkelberg og Foreningen Wilhelm Freddies Venner mindes Freddie med en retrospektiv udstilling på Mikkelberg.

7.

På Kirkedagen for Dansk Kirke i Syd-

slesvig beretter provst Viggo Jacobsen om »færre aktive medlemmer men flere kirkegængere«. Lars Henningsens og Johann Runges bog »Sprog og kirke. Dansk gudstjeneste i Flensborg 1588-1921« præsenteres.

Bogislav-Tessen von Gerlach vælges til ny landråd i Slesvig-Flensborg Amt. Valgdeltagelsen er på kun 23,2%, men blandt disse giver 61,3% deres stemme til von Gerlach.

8.

Dansk Centralbibliotek inviterer til jazz-aften med Mads Granum, Sissel Vera Pettersen, Jakob Vind Lauritsen og Ricco Kjær.

Just valgte borgmester Rainer Heinz, Flensborg, meddeler, at han går af til fordel for et job i det private erhvervs-

liv. Vor avis meddeler, at kunstneren Margareta Erichsen, Husum, er død 89 år,

9.

SSFs Teater- og koncertudvalg inviterer alle interesserede til fornøjelig sæsonafslutning med »Willys Kaffeklub«, lidt mad, et enkelt glas og masser af hygge - plus en præsentation af, hvad den kommende teater- og koncertsæson har at byde på.

Frisere har været i Bruxelles hos EU-Kommissionen for sammen med ca. 200 andre mindretalsrepræsentanter at drøfte økonomi og beskyttelse af mindretals- og regionalsprog, skriver vor avis.

Flensborg By tager officielt afsked med sit afgangse seniorråd, hvor Karen Hansen og Sven Lekkat var blevet valgt ind fra det danske mindretal for fire år siden.

Hanne Mauter, Flensborg, runder de 85.

10.

Skoleforeningen overvejer at lade forældre betale 48 euro i gebyr for deres børns transport til og fra skole og børnehave. I Slesvig-Flensborg Amt bliver

det nok 60 euro, men så må børnene også tage busserne efter skoletid og i ferierne - efter aftale med amtet.

10.-14.

Festivalen folkBaltica i Flensborg, som Sydslesvigsk Forening støtter, serverer folkemusik fra lande ved Østersøen, i år med Sverige som tema.

11.

Kabel-tv-nettet i Sydslesvig er omstillet til digitale signaler, og de to danske traditionskanaler, man hidtil kunne modtage, er røget ud, hvis man har en gammel signalforstærker. Med en ny bredbåndsforstærker kan de dog atter modtages.

Trio Mio tager et fyldt Medborgerhus i Egernførde med på en musikalsk rejse ind i de nordiske fjelde og afrikanske søer - som led i folkBaltica-festivalen. Kirsten Jørgensen, Skanderborg, tidl. Flensborg, dør 84 år gammel.

12.

Den selskabelige forening Borgerforeningen fejrer 171 års fødselsdag med manér.

Carla og Egon Sieck, Flensborg, fejrer guldbryllup.

Astrid Schjødt Pedersen, Ebeltoft, tidl. Tønning, fylder 90 år.

13.

Slesvig Spejderorkester markerer sit 25 års jubilæum med en jubilæumskoncert på Gottorp-Skolen i Slesvig.

Læk SSF, menigheden og SdU inviterer til klassisk café med Trio Embla.

13.-14.

56 unge SdUere i 13-18 års alderen morer sig med hinanden og diverse aktiviteter på ungdomsweekenden på Christianslyst.

14.

Dansk Spejderkorps Sydslesvig og Sct. Georgs Gildet Flensborg arrangerer stort loppemarked på Tydal for at fi-

nansiere syv zambiske spejderlederes og syv slovakiske roma-spejderes deltagelse i Tydal-jamboretten i juli.

15.

En biskop og fem medlemmer af den ungarske, lutherske kirke i Rumænien gæster i disse dage Haderslev Stift og dermed også Dansk Kirke i Sydslesvig, skriver vor avis.

Renate Görns, Eggebæk/ Langsted fylder 60.

16.

Europarådets racismekommission kritiserer i sin rapport Danmark for at behandle sine mindretal dårligt. Statsminister Anders Fogh Rasmussen afviser kritikken.

SSF inviterer de andre anerkendte mindretal til et lille topmøde i Flensborg. På mødet drøftes vigtigheden af en mindretalsrepræsentant i Bruxelles.

SdUs styrelse vedtager, at der er slut med gratis mad i SdUs fritidshjem fra 1. august. De enkelte fritidshjem skal selv administrere ordningen og tilgodese socialt handicappede børns situation.

Karla Erichsen, Flensborg, dør 91 år gammel.

17.

De 17 børn i Humtrup Danske Børnehaver fejrer deres børnehaves 40 års fødselsdag behørigt.

100 møder op til 1.-3. kl. forårskoncert i Sønderbrarup Danske Skole.

18.

De 70 deltagere i SSF/SSW Flensborg Bys forårsfest nyder en dejlig aften: Fin musik, herlig mad og frisk underholdning ved Abdul Hanthut.

Søren og Gertrud Andresen, Hyllerup, fejrer guldbryllup.

19.

På Flensborg Avis' aktionærsgeneralforsamling kritiserer SSFs formand Dieter Paul Küssner avisens redaktionelle

linje - især at der refereres fra lukkede møder. SSF ønsker også aktieselskabet Flensborg Avis ud af Samrådet. Chefredaktør Bjarne Lønborg holder på, at der kan refereres fra lukkede møder, når oplysningerne verificeres bagefter. Inger Hurst går på pension efter 38 år i Riddergades Børnehave.

19.-21.

Det danske mindretal deltager i Slesvig-Holsten-Dagen i Egernførde side om side med andre anerkendte mindretal i grænselandet. Der bydes på information, samtale, udstilling, musik, børneoptræden og syng-selv karaoke.

20.

I vor avis kritiseres, at det tyske flag for første gang skal hejses på årsmødefriluftsmødet i Flensborg.

Vor avis skriver, at delstatsrevisionen i en rapport fraråder ligestillingen af det danske skolevæsen i Sydslesvig i 2008 p.g.a. delstatens dårlige økonomi og det sparepotentiale, der ligger i ikke at ligestille. Dansk Skoleforening mener, revisionen bevidst ignorere det danske skolevæsens særlige forhold i Sydslesvig.

Vor avis skriver videre, at Berlin kun skærer lidt i bevillingen til det tyske mindretal i Sønderjylland, men konstaterer også, at Tyskland betaler stadig mindre til alle mindretal i grænselandet.

Gisela og Bodo Daetz, Kobbermølle, hædres for deres livsværk i Kobbermølle med Slesvig-Holsten-medaljen af ministerpræsident Peter Harry Carstensen ved Slesvig-Holsten-Dagen i Egernførde.

Dansk Spejderkorps Sydslesvig og Sct. Georgs Gildet Flensborg arrangerer stor velgørneheds koncert i Idrætshallen i Flensborg for at finansiere syv zambiske spejderlederes og syv slovakiske roma-spejderes deltagelse i Tydal-jamboretten i juli.

21.

Husum Cricket Club vinder en historisk sejr over Svanholm i elitedivisionskampen på Mikkellberg.

23.

Samrådets formand Flemming Meyer fortæller på Samrådsmødet, at landsregeringen overvejer at lempe på de bebudede besparelser overfor det danske mindretal, fordi delstaten får andel i uventede skatteindtægter.

24.

Folkgruppen Aver Liekers giver en Hein Hoop-mindekoncert i Vanderup Danske Skole.

25.

Delstaten Sachsen lover at støtte mindretalsunionen FUEV økonomisk. Det er den gode nyhed, som ministerpræsident Georg Milbrandt kom med ved åbningen af FUEV-kongressen i Bautzen. Kongressen vedtager en ny mindretalscharta, hvorved de tilsluttede nationale mindretal får en ny, aktuel og overordnet målsætning. Ernst Meyer, Flensborg, er med for 45. gang
Ninna Engholm, Nybbel, dør 69 år gammel.

Asmus Olsen, Skovlund, dør 71 år gammel.

26.

Lis Rechendorff, Hørsholm, er død 71 år, meddeler vor avis.

27.

Sydslesvigsk Udvalg er i en stabil udvikling, påpeger formanden Helge Moosmann på generalforsamlingen. Medlemmer dør, og nye kommer til. 133.000 kr. er uddelt til 23 institutioner og enkeltpersoner. Moosmand genvælgtes.

Gensynsglæde i Damholm: Daværende skoleleder i Damholm Niels Langdal Nielsen mødes med sine daværende elever til 60 års jubilæum. I 1959 nedlagdes skolen.

29.
Der er grøde i Flensborgs erhvervsliv, konstaterer formanden for Dansk Erhvervsforening i Sydslesvig Gerd Pickardt på generalforsamlingen. Han efterlyser flere yngre aktive medlemmer og genvælges som formand. Helligåndskirkens Kor giver en flot og lovende Mozart-koncert i den næsten fyldte kirke i Flensborg.

30.
Mette Madsen bliver leder af de fusionerede børnehaver Bertha Wulff-Børnehaven og Riddergades Børnehaven pr. 1. august, når Inger Christensen Hurst, Riddergades Børnehaven, går på pension, og Inga Mees-Voigt, Bertha Wulff-Børnehaven, bliver leder af Julie Ramsing-Børnehaven. Vor avis portrætterer plakatmanden Hans Harald Diercksen, der i anledning af fodbold-VM er klar med en forbod-plakat-udstilling på Aktivitetshuset i Flensborg.

JUNI 2006

1.
SSFs tilsynsførende med foreningens bygninger Peter Hansen går på pension. Hans efterfølger bliver Michael Oetzmann fra foreningens grafik & layout-afdeling. Ny mand på grafikkontoret bliver Roald Christesen. Ingrid Haberl, Flensborg, dør 74 år gammel. Hendrik Hinz, Flensborg, dør 59 år gammel.

2.
Albertslund Lilleskole er på besøg i Kobbermølle Danske Skole og er forbavset over at møde danske skolebørn dér. Jaruplund Danske Skole har 80 års fødselsdag.

3.
Folk vil have mere end blot en billet til en teaterforestilling, siger formanden

for SSFs Teater- og koncertudvalg Karin Goos i vor avis. Publikum skal forkæles, så SSF vil organisere flere møder med skuespillerne, musikerne og publikum.

Jenni Witte, Aabenraa, dør 58 år gammel.

Peter Houbak, Egtved, dør.

5.
Ernst Meyer, Flensborg, tidl. Medelby, runder de 80.

J.K. Hansen, Sønderborg, fylder 80.

Pauline Simon, Harreslev, dør 94 år gammel.

6./7.
Otte folketingsmedlemmer er på Sydslesvig-informationstur, tilbudt af Folketinget. De orienteres bredt om det danske arbejde i Sydslesvig og kommer i landdagen, på Danevirke Museum og på Mikkelsberg.

7.
Forbundsregeringens mindretalskommitterede dr. Christoph Bergner mødes med de nationale mindretal i det dansk-tyske grænseland på Flensborghus.

Birgitte Arker udstiller sit livsværk på Dansk Generalsekretariat på Flensborghus i Flensborg.

8.
SSW mødes med sine medlemmer i Holsten og Hamborg - i Hamborg. De drøfter, hvordan de kan blive mere aktive, selv om de ikke er organiseret i distrikter som i Sydslesvig.

9.
Formanden for SSFs Teater- og koncertudvalg Karin Goos siger via vor avis, at salen på Slesvig Teater er for ugemytlig, når der er danske gæstespil i fjordbyen. Hun er gerne, om det kommende gymnasium i Slesvig kan bruges til danske teatergæstespil. Vor avis' ungdomsside »Sandpapir« fortæller om et nyt projekt på Duborg-

Skolen: 25 elevambassadører var på en tre dages tur til København, hvor de fortalte om sig selv og det danske mindretal på Vestre Borgerdyd Gymnasium og på et møde med gymnasielærere. Det gav både Duborg-eleverne noget med hjem mh.t. deres egen - lidt usikre, som de skriver - identitet, og det gav også deres samtalepartnere noget med hjem, viden om og forståelse for det danske mindretals og de unges hverdag. Også et møde med SSFs/ SdUs konsulent Simon Faber og Grænseforeningens generalsekretær Knud Erik Therkelsen blev det til. Elevambassadør-ordningen er nemlig initieret af SSF og Grænseforeningen.

138 Duborg-studerende årgang 2006 springer ud.

Dansk Sundhedstjeneste indvier sit nye sundheds- og socialcenter på Skovgade 45 i Flensborg. A.P. Møller-Fonden gav 1,5 mill. euro til projektet, Grænseforeningen 400.000 kr. til inventar.

Wilfried Mrowka, Flensborg, dør 53 år gammel.

9.-11.

De danske årsmøder afvikles under mottoet » - i forening - Traditioner og nye netværk«. Lørdagens informationsmøde i form af et panel på Flensborghus bliver et sandt tilløbsstykke, alle møder affvikles som planlagt. Mediernes opmærksomhed rettes mod undervisningsminister Bertel Haarder, der i sin tale undskylder, at det tyske mindretal blev uretfærdigt behandlet efter besættelsen/ folketingsmedlem. Men også bl.a. Pia Kjærsgaard, socialdemokratiets formand Helle Thorning-Schmidt og Folketingets formand Christian Mejdahl samt viceministerpræsident Ute Erdsiek-Rave følges af journalister og fotografer. Flensborgs bypræsident Hans-Hermann Laternus taler dansk. Og så er det tyske og det samiske flag hejst for første gang på årsmødepladsen i Flensborg.

10.

SdU-Nyt præsenterer fem unge fra 12. årgang på Duborg-Skolen, der går i gang med webradio www.radio-ung.de, Christianslysts nye leder Elly Andersen, den 22-årige Sven Wamser, der er udtaget til en verdensrejse til Europa og Asien med det danske badminton-inspirationsteam samt Björn Drube, Flensborg Roklubs kajakpolo-afdeling, som SdUs ungdomspris-modtager 2006.

Vor avis præsenterer tre færingere, der udstiller på Dansk Centralbibliotek: Anker Mortensen, Marius Olsen og Hansine Iversen. Arrangør er Sydslesvigs danske Kunstforening.

På vegne af Danmarks-Samfundet overrækker forretningsudvalgsmedlem i SSF Steen Schröder et nyt Dannebrog til Rendsborg danske Menighed.

Gabriele Koch, Flensborg, dør 44 år gammel.

10./11.

Flensborg Roklub organiserer kajakpolostævne i Flensborg som led i Danmarks Turneringen.

11.

Det er 20. og sidste gang, der er årsmødemorgenmad i kolonihavehuset hos Gudrun og Heinrich Hein. Der inviteres ikke, men der indfandt sig altid 15-20 personer til kaffe og morgenbrød. Helbreddet er ikke mere for godt, fortæller de.

Danmarks-Samfundets formand Niels Ole Kajhøj overrækker en fane til Oksbøl Forsamlingshus.

Dansk Sundhedstjeneste holder åbenthus i det nye social- og sundhedscenter på Skovgade 45 i forbindelse med årsmøde/luftsmødet.

»Søster« Else Thygesen, København, tidl. Flensborg, dør 85 år gammel.

12.

Vor avis beretter udførligt i tekst og billeder fra de mange årsmødearrangementer weekenden over.

13.
I vor avis annonceres, at Johan Christoffer »Basse« Johansen er død.

14.
Skoleforeningens Fællesråd vedtager, at der ingen uvildig konsulentundersøgelse af det danske mindretals struktur og forvaltning skal finde sted inden 2008, og der må heller ikke pilles ved foreningsdemokratiet. På mødet præsenteres en model af det kommende danske gymnasium i Slesvig og skolens nye rektor Jørgen Kühl. Norbert Gosch, Harreslev, dør 44 år gammel.

15.
Slesvigsk Kreditforening oplyser på generalforsamlingen, at den har udbetalt 39 lån på 632.000 euro i afvigte forretningsår. Medlemmerne får udbetalt 2% i forrentning af deres andelskapital, oplyser den ny forretningsfører Dirk von Heyer.
SSW inviterer til EU-politisk debatmøde på Dansk Centralbibliotek, og 40 interesserede debatlystne møder op.
To danske sydslesvigere er solister ved SSFs familiekoncert med Sønderjyllands Symfoniorkester og dirigenten Jules van Hessen: fløjtenist og nybagt Duborg-student Jente Öhler samt trompetisten og 12. årgangselev på Duborg Rasmus von Rügen.

17.
Carsten Dalgaard, formand for Lejrskolen Vesterled på Holmslands Klit, beretter på institutionens årsmøde om 36.000 indsamlede kroner ved lejrskolens støtteforening. Han roser det gode samarbejde med Dansk Skoleforening og oplyser, at der sidste år var over 1.200 børn og unge på Vesterled.
Vibeke Dybdal Pedersen og Ebbe Mondrup Jensen vies i Helligåndskirken i Flensborg.

18.
13 danske og tyske menigheder fra

nord og syd for grænsen mødes til gudstjeneste og samvær i Bov Kirke. Kirke uden Grænser, kalder de arrangementet.

På Danske Sømands- og Udlandskirkers landsmøde erkendes, at økonomien nu er så stram, at - hvis ikke der rettes op på de offentlige tilskud - så kan det også ramme den præstelige betjening i Sydslesvig.

19.
27 elever består deres realeksamen på Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig.
Den danske generalkonsul Henrik Becker-Christensen, Flensborg, besøgte Nordfriisk Instituut i Bredsted og er fuld af beundring over den indsats, der ydes af de få medarbejdere.

20.
På SSFs Årsmødeudvalgs evalueringsmøde i Skovby er der fuld tilfredshed med årsmøderne 2006, også med højeste tyske flag.
Halvanden hundrede tilhørere møder op til skolekoncert på Ejderskolen i Rendsborg, hvor over 40 elever fra den frivillige musikundervisning viser deres kunnen.

21.
Formanden for vor avis' tilsynsråd Klaus Ramm siger via avisen, at han holder på, at avisen skal være repræsenteret i Det Sydslesvigske Samråd. Avisen modtager tilskud fra Danmark og er en del af det danske mindretal, siger han og afviser dermed bl.a. SSF-formand Dieter Paul Küssners tanke med at udelukke avisen fra Samrådet, fordi den er et kommercielt foretagende uden medlemmer.

22.
I anledning af Hans Jørgen Henningsen 50 år som skuespiller inviterer Det lille Teater til reception.
28 realister er sprunget ud fra Husum Danske Skole, skriver vor avis.
Sommerlun sommerkoncert med over

200 mennesker på Gottorp-Skolen i Slesvig.
Sidste lidt vemodige sommerfest på Gulde Danske Skole.

23.

22 består realeksamen på Jens Jessen-Skolen i Flensborg.

24.

Sønderbrarup Danske Skole fejrer 60 års jubilæum.

Valborg »Valli« Hansen, Harreslev, dør 69 år gammel.

25.

Fest på Skt. Knudsborg: Skt. Knuds Gilde fejrer Det Store Adelgilde. Forinden modtages gildebrødrene på Flensborg rådhus. Ny majestæt er Frank Baywater.

26.

Generalkonsul Henrik Becker-Christensen er i audiens hos Dronning Margrethe for at takke for udnævnelsen til ridder af 1. grad af dannebrogordenen.

27.

Generalkonsul Henrik Becker-Christensen, statskancelliets chef Heinz Maurus samt SSFs formand Dieter Paul Küssner og SSFs generalsekretær Jens A. Christiansen præsenteres for den over 80 m frilagte Valdemarsmur på Danevirke. Den restaureres omfattende af fagfolk.

71 friskbagte realister præsenteres på Gustav Johannsen-Skolen i Flensborg. I vor avis annonceres, at Christine Schlaeger, Flensborg, er død.

29.

Vor avis skriver, at Johan Mølhøve Pedersen, 7. årgangselev på Jes Kruse-Skolen i Egernførde, blev nr. 2 i en europæisk dyst på engelsk, The Big Challenge. I Slesvig-Holsten blev han nr. 1.

30.

SdU, BDN og Grænseforeningen samt

Dansk Kirke i Sydslesvig medvirker i et stort debatmøde om mindretallene i anledning af DGIs Landsstævne 2006 i Haderslev.

Afskedsfest i Gulde Danske Skole: Fra 1. august er den sammenlagt med den danske skole i Kappel.

Afskedsstemning også i Bertha Wulff-Børnehaven i Flensborg: Institutionens sidste sommerfest finder sted på Frueskovvej.

Der er rejsegilde for den nye danske børnehave i Hatlund, der til oktober overtager børn fra den nuværende Sterup Danske Børnehave. Der er plads til 25 børn i Hatlund.

JULI 2006

1.

Oksbøl Forsamlingshus fylder 50 år og fejrer stor fest.

SSFs informationsblad KONTAKT skriver, at det imponerende tal af 45 medlemmer af Skovby SSF har været til skydning med bue og pil.

Garding Danske Børnehave fylder 50.

2.

Afskedsgudstjeneste i Egernførde danske Kirke: Pastor Leif Volck Madsen går på pension efter 19 år som præst for områdets danske menigheder.

4.

Stor overraskelse for fire lærere på Kaj Munk-Skolen i Kappel: I al hemmelighed har forældre og børnehaven smurt rundstykker og lavet saft til en afskedsfest. Efter sommerferien fortsætter de fire på andre danske skoler. P.g.a. sammenlægningen med Gulde-skolen blev personalekabal en nødvendig.

På Kobbermølle Museum præsenteres af dansk-tysk bog om Flensborg Fjord som kulturlandskab.

Erna Suhr, Flensborg, tidl. Harreslev, dør 100 år gammel.

5.

SSW-landdagsgruppen får bekræftet af

ministerierne, at det danske mindretal og frisjerne fritages for besparelser i 2007 og 2008.

6.
SSFs informationsblad KONTAKT kan berette om flere til dansk børneteater, en flot stigning i antallet af danske koncertgængere samt planer om en grænseoverskridende operafestival - alt sammen hentet fra Karin Goos' beretning for SSFs Teater- og koncertudvalg på mødet i Hovedstyrelsen nogle dage før.

De første 282 sydslesvigske skolebørn sendes af sted på ferie hos private familier i Danmark.

8./9.
33 8-12-årige SdUere er på fodboldskole i Husum, hvor de lærer meget om fodbold og hygger sig gevaldigt.

9.
En uges jamborette åbnes af Grev Ingolf og Grevinde Sussie på Tydal med gæstespejdere fra Zambia og romaspejdere fra Ungarn. De 450 spejdere kommer fra otte lande.
Käthe Schubert, Flensborg, dør 70 år gammel.

10.
Annemarie Timmermann, Flensborg, dør 99 år gammel.

12.
Ikke færre end 42 medlemmer af Bøglund SSF-distrikt fordelt på ni privatbiler og en minibus er draget til Givskud Løvepark på ekskursion, skriver vor avis.
Afskedsreception i Julie Ramsing-Børnehaven i Flensborg: Tove Kolb går på pension efter 40 år i børnehaven.
Ester og Otto Högel fejrer 70 års bryllupsdag.
Erna Christine Pilling, Flensborg, dør 96 år gammel.

13.
SSFs informationsblad KONTAKT skriver, at SSF har en aftale med Sommerland Syd om, at man ved forevisning af medlemskort får rabat til hele familien. Bladet skriver også, at Plætner-Stiftelsens bestyrelse og Dansk Sundheds-tjeneste har fået 110.000 kr. fra en ny fond, Inger Johanne Christensens Fond, udelukkende med det formål at vedligeholde stiftelsen. Fru Christensen var personlig ven med Jacob Plætner.

Dansk Alderdomshjem i Flensborg gennemfører sin sommerfest i fineste udevejr med bl.a. historisk modeshow.

15.
Den sydslesvigske sommerhøjskole slutter efter en uges tid på Bredsted Danske Skole. 130 deltagere nød aktiviteter og hinandens selskab.
Herbert Petersen, Hostrup, dør 69 år gammel.

16.
Mogens Amstrup Jacobsen, dansk sydslesviger og præst nær den svenske polarcirkel, gifter sig med svenske Lena Malm. Brylluppet fejres af 240 mennesker i tre dage. Mogens' flensborgske forældre rejste 2.454 km for at være med.
Else Jensen, Frederiksstad, dør.

18.
Jørgen Witte, Aabenraa, runder de 60.

21.
Fhv. kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen bliver »bytænker« nr. 3 i Flensborg. Hun flytter til byen den sidste uge i september, skriver vor avis.

22,
Vor avis meddeler, at Grænseforeningen har ansat tre nye medarbejdere: Økonomichef Gert Mailand, informationschef Mette Kragh Faurholdt og pædagogisk konsulent Gunvor Vestergaard. De tiltræder i august-september.

25.
De faldne fra krigen 1848-50 mindes på Flensborg Gl. Kirkegård, på Michaelis Gl. Kirkegård i Slesvig, på Isted Kirkegård samt enkelte andre steder.
Karin Johannsen-Bojsen, Flensborg, runder de 70.
Otto Duborg sen., Harreslev, er død 70 år, skriver vor avis.

27.
Formanden for Dansk Erhvervsforening i Sydslesvig, bl.a. fhv. formand for Skoleforeningen Gerd Pickardt, Harreslev, modtager udnævnelsen til ridder af Dannebrog på Dansk Generalkonsulat i Flensborg.
Gerda og Harry Schaupp, Flensborg, fejrer diamantbryllup.
Meta Brodersen, Flensborg, tidl. Oversø, dør 94 år gammel.

28.
Generalkonsul Henrik Becker-Christensen og hustruen Grete Bay og chefredaktør Bjarne Lønborg og hustruen Birthe repræsenterer det danske mindretal i Sydslesvig ved dronningens og prinsens omegnsreception på Gråsten Slot.

29.
Menighederne i Egernførde og Holtenå indstiller cand. theol. Mads Peter Mønsted (40) som præst for de to menigheder og dermed som Leif Volck Madsens efterfølger, skriver vor avis.
I vor avis annonceres, at Heinz Jürgen Scholz, Tønning, er død.

30.
Margarethe Heldt, Flensborg, dør 92 år gammel.

AUGUST 2006

1.
Annette Terkelsen, Union-Bank i Flensborg, ser tilbage på 25 års ansættelse.

4.
Erika og Horst Kruse, Flensborg, fejrer deres guldbrillup.
Birgit Jürgensen, Flensborg, fylder 60 og fejrer dagen bl.a. sammen med sin »plejemor« gennem 55 år Oda Korsholm, Hellevad.
Magdalena Börner, Flensborg, dør 94 år gammel.

5.
Der står ikke noget om det danske mindretal og Sydslesvig i historie-læreplanerne for gymnasierne i Danmark, konstaterer vor avis. Grænseforeningens formand Finn Slumstrup vil sætte spørgsmålet på dagsordenen: »Danmarks historie er umulig at forstå uden at have gennemgået de begivenheder, der har fundet sted i konflikterne mellem Danmark og Tyskland«.
American football-landskampen Danmark-Tyskland i Flensborg ender 68:7 i tyskernes favør. Medarrangør er bl.a. DGFs football-afdeling »Bulls«.

6.
Ingeborg Busk Jørgensen, Odense, tidl. Flensborg, dør 75 år gammel.

7.
Christian Elbert, Flensborg, dør 94 år gammel.

8.
»Oldemormor« Hinrichsen, Slesvig, runder de 80.

9.
Frode »Stoffer« Kristoffersen, Aabenraa, fylder 75 år.

10.
Hans Brodersen, Harreslev, dør 83 år gammel.

10.-13.
Unge frivillige leder fra mindretal i hele Europa samles på Christianslyst til et leder-/ trænerkursus. De 18-35-årige er inviteret af SdU, den europæiske ung-

domsorganisation JEV og den nordiske ungdomsorganisation NSU.

12.

Kobbermølle Danske Skole fylder 80 midt i sommerferien, hvorfor der er arrangeret udflugt til en dyrepark den 2. september.

På vegne af Danmarks-Samfundet overrækker SSFs 2. næstformand Franz Dittrich et nyt dannebrog til IF Stjernens formand Ronald Weigelt i Flensborg.

Inger Kaalund, Hammershøj, og Sönke Schröder, Harreslev, vies i Harreslev danske Kirke.

14.

Jan Belbe og Pirco Belbe-Sowada bliver viet i List.

Senta von Bergen, Flensborg, dør 88 år gammel.

15.

Niels Jørgen Ebbensgaard, Asserbo, fylder 75 år.

Karin Lorenzen fylder 70.

16.

70 mennesker kommer til årsmøde på Hjørpsted Børnehavokoloni for at høre dr. Jørgen Kühl tale om det danske mindretal. Ulla Selligmann, Humtrup, på 13. år formand for kolonien efter pastor Barfod, overdrager posten til sydslesvigeren Karen Jessen, Brandrup, fra Tønder Amts Grænseforening. Den dansk-islandske Nina Björk Eliasson Group giver koncert som led i den flensborgske gårdkultur-festival på Dansk Centralbibliotek.

18.

Der fejres dansk dobbeltjubilæum i Eggebæk/Langsted: SSF-distriktet fylder 60 år og forsamlingshuset Mines Minde 25 år.

19.

For sidste gang præsenterer Sydslesvig Rocks festivalen kendte og mindre

kendte bands, denne gang »På Friheden« i Slesvig. Primus motor Franz Dittrich, Skovby, mener, der er brug for noget nyt - og han vil gerne dele ud af sine erfaringer med flere års festivaler, men ikke i en ledende rolle.

19./20.

Ved Flensborg-havnefesten Nautics medvirker også det danske mindretal med en SSF-infobod, avis- og bogbuserne samt folkmusik på storscenen ved Winnie Susanne fra Hjerting Hejmdal Blæseorkester.

20.

Kurt Brodersen, Eggebæk, runder de 80. Johann Mikkelsen, »Mikkelsborg«, Læk, dør 73 år gammel.

21.

Landsregeringen offentliggør detaljer om finansloven 07/08, hvorefter Dansk Skoleforeningen får 553.000 euro mere i elevtilskud og 100.000 euro mere i byggetilskud, så det bliver et samlet tilskud på knap 26,1 mill. euro hhv. 517.000 euro.

Duborg-Skolens nye 11. årgang består af 262 elever fordelt på 11 klasser.

Sønderbrarup Danske Skole åbner som ny fællesskole efter sommerferien.

22.

SSFs formand Dieter Paul Küssner røber på foreningens hovedstyrelsesmøde i Holtenå, at mindretal og museer på begge sider af grænsen er involveret i et grænseoverskridende mindretals-forskningsprojekt. En ny fællesfolder for de danske organisationer »De danske i Sydslesvig...« præsenteres.

Manfred Kühl, Flensborg, runder de 65. Efter omkring 20 års SSW-byrådsarbejde er han ved at være klar til et politisk farvel.

Käthe Andresen, Flensborg, dør 94 år gammel.

23.

131 nybegyndere har første skoledag

på de seks danske grundskoler i Flensborg. I de tyske skoler er der 621 nybegyndere - stabile tal for begge systemers vedkommende.

Henrik Geipel, Harreslev, fylder 70 år.

25.

Oksevejens Skole fejrer 60 års dag.

26.

Den liberale FDP-gruppens næstformand i landdagen i Kiel Heiner Garg siger i vor avis, at han godt tænke sig at regere sammen med SPD og SSW. Han er træt af den store koalition.

26./27.

Danevirke Museum og vikingeforeningen Opinn Skjold arrangerer vikingemarked ved Valdemarsmuren. 1.800 mennesker kigger forbi og trodser regnvejret.

27.

SSW-landsformand Flemming Meyer er hovedtaler på folkemødet på Ejer Bavnehøj.

Karl Budach, Haderslev, tidl. Jaruplund, dør 87 år gammel.

27.8.-7.9.

14 danske, tyske og østrigske soldater sætter i en trinational aktion krigergrave på Slesvig-Frederiksberg og i Egernførde i stand.

28.

En gruppe unge SdUere går »i luften« med netradionen www.radioung.de - med planen om at producere et ugentligt program.

29.

Bestyrelsen for Kaptajn H.K. Hansen og Hustru Elisabeth Hansens Sydslesviglegat ser på det nye køkken i Ny Bjernt Forsamlingshus og renoveringsbehovet i Agtrup Forsamlingshus. Sidste års legatportion gik førstnævnte sted hen, dette års portion investeres i Agtrup.

Gerda og Max Roll, Flensborg, fejrer guldbryllup.

31.

600 6. kl. elever fra mindretal og flertal nord og syd for grænsen mødes til skoleidrætsstævne i Aabenraa, arrangeret af Region Sønderjylland-Schleswig.

Helga og Helge Friedrichsen, Ladelund, har været gift i 50 år.

SEPTEMBER 2006

1.

SSW Flensborg By starter en medlemshvervnings-aktion. Det er især de unge, partiet vil have fat i.

Vor avis' læserklub BrAvisissimo inviterer til jazz, øl og fest på 98-årige Alexandra i Flensborg Inderfjord.

Paul Hertrampf, Flensborg, runder de 75.

Helga Büchmann, Flensborg, tidl. Slesvig og Husum, dør 70 år gammel.

2.

Det er umuligt at tælle, hvor mange mennesker der kommer til Askfelt Danske Skoles sommerfest. Til store arrangementer er de ca. 150, men i dag er de over 200. SSF har spenderet cirkus, og Cirkus Confetti gør sit til at lokke folk til.

Hella Breihahn, Husby, fylder 70 år.

Marja-Leena Jessen og Hal Harry Lauritz Rudebeck bliver viet i Kegnæs Kirke.

3.

I Flensborg, Harreslev og Bov afvikles den 3. YOU!MM mindretalsmaraton med 1.800 løbere og inlineskatere. Der er en del løbere fra grænselandets og andre nationale mindretal med. Medarrangør er mindretalsunionen FUEF.

Hans Hinrichsen, Slesvig, dør 84 år gammel.

4.

Sønderjyllands Symfoniorkesters be-

styrelse præsenterer Claus Skjold Larsen (39), Støvring, som ny orkesterchef efter Henrik Wenzel Andresen, der havde sagt op tidligere på året. Hans-Iver Hansen, Holt-Vesby, dør 45 år gammel.

5. Vor avis skriver, at Skoleforeningen har indført en mere stram og tidssvarende organisation: Skoledirektør Anders Molt Ipsen har fremover titel af direktør. Viceskoledirektør Uwe Prühs er som ny skolechef sammen med konsulent Lisbeth Mikkelsen Buhl leder af et nyt skolekontor for folke-, hoved- og realskoler. Mikkelsen Buhls ansvarsområde omfatter nu også skolerens bloktilskud og særbevillinger, og sammen med Prühs står hun for lærernes efter- og videreuddannelse. Det nye gymnasiekontor ledes af konsulent Olaf Runz, der også forestår den pædagogisk-administrative afdeling. Det nye børnehave- og skolefritidskontor får børnehave- og skolefritidschef Birgit Messerschmidt som leder.

Teatertruppen Asterions Hus overrumpler publikum med en helt ny måde at spille teater på: På Flensborghus i Flensborg opføres »1864« med måtter på gulvet, slagtøj og gongonger i hvert hjørne, og så sidder publikum overfor hinanden.

Mødeformen »café« indføres nu også blandt de danske i Tønning, indtil videre én gang om måneden.

6. Alexander »Alex« Herz, Dannevirke, dør 79 år gammel.

7. SSFs informationsblad KONTAKT skriver, at 34 medlemmer af det lille Nyhus SSF-distrikt har været på udflygt til bl.a. Bismarckstatuen på Askebjerg, og at 112 medlemmer af SSF/SSW Gottorp Amt besøgte Danfoss Universe. Manfred Asmussen, Flensborg, fylder 80 og går på pension som SSFs bybud gennem 55 år.

9. På SSWs landsmøde i Husum meddeler landsformanden Flemming Meyer, at SSW nu er rede til at gå i regering i Kiel. Den nordiske model med tolerering af en mindretalsregering er Tyskland ikke moden til endnu.

Slesvig-Ligaens formand Flemming Radsted Madsen oplyser på generalforsamlingen, at foreningen i 2005 har fordelt 139.000 kr. til formål i Sydslesvig. Foreningens legat går i år til Henry Buhl, Mikkelberg.

SSF og SdU byder på en kirkekoncert med stjerneskuddet på den danske sangerhimmel Signe Asmussen og guitaristen Jørgen Bjørslev i Flensborg.

Herbert Wellnitz, Harreslev, dør 79 år gammel.

10. På Brøjninggaard nær Ringkøbing afvikles Grænseforeningen i Ringkøbing Amt til sommerstævne med DR-danmarksmeesteren Nis Boesdal.

12. Hanna Mühlmann hyldes for 40 års virke i Husby Danske Børnehave.

13. Vor avis skriver, at fire af syv danske skoler i Flensborg fra 2008 skal være fællesskoler, de resterende tre fortsætter som grundskoler.

Mogens Therkelsen, Padborg, fylder 60.

Lis Birgit »Bitten« Kirkelund, Wassersleben, dør 79 år gammel.

Helle Egeskjold, Ladelund, dør.

15. En enig landdag opfordrer landsregeringen til at arbejde hen imod en grundlovssikring af de nationale mindretal.

Dorothea Goos, Harreslev, dør 88 år gammel.

16.

Formanden for Landskomiteen for Sydslesvigske Børns Ferierejser Ruth Jensen, Grindsted, konstaterer på komiteens årsmøde på Flensborghus, at det er svært at skaffe feriefamilier, især i det sønderjyske. Flere steder i Danmark smuldrer komitearbejdet.

Vor avis skriver, at pædagogernes fagforening BUPL efterlyser flere medlemmer, specielt ansatte hos SdU. Siden 1. august har formanden Irid Stephanie været frikøbt hver torsdag til at lave fagligt arbejde.

Hans Henrik Bang, Bov, runder de 75.

17.

65 børn »bruger deres talenter« ved Valsbøl-menighedens børnedag - initieret af pastor Marianne Gyldenkærne.

18.

På Dansk Centralbibliotek åbnes en udstilling »I Farfars Fodspor« om en nordslesvigsk deltagelse i 1. verdenskrig - suppleret med en udstilling om sydslesvigere i krigen 1914-18.

I Harreslev åbnes en udstilling om dansk politisk internering i tyske koncentrationslejre under besættelsen i 1944. Den er lånt af Politihistorisk Museum i København. Formand for den arrangerende arbejdskreds »Harreslev Banegård« er Anke Spoorendonk, Harreslev.

19.

Vor avis citerer SdUs forretningsfører Horst Schneider for at sige, at SdU ikke har råd til at følge BUPL-medlemmernes lønstigninger i Danmark. BUPL-medlemmer ansat i Skoleforeningen følger de danske lønstigninger.

20.

Kabel Deutschland (KD) meddeler, at de to danske tv-programmer DR1 og TV2 udgår af det sydslesvigske hhv. holstenske kabelnet pr. 15. oktober, fordi DR/ TV2 stiller store økonomiske krav, som KD ikke kan opfylde, og som

derfor har bedt om at få lukket udsendelserne ned. SSF og SSW reagerer omgående og kræver, at den kulturelle livsnerve ikke klippes over. DR mener ikke, deres public service-forpligtelser gælder overfor det danske mindretal i Sydslesvig. Nu tages sagen op på højeste politiske plan.

Valdemarsmuren får sit eget 80 m lange telt. Muren lappes med god gammeldags mørtel, og den skal tørre frem til år 2008. Publikum vil kunne se muren gennem vinduer i teltet.

21.

Vor avis præsenterer en ny informationsbrochure fra SSW med argumenter for den nye skolelov, der forpligter kommunerne til at forhøje deres tilskud til de danske skoler.

En række foreninger på Sild, deriblandt Sydslesvigsk Forening, vil bevare den gamle engelske biograf i Sild-Øst og omdanne den til kulturværksted.

21.-22.

Seksmandsudvalget er på besigtigelsestour i Jarlund, Medelby og på Slesvig-egnen. Også her fatter man ikke beslutningen om at lukke de danske tv-programmer i det sydslesvigske kabelnet ned.

22.

Licensstriden mellem Kabel Deutschland og DR/TV2 bliver mere og mere grotesk, skriver vor avis. Nu skal den danske regering ind i sagen. Også erhvervslivet frygter de manglende danske tv-kiggere syd for grænsen, når de tænker i reklamer. Sprogforeningen kalder beslutningen skæbnesvanger. SSF og SSW sender et brev til Danmarks statsminister med bøn om hjælp. SSW vil have landdagen til at drøfte spørgsmålet på oktober-mødet og beder ministerpræsidenten hjælpe. Formanden for SSF Rendsborg-Egernførde, Anne Mette Jernsen betegner det som en fadæse for Sydslesvig, hvis ikke vi mere kan modtage dansk tv.

Fhv. kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen, MF/RV tiltræder som »bytæner« i Flensborg i en uges tid. Hun er byens 3. bytæner og er blevet bedt om at komme med forslag og ideer til en bedre by.

SSWs landdagsmedlem Anke Spoorendonk er nyt medlem af regionalforsamlingen Sønderjylland/ Schleswig, meddeler SSW.

Mysunde SSF-distrikt fejrer 60 års jubilæet med en udflugt til Rendsborg.

Helga Schwede fejrer 40 års jubilæum som ansat på Roskilde Pædagogseminarium Fröbel-Højskolen.

Gerda og Dieter Schmall, Flensborg, fejrer 50 års bryllupsdag.

23.

Vor avis skriver, at kulturminister Brian Mikkelsen har bedt ledelsen af DR og TV2 til en samtale om tv-situationen i Sydslesvig efter 15. oktober.

Hans Helgsen-Skolen i Frederiksstad fejrer de 60 med manér.

SSF og Sønderjyllands Symfoniorkester giver en koncert i Flensborg med den kun 18 år gamle cellist Andreas Brantelid (»det største danske talent siden Michala Petri«) og den kun 25 år gamle engelske dirigent Alexander Shelley.

Ewald Jacobs, Nyhus, fylder 80.

24.

Ministerpræsident Peter Harry Carstensen og regionalformand Carl Holst åbner »Grænselandsportalen« på www.graenselandsportal.dk ved en festlig sammenkomst på Flensborghus. Projektet, der ledes af Jørgen Witte, Det Sønderjyske Landsbibliotek, sammenfatter alle relevante aktuelle og historiske oplysninger om det dansk-tyske grænseland. Den udbygges successive.

Musicalsucces'en Midt om Natten med bl.a. David Owe opføres i det udsolgte Flensborg Teater af Det Danske Teater, inviteret af SSF.

25.

Fhv. kulturminister Elsebeth Gerner Nielsen holder foredrag om den danske kulturkanon på Dansk Centralbibliotek, inviteret af SSF og biblioteket: Det er ikke statens opgave at definere danskhed, citeres hun for at sige, og hun sagde også, at en kulturkanon skal rumme debatten om det ypperste i dansk kultur, og ikke levere resultatet.

26.

Vor avis skriver, at socialdemokratiet kræver tv-sagen løst og Sydslesvig omfattet af public service-aftalen med DR og TV2.

Regionalrådet Sønderjylland-Schleswig med amtsborgmester Carl Holst og kredspræsident Johannes Petersen i spidsen kræver, at dansk tv skal kunne nå ud til alle i Sydslesvig.

26.-27.

Den jyske Harpetrio giver to fantastiske koncerter i Vesterland og Lyksborg, inviteret af SSF.

27.

Grådighed giver sort skærm, skriver chefredaktør Søren Baumann i en leder i Sjællandske Medier og kritiserer DR og TV2 for at ville lukrere på Sydslesvig: Officiel dansk svigt, konkluderer han.

En af Danmarks helt store musicalstjerner Trine Gadeberg synger i Kobbermølle, inviteret af SSF.

28.

Vor avis skriver, at Aktivitetshusets leder i Flensborg igennem seks år, Hans-Harald Sørensen, der fylder 60 i oktober, har sagt sin stilling op med udgangen af november.

Meteorologen Jesper Theilgaard holder foredrag om »Vejret og de danske sange« i Medborgerhuset i Egerfnørde, arrangeret af SSF.

SSFs informationsblad KONTAKT kan oplyse, at der nu på initiativ af den danske præst på Sild Jon Hardon Han-

sen foreligger en bog med de fire evangelier på sølring-frisisk. Johann Frank har med hjælp fra flere oversat dem.

Marianne og Bernhard Rabe, Frørup, fejrer guldbryllup.

H.H. Bruhn, Flensborg, tidl. Tønning, runder de 80.

29.

Vor avis skriver, at de nationale mindretal i Tyskland har ansat journalist Jan Diedrichsen fra Aabenraa som lobbyist ved EU, foreløbigt for et halvt år og på deltid.

Vor avis skriver også, at alle danske foreninger og institutioner i Tønning nu er indgået en aftale om, at man i fællesskab står for alt dansk arbejde i ejderbyen.

Ravnkær SSF-distrikt er et lille men trofast distrikt. I dag fejrer man 60 års fødselsdag.

Nibøl Danske Skole fejrer stor 60 års fødselsdag.

30.

I.C. Møller-Fondens bestyrelse portrætteres i vor avis. 12. oktober markerer fonden 30 års jubilæet med en reception. I.C. Møller var fhv. overborgmester i Flensborg, og på hans 100 års fødselsdag grundlagde sønnen Traugott Møller fonden.

På Mikkeltberg i Hatsted åbnes en tredobbelt »Grænse«-udstilling: Nurith Lumer-Klabbers har sat streg og tegning på grænselandet, poeten Ingrid Mejer Jensen har skrevet digte om grænselandet, og tekstilkunstneren Sonja Bossow Jacobsen har skabt en »grænseløs verden« med tekstiler.

Bredsted Danske Skoles ny inspektør efter afgangende Karl Ole Steenild bliver den 30-årige Jens Ravnkjær, skriver vor avis.

OKTOBER 2006

1.-3.

Grænseforeningen arrangerer seminar for Duborg-Skolens elevambassadører og Vestre Borgerdyd Gymnasium i København på sydslesvigske Christianlyst.

2.

CDU i Slesvig-Flensborg Amt tildeler diplom og roser til Gerd Pickardt, Harreslev, og Anna Margrethe Ikast, Gram, for at have bidraget til at skabe et godt forhold mellem tysk og dansk.

2./3. Det danske mindretal deltager sammen med de andre anerkendte mindretal i grænselandet i den 16. tyske enhedsdag i år i Kiel i eget telt, side om side med landsregeringen. Der er information og underholdning begge dage.

3.

DR og TV2 afgiver løfte om fortsat dansk tv i de sydslesvigske kabelkanaler, men Kabel Deutschland vil have mere konkrete aftaler.

5.

Alderdomshjemsudvalget på Dansk Alderdomshjem har fået ny formand i Käthe Kühl, der afløser den mangeårige formand Edith Siggaard Madsen, skriver vor avis. I den forbindelse nævnes, at hjemmet har brug for 30 nye plejesenge, der koster 2.000 euro hver. Den århusianske klezmerduo Anne-Mai-Britt Fjord og Henrik Bredholt får gang i dansebenene på de mange fremmødte til SSFs musikaften på Amtmandsgården i Rendsborg.

Danske og tyske kunstnere i kunstnersammenslutningen »Grænselandsudstillingen« udstiller på Dansk Centralbibliotek i Flensborg.

I SSFs informationsblad KONTAKT skriver næstformand i Friserbjerg/Rude SSF-distrikt mindeord over Hans Christian Johannsen.

6.
To nye præster ordineres i den danske provstekirke, Helligåndskirken i Flensborg: Mads Peter Mønsted, den nye præst i Egernførde og Holtenå, og Eberhard von Oettingen, barsels afløser fra november i Tønning og Vestejdersted.

Den nye tyske gesandt for det tyske mindretal i Sønderjylland med sæde på den tyske ambassade i København Peter Schönberg er på besøg i grænselandet bl.a. hos generalkonsul Henrik Becker-Christensen.

7.
Anette Jensen, leder af Nordisk Informationskontor i Flensborg/ Sønderjylland, modtager Foreningen Nordens hæderspris af formanden Frode Sørensen.

SSF og Sønderjyllands Symfoniorkester giver en koncertoplevelse af mere intim art på Husum Slot med barytonen Jesper Buhl og Thomas Søndergaard som dirigent.

Skoleforeningens styrelse og direktion vil hæve forældrenes materialegebyr med nogle få euro pr. år, men Fællesrådet afviser ønsket.

Margrethe Biering, Sønderborg, tidl. Flensborg, dør 101 år gammel.

9.
Nyt Dansk Musikteater og SSF viser den danske musical »Den blå Karrusel« på Slesvig Teater - om attentatet på Estrup set fra datidens saloner.

10.
Kulturminister Brian Mikkelsen lover, at dansk tv ikke fjernes fra det nordtyske kabelnet.

SSFs Hovedstyrelse bakker op om, at SSF søger ekstra midler til vedligeholdelse af ejendomme, som foreningen overtager efter Skoleforeningen - uden at vedligeholdelsesmidler følger med. SdUs styrelse vedtager at sammenlægge KFUMs Fritidshjem og Mariegades Fritidshjem pr. 1. august 2007

p.g.a. dalende børnetal og en stramning i Flensborg Kommunes tilskuds-politik.

Hans Kaul, Flensborg, runder de 70.

Stig Skipper, Flensborg, er død, annonceres i vor avis.

11.
Det danske mindretal ved SSF får 13.400 euro fra ministerpræsidentens dispositionsfond - til kulturelle formål.

12.
DR og TV2 samt Kabel Deutschland meddeler, at de er blevet enige om modaliteterne omkring fortsat udsendelse af dansk tv i det nordtyske kabelnet. Stor glæde i det danske mindretal og hos politikerne nord og syd for grænsen. Katastrofen er undgået.

En premiere: Danske amtscentres konsulenter for historie og samfundsfag mødes i Sydslesvig for at tage hul på en temakonference. Bag projektet står fagkonsulent Kirsten la Cour fra Skoleforeningens Central for Undervisningsmidler.

Henning Brüggemann vælges enstemmigt af byrådet til ny økonomiborgmester i Sønderborg.

SSFs informationsblad KONTAKT skriver, at SSF har inviteret Michael Falch til koncert på Flensborghus 9. november.

12.-13.
Sønderjyllands Symfoniorkester og SSF markerer Mozarts 250 års dag med en koncert i Egernførde og en i Nibøl. Chefdirigent Vladimir Ziva dirigerer, solist er violinisten Carmen Rosu Nicolescu

13.
Det danske mindretal er med til to kulturturnætter: Den dansk-tyske kulturturnat i Flensborg med 13 tyske og 4 danske institutioner - og på Christiansborg i København, begge steder med information, udstilling og underholdning.

14.

Ruth Beck, Jaruplund, runder de 60.

20.

Angelina Nadolski og Daniel Dürkop
bliver gift i Flensborg.

Indhold

AKTIVITETSHUSET:	115
CHARTER FOR DE AUTOKTONE, NATIONALE MINDRETAL:	226
DANSK CENTRALBIBLIOTEK FOR SYDSLESVIG:	141
DANSK HUSFLIDSKREDS I SYDSLESVIG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	212
DANSK KIRKE I SYDSLESVIG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	155
DANSK KVINDEGRUPPE FLENSBORG:	216
DANSK SKOLEFORENING FOR SYDSLESVIG:	131
DANSK SPEJDERKORPS SYDSLESVIG:	122
DANSK SUNDHEDSTJENESTE FOR SYDSLESVIG:	147
DANSK VOKSEUNDERVISNING I SYDSLESVIG:	138
DE SYDSLESVIGSKE HUSMODERFORENINGER - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	178
DEN FØDERATIVE UNION AF EUROPÆISKE FOLKEGRUPPER/ FUEF:	223
DEN SELSKABELIGE FORENING BORGERFORENINGEN - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	194
DEN SLESVIGSKE KVINDEFÖRENING - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	175
DET LILLE TEATER:	121
EUROPEAN BUREAU OF LESSER USED LANGUAGES/ EBLUL:	231
FDF SYDSLESVIG:	127
FLENSBORG AVIS A/S:	164
FLENSBORG DANSKE JOURNALISTFORENING - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	171
FLENSBORG KIRKEHØJSKOLE:	161
FLENSBORG Y's MEN's CLUB:	210
FLENSBORGBIFFEN - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	214
FOLKEUNIVERSITETET I SYDSLESVIG:	146
FORENINGEN NORDEN I SYDSLESVIG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:.....	182
FRIISK FORIINING - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	172
FÆLLESLANDBOFORENINGEN FOR SYDSLESVIG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	181
GAARDEJER CHRISTIAN LASSENs MINDEFOND:	206
HARRESLEV AMATØRSCENE - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	215
HEJMDAL BLÆSEORKESTER - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	213
HISTORISK SAMFUND FOR SØNDERJYLLAND, SYDSLESVIG AMTSKREDS - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	193
I.C. MØLLER-FONDEN:	212
JARUPLUND HØJSKOLE:	139
JUL I SYDSLESVIG 2006:	312

KFUM og KFUK I SYDSLESVIG:	131
MENIGHEDERNES BØRNE- OG UNGDOMSARBEJDE I SYDSLESVIG:	162
MUSEET CHRISTIAN LASSENS MINDE:	204
NEKROLOGER:	232
NORDISK INFORMATIONSKONTOR:	195
SANKT KNUDSGILDET FLENSBORG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	198
SLESVIGSK KREDITFORENING eG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	183
SPROGFORENINGEN I SYDSLESVIG - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	179
STUDIEAFDELINGEN OG ARKIVET VED DANSK CENTRALBIBLIOTEK FOR SYDSLESVIG:	144
SYDSLESVIG-DAGBOGEN 2005-2006	265
SYDSLESVIGS MUSEUMSFORENING - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	191
SYDSLESVIGS DANSKE KUNSTFORENING - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	187
SYDSLESVIGS DANSKE UNGDOMSFORENINGER:	113
SYDSLESVIGSK FORENING:	9
SYDSLESVIGSK FORENING FOR EJDERSTED AMT:	80
SYDSLESVIGSK FORENING FOR FLENSBORG AMT:	72
SYDSLESVIGSK FORENING FOR FLENSBORG BY:	65
SYDSLESVIGSK FORENING FOR GOTTORP AMT:	75
SYDSLESVIGSK FORENING FOR HUSUM AMT:	84
SYDSLESVIGSK FORENING FOR RENDSBORG-EGERNFØRDE AMT:	78
SYDSLESVIGSK FORENING FOR SYDTØNDER AMT:	89
SYDSLESVIGSK FORENINGs DANEVIRKE MUSEUM:	217
SYDSLESVIGSK FORENINGs FORMAND HAR ORDET:	3
SYDSLESVIGSK FORENINGs HUMANITÆRE UDVALG:	59
SYDSLESVIGSK FORENINGs KULTURUDVALG:	42
SYDSLESVIGSK FORENINGs TEATER- OG KONCERTUDVALG:	31
SYDSLESVIGSK FORENINGs ÅRSMØDEUDVALG	49
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING:	92
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING FOR FLENSBORG AMT:	103
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING FOR FLENSBORG BY:	102
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING I NORDFRISLANDS AMT:	111
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENING I RENDSBORG-EGERNFØRDE AMT:	109
SYDSLESVIGSK VÆLGERFORENINGs LANDDAGSGRUPPE:	95
SØNDERJYSK ARBEJDER FORENING - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	203
TEMAARTIKEL:	5
TORS DAGSKORET - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	207
Æ AMATØER - tilsluttet Sydslesvigsk Forening:	215

De sydslesvigske julemærker 2006

Julemærkerne »Jul i Sydslesvig 2006« har fået en ny og utraditionel udformning. De er udarbejdet af medlemmerne af Sydslesvigske Forenings billedsamlingsudvalg - Erik Fredens, Kim Olesen og Uwe Oldag - i samarbejde med kunstneren Siegfried Fuhrmann. Motiverne er skulpturer af Siegfried Fuhrmann, Flensborg.

Fuhrmann er en fremragende sydslesvigsk kunstner, der hele sit liv har

beskæftiget sig med - især - skulpturer.

Indtil pensioneringen for få år tilbage var Fuhrmann køkkenchef på »Ungdomskollegiet« i Flensborg.

Overskuddet fra julemærkesalget anvendes til Sydslesvigske Forenings humanitære arbejde i Sydslesvig.

Mærkerne koster 3,50 euro hhv. 26 dkr. og fås hos SSFs sekretariater og Grænseforeningen m. fl. i Danmark.

Den danske hverdag i Sydslesvig leves i

SYDSLESVIGSK FORENING

Sammenhold, fællesskab, information og meningsudveksling.

Teater, koncert, foredrag og udflugter.

Kulturelt, socialt og humanitært arbejde - altsammen i

SYDSLESVIGSK FORENING

Som dansk sydslesviger hører du bare hjemme i

SYDSLESVIGSK FORENING

13.500 medlemmer, syv amtsorganisationer med egne sekretariater, over 100 distrikter, talrige ældreboliger, over 40 forsamlingshuse rundt omkring i Sydslesvig, Danevirke Museum, lejrskolehjemmet Skipperhuset, 24 tilsluttede organisationer med hver deres speciale og 13.000 medlemmer, medlemsbladet KONTAKT hver torsdag i Flensborg Avis og dagsaktuel information via foreningens hjemmeside www.syfo.de

SYDSLESVIGSK FORENING

Og så koster det kun 20,- EUR om året at være medlem (30,- EUR for en husstand), men det bliver du ikke automatisk. Du skal melde dig ind. Optagelsesblanket på SSF's hjemmeside www.syfo.de - eller ring på +49 (0)461 144 08-0.

Fås også på vore sekretariater i Flensborg, Slesvig, Egernførde, Tønning, Husum og Nibøl.

SYDSLESVIGSK FORENING

Dansk Generalsekretariat for Sydslesvig
Norderstr. 76, D-24939 Flensburg
Tlf. +49 (0)461 144 08-0 · info@syfo.de

www.syfo.de

